

PLOTINI ENNEADES

PRAEMISSO PORPHYRII

DE VITA PLOTINI DEQUE ORDINE LIBRORUM

EIUS LIBELLO

EDIDIT

RICARDUS VOLKMANN.

VOL. II.

1659

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCOCLXXXIV.

Praefatio.

Exiguum quidem, sed novum tamen et insperatum inde a secundo quartae Enneadis libro praeter varias librorum scripturas virorumque doctorum adnotationes ad constituenda Plotini verba adhibere mihi licuit subsidium, Theologiam dico, quae fertur, Aristotelis. Cuius libri prope intermortui memoriam, nam quotusquisque est, qui de translatione Latina, quam Petrus Nicolaus ex Castellaneis Leonis X. pontificis in usum confectam Romae 1519 edidit, repetita 1572 Lutetiae apud Carpenterium, vel fando audiverit? — felicissimis litterarum auspiciis Fr. Dieterici instauravit, textu quem dicunt Arabico superiore anno eiusque translatione Germanica nuper Lipsiae apud Hinrichsium edita. Quem librum ab Aristotelis doctrina alienissimum cum recentiorum Platoniorum referre placita bene quidem Dieterici intellexisset, propter inscriptionem

‘Disputatio prima libri Aristotelis philosophi, qui graece vocatur *Θεολογία* i. e. sermo de maiestate divina: explicatio Porphyrii Tyrii, in linguam arabicam versa ab ‘Abdelmascho filio ‘Abdallahi Naima Emesseno et castigata in usum Ahmadi filii Elmô-taçimî billah ab Abūjusufi Jâqūbo filio Ishâqi Kindita’ —

Porphyrio tribuere non dubitavit. Paulo prudentius me quidem iudice Ahlwardtius (Zeitschr. d. Deutsch. Morgenl. Gesellsch. XXXVII, 1 p. 136) iudicavit, cum diceret libri auctorem e Plotini schola profectum c.

annum 250 vixisse eiusque opus Porphyrium c. annum 280 commentario illustrasse. Hunc librum incerti auctoris cum Porphyrii adnotationibus c. annum 800 ut alia Graeca in Arabicum sermonem transtulisse 'Abdelmasch ben 'abdallah nā'ima, eamque translationem c. 840 in usum Achmed ibn el Mutasim billah (834 — 843) recognovisse vel emendasse Graeco adhibito exemplari mutatoque simul capitulorum ordine J'aqūb ben ishāq Kinditam (al Kindi) antiquissimum Arabum philosophum. Quae viri doctissimi opinio cum ipsis Arabicae inscriptionis verbis satis bene respondeat, illud tamen habet molesti, quod, cur Aristotelis nomen libro inditum sit, et cur Kindita capitulorum ordinem mutaverit, in incerto relinquit. Accedit, id quod gravissimum est, quod opus nullam commentarii formam exhibet, sed uno tenore ita procedit, ut fundus, quem Porphyrius commentario illustraverit, ipsiusque commentarius dispesci nullo modo possint. Itaque non commentarii, sed paraphrasis potius speciem Arabicum librum prae se ferre optime intellexit Valentinus Rose, vir profundae et exquisitae doctrinae, qui in actis litterariis Berolinensibus (Deutsche Litt.-Zeit. 1883 N. 24 p. 843 sqq.) illum librum nihil aliud continere dixit quam contaminatas lacinias paraphrasis alicuius Enneadum IV—VI, quarum sedes in ipso Plotino accuratissime indicavit. Verum quod vir doctissimus egregio suo invento ita abusus est, ut istam paraphrasin adeoque totum librum Porphyrio adscriberet, et de paraphrasis indole ita iudicaret: 'die kraftvoll gedrungene, in ihrer andeutenden Kürze oft schwer verständliche Dialektik des Plotin war mit klarem Verständniss, aber ohne Zuthaten, in ihre Gedankenreihen bequem auseinandergelegt' — Aristotelis autem nomen mero Arabis errori tribueret, hoc inquam non satis mirari possum.

Sunt certe nonnulli loci, quibus paraphrasta Plotini verba satis fideliter expressit, adeoque, quae ipsi plana videbantur, fere *ἀντολεξεί* descripsit, alii, quibus philosophi verba non inepte circumscripsit et explicavit, aut apte breviavit, contra longe plures, quibus Plotiniana non solum inani futileque loquacitate dilatavit, sed etiam falso et perversissime interpretatus est, adeoque alienissima admiscuit, quorum in nostro Plotino nec vola nec vestigium comparet. Atque perversitatis illius simulque garrulae loquacitatis taedii plenissimae insignia aliquot exhibebo exempla. Bre- viter, ut solet, et succincte Plotinus IV, 8, 1: *Ἐμπεδοκλῆς τε εἰπὼν ἀμαρτανούσαις νόμον εἶναι ταῖς ψυχαῖς πεσεῖν ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς φυγὰς θεόθεν γενόμενος ἦκειν πλύνος μαινομένῳ νείκει τοσοῦτον παρεγύμνου, ὅσον καὶ Πυθαγόρας, οἶμαι, καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνου ἡνέ- τοντο περὶ τε τούτου περὶ τε πολλῶν ἄλλων. τῷ δὲ παρῆν καὶ διὰ πόλιν οὐ σαφεῖ εἶναι.* Quorum loco Arabs p. 10 haec habet: 'Empedokles sagt: die Seelen waren an der erhabenen, hohen Stelle; doch fielen sie, da sie sündigten, in diese Welt herab; auch er war in diese Welt nur in Furcht vor dem Zorne Gottes gelangt. Aber da er nun in diese Welt hinabgesunken, war er den Seelen, die sich unsrem Geiste beigemischt, zu Hülfe gekommen und hatte er wie ein Besessener die Menschen mit lauter Stimme angerufen und ihnen befohlen, dass sie diese Welt, mit allem was darin ist, verachten sollten und zu jener ersten erhabenen Hochwelt sich hinwenden möchten. Sie sollten Gott um Vergebung bitten, um hierdurch die Ruhe und das Wohl, in welchem sie zuerst waren, wieder zu erreichen. Mit diesem Philosophen stimmt auch Pythagoras in seinem Ruf an die Menschen überein; nur redete er die Menschen mit Gleichnissen und Aphorismen an und hiess ihnen die Welt zu verlassen und

zu verachten und zu der ersten, wahren Welt zurück-zukehren.' Num tu putas eiusmodi ineptias a Porphyrio doctissimo Graecae philosophiae existimatore in paraphrasi aliqua Plotiniana scribi potuisse et re vera scripta esse? Verum alia etiam ineptiora. Plot. IV, 3, 19 extr.: *εἰ μέντοι καὶ τὸ περὶ τὰ σώματα γινόμενον μεριστὸν ἐκ τῆς ἐπάνω δυνάμεως ἔχει τὸ ἀμέριστον, δύναται τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀμέριστον καὶ μεριστὸν εἶναι, οἷον κραθὲν ἐξ αὐτοῦ τε καὶ τῆς εἰς αὐτὸ ἐλθούσης ἀνωθεν δυνάμεως.* Iam quid Arabs p. 27? 'demnach zerfällt die Kraft der Seele in zwei Arten, in eine Art, die sich mit der Theilung des Körpers, sowie die Wachsthum- und Begehrseele theilen lässt, die beide durch den ganzen Körper der Pflanzen hingebreitet sind, und die, welche sich mit der Theilung des Körpers theilen lässt. Beide umfasst dann eine andere, bleibendere und erhabenere, höhere Kraft?' An haec Tyrio philosopho digna videntur? Nonne optimus Plotini interpretes hoc loco eis, quae non intellexit, miserrimas substituit hariolationes? Num vero fieri potuit, ut Porphyrius genuinus Plotinianae philosophiae alumnus, qui in intima huius doctrinae penetralia accuratissime se insinuaverat, qui magistri opera ipse gnaviter emendaverat et scite disposuerat, adeo in simplicissima aliqua explananda sententia caecutiret? Verum noster incredibilis ignorantiae luculenta specimina aliis quoque locis quam plurimis exhibuit. Velut quae Plotinus scripsit V, 8, 2: *ἀλλὰ γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ φύσις ἡ τὰ οὕτω καλὰ δημιουργοῦσα πολὺ πρότερον καλῇ, ἡμεῖς δὲ τῶν ἔνδον οὐδὲν ὁρᾶν εἰθισμένοι οὐδ' εἰδότες τὸ ἔξω διώκομεν ἀγνοοῦντες, ὅτι τὸ ἔνδον κινεῖ* — ita vertit Arabs p. 50: 'Verhält es sich nun so, wie wir beschrieben, und ist die Natur gut, so passt es sich, dass die Werke der Natur sehr schön sind. Die Schönheit der Natur ist nur deshalb uns verborgen, weil

wir das Innere der Dinge nicht erblicken können, auch erstreben wir dasselbe nicht, sondern wir erblicken nur das Aeussere und Sichtbare, und wundern uns über die Schönheit desselben. Wären wir begierig, das Innere der Dinge zu sehen, so würden wir die Aussenschönheit verachten, gering schätzen und nicht bewundern. Einen Beweis dafür, dass das Innere der Dinge schöner und vortrefflicher ist als das Aeussere, liefert die Bewegung; sie ist im Innern und nimmt von hier aus ihren Anfang.' Egregia sane verborum ὅτι τὸ ἔνδον κινεῖ interpretatio. Paulo post: δηλοῖ δέ, ὅτι τὸ διωκόμενον ἄλλο καὶ οὐκ ἐν μεγέθει τὸ κάλλος, καὶ τὸ ἐν τοῖς μαθήμασι κάλλος καὶ τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ὅλως τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς. Arabs p. 50: 'Wir behaupten, wir finden die schöne Form auch an unkörperlichen Dingen; dies gilt von den Lehrformen (geometrischen), diese sind nicht körperlich, sondern es sind Figuren, die nur mit Linien begabt sind; auch gilt dies von den Formen des bildlich dargestellten, und den Formen, die in der Seele sind.' Itaque non intellexit homo, quid μαθήματα, quid ἐπιτηδεύματα hoc loco sibi vellent. Ib. c. 3 extr.: οἱ δὲ θεοὶ οἱ ἐν αὐτῷ οὐκ ἀπαξιοῦντες ἀνθρώπους οὐδ' ἄλλο τι τῶν ἐκεῖ, ὅτι τῶν ἐκεῖ, πᾶσαν μὲν διεξάσιν τὴν ἐκεῖ χώραν καὶ τὸν τόπον ἀναπαυόμενοι. P. 54: 'Die Geistwesen dort entsprechen dem dortigen Menschen, nicht ist der eine von ihnen vom andern verschieden. Keiner ist dort mit dem Genossen im Gegensatz, noch ihm widersprechend, sondern ihm vertrauend.' c. 4: οἷον λέγουσι κατὰ μέμνησιν καὶ τῷ Διὶ τὴν Δίκην (sc. πάρεδρον εἶναι). P. 161: 'wie man vom Jupiter sagt, seine Strafen sind mit seinen Freuden zugleich.' IV, 4, 4: ἐκεῖ μὲν οὖν καὶ τὰγαθὸν διὰ νοῦ ὄρεᾷ, οὐ γὰρ στέγεται ἐκεῖνο, ὥστε μὴ διελθεῖν εἰς αὐτήν· ἐπεὶ μὴ σῶμα τὸ μεταξὺ ὥστε ἐμποδίζειν· καίτοι καὶ σωματίων μεταξὺ

πολλαχῇ εἰς τὰ τρίτα ἀπὸ τῶν πρώτων ἢ ἄφ' ἑξέως. P. 23: 'das Urgute kommt ihr aber nur vermittelt des Geistes zu, ja vielmehr ist es dieses, das zu ihr kommt, denn das reine Urgute wird von nichts umfasst, auch kann nichts es umhüllen oder hindern dahin zu wandeln, wohin es will. Will es zur Seele, so kommt es zu ihr und hindert es nichts daran, weder etwas Körperliches noch etwas Geistiges. Bisweilen kommt dieses Urgute zu einem andern, vermittelt des demselben nahe liegenden.'

Possit aliquis dicere Arabem demum has incredibiles ineptias in Theologiam Aristotelis intulisse; in Graeco exemplari ab ipso translato ut reliqua, ita haec quoque omnia fuisse saniora. Verum quid faciamus eos locos, quibus Porphyrium illum, si dis placet, in componenda paraphrasi exemplar adhibuisse apparet Plotini vitiosum? Velut IV, 8, 1: καὶ τὸ σπῆλαιον αὐτῷ, ὥσπερ Ἐμπεδοκλεῖ τὸ ἀντρον, τόδε τὸ πᾶν δοκεῖ μοι λέγειν. Lectio sanissima, atque de antro Empedoclis omnia sunt nota, vide ipsum Porphyrium de antr. nymph. c. 8 coll. Creuzer. ad Plotin. T. III p. 261. Mullach. fragm. philos. Graec. T. I p. 24. Arabs autem habet p. 11: 'in dieser Beziehung stimmt mit ihm Empedokles überein; nur nennt dieser den Leib as-sada (Rost) und bezeichnet er damit die Welt in ihrer Gesammtheit.' Itaque Graecus, si Graecum Arabs secutus est, non ἀντρον sed ἄζαν in suo invenit Plotino, quae mira sane corruptela fortasse inde explicanda est, quod Empedoclis versus ἄτης ἄν λειμῶνα κτλ. vel in margine, vel supra lineam adscriptus fuit. V, 1, 4: καὶ τὸ μακάριον αὐτῷ οὐκ ἐπικτητον, ἀλλ' ἐν αἰῶνι πάντα, καὶ ὁ ὄντως αἰών, ὃν μιμεῖται χρόνος περιθέων ψυχὴν τὰ μὲν παριείς, τοῖς δὲ ἐπιβάλλων. καὶ γὰρ ἄλλα καὶ ἄλλα αὐτῷ περὶ ψυχὴν· ποτὲ γὰρ Σωκράτης, ποτὲ δὲ ἵππος, ἔν τι αἰεὶ τῶν ὄντων· ὁ δὲ νοῦς πάντα.

P. 109: 'dasselbe gilt von allen ihren Vorzüglichkeiten, sie sind ewig und gehen mit der Ewigkeit, nicht mit der Zeit; die Zeit aber ist von dem ewigen Zeitlauf nur ein Abbild. Willst du diese erhabene Welt und die erhabenen, edlen, ewigen Dinge in ihr erkennen, so ist dein Blick allein zu stumpf, sie zu beschauen; dann wirf deinen Blick auf die Seele und gehe mit ihr und bleibe nicht stehen, bis du ihre Vorzüglichkeiten kennst. Wenn du aber mit ihr gehst, so lass den einen Theil von ihr und wende dich dem anderen zu, denn die Seele besteht aus verschiedenen Dingen, dazu gehören Geist und Sinne. So hänge dich fest dem Geiste an, denn die Sinne lassen nur einzelne Dinge (Individuen) erkennen, wie Sokrates und Hippokrates. Die Sinne können nur Theildinge erfassen, der Geist aber lässt dich den absoluten Menschen, was er ist, und das absolute Pferd, was es ist, erkennen, und dies lässt er dich deshalb erkennen, weil er hier die Alldinge nur durch Schluss vermittelst der Vordersätze erfasst.' Quidquid hoc loco auctor de αὐτοανθρώπων et αὐτοίππων loquitur, apparet eum in Plotino non ἵππος sed Ἱπποκράτης ex praegresso Σωκράτης male ortum legisse. VI, 7, 2: διὸ καὶ ἐντεῦθεν ἄν τις οὐχ ἥττον καταμάθῃ τὴν νοῦ φύσιν. P. 59: 'ebenso kann der, welcher die Natur des Geistes richtig erkennen will, dieselbe nicht daraus erkennen, wie sie jetzt ist.' Quae translatio, nisi in Graecis aliquam corruptelam fuisse statuis, explicari non potest. Idem valet de VI, 7, 14: ἔστι δὲ καὶ παραδείγμασι νοεροῖς χρώμενον εἰδέναι οἷόν ἐστι νοῦς, ὥς οὐκ ἀνέχεται οἷον κατὰ μονάδα μὴ ἄλλος εἶναι. P. 93: 'Wir können unsre Behauptung mit geistigen Gleichnissen darstellen, damit wir wissen, wie der Geist sei, und dass es ihm nicht beliebt allein und einzeln zu sein und ebenso wenig, dass etwas andres allein so wie er selbst sei.'

Quae cum ita sint, haud scio an omnis opinio de Porphyriana Plotini paraphrasi vel de Porphyrii aliquo commentario in nescio cuius Neoplatonici philosophi librum in Arabicum sermonem converso abicienda sit. Num re vera Graece Theologia ista Aristotelis aliquando extiterit vehementer dubito, verum hac de re penes eos iudicium esto, qui in hac litterarum provincia bene versati sunt. Utrum igitur Abdallasch Naima ipse aliquam fraudem commiserit, an a fraudulento Graeculo deceptus sit, in medio relinquo. Fraudem aliquam commissam esse certum est. Arabibus scilicet Graecae philosophiae studiosis et mira summi Aristotelis admiratione captis scriptor aliquis noni saeculi hunc librum a se ipso confectum pro antiquo et vere Aristotelio venditavit, in quo ut Aristotelis ita Porphyrii quoque nomen, quamquam hoc non omni fortasse ex parte, ementitum est. Introduxit autem falsarius Stagiritam tamquam de metaphysica sua quasi praeparatione aliqua totius de mundo intelligibili doctrinae loquentem. 'In unsrem früheren Buche der Metaphysik „das was nach den Naturwissenschaften folgt“ haben wir dies klar dargestellt und deutlich diese Gründe hervorgehoben.' 'Somit ist denn das Buch von den Principien der Wissenschaften eine nützliche Einleitung für den, der die Erkenntniss des erzielten Objects anstrebt und Bildung und Gewandtheit in der wissenschaftlichen Uebung sucht, noch mehr aber für den, welcher die Naturwissenschaften zu behandeln strebt; denn dieselbe ist eine Hülfe dieses Hauptstudium zu erfassen und sein Object zu erstreben. Da wir nun das, was man gewöhnlich als Einleitung voranzustellen pflegt, nämlich die Grundsätze, welche zur Erklärung dessen, was wir erklären wollen, treiben, in jenem Buch angeführt haben, so unterlassen wir derartiges hier beizubringen; denn das haben wir ja

im Buch *Metaphysica* angegeben und beschränken wir uns auf das, was wir dort vorbrachten' (p. 2. 3). Apparet autem quantopere Valentinus Rose erraverit, cum haec scriberet: 'Dass als der Weise, dessen Theologie in einem thatsächlich aus Plotins Theologie zusammengesetzten Buche vorgeführt wird, jetzt Aristoteles auftritt, nicht Plotin, das kann, der Sachlage nach, nur ein einfaches Missverständniss des arabischen Schreibers sein. Wer unter ihnen hätte bei Porphyrs Namen nicht an Aristoteles gedacht? Auch die Einleitung, die von dem Buche doch nicht zu trennen ist — unterstützte den Gedanken an Aristoteles. Aber nicht des Aristoteles, sondern seine (Porphyrs) eigene (aristotelische) *Metaphysik* erwähnte der Verfasser in dieser Vorrede, die Bücher *περὶ ἀρχῶν* (Suid.), die als Einleitung oder erster Theil zur eigentlichen Theologie vorausgeschickt waren.' Non Arabis error, sed impudentissima falsarii fraus Aristotelem et ineptias illas de *Metaphysica* nobis propinavit. Nullus umquam Graecus scriptor librum aliquem metaphysici, quod scholastici dicunt, argumenti 'metaphysicorum' sive 'metaphysicae' nomine inscripsit. Itaque Arabis verba ad alium librum quam ad Aristotelis τὰ μετὰ τὰ φυσικά spectare, vel a nobis transferri posse, prae-fracte nego. Porphyrius autem, si ad introductionem aliquam in philosophiae studium provocare voluit, ipsius ἀπορρητὰς πρὸς τὰ νοητά nominare debebat. Ecquis vero concedet in libris *περὶ ἀρχῶν* Aristotelis doctrinam metaphysicam a Porphyrio expositam fuisse? Procul dubio idem argumentum tractaverunt, de quo Plotinus in V. et VI. Enneade nec non III, 9 subtiliter disputavit. Ac personatus ille Aristoteles alio quoque loco, quem Rose neglexit, ad alium librum a se conscriptum provocavit. Nam p. 51 hanc legimus diatribam: 'Die grosse Menge der Menschen begehrt nur nach der äusseren Schönheit, aber

nicht nach der innern, und deshalb erstreben sie dieselbe nicht, noch forschen sie danach. Denn die Thorheit beherrscht sie und hat ihren Geist ertränkt. Deshalb begehren fast alle Menschen, sehr wenige ausgenommen, die Erkenntniss der geheimen Dinge nicht. Diese Wenigen sind es, welche sich über die Sinne erheben und im Bereich des Geistes stehen. Sie forschen nach den tief liegenden und feinen Dingen, und diese meinen wir in unserem Buche, das wir betitelt haben „Philosophie der Auserlesenen“, da der gemeine Haufe dafür nicht geeignet ist und sein Geist nicht dazu ausreicht.’ An tu hic quoque aliquem Porphyrii librum expiscaberis? Immo ad Aristotelis *φιλοσοφίαν ἐσωτερικὴν* alludit falsarius, quae re vera nulla umquam fuit, sed de qua recentiores mirabilia multa fabulati sunt. Fuit autem auctor libri, sive Graeculus sive Arabs, homo mediocriter doctus, ita tamen, ut generalem aliquam philosophiae Neoplatonicae haberet notitiam. Itaque doctrinam de mundo intellegibili et sensibili, de uno, de ratione et anima, de animarum ad superiora reditu in universum callebat, eamque Aristoteli supponere non dubitavit.*) Verum ut iustum librum expleret, a generalibus ad specialia ipsi descendendum fuit. Itaque ne fraus ipsius manifesta foret, non recentiorem Proclum, sed antiquiorem Plotinum in manus sumpsit, ut quae ipsi convenirent, inde peteret. In editione sua, quae propius ad Porphyrii recensioem accedebat quam nostri codices, singulis libris praemissum capitulorum conspectum invenit ab ipso Porphyrio con-

---

*) Iuvat hoc loco alius ignoti scriptoris Arabis inicere mentionem, qui excerpta ex Procli *στοιχειώσει θεολογικῇ* Aristoteli supposuit tamquam librum ‘de expositione bonitatis purae’ sive ‘de causis’, quem Gerardus Cremonensis exeunte saeculo duodecimo Toleti in latinum transtulit sermonem.

fectum. Nam tradit Porphyrius in fine libelli, quem de vita Plotini deque ordine librorum eius conscripsit, se in quosdam libros commentarios*) sine certo ordine composuisse, quoniam amici eum compulissent, ut scriberet, ad quae ipsi potissimum explicationem habere voluissent. Verum etiam omnium capitula, praeter librum de pulcro, qui non ad manus fuisset, se confecisse secundum chronologicam librorum editionem. ἀλλ' ἐν τούτῳ inquit. h. e. in Enneadum editione ab ipso confecta, cui praefatur, οὐ τὰ κεφάλαια μόνον καθ' ἕναστον ἔκκεται τῶν βιβλίων, ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρήματα, ἃ ὡς κεφάλαια συναριθμεῖται. Eiusmodi capitulorum conspectum, κεφαλαίων adeoque ἐπιχειρημάτων ἔκθεσιν vel καταγραφὴν h. e. brevem argumenti indicem per capitula eorumque partes digestum, ut exempla afferam, in Gellio nec non in Eusebii praeparatione evangelica habemus. Sane quidem in nostris Plotini codicibus hic capitulorum index omissus est. Verum cum singula indicis tmemata etiam singulis capitibus praefigi aut certe margini adscribi solerent, unde facile in ipsum textum irrepere potuerunt, huius rei vestigia in nostro Plotino duobus certe locis repperisse mihi videor, nempe initio V, 9, 11 et VI, 1, 14. Nec non IV, 3, 5 extr. hic referam. Itaque auctor Theologiae primum capitulorum conspectum quarto quartae Enneadis libro praemissum a primo capite usque ad 33. descripsit, indeque non sine emblematis quibusdam proprio Marte additis indicem suum (fihrist) confecit prooemio totius libri subiectum, cui haec inscripsit:

‘commemoratio capitum quaestionum, quas philosophus promisit se dilucide tractaturum in libro

---

*) ὑπομνήματα, non παράφρασιν, quod ad novos vitandos errores firmiter tenendum est. nam fuerunt, qui de deperditis illis Porphyrii commentariis quasi fonte Arabicae paraphrasis cogitarent.

Θεολογίας i. e. sermonis de maiestate divina: explicatio Porphyrii Tyrii, quam 'Abdelmaschus Emessenus Nāimita vertit.'

Itaque falsa veris miscuit Rose, cum de hoc indice ita scriberet: 'nach der Vorrede folgt in D. s Handschriften das Verzeichniss der behandelten Hauptfragen, nicht etwa ein index capitulorum des Buches wie es vorliegt, sondern höchstens ein Bruchstück eines solchen zu dem ursprünglichen. Was vorliegt, sind (vollständige) Auszüge nur einer einzelnen der nachher (stückweise) übersetzten Abhandlungen, in denen der Inhalt dieser einen (IV, 4) Kapitel für Kapitel ausgehoben wird.' Quo confecto negotio auctor ipsum compilavit Plotinum libris IV, 3. 4. 7. 8. V, 1. 2. 8. VI, 7 sed in ordine neque indicis capitulorum libri quarti, neque in reliquis ipsius Plotini ulla habita ratione, nam ab alia demum manu primarium Theologiae ordinem nescio qua de causa mutatum esse vix credo. In quo compilandi et explanandi Plotini negotio, quomodo versatus sit auctor, exemplis supra scriptis satis docui, e quibus apparet, quam diversa res sit de Neoplatonicorum placitis summatim et per locos communes e trivio collectos declamitare, et Plotinum intellegere recteque interpretari.

Hactenus de ipsa Theologia Aristotelis, quae fertur, disputandum fuit. Utinam rectiora et accuratiora de miri huius libri natura a doctioribus Arabicae linguae peritis mox edoceamur. Unum addo Rosei commentum, qui huius libri particulam p. 12—14, in qua de Platonis philosophia generaliter agitur, ex quarto libro Porphyrii historiae philosophae petitam esse existimavit, vanissimum esse. Nam confer modo has nugas ex puerilium isagogarum commentationibus depromptas cum Porphyrii fragmento apud Cyrillum c. Iul. I p. 32 C. Videbis ilico, quid distent aera lupinis.

Nihil in toto libro suo iure, vel certe probabilitatis aliqua specie ad Porphyrium referri potest, nisi descriptus ille capitulorum index. Ceterum cum auctor Enneadum codicem adhibuerit longe vetustiore archetypo, ex quo superstites codices omnes fluxerunt, nondum deformatum ingenti illa lacuna, quae hodie in quartae Enneadis libro septimo ex Eusebio expletur, mirum esset, nisi locis quibusdam, quibus Plotini verbis presse eum adhaesisse manifestum est, aliquam ad verba scriptoris recte constituenda afferret utilitatem. Certe ego quem fructum ut ad tuendam, ita emendandam translaticiam Lycopolitani philosophi scripturam ex Arabis verbis cautissime examinatis perceperim, adnotatio critica infra scripta docebit.

Enn. IV, lib. I, p. 3, 21: αὐτῷ τῷ μέρει σώζει] αὐτῷ σώζει. p. 4, 2: μερισθεῖσα τῷ ὅλῃ] μερισθεῖσα, ὅλη.

Lib. II, p. 4, 6: οὐδὲ ἐν ἁσωματίοις] nonne οὐδὲ ἐν σωματικοῖς? cf. IV, 7, 13: εἰ δὲ μήτε σῶμα μήτε πάθος σώματος κτλ. M. quoque in translatione Germanica: 'noch auch die Harmonie in den körperlichen Dingen.' p. 5, 8: ἐκεῖ] ἐκεῖθεν. l. 21: τῷ ἄλλῳ πάσχειν] πάσχειν del. K. p. 6, 18: αὐτοῦ] αὐτῶν Vg. l. 20: αὐτῆς κατιδὼν εἴσεται] αὐτῆς εἴσεται K. l. 32: καὶ τὸ παρὰ] καὶ παρὰ K. p. 7, 8: πολλαὶ γέ] πολλαὶ τε K. l. 14: μέρος λέγειν ἀνεξετάστως] μέρος ἀνεξετάστως. p. 7, 16: φήσουσι, τὸ δ' ἡγεμονοῦν πηλίκῳ] φήσουσι, πηλίκῳ K. l. 20: καὶ εἰ μὲν μόνον, εἰ μὲν αὐτῷ] καὶ εἰ μὲν μόνον αὐτῷ. l. 26: αἰσθησεται ins. M. p. 8, 4: καὶ τὰ ἐκ] καὶ ἐκ K. l. 23: οὐσίας acc. ex Platone.

Lib. III, p. 9, 15: ποθοῦντες] ποθοῦν. p. 10, 6: ὅπερ] ὡςπερ K. 'quemadmodum' Fic. l. 12: καὶ οὐκ] ὡς οὐκ K. l. 24: ἢ μὴ] ἢ μὴ K. 'quae' Fic. p. 11, 9:

μέρος τὸ θεώρημα. ἐπὶ] μέρος. ἐπὶ K. 1. 12: ὅλων ἐστὶν εἶναι] ὅλων εἶναι K. 1. 22: τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ] ἐπὶ δὲ τοῦ. 1. 25: οἶον τὸ ὅλον] ins. M. cum Kl. i. e. H. de Kleist. p. 12, 6: λέγοι] λέγοιτο K. 1. 7: θεώρημα τὸ] θεώρημά τι. 1. 15: ἀφ' ἐαυτῆς] ἐφ' ἐαυτῆς K. p. 13, 1: τῷ δὲ] οἷς δὲ. 1. 7: εἶναι εἰς εἶδος πάντα] οὐκ ins. Kl. εἶδος del. K. 1. 9: τῶν δὲ] τῶν δὴ K. 1. 10: δι' ὧν] διαφορῶν Vg. 1. 17: εἰ δ' — ἐκάστη pro spuriis habet Kl. 1. 23: εἶναι ins. M. ἡ μὲν ins. Vg. 1. 31: κατὰ μέρος μάλιστα ἀπ' ἀλλήλων ὄντων δὲ] κ. μ. [διαφέροντα] μ. ἀλλ. ὄντα δὲ. lacunam post μέρος ind. K. [διαφέροντα] μὲν ἕκαστα ἀπ' ἀλλήλων, ὄντα δὲ M. p. 14, 6: εἴτε ἐξ] εἴτ' ἐξ e Vat. K. 1. 14, 15: πρὸς et οὐκ αἰεὶ ins. M. 1. 17: μὲν οὖν οἰκίας] μὲν οἰκίας K. 1. 19: 'post διοικεῖ K. lacunam indicavit, sed verba τῆς κατωτάτω τῆς ψυχῆς τοῦ παντὸς referenda sunt ad τῆς μὲν οἰκίας' M. p. 15, 3: καὶ ἡ] ἡ ἡ K. 1. 7: εἰς ἔν] 'fortasse delendum' M. 1. 9: αἱ ins. K. 1. 12: ἐκείνων] coll. IV, 1, p. 3, 16 ἐαυτῶν coniecit Kl. recte fortasse. 1. 17: τῷ νῷ κατὰ τὰ αὐτὰ μερισθεῖσαι] τῷ νῷ μερισθεῖσαι K. ceterum haud scio, an totum enuntiatum e Porphyrii additamentis sit olim margini adscriptis. 1. 25: πῶς ins. M. p. 16, 1: ἡ] ἡ K. 1. 6: διαφορὰ τῷ ins. M. 1. 20: εἶναι] ἵεναι. 1. 24: βάλλοιεν] ἐπιβάλλοιεν. οἷς] τοῖς K. p. 17, 23: καὶ ἀπομάττουσι δὲ ins. M. p. 18, 7: μὲν αὖν] αὖν K. 1. 9: ἔργοις καὶ ἐκ] ἔργοις ἐκ Vg. 1. 12: ἐν ταύταις] ἐν τούτοις Vg. 1. 14: ἐκάστη] ἐκάστη K. 1. 18: καὶ οὐχί] καὶ del. Kl. p. 19, 15: ἐπὶ τὰ σώματα εἰς τὰ σώματα] εἰς τὰ σώματα K. 1. 30: ἡ] ἡ K. p. 20, 18: ἄξιον ins. Vg. 1. 21: ἐψύχωτο] ἐψυχοῦτο Preller hist. philos. p. 607. 1. 22: οὐδὲ ἐνῆν sive ἐν ἧν] οὐδὲ ἧν K. p. 21, 7: αὐτῇ] αὐτῷ K. 1. 8: ἐαυτῷ] αὐτῷ. 1. 29: μέγεθος del. Kl. p. 22, 1: καὶ τὸ φῶς καὶ πάλιν τὸν ἥλιον] καὶ πάλιν τὸ φῶς καὶ τὸν ἄερα Kl.

l. 4: τὰ ins. K. l. 8: ἐπιβληθέντι] ὑποβληθέντι. l. 20: εἰδῶλον] εἰδῶλων ex marg. ed. Basil. Cr. l. 21: ὁ ἐν σμικρῷ] nonne ὁ ἐν σπέρματι? p. 23, 28: καὶ εἶχε] fortasse καὶ [ὃ προσ]εἶχε. dubitanter Kl. καὶ [οὐ τὸν λόγον] εἶχε ποιούσα. l. 30: τοῦτον] τοῦτο Vg. ἦν δὲ] ἦν δὲ K. p. 24, 12: εἰς καὶ δ] εἰς δ K. l. 27: αὐτῷ] αὐτῷ Cr. l. 31: ἀγόμενα] ἄγον μὲν Vg. l. 32: τῶν δὲ] τούτων δὲ Vg. p. 25, 9: φωνὴν οὐκ ἐμμελῶς] φωνὴν ἐμμελῶς Cr. Fic. secutus. τὸ — ἡνιγμένος] τῷ — ἡνιγμένον Cr. l. 13: οὗς αἰ] αἷς αἰ Cr. l. 17: ἄν ins. Vg. l. 30: ἐκεῖνο] ἐκεῖ K. p. 26, 5: κατὰσι] καίτεσι. l. 12: καὶ περὶ τὰς] καὶ τὰς. l. 13: γιγνομένων] γιγνομένας Vg. l. 14: οὕτε] οὕ γε. l. 17: κινούμενοι] κινούμεναι. l. 25: τοῖς ins. K. χρησαμένοις] χρησομένοις K. l. 26: ἐνστῇ καὶ ὁ] ἐνστῇ ὁ. l. 28: περιφέροντα καὶ ἰσχύσαντα ἐν τῷ] περιφέροντας καὶ ἰσχύσαντας τῷ ex parte Vg. secutus. p. 27, 7: quae post θεοὶ sequuntur γαῖαν ὕδει φύρειν καὶ ἀνθρώπου ἐνθεῖναι φωνήν, θεαῖς δ' ὁμοῖαν τὸ εἶδος — petita illa ex Hesiodi opp. 61 sqq., eieci. nimirum, quae olim ab erudito lectore in margine adscripta erant, librarii alicuius socordia inter ipsius scriptoris verba relata sunt, qui non intellexit Plotinianam de Prometheo et Pandora fabulam ab Hesiodica longe diversam esse. l. 11: αὐτοῦ] αὐτῶν. l. 16: ὥστε abesse malim. p. 28, 5: αἰτίων] αἰτίων K. l. 27: ἐχόντων] ἔχον Vg. p. 30, 7: οὐ προσεῖχον ins. M. l. 23: εὐπορῶσι] ἀπορῶσι. Kl. coniecit ὅταν περὶστασις, ἀποροῦσαι διασκοπῆσαι, quod minus placet. l. 29: quae post οὕσας sequuntur καὶ πάμπαν ante ὅσα l. 30 collocavit Vg. p. 31, 3: γινώσκομεν] γινώσκομεν K. l. 4: πᾶν τὸ σῶμα] πᾶν σῶμα K. l. 21: ἀφικνεῖσθαι] ἀφικνεῖται K. l. 27: γὰρ ins. K. l. 31: ἡ ἐπιθυμία et ὁ θυμός delevit K. certe posterius agnoscit Arabs p. 27, 2. p. 32, 3: οὐκέτι ταῦτα σώματι] ταῦτα non expressit

Fic., uncis inclusit Cr., deleuit K. l. 26: ὡς ἐν τόπῳ εἶναι τῷ σώματι] ita ed. Basil. ut infra p. 33, 10 οὐκ ἂν εἴη ὡς ἐν τόπῳ τῷ σώματι. praepositionem in comparationibus non iterari res est notissima. cf. Held. ad Plut. Timol. p. 124. Cr. autem eumque secuti K. et M. sine ulla codicum auctoritate ἐν τῷ σώματι scripserunt, adeoque M. p. 33, 10 ἐν inseruit. p. 33, 6: ἐναντιοῖτο αὐτῷ] ἐναντιοῖτο ἂν K. l. 29: καὶ χωριστὸν ἢ ψυχὴ delenda censet Kl. utpote repetita e superioribus l. 15. p. 34, 4: οὐσα εἰς ἴσον] ἰοῦσα εἰς ἴσον 'aequaliter sese porrigens' Fic. l. 17: ὡς] ὃν. l. 19: ἐν αὐτῷ ὁ κυβερνήτης ὡς δὲ] ἐν αὐτῷ, ὡς δὲ censor Batavus editionis Creuzeri de pulcritudine. l. 22: οἶαμι, οἶον εἰ] οἶαμι, εἰ. l. 24: τοῦτο] τοῦτῳ K. l. 26: πρὸς] εἰς K. p. 35, 5: τὸ δὲ] ὁ δὲ M. l. 11: ψυχῇ, καὶ φησι] ψυχῇ, φησὶ Vg. l. 15: οὖν ins. K. p. 37, 5: ὄντος ins. K. l. 7: ζέσει καρδίᾳ πεπολεῖται] ζέσει πεπολεῖται K. quae post πρέπουσα sequuntur ἔχουσα δὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν σωματικῶν κολάσεων ἔχουσιν 'quae utpote e medio capite p. 260, 20 librariorum errore huc retractata cum vertendo non expressisset Ficinus eum secutus recte uncis coercuit Cr.' deleuit K. l. 12: αὐτὸ] αὐτό. p. 38, 23. 24: εἰ δέ (δέ τι A) ἐστι] εἰ δὴ ἐστι K. l. 26: μὴ ins. K. l. 36: μεταβάλλοντα αὐτὸν] μεταβάλλον αὐτό K. p. 39, 4: ἦλθον] ἦλθεν e marg. ed. Basil. rec. Cr. l. 5: ἂν ins. K. l. 10: ἡκούσῃ τὸ δὲ] ἤκουσαν. τῷ δὲ K. l. 19: συναμφοτέρου τοῦ ζῶου εἴτε] συναμφοτέρου, εἴτε K. l. 24: ὥσπερ] ὅπερ K. l. 28: τὸ ζῶον τὸ συναμφοτέρον] τὸ ζῶον del. K. p. 40, 15: τὸ ζῶον τὸ συναμφοτέρον] τὸ ζῶον συναμφοτέρον. l. 23: μὴ ins. Vg. l. 26: ἔχειν ins. M. p. 41, 25: οὕτως] οὕτως. p. 42, 2: γὰρ καὶ τὸ] γὰρ τὸ. l. 6: ἢ ἄτε] ἢ τὰ K. item l. 7 γὰρ ins. l. 28: τοῦτο] an τούτοις? p. 43, 13: αὐτοῦ] αὐτῷ K. l. 14: ἠδεῖαν] εἰδυῖαν Cr. 'non cognoscere' Fic. l. 21: καὶ

εἰ μὴ — τὸ μνημονεύον ἔσται pro interpolatis habet Kl. p. 44, 9: αἰσθήσεσθαι] αἰσθέσθαι. μνημονεύσειν] μνημονεύειν. l. 14: τοῦτο] τούτῳ K. l. 16: παραμένει] παραμένη K. l. 22: αὐτῆς] αὐτοῖς K. p. 45, 3: ἐπάγων] ἀπάγων K. l. 15: ἐκάτερα] ἐκατέρα K. p. 46, 19: οἷος] οἷῳ. l. 26: ἀφιεῖς] ἀφιεῖσα K.

Lib. IV, p. 47, 24: ἐνέργεια ὁμοῦ ὄντι] ἐνεργεία [πάντα] ὁμοῦ ὄντι. ita certe legit Arabs p. 16. l. 26: ταύτην] ταύτη. Arabs l. l.: ‘was hindert denn die Seele, dass sie das Gewusste mit einem male wisse?’ p. 47, 30: δεῖ ins. M. p. 48, 1: ὀφθαλμῶ] ὀφθαλμῶν ex Ciz. K. l. 17: τὸ inserui Kl. secutus. reliqua intacta reliqui quamvis vitiosa. l. 27: αὐτός τε τί ἐστιν] αὐτός ἐστιν K. l. 29: dittographiam ὅταν μηδὲν νοῇ, quae post παντός in libris sequitur, del. M. p. 49, 31: αὐτή sive αὕτη] αὐτῇ K. p. 50, 2: δευτέρως, καὶ οὐχ] δευτέρως, οὐχ K. l. 8: τρία] τρίτα Cr. l. 17: εἰς] ὥς K. l. 20: ἀλλ’ εἰ ἀφισταμένη] ἀλλ’ ἀφισταμένη M. l. 21: κἀκεῖ ἡ δύναμις ἡ δὲ] κἀκεῖ· ἡ δὲ K. l. 23: ἡ] ἦν K. l. 30: μνήμη] μνήμη K. p. 51, 4: λέγεται] λέγειν Cr. Fic. secutus. l. 4: post τὰ ἐκεῖ quae sequuntur ὥστε καὶ ἐγεῖραι ἐκεῖ del. M. l. 16: ἄρα] ἀλλὰ K. l. 17: ἂν ins. K. l. 26: χρόνος] τρόπος Kl. l. 31: μεταβαλλούσας τὰς ψυχὰς] μεταβαλλούσας ψυχὰς. l. 32: μνημονεύσουσι] μνημονεύουσι. addicit Arabs p. 101. p. 52, 3: γε] τε K. l. 32: τῶν ins. Cr. p. 53, 13: αὐτῶ] αὐτῷ. γὰρ μηδὲ] γὰρ μὴ ex Vat. K. l. 18: αὐτῆς] αὐτῇ K. l. 19: αὐτή sive αὐτό sive αὕτη ἢ] αὐτῇ K. l. 27: γένηται] γένοιτο K. p. 54, 1: τῶ] τοῦ K. l. 25: ἱσταμένη] ἱσταμένη K. l. 27: τοιαύτη] τοιαύτη K. l. 32: τῇ] ταύτη. contra ταύτη post ξν p. 55, 1 deleui. αὐτῶν] αὐτῶν. l. 24: ἐν — οὗτος] ἐν — οὕτως K. p. 56, 22: ἥδη] εἶδη marg. ed. Basil. l. 29: βούλεντο] βουλεύοιτο K. p. 57, 11: αἰ] ἡ. τῇ] τῆς A. Iahn, Basil. plotiniz. p. 11.

1. 30: ἐκείνη] ἐκείνου K. p. 58, 2: ἀνάγκη] ἀνάγκην Vg. 1. 7: νοῦ τοῦ ὄντος] νοῦ del. Vg. probante Kl. 1. 10: ἔχων] ἔχει δ. 1. 21: ἔσται οὐκ εἰδήσει] οὐκ del. K. 1. 27: ποιοῦσι τοῖς πεπιστευκόσι] τοῖς del. K. 1. 28: τῷ ins. K. p. 59, 18: item. p. 60, 1: τῷ σωματικῷ καὶ ὕλικῷ abesse malim, utpote interpretamentum praegressi τῷ ἐφεξῆς. 1. 5, 6: φαντασία — τύπου] φ. — τόπου K. aliquando putabam φαντασίας — τόπος. sed nihil mutandum. cf. Bouillet ad. h. l. 1. 9: γέννα αὐτῇ] γεννᾷ αὐτῇ K. 1. 10: ἐνέργεια] ἐνεργεῖ. 1. 11: καὶ ἐκεκόμεστο, quod post ἐκομίσατο legitur, del. M. 1. 14: ἢ καὶ πρὸ τούτου, quae Bouillet vertendo non expressit et M. delevit, retinui: supplendum τοῦ ἐμφαντασθέντος. 1. 21: αὐτὸ τοῦτο τὰ σώματα] τ. σ. del. K. 1. 23: φωτὸς ἔχει ἀπελθόντος] ἔχει del. K. 1. 25: ὁ κινάμενος] οὐ κιν. Kl. p. 61, 3: ἅπαντα τὰ εἰρημένα] ἅπαντα εἰρημένα. 1. 5: τῇ ὑποστάσει] τὴν ὑπόστασιν K. 1. 12: δεῖ ins. M. 1. 18: δ' ins. K. 1. 27: καὶ ἐν εἰ] καὶ εἰ. 1. 28: ποιεῖ καὶ νεύει] ποιεῖ, νεύει. p. 62, 11: βλέπων] βλέπον. 1. 19: εἰ δὲ τὰ γαθόν] δὲ del. K. p. 63, 16: ποιεῖ καὶ ἄλλα δοξάζει] ποιεῖ ἄλλα δοξάζειν Kl. 1. 22: τῷ ἀσθενὲς εἶναι] τῷ εἶναι K. p. 64, 1: αὐτὸν ins. K. 1. 12: τῷ σώματι ἢ φύσις] ἢ φύσις del. K. verum glossema, si quid video, verbum, quod ad explendam sententiam requiritur, expulit. 1. 16: ἔχοντα] ἔχον. 1. 28: ἀλλὰ — εἰς αὐτό] haec verba interpolata esse Kl. mihi non persuasit. p. 65, 2: διαιρούμενόν τε γάρ] τε del. K. 1. 3: οὐδὲ τοῦτο οὐδὲ τὸ διαιρεῖσθαι καὶ] οὐδὲ τοῦτο καὶ K. 1. 5: τὸ (τῷ) ἐν ἐν τῷ] τῷ ἐν τῷ. nam τῷ ἐν τῷ quod K. dedit, non opus, quod τὸ ἐν plerumque indeclinabile apud Plotinum. 1. 17: αὐτοῦ — τὴν ins. Kl. 1. 30: ἐκεῖ] an ἐκείνως? Fic.: 'similiter de inflammatione dicendum.' p. 66, 9: ὁ τοῦ] τοῦ. 1. 11: καὶ] κατὰ Cr. 1. 28: ἢ αὐτῇ] sc. anima sola cf. tamen, quae de his

verbis disputavit Kl. Plotin. Studien I p. 76. p. 67, 28: *πρὸς ἐπιθυμίαν*] *προεπιθυμίαν* Kl. p. 68, 2: *αἰ σωματικά*] nonne *ἐπιθυμίαι σωματικά*? l. 4: *τὸ σωματικόν*] τῷ σ. K. l. 6: *ἴσχειν*] *ἴσχει* K. l. 13: *προθέσθαι*] *προσθέσθαι* K. l. 32: *ἔλλαμψιν*] *ἔλλαμψις* K. p. 69, 29: *καὶ ἐκ* Kl. l. 31: *ἔπειτα*] *ἐπεὶ* M. ceterum *ἔπειτα* — *τίνων* Kl. pro interpolatis habet. p. 70, 9: *αὐτῶν*] *αὐτῶν*. p. 72, 4: *ἢ καὶ* ins. Kl. idem *ἢ* delet post *παθόντος*. l. 16: *φυλαξώμεθα* ins. M. l. 21: *οὕτω*] *οὐ τῷ* K. l. 28: *ἐαυτόν*] *ἐαυτό* K. p. 73, 20: *δ'* ins. K. l. 21: *διαφανεῖ* post *σώματι* del. Kl. l. 24: *τοῦ παντός* ins. Kl. l. 27. 28: *ἡμῖν — οὖσι*] *ἡμᾶς — ὄντας* K. p. 74, 2: *καὶ ἀκούειν* post *ὁσφραίνεσθαι* del. Kl. l. 7: *μνημονεύει*] *μνημονεύσει*. l. 20: *γενεσῶν ἄλλων ἢ ὅσα*] *γενεσῶν, ὅσα* K. l. 31: *αὐτῆς*] *αὐτοῖς* K. p. 75, 2: *εἰ φωτὸς δεῖ* post *ὄμματα* transposuit Vg. fortasse recte. l. 4: *συγχωρεῖν ἢ ἐν*] *συγχ. ἐν* K. l. 13: *δίδωσι τὴν γεννητικὴν ἢ αὐτὴν τὴν γεννητικὴν*] *δίδωσιν ἢ αὐτὴν τ. γ.* Kl. p. 76, 10: *ψυχικόν ἢ ἐνταῦθα*] *ψυχ. ἐντ.* M. l. 21: *αὐτὸ*] *αὐτὸς*. p. 77, 5: verba *πρὸς τὰς κράσεις οὐδενὸς ἄλλου* non intellego. multo minus Ficinum 'ultra corporum compositiones' vertentem. aliquando propter superiora putabam *πρὸς τὰς ποιήσεις καὶ τὰς πείσεις οὐδενὸς ἄλλου*, sed nihil mutare ausus sum. p. 78, 1: *τούτῳ*] *τοῦτο* M. l. 4: *ἀλόγῳ ἀπαθείᾳ*] *ἀλογοπαθείας* K. l. 28: *τι*] *ἐτι*. p. 79, 20: *καὶ ἡ ἔκτασις*] *καὶ ἔκτασις*. p. 80, 25: post *σκεπτόν* in A et C (in aliis in margine) sequitur additamentum *ἕως τούτου ἐν τοῖς Εὐστόχῳ τὸ δευτέρον περὶ ψυχῆς καὶ ἤρχετο τὸ τρίτον. ἐν δὲ τοῖς Πορφυρίου συνάπτει τὰ ἑξῆς τῷ δευτέρῳ*. p. 81, 15: *Ἐστίας γῆς δὲ οὐσης εἰ μὴ*] *Ἐστίας εἰ μὴ* M. l. 16: *τῇ γῇ*] *τῆς γῆς*. haud scio tamen an pro *λέγοι* scribendum sit *δολεῖ*. l. 23: *ἀπορίας* ins. Vg. l. 29: *τὴν* ins. K. l. 30: *λαμβάνοι*] *malim λαμβάνει*. p. 82, 15: quae post *ἐπὶ*

γῆς sequuntur καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις per dittographiam ex praegressis repetita, delevit Kl. p. 83, 9: οὕτω τε γὰρ] οὕτω γὰρ K. l. 17: ἡ αὐτῶν] ἡ αὐ. p. 84, 2: τὰ ins. K. l. 7: ἐστὶ τὸ ἐν] ἐστὶν ἐν. l. 28: ἄλλου πρὸς ἄλλου] ἄλλου πρὸς ἄλλο Kl. l. 31: βλάπτοι] βλάπτου' K. p. 85, 5: σώζεται καὶ καθ' ὅσον] καὶ del. Villosion et Cr. l. 26: τὸ] τὰ. p. 86, 11: ἔχειν] λέγειν M. συνεπομένου καὶ καμπτομένου] συνεπομένων κ. καμπτομένων K. p. 87, 16: τῶν abesse malim. p. 88, 4: μόνῳ] μόνον. 'eidem solum per locum differenti' Fic. l. 23: κατὰ ante προαίρεσιν inserui, quod in marg. C adscripsit Schengk. p. 89, 4: ἔχοντες] ἔχουσαι marg. ed. Basil. l. 32: φυσικῆς] φντικῆς K. p. 90, 3: γενομένους] γενόμενα marg. ed. Basil. l. 6: γὰρ τὸ τούτους] γὰρ τούτους Cr. l. 12: τὸ] τὸν K. l. 15: οὕτως δὲ οὐ τὸν αὐτόν] scriptura cod. A non sollicitanda. ad οὐ subintellegendum ἐκίνησε. pro τὸν αὐτόν autem i. e. eundem hominem, si non rectius, at planius dixisset Plotinus: eundem eiusdem hominis ad-spectum. p. 91, 1: δέ] δῆ. l. 6: ὅτι ins. K. l. 7: ἀδιήγητον δέ] ἀδ. δῆ K. l. 15: ἐν ins. K. l. 18: τὸ — κινούμενον] τῷ — κινουμένους Cr. l. 26: ζώντων] ζῶντος K. p. 92, 9: προσφέρων] προσφέρων K. l. 10: ἄλογον] ἀνάλογον K. prob. Kl. l. 16: καὶ τῶν] τὰ τῶν. l. 20: ἐπιστραφέντος] ἐπιστραφέντων M. l. 24: αὐτὸς γὰρ ἦν] αὐτὸ γὰρ ἂν ἦν K. l. 30: ἐκείνων] ἐκείνων Cr. l. 32: χρητὰ] χρηστὰ K. p. 93, 6: δῆ] δεῖ Fic. et Villosion. l. 20: πλῆστιν] φνσιν Cr. Fic. secutus. αὐτῶν] αὐτῶν. in προσσιθῆναι editores ante Muellerum finem fecerunt capituli. l. 26: καὶ μετέ-χοντος] καὶ del. K. p. 94, 5: νομοθετοῦντος καὶ συν-υφαίνοντος] νομοθετοῦντα καὶ συνυφαίνοντα K. l. 15: ὁμοῦ ποιῶν. εἰ] ὁμοῦ. εἰ K. l. 20: αὐτῶν] αὐτῶν. l. 24: εἶναι ins. M. p. 95, 5: ἀλκῇ] ὀλκῆς Cr. in ed. Paris. l. 6: τέχνης] τέχνη K. l. 17: ἐπωδαῖς] ἐπωδῆς K.

1. 20: ἀλλ' ἄγεσθαι. οὐδὲ] οὐ. 1. 31: post ἄλλον finem capituli fecerunt editores ante M. 1. 12: ὁ μηχανησάμενος] οὐ μηχαν. K. 'nequaquam' Fic. 1. 13: ἡ ἐλθεῖν] εἰς ἐκείνον ἐλθεῖν. 1. 14: μετατιθέντι] μεταθέντα. 1. 19: οὐτε] οὐδὲ K. 1. 26: τέχναι] τέχναις Cr. 1. 31: αὐτοῦ] αὐτοῦ. p. 97, 2: αὐτοῦ] αὐτὸ Cr. et Vg. 1. 4: δέδοται] an δέδεται? 1. 11: αὐτὸν s. αὐτήν] αὐτὸ Cr. 1. 12. 13: αὐτὰ εἶναι τῷ] αὐτὰ τῷ K. 1. 28: ἀντάδων καὶ ἀντεπράδων] ἀντεπράδων. dittographia manifesta, atque καὶ ἀντ. deest in uno codice Med. B. p. 98, 13. 14: τῆς ἀπάτης] τὴν ἀπάτην K. 1. 16: δὲ] δὴ K. p. 99, 5: οὐκ quod inserui suppediavit Arabs p. 74, 34: 'und er dabei keinen andern Zweck im Auge hat.' p. 100, 20: καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐντεῦθεν] καὶ ἐντεῦθεν Vg.

Lib. V, p. 102, 17. 18: συνεργὰ — εἰ οὐ συνεργὰ, οὐ κωλυτικά] κωλυτικά — εἰ οὐ κωλυτικά, οὐ συνεργὰ Kl. 1. 19: ταῦτα δὲ κωλυτικά ἂν τις εἴποι] ταῦτα ἂν τις εἴποι. 1. 21. 22: ἔσται ἢ πρὸς] ἔσται πρὸς K. 1. 25: πᾶσχειν ὁ ὀφθαλμὸς πᾶσχει] πᾶσχειν πᾶσχει K. p. 103, 41: δὲ ins. K. 1. 6: αὐτὸ καὶ] καὶ αὐτὸ K. 1. 9: τὸ μεταξὺ φῶς] τὸ φῶς. abest μεταξὺ a cod. Ciz. Plotinum, si re vera scripsisset τὸ μεταξὺ φῶς, non potuisset pergere δεῖ μεταξὺ τοῦτο εἶναι τὸ φῶς apertum est. p. 105, 7: ἀφῆ] ἀφῆ K. 1. 9: τὸ μεταξύ, ἢ ὅτι] ἢ del. K. 1. 12: τάχα δὲ ἂν καὶ] ἂν del. K. 1. 16: quae in libris post ὁρᾶν sequuntur male ex sequentibus huc illata καὶ τὰς τούτων μορφὰς del. K. 1. 24: φρυκτωριῶν] φρυκτωρίων Cr. p. 106, 4: συμπαθεῖς τὸ ξῶον] τὸ del. K. 1. 20: κατὰ γε] κατὰ τε K. 1. 30: δὲ φῶς ἂν] δὲ ἂν K. p. 107, 4: ἂν ins. K. 1. 15: τὸ σῶμα] τῷ σῶμα K. ex Darmst. probante Kl. 1. 22: τοῦτο πόρρω] τοῦ πόρρω K. 1. 26: αὐτό] αὐτόν K. 1. 27: πᾶσχειν ἢ καὶ ὀπωσοῦν ἢ ὅψις διὰ τί] πᾶσχειν καὶ ὀπωσοῦν, διὰ τί K. 1. 31: αἰσθάνεσθαι inserui Kl. secutus. p. 108, 9: αἰσθητόν τὸ χροῶμα ἢ χροῶμα] αἰ-

σθητόν, ἢ χρώμα K. l. 26: συμβαλλόντων] συμβαλόντων K. p. 109, 11: ἀρκεῖ] ἀρκεῖν K. l. 16: κάμψεις καὶ πρὸς] κάμψεις πρὸς K. l. 23: ἑλλου ὄντος ἐν] ἑλλου ἐν M. p. 110, 13: δεῖ] δεῖν K. l. 16. 17: ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν] ἐνέργειαν τὴν. l. 25: τὸ φωτεινὸν] τοῦ φωτεινοῦ K. 'corporis luminosi' Fic. l. 26: ἀλλὰ γῇ συμμιγνύμενον κτλ. frustra hunc locum, si quid video, sollicitaverunt M. et Kl. loquitur Plotinus de aere collecto pulvere inquinato. l. 28: τὸ] τι. 'aliquid fore dulce' Fic. p. 111, 9: περιέρρει] περιέρρει. l. 13: παλιρροίας ἢ μεταρροίας] alterutrum abesse malim. p. 112, 12: ὅλως φῶς τὸ] ὅλως τὸ K. p. 114, 7: ἀντιλήφεται ins. M. l. 16: ταῦτα] ταῦτά K.

Lib. VI, p. 115, 16: γενομένου ἢ γιγνομένου] γιγνομένου. λαμβανούσης] λαμβάνειν. l. 18. 19: παρ' ἑαυτῆς] παρ' ἑαυτῇ K. l. 22: οὕτως] πῶς K. Fic. secutus. atque πῶς in marg. A m. tert. h. e. ipse Fic. ἀφ' αὐτῆς] ἀπ' αὐτῆς K. l. 26: τοσούτου δὲ] τοσούτου γε e K. coniectura praef. p. VIII. p. 116, 4: γὰρ καὶ δύο] γὰρ δύο] γὰρ δύο K. p. 117, 25: καὶ πρὸ οἶον] καὶ οἶον. male ex superscripto versu καὶ πρὸ repetitum. p. 118, 2: μνήμας] μνήμονας Cr. l. 7: ὑπάρχον] ὑπάρχειν. l. 15: τῆς abesse malim. l. 17: ῥωσθεῖσαν] ῥωσθείσης K. l. 24: ἄν ins. K. p. 119, 13: πολλάκις, quod in libris post ἀγγίνοι legitur, cum M. post δρομικὸς l. 15 transposui. l. 20: καὶ ὅλως del. M. l. 22: οὐ ins. K.

Lib. VII. Hunc librum usque ad δικαιοσύνη c. 8. descripsit Eusebius Praep. Evang. XV, 22 sqq. eisque reliqua subiunxit, quae in nostris libris omnibus praeter Marcianum 240 et Barberinum (v. infra) desiderantur, usque ad ἁρμονία. Adhibui autem Eusebii recensionem Gaisfordianam et Dindorfii recognitionem. p. 120, 8: ὄργανον ὃν ἡμῖν] ὡς ὄργανον ἡμῖν Eus. fortasse rectius. l. 14: τε] γε Eus. l. 27: εἴπερ τοῦτο] εἴη ἂν ἢ Eus.

et A in marg. m. tert. ita quoque editores Cr. K. M. l. 27: τὸ σῶμα delendum censet Vg. p. 121, 4: κατὰ acc. ex Eus. l. 19: quae post ἄτοπον sequuntur εἰ δὲ ἕκαστον ζῶν ἔχοι, καὶ ἐν ἀρκεί cum Kl. deleui. l. 30: τῇ ἐνώσει λέγοι] λέγοι τῇ ἐνώσει ex Eus. K. l. 30: μὴ δόλου δὲ οὐ] μηδενὸς διόλου. ceterum δὲ deest in Eus. p. 122, 2: ἐκ δὲ ἀμερῶν — γένοιτο quae delenda censet Kl. tuetur Arabs p. 126. οὐ ins. M. Fic. secutus. addicit Arabs. l. 9: ὃ οὐκέτ' ἂν σῶμα] potentia-liter dictum non placet. καὶ οὐκ ἔστ' αὖ σῶμα Eus. quod Cr. recepit. fortasse ὃ οὐκ ἔσται σῶμα. l. 14: αὐτῇ] αὐτῇ Cr. l. 15: εἴτε τῇ ὕλῃ — εἴθ' ὀτρυνῶν] εἰ οὔτε τῇ ὕλῃ — οὔθ' ὀτρυνῶν Vg. l. 22: σώμασι] σώμασιν Eus. l. 25: τε] δὲ Eus. l. 28: τὸ ἐνὶ εἶναι] τὸ ἐν εἶναι. l. 30: ἀναθεῖς] ἀνατιθεῖς Eus. p. 123, 25: καὶ ὀνόματα πάντα] καὶ del. Vg. apud Eus. est καὶ ὄνομα τὰ πάντα, quod Plotinianorum codicum lectioni praeferendum esse censet Viger. l. 26: ὃν ins. K. p. 124, 9: τῷδε] τῷ δὲ ex Eus. K. Vg. δὲ delendum censet. l. 11: ποιούσα apud Eus. add. Stephanus. p. 125, 3: τῇ πρόσθεν] τῇ πρώτῃ ex Eus. K. l. 11: μεριζόμενον] μεριζομένου Vg. l. 12: τὸ τοσόνδε] τὸ deest in Eus. l. 21: ψυχῇ] ψυχῇ Eus. l. 23: ὄντος] οὔσης K. l. 29: ἔσται οὐδὲ ἐφ' ἐκάτερα] οὐδὲ omisit Eus. l. 32: ὥσπερ καὶ ἐν] ὥσπερ ἐν Eus. p. 126, 28: αἰ add. ex Eus. K. l. 30: καὶ addidi Fic. secutus 'aut aliud ibi esset et aliud, atque alterum alterius tantum haberet sensum'. p. 127, 3: ταύτης] ταύταιν ex Eus. Cr. l. 6: ἄλλο — μέρος] ἄλλου μέρος Eus. l. 24: αἰσθητῶν] αἰσθημάτων ex Eus. K. l. 30: malim οἱ πρότερον cum Eus. l. 31: τὸ ex eodem accessit. p. 128, 3: καὶ ἐκ τοῦ ἀλγεῖν καὶ ἐκ τῆς — αἰσθήσεως] καὶ ἐκ τῆς — αἰσθήσεως ex Eus. K. manifesta ditto-graphia. l. 8: τοῦ πνεύματος] del. M. fortasse recte. τοῦ παθήματος coniecit Vg. an τοῦ πονήματος? l. 14:

πονοῦν] malim πόνου cum Eus. l. 15: εἶναι, εἰ] εἶναι καὶ εἰ Eus. quod fortasse praestat. ex eodem γε et τὴν rec. K. p. 129, 10: ἔτι εἰ] ἐπεὶ ex Eus. K. l. 17: καθ' ἑν τι] καὶ ἑν τι ex Eus. K. l. 20: αὐτὸ ἐκάστου] αὐτοῦ ἐκάστου K. l. 25: ὁ χωρισμὸς] λογισμὸς Vg. coll. VI, 7, 1. l. 31: ἐν ἀμερεῖ] ἀμερῇ Eus. l. 32: ὄντος] οὐσης K. p. 130, 1: καὶ δικαιοσύνη] adnotavit K. ad hunc locum: 'quae uncis inclusa sunt, in libris hausta sunt ingenti, quam archetypum olim contraxerat, lacuna. suppleta sunt quae deerant ex Eusebio, qui felici casu factum est ut Praep. Evang. XV, 22. III, p. 72 sqq. Gaisf. hunc nostrum libellum integrum describendum sibi putaverit ab initio usque ad ἁρμονίαν (p. 134, 18), idemque ib. XV, 10. III, p. 48 sqq. cetera seorsim apposuerit inde ab τὸ δὲ τῆς ἐντελεχείας (p. 134, 19) usque ad μεταλαμβάνῃ (p. 136, 11). neque enim inter ἁρμονία et τὸ δὲ τῆς ἐντελεχείας desiderari quidquam putaverim. cf. quae ipse infra de libri nostri argumento prodit Plotinus (p. 4, 5—10).' Iam cum Kirchhoffius, qui totus pendet ab apparatu critico Creuzeri, ignorare non potuerit haec omnia ita deinceps extare in cod. Marciano 240 et Barberino, ego quidem doctissimi viri verba ita accipio, ut in hos quoque recentissimos libros saeculi XV. ex Eusebio demum totum locum translatus esse statuerit. Quae si re vera eius sententia fuit, me quidem iudice verissima fuit. Nam cum in codice Monacensi, qui fere totus cum Marciano isto conspirat, quamquam ex eo non descriptus est, inter ἀνδρεία et σωζόμενον lacunae signum ./ positum sit, censeo in archeographo secundae classis, unde Monacensis fortasse nullo alio codice intercedente, Marcianus contra uno alterove interposito transcriptus sit, praeter indicatam lacunam non plura hoc loco antiquitus fuisse, quam in praestantioris classis codicibus, et doctum demum aliquem librarium, quae

in Eusebio invenerat, ad explendam lacunam recte adhibuisse. Confirmat hanc suspicionem primum ea res, quod in libris Marciano 242 et Vindobonensi 11 miscellaneis, qui maiorem Enneadum partem cum aliis scriptis et frustulis coniunxerunt, sed in ipsis Plotini verbis cum reliquis secundae classis codicibus ubivis fere conspirant, totum fragmentum fere sub finem congestae farraginis Eusebii nomine inscriptum est. Tum quoque prior pars scholii in Marciano 241 adscripti: *σημεῖωσαι ἀπὸ τούντεσθιν στίχοι πῇ δηλοῦνται ἀπὸ τοῦ ὅς· σημεῖον ἐρῶθροῦ, ὅτι ἔλιπον οἱ στίχοι οἱ πῇ ἕως ἐκεῖ· οὐκ ἄρα ἡ ψυχὴ ἁρμονία*, satis mihi testari videtur in archegrapho defuisse hos versus et aliunde, ex Eusebio nimirum, non ex integriori Plotini codice, esse adscitos. Utut hoc est — nam aliter de hac re statuit Muellerus — hoc certe apparet in edendo fragmento maiorem ubivis Eusebii ad antiquiores libros saeculi decimi et undecimi bonae notae exacti auctoritatem esse quam novitiorum istorum codicum. p. 130, 2: *ἂν* ins. K. l. 26: *ταῦτα*] *ἀντὰ* K. l. 30: *ἅπαντα*] *ἀπάντων* K. l. 28: *τῶν ἀσωμάτων* — *σώματα*] *τῶν σωμάτων* — *ἀσώματα* Kl. p. 131, 5: *ποσὸν*] *ποιὸν* marg. Vigeri. Bouillet. Vg. l. 12: *εἰ* inserendum esse docet etiam Arabs p. 34, 6. l. 14: *ἡ* ins. K. l. 19: *οὐκ* ins. Cr. *οἱ δὲ* pro *ὅλλοι* *δὲ* marg. Vig. p. 132, 2: *ἐνεργεῖα* acc. ex Eus. Arabs p. 35: 'deshalb würde die Seele, wenn sie sich dem Körper beimischte, nicht actuell sondern nur potentiell Seele sein.' l. 6: *θάτερον* ins. Vg. l. 23: *τὸ αὐτὸ πνεῦμα*, quod Vg. delevit, agnoscit Arabs. non *ἐν ψυχρῷ γενομένην* l. 24. l. 29: *γυνομένην*] *γυνομένης* K. p. 133, 6: *καὶ νοῦ*] *οὐκ ἂν* K. l. 17: *ἂν, καὶ εἰρηται*] *ἂν, εἰρηται*. l. 21: *τοῦτο γὰρ ἁρμονίαν τῶν*] *τοῦτο γὰρ τῶν* K. l. 27: *γυνομένων*] *γυνομένου* K. p. 134, 1: *οὐκ ἂν οὐσα*] transposui. l. 6: *τόδε*] *τὸ δὲ* K. l. 21: *τὸ*

ins. K. l. 25: δεῖ ins. M. l. 26: καὶ ins. ut l. 28 ex Arabe p. 43: 'so würde, wenn der Körper getheilt und zerstückt würde, auch sie sich zerstückten lassen, und würde eins der Körperglieder abgeschnitten, würde auch etwas von ihr abgetrennt.' p. 135, 18: εἰ γὰρ] καὶ γὰρ K. l. 26: πῶς δ' ἂν — μεριστή; pro interpolatis habet Kl. l. 28: ἄλλο γίνεται] ἄλλον γίνεται K. l. 32: παρὰ τὸ] παρὰ τοῦ Vg. p. 136, 2: οὐ] οὐ Viger. l. 4: εἰ δέ] εἰ γὰρ malebat Viger. l. 20: αὕτη] αὐτή K. p. 137, 8: αὐτοῦ] αὐτοῦ Vg. l. 11: ἀπολωλέναι] ἀπολωλεκέναι K. p. 138, 6: ἂν ins. K. l. 20: τὰ del. Vg. p. 139, 1: οἷα] οἶον Vg. l. 21: ὃ ζητοῦμεν ἢ ψυχὴ καὶ] ὃ ζητοῦμεν καὶ K. l. 22: ὁμολογοῦσιν] ὁμολογήσουσιν K. p. 140, 8: αὐτὸ ἐκάστου καὶ ἐξ] αὐτοῦ ἐκάστου ἐξ K. l. 14: ἐνέργεια] ἐνεργεῖα K. l. 30: δημιουργεῖ] δημιουργεῖν Vg. l. 31: τεταμένη] vix sanum. Fic.: 'hoc itaque studio se ipsam anima circa sensibile pertrahens iam gubernat.' itaque K. post τεταμένη lacunam significavit, quam Vg. probante M. addito μένει explevit. verum locus ita mihi persanatus non videtur. p. 141, 5: αὕτη] αὐτή K. l. 7: προσελθοῦσα εἰς τὰ ἐπὶ τάδε νοῦ] προσελθοῦσα νοῦ K. l. 22: φήσουσι ins. Vg. p. 142, 7: δι' αὐτῶν] δι' αὐτῶν codices secundae classis. scil. διὰ τῶν μαντείων.

Lib. VIII, p. 142, 24: non audiendus est Cr. qui in ed. Paris. totum locum ita constituit: καὶ τὸ μεταβάλλον ἀναπαύεσθαι καὶ κάματος εἶναι τοῖς αὐτοῖς καὶ ἄγχεσθαι, mutata simul Ficini versione, quae res Vg. in errorem induxit. nam frustra Cr. T. III p. 260 de ἄγχεσθαι provocavit ad Hermetis locum apud. Stob. ecl. phys. I p. 214, 23 ed. Mein. l. 26: ἔδωκεν] δοκεῖ. Fic.: 'quasi fingens per similitudines quasdam pervagari videtur.' l. 27: παρ' αὐτῶ] παρ' αὐτοῖς. neque παρ' αὐτῶ agnoscit Arabs p. 10, 3: 'mit diesem seinen

Ausspruch will er dich nur dazu antreiben, nach den Geistdingen zu streben, um sie so zu finden, wie er es that, und dieselben, so wie er es that, zu erfassen.' p. 143, 8: αὐτοῦ] αὐτοῦ. l. 19: δοκῶ μοι] δοκεῖ μοι K. p. 144, 3: τῷ ex Aen. Gaz. ins. K. l. 11: εἴτε ins. M. l. 13: locus turbatus, quem Cr. deletο οὔσαι, quod in plerisque deterioris classis libris deest, sanasse sibi visus est. lacunam post εἴτε indicavit K., quam Fic. quoque agnovisse videtur, cum verteret 'rectene an aliter, et utrum praestantius agat, an sicut animae nostrae, quas forsā oportuit rell.' M. e p. 145, 12 unum versum supplevit in hunc modum: εἴτε ἐν χεῖρονι πεπολίηκε τὴν τοῦ παντός ψυχὴν εἴτε ὡς ἡμέτεραι ψυχαὶ οὔσαν. mihi nec Cr. nec Muellerei ratio placet, itaque cum K. in indicanda lacuna acquievi. l. 29: τε ins. K. p. 145, 1: τὴν τοῦ εὐ δύναμιν καὶ τοῦ εἶναι] τὴν τοῦ εἶναι δύναμιν Vg. l. 4: κοσμοῦντος] κοσμοῦσα K. l. 5: τὸ δὲ] τοῦ δὲ Cr. l. 12: ἔχειν τὴν τοῦ] ἔχειν τοῦ. p. 146, 4: πάντα] πάντη. l. 22: ἡ ins. K. l. 24: ἄν ins. K. l. 31: ἐάν] ἄν K. l. 32: νοητῶν] ὄντων K. sec. Fic. qui 'entium' vertit. ceterum ὄντων etiam in A extare s. l. νοητῶν manu secunda testatur M. p. 147, 2: αὐτὴν δ' κοσμεῖ] αὐτὴν κοσμεῖ K. l. 13: οἱ cum Vg. abesse malim. l. 23: ὄχλου] ὄλου Cr. 'segregatus a toto' Fic. p. 148, 8: ἔχει γὰρ τι ἄει] τι uncis incl. Cr. del. K. p. 149, 1: αἰδῶς] αἰδῶ K. l. 3: προσόδῳ] προόδῳ K. l. 12: ἐξανα-δῦναι ins. M. l. 19: κοσμήσει] κοσμήσεως K. l. 22: ἄγουσα] ἀγαγοῦσα K. l. 31: οἶόν] οἶά. p. 150, 5: μετ' αὐτὰ] μετ' αὐτὸ Vg. l. 10: ἰούσης] ἰούση K. l. 13: ἐκείνοις] ἐκείνῳ Vg. l. 18: ἄμοιρον] ἔμμοιρον K. p. 151, 5: αὐτὴν ἐαυτῇ εἰ] αὐτὴν εἰ K. l. 13: ὄν ins. K. l. 16: ἐναντίων οἶον σαφέστερον] del. οἶον Vg. l. 24: δὲ] δὴ Cr. p. 152, 2: ὃ sive ἡ ἄμα] ἡ ἄμα K. l. 16: οὐ ins. K. l. 23: βούλεται] βουλευέ-

ται Cr. τὸ κάτω — τοῦ ὅλου] τοῦ κάτω — τὸ ὅλον K. l. 28: ὄντος ins. K. l. 31: ἀνήδονον ὃν τὰς] ἀνήδονον τὰς Vg. contra quod idem voluit ἀνήδονον τῆς προσκαίρου ἡδονῆς, coll. VI, 9, 11: βίος ἀνήδονος τῶν τῆδε, non necessarium.

Lib. IX, p. 153, 20: εἶναι ins. K. p. 154, 3: quae post ὁ ἐν ἐμοὶ κινουμένῳ sequuntur ἐν ἐμοὶ γὰρ κινουμένῳ, quae uncinis secluserit Cr., praeunte M. delevi. p. 156, 1: in difficillimo hoc loco, ad quem intellegendum recolenda sunt, quae supra IV, 3, 6 leguntur, a librorum scriptura quamvis plus semel suspecta recedere nolui, nisi quod l. 3 pro ἐποίησεν αὐτήν cum Vg. ἐποίησεν αὐτή scripsi. 'nam et formavisset utique' Fic. l. 7: μιᾶς ἢ μίᾳ] μιᾶς μία K. idem ins. ὡς et l. 30 αὖν. p. 157, 1: αὐτὸ] αὐτήν K. l. 8: δύναται] δύεται Vg. l. 20: οὖν ins. K. l. 28: ὥστε] ὡς K.

Enn. V, lib. I, p. 161, 23: αὐτό] αὐτό Vg. p. 162, 25: μὲν acc. e Cyrillo. l. 26: ἢ χορηγῇ] ἢ χορηγεῖ Cyr. l. 28: δὴ] δὲ Ciz. et Basilius. ex eodem acc. ὁ. p. 163, 4: ἀμείνων, quod in libris est, Fic. vertendo non expressit. omninoque omne adiectivum hoc loco supervacaneum. etiam Augustinus confess. IX, 10, cui nostrum locum obversatum esse apparet 'sileant phantasiae terrae et aquarum et aeris, sileant et poli.' male A. Iahn, Basil. plotiniz. p. 12, quem Cr. secutus est in ed. Paris. ἀμύμων. neque melius Kirchhoffi ἀκύμων. l. 9: ποιοῦσαι] διδοῦσαι C. l. 24: ἄλλων] ἄλλην Cyr. l. 25: αὐτῆς] ἐαυτῆς Cyr. l. 26. 27: ἀλλὰ τὰ πάντα] ἀλλὰ πάντα Cyr. p. 264, 16: βαλεῖς] ἐπιβαλεῖς. l. 22: καὶ ἦν] καθ' ἦν. p. 165, 8: δὲ] δὴ K. ταύτῳ] αὐτῷ K. l. 17: παρ' αὐτῳ] παρ' αὐτῶν Eus. παρ' αὐτῶν K. l. 23: ποῦ] ποῖ. l. 24: αὐξεν] αὐξην Cyr. l. 27: δ' acc. e Cyr. p. 166, 2: ἐν τῷ αὐτῳ] ἐν αὐτῷ K. l. 22: σιωπῆσεται suspectum.

nec legisse videtur Arabs p. 110: 'denn nimmt jemand die Andersheit vom Geist hinweg, so wird er blosses Einerlei und wäre die Stumpfheit die nothwendige Folge, so dass er nichts geistig erfassen könnte.' l. 23: ἐτέρους] ἐτερότητα Vg. l. 24: ἐν] ἐν K. l. 32: ζητεῖ vix sanum. nam quomodo anima cum deo prope iam coniuncta et unita eum quaerere potest? atque aliud olim hoc loco scriptum fuisse docet Arabs p. 110 extr.: 'so wird sie mit ewigem Leben begabt, und hat eine Wonne, die nie schwindet.' fortasse igitur: ζῆ τε [καὶ ὄντως ἡδεται]. p. 167, 1: τοῦ acc. ex Euseb. πλήθους quod in eodem deest, agnosit Arabs. l. 3: τῆς acc. ex Euseb. l. 5: αὐτῇ] αὐτῇ K. 'ipsa' Fic. l. 6: παρ' αὐτῆς] παρ' αὐτῆς M. l. 14: ἕκαστος] ἐκάστου Vg. 'die Form eines jeden einzelnen dieser Dinge' Arabs p. 111. l. 17: lacunam post ἐνέργειαν recte deprehendit Vg. atque sequuntur apud Arabem p. 112: 'denn die Eins wird durch die erste entstehende Wesenheit geformt, dann bewegt sich der Geist, um das geistig fassbare in der That zu erfassen, somit ist der Geist nur wie der in der That sehende Blick und sind sie beide Eins.' quae non omnia de suo addidisse paraphrastam manifestum est. verum quis genuina ab adventitiis dispiciet? extrema certe Plotinianis accurate respondent, unde apparet καὶ inserendum librorumque scripturam ἄμφω, quam K. in ἀμφὶ mutavit, retinendam esse. p. 168, 11: τάξεως αὐτοῖς ἀποδόσει] αὐτοῖς del. Vg. τὸ οὖν] τὸ γοῦν M. l. 20: αὐτὸ] αὐτὸν Euseb. ὥσπερ] ὡς idem. l. 28: τοῦτο] τοῦτω Euseb. l. 29: ὁ] ὅτι Euseb. l. 31: τὸ δὲ] τὸ δὴ Euseb. p. 169, 2: αὐτόν — αὐτόν] αὐτό — αὐτὸ Euseb. l. 3, 4: ἐκείνον — ἐκεῖνος] ἐκεῖνο — ἐκεῖνο K. l. 10: ἐκείνον] ἐκεῖνο K. l. 10. 11: αὐτόν — αὐτόν] αὐτὸ — αὐτὸ K. l. 13: τὸ γεγεννημένον acc. ex Euseb. l. 14: μόνοι] μόνα Vg. non opus. l. 17: λέγομεν

εἶναι] εἶναι λέγομεν Euseb. et Theodoret. quos secuti sunt K. M. 1. 19: ἐκεῖνο] ἐκεῖνον Vg. 1. 22: αὐτὸ] αὐτὸ K. praeunte Cr. in adnot. 1. 24: in desperato hoc loco, cui nondum editores satisfecerunt, indicatis lacunis vel corruptelae sedibus a librorum scriptura cum K. recedere nolui. Fic. vertit 'comparari vero solet sensus quidem lineae, quod vero reliquum est in cognoscendo circulo'. itaque legisse videtur: ἡ μὲν αἴσθησις κατὰ γραμμὴν καὶ τὰ ἄλλα ὡς κύκλος, atque postrema ὡς κύκλος manus quarta in marg. A adiecit. itaque Cr. 'e librorum vestigiis conicias: αἴσθησις ὡς γραμμὴ καὶ τὰ ἄλλα ὡς κύκλος.' sed librorum vestigia, quae dicit, re vera nulla sunt et καὶ τὰ ἄλλα, ubi νοῦς commemorari debebat, ineptum. quod cum intellexeret Vg. in ceteris Fic. secutus haec coniecit: αἴσθησις κατὰ γραμμὴν, νοῦς κατὰ κύκλον καταλαμβάνει. verum ne sic quidem oratio recte procedit. audacius autem M. coll. Plat. de legg. X p. 898 A. et Damasc. de princ. p. 322: διὸ ταύτη τὸν νοῦν μιμεῖται ἡ κύκλῳ φορὰ, ὥς φησι Πλωτῖνος κτλ., locis iam a Cr. adhibitis, coniecit: νοῦν δὲ μιμεῖται κύκλος καὶ αἴσθησιν γραμμὴ τε καὶ τὰ ἄλλα, quae vix quemquam probaturum esse opinor, praesertim cum Damascium non nostrum locum, sed II, 2, 1 respexisse manifestum sit. ceterum iam supra 1. 22 post τῇ ἐπιστροφῇ πρὸς αὐτὸ inserendum videtur οἷον κύκλῳ. 1. 31. 32: γοῦν — ὀρλίζει] γεν- νᾶν — ὀρλίζειν sublata stigme post οὐσίαν Vg. p. 170, 4: αὐτὸ] αὐτῷ Cr. prob. Vg. qui tamen ad Fic. provocare non debebat, in quo 'sibi ipsi' pro 'se ipsum' Creuzeri est correctura. 1. 6: ἐκεῖνος] ἐκεῖνο K. 1. 7: κατεί- χετο ἐκεῖνος] κατείχετο ἐκεῖνο K. ceterum lacunam post πάντα indicavit. 1. 10: quae post πάντα in libris se- quuntur ἐν τοῖς οὐσιν ἂν ἦν recte delevit K. haud scio tamen, an haec verba ex superioribus male repe- tita genuina quaedam expulerint, velut τὰ ἐν τῷ νοῷ.

1. 15. 16: ἄξιος τοῦ τοῦ] ἄξιος τοῦ K. μὴ] μὴδ' idem.
 1. 25: ἦ] ἦ Cr. p. 171, 10: τριτὰ τὰ πάντα] τὰ omi-
 sit Euseb. 1. 11: γὰρ] τὰ Euseb. 1. 16: τοῦ αἵτιλου
 δὲ] τοῦ δὲ αἵτιλου Euseb. Cyrill. 1. 20: τὸν νοῦν τὴν
 ἰδέαν] τ. ἰδ. om. Euseb. Cyrill. 1. 24: πιστωσαμένοις]
 πιστωσαμένους Euseb. 1. 25: τοῦ om. Euseb. 1. 28:
 ἐστὶ] ἐστὶν Clem. Alex. Strom. VI p. 627 B. 1. 29:
 καὶ ἀκίνητον δὲ] δὲ del. K. 1. 31: ἐξαίρων] ἐξαιρῶν K.
 p. 172, 14: τὸ νεῖκος μὲν] τὸ μὲν νεῖκος Cyrill. 1. 15:
 τὸ ἐν] ἐνοῖ Cyrill. quod recepit Cr. fortasse recte. αὐ-
 τὸς] malim cum Cyrillo αὐτὸ. 1. 16: ὕλη] ὕλη K.
 p. 173, 5: ὁμονοήσει] ὁμονοήσουσιν Vg. 1. 9: αὐτοῖς]
 τοῖς K. 1. 11: ἐν αὐτοῖς αὐτῶν] ἐν τοῖς αὐτῶν K.
 1. 20: ἐν] ἐπὶ Vg. p. 174, 6: respicit scriptor Pla-
 tonis locum in Tim. p. 34 B, quem memoriter alle-
 gavit, nam apud Platonem est: καὶ ἔτι ἔξωθεν τὸ σῶμα
 αὐτῇ περιεκάλυψε ταύτη. 1. 8: ἔτι κρύπτων] ἀνακρύ-
 πτειν Vg. coll. Plat. Phaedr. p. 249 C: καὶ ἀνακρύψασα
 εἰς τὸ ὄν ὄντως. Fic. totum locum pro lacunoso ha-
 buisse videtur, nam vertit: 'de anima quoque nostra
 in Phaedro ait, tum condere caput intra coelum, tum
 extra coelum caput attollere'. 1. 23: μὴ add. Fic. Cr.
 atque est in A a manu secunda supra lineam superio-
 rem. 1. 26: μένοντος] μένοντα M. p. 175, 5: ἦ add. K.
 1. 7: ψυχῇ] ψυχῇ K. 1. 14: ζῶων] ζῶν K. Fic. secu-
 tus. in A on s. l. man. alt. in marg. ζῶν man. tertia.

Lib. II, p. 176, 4: ἐκείως] ἐκείνης M. 1. 5:
 ἐνέδραμε] ἀνέδραμε K. 1. 7: οὐ διπλόης οὐτινος ὀνομαζομένην]
 οὐ δ. ὄτ. 1. 15: οὕτως] οὕτως K. 1. 20: αὐτὸ αὐτοῦ]
 τὸ πρὸ αὐτοῦ K. 1. 21: ψυχῆς] ψυχῇ Darmst. A in
 marg. m. tertia. p. 177, 3: γινομένη] γενομένη Vg.
 1. 13: μέρος τὸ ἐν] μέρος ἐν. 1. 20: τῶν ἄνω] τα
 ἄνω K. 1. 21: τούτῳ] τούτοις. ποῦ] ποῖ. 1. 24: ἐλ-
 θούσα] ἐλθούση Cr. Fic. ut videtur secutus.

Lib. III, p. 179, 4: πολλῶν τῶν ἀτόπων] πολλῶν

ἀτόπων. 1. 5: ὡς et ὃν abesse malim. 1. 10: εἰ add. Cr. Fic. secutus. 1. 24: ἑαυτοῦ] αὐτοῦ. 1. 27: φαντασμάτων παρακειμένων] transposui. p. 180, 4. 5: ἑαυτὸν — ἑαυτόν] ἑαυτὸ — ἑαυτό. 1. 8: μηδὲ] μὴ δὲ Cr. in ed. Paris. 1. 27: δ' ins. K. p. 181, 16: διάνοια vel διάνοιαι] διανοίᾳ Cr. 1. 20: κατ' ἐκεῖνο] κατ' ἐκείνον K. 1. 23: διανοοῦμεθα οὕτως καὶ διανοοῦμεν οὕτως ἢ αὐτοῖ] διανοοῦμεθα οὕτως ἢ αὐτοῖ K. p. 182, 10: μαθεῖν τῷ τοιούτῳ ἢ] μαθεῖν ἢ Cr. in ed. Paris. 1. 13: τὸ μὲν] τὸν μὲν K. e Ciz. 1. 23: κρίνει καὶ ὅτι τοῖς] κρίνει τοῖς M. 1. 25: οὐ vel ὃ ζητεῖ] ὃ οὐ ζητεῖ Cr. ut est in marg. A a manu tertia. Fic. 'quod quidem nihil ultra perquirat'. p. 183, 5; αὐτὸ ἑαυτό] ne quid deesse censeas, cf. supra p. 180, 9. p. 184, 15: οὐδέ γε τὸ νοητὸν ζωῆς] οὐδέ γε ζωῆς K. 1. 27: ἄρα ins. K. p. 185, 4: νοεῖν] νοοῦν K. 1. 12: πιστικὴν] πειστικὴν K. 1. 13: ἀνάγκη] ἀνάγκην K. Fic. secutus, atque v s. l. in A a manu tertia. 1. 30: αὐτὸς] αὐτὸ K. p. 186, 2: ἐφαρμόττοντα] ἐφαρμόττοντι K. 1. 12: τε] γε K. 1. 19: ὑποδείκνυσιν τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίαν αὐτοῦ τὴν γνῶσιν] ὑποδείκνυσιν, ἀλλὰ κ. ἂν. ἑαυτοῦ τ. γν. 1. 29: κάκεινο] κάκεινον Cr. in ed. Paris. p. 187, 14: ἐν ins. K. 1. 18: οὕτω τοι] οὕτω τὸ K. p. 189, 3: οὐ] οὐ K. 1. 4: οὐ ins. K. 1. 20: αὐτὴν] αὐτῆς K. 1. 22: αὐτὸν] αὐτὴν K. 1. 26: ταῦτα δὲ ἔχουσα] ταῦτα δὲ ἔχουσιν K. p. 190, 11: περὶ αὐτὸν ἥλιον εἶναι] περὶ αὐτὸν εἶναι K. ἐξ οὐ] ἐξ αὐτοῦ K. 1. 14: περὶ αὐτὸν ἥλιον θήσεται] περὶ αὐτὸν θήσεται K. 1. 20: αὐτὴ δὲ ἡ ψυχὴ ἡ τοιαύτη καθαρά] αὕτη δὲ καθαρά K. verum cur αὕτη in αὕτη mutetur, idoneam causam non video. 1. 22: σκοπουμένη] σκοπουμένη Cr. in ed. Paris. 1. 31: τὴν πρώτην τὴν τοιαύτην ψυχὴν ἔχειν] τὴν πρώτην ἔχειν K. idem recte τὴν ins. p. 191, 9: οὐ γὰρ ἦν] οὐκ ἂν ἦν M. 1. 16: δὲ] δὴ K. 1. 22: μηδὲ] μὴ δὲ K. Fic. secutus, verum ita iam ed. Basil. 1. 25: πλῆ-

θος εἶναι ἐν παντί] πλῆθος εἶναι [οὐδὲ] ἐν πάντῃ. Fic. 'multitudinem quandam esse, neque penitus unum'. τὸ ἐν παντί] τὸ ἐν πάντῃ K. Fic. secutus 'quod enim prorsus est unum'. p. 192, 9: τὸ] τῷ Vg. l. 11: ἡλο- γήθη] ἡλογώθη K. l. 13: αὐτόν] αὐτὸ Cr. in ed. Paris. l. 17. 18: ἡ δύο] εἰ δύο K. l. 26: ὅσῳ ἂν μάλιστα] transposuit K. p. 193, 4: νοεῖν. εἰ μὲν] νοεῖν. νοεῖ μὲν K. l. 7: οὐπω δοῦσα] οὐπω ἰδοῦσα K. Fic. secutus. l. 13: οὐ- τος ὡς γνούς] οὕτως γνούς K. l. 31: οὐδὲ τοῦτο del. M. p. 194, 1: αὐτό] αὐτόν K. l. 2: πληθύνει] πληθύνει K. l. 5: αὐτὸ τὸ πλῆθος] αὐτὸ πλῆθος K. l. 7: συνθέσεις] συνθέσει K. l. 15: δεῖται δὲ] δεῖ δὲ. l. 24: οὖν ins. K. l. 26: αἰσθήσονται] θήσονται K. l. 28: ἀφ'] ἐφ' K. p. 195, 1: πρὸ τοῦ τῶν vel πρὸ τούτων] πρὸ τούτων τῶν K. l. 3: ἐνεργείας ἃς παραχωρήσαν] ἐνεργείας παρεχώρησαν K. l. 6: προθυμηθῇ] προθυμήθη K. item l. 9, in qua ἂν quoque inseruit. l. 13: αὐτόν] αὐτό K. αὐτῷ] αὐ- τοῦ K. l. 17: ἡ ins. K. Fic. secutus. l. 19: εἰ] ἡ Cr. l. 21: φῶς ins. K. l. 25: μένοντα] μένον M. Fic. secutus. p. 196, 2: αὐτὸ ἐν] αὐτοὺν K. l. 6: ἀληθὲς οὐκ ὄνομα ὃν αὐτοῦ ἄλλο τι οὔτε] ἀληθὲς ὃν οὔτε. ceterum haud scio, an ἄλλο τι infra post ὄνομα αὐτοῦ reponendum sit. M. ἐν τοῖς πᾶσι — ἄλλο τι omnino delevit. l. 8: ἐπιχειροῦμεν] an ἐπιχειροῶμεν? p. 197, 5: λέγοι ἂν] λέγοιτ' ἂν Cr. l. 11: τὸ ποῦ] τὸ πολὺ K. l. 12: αὐτὸ νοεῖν] αὐτὸ νοεῖ K. 'neque igitur ipsum intelligit' Fic. l. 17: καὶ παντελῶς] οὐ παντελῶς K. atque οὐ habet A in marg. alia manu. l. 30: στίχου] στοίχου Ciz. Mon. C. Vat. p. 198, 18: ὃν] ἂν K. l. 20: τὸ δὲ ὃ μὴ] τὸ δὲ μὴ M. l. 23: ἐπεὶ δὲ] ἐπειδὴ K. p. 199, 1: ὅπως] πῶς K. l. 11: μὴδ'] οὐδ' K. l. 29: ἡ αὐτή] ἡ αὐτά K. p. 200, 9: οὐκ ἐκ λόγου] ἐξ οὐ λόγου. Fic. 'qua conditione ex non ratione sit ratio'. l. 10: ἑαυτοῦ] αὐτοῦ K. l. 13: ὃν τῶν] ὄντων K. itaque A in marg. manu tertia. p. 201, 6: ἐμφο-

νεστάτου] ἐμφρονεστάτης Cr. in ed. Paris. l. 10: καὶ] καὶν K. l. 12: διὰ γε] διὰ τε Cr. l. 18: αὐτός] αὐτό M. l. 29: εἰσφεύγει] ἐκφεύγει K. Fic. secutus. p. 202, 5: τοῦτο γὰρ τοῦτο τὸ φῶς παρ' αὐτοῦ] τοῦτο γὰρ παρ' αὐτοῦ K. l. 7: ἄλλος ὅταν εἰς] ἄλλος εἰς K. l. 9: ἄθεος] ἀθέατος. l. 12: οὐκ ἄλλου φωτὶ ἀλλ' αὐτό] οὐκ ἄλλω φωτὶ, ἀλλ' αὐτῷ.

Lib. IV, p. 202, 22: τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου ἀναγομένον] τὸ πρῶτον ἀναγομένον K. p. 203, 5: τῶν ἐν αὐτῷ ἀπλῶν δεόμενον, ἔν' ἢ ἐξ ἐκείνων] malim τοῦ ἐφ' ἑαυτοῦ ἀπλοῦ — ἐκείνων. l. 14: οὐ γὰρ] εἰ γὰρ Vg. l. 16: ἢ ins. K. l. 26: αὐτὰ] αὐτὰ Vg. l. 28: ἄν ins. K. p. 204, 2: τὸ γεννῶν τὰ ἐφεξῆς, δεῖ δὴ καὶ τιμιάτατον εἶναι τὸ γεννώμενον] τὸ γεννῶν * τὸ ἐφεξῆς γεννώμενον K. τὸ γεννῶν τὸ ἐφεξῆς, καὶ τὸ ἐφεξῆς γεννώμενον Vg. τὸ γεννῶν, τὸ δ' ἐφεξῆς γεννώμενον M. scripsi: τὸ γεννῶν, τὸ [δὲ] γεννώμενον. nam τὰ ἐφεξῆς male ex sequenti linea irrepsisse videntur, reliqua autem manifesta dittographia. l. 5: αὐτὸ νοῦς] αὐτονοῦς K. l. 7: δεῖ] ἔδει K. l. 8: οὐ νοῦς οὐ ἐνέργεια] οὐ νοῦς; ὅτι νοῦ ἐνέργεια M. atque ὅτι νοῦ habet A in marg. manu tertia et ita Fic. l. 11: οἶον ἀποτελουμένη καὶ τελειομένη] οἶον ἀποτελειομένη. αὕτη] αὕτῃ K. l. 19: τούτου ins. Vg. ὁ νοῦς οὗτος] ὁ νοῦς; οὕτως K. l. 25: σὺν αἰσθήσει] συναισθήσει K. p. 205, 4: ἢ ins. K. l. 11: ἐνέργειαν ins. K. l. 26: ὁ ins. K. l. 29: ἐπιστολὴ μὴ δὲ] ἐπιστήμη δὲ ὅλη scripsi Vg. et M. secutus, nisi quod ille δὲ deleuit sublata etiam interpunctione inter ἐν et καὶ, hic ἢ post ὅλη inseruit.

Lib. V, p. 206, 11: ἐναργῇ] ἐναργές K. p. 207, 26: πῶς μένει] πῶς μενεῖ Cr. p. 219, 17: νοῦς et ἡ ἀλήθεια del. M. p. 210, 7: βασιλεὺς βασιλέως καὶ βασιλέων] βασιλεὺς βασιλέων. l. 21: ἄξαι] ἀίξαι Vg. coll. VI, 7, 16. 8, 19. p. 211, 30: τὸ ἐν ἐνταῦθα] deleui ἐνταῦθα Fic. secutus. l. 31: πονεῖ εἰ κατ'] εἰ uncinis

incl. Cr. del. K. p. 212, 8: τοῦτο ἡ τῆς οὐσίας δηλω-
τική ὀνομασία ἀπὸ] τοῦτο ἀπὸ K. l. 13: ἔστιν] ἐστία
Vg. coll. l. 20 οὐσίαν καὶ ἐστίαν. l. 17: τὸ μὲν γε-
νόμενον ἢ οὐσία καὶ] τὸ μὲν γενόμενον καὶ K. spectat
glossema ad sequens ἢ δὲ ἰδοῦσα. l. 20: τὴν οὖν] τὸ
οὖν. p. 213, 11: ὁ ins. K. l. 27: ἀπ' αὐτοῦ] ἀπὸ
τοῦ K. l. 28: μάλιστα est in A supra πάντων m. tertia,
'maxime omnium' Fic. p. 215, 4: ἴδοι] ἴδῃ K. l. 31:
δεῖ quod est in marg. A. m. tert. ins. M. Fic. secutus.
p. 216, 5: ἀλλ' ἐν] ἀλλ' ἐν marg. ed. Basil. l. 10:
μᾶλλον δὲ — θαυμάσῃ M. delevit. p. 217, 2: εἰ ins. K.
l. 8: οὐδενὸς ἐνὸς ἔχοντος] οὐδενὸς ἔχοντος K. p. 218, 3:
ἐκεῖνος δὲ] ἐκεῖνός σε M. l. 15: ποῦ] ποῖ. l. 26: ὅς
quod in A est s. l. m. tert. post Fic. et Cr. ins. M.
l. 29: τὸ δὲ — ἐστὶ del. Vg. p. 219, 11: ἀνεωρότων]
ἀνεωρότων. num ι παραγεργ. ut omnes editiones, ita
etiam codices neglexerint, nescio. l. 22: εἰδέναι] εἶναι
Marc. C ex corr. et Fic. l. 31: οὖν ins. K. p. 220, 5:
γενόμενον τό τε καλὸν αὐτῷ] γενόμενόν τε αὐτῷ M.
p. 221, 6: ὑπὲρ αὐτῶν] ὑπὲρ αὐτὰ e marg. Marc. C. K.
l. 13: δὲ ins. K. p. 222, 1: διαφορὰ καὶ προσθήκη]
διαφορᾷ καὶ προσθήκῃ e Mon. C. K.

Lib. VI, p. 222, 22: νοεῖν] νοοῦν K. p. 223, 17:
νοῦν] νοοῦν M. p. 224, 1: ἐπιβάλλον] ἐπιβάλλειν K.
l. 12: ἐαυτόν] ἐαυτό marg. ed. Basil. l. 23: δὲ εἴη]
εἴη δὲ Vg. l. 31: οὐδ' οὐχ K. l. 32: ἐαυτοῦ τὸ συγ-
κελμένον ἐκ πολλῶν, οὐδενὸς] ἐαυτοῦ, οὐδενὸς K. p. 225,
1: ἐαυτὸ οὐ δυναμένον] ἐαυτὸ δυναμένον K. l. 13: εἰ]
νοεῖ. ἔτι] an ἔστι δ' ? l. 16: τοῦτο τὸ ἐν τῷ] τοῦτο
τὸ l. 18: καὶ ἐν ᾧ] καὶ οὐ K. l. 19: τοῦτο ἀπλοῦν
εἶναι] τοῦτο εἶναι K. p. 226, 10: καὶ γενόμενον ἐκί-
νησε] καὶ ἐκίνησε Vg. l. 12: ἐφιέμενον] ἐφιέμενου K.
l. 22: βλέπων] βλέπον K. ἐνεργοῦντα] ἐνεργοῦν id.
l. 29: librorum scripturam quamvis vitiosam cum K.
intactam reliqui. Fic.: 'quodsi ceteris actibus, qui refe-

runtur in aliud, aliquid insuper adhibemus, primo certe omnium actui, in quem actus reliqui referuntur, nihil ultra fas est adiungi, sed ipsum id, quod est, dumtaxat excidere.' itaque Vg. post *ἐπανενεγκεῖν* add. *προστίθεμέν τι*, M. *τι* suppl. *δεῖ* e sqq. quorum tamen neutrum satisfacit. *ἐπανενεγκεῖν* suspectum. l. 31: *οὐδὲν* — *προσσιθέντας*] num *οὐδενὸς* — *προστεθέντος*? p. 227, 5: *σαφέστερον*, quod in libris est post *τὸ νοοῦν*, transposuit K. *τὸ νοοῦν*] *τῷ νοοῦντι* Cr. l. 8: *νεύει*] *μένει* Taylor. l. 20: *νόησις ἀνθρώπου καὶ* ins. Taylor et Vg. qui tamen vel plura deesse suspicatur. l. 23: *ὁ δὲ*] *ὁ δὲ* Vg. *οὐθὲν* vel *οὐδὲν*] *οὐδ'* Ξν. l. 26: *τὸ* ins. M. l. 30: *ὁ* ins. M. 'quod bonum est aliorum' Fic.

Lib. VII, p. 228, 5: *ὡς λέγεται ἐκεῖ*, quae in libris post *καὶ ἐκεῖ* leguntur, M. cum Vg. delevit, ego transposui. l. 12: *εἰ οὖν καὶ ὁ κόσμος*] *καὶ* del. M. Fic secutus. l. 23: *εἰς* ins. Vg. p. 229, 11: *εἰ ἐν τῷ φαλνεσθαι*] cum K. in librorum scriptura acquievi. neque Vg. satisfacit, qui *εἰ* delevit sublata interpunctione post *θῆλν* et remoto *ἢ* l. 13, neque M. qui *ὅτι οὐκ ἐν τῷ γείνασθαι* scripsit. *φαλνεσθαι* infra quoque redit l. 24: *εἴπερ ἔνι τῶν αὐτῶν διδομένων διαφόρους ἔξωθεν φαλνεσθαι*. Fic. 'sed enim illud ita se habeat, si modo non tantum in apparendo differentia sit'. l. 14: *ἐκάτερος*] malim *ἐκάτερον*. l. 15: *ἢ θάτερον*] *ἢ θατέρον*. Fic. 'dominetur autem utrique materiae parti aut alteri'. *οἱ δὲ* — *πῶς διάφοροι*;) 'haec verba eicienda censeo. est enim inanis et insulsa interrogatio, ad quam nullum responsum sequitur, qua praeterea sententia mirum in modum turbatur' Vg. quem secutus M. haec verba delevit, utpote commentum ex Arist. de gen. anim. IV, 2. verum hoc viro docto neminem concessurum esse arbitror, neque de interpolatione horum verborum, quae ceteroquin prorsus absona foret,

mihi persuasit. loquitur Plotinus non ut Creuzero visum est, qui Aristotelis locum attulit, de vi, quam regionum situs naturaque in generationem habeat, ab hoc loco sane aliena, verum, si quid video, de prolis diversitate in diversis uteri locis conceptae. velut Stoici geminos et tergeminos nasci putabant *παρὰ τοὺς ἐν τῇ μήτρᾳ τόπους*, Plut. plac. phil. V, 10, 4, ubi Doehnerus non recte *κόλπους* coniecit. cf. supra p. 126, 1. itaque recte Fic. 'verum quonam pacto differentes fore iudicantur, qui in alia parte concipiuntur?' ad quae satis commodum sequitur responsum. l. 20: *φύσιν* ins. K. *κάκει]* *κρατεῖν* Vg. l. 24: *ἐν]* *ἐν* K. Fic. secutus. p. 230, 21: *ἢ ἐν]* *ἢ ἐν* K.

Lib. VII, p. 230, 27: *πατέρα καὶ τὸν ἐπέκεινα]* *πατέρα τὸν ἐπέκεινα*. Fic. 'huius quoque patrem mente superiorem'. p. 231, 2: *δύο* inserui. scriptum fuit *β'*, quod propter praegressum *βούλει* facile excidere potuit. Arabs p. 45: 'wir schildern nun gleichnißweise diese beiden Welten und behaupten, sie gleichen zwei Steinen von irgend einem Maass.' l. 14: Arabs p. 46: 'diese Form lag aber nicht so im Künstler, wie wir etwa sagen, der Künstler habe zwei Augen, zwei Hände oder Füße.' itaque post *ἢ χεῖρες* fortasse *ἢ πόδες* excidit. p. 232, 8: *ἔπειτα ὁ]* *ἐπεὶ καὶ ὁ* K. l. 17: *οὐ γὰρ δὴ* — *οἷα ὕλη* delevit M. verum emendatione egent haec verba, quam tamen frustra quaesivi. si non eadem, at certe similia in textu suo legit Arabs p. 48, quidquid in singulis nugatur. l. 32: *ἀλλ' εἰς ἐν* del. K. p. 233, 28: *σαντὸν]* *σαντῶ*. p. 234, 26: *ταῦτό ἐστιν]* malim *τούτῳ ἐστιν*. l. 32: *ἐαυτῶν τὰ θεῖα καὶ]* *ἐαυτῶν καὶ* K. p. 235, 2: *αὐτῶ]* *αὐτῶ* K. l. 3: *τῇ* — *κεφαλῇ]* *τῆς* — *κεφαλῆς* Cr. in ed. Paris. p. 236, 3: *νοήσειε τὰ ἄστρα ἐνταῦθα]* *νοήσειε ἐνταῦθα* K. *νοήσειεν* M. e libris, ut videtur. l. 4: *οὖν οὐκ ἐκ]* *οὖν ἐκ* Vg. l. 7: *τῶ ὅξει τὴν ὄψιν ὅλον]* *τῶ ὅξει*

ὄλον id. 1. 8: *Λυγγεὺς*] *Λυγγεὺς* Cr. in ed. Paris. p. 237, 1: *τὰ ὄντα καὶ πάντα*] *τὰ ὄντα πάντα* K. 1. 15: *καὶ αὐτήν*] *κατ' αὐτήν* M. 1. 25: *τί* ins. M. 1. 30: *ἀξία καὶ τῇ*] *ἀξία τῇ* M. p. 238, 10: post *συμφύτω* excidit substantivum. Fic. 'sive consummata quadam sapientia, sive naturali etiam mentis instinctu'. Arabs p. 165: 'sei es durch erworbenes Wissen, sei es durch Naturanlage und natürliches Wissen.' p. 239, 18: *κάλλιον ὥς* vel *καλλίονος*] *καλλίωνως* K. 1. 19: *τῇδε καὶ μέμικται*] *τῇδε μέμικται* M. 1. 25: *δὲ* ins. M. 1. 27: *διὸ καὶ ἄπρονος*] *διὸ ἄπρονος*. 1. 31: *ἐδόκει*] *δοκεῖ* K. p. 240, 25: *ἔχων* — *ἔχων*] *ἔχον* — *ἔχον* K. 1. 27: *τὸ γὰρ*] *τὸ δὲ* K. 1. 29: *τοῦτο*] *τούτω* K. 1. 30: *ἐνεργεστέρων*] *ἐναργεστέρων* K. 'manifestius' Fic. p. 241, 11: *διὰ τὸ*] *διὰ τοῦ* K. p. 242, 12: *τόδε ἐστὶ τὸ πᾶν δύναμις*] *τὸ δὲ ἐστὶ δύναμις* K. p. 243, 23: *ἔχωσι*] *ἔχουσιν* M. *ἔχουσι* ins. K. 1. 26: *θεῶνται μὲν οὖν* et *καὶ* 1. 27 ins. M. Fic. secutus. 1. 29: *καὶ αὐταὶ*] *καὶ αὐταί* K. Fic. secutus. 1. 30: *ἐκεῖ καὶ ὅσον*] *ἐκεῖ, ὅσον* K. p. 244, 15: *τὸ μὲν*] *ὁ μὲν* M. *τὸ δ' αὐτὸ*] *τὸ δ' αὐτὸ* K. delete simul *θεώμενον*. 1. 16: *τὸ ὀξέως*] *ὁ ὀξέως* M. p. 245, 25: *προλίζει* vel *προϊάζει*] *malim παρίζει*. p. 246, 17: *ἄλλων Ζεὺς παῖς*] *ἄλλων παῖς* K. p. 247, 16: *δεσμοῦ*] *δεσμοῦ* K.

Lib. IX, p. 248, 2: *ἐξ ἀρχῆς γενόμενοι αἰσθήσει*] *ἐξ ἀρχῆς αἰσθήσει*. 1. 8: *καὶ τὸ μὲν*] *εἰ τὸ μὲν* Vg. 'si' Fic. p. 249, 18: *ἂν* ins. K. 1. 27: *δὲ* ins. K. p. 250, 9: *ἐκαστα*] *ἐκάστη* Vg. 1. 13: *παρ' αὐτῇ*] *παρ' αὐτῆς*. 1. 32: *τέτρασι*] *τέτταρσι*. p. 251, 4: *τὸν δὲ τὸν τήν*] *τὸν δὲ τήν* Ciz. 1. 18: *ὑστερα ἀπ' ἐκείνων*] *ὑστερα ἐκείνων*. p. 253, 2: *ἐστὶ*] *ἐστίν* cf. p. 150, 29. p. 254, 6: *καὶ ὥσπερ ἔστιν*] *καὶ ἔστιν* K. 1. 7: *τὸ* del. Vg. 1. 11: *ὦν* ins. Vg. 1. 23: *τῶν δὲ*] *αἱ δὲ* K. 1. 28: *ὅ* *ἐστίν*] *ὅς* *ἐστίν* K. p. 255, 5: *τόδε*] *τότε* Vg. 1. 11: *ἐν ὃν*] *ἐνὸν* K. 1. 24: *πυρ]* *πυρὶ* K.

p. 256, 11: ἐν τῷ] ἐν Τιμαίῳ Vg. p. 257, 2: οὐσία
καὶ νοερά] οὐσία νοερά K. l. 4: οὐσία] οὐσία Vg. l. 9:
περὶ ins. Vg. l. 13: τὰ οὖν κατὰ τέχνην καὶ αἱ τέχναι
in fronte capituli deleui. l. 24: quae post θυθμόν
sequuntur ἡ μὲν περὶ θυθμόν καὶ ἀρμονίαν ἔχουσα
del. Vg. l. 30: ἡ] 'fort. ἡ' M. p. 258 1: τὴν δὲ
καὶ] τὴν τῇδε καὶ K. l. 5: κοινωνοῦσι] κοινοῦσι M.
l. 17: οὖν ins. K. item ἔχειν l. 21. l. 25: ὁ αὐτὸς
ἄνθρωπος] ὁ αὐτοάνθρωπος K. l. 27: δὲ] δὴ K.
p. 259, 18: δὲ ins. K. l. 19: τὸ ἐν καὶ πῶς πλήθος]
τὸ ἐν τὸ πλήθος. l. 24: ἐν οἷς εἴδουσιν οὐ ταῦτα] ἐν
οἷς οὐ ταῦτα Vg. p. 260, 3: εἶναι ins. M.

Ennead. VI, lib. I: Dexippii librum in defen-
sionem praedicamentorum Aristotelis adversus Plotinum,
latine editum a B. Feliciano Paris 1549, quamvis opera
impense data, comparare non licuit. p. 263, 3: οἱ μὲν
quod inserui, habet etiam A. s. l. m. tert. l. 13:
ἀριθμόν αὐτῶν, ὅτι] ἀριθμόν, ὅτι. l. 14: γένη δὲ τινα
οὐτοί] γένη τινὰ αὐτῶν. p. 264, 16: οὖν ins. K.
p. 265, 22: καὶ ἐνυπάρχον ὡς μέρος del. M. 'glossema
fort. ad ὅτι ἐν ἄλλῳ.' p. 266, 13: οἶον ins. M. p. 267,
24: ἄλλο] ἀλλ' ὁ K. p. 268, 5: μᾶλλον ὁ λόγος] μᾶλ-
λον λόγος. p. 269, 16: μετρούμενον τὴν μέτρησιν.
ὅμοιον] μετρούμενον. ὅμοιον K. l. 26: ἡ δὲ ἔξις καὶ
διάθεσις, ἡ μὲν] ἡ δὲ ἔξις, ἡ μὲν K. p. 270, 19:
ἄλληλα καὶ ἐπὶ] ἄλληλα ἐπὶ M. l. 30: ἡ ἄλλη] 'ἡ fort.
del.' M. p. 271, 12: πρὸς τὸ δύο] πρὸς τῷ δύο K.
l. 13: 'ἐν fort. del.' M. l. 28: δὲ] δὴ K. p. 272,
12: 'τὴν σχέσιν fort. del.' M. l. 18: παρουσία] πα-
ρουσία K. p. 273, 10: ἐν ex Cr. coniectura ins. K.
l. 28: διπλάσιος] διπλασμός. item l. 32. mirum est
fugisse editores verba οἶον καὶ τὸ διπλάσιον καὶ ὁ δι-
πλάσιος neque ἀποφάσεως, neque παρονομασίας exhibere
exemplum. iam ex nostra emendatione utrumque habes.
p. 274, 1: ὅπερ] ὥσπερ. ceterum M. totum enuntiatum

καὶ τὸ διπλάσιον — ταῦτόν delevit, quo tamen deleto mancam esse scriptoris ratiocinationem apertum est. l. 20: τὰς ἐπ' αὐτάς] τὰς μετ' αὐτάς A in marg. m. tert. recepit K. l. 31: κατὰ ins. K. p. 275, 4: πῶς ins. Cr. in ed. Paris. l. 11: καὶ] κατὰ. καὶ κατὰ Vg. p. 276, 30: προστεθεῖσα] an cum Ciz. προστιθεῖσα? cf. p. 274, 24. p. 278, 3: διάφορα ἢ τῷ] διάφορα τῷ Vg. l. 14: ἥτις] ἥ. l. 21: πρὸς ἄλλην s. ἄλλον] πρὸς ἄλλο K. l. 26: πρὸς ἄλλον] πρὸς ἄλλο K. l. 29: ποιητικὸν] ποιητικοῦ marg. ed. Basil. l. 32: τὸ ποιόν] τὸ ποιεῖν K. Fic. secutus. p. 279, 13: ἢ κοινόν τι] εἰ κοινόν τι item. l. 20: ἢ εἰ] εἰ K. p. 280, 24: λέγομεν] λέγουσι K. l. 29: τὸ δὲ — ἐν Ἀκαδημίᾳ fortasse ex Porphyrii capitulorum indice irrepserunt. p. 281, 11: τί ins. Cr. l. 32: quae post ποιῶν sequuntur ἢ ποιεῖν καὶ πόλεις M. delevit. p. 282, 23: δὲ δεῖ] δὲ ἔδει Simplic. l. 26: κινούμενος καὶ ἤδη] κινούμενος ἤδη K. p. 283, 12: τὸσὴν] ποσὴν K. l. 25: τοῦ acc. e Simplicio. l. 26: κίνησιν item. l. 27: κινήτικοῦ ἢ κινήτοῦ] κινήτικοῦ K. p. 284, 19: μὲν acc. e Simplicio. p. 285, 3: καὶ ποδῶν εἶναι del. M. p. 286, 20: quae post τὰ δύο sequuntur καὶ ὃ μὲν ποιεῖ, ὃ δὲ πάσχει del. K. p. 287, 4: ἐνεργῶν] ἐνεργοῦν Cr. τύπτων] τύπτον margo ed. Basil. l. 11: καὶ οὕτω] ἢ οὕτω K. l. 12: τῷ ins. K. p. 288, 5: ἀλλ' ὅρα s. ἀλλ' ἄρα] ἀλλ' ἄρα Simplic. l. 12: τὸ πάσχειν post ἐν ἄλλῳ del. K. l. 18: προσποιοῖτο] προσποιοῖ τὸ Cr. Fic. secutus. p. 289, 10: κίνησιν τὴν ἀλλοίωσιν τὴν] κίνησιν τὴν K. l. 23: οὕτως] οὕτως marg. ed. Basil. l. 25: εἰ μὲν — πάσχειν ut dittographiam del. M. in A sunt in margine haec verba manu prima. p. 290, 21: υἰόν — ἔχει acc. e Simplicio. l. 31: τὰ ins. K. p. 291, 13: oratio manca. Fic. 'sequitur postremo praedicamentum illud, quod poni vel in situ quodam esse nominant, quod quidem in paucis quoque consistit et differentia mi-

nima, ubi solent dicere accumbere, discumbere, sedere'. p. 293, 2: τὸ μὲν ὑποκείμενον] μὲν del. K. l. 3: ἀπάντων τὴν ὕλην, δ] ἀπάντων, δ K. l. 8: αὐῆξει] ἄξει K. l. 12: μᾶλλον ὄν, ἢ ὕλη, ἀλλ'] μᾶλλον ὄν, ἀλλ' K. p. 294, 2: μετοχή] μετοχῇ K. Fic. secutus. l. 12: ἀνεῦρον] ἂν εὔρον Cr. in ed. Paris. p. 295, 2: δὲ ins. K. l. 26: οὐσίᾳς] οὐσίαν M. Fic. secutus. p. 296, 1: ὅ, τε] ὅτε K. l. 10: οἷ] ὅτι. l. 21: ὑπάρχειν] ὑπάρχει M. p. 299, 6: ἔχων] ἔχον marg. ed. Basil. item l. 7. 8. l. 12: συντάττειν τὸ ἐπιγινόμενον εἰς] συντ. εἰς K.

Lib. II, p. 300, 14: ἂν ins. K. l. 28: σκεψόμεθα] malim σκεψώμεθα. p. 301, 22: ὑπ' αὐτά] ὑπ' αὐτὸ M. Fic. secutus. p. 302, 9: ἢ ἔτερον] ἢ ἑτέρων K. l. 12: ἐαυτὸ πολλά] αὐτὸ πολλά Cr. in ed. Paris. l. 13: κερματίζει] κερματιεῖ. p. 304, 1: οἷον ἐπὶ λίθου, quae post ὑποκείμενον αὐτοῦ l. 2 leguntur, transposuit M. l. 29: εὐρών καὶ ἀναπαύσασθαι] 'fort. delendum καὶ' K. del. M. p. 305, 4: τὴν ἐν τῷ] τῶν ἐν τῷ K. Fic. secutus, atque ita A in marg. m. tert. p. 306, 15: quae post ἐν ante ἄρ' οὖν sequuntur τὸ εἶναι καὶ τὴν ζωὴν del. K. l. 22: ἐν ἐαυτῷ] ἐν ἐαυτῷ K. Fic. secutus, atque ita A in marg. m. tert. l. 29: ἐπειδὴ] ἐπεὶ δὴ K. p. 307, 5: δυνηθῇ] δυνηθείη K. p. 308, 23: ἴδε δὲ νοῦν καὶ καθαρὸν] ἴδε δὴ νοῦν καθαρὸν K. l. 28: μᾶλλον δὲ ἥδη καὶ αἰεὶ ἥδη] μᾶλλον δὲ τὸ αἰεὶ ἥδη. p. 309, 4: εἰς ὃν ὄν] εἰς ὃ ὄν K. 'in quod' Fic. p. 310, 18: ἐν, ἐν ᾧ] ἐν, ᾧ. 'ἐν fort. del.' M. p. 311, 14: ὄν ins. M. Fic. secutus 'quod non id ipsum, quod ens est, existerent'. l. 18: ὄν, quod inserui, habet A in marg. m. tert. p. 312, 5: θεωρεῖ τὸ ἐν τῷ ὄντι] θεωροῖτο [ἂν] ἐν τῷ ὄντι K. θεωροῖτο iam Cr. in ed. Paris. l. 12: οὔτε τι] οὐδέ τι K. p. 314, 14: εἶναι] ἵεναι. l. 18: οὔτε γὰρ] οὐδὲ γὰρ K. l. 19: ὑποστάν τε οὐκ ἂν] ὑποστάν τε ἂν K. l. 22:

λέγει] ποιεῖ M. l. 24: ὃ] α̃. l. 26: ἀπ' αὐτοῦ] ἐπ' αὐτοῦ K. l. 30: καὶ ἐν αὐτῷ] καὶ ἐν αὐτῷ K. p. 315, 6: τοῦ ἐπὶ] τῷ ἐπὶ K. l. 23: τοῦτο] τούτω quod in A s. l. m. tert. est, recepit M. l. 27: τῷ γένει] τὸ γένει Cr. Fic. secutus. p. 316, 12: 'δύο τινὰ et τρία fort. del.' M. l. 22: ὅσον ἐκάστων] ὅσον ἐκ. K. ex Mon. C. αὕτη τε] αὕτη τε K. 'atque ipsum' Fic. l. 30: ὕστερον καὶ ἐπινοίας] transposuit M. p. 318, 30: τὸ ποιεῖν ins. M. p. 319, 12: καὶ ὡς ἔστιν] καὶ ἔστιν K. l. 21: ἄλλα δ' ἄλλως] ἄλλα ἄλλως K. l. 29: τὰ ins. K. l. 30: τὸ ἀγαθὸν τὸ ἐν τὸ ἐν] τὸ ἀγαθὸν τὸ ἐν K. l. 32: δ' ins. K. p. 320, 3: ἡ ἡδη] ἡ ἡδη K. 'qui sane iam' Fic. l. 8: ἐπιστίλβειν] ἀποστίλβειν. l. 20: εἰς γένος] 'fort. ὡς γένος' Vg. l. 23: γένος] γένους K. Fic. secutus. p. 321, 8: ἀλλ' ἡ ἐκείνους] ἀλλ' ἡ [ἐν] ἐκείνους Cr. in ed. Paris. l. 10: ἄλλως] ἄλλοις K. l. 31: εἶναι τὸν πρὸ τῶν] τὸν del. K. l. 32: ἄλλως δὲ ἐκ δὲ ἐκάστους] ἄλλως δὲ ἐκάστους K. in A ἐκ δὲ ἐκ. punctis inducta sunt. p. 322, 7: 'ὄντας fort. del.' M. l. 7: αὐτοῦς] αὐ τοὺς. l. 16: ὑπ' αὐτὸ] ὑπ' αὐτὸν K. l. 23: τῷ ins. K. item l. 25. p. 323, 15: κύκλος] κύκλους sc. ποιεῖ M. l. 28: λάβοι] λάβῃ. p. 324, 1: οὖν ins. M. 'quid igitur' Fic. l. 2: ἐν αὐτῇ ἐν τοῖς ἀνωτέρω] ἐν αὐτῇ ἀνωτέρω M. l. 14: γὰρ ἦν οὐδὲ] γὰρ οὐδὲ K. l. 19: ὄντων] οὐσῶν. l. 21: ἕκαστον δ'] ἐκάστων α̃. l. 31: ἐν αὐτῷ quod est in marg. A m. tert. ins. M. p. 325, 22: ὄντος vel ὄντες] ὄντα. l. 23: ὄντες μέρος] ὄντος μέρους K. p. 326, 2: 'fortasse πᾶς τὸ ἔξω καὶ μέχρι τοῦ καὶ πρὸ τοῦ κτλ.' M.

Lib. III, p. 327, 5: λέγοντες] nonne λέγομεν? l. 15: ἀρμόσει οὐδ' εἰς] ἀρμόσει εἰς K. p. 328, 3: ἡ γέννεσιν] ἡ γένεσιν Cr. ceterum M. haec verba delevit. l. 12: ταῦτα] ταῦτ' Cr. l. 18: ἀνομοιότητος] ὁμοιότητος M. l. 28: quae post ὑστέροις in libris sequuntur τὸ ταῦτ'ον καὶ τὸ ἔτερον del. M. l. 29: ἐχούσης

inserui Vg. secutus. l. 32: λέγομεν] λέγωμεν. ἔστι] ἔστω. p. 329, 28: τῆς κινήσεως ὁ χρόνος] ὁ χρ. del. K. εὐρομεν] εὐρομεν K. l. 31: τόπος, χρόνος del. K. p. 320, 22: ὅτε] ὅτι K. e Mon. C. l. 32: ἢ] ἥ K. Fic. secutus, atque ita A in marg. m. tert. p. 331, 7: ὕλη] ὕλη K. l. 10: ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος post ἄμφω del. K. l. 24: εἶναι del. K. p. 332, 21: τὸ καταμετροῦν vel τὸ κατὰ τὸ μετροῦν] κατὰ τὸ μετροῦν K. l. 24: καὶ τὸ] καίτοι K. l. 30: ἔστω] malim ἔστί. p. 333, 7: τί τὸ ἐπὶ] τί ἐπὶ. l. 10: λέγει] λέγεται. l. 15: λευκὸν ὃν sive τὸ ὃν λευκὸν] τὸ λευκὸν ὃν K. l. 21: ἐπεὶ γὰρ τοῦτο] ἐπὶ γὰρ τοῦ τὸ K. l. 26: τὸ ὃν sive τὸ ὃν τὸ] τῷ ὄντι K. atque τῷ iam marg. ed. Basil. p. 334, 11: ἐφ' αὐτῆς] ἐπ' αὐτῆς K. l. 16: τὸ εἶναι ἥττον] ἥττον del. K. l. 24: τὸ εἶδος] τὸ εἶναι K. l. 29: ἐνεργεστέρα] ἐναργεστέρα marg. ed. Basil. p. 335, 6: οὐ γὰρ μόνον δεῖ, εἰ] δεῖ del. K. p. 338, 2: οὐ κατ' αὐτὸ] οὐ κατὰ τὸ K. l. 14: ne quis post βούλεται inserendum τις censeat, cf. p. 344, 7. l. 21: θερμότης, ψυχρότης] θερμότητας, ψυχρότητας K. p. 340, 3: τῷ ins. K. l. 29: προσαγωγῆς] προαγούσης K. Fic. secutus. l. 31: προσέλθῃ] προέλθῃ item. p. 341, 5: δεῖ ins. K. p. 342, 15: κέκληκε] an κέκληται? l. 18: εἰς ins. K. l. 20: εἰς] καὶ M. l. 28: εἰ οὖν γραμμὴ εὐθεῖα] ἡ οὖν εὐθεῖα K. l. 32: τὸ τρίγωνον post ἐκ τριῶν γραμμῶν del. K. p. 343, 10: ἢ πολὺπλευρον, ἢ ἐξάπλευρον] transposui. p. 344, 4: ποιῶ] ποσῶ M. Fic. secutus. l. 15: τοῦ οὐ] [τῷ οὐ K. l. 30: αὐτῇ] αὐτῇ K. 'illa' Fic. p. 345, 6: ὄντα] οὐσα K. l. 17: καὶ τὸ οἶον καὶ τὸ ὁποῖον] καὶ τὸ ποιῶν. οἶον ins. M. 'veluti pulcrum et turpe' Fic. l. 25: ἀρετὴ εἰ ἐν] ἀρετὴ ἐν K. l. 29: πῶς] πῶς M. p. 346, 28: ἐν ᾧ ἔστι τῇ ψυχῇ ἐδίδομεν] ἐν ᾧ ἔστιν, ἐδ. K. p. 347, 11: ἢ] ἥ K. 'quatenus' Fic. p. 348, 21: ἐπεὶ δὲ] ἐπειδὴ Vg. l. 26: ἀπλαῖς] ἀπλοῦς K. l. 31: αἱ quod M.

ante *περὶ ἀφῆν* inseruit — lacunam indicaverat K. — non necessarium duxi. p. 349, 7: *ἡ μὲν γὰρ ἔξις*] γὰρ del. K. l. 25: *τοῦ ποιοῦ* del. M. l. 27: *τὴν* — *εἶναι* ins. M. p. 350, 14: *τάς τε* — *συναριθμοῦντας* del. K. l. 15: *τάς δὲ στερήσεις εἰ ὧν*] *τάς δὲ στερήσεις* quod Fic. vertendo non expressit, Cr. uncinis saepsit, del. K. inserto *ἥ*. p. 351, 1: *ἡ τίνι ὁριστέον* del. M. l. 14: *ὅτι δὲ τὰ*] *ὅτι τὰ* K. l. 26: *ἀλλὰ*] *ἄλλα* K. p. 352, 14: *δὲ* ins. K. l. 17: *οὖν* item. l. 21: 'post *δοτέον* lacunam ind. K. quam vidit et explevit m. tert. A in marg.: *εἰ δὲ μὴ ἔχει πλάτος*, et ita Fic. mutato seq. *ἐκεῖ* in *ἔχει*. sed aut multo plura desunt, aut nihil.' M. p. 354, 3: *τί γίνεσθαι*] *τῷ γίν.* K. l. 18: *γὰρ τοῦ δυνάμει*] γὰρ δυνάμει. l. 22: *ἦσαν* ins. K. l. 25: *τῇ εἰς ἀνδριάντα* post *κινήσει* del. K. item l. 26 *ἡ ὄρησις* post *δυνάμεως*. p. 355, 1: *οὐκ ἂν ἄτοπος εἴη*, quae inserui, sine ἂν etiam m. tert. A in marg. adscripsit. l. 7: *εἰ* ins. K. l. 8. 9: *αὔξει* — *ἄγει*] *αὔξει* — *ἄγοι* K. l. 29: *τῷ* ins. K. p. 357, 10: *ὕψανσις τῆς δὲ*] *νόσανσις δὲ τῆς* K. l. 21: *τὴν κάτω* ins. K. Fic. secutus, qui et ipse haec verba m. tert. marg. A adiecit. p. 358, 6: *ἡ σύγκρισις* del. K. l. 8: *κινουμένης*] *κινούμενα* K. l. 24: *ἀλλ' οὐ*] *ἄλλου* K. Fic. secutus. p. 359, 13: *ἡ ποιότης* post *ἔστιν* del. K. l. 17: *αὐτῶν*] *αὐτῶν* ed. Basil. l. 24: *διαφορᾶς*] *διαφοραῖ*. p. 361, 10: *ἡ ἐνταῦθα* — *ὕψαζόμενος* ins. M. quem dubitanter secutus sum. certe verbis *ἡ ἐνταῦθα λεγομένη* facile carere possumus.

Lib. IV, p. 362, 27: *τὰ μὲν*] *ταῦτα μὲν* Vg. p. 363, 24: *τίς τι θεῖτο*] *τις τιθεῖτο* K. p. 364, 13: *δηλονότι*] *δηλοῖ*. *δηλοῖ ὅτι* Vg. l. 21: *τὸ τοῦ μέρους*] *τούτου μέρος* K. l. 26: *αὐτῷ*] *αὐτὸ* K. p. 365, 7: *ὅλως ἔστιν*] *ὅλως πάρεστιν* K. l. 8: *ἔστι* del. Vg. l. 27: *αὐτῷ*] *αὐτὸ* Cr. p. 366, 20: *ἔχει*] *ἔχειν* K. p. 367, 3: *ἐξ αὐτοῦ*] *ἐφ' αὐτοῦ* K. atque *φ* in marg. A colore

rubro. l. 4: *γενόμενα ψυχὰς συμπληροῦν*] *γενόμενα συμπληροῦν* K. p. 368, 7: *ἐκάστη*] *ἐκάστη* K. l. 23: *τὸ γὰρ πᾶν*] *τὸ πᾶν* K. l. 24: *αὕτη*] *αὕτη* K. l. 25: *ἄν* ins. K. p. 369, 20: *ὁ* ins. K. l. 32: *τῷ* ins. K. p. 370, 22: *αὐτό*] *αὐτόν* M. p. 371, 6: *ἐντός* ins. M. Fic. secutus. l. 7: *οὐκ ἔτι δὲ*] *οὐκέτι δὴ* K. l. 11: *εἴση* — *αὐτός*] *εἰς* — *αὐτοῦ* Vg. l. 16: *οὐ διδοῦσαι*] *οὐ* del. Vg. l. 31: *ἔχον* ins. Vg. p. 372, 2: *μήτ' οὖν* transposui. l. 12: *μερίσεις*] *μεριεῖς*. l. 15: *ἐν* add. Cr. Fic. secutus. item l. 18. l. 20: *αὐτοῦ*] *αὐ* τοῦ K. l. 25, 26: *τὸ* ins. K. l. 27: *μηδὲ τὸ τοιοῦτον*] *δὲ μὴ τὸ τοσοῦτον* K. p. 373, 13: *ἀποτετμημένον αἰ ἐκαστον*] *ἀποτετμημένων αἰ ἐκάστων* Vg. l. 21: *καταλείπουνσαι*] *καταλιποῦσαι* K. l. 22: *που*] *ποι*. l. 28: *ἡ* vel *ἦν*] *εἷη* K. p. 374, 18: *ἄπειρον καὶ οὐκέτι*] *καὶ* del. K. l. 21: *ἔπειτα δὲ εἰ καθάπερ*] *εἰ* del. K. p. 375, 13: *γὰρ* ins. K. Fic. secutus. l. 15: *ἀφ' ἑαυτοῦ*] *ἀπ' αὐτοῦ* K. l. 27: *καὶ οὐκ ἐκ*] *οὐκ* del. Vg. l. 28: *εἰ μὲν ὁ ἰδρυθεὶς ἥλιος*] *εἰ μένοι ἰδρυθεὶς ἥλιος* Vg. articulum ins. K. p. 376, 5: *ἐκεῖ*] *ἐκείνου* Vg. *ἔτι abesse malim*. l. 7: *εἶναι*] *παρεῖναι* Vg. l. 22: *ἐαυτῷ*] *ἐν αὐτῷ* K. l. 28: *πάρεσιν*] *πάρεστιν* K. p. 377, 5: *πολλοὶ πρὸς τὸ*] *πολλοὶ τὸ*. l. 7: *ὁ δὲ*] *τὸ δὲ* K. l. 22: *τῷ δὲ*] *τῷδε* K. l. 23: *μὴ μίᾳ τέταται*] *μὴ παρατέταται* K. l. 26: *ὡς ἄν*] *οἷς ἄν* Vg. p. 378, 5: *εἰ* ins. Vg. l. 6: *ψυχὴν καὶ ἐξ*] *καὶ* del. M. l. 20: *δὲ*] *δὴ* K. l. 32: *ἐκταθεῖσαν*] *ἐκταθὲν* K. p. 379, 13: *ἄλλο* ins. Vg. l. 30—32: in interpungendo loco Vg. secutus sum. p. 380, 6: *εἶχεν*] *εἶχον* K. Fic. secutus. l. 31: *ἡ ἐπειδὴ*] *ἡ ἐπεὶ* K. p. 381, 1: *τὸ δὲ*] *ὃ δὲ* Vg. l. 17: *ἦν δὲ*] *ἦν δὴ* Vg. l. 20: *ὕπ' ἀσθενείας τὸ σῶμα θορυβοῦμενον*] *τὸ σῶμα* del. K. l. 22: *εἶτα* ins. Vg. l. 24: *ἐν* ins. K. l. 27: *ἄν* item. l. 28: *ἀπὸ τοῦ*] *ἀπὸ του*. p. 382, 26: *ὁ* ins. K. p. 383, 10: *ἐνεργῇ*] *ἐνεργοῖ* K. *ἦν τῷ ἐπιστήμονι οὐ*] *ἦν οὐ* K.

l. 14: ἐνεργεῖ] ἐνείργει Vg. l. 22: τότε τὸ μέρος] τότε μέρος K. l. 26: ἐστὶ] ἔτι Vg. 'verum quando iam non extat corpus, quidnam est esse animam apud inferos' Fic. l. 28: καὶ ἀπέλθῃ] καὶ ἀπέλθαι K.

Lib. V, p. 384, 8: φησιν εἶναι, ὅταν] εἶναι cum Vg. deleui. l. 17: οὐκ ins. Cr. Fic. secutus. p. 385, 21: οὐ ins. K. Taylorum secutus. p. 386, 1: ὑπ' αὐτῆς] ἀπ' αὐτῆς K. l. 12: διστάναι] διεστάναι K. l. 24: δυνατὰ] δυνατόν. p. 388, 25: εἶναι] ἔσται Vg. l. 30: νοητὰ εἶναι εἰς] νοητὰ εἰς K. p. 389, 16: πολλοῖς αὐτό. αὐτὸ] πολλοῖς. αὐτὸ K. p. 390, 1: ἔξω πολλὰ κορυφῇ] ἔξω κορυφῇ K. l. 6: ὀριεῖ καὶ] ὀριεῖται Vg. l. 18: αὐτὸ] αὖ τὸ K. l. 29: ὕλην εἶναι πανταχόθεν] ὕλ. παντ. Vg. p. 391, 4: στοιχείοις ὕλην ὑποβεβλημένην] ὕλην del. K. l. 5: πῦρ τὴν ὕλην οὐκ] πῦρ οὐκ K. l. 8: ὁ γὰρ] ὁ δὲ K. l. 10: πῦρ ἢ ἰδέα ἐν] πῦρ ἐν K. l. 11: οὐ ins. K. l. 12: αὖ item. l. 14: ἦ] εἴη K. l. 20: μὴ ἐν] μὴ ἐν Vg. l. 21: μὴ ins. K. p. 392, 7: μὴ ins. K. Fic. secutus. est etiam in marg. A m. tert. l. 11: αὐτῆς] αὖ. l. 15: αὐτὸν] αὐτὸν Kl. in Philol. XLII p. 61. l. 26: πολλῶν ἐν, ἵνα] ἐν del. Vg. l. 27: μὴ ins. K. Fic. secutus. p. 393, 4: οὐσίας] οὐσίαν K. l. 7: αὐτὸ] αὖ τὸ K. l. 11: ἔχοντα] ἔχον K. l. 12: εἶναι καὶ τὸν περιέχοντα αὐτὸν οὐδαμοῦ] εἶναι οὐδαμοῦ K. l. 31: τοῦ ins. K. p. 394, 6: εἰ ins. K. l. 10: συνὸν] συνεῖναι Vg. idem ins. καὶ. l. 11: ὅλον — ὅλον] ἄλλο — ἄλλο Vg. fortasse recte. l. 14: τὸ] τῷ. l. 18: καὶ ἄλλον ins. K. Fic. secutus. l. 26: δέ μοι] δ' ἐμοὶ K. l. 28: δίδωσι ins. Vg. l. 32: ἄλλον τῇ ἄλλου] ἄλλου ἄλλον Kl. p. 395, 1: τὸ ins. K. l. 10: ὥστε] οὐδὲν Vg. l. 24. ταῦτα ins. K. p. 396, 2: ἐτέρῳ] ἐτέρα K. l. 18: προσμένουσιν] πρὸς μένουσαν Taylor. l. 28: ἄλλη ins. Vg. p. 397, 13: διδόναι ἐν τῷ] διδόναι τῷ Vg. l. 17: ἄλλον] ἄλλο Porphy. l. 20: τὸ ins. K. l. 24: παν-

τὸς] ὄντος Porphy. l. 25: παντὸς] ὄντος K. l. 29: οὐκ] οὐδ' K. l. 30: ὅτε οὐ πάρεστιν del. Vg. l. 32: που] ποι. p. 398, 4: τὰς πόλεις] πόλῃας ex Od. ρ 486 Vg.

Lib. VI, p. 398, 13: κακὸν εἶναι ἢ] κακὸν ἢ K. l. 17: γίγνεσθαι] γίγνεται K. Fic. secutus. l. 27: οὐ] οἶ. p. 399, 10: τοῦτο] τούτου Cr. in ed. Paris. l. 29: τὸ ἄστυ] τι ἄστυ 'urbem quandam' Fic. p. 400, 9: καὶ ὅσον] malim καθ' ὅσον sublata interpunctione. l. 11: ἐκείνῳ] ἐκείνου K. l. 27: αὐτῆς τῆς ἀπειρίας οὕτω] αὐτῆς οὕτω K. l. 31: πρὸς τὸν αὐτὸν τόπον post οὐ παρεγκλίον del. K. p. 401, 10: ἄν ins. K. l. 25: εἶδη] ἦδη Ciz. p. 402, 7: τε] γε K. l. 10: οὐσίαν ins. M. Fic. secutus. l. 14: ἐαυτῇ] αὐτῇ K. p. 403, 26: ἀλλὰ καὶ τοῦτο] ἀλλὰ τοῦτο K. l. 31: συνέστη] συνυπέστη K. p. 404, 1: καθ' αὐτὸ ὑγίειαν εἶναι] καθ' αὐτὸ εἶναι K. l. 3: εἴτα εἰ πρότερον εἶναι συμμιχθὲν] εἴτα συμμ. K. l. 8: παρουσία] παρουσίᾳ K. l. 30: λαβόντα] λαβεῖν. p. 405, 24: οὐθ' — καλὰ ex I, 6, 4 ins. K. praef. p. IV. l. 29: φύσει ins. M. p. 406, 9: αὐτὸ] αὐτὸν K. l. 11: ἔχειν ἢ κατὰ τι] ἢ del. K. l. 31: τι ins. K. p. 407, 24: τὸ ὄν] τὸ ἔν ex M. coniectura. l. 25: δύο ὄντα δύο] δύο δύο K. p. 408, 6: ὅσα ἔδει] ὅτε ἔδει. l. 11: αὐτὸν] αὐτὸ K. l. 12: ὁ ἀριθμὸς] articulum delevi. p. 410, 1: ἄλλῳ δεῖ εἶναι] ἄλλῳ εἶναι K. l. 6: ἀντιθέσθαι] ἄν τίθεσθαι K. l. 7: εἶναι] οὐσαν K. l. 31: ἄν ins. K. p. 411, 11: καὶ καθ' ὅσον] καὶ del. K. l. 21: ἢ οὐ] εἴη οὐ K. l. 22: ἄν ins. M. praeunte Vg. l. 23: ἀπογεννήσαι] ἀπογεννήσαι M. praeunte Vg. l. 26: ὑποστῆσαι] ὑποστήσαι item. l. 28: εἰδυῖαν] εἰδυῖα M. p. 412, 8: πληθὸς ὁρᾶμεν] ὁρᾶμεν del. K. l. 18: οὖν, εἰ τοσοῦτον] οὐκ, εἰ τοιοῦτον K. l. 25: νοοῦντες] νοοῦμεν. l. 29: ὁ acc. e Vat. l. 32: τὸ δὲ εἰς τὸ] τὸ δὲ τὸ K. p. 413, 10: φανέντος τοῦ ἀνθρώπου, ἄλλου]

φανέντος, ἄλλον K. l. 12: κατηγορεῖ] κατηγορεῖ K. l. 26: ὅταν ins. K. l. 28: καὶ πληθος] καὶ πλ. K. l. 29: ἡ] ἡ Cr. item l. 30. p. 414, 14: ὁρῶντες] ὁρῶντας K. l. 22: λέγει] λέγει Marc. A. l. 24: μῆτε εἰπεῖν ins. M. l. 27: δύνασθαι] δύναται K. l. 29: πρὸ] πρὸς Darmst. p. 415, 32: οὐκοῦν] οὐκουν Cr. in ed. Paris. p. 416, 27: παρουσία] παρουσίᾳ K. l. 32: ἐνοῦσαν δεκάδα ἐν] ἐνοῦσαν, ἐν K. p. 417, 7: ὃν abesse malim. item εἶναι post τέλειον. l. 9: δὴ] δὲ Cr. in ed. Paris. l. 12: αὐτόν] αὐτὸ K. l. 22: ὡς νοῖ] οἱ νοῖ Cr. Fic. secutus. p. 418, 20: μετροῦσι καὶ ἀριθμοῦντες τοὺς] μετροῦσιν ἀριθμοῦντες καὶ τοὺς Fic. cum M. secutus. l. 24: ποῦ τις ἂν (sive ποῦ ἂν τις) φαίη θείη τε] ποῦ ἂν, τις ἂν φαίη, θείητε K. l. 27: ὁμοίως ἐν τῷ] ὁμοίως τῷ K. p. 419, 11: μερῶν] μερῶν Vat. p. 420, 1: 'fort. del. καὶ ἐν τῷ στρατῷ' M. p. 421, 28: αἰτία] αἰτίᾳ Mon. C. p. 422, 1: πρότερον ins. K. l. 7: ψιλὸν] ψιλήν Vat. σφαῖρα] σφαῖραν Steinhart melett. p. 10. p. 423, 31: ἀγαθὸν] τὰγαθόν K.

Lib. VII, p. 425, 12: ἄλλος] ἂν τις K. l. 30: θεμιτόν] θέμις τοῦ Philoponus. p. 426, 1: καὶ — εἶναι acc. ex Philop. item ὡς l. 2. l. 9: μετὰ] διὰ Philop. l. 14: καὶ] καὶ K. p. 428, 18: βούλησις] βούλευσις K. p. 430, 12: τὸ δὲ] τόδε K. l. 17: τοῦ τὸ K. l. 29: ἡ] ἡ Cr. in ed. Paris. 'transit' Fic. l. 31: οὖν ins. K. p. 431, 13: κατ' αὐτήν] καθ' αὐτήν K. 'secundum se ipsam' Fic. l. 17: ἀμυδράς] ἀμυδρά K. l. 13: ἄλλων] 'Fic. aliter, malim ἄλλα' M. l. 25: δευτέρως ἢ θειοτέρᾳ. ἥδη] δευτέρως. ἥδη K. p. 432, 2: ἀναισθήτων] ἀγαισθήτων A. h. e. αἰσθητῶν 'quae illic dicuntur sensibilia' Fic. in loco corrupto, cui nondum virorum doctorum curae satisfecerunt, a librorum scriptura recedere nolui. lacunam post αἰσθητὴν ἀρμονίαν indicavit K. l. 6: καὶ πυρὸς] καὶ πῦρ K.

l. 9: ἂν ins. M. Fic. secutus. l. 25: ἢ sive ἢ] ἢ Cr. in ed. Paris. l. 32: ὥσπερ ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον] nonne εἰς αὐτόν, sive εἰς δαίμονα? p. 433, 3: στίχου] στοίχου cf. p. 197, 30. quae sequuntur λέγειν δὲ δεῖ — Πλάτων δαίμονας corrupta sunt. l. 6: ἐλομένη ψυχῇ] nonne ἐλομένη ψυχῇ? post τῇ fortasse excidit κρείττονι. l. 25: σχηματίσασα] σχηματίσασαν K. p. 435, 17: ἂν ins. K. l. 19: δ' ins. K. l. 20: ἀλόγῳ ἔχοντα] ἀλόγως ἔχοντι. l. 28: οὕτε] οὐδὲ K. p. 436, 3: δὲ] δὴ K. l. 32: καὶ ins. K. p. 438, 17: γῇ] γῇ M. p. 439, 1: δὴ ins. K. p. 440, 14: πάρεστι] πάρεσι K. p. 441, 1: ἐκεῖνα] ἐκεῖνος M. l. 7: τῷ ins. K. l. 14: γλυκύτητος] γλυκύτης K. l. 28: φάμεν] φαῖμεν. p. 443, 11: οὐχ αὐτῶν] οὐκ αὐτῶν K. l. 12: καὶ τὰ κατὰ] καὶ κατὰ K. l. 20: ἀλλὰ ἄλλω ταύτόν] ἀλλὰ ταύτόν K. p. 444, 3: ὅτι ἂν ὥς] ὅτι αὐτός M. p. 445, 20: ἂν ins. K. l. 29: ἐπὶ πᾶσι πάντα ἔχει] ἐπὶ πᾶσιν ἔχει. p. 446, 3: ἔν ὃν] ἔν ὧν M. αὐτόν] αὐτὸ K. item l. 4. l. 8: ἢ δὴ] ἢ δὲ Ciz. l. 10: αὐτὸ] αὐτόν K. l. 21: καὶ τὸ] κατὰ τὸ K. Fic. secutus, atque ita A in marg. manu tertia. l. 23: αἷτιος] αἷτιον A. Jahn. Basil. plotin. p. 25. p. 447, 26: ὀρισθεῖσα] ὀρισθέν. p. 448, 2: ὁτουοῦν νοῦ] ὁτρωοῦν νῶ K. l. 17: ἢ ins. K. p. 449, 7: ἐνλοῖτο] ἐνείη τι K. 'insit hoc ipsum' Fic. p. 450, 6: ὅλον εἰς] ὅλως M. l. 27: quae post οὐκ ἔχουσαν ἐλλικρινῶς in libris sequuntur ἐκεῖ δὲ οὐ πρώτως M. delevit. atque οὐ πρώτως glossema est praegressi οὐκ ἐλλικρινῶς, verum quomodo ἐκεῖ δὲ a glossatore addi potuerint, non intellego. itaque retinui haec verba, verum transposita, quo facto δὲ post ὅπου delendum fuit. l. 30: ὁ ins. K. p. 451, 1: τὸν θεόν post αἷτιον del. K. l. 9: συστασίαν] σύστασιν. l. 18: αὐτοῖς χρῶμα τὸ φῶς] αὐτοῖς φῶς K. p. 453, 31: ἐκεῖ] ἐκεῖνο K. p. 454, 3: αὐτόν] αὐτὸ K. p. 455, 16: ὁμμασιν] ὀνόμασιν Cr. p. 456, 6: τῷ τυγγάνοντι

καὶ τυχόντι] καὶ τυχόντι quod a cod. Mon. C abest ut dittographiam delevis. l. 19: ὑπ' αὐτὸ] ὑπ' αὐτῷ. l. 32: τοῦτο] τοῦτον M. 'in intellectum venire' Fic. p. 457, 4: γινώσκειν καὶ λέγειν] γινώσκει καὶ λέγει K. l. 7: ἀφ' οὗ] malim ὅφ' οὗ. item l. 8. l. 15: αὐτῶν] αὐτῶν. p. 458, 25: ἄλλο ἐστὶν ἢ] ἄλλο, ἢ M. Cr. secutus. l. 30: καὶ τὸ ἐπὶ] καὶ ἐπὶ. l. 31: ἐποιεῖτο ἡδονῇ] ἔποιτο ἡδονή Cr. in ed. Paris. 'si voluptas nulla comitaretur.' Fic. αἰρετέον, τὸ ἀγαθὸν καὶ αὐτὸ] αἰρετέον καὶ αὐτὸ, nisi praestat αἰρ. καὶ [κατ'] αὐτὸ. p. 459, 3: ἔν] ἐν Darmst. atque A in marg. m. tertia. l. 27: ψυχῆς] ὕλης K. Fic. secutus. atque A in marg. m. tertia. p. 460, 10: ἀλλ' ὥς] ἄλλως K. Fic. secutus. p. 461, 17: ἡ μίξασα] ἡ μ. K. l. 26: ἀνάλογοι] ἄν ἄλογοι K. p. 462, 3: τὰ ins. K. l. 5: μείδησε] μείδησεν. l. 29: οἱ ἐν τῷ] οἱ τῷ K. p. 463, 24: σύνεστιν] σύνεσιν Marc. A. p. 464, 12: ἄπειρος] ἄπειρον. l. 22: ἔχεις s. ἔχοις] ἔχης K. l. 29: ὃν ins. K. p. 465, 11: ἄμορφον εἶδος] εἶδος fort. delendum. ἀποσυλήσας ἱῆς] ἀποσυλήσης. l. 15: ἐπειδὴ] ἐπεὶ δὲ K. p. 467, 5: καὶ οὐτε] οὐτε K. l. 8: καὶ οὐδὲ] καὶ οὐτε. l. 12: ἀντὶ τούτου] ἄν τούτου K. l. 19: ἀληθέστερον] ἀληθεστέρου K. p. 468, 2: αὕτη] αὐτὴ K. Fic. secutus. l. 4: γενόμενος αὕτη] γενομένη αὐτὴ K. l. 7: ἴδῃ, τὸν θεόν] τ. θ. del. K. l. 22: δεῖ ins. M. l. 28: γὰρ ins. K. Fic. secutus, atque est in marg. A m. tertia. p. 469, 1: τὸ δὲ] ὁ δὲ K. l. 5: ἐκεῖνο] ἐκεῖνον M. l. 13: ἐν τῷ] ἐν τῷ. ἐν οἷς] ἐν ᾧ. l. 19: νοεῖ] νοεῖται Preller hist. phil. p. 616. l. 31: ὅστις] ὧς τις K. p. 470, 2: βλέποι] βλέπη K. l. 5: μέχρι τοῦ] μέχρι τούτου Vat. l. 19: δόντες τῷ λόγῳ] τῷ λόγῳ delevis. 'τῷ λόγῳ fort. glossema ad αὐτῷ' M. p. 471, 13: ἄλλο et ὃν ins. K. τις αἰτία] τίν' αἰτίαν M. l. 14: διόπερ] διὸ ὑπὲρ K. Fic. secutus 'quamobrem Plato summum deum intellectui recte praefecit'. p. 472, 4:

οὐ ins. K. l. 9: αὐτὸ] αὐτὸν K. l. 13: ἡ ins. K. l. 18: αὐταρκες αὐταρκες] αὐτ. semel K. l. 22: πρὸς αὐτὸν] πρὸς αὐτό K. l. 24: τὸ ἐπιβάλλειν] τὸ ἐπιβάλλον K. Fic. secutus. p. 473, 5: εἰ δὴ ἄλλον] εἰ μὴ ἄλλον item. l. 25: ἐστήξοιτο] ἐστήξεται K. p. 474, 13: καὶ αὐτῇ] καὶ αὐτῇ K. p. 475, 4: ἡ νόησις αὐτοῦ post ἔλαττον αὐτοῦ del. K. l. 6: οὐδὲ] οὐ δὴ K. l. 23: ἐαυτόν] ἐαυτό Cr. in ed. Paris. p. 476, 2: ἡ αὐτῇ] ἡ ἀνγῇ K. l. 3: αὐτῇ] αὐτῇ. l. 11: τὸ ἄλλο] τῷ ἄλλο K. l. 27. 28: αὐτὸν — αὐτό] αὐτό — αὐτῷ K. p. 477, 26: αὐτός] αὐτὸν M. l. 27: εἰς τὰ τρίτα] εἰς αὐτὰ τρίτα M. Fic. secutus 'ad haec deinceps subnecti tertia'.

Lib. VIII, p. 478, 8: δέ τε] δὲ τὰ K. l. 21: οὖν ins. K. p. 479, 9: τοῦτον] τοσοῦτον K. l. 12: συνθεῖ] συνθέει K. p. 480, 1: ἄρ' εἰ καὶ] ἄρα καὶ K. p. 481, 2: γινόμεθα s. γινώμεθα] γινοίμεθα K. p. 483, 3: τὸ ins. K. l. 7: ὁρώμενον] ὁρωόμενον K. l. 9: quae in fine capituli post αὐτῷ sequuntur ἐν αὐτῷ ἂν εἶναι εἴπερ πρὸς αὐτό, utpote e dittographia addita, del. K. l. 30: τοῦ] τῆς K. p. 484, 4: ἀναγκασμένον] ἡναγκασμένον Vat. l. 31: ἀναγκαίων καὶ παθημάτων] καὶ omisit Mon. C. Marc. A. p. 485, 3: σώζουσα] σώζουσιν K. l. 6: τὴν ins. K. l. 29: ἡ ins. K. p. 486, 1: ἐν inserui M. secutus. l. 20: αὐτῆς] αὐτῆς. l. 26: λέγεσθαι] λεγόμενα K. praef. p. VII. p. 487, 6: ὑπάρχει καὶ τοῖς καθ' ὃ] καὶ τοῖς del. K. l. 15: τὸ τὸν] τὸ τὲ Cr. in ed. Par. l. 28: ὅτι] οὗ τι K. Fic. secutus 'profecto haud magis' atque οὐ s. l. A. m. tert. p. 488, 6: ἐαυτό] ἐαυτοῦ K. δ' ins. K. l. 16: εἰς αὐτὰ] εἰς ἃ K. l. 32: αὐτόματον δέ] αὐτόματόν γε Cr. in ed. Paris. p. 489, 6: ἀρχήν] ἀρχή K. l. 7: ἡν ἂν ἀρχὴ τοῦτο] ἀρχή del. K. 490, 6: ἂν ins. K. l. 20: τὰ] τὸ ex ed. Basil. et deterioribus libris retinuit Cr. p. 491, 2: ἂν ins. K. l. 6. 7: αὐτῷ τούτῳ

λόγω τὴν αἰτίαν] λόγῳ del. K. p. 492, 4: οὔσης] ὄντος K. l. 21: ἐν τῷ] ἐν νῷ K. l. 27: εἰσάγοντες s. εἰσαγαγόντες] εἰσαγαγόντας K. p. 493, 2. 3: αὐτὸ] αὐτόν K. l. 9: item. l. 15: ὅτι] ὅτε K. p. 494, 2: δ' ἔστιν αὐτοουσία] αὐτ. del. K. l. 20: κύριος] κύριον. p. 495, 17: καὶ ὅσον] καθ' ὅσον K. l. 19: εἴπερ τὸ ὅση] τὸ del. K. p. 496, 10: ὧν s. ὅν] ὄντι M. τὸ αὐτός] τῷ αὐτός K. l. 29: ὡς ἐν] εἰς ἐν K. καὶ τὸ θέλει post καὶ τὴν οὐσίαν del. Vg. l. 30: παρ' αὐτοῦ καὶ τὸ εἶναι αὐτῷ εἶναι] καὶ τὸ εἶναι del. K. p. 497, 6: καὶ τῷ] καὶ τὸ K. l. 12: γένοιτο ἄνθρωπος] ἄνθρ. del. K. p. 499, 7: maiorem interpunctionem post ὑπάρχει ex ed. Basil. retinui. l. 8: κείμενα] ἐκκείμενα K. Fic. secutus 'fortunaequae exposita sunt'. l. 12: ἐχούσης] ἐχούση K. l. 29: μένουσα γὰρ αὐτῇ] γὰρ del. K. p. 500, 8: ὅδ'] ὁ δ' K. item l. 13. p. 501, 14: ὡς ἡ] εἰ ἡ A in marg. m. tert. l. 14: καὶ οὕτως ἔχειν ὡς ἂν προϋέμενος] καὶ ὡς ἂν εἰ προϋέμενος K. l. 18: συνοῦσι] ποιοῦσι K. εὐθυμοσύνη] εὐθημοσύνη Cr. l. 28: πάντες καὶ περιληφθέντες] καὶ del. M. p. 502, 18: ἐφάπτοιο] ἐφαπτόμενος K. κύκλῳ post κέντρον deleui. in marg. A alia manus adscripsit οὐ. l. 20: ἡ] ἡ Cr. in ed. Paris. l. 24: quae post αὐτῶν sequuntur τὰ αὐτῶν σημεῖα τῶν γραμμῶν del. K. p. 503, 7: ἐν ἐνὶ νοῦν πολλοῖς] νοῦν del. K. l. 9: ἐκ ins. M. Fic. secutus, atque est in marg. A m. tert. l. 11: ἡ τὸ] ἡ τί bis K. l. 13: εἰ καί, quod est in A s. l. inserui. l. 14: ἡ post μεῖζον del. K. l. 30: κυριώτατον] καιριώτατον? M. p. 504, 13: δύνανται] δύναντο K. l. 15: που] τὸ ποῦ coni. M. Fic. secutus. A habet ἀίξας τι s. l. ποῦ. l. 22: οὐδὲ — οὐδέ] οὔτε — οὔτε Cr. in ed. Paris. p. 505, 16: οὗτος] οὕτως K. Fic. secutus, atque ω s. l. in A. l. 24: νοεῖτω] νοεῖσθω K. p. 507, 1: τοῦτο] τοῦτον M. l. 2: αὐτοῖς] αὐτός K. Fic. secutus. atque ita A in marg. m. tert. l. 6: οὖν ins. K.

Lib. IX, p. 507, 19: ἔστιν — ἔσται] transposui.
 1. 29: καὶ ἐκεῖνα] καὶ ἕκαστα Vg. p. 508, 11: τὸ
 ins. Vg. 1. 19: τὸ μᾶλλον ἔν] τὸ ἐν K. 1. 26: τὰ
 ἄλλα ἐστὶν ἕκαστα] τὰ ἄλλα ἕκαστα K. p. 509, 5: καὶ
 τὸ ὄν del. Vg. 1. 11: τὸ ins. Vg. 1. 24: ζῶον καὶ
 λογικὸν] καὶ delevi. 1. 28: μᾶλλον τὰ ὄντα ἂν εἴη] τὰ
 ὄντα del. K. p. 510, 13: πρὸς τὸ] πρὸς τι Vg. 1. 17:
 ἐκεῖνον] ἐκεῖνο Vat. 1. 21: ἂν ins. K. p. 511, 13:
 μόνην] μόνον K. 1. 13: γενέσθαι post σπεύδοντα del.
 M. 1. 15: ἀρχήν] ἀρχῆς K. Fic. secutus. atque ἥς in
 marg. A alia manu. 1. 30: ἀπλᾶ ins. Vg. p. 512,
 7. 8: νοῦν — ψυχὴν] νοῦς — ψυχὴ K. p. 513, 11:
 δεξιόμενον δὲ φῶς] δεξιόμενος μὲν φῶς, quorum illud
 K., hoc M. 1. 13: ἀναβεβηκέναι] ἀναβεβηκώς M. 1. 18:
 παρῶν] παρὸν K. 1. 21: αὐτῷ] αὐτοῖς M. τῷ] τῇ
 idem. 1. 22: δύναται] δύνασθαι M. p. 514, 21: μὲν
 ὁ πρὸς] μὲν πρὸς K. 1. 28: μὴ δὲ ἐσκέδασται] μὴ
 διεσκέδασται K. p. 512, 2: λεχθὲν] λεχθελή Vg. 1. 6:
 γὰρ ins. M. νοῦς] νοῦν Vg. 1. 10: ἦν ins. K. 1. 15:
 ἀρχαί] ἀρχή K. 1. 17: ὁμοίως ἀεὶ] ὁμοιωῖσαι K. 1. 29:
 ἀμέγεθες] Vg. Fic. secutus mavult ἀμερές, fortasse
 recte. 1. 31: αὐτόν] αὐτὸ K. item p. 516, 1. p. 516,
 3: ἢ θεὸν ἂν αὐτὸν ἐφαντάσθης εἰς τὸ ἐνικώτερον] ἢ
 θεός, ἂν αὐτὸν φαντασθῇς ἐνικώτερον Vg. nisi quod
 ἐὰν et cum K. τὸ ἐνικώτατον scripsit. 1. 6: ἐν οὐ μὴ
 θείῃ] ἐννοηθείῃ K. 1. 9: μὴ ἐν post ἐνδεὲς del. Vg.
 1. 26: τοῦτον, δ' ὄν sive δι' ὄν] τοῦτο δι' ὄ K.
 p. 517, 7: ἦ ins. K. 1. 15: συνιέναι] συνεῖναι Preller.
 hist. philos. p. 601. 1. 17: αὐτόν] αὐτό K. 1. 20:
 δὲ] δὴ K. 1. 27: ἐκεῖ] ἐκεῖνο K. 1. 32: ἰέναι s. εἰ-
 δέναι] συνιέναι. p. 518, 10: ἀφεμένην] ἀφόμενον K.
 1. 20: νομίσασα] νομίσαντα A in marg. atque ita cum
 Fic. K. 1. 22: οὗν θεός ins. M. 'inquit ergo deum
 extra nullum esse' Fic. ὁ θεὸς inserebat Vg. p. 519,
 3: τοῦτο] τούτου K. 1. 5: μόνον ins. K. 1. 14: μᾶλ-

λον καὶ ὅτι] μᾶλλον ὅτι. l. 18: τῷ σώματι] τοῦ σώματος K. p. 520, 5: ἡμεῖς] ἡμᾶς. l. 6. 7: αὐτόν — αὐτόν] αὐτό — αὐτό K. l. 11: αὐτόν καὶ ὅταν ἦ] αὐτό, καὶ ὅταν μὴ K. l. 19: εἴτ' ἐκείνων] transposui. l. 26: ἐν πνέομεν] ἐμπνέομεν K. Fic. secutus. l. 29: δὲ ins. M. l. 31: ψυχὴ καὶ κακῶν] καὶ del. Vg. p. 521, 8: αὐτὴ καὶ ὅπερ ἦν] καὶ deleui. l. 22: πρὸς] πατρὸς K. p. 522, 5: τότε καὶ προιοῦσα] τότε προσιοῦσα. καὶ del. M. προσιοῦσα K. l. 13: ἔχομεν] ἔχωμεν K. p. 523, 6: δὲ ins. Vg. l. 24: ἐρήμῳ καὶ καταστάσει] καὶ del. Vg. p. 524, 13: θείων] θεῶν (spectaculorum) Vg. fortasse recte.

Ceterum in praefatione prioris voluminis p. XIII, 4 post 'Marc. C.' addendum est 'nam Homeri locum Il. X 65 respexisse Plotinum non credo'. In ipso verborum contextu p. 49, 16 l. ἔστιν pro ἐστίν, p. 291, 1 οἷ pro οἷ. In hoc volumine p. 49, 32 Kl. οὐχ ὁπόσον scribendum putat, cui obtemperandum fuit. Quae p. 121, 19 cum Kl. deleui, ne apud Arabem quidem p. 125 leguntur. Emendationi Vg. quam p. 122, 15 recepi, Arabem refragari p. 127, 22—27 non video. Absoluto autem opere facere non possum, quin duumviris doctissimis deque Plotino meritissimis H. F. Muellero et H. de Kleist, qui me in adornanda hac editione consiliis benigneadiuverunt, gratias agam quam maximas.

Scribebam Iavoriae d. 22. m. Dec. 1883.

ΠΛΩΤΙΝΟΥ
ΕΝΝΕΑΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

I.

ΠΕΡΙ ΟΥΣΙΑΣ ΨΥΧΗΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἐν τῷ κόσμῳ τῷ νοητῷ ἢ ἀληθινῇ οὐσίᾳ· p. 360
 νοῦς τὸ ἄριστον αὐτοῦ· ψυχὰς δὲ ἀκέραι· ἐκείθεν
 γὰρ καὶ ἐνταῦθα. ἀκέραιος ὁ κόσμος ψυχὰς ἄνευ
 5 σωματίων ἔχει, οὗτος δὲ τὰς ἐν σώμασι γινομένης
 καὶ μερισθείσας τοῖς σώμασιν. ἐκεῖ δὲ ὁμοῦ μὲν
 πᾶς νοῦς καὶ οὐ διακεκριμένον οὐδὲ μεμερισμένον,
 ὁμοῦ δὲ πᾶσαι ψυχὰς ἐν ἐνὶ τῷ κόσμῳ, οὐκ ἐν
 διαστάσει τοπικῇ. νοῦς μὲν οὖν ἀεὶ ἀδιάκριτος
 10 καὶ οὐ μεριστός, ψυχὴ δὲ ἐκεῖ ἀδιάκριτος καὶ ἀμέ-
 ριστος· ἔχει δὲ φύσιν μερίζεσθαι. καὶ γὰρ ὁ με- p. 361
 ρισμὸς αὐτῆς τὸ ἀποστῆναι καὶ ἐν σώματι γενέσθαι.
 μεριστὴ οὖν εἰκότως περὶ τὰ σώματα λέγεται εἶναι,
 ὅτι οὕτως ἀφίσταται καὶ μεμέρισται. πῶς οὖν καὶ
 15 ἀμέριστος; οὐ γὰρ ὅλη ἀπέστη, ἀλλ' ἔστι τι αὐτῆς
 οὐκ ἐληλυθός, ὃ οὐ πέφυκε μερίζεσθαι. τὸ οὖν
 ἐκ τῆς ἀμερίστου καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μερι-
 στῆς ταύτην τῷ ἐκ τῆς ἄνω καὶ κάτω οὔσης καὶ
 τῆς ἐκείθεν ἐξημμένης, ρυείσης δὲ μέχρι τῶνδε,
 20 οἶον γραμμῆς ἐκ κέντρου. ἐλθοῦσα δὲ ἐνθάδε
 τοῦτω τῷ μέρει ὀρθῶ, ᾧ καὶ αὐτῷ σώζει τὴν φύσιν
 τοῦ ὅλου. οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα μόνον μεριστὴ, ἀλλὰ
 καὶ ἀμέριστος· τὸ γὰρ μεριζόμενον αὐτῆς ἀμερί-

στως μερίζεται. εἰς ὅλον γὰρ τὸ σῶμα δοῦσα αὐ-
τὴν μὴ μερισθεῖσα, ὅλη εἰς ὅλον, τῷ ἐν παντὶ
εἶναι μεμερίσται.

II.

ΠΕΡΙ ΟΥΣΙΑΣ ΨΥΧΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

1. Τὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν τίς ποτ' ἐστὶ ζη- 5
τοῦντες σῶμα οὐδὲν αὐτὴν δειξάντες εἶναι, οὐδὲ
ἐν ἁσωμάτοις αὐτὴν ἁρμονίαν, τό τε τῆς ἐντελεχείας
οὔτε ἀληθὲς οὕτως, ὥς λέγεται, οὔτε δηλωτικὸν
ὄν τοῦ τί ἐστὶν ἀφέντες, καὶ μὴν τῆς νοητῆς φύ-
σεως εἰπόντες καὶ τῆς θείας μοίρας εἶναι τάχα μὲν 10
ἅν τι σαφεὲς εἰρηκότες εἴημεν περὶ τῆς οὐσίας
αὐτῆς. ὅμως γε μὴν προσωτέρω χωρεῖν βέλτιον.
τότε μὲν οὖν διηροῦμεν αἰσθητῇ καὶ νοητῇ φύσει
διαστελλόμενοι, ἐν τῷ νοητῷ τὴν ψυχὴν τιθέμενοι.
νῦν δὲ κείσθω μὲν ἐν τῷ νοητῷ· κατ' ἄλλην δὲ 15
ὁδὸν τὸ προσεχὲς τῆς φύσεως αὐτῆς μεταδιώκωμεν.
λέγομεν δὴ τὰ μὲν πρῶτως εἶναι μεριστὰ καὶ τῇ
αὐτῶν φύσει σκεδαστά· ταῦτα δὲ εἶναι, ὧν οὐδὲν
μέρος ταῦτόν ἐστιν οὔτε ἄλλῳ μέρει οὔτε τῷ ὅλῳ,
τό τε μέρος αὐτῶν ἑλαττον εἶναι δεῖ τοῦ παντός 20
p. 362 καὶ ὅλου. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ αἰσθητὰ μεγέθη καὶ
οἱ ὄγκοι, ὧν ἕκαστον ἰδίου τόπου ἔχει, καὶ οὐχ
οἷόν τε ἅμα ταῦτόν ἐν πλείοσι τόποις εἶναι. ἡ δὲ
ἐστὶν ἀντιτεταγμένη ταύτῃ οὐσία, οὐδαμῇ μερισμὸν
δεχομένη, ἀμερῆς τε καὶ ἀμέριστος, διάστημα τε 25
οὐδὲν οὐδὲ δι' ἐπινοίας δεχομένη, οὐ τόπου δεο-
μένη οὐδ' ἐν τινι τῶν ὄντων γινομένη οὔτε κατὰ
μέρη οὔτε κατὰ ὅλα, οἷον πᾶσιν ὁμοῦ τοῖς οὐσί-
ν ἐποχομένη, οὐχ ἵνα ἐν αὐτοῖς ἰδρυθῇ, ἀλλ' ὅτι

μη δύναται τὰ ἄλλα ἄνευ αὐτῆς εἶναι μηδὲ θέλει,
 αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχουσα οὐσία, κοινὸν ἀπάντων
 τῶν ἐφεξῆς οἶον κέντρον ἐν κύκλῳ, ἀφ' οὗ πᾶσαι
 αἱ πρὸς τὴν περιφέρειαν γραμμαὶ ἐξημμέναι οὐδὲν
 5 ἦττον ἐῷσιν αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ μένειν ἔχουσαι παρ'
 αὐτοῦ τὴν γένεσιν καὶ τὸ εἶναι, καὶ μετέχουσι μὲν
 τοῦ σημείου, καὶ ἀρχὴ τὸ ἀμερεῖς αὐταῖς, προῆλθόν
 γε μὴν ἐξαψάμεναι αὐτάς ἐκείθεν. τούτου δὴ τοῦ
 πρώτως ἀμερίστου ὄντος ἐν τοῖς νοητοῖς καὶ τοῖς
 10 οὖσιν ἀρχηγοῦ καὶ αὐτὸ ἐκείνου τοῦ ἐν αἰσθητοῖς
 μεριστοῦ πάντη, πρὸ μὲν τοῦ αἰσθητοῦ καὶ ἐγγύς
 τι τούτου καὶ ἐν τούτῳ ἄλλη ἐστὶ φύσις, μεριστὴ
 μὲν οὐ πρώτως, ὥσπερ τὰ σώματα, μεριστὴ γε
 μὴν γινομένη ἐν τοῖς σώμασιν· ὥστε διαιρουμένων
 15 τῶν σωμάτων μερίζεσθαι μὲν καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς
 εἶδος, ὅλον γε μὴν ἐν ἐκάστῳ εἶναι τῶν μερισθέν-
 των πολλὰ τὸ αὐτὸ γινόμενον, ὥν ἕκαστον πάντη
 ἄλλου ἀπέστη, ἅτε πάντη μεριστὸν γενόμενον· οἷα
 χροαὶ καὶ ποιότητες πᾶσαι καὶ ἐκάστη μορφή, ἣτις
 20 δύναται ὅλη ἐν πολλοῖς ἅμα εἶναι διεστηκόσιν
 οὐδὲν μέρος ἔχουσα πᾶσχον τὸ αὐτὸ τῷ ἄλλῳ. διὸ
 δὴ μεριστὸν πάντη καὶ τοῦτο θετέον. πρὸς δ' αὐτὸ
 ἐκείνη τῇ ἀμερίστῳ πάντη φύσει ἄλλη ἐξῆς οὐσία
 ἀπ' ἐκείνης οὐσα, ἔχουσα μὲν τὸ ἀμερίστον ἀπ'
 25 ἐκείνης, προόδῳ δὲ τῇ ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὴν ἑτέραν
 σπεύδουσα φύσιν εἰς μέσον ἀμφοῖν κατέστη, τοῦ
 τε ἀμερίστου καὶ πρώτου καὶ τοῦ περὶ τὰ σώματα
 μεριστοῦ τοῦ ἐπὶ τοῖς σώμασιν, οὐχ ὄντινα τρόπον
 χροα καὶ ποιότης πᾶσα πολλαχοῦ μὲν ἐστίν ἢ
 30 αὐτῇ ἐν πολλοῖς σωμάτων ὄγκοις, ἀλλ' ἐστὶ τὸ ἐν
 ἐκάστῳ ἀφεστῶς τοῦ ἑτέρου πάντη, καθ' ὅσον καὶ
 ὁ ὄγκος τοῦ ὄγκου ἀπέστη. καὶ τὸ μέγεθος δὲ ἐν

ἥ, ἀλλὰ τό γε ἐφ' ἐκάστω μέρει ταῦτόν κοινωνίαν
 οὐδεμίαν εἰς ὁμοπάθειαν ἔχει, ὅτι τὸ ταῦτόν τοῦτο
 ἕτερον, τὸ δ' ἕτερόν ἐστι· πάθημα γὰρ τὸ ταῦτόν,
 οὐκ οὐσία καὶ αὐτή. ἦν δὲ ἐπὶ ταύτῃ τῇ φύσει
 φαινόμενον εἶναι τῇ ἀμερίστῳ προσχωροῦσαν οὐσίᾳ, οὐ- 5
 σία τέ ἐστι καὶ ἐγγίνεται σώμασι, περὶ αὐτὴν καὶ μερίζε-
 σθαι αὐτῇ συμβαίνει οὐ πρότερον τοῦτο πασχούσῃ,
 πρὶν σώμασιν ἑαυτὴν δοῦναι. ἐν οἷς οὖν γίνεται
 σώμασι, καὶ ἐν τῷ μεγίστῳ γίνηται καὶ ἐπὶ πάντα
 p. 363 διεστηκότι, δοῦσ' ἑαυτὴν τῷ ὅλῳ οὐκ ἀφίσταται τοῦ 10
 εἶναι μία· οὐχ οὕτως, ὥς τὸ σῶμα ἐν· τῷ γὰρ
 συνεχεῖ τὸ σῶμα ἐν, ἕκαστον δὲ τῶν μερῶν ἄλλο,
 τὸ δ' ἄλλο καὶ ἄλλαχού· οὐδ' ὥς ποιότης μία. ἡ δ'
 ὁμοῦ μεριστή τε καὶ ἀμέριστος φύσις, ἦν δὴ ψυχὴν
 εἶναι φαμεν, οὐχ οὕτως ὥς τὸ συνεχὲς μία, μέρος 15
 ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο ἔχουσα· ἀλλὰ μεριστὴ μὲν, ὅτι
 ἐν πᾶσι μέρεσι τοῦ ἐν ᾧ ἔστιν, ἀμέριστος δέ, ὅτι
 ὅλη ἐν πᾶσι καὶ ἐν ὅτῳ οὖν αὐτῶν ὅλη. καὶ ὁ
 τοῦτο κατιδὼν τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς καὶ τὴν δύνα-
 μιν αὐτῆς εἴσεται, ὥς θεῖον τὸ χρῆμα αὐτῆς καὶ 20
 θαυμαστὸν καὶ τῶν ὑπὲρ τὰ χρήματα φύσεων.
 μέγεθος οὐκ ἔχουσα παντὶ μεγέθει δύνασθαι καὶ
 ὡδὶ οὐσα ὡδὶ πάλιν αὐτὴ ἔστιν οὐκ ἄλλῳ, ἀλλὰ τῷ
 αὐτῷ· ὥστε μεμερίσθαι καὶ μὴ μεμερίσθαι αὐτῇ,
 μᾶλλον δὲ μὴ μεμερίσθαι αὐτὴν μηδὲ μεμερισμέ- 25
 νην γεγονέναι· μένει γὰρ μεθ' ἑαυτῆς ὅλη, περὶ
 δὲ τὰ σώματά ἐστι μεμερισμένα τῶν σωμάτων τῷ
 οἰκείῳ μεριστῷ οὐ δυναμένων αὐτὴν ἀμερίστως
 δέξασθαι· ὥστε εἶναι τῶν σωμάτων πάθημα τὸν
 μερισμόν, οὐκ αὐτῆς. 30

2. ὅτι δὲ τοιαύτην ἔδει τὴν ψυχῆς φύσιν εἶναι
 καὶ παρὰ ταύτην οὐχ οἷόν τε εἶναι ψυχὴν οὔτε

- ἀμεριστον οὐσαν μόνον οὔτε μόνον μεριστήν, ἀλλ' ἀνάγκη ἄμφω τοῦτον τὸν τρόπον εἶναι, ἐκ τῶνδε δῆλον. εἴτε γὰρ οὕτως ἦν, ὥς τὰ σῶματα, ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο ἔχουσα μέρος, οὐκ ἂν τοῦ ἐτέρου πα-
- 5 θόντος τὸ ἕτερον μέρος εἰς αἰσθησιν ἦλθε τοῦ παθόντος, ἀλλ' ἐκείνη ἂν ἡ ψυχὴ, οἶον ἡ περὶ τὸν δάκτυλον, ὥς ἕτερα καὶ ἐφ' ἑαυτῆς οὐσα ἦσθετο τοῦ παθήματος, πολλαὶ τε ὅλως ἦσαν ψυχαὶ αἱ διοικοῦσαι ἕκαστον ἡμῶν· καὶ δὴ καὶ τὸ πᾶν τόδε
- 10 οὐ μία, ἀλλὰ ἄπειροι χωρὶς ἀλλήλων. τὸ γὰρ τῆς συνεχείας, εἰ μὴ εἰς ἓν συντελοίη, μάταιον. οὐ γὰρ δὴ ὅπερ ἀπατῶντες ἑαυτοὺς λέγουσιν, ὥς διαδόσει ἐπὶ τὸ ἡγεμονοῦν ἴασιν αἱ αἰσθήσεις, παραδεκτέον. πρῶτον μὲν γὰρ ἡγεμονοῦν ψυχῆς μέρος
- 15 ἀνεξετάστως λέγεται· πῶς γὰρ καὶ μεριούσι καὶ τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο φήσουσι; πηλίκῳ ποσῷ διαροῦντες ἐκάτερον ἢ τίνι διαφορᾷ ποιότητος, ἐνὸς καὶ συνεχοῦς ὅγκου ὄντος; καὶ πότερα μόνον τὸ ἡγεμονοῦν ἢ καὶ τὰ ἄλλα μέρη αἰσθήσεται; καὶ εἰ
- 20 μὲν μόνον αὐτῷ προσπέσοι τῷ ἡγεμονοῦντι, ἐν τίνι τόπῳ ἰδρυμένον τὸ αἰσθημα αἰσθήσεται; εἰ δ' ἄλλῳ μέρει τῆς ψυχῆς αἰσθάνεσθαι οὐ πεφυκότι, τόδε τὸ μέρος οὐ διαδώσει τῷ ἡγεμονοῦντι τὸ αὐτοῦ πάθημα, οὐδ' ὅλως αἰσθησις ἔσται. καὶ αὐτῷ δὲ
- 25 τῷ ἡγεμονοῦντι εἰ προσπέσοι, ἢ μέρει αὐτοῦ προσπείσεται καὶ αἰσθομένου τοῦδε τὰ λοιπὰ οὐκέτι [αἰσθήσεται]· μάταιον γάρ· ἢ πολλαὶ αἰσθήσεις καὶ ἄπειροι ἔσονται καὶ οὐχ ὅμοιαι πᾶσαι. ἀλλ' ἡ μὲν, ὅτι πρῶτως ἔπαθον ἐγώ, ἢ δ' ὅτι τὸ ἄλλης πάθημα
- 30 ἦσθόμην· ποῦ τε ἐγένετο τὸ πάθημα, ἀγνοήσει ἐκάστη παρὲς τῆς πρώτης. ἢ καὶ ἕκαστον μέρος ψυχῆς ἀπατήσεται δοξάζον, ὅπου ἔστιν, ἐκεῖ γεγο-

νέναι. εἰ δὲ μὴ μόνον τὸ ἡγεμονοῦν, ἀλλὰ καὶ
 ὁτιοῦν μέρος αἰσθιήσεται, διὰ τί τὸ μὲν ἡγεμονοῦν
 ἔσται, τὸ δὲ οὐ; ἢ τί δεῖ ἐπ' ἐκεῖνο τὴν αἰσθήσιν
 ἀνιέναι; πῶς δὲ καὶ ἐκ πολλῶν αἰσθήσεων, οἷον
 ὥτων καὶ ὀμμάτων, ἐν τι γινώσεται; εἰ δ' αὖ πάντῃ 5
 ἐν ἡ ψυχῇ εἴη, οἷον ἀμέριστον πάντῃ καὶ ἐφ' ἑαυ-
 τοῦ ἐν, καὶ πάντῃ πλήθους καὶ μερισμοῦ ἐκφύγοι
 φύσιν, οὐδὲν ὅλον, ὃ τι ἂν ψυχῇ καταλάβῃ, ἐψυ-
 χωμένον ἔσται· ἀλλ' οἷον περὶ κέντρον στήσασα ἑαυ-
 τὴν ἐκάστου ἄψυχον ἂν εἶασε πάντα τὸν τοῦ ζώου 10
 ὄγκον. δεῖ ἄρα οὕτως ἐν τε καὶ πολλὰ καὶ μεμερι-
 σμένον καὶ ἀμέριστον ψυχὴν εἶναι, καὶ μὴ ἀπιστεῖν,
 ὥς ἀδύνατον τὸ αὐτὸ καὶ ἐν [καὶ] πολλαχοῦ εἶναι.
 εἰ γὰρ τοῦτο μὴ παραδεχοίμεθα, ἡ τὰ πάντα συν-
 ἔχουσα καὶ διοικοῦσα φύσις οὐκ ἔσται, ἥτις ὁμοῦ 15
 τε πάντα περιλαβοῦσα ἔχει καὶ μετὰ φρονήσεως
 ἄγει, πλήθος μὲν οὐσα, ἐπείπερ πολλὰ τὰ ὄντα,
 μία δέ, ἵνα ἢ ἐν τὸ συνέχον, τῷ μὲν πολλῷ αὐτῆς
 ἐνὶ ζωῇ χορηγοῦσα τοῖς μέρεσι πᾶσι, τῷ δὲ ἀπε-
 ρίστῳ ἐνὶ φρονίμως ἄγουσα. ἐν οἷς δὲ μὴ φρο- 20
 νησις, τὸ ἐν τὸ ἡγούμενον μιμεῖται τοῦτο. τοῦτο
 ἄρα ἐστὶ τὸ θείως ἡνιγμένον 'τῆς ἀμερίστου καὶ
 αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐχούσης [οὐσίας] καὶ τῆς περὶ
 τὰ σώματα γιγνομένης μεριστῆς τρίτον ἐξ ἀμφοῖν
 συνεκεράσατο οὐσίας εἶδος.' ἔστιν οὖν ψυχὴ ἐν 25
 καὶ πολλὰ οὕτως· τὰ δὲ ἐν τοῖς σώμασιν εἶδη
 πολλὰ καὶ ἐν· τὰ δὲ σώματα πολλὰ μόνον· τὸ δὲ
 ὑπέρτατον ἐν μόνον.

III.

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΠΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΟΝ.

1. Περὶ ψυχῆς, ὅσα ἀπορήσαντας δεῖ εἰς εὐ- p.371
 πορίαν καταστήναι, ἥ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀπορίαις
 στάντας τοῦτο γοῦν κέρδος ἔχειν, εἰδέναι τὸ ἐν
 5 τούτοις ἄπορον, ὁρθῶς ἂν ἔχοι τὴν πραγματείαν
 ποιήσασθαι. περὶ τίνος γὰρ ἂν τις μᾶλλον τὸ πολὺ
 λέγων καὶ σκοπούμενος εὐλόγως ἂν διατρέβοι ἢ
 περὶ ταύτης; διὰ τε πολλὰ καὶ ἄλλα, καὶ ὅτι ἐπ’
 ἅμφω τὴν γυνῶσιν δίδωσιν, ὧν τε ἀρχὴ ἐστὶ καὶ
 10 ἀφ’ ὧν ἐστὶ. πειθοίμεθα δὲ ἂν καὶ τῷ τοῦ θεοῦ
 παρακελεύσματι αὐτοὺς γινώσκειν παρακελευομένῳ
 περὶ τούτου τὴν ἐξέτασιν ποιούμενοι. ζητεῖν τε p.372
 τὰ ἄλλα καὶ εὐρεῖν βουλόμενοι δικαίως ἂν τὸ ζη-
 τοῦν τί ποτ’ ἐστὶ τοῦτο ζητοῦμεν, τό τε ἐραστὸν
 15 ποθοῦν λαβεῖν θεαμάτων. ἣν γὰρ καὶ ἐν τῷ παντὶ
 νῶ τὸ διττόν· ὥστε εὐλόγως ἐν τοῖς κατὰ μέρος
 τὸ μὲν οὕτως μᾶλλον, τὸ δὲ οὕτως. τὰς δὲ ὑπο-
 δοχὰς τῶν θεῶν ὅπως, σκεπτέον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν,
 ὅταν πῶς ἐν σώματι ψυχὴ γίνεται ζητῶμεν· νῦν
 20 δὲ πάλιν ἐπανίσταμεν ἐπὶ τοὺς λέγοντας ἐκ τῆς τοῦ
 παντὸς ψυχῆς καὶ τὰς ἡμετέρας εἶναι. οὐδὲ γὰρ
 ἴσως ἱκανὸν φήσουσιν εἶναι τὸ φθάνειν μέχρι τῶν
 αὐτῶν καὶ τὰς ἡμετέρας, μέχρις ὧν καὶ ἡ τοῦ
 παντὸς ψυχῆς ἔρχεται, μηδὲ τὸ ὁμοίως νοερόν, καὶ
 25 εἰ συγχωροῖεν τὸ ὁμοίως, τοῦ μὴ μόρια αὐτῆς
 εἶναι· εἶναι γὰρ ὁμοειδῆ καὶ τὰ μέρη τοῖς ὅλοις.
 παραθίγονται δὲ καὶ Πλάτωνα τοῦτο δοξάζοντα,
 ὅταν πιστούμενος τὸ πᾶν ἐμψυχον εἶναι λέγῃ, ὥς
 σῶμα μέρος ὃν τοῦ παντὸς τὸ ἡμέτερον, οὕτω καὶ

ψυχὴν τὴν ἡμετέραν μέρος τῆς τοῦ παντός ψυχῆς
 εἶναι. καὶ τὸ συνέπεσθαι δὲ ἡμᾶς τῇ τοῦ παντός
 περιφορᾷ καὶ λεγόμενον καὶ δεικνύμενον ἐναργῶς
 εἶναι, καὶ τὰ ἥθη καὶ τὰς τύχας ἐκείθεν λαμβά-
 νοντας εἴσω τε γενομένους ἐν αὐτῷ ἐκ τοῦ περι- 5
 έχοντος ἡμᾶς τὴν ψυχὴν λαμβάνειν. καὶ ὥσπερ ἐπὶ
 ἡμῶν μέρος ἕκαστον ἡμῶν παρὰ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς
 λαμβάνει, οὕτω καὶ ἡμᾶς ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον
 μέρη πρὸς τὸ ὅλον ὄντας παρὰ τῆς ὅλης ψυχῆς
 μεταλαμβάνειν ὥς μέρη. καὶ τὸ 'ψυχὴ δὲ πᾶσα 10
 παντός ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου' τὸ αὐτὸ τοῦτο
 σημαίνειν, ὥς οὐκ ἄλλο τι ἐξώθεν ψυχῆς καταλεί-
 ποντος μετὰ τὴν τοῦ ὅλου· αὕτη γὰρ ἡ τὸ πᾶν
 ἄψυχον ἐν ἐπιμελείᾳ τιθεμένη.

2. πρὸς δὴ ταῦτα πρῶτον ἐκεῖνο λεκτέον, ὥς 15
 ὁμοειδῇ τιθέμενοι τῷ τῶν αὐτῶν συγχαρεῖν ἐφά-
 πτεσθαι, τὸ αὐτὸ γένος κοινὸν διδόντες ἔξω ποι-
 οῦσι τοῦ μέρος εἶναι· ἀλλὰ μᾶλλον ἂν τὴν αὐτὴν
 καὶ μίαν καὶ ἑκάστην πᾶσαν δικαιοτέρον ἂν εἴποιεν.
 μίαν δὲ ποιοῦντες εἰς ἄλλο ἀναρτῶσιν, ὃ μηκέτι 20
 τοῦδε ἢ τοῦδε ἀλλὰ οὐδενὸς ὃν αὐτὸ ἢ κόσμου ἢ
 τινος ἄλλου αὐτὸ ποιεῖ, ὃ καὶ κόσμου καὶ ὀτουοῦν
 ἐμψύχου. καὶ γὰρ ὀρθῶς ἔχει μὴ πᾶσαν τὴν ψυχὴν
 τινος εἶναι οὐσίαν γε οὐσαν, ἀλλ' εἶναι, ἢ μὴ
 τινός ἐστιν ὅλως, τὰς δὲ ὅσαι τινὸς γίνεσθαι ποτε 25
 κατὰ συμβεβηκός. ἴσως δὲ δεῖ λαβεῖν τὸ μέρος ἐν
 τοῖς τοιούτοις πᾶς λέγεται σαφέστερον. τὸ μὲν
 δὴ ὥς σωμάτων μέρος, εἴτε ὁμοειδὲς τὸ σῶμα, εἴτε
 ἀνομοειδές, ἐατέον ἐκεῖνο μόνον ἐπισημνημένους,
 ὥς ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν ὅταν λέγεται μέρος, κατὰ 30
 τὸν ὄγκον ἐστὶ τὸ μέρος, οὐ κατὰ τὸ εἶδος, οἷον
 τὴν λευκότητα· οὐ γὰρ ἡ ἐν τῷ μορίῳ τοῦ γάλακτος

λευκότης μέρος ἐστὶ τῆς τοῦ παντός γάλακτος λευ- p. 373
 κότητος, ἀλλὰ μορίου μὲν ἐστὶ λευκότης, μόριον
 δὲ οὐκ ἐστὶ λευκότητος· ἀμέγεθες γὰρ ὅλως καὶ
 οὐ ποσὸν ἢ λευκότης. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὕτως.
 5 ὅταν δὲ ἐπὶ τῶν οὐ σωμάτων λέγωμεν μέρος, ἥτοι
 οὕτως ὡς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν λέγοιμεν ἄν, ὡς τὰ
 δύο τῶν δέκα· ἔστω δὲ ἐπὶ ψιλῶν μόνων τὸ λεγό-
 μενον· ἢ ὡς κύκλου καὶ γραμμῆς μέρος, ἢ ὡς
 ἐπιστήμης μέρος. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν μονάδων καὶ
 10 τῶν σχημάτων ἀνάγκη ὥσπερ ἐπὶ τῶν σωμάτων
 ἐλαττοῦσθαι τε τὸ ὅλον τῷ εἰς τὰ μέρη μερισμῷ,
 ἐλάττω τε τὰ μέρη ἕκαστα τῶν ὅλων εἶναι· ποσὰ
 γὰρ ὄντα καὶ τὸ εἶναι ἐν τῷ ποσῷ ἔχοντα, οὐ τὸ
 αὐτοποσὸν ὄντα, μείζω καὶ ἐλάττω ἐξ ἀνάγκης
 15 γίνεται. κατὰ δὴ ταῦτα οὐκ ἐνδέχεται ἐπὶ ψυχῆς
 τὸ μέρος λέγεσθαι. οὔτε γὰρ ποσὸν οὕτως, ὡς
 δεκάδα τὴν πᾶσαν, τὴν δὲ μονάδα εἶναι· ἄλλα τε
 γὰρ πολλὰ καὶ ἄτοπα συμβήσεται, καὶ οὐχ ἓν τι
 τὰ δέκα, καὶ ἐκάστη αὐτῶν τῶν μονάδων ἢ ψυχῇ
 20 ἔσται, ἢ ἐξ ἀψύχων ἀπάντων ἢ ψυχῇ, καὶ ὅτι καὶ
 τὸ μέρος τῆς ὅλης ψυχῆς συγκεχώρηται ὁμοειδὲς
 εἶναι, ἐπὶ δὲ τοῦ συνεχοῦς οὐκ ἀνάγκη τὸ μέρος
 οἷον τὸ ὅλον εἶναι, οἷον κύκλου ἢ τετραγώνου, ἢ
 οὐ πάντα γε τὰ μόρια ὅμοια ἐφ' ὧν ἐστὶ λαβεῖν
 25 τὸ μέρος [οἷον τὸ ὅλον], οἷον ἐπὶ τῶν τριγώνων
 τρίγωνα, ἀλλὰ παραλλάσσοντα· τὴν δὲ ψυχὴν ὁμο-
 ειδῇ τίθενται εἶναι. καὶ ἐπὶ γραμμῆς δὲ τὸ μὲν
 μέρος ἔχει τὸ γραμμῇ εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει δια-
 φέρει καὶ ἐνταῦθα. ἐπὶ δὲ ψυχῆς ἢ διαφορὰ τῷ
 30 μεγέθει εἰ λέγοιτο τῆς μερικῆς πρὸς τὴν ὅλην,
 ποσὸν τι ἔσται καὶ σῶμα τὴν διαφορὰν λαμβά-
 νουσα καθὸ ψυχῇ παρὰ τοῦ ποσοῦ. ἀλλ' ὑπέκειντο

παῖσαι ὅμοιαι καὶ ὅλαι. φαίνεται δὲ οὐδὲ μεριζο-
 μένη οὕτως ὥς τὰ μεγέθη, οὐδ' ἂν συγχωρήσαιεν
 δὲ οὐδὲ αὐτοὶ κατατέμνεσθαι τὴν ὅλην εἰς μέρη·
 ἀναλώσουσι γὰρ τὴν ὅλην, καὶ ὄνομα μόνον ἔσται,
 εἴ τις ποτε ἦν παῖσα, ὥς εἰ οἴνου μερισθέντος εἰς 5
 πολλὰ ἕκαστον τὸ ἐν ἐκάστῳ ἀποροεῖ λέγοιτο μέρος
 οἴνου τοῦ ὅλου. ἄρ' οὖν οὕτω μέρος ὥς θεωρήμα
 τι τῆς ἐπιστήμης λέγεται τῆς ὅλης ἐπιστήμης, αὐ-
 τῆς μὲν μενούσης οὐδὲν ἦττον, τοῦ δὲ μερισμοῦ
 οἶον προποροῦς καὶ ἐνεργείας ἐκάστου οὔσης; ἐν 10
 δὲ τῷ τοιούτῳ ἕκαστον μὲν δυνάμει ἔχει τὴν ὅλην
 ἐπιστήμην, ἣ δὲ ἐστὶν οὐδὲν ἦττον ὅλη. εἰ δὴ
 οὕτως ἐπὶ ψυχῆς τῆς τε ὅλης καὶ τῶν ἄλλων, οὐκ
 ἂν ἡ ὅλη, ἥς τὰ τοιαῦτα μέρος, ἔσται τινός, ἀλλ'
 αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς· οὐ τοίνυν οὐδὲ τοῦ κόσμου, 15
 ἀλλὰ τις καὶ αὕτη τῶν ἐν μέρει. μέρη ἄρα παῖσαι
 μιᾶς ὁμοειδεῖς οὔσαι. ἀλλὰ πῶς ἡ μὲν κόσμου, ἣ
 δὲ μερῶν τοῦ κόσμου;

3. ἀλλ' ἄρα οὕτω μέρη, ὥσπερ ἂν καὶ ἐφ'
 ἐνὸς ζώου τις εἴποι τὴν ἐν τῷ δακτύλῳ ψυχὴν 20
 p. 374 μέρος τῆς ἐν τῷ παντὶ ζώῳ ὅλης; ἀλλ' οὗτός γε
 ὁ λόγος ἢ οὐδεμίαν ποιεῖ ψυχὴν ἔξω σώματος
 γίνεσθαι, ἢ παῖσαν οὐκ ἐν σώματι, ἀλλ' ἔξω τοῦ
 σώματος τοῦ κόσμου τὴν τοῦ παντός λεγομένην.
 σκεπτέον δὲ τοῦτο· νῦν δὲ ὥς λέγοιτο ἂν κατὰ 25
 τὴν εἰκόνα ἐξεταστέον. εἰ γὰρ ἡ τοῦ παντός παρ-
 χει αὐτὴν παῖσι τοῖς ἐν μέρει ζώοις, καὶ οὕτω
 μέρος ἐκάστη, διαιρεθεῖσα μὲν οὐκ ἂν αὐτὴν ἐκά-
 στῷ παρέχοι, ἢ αὐτὴ δὲ πανταχοῦ ἔσται ἡ ὅλη μία
 καὶ ἡ αὐτὴ ἐν πολλοῖς ἅμα οὔσα. τοῦτο δὲ οὐκ ἐστ' 30
 ἂν τὴν μὲν ὅλην, τὴν δὲ μέρος ἂν εἶναι παράσχοιτο,
 καὶ μάλιστα οἷς τὸ αὐτὸ δυνάμειος παρέστιν. ἐπεὶ

καὶ οἷς ἄλλο ἐργον, οἷς δὲ ἄλλο, οἶον. ὁφθαλμοῖς
καὶ ὠσίν, οὐ μόριον ἄλλο ψυχῆς ὁράσει, ἄλλο δὲ
ὠσὶ λεκτέον παρῆναι· ἄλλων δὲ τὸ μερίζειν οὕτως·
ἀλλὰ τὸ αὐτό, καὶ ἄλλη δύναμις ἐν ἑκατέροις
5 ἐνεργῇ· εἰσὶ γὰρ ἐν ἀμφοτέραις ἀπασαι· τῷ δὲ τὰ
ὄργανα διάφορα εἶναι διαφόρους τὰς ἀντιλήψεις
γίνεσθαι, πάσας μέντοι εἰδῶν εἶναι [οὐκ] εἰς πάντα
δυναμένων μορφοῦσθαι. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ εἰς ἕν
ἀναγκαῖον εἶναι πάντα εἶναι. τῶν δὲ ὀργάνων
10 διαφορῶν [ὄντων καὶ] μὴ πάντα δυναμένων δέξα-
σθαι, τὰ μὲν παθήματα διάφορα γίνεσθαι τοῖς
ὀργάνοις, τὴν δὲ κρίσιν παρὰ τοῦ αὐτοῦ οἶον δι-
καστοῦ καὶ τοὺς λόγους τοὺς λεγομένους καὶ τὰ
πραχθέντα κατανενοηκότος. ἀλλ' ὅτι ἕν γε παν-
15 ταχοῦ εἴρηται καὶ ἐν τοῖς διαφοροῖς τῶν ἐργῶν εἴ-
τε ὥς αἰ αἰσθηθεῖς, οὐκ ἔνι ἕκαστον αὐτῶν νοεῖν,
ἀλλ' ἐκείνην· (εἰ δ' οἰκεία ἦν ἡ νόησις, ἐφ' ἑαυ-
τῆς ἐκάστη). ὅταν δὲ καὶ λογικὴ ἢ ψυχὴ, καὶ
οὕτω λογικὴ ὥς ὅλη λέγεται, τὸ λεγόμενον μέρος
20 ταύτόν, ἀλλ' οὐ μέρος ἔσται τοῦ ὅλου.

4. τί οὖν φατέον, εἰ οὕτω μία, ὅταν τις ζητῇ
τὸ ἐντεῦθεν πρῶτον μὲν ἀπορῶν, εἰ οἷόν τε οὕτως
ἕν ἅμα ἐν πᾶσιν [εἶναι], ἔπειτα, ὅταν [ἢ μὲν] ἐν
σώματι ἢ, ἢ δὲ μὴ ἐν σώματι. ἴσως γὰρ ἀκολου-
25 θήσῃ ἀεὶ ἐν σώματι πᾶσαν εἶναι καὶ μάλιστα τὴν
τοῦ παντός. οὐ γὰρ ὥσπερ ἡ ἡμετέρα λέγεται
καταλείπειν τὸ σῶμα· καίτοι τινὲς φασὶ τόδε μὲν
καταλείπειν, οὐ πάντῃ δὲ ἔξω σώματος ἔσεσθαι.
ἀλλ' εἰ πάντῃ ἔξω σώματος ἔσται, πῶς ἢ μὲν κατα-
30 λείψει, ἢ δὲ οὐ, ἢ αὐτὴ οὐσα; ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ
νοῦ ἐτερότητι χωριζομένου ἑαυτοῦ κατὰ μέρη [δια-
φέροντα] μάλιστα ἀλλήλων, ὄντα δὲ ὁμοῦ ἀεὶ·

ἀμέριστος γὰρ ἂν εἴη αὕτη ἡ οὐσία· οὐδεμία τοι-
 αύτη ἂν ἀπορία κατέχοι· ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς τῆς
 λεγομένης μεριστῆς εἶναι κατὰ σώματα τοῦτο τὸ
 ἐν τι εἶναι πάσας πολλὰς ἂν ἔχει ἀπορίας· εἰ μὴ
 τις τὸ μὲν ἐν στήσειεν ἐφ' ἑαυτοῦ μὴ πίπτον εἰς 5
 τὸ σῶμα, εἴτ' ἐξ ἐκείνου τὰς πάσας, τήν τε τοῦ
 ὅλου καὶ τὰς ἄλλας, μέχρι τινὸς οἶον συνούσας καὶ
 μίαν τῷ μηδεὶνός τινος γίνεσθαι, τοῖς δὲ πέρασιν
 αὐτῶν ἐξηρητημένας καὶ συνούσας ἀλλήλαις πρὸς
 p. 375 τὰ ἄνω ὠδὶ καὶ ὠδὶ ἐπιβάλλειν, οἶον φωτὸς ἦδη 10
 πρὸς τῇ γῇ μεριζομένου κατ' οἴκους καὶ οὐ μεμε-
 ρισμένου, ἀλλ' ὄντος ἐνὸς οὐδὲν ἦττον· καὶ τὴν
 μὲν τοῦ παντός ἀεὶ ὑπερέχειν τῷ μηδὲ εἶναι αὐτῇ
 τὸ κατελθεῖν μηδὲ τὸ κάτω μηδὲ ἐπιστροφῆν [πρὸς]
 τὰ τῆδε, τὰς δ' ἡμετέρας [οὐκ ἀεὶ] τῷ τε εἶναι 15
 ἀφωρισμένον αὐταῖς τὸ μέρος ἐν τῷδε καὶ τῇ ἐπι-
 στροφῇ τοῦ προσδεομένου φροντίσεως, τῆς μὲν
 εἰκυίας τῇ ἐν φυτῷ μεγάλῳ ψυχῇ, ἣ ἀπόνως τὸ
 φυτὸν καὶ ἀψόφως διοικεῖ, τῆς κατωτάτῳ τῆς
 ψυχῆς τοῦ παντός, τοῦ δὲ ἡμῶν κάτω, οἶον εἰ 20
 εὐλαὶ ἐν σαπέντι μέρει τοῦ φυτοῦ γίνονται — οὕτω
 γὰρ τὸ σῶμα τὸ ἐμψυχον ἐν τῷ παντί· τῆς δὲ
 ἄλλης ψυχῆς τῆς ὁμοειδοῦς τῶν ἄνω τῆς ὅλης,
 οἶον εἰ τις γεωργὸς ἐν φροντίδι τῶν ἐν τῷ φυτῷ
 εὐλῶν γίνοιτο καὶ ταῖς μερίμναις πρὸς τῷ φυτῷ 25
 γίνοιτο, ἣ εἰ τις ὑγιαίνοντα μὲν καὶ μετὰ τῶν
 ἄλλων τῶν ὑγιαίνόντων ὄντα πρὸς ἐκείνοις εἶναι
 λέγοι, πρὸς οἷς ἐστὶν ἡ πράττων ἡ θεωρίαις ἑαυ-
 τὸν παρέχων, νοσήσαντος δὲ καὶ πρὸς ταῖς τοῦ
 σώματος θεραπειαῖς ὄντος πρὸς τῷ σώματι εἶναι 30
 καὶ τοῦ σώματος γεγενῆναι.

5. ἀλλὰ πῶς ἔτι ἡ μὲν σή, ἡ δὲ τοῦδε, ἡ δὲ

ἄλλου ἔσται; ἄρ' οὖν τοῦδε μὲν κατὰ τὸ κάτω, οὐ
 τοῦδε δέ, ἀλλ' ἐκείνου κατὰ τὸ ἄνω; ἀλλ' οὕτως
 γε Σακράτης μὲν ἔσται, ὅταν ἐν σώματι ἦ ἡ Σω-
 κράτους ψυχὴ· ἀπολείται δέ, ὅταν μάλιστα γένηται
 5 ἐν τῷ ἀρίστῳ. ἡ ἀπολείται οὐδὲν τῶν ὄντων· ἐπεὶ
 καὶ οἱ νόες οὐκ ἀπολοῦνται, ὅτι μὴ εἰσι σωμα-
 τικῶς μεμερισμένοι, (εἰς ἓν), ἀλλὰ μένει ἕκαστον
 ἐν ἐτερότητι ἔχον τὸ αὐτὸ ὃ ἔστιν εἶναι. οὕτω
 τοίνυν καὶ [αἱ] ψυχαὶ ἐφεξῆς καθ' ἕκαστον νοῦν
 10 ἐξηρημέναι, λόγοι νῶν οὔσαι καὶ ἐξειλιγμέναι
 μᾶλλον ἢ ἐκεῖνοι, οἷον πολὺ ἐξ ὀλίγου γενόμεναι,
 συναφεῖς τῷ ὀλίγῳ οὔσαι ἀμερεστέρω ἐκείνων ἐκά-
 στῳ μερίζεσθαι ἤδη θελήσασαι καὶ οὐ δυνάμεναι
 εἰς πᾶν μερισμοῦ ἵεναι τὸ ταῦτόν καὶ ἕτερον σώ-
 15 ζουσαι μένει τε ἐκάστη ἓν, καὶ ὁμοῦ ἓν πᾶσαι.
 εἴρηται δὴ κεφάλαιον τοῦ λόγου, ὅτι ἐκ μιᾶς, καὶ
 αἱ ἐκ μιᾶς πολλαὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ νῷ μερισθῆναι
 καὶ οὐ μερισθῆναι, καὶ λόγος εἰς τοῦ νοῦ ἡ μέ-
 νουσα καὶ ἀπ' αὐτῆς λόγοι μερικοὶ καὶ ἄνλοι, ὥσπερ
 20 ἐκεῖ.

6. διὰ τί δὲ ἡ μὲν τοῦ παντὸς ψυχὴ ὁμοειδὴς
 οὔσα πεποίηκε κόσμον, ἡ δὲ ἐκάστου οὐ, ἔχουσα
 καὶ αὐτὴ πάντα ἐν ἑαυτῇ; τὸ γὰρ δύνασθαι ἐν
 πολλοῖς γίνεσθαι ἅμα καὶ εἶναι εἴρηται· νῦν δὲ
 25 λεκτέον, [πῶς]; τάχα γὰρ καὶ πῶς ταῦτόν ἐν ἄλλῳ
 καὶ ἄλλῳ τὸ μὲν τοδί, τὸ δὲ τοδί ποιεῖ ἢ πάσχει
 ἢ ἄμφω γνωσθήσεται· ἢ καθ' αὐτό γε τοῦτο ἐπι-
 σκεπτέον. πῶς οὖν καὶ διὰ τί κόσμον πεποίηκεν,
 αἱ δὲ μέρος τι τοῦ κόσμου διοικοῦσιν; ἢ θαυμα- p. 376
 30 στὸν οὐδὲν τοὺς τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην ἔχοντας
 τοὺς μὲν πλειόνων, τοὺς δὲ ἐλαττόνων ἄρχειν.
 ἀλλὰ διὰ τί εἰπεῖν ἂν ἔχοι τις. ἀλλ' ἔστιν, εἰποι

τις ἄν, καὶ ψυχῶν διαφορὰ ἢ μᾶλλον, καθὼς ἡ μὲν
 οὐκ ἀπέστη τῆς ὅλης, ἀλλ' ἔσχευεν ἐκεῖ οὐσα περὶ
 αὐτήν τὸ σῶμα, αἱ δὲ ἤδη ὄντος οἶον ἀδελφῆς
 ψυχῆς ἀρχούσης μοίρας διέλαχον, οἶον προπαρα-
 σκευασάσης ταύτης αὐταῖς οἰκήσεις. ἔστι δὲ καὶ 5
 [διαφορὰ τῶ] τὴν μὲν πρὸς τὸν ὅλον νοῦν ἰδεῖν,
 τὰς δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς αὐτῶν τοὺς ἐν μέρει.
 τάχα δ' ἂν καὶ αὐταὶ δύναιντο ποιεῖν, τῆς δὲ ποιη-
 σάσης οὐκέτι οἶόν τε καὶ αὐταῖς, πρώτης ἐκείνης
 ἀρξάσης. τὸ δ' αὐτὸ ἂν τις ἠπόρησε, καὶ εἰ ἦτις- 10
 οὖν καὶ ἄλλη πρώτη κατεῖχε. βέλτιον δὲ λέγειν
 τῷ ἐξηρηθῆναι μᾶλλον τῶν ἄνω· τῶν γὰρ ἐκεῖ
 νενευκότων ἢ δύναμις μελῶν. σῶζουσιν γὰρ αὐ-
 τὰς ἐπ' ἀσφαλοῦς ἐκ τοῦ ῥάστου ποιοῦσι — δυνά-
 μεως γὰρ μελῶνος μὴ πάσχειν ἐν οἷς ποιεῖ — ἡ 15
 δὲ δύναμις ἐκ τοῦ ἄνω μένει. μένουσα οὖν ἐν
 αὐτῇ ποιεῖ προσιδόντων, αἱ δὲ αὐταὶ προσῆλθον.
 ἀπέστησαν οὖν εἰς βάθος. ἡ πολὺ αὐτῶν καθελ-
 κυσθὲν συνεφειλκύνετο καὶ αὐτὰς ταῖς γνώμαις
 εἰς τὸ κάτω ἵεναι. τὸ γὰρ δευτέρας καὶ τρίτας τῷ 20
 ἐγγύθεν καὶ τῷ πορρωτέρου ὑπονοητέον εἰρησθαι,
 ὥσπερ καὶ παρ' ἡμῖν οὐχ ὁμοίως πάσαις ψυχαῖς
 ὑπάρχει τὰ πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀλλ' οἱ μὲν ἐνοίοντο ἄν,
 οἱ δὲ ἐπιβάλλοιεν ἂν ἐγγὺς ἐφιεμένοι, τοῖς δὲ ἦττον
 ἂν ἔχοι τοῦτο, καθ' ὃ ταῖς δυνάμεσιν οὐ ταῖς 25
 αὐταῖς ἐνεργοῦσιν, ἀλλ' οἱ μὲν τῇ πρώτῃ, οἱ δὲ
 τῇ μετ' ἐκείνην, οἱ δὲ τῇ τρίτῃ, ἀπάντων τὰς
 πάσας ἐχόντων.

7. ταῦτα μὲν οὖν ταύτη. ἀλλὰ τὸ ἐν Φιλήβῳ
 λεχθὲν παρέχον ὑπόνοιαν μοίρας τῆς τοῦ παντὸς 30
 τὰς ἄλλας εἶναι; βούλεται δὲ ὁ λόγος οὐ τοῦτο, ὃ
 τις οἶεται, ἀλλ' ὅπερ ἦν χρήσιμον αὐτῷ τότε, καὶ

τὸν οὐρανὸν ἐμψυχον εἶναι. τοῦτο οὖν πιστοῦται
 λέγων, ὥς ἄτοπον τὸν οὐρανὸν ἄψυχον λέγειν
 ἡμῶν, οἱ μέρος σώματος ἔχομεν τοῦ παντός, ψυχὴν
 ἔχόντων. πῶς γὰρ ἂν τὸ μέρος ἔσχηεν ἀψύχου τοῦ
 5 παντὸς ὄντος; δῆλον δὲ μάλιστα τὸ τῆς γνώμης
 αὐτοῦ ἐν Τιμαίῳ ποιεῖ, οὗ γενομένης τῆς ψυχῆς
 τοῦ παντὸς ὕστερον τὰς ἄλλας ποιεῖ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
 μινγνύων κρατῆρος, ἀφ' οὗ καὶ ἡ τῶν ὅλων, ὁμο-
 ειδῇ ποιῶν καὶ τὴν ἄλλην, τὴν δὲ διαφορὰν δευ-
 10 τέροις καὶ τρίτοις διδούς. τὸ δὲ ἐν τῷ Φαίδρῳ
 'ψυχὴ πᾶσα παντὸς ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου' * * *
 τί γὰρ ἂν εἴη, ὃ σώματος τὴν φύσιν διοικεῖ καὶ ἡ
 πλάττει ἢ τάττει ἢ ποιεῖ, ἢ ἡ ψυχὴ; καὶ οὐχ ἡ μὲν
 πέφυκε τοῦτο δύνασθαι, ἢ δὲ οὐ. ἡ μὲν οὖν τε-
 15 λεία, φησὶν, ἡ τοῦ παντὸς μετεωροποροῦσα οὐ δῦσα,
 ἀλλ' οἶον ἐποχουμένη, εἰς τὸν κόσμον ποιεῖ καὶ p. 377
 'ἥτις ἂν τελεία ᾗ, οὕτω διοικεῖ.' ἡ δὲ περορορη-
 σασα' εἰπὼν ἄλλην ταύτην παρ' ἐκείνην ποιεῖ. τὸ
 δὲ συνεπέσθαι τῇ τοῦ παντὸς περιφορᾷ καὶ ἡθῇ
 20 ἐκεῖθεν κομίζεσθαι καὶ πάσχειν παρ' αὐτοῦ οὐδὲν
 ἂν εἴη σημεῖον τοῦτο τοῦ μέρος τὰς ἡμετέρας εἶναι.
 ἱκανὴ γὰρ ψυχὴ καὶ παρὰ φύσεως τόπων πολλὰ
 ἀπομάττεσθαι καὶ ὑδάτων καὶ ἀέρος· [καὶ ἀπομάτ-
 τουσι δὲ] καὶ πόλεων διαφόρων οἰκήσεις καὶ τῶν
 25 σωματίων αἱ κράσεις. καὶ τι ἔφαμεν ἔχειν ἐν τῷ
 παντὶ ὄντες τῆς τοῦ ὅλου ψυχῆς, καὶ παρὰ τῆς
 περιφορᾶς συνεχωροῦμεν τὸ πάσχειν, ἀλλ' ἀντετί-
 θεμεν ἄλλην ψυχὴν πρὸς ταῦτα καὶ μάλιστα τῇ
 ἀντιστάσει δεικνυμένην ἄλλην. τὸ δ' ὅτι εἶσω
 30 γεννώμεθα ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπὶ τῶν μητέρων φαμέν
 ἑτέραν εἶναι οὐ τὴν τῆς μητρὸς τὴν ἐπεισιοῦσαν.

8. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἂν ἔχοι λύσεως καὶ

τοῦ τῆς συμπαθείας μὴ ἐμποδίζοντος τὸν λόγον·
 ἐκ γὰρ τῆς αὐτῆς πᾶσαι οὐσαι, ἐξ ἧς καὶ ἡ τοῦ
 ὅλου, συμπαθεῖς. καὶ γὰρ εἴρηται, ὅτι καὶ μία
 καὶ πολλαί. περὶ δὲ τοῦ μέρους πρὸς τὸ ὅλον
 τῆς διαφορᾶς ὅπως, εἴρηται. εἴρηται δὲ καὶ ὅλως 5
 περὶ διαφορᾶς ψυχῆς καὶ νῦν συντόμως λεγέσθω,
 ὅτι καὶ παρὰ τὰ σώματα ἂν γένοιτο διαφέρειν καὶ
 ἐν τοῖς ἡθροσι μάλιστα καὶ ἐν τοῖς τῆς διανοίας
 ἔργοις ἐκ τῶν προβεβιωμένων βίων. κατὰ γὰρ
 τοὺς προβεβιωμένους φησὶ τὰς αἰρέσεις ταῖς ψυχαῖς 10
 γίνεσθαι. εἰ δέ τις φύσιν ψυχῆς ὅλως λαμβάνοι,
 καὶ ἐν τούτοις εἴρηται αἱ διαφοραί, ἐν οἷς καὶ
 δεύτερα καὶ τρίτα ἐλέγετο, καὶ ὅτι πάντα πᾶσαι,
 κατὰ δὲ τὸ ἐνεργῆσαν ἐν αὐτῇ ἐκάστη· τοῦτο δὲ
 τὸ τὴν μὲν ἐνοῦσθαι ἐνεργείᾳ, τὴν δὲ ἐν γνώσει, 15
 τὴν δὲ ἐν ὁρέξει, καὶ ἐν τῷ ἄλλῃ ἄλλα βλέπειν
 καὶ ἅπερ βλέπει εἶναι καὶ γίνεσθαι· καὶ τὸ πλήρες
 δὲ ταῖς ψυχαῖς καὶ τέλειον οὐχὶ ταῦτόν πάσαις.
 ἀλλ' εἰ ποικίλον τὸ ὅλον σύνταγμα αὐταῖς — εἰς
 γὰρ πᾶς λόγος πολὺς καὶ ποικίλος, ὥσπερ ζῶον 20
 ψυχικὸν πολλὰς μορφὰς ἔχον· εἰ δὴ τοῦτο, καὶ
 σύνταξις ἐστι, καὶ οὐ διέσπασται τὰ ὄντα ὅλως
 ἀπ' ἀλλήλων, οὐδὲ τὸ εἰκὴ ἐν τοῖς οὐσί, ὅπου
 μηδὲ ἐν τοῖς σώμασι, καὶ ἀριθμὸν τινα ἀκόλουθόν
 ἐστὶν εἶναι. καὶ γὰρ αὐτὸ ἐστάναι δεῖ τὰ ὄντα, καὶ 25
 τὰ αὐτὰ τὰ νοητὰ εἶναι, καὶ ἕκαστον ἐν ἀριθμῷ
 εἶναι· οὕτω γὰρ τὸ τόδε. τοῖς μὲν γὰρ τῶν σω-
 μάτων τῇ φύσει τοῦ καθέκαστον ῥέοντος ἅτε
 ἐπακτοῦ τοῦ εἰδους ὄντος τὸ εἶναι κατ' εἶδος ἀεὶ
 ὑπάρχει μιμήσει τῶν ὄντων, τοῖς δὲ ἅτε οὐκ ἐκ 30
 συνθέσεως οὐσί τὸ εἶναι ἐστὶ ἐν τῷ ὅ ἐστὶν ἀριθμῷ
 ἐν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχει, καὶ οὔτε γίνεται ὃ μὴ ἦν,

οὕτε ὃ ἔστιν οὐκ ἔσται. ἐπεὶ καὶ εἰ ποιοῦν τι p. 378
 ἔσται αὐτά, ἐκ μὲν ὕλης οὐκ ἂν· εἰ δὲ καὶ τοῦτο,
 δεῖ τι καὶ ἐξ αὐτοῦ οὐσιῶδες προσθεῖναι· ὥστε
 μεταβολὴ περὶ αὐτὸ ἐκείνο ἔσται, εἰ νῦν πλέον
 5 ποιεῖ ἢ ἔλαττον. καὶ διὰ τί νῦν, ἀλλ' οὐκ αἰ
 οὕτως; καὶ τὸ γενόμενον δὲ οὐκ αἰδίων, εἴπερ
 πλέον καὶ ἔλαττον· κεῖται δὲ ἡ ψυχὴ τοιοῦτον. πῶς
 οὖν ἄπειρον, εἰ στήσεται; ἢ τῇ δυνάμει τὸ ἄπει-
 ρον, ὅτι ἡ δύναμις ἄπειρος, οὐχ ὥς μερισθησομέ-
 10 νης εἰς ἄπειρον. ἐπεὶ καὶ ὁ θεὸς οὐ πεπερασμέ-
 νος. καὶ αὐταὶ τοίνυν οὐ πέρατι ἀλλοτριῶ ἔστιν
 ἐκάστη ὃ ἔστιν, οἷον τοσαύτη, ἀλλ' αὐτὴ ἔστιν
 ὅσον θέλει, καὶ οὐ μὴ ποτε γένηται προιοῦσα ἔξω
 αὐτῆς; ἀλλὰ φθάνει μὲν πανταχοῦ, ὃ πέφυκεν αὐ-
 15 τῆς εἰς τὰ σώματα φθάνειν· οὐ μὴν διέσπασται
 ἀφ' ἑαυτῆς, ὅταν ἢ καὶ ἐν τῷ δακτύλῳ καὶ ἐν τῷ
 ποδί. οὕτω δὴ καὶ ἐν τῷ παντὶ εἰς ὃ ἂν φθάνῃ
 ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέρει φυτοῦ καὶ ἀποτετμημένου·
 ὥστε εἶναι καὶ ἐν τῷ ἐξ ἀρχῆς φυτῷ καὶ τῷ ἀπ'
 20 αὐτοῦ τετμημένῳ· ἐν γὰρ τὸ σῶμα τοῦ παντός,
 καὶ ὥς ἐν ἐνὶ ἔστιν αὐτοῦ πανταχοῦ. καὶ σαπέν-
 τος δὲ ζώου εἰ πολλὰ ἐξ αὐτοῦ, ἐκείνη μὲν οὐκέτι
 ἔστιν ἢ τοῦ παντός ζώου ψυχὴ ἐν τῷ σώματι· οὐ
 γὰρ ἔχει αὐτὸ δεκτικὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ ἂν ἀπέ-
 25 θανε. τὰ δὲ ἐκ τῆς φθορᾶς ἐπιτηδεύως ἔχοντα
 πρὸς γενέσεις ζώων, τὰ μὲν τῶνδε, τὰ δὲ τῶνδε,
 ἴσχει ψυχὴν οὐδενὸς ὄντος ὅτου ἀποστατεῖ, ὄντος
 δὲ τοῦ μὲν δέχεσθαι, τοῦ δὲ μὴ δέχεσθαι δυναμέ-
 νου. καὶ τὰ γινόμενα οὕτως ἐμψυχα οὐ πλείους
 30 ἐποίησε ψυχὰς· ἐξήρτηται γὰρ τῆς μιᾶς, ἢ μένει
 μία· ὥσπερ καὶ ἐν ἡμῖν ἀποτεμνομένων τινῶν,
 ἄλλων δὲ ἀντ' αὐτῶν φανομένων, τῶν μὲν ἀπέστη

ἡ ψυχὴ, τοῖς δὲ προσεγένετο, ἕως ἡ μίᾳ μένει. ἐν δὲ τῷ παντὶ μένει ἀεὶ ἡ μίᾳ· τὰ δὲ ἐντὸς τὰ μὲν ἴσχει, τὰ δὲ ἀποτίθεται, τῶν αὐτῶν ψυχικῶν μενόντων.

9. ἀλλὰ πῶς ἐγγίνεται σώματι ψυχὴ ζητητέον. τίς ὁ τρόπος καὶ πῶς; οὐχ ἦττον γὰρ καὶ τοῦτο 5 θαυμάσαι τε καὶ ζητῆσαι ἄξιον. ἐπεὶ τολύβην διττὸς ὁ τρόπος τῆς εἰς σῶμα ψυχῆς εἰσόδου — ἡ μὲν γὰρ γίνεται ψυχῇ ἐν σώματι οὕσῃ τῇ τε μετενσωματουμένη καὶ τῇ ἐκ σώματος ἀερίνου ἢ πυρίνου εἰς γήινον γινομένη, ἣν δὴ μετενσωματώσιν 10 οὐ λέγουσιν εἶναι, ὅτι ἄδηλον τὸ ἀφ' οὗ ἡ εἰσκρισις, ἡ δὲ ἐκ τοῦ ἀσωμάτου εἰς ὀτιοῦν σῶμα, ἡ δὴ καὶ πρώτη ἂν εἴη ψυχῇ κοινωνία σώματι — ὁρθῶς ἂν ἔχοι ἐπισκέψασθαι περὶ ταύτης, τί ποτὲ ἐστὶ τὸ γινόμενον πάθος τότε, ὅτε ψυχὴ καθαρὰ 15 οὐσα σώματος πάντῃ ἴσχει περὶ αὐτήν σώματος φύσιν. περὶ μὲν δὴ τῆς τοῦ παντός — ἐντεῦθεν γὰρ ἴσως ἄρξασθαι [ἄξιον], μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖον τυγχάνει· δεῖ δὴ τῷ λόγῳ τὴν εἰσοδὸν καὶ τὴν ἐμψύχωσιν διδασκαλίας καὶ τοῦ σαφοῦς χάριν γί- 20

p. 379 νεσθαι νομίζειν. ἐπεὶ οὐκ ἦν ὅτε οὐκ ἐψυχοῦτο τότε τὸ πᾶν, οὐδὲ ἦν ὅτε σῶμα ὑφειστίηκε ψυχῆς ἀπούσης, οὐδὲ ὕλη ποτὲ ὅτε ἀκόσμητος ἦν· ἀλλ' ἐπινοῆσαι ταῦτα χωρίζοντας αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων τῷ λόγῳ οἶόν τε. ἔξεστι γὰρ ἀναλύνειν τῷ λόγῳ καὶ 25 τῇ διανοίᾳ πᾶσαν σύνθεσιν. ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς ὧδε ἔχει· σώματος μὲν μὴ ὄντος οὐδ' ἂν προέλθοι ψυχὴ, ἐπεὶ οὐδὲ τόπος ἄλλος ἐστίν, ὅπου πέφυκεν εἶναι. προιέναι δὲ εἰ μέλλοι, γεννήσει ἑαυτῇ τόπον, ὥστε καὶ σῶμα. τῆς δὴ στάσεως αὐτῆς ἐν 30 αὐτῇ τῇ στάσει οἶονεὶ φωννυμένης οἶον πολὺ φῶς ἐκλάμψαν ἐπ' ἄκροις τοῖς ἐσχάτοις τοῦ πυρὸς

- σκότος ἐγγίνετο, ὅπερ ἰδοῦσα ἡ ψυχὴ, ἐπέπερ
 ὑπέστη, ἐμόρφωσεν αὐτό. οὐ γὰρ ἦν θεμιτὸν γει-
 τονοῦντι αὐτῇ λόγου ἄμοιρον εἶναι, οἷον ἐδέχετο
 τὸ λεγόμενον, ἀμυδρὸν ἐν ἀμυδρῷ τῷ γενομένῳ.
- 5 γενόμενος δὴ οἷον οἶκός τις καλὸς καὶ ποικίλος
 οὐκ ἀπετμήθη τοῦ πεποιηκότος, οὐδ' αὖ ἐκοίνωσεν
 αὐτὸν αὐτῷ, ἀλλὰ πανταχοῦ πᾶς ἄξιος ἐπιμελείας
 νομισθεὶς ὠφελίμου μὲν αὐτῷ τῷ εἶναι καὶ τῷ
 καλῷ, ὅσον δὴ τοῦ εἶναι δυνατόν ἦν αὐτῷ μετα-
- 10 λαμβάνειν, ἀβλαβοῦς δὲ τῷ ἐφ'esτηκότι· ἄνω γὰρ
 μένων ἐπιστατεῖ· ἔμψυχος τῷ τοιούτῳ τρόπῳ, ἔχων
 ψυχὴν οὐχ αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτῷ, κρατούμενος, οὐ
 κρατῶν, καὶ ἐχόμενος, ἀλλ' οὐκ ἔχων. κεῖται γὰρ
 ἐν τῇ ψυχῇ ἀνεχούσῃ αὐτὸν καὶ οὐδὲν ἄμοιρόν
- 15 ἐστὶν αὐτῆς, ὥς ἂν ἐν ὕδασι δίκτυον τεγγόμενον
 ζῳῇ, οὐ δυνάμενον δὲ αὐτοῦ ποιεῖσθαι ἐν ᾧ ἐστὶν.
 ἀλλὰ τὸ μὲν δίκτυον ἐκτεινομένης ἤδη τῆς θαλάσ-
 σης συνεκτέταται, ὅσον αὐτὸ δύναται· οὐ γὰρ δύ-
 νатаи ἀλλαχόθι ἕκαστον τῶν μορίων ἢ ὅπου κεῖται
- 20 εἶναι. ἡ δὲ τοσαύτη ἐστὶ τὴν φύσιν, ὅτι μὴ το-
 σήδε, ὥστε πᾶν τὸ σῶμα καταλαμβάνειν τῷ αὐτῷ,
 καὶ ὅπου ἂν ἐκταθῇ ἐκεῖνο, ἐκεῖ ἐστι· καὶ εἰ μὴ
 εἴη δὲ ἐκεῖνο, οὐδὲν ἂν αὐτῇ εἰς μέγεθος μέλοι·
 ἐστὶ γὰρ ἥτις ἐστὶ. τοσοῦτον γὰρ ἐστὶ τὸ πᾶν,
- 25 ὅπου ἐστὶν αὐτή, καὶ ὀρίζεται τὸ ὅσον, εἰς ὅσον
 προῖον σῶζουσαν αὐτὴν αὐτὸ ἔχει. καὶ τοσαύτη
 ἐστὶν ἡ σκιά, ὅσος ὁ λόγος ὁ παρ' αὐτῆς. ὁ δὲ
 λόγος τοιοῦτος ἦν, ὥς μέγεθος τοσοῦτον ἐργά-
 σασθαι, ὅσον τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐβούλετο (μέγεθος)
- 30 ἐργάσασθαι.

10. οὕτω δὴ ἀκούσαντας χρὴ πάλιν ἐπὶ τὸ
 αἰεὶ οὕτως ἐλθόντας ὁμοῦ λαβεῖν πάντα ὄντα· οἷον

τὸν ἀέρα, τὸ φῶς, τὸν ἥλιον, ἢ τὴν σελήνην καὶ
 πάλιν τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα ὁμοῦ πάντα, τάξιν δὲ
 πρώτων καὶ δευτέρων καὶ τρίτων ἔχοντα, καὶ ἐν-
 ταῦθα ψυχὴν ἀεὶ ἐστῶσαν, εἴτα [τὰ] πρώτα καὶ
 τὰ ἐφεξῆς, ὥς πυρὸς ἔσχατα εἰς ὑστερον τοῦ πρώ- 5
 του ἐκ [τῆς] τοῦ ἔσχατου νοουμένου πυρὸς σκιᾶς,
 εἴτα ἐπιφωτιζομένου ἅμα καὶ τούτου, ὥστε οἶον
 εἶδος ἐπιθεῖν τῷ ὑποβληθέντι πρώτῳ γενομένῳ
 παντάπασιν ἀμυδρῷ. ἐκοσμεῖτο δὲ κατὰ λόγον
 ψυχῆς δυνάμει ἐχούσης ἐν αὐτῇ δι' ὅλης δύναμιν 10
 p. 380 κατὰ λόγους κοσμεῖν· οἷα καὶ οἱ ἐν σπέρμασι λόγοι
 πλάττουσι καὶ μορφοῦσι τὰ ζῷα οἶον μικροὺς τινας
 κόσμους. ὅ τι γὰρ ἂν ἐφάπηται ψυχῆς, οὕτω ποι-
 εῖται, ὥς ἔχει φύσεως ψυχῆς ἢ οὐσία· ἢ δὲ ποιεῖ
 οὐκ ἐπακτῷ γνώμῃ οὐδὲ βουλῇ ἢ σκέψιν ἀναμεί- 15
 νασα· οὕτω γὰρ ἂν οὐ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατ'
 ἐπακτὸν τέχνην ἂν ποιοῖ. τέχνη γὰρ ὑστέρα αὐτῆς
 καὶ μιμεῖται ἀμυδρὰ καὶ ἀσθενῇ ποιούσα μιμή-
 ματα, παίγνια ἅττα καὶ οὐ πολλοῦ ἄξια, μηχαναῖς
 πολλαῖς εἰς εἰδώλων φύσιν προσχωμένῃ. ἢ δὲ 20
 οὐσίας δυνάμει κυρία σωμάτων εἰς τὸ γενέσθαι
 τε καὶ οὕτως ἔχειν, ὥς αὐτῇ ἄγει, οὐ δυναμένων τῶν
 ἐξ ἀρχῆς ἐναντιοῦσθαι τῇ αὐτῆς βουλήσει. ἐν γὰρ
 τοῖς ὑστέροις ἄλληλα ἐμποδίζοντα πολλάκις ἀπο-
 στερεῖται τοῦ τυχεῖν μορφῆς τῆς οἰκείας, ἣν ὁ 25
 λόγος ὁ ἐν σμικρῷ θέλει· ἐκεῖ δὲ γινομένης καὶ
 τῆς ὅλης μορφῆς ὑπ' αὐτῆς καὶ τάξιν τῶν γενο-
 μένων ἅμα ἐχόντων ἀπόνως τὸ γινόμενον καὶ ἀνεμ-
 ποδίστως καλόν ἐστι. κατεσκευάσατο δὲ ἐν αὐτῷ
 τὰ μὲν θεῶν ἀγάλματα, τὰ δὲ ἀνθρώπων οἰκήματα, 30
 τὰ δὲ ἄλλα ἄλλοις. τί γὰρ ἔδει γίνεσθαι παρὰ
 ψυχῆς, ἢ ὧν τὴν δύναμιν εἰς τὸ ποιεῖν ἔχει; πυρὸς

- μὲν γὰρ θερμὰ ποιεῖν, καὶ τὸ ψύχειν ἄλλου, ψυχῆς
 δὲ τὸ μὲν ἐξ αὐτῆς εἰς ἄλλο, τὸ δὲ ἐν αὐτῇ. τοῖς
 μὲν γὰρ ἀψύχοις τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν οἷον εὖδει κεί-
 μενον ἐν αὐτοῖς, τὸ δὲ εἰς ἄλλο ὁμοιωῖσθαι πρὸς
 5 αὐτὸ τὸ παθεῖν δυνάμενον. καὶ κοινὸν δὴ τοῦτο
 παντὶ τῷ ὄντι εἰς ὁμοίωσιν ἑαυτῷ ἄγειν· ψυχῆς
 δὲ ἔργον καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ἐργηγορός τι καὶ τὸ εἰς
 ἄλλο ὡσαύτως. ζῆν οὖν καὶ τὰ ἄλλα ποιεῖ, ὅσα
 μὴ ζῆ παρ' αὐτῶν, καὶ τοιαύτην ζωὴν, καθ' ἣν
 10 αὐτὴ ζῆ. ζῶσα οὖν ἐν λόγῳ λόγον δίδωσι τῷ
 σώματι, εἰδωλον οὗ ἔχει — καὶ γὰρ καὶ εἰδωλον
 ζωῆς, ὅσον δίδωσι τῷ σώματι — καὶ μορφὰς σω-
 μάτων, ὧν τοὺς λόγους ἔχει· ἔχει δὲ καὶ θεῶν καὶ
 πάντων. διὸ πάντα καὶ ὁ κόσμος ἔχει.
- 15 11. καὶ μοι δοκοῦσιν οἱ πάλοι σοφοί, ὅσοι
 ἐβουλήθησαν θεοὺς αὐτοῖς παρεῖναι ἱερὰ καὶ ἀγάλ-
 ματα ποιησάμενοι, εἰς τὴν τοῦ παντὸς φύσιν ἀπι-
 δόντες ἐν νῷ λαβεῖν, ὡς πανταχοῦ μὲν εὐάγγελον
 ψυχῆς φύσις, δέξασθαι γε μὴν ῥᾶστον ἂν εἴη ἀπάν-
 20 των, εἴ τις προσπαθεῖ τι τεκτῆναιτο ὑποδέξασθαι
 δυνάμενον μοῖρᾴν τινα αὐτῆς. προσπαθεῖς δὲ τὸ
 ὅπως οὖν μιμηθῆν, ὥσπερ κάτοπτρον ἀρπάσαι εἰδός
 τι δυνάμενον. καὶ γὰρ ἡ τοῦ παντὸς φύσις πάντα
 εὐμηχάνως ποιησαμένη εἰς μίμησιν ὧν εἶχε τοὺς
 25 λόγους, ἐπειδὴ ἕκαστον οὕτως ἐγένετο ἐν ὕλῃ λόγος,
 ὃς κατὰ τὸν πρὸ ὕλης ἐμεμόρφωτο, συνήψατο τῷ
 θεῷ ἐκείνῳ, καθ' ὃν ἐρίνετο καὶ εἰς ὃν εἶδεν ἡ
 ψυχὴ καὶ εἶχε ποιοῦσα. καὶ δὴ οὐχ οἷόν τε ἦν p. 381
 ἄμοιρον αὐτοῦ γενέσθαι, οὐδὲ ἐκείνον αὐτὸν κατελ-
 30 θεῖν εἰς τοῦτο. ἦν δὲ νοῦς ἐκεῖνος ὁ ἐκεῖ ἥλιος
 — οὗτος γὰρ ἡμῖν γινέσθω παράδειγμα τοῦ λόγου
 — ἐφεξῆς δὲ τούτῳ ψυχὴ ἐξηρτημένη μένοντος νοῦ

μένονσα. δίδωσι δὴ αὕτη τὰ πέρατα αὐτῆς τὰ πρὸς
 τοῦτον τὸν ἥλιον τούτῳ τῷ ἡλίῳ, καὶ ποιεῖ διὰ
 μέσον αὐτῆς κακεῖ συνῆφθαι οἶον ἐρμηνευτικῇ
 γενομένη τῶν τε ἀπ' ἐκείνου εἰς τοῦτον καὶ τῶν
 τούτου εἰς ἐκεῖνον, ὅσον διὰ ψυχῆς εἰς ἐκεῖνον 5
 φθάνει. οὐ γὰρ μακρὰν οὐδὲ πόρρω οὐθενὸς οὐ-
 δὲν καὶ αὐτὸ πόρρω τῇ διαφορᾷ καὶ τῇ μίξει, ἀλλ'
 [ἔστιν] εἶναι ἐφ' ἑαυτοῦ οὐ τόποις [χωριστὸν] καὶ
 συνεῖναι [αὐτῷ] χωρὶς ὄν. θεοὶ δὲ εἰσιν οὗτοι τῷ
 αἰετὶ μὴ ἀποστατεῖν ἐκείνων, καὶ τῇ μὲν ἐξ ἀρχῆς 10
 ψυχῇ προσηρτησθαι τῇ οἶον ἀπελθούσῃ ψυχῇ, ταύτῃ
 δέ, ἥπερ καὶ εἰσὶν ὃ λέγονται, πρὸς νοῦν βλέπειν
 οὐδαμοῦ ψυχῆς αὐτοῖς ἢ ἐκεῖ βλεπούσης.

12. ἀνθρώπων δὲ ψυχὰς εἰδῶλα αὐτῶν ἰδοῦσαι
 οἶον Διονύσου ἐν κατόπτρῳ ἐκεῖ ἐγένοντο ἄνωθεν 15
 ὁρμηθεῖσαι, οὐκ ἀποτμηθεῖσαι οὐδ' αὐταὶ τῆς ἑαυ-
 τῶν ἀρχῆς τε καὶ νοῦ. οὐ γὰρ μετὰ τοῦ νοῦ ἦλ-
 θον, ἀλλ' ἐφθασαν μὲν μέχρι γῆς, κάρα δὲ αὐταῖς
 ἐστήρικται ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ. πλέον δὲ αὐταῖς
 κατελθεῖν συμβέβηκεν, ὅτι τὸ μέσον αὐταῖς ἡναγκά- 20
 σθη, φροντίδος δεομένου τοῦ εἰς ὃ ἐφθασαν, φρον-
 τίσαι. Ζεὺς δὲ πατήρ ἐλεήσας πονουμένας θνητὰ
 αὐτῶν τὰ δεσμὰ ποιῶν, περὶ ἃ πονοῦνται, δίδω-
 σιν ἀναπαύλας ἐν χρόνοις ποιῶν σωμάτων ἐλευ-
 θέρας, ἵν' ἔχοιεν ἐκεῖ καὶ αὐταὶ γίνεσθαι, οὔπερ 25
 ἢ τοῦ παντός ψυχῇ αἰετὶ οὐδὲν τὰ τῇδε ἐπιστρεφο-
 μένη. ὃ γὰρ ἔχει τὸ πᾶν, ἥδη αὐταρκες αὐτῷ καὶ
 ἔστι καὶ ἔσται κατὰ λόγους αἰετὶ ἐστηκότας ἐν χρό-
 νοῖς περαινόμενον καὶ κατὰ χρόνους αἰετὶ εἰς τὸ
 αὐτὸ καθιστάμενον ἐν μέτροις βίων ὠρισμένων, 30
 εἰς συμφωνίαν ἄγον μὲν ταῦτα ἐκείνοις καὶ κατ'
 ἐκεῖνα, τούτων δὲ περαινόμενων ὅφ' ἕνα λόγον

πάντων τεταγμένων ἐν ᾧ τε καθόδοις ψυχῶν καὶ ἀνό-
 δοις καὶ εἰς τὰ ἄλλα σύμπαντα. μαρτυρεῖ δὲ καὶ
 τὸ τῆς συμφωνίας τῶν ψυχῶν πρὸς τὴν τοῦδε τοῦ
 παντὸς τάξιν οὐκ ἀπηρτημένων, ἀλλὰ συναπτου-
 5 σῶν ἐν ταῖς καθόδοις ἑαυτὰς καὶ μίαν συμφωνίαν
 πρὸς τὴν περιφορὰν ποιουμένων, ὥς καὶ τὰς τύχας
 αὐτῶν καὶ τοὺς βίους καὶ τὰς προαιρέσεις σημαί-
 νεσθαι τοῖς τῶν ἄστρον σχήμασι καὶ οἶον μίαν
 τινὰ φωνὴν ἐμμελῶς ἀφιέναι καὶ τῷ μουσικῶς καὶ
 10 ἐναρμονίως μᾶλλον τοῦτο εἶναι ἡνιγμένον. τοῦτο
 δὲ οὐκ ἂν ἦν μὴ τοῦ παντὸς κατ' ἐκείνα ποιοῦντος
 καὶ πάσχοντος ἕκαστα ἐν μέτροις περιόδων καὶ τάξεων
 καὶ βίων κατὰ γένη διεξόδων, ἃς αἱ ψυχαὶ διεξο-
 δεύουσιν ὅτε μὲν ἐκεῖ, ὅτε δὲ ἐν οὐρανῷ, ὅτε δὲ εἰς p. 382
 15 τοῦσδε τοὺς τόπους ἐπιστρεφόμεναι. νοῦς δὲ πᾶς
 αἰεὶ ἄνω καὶ οὐ μὴ ποτε ἔξω τῶν αὐτοῦ γένοιτο
 [ἄν], ἀλλ' ἰδρυμένος πᾶς ἄνω πέμπει εἰς τὰ τῇδε
 διὰ ψυχῆς. ψυχὴ δὲ ἐκ τοῦ πλησίον μᾶλλον κατὰ
 τὸ ἐκεῖθεν διάκειται εἶδος καὶ δίδωσι τοῖς ὑπ'
 20 αὐτῇ, ἢ μὲν ὡσαύτως, ἢ δὲ ἄλλοτε ἄλλως, ἰσχουσα
 ἐν τάξει τὴν πλάνην. κάτεισι δὲ οὐκ αἰεὶ τὸ ἴσον,
 ἀλλ' ὅτε μὲν πλέον, ὅτε δὲ ἔλαττον, κἂν πρὸς τὸ
 αὐτὸ γένος ἴη· κάτεισι δὲ εἰς ἔτοιμον ἐκάστη κατ'
 25 θείσῃ ἢ φέρεται, ἢ μὲν εἰς ἄνθρωπον, ἢ δὲ εἰς
 ζῷον ἄλλη ἄλλο.

13. τὸ γὰρ ἀναπόδραστον καὶ ἡ δίκη οὕτως
 ἐν φύσει κρατούσῃ λέναι ἕκαστον ἐν τάξει πρὸς ὃ
 ἐστὶν ἕκαστον γενόμενον εἰδῶλον προαιρέσεως καὶ
 30 διαθέσεως ἀρχετύπου, καὶ ἐστὶν ἐκεῖ πᾶν ψυχῆς
 εἶδος ἐκείνου πλησίον, πρὸς ὃ τὴν διάθεσιν τὴν
 ἐν αὐτῇ ἔχει, καὶ τοῦ τότε πέμποντος καὶ εἰσά-

γοντος οὐ δεῖ, οὔτε ἵνα ἔλθῃ εἰς σῶμα τότε οὔτε
 εἰς τοδί, ἀλλὰ καὶ τοῦ ποτὲ ἐνστάντος οἶον αὐτο-
 μάτως κάτεισι καὶ εἰσεῖσιν εἰς ὃ δεῖ· καὶ ἄλλος
 ἄλλη χρόνος, οὗ παραγενομένου οἶον κήρυκος
 καλοῦντος κάτεισι καὶ εἰσέδῃ εἰς τὸ πρόσφορον 5
 σῶμα, ὥς εἰκάσαι τὰ γιγνόμενα οἶον δυνάμεσι
 μάγων καὶ ὀλκαῖς τισιν ἰσχυραῖς κινεῖσθαι τε
 καὶ φέρεσθαι· οἶον καὶ ἐφ' ἐνὸς ἐκάστου τελε-
 ται ἢ τοῦ ζώου διοίκησις, ἐν χρόνῳ ἕκαστον κι-
 νούσης καὶ γεννώσης, οἶον γενειάσεις κατ' φύσεις 10
 κεράτων καὶ νῦν πρὸς τάδε ὄρμας καὶ ἐπανθήσεις
 πρότερον οὐκ οὔσας, καὶ τὰς τῶν δένδρων διοική-
 σεις ἐν προθεσμίαις τακταῖς γιγνομένας. ἴασι δὲ
 οὔτε ἐκούσθαι οὔτε πεμφθεῖσαι, οὗ γε τὸ ἐκούσιον
 τοιοῦτον ὥς προελέσθαι, ἀλλὰ ὥς τὸ πηδᾶν κατὰ 15
 φύσιν, ἢ πρὸς γάμων φυσικὰς προθυμίας, ἢ πρὸς
 πρᾶξεις τινὲς καλῶν οὐ λογισμῷ κινούμεναι· ἀλλ'
 εἰμαρμένον ἀεὶ τῷ τοιῷδε τὸ τοιόνδε, καὶ τῷ [μὲν]
 τοιῷδε τὸ νῦν, τῷ δὲ τὸ αὐτίς. καὶ ὁ μὲν πρὸ
 κόσμου νοῦς εἰμαρμένην ἔχει τὴν τοῦ μένειν ἐκεῖ 20
 ὁπόσον καὶ πέμπειν, καὶ τὸ καθέκαστον τῷ καθό-
 λου ὑποπίπτον νόμῳ πέμπεται· ἔγκειται γὰρ ἐκά-
 στῳ τὸ καθόλου, καὶ ὁ νόμος οὐκ ἔξωθεν τὴν
 ἰσχὺν εἰς τὸ τελεσθῆναι ἴσχει, ἀλλὰ δέδοται ἐν
 αὐτοῖς [τοῖς] χρησομένοις εἶναι καὶ περιφέρουσιν 25
 αὐτόν· καὶ ἐνστῇ ὁ χρόνος, καὶ ὃ θέλει γενέσθαι
 γίνεται τότε ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐχόντων αὐτόν, ὥστε
 αὐτοὺς αὐτόν τελεῖν ἅτε περιφέροντας καὶ ἰσχύσαν-
 τας τῷ ἐν αὐτοῖς αὐτόν ἰδρῦσθαι, οἶον βρίθοντα εἰς
 p. 383 αὐτοὺς καὶ προθυμίαν ἐμποιοῦντα καὶ ᾧδ' ἐκεῖ 30
 ἐλθεῖν, οὗ ὁ ἐν αὐτοῖς ὦν οἶον ἐλθεῖν φθέγγεται.

14. τούτων δὴ γινομένων φῶτα πολλὰ ὁ κόσμος

- οὗτος ἔχων καὶ καταυγαζόμενος ψυχαῖς ἐπικοσμεῖται ἐπὶ τοῖς προτέροις ἄλλους κόσμους ἄλλον παρ' ἄλλου κομιζόμενος, παρὰ τε θεῶν ἐκείνων παρὰ τε νῶν τῶν ἄλλων ψυχὰς διδόντων· οἷον εἰκὸς καὶ
- 5 τὸν μῦθον αἰνίττεσθαι, ὥς πλάσαντος τοῦ Προμηθεὺς τὴν γυναικὰ ἐπεκόσμησαν αὐτὴν καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, καὶ Ἀφροδίτην τι δοῦναι καὶ Χάριτας καὶ ἄλλον ἄλλο δῶρον καὶ ὀνομάσαι ἐκ τοῦ δῶρου καὶ πάντων τῶν δεδωκότων. πάντες γὰρ τούτῳ ἔδο-
- 10 σαν τῷ πλάσματι παρὰ προμηθείας τινὸς γενομένῳ. ὁ δὲ Προμηθεὺς ἀποποιούμενος τὸ δῶρον αὐτῶν τί ἂν σημαῖνοι ἢ τὴν τοῦ ἐν νοητῷ μᾶλλον αἵρεσιν ἀμείνω εἶναι; δέδεται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ποιήσας, ὅτι πως ἐφάπτεται τοῦ γενομένου ὑπ' αὐτοῦ, καὶ
- 15 ὁ τοιοῦτος δεσμὸς ἐξῶθεν· καὶ ἡ λύσις ἢ ὑπὸ Ἡρακλέους, ὅτι δύναμις ἐστὶν αὐτῷ, ὥστε καὶ ὧς λελύσθαι. ταῦτα μὲν οὖν ὅπῃ τις δοξάζει, ἀλλ' ὅτι ἐμφαίνει τὰ τῆς εἰς τὸν κόσμον δόσεως, καὶ προσάδει τοῖς λεγομένοις.
- 20 15. Ἰασι δὲ ἐκκύψασαι τοῦ νοητοῦ εἰς οὐρανὸν μὲν πρῶτον καὶ σῶμα ἐκεῖ προσλαβοῦσαι δι' αὐτοῦ ἤδη χωροῦσι καὶ ἐπὶ τὰ γεωδέστερα σώματα, εἰς ὅσον ἂν εἰς μῆκος ἐκταθῶσι. καὶ αἱ μὲν ἀπ' οὐρανοῦ εἰς σώματα τὰ κατωτέρω, αἱ δὲ ἀπ' ἄλλων
- 25 εἰς ἄλλα εἰσκρινόμεναι, αἷς ἢ δύναμεις οὐκ ἤρκεσεν ἄραι ἐντεῦθεν διὰ βάρυνσιν καὶ λήθην πολὺ ἐφελκομέναις, ὃ αὐταῖς ἐβαρύνθη. γίνονται δὲ διάφοροι ἢ σωμάτων εἰς ἃ ἐνεκρίθησαν παραλλαγαῖς ἢ καὶ τύχαις ἢ καὶ τροφαῖς, ἢ αὐταὶ παρ' αὐτῶν
- 30 τὸ διάφορον κομίζουσιν ἢ πᾶσι τούτοις ἢ τισιν αὐτῶν. καὶ αἱ μὲν τὰ πάντα ὑποπεπτώκασιν εἰμαρμένη τῇ ἐνταῦθα, αἱ δὲ ὅτε μὲν οὕτως, ὅτε δὲ

αὐτῶν, αἱ δὲ ὅσα μὲν ἀναγκαῖα ὑπομεῖναι συγχω-
 ροῦσι, δύνανται δὲ ὅσα ἐστὶν αὐτῶν ἔργα αὐτῶν εἴ-
 ναι, ζῶσαι κατ' ἄλλην τὴν τῶν συμπάντων τῶν ὄντων
 νομοθεσίαν ἄλλῳ ἑαυτὰς θεσμῷ δοῦσαι. πέπλεκται
 δὲ αὕτη ἐκ τε τῶν τῆδε λόγων τε καὶ αἰτίων πάν- 5
 των καὶ ψυχικῶν κινήσεων καὶ νόμων τῶν ἐκεῖ-
 θεν συμφωνοῦσα ἐκείνοις καὶ ἀρχὰς ἐκείθεν πα-
 ραλαβοῦσα καὶ συννυφαίνουσα τὰ ἐξῆς ἐκείνοις,
 ἀσάλευτα μὲν τηροῦσα, ὅσα δύνανται σῶζειν ἑαυτὰ
 πρὸς τὴν ἐκείνων ἔξιν, τὰ δὲ ἄλλα ἣ πέφυκε περι- 10
 ἀγουσα, ὥς τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς κατελθοῦσιν εἶναι
 οὕτως, ὥς τὰ μὲν ὡδὶ τεθῆναι, τὰ δὲ ὡδὶ κείσθαι.

p. 384

16. τὰ μὲν οὖν γινόμενα τιμωρήματα εἰς τοὺς
 πονηροὺς μετὰ δίκης τῇ τάξει ἀποδιδόναι προσήκει
 ὥς κατὰ τὸ δέον ἀγούσῃ· ὅσα δὲ τοῖς ἀγαθοῖς 15
 συμβαίνει ἔξω δίκης, οἷον κολάσεις ἢ πενίαι ἢ
 νόσοι, ἄρα διὰ προτέρας ἀμαρτίας λεκτέον γίνε-
 σθαι; συμπέπλεκται γὰρ ταῦτα καὶ προσημαίνεται,
 ὥς καὶ αὐτὰ κατὰ λόγον γίνεσθαι. ἢ οὐ κατὰ
 λόγους φυσικοὺς ταῦτα, οὐδ' ἦν ἐν τοῖς προηγου- 20
 μένοις, ἀλλ' ἐπόμενα ἐκείνοις· οἷον πιπτούσης τινὸς
 οἰκοδομίας τὸν ὑποπεσόντα ἀποθανεῖν ὁποῖός ποτ'
 ἂν ἦ, ἢ καὶ τινων δύο κατὰ τάξιν φερομένων ἢ
 καὶ ἐνὸς τὸ ἐμπεσὸν τρωθῆναι ἢ πατηθῆναι. ἢ καὶ
 τὸ ἄδικον τοῦτο οὐ κακὸν ὃν τῷ παθόντι πρὸς 25
 τὴν τοῦ ὅλου χρήσιμον πλοκήν. ἢ οὐδὲ ἄδικον ἐκ
 τῶν πρόσθεν ἔχον τὴν δικαίωσιν. οὐ γὰρ τὰ μὲν
 δεῖ νομίζειν συντετάχθαι, τὰ δὲ κεχαλάσθαι εἰς τὸ
 αὐτεξούσιον. εἰ γὰρ κατ' αἰτίας γίνεσθαι δεῖ καὶ
 φυσικὰς ἀκολουθίας καὶ κατὰ λόγον ἓνα καὶ τάξιν 30
 μίαν, καὶ τὰ σμικρότερα δεῖ συντετάχθαι καὶ συν-
 φάνθαι νομίζειν. καὶ τὸ ἄδικον δὴ τὸ παρ' ἄλλου

εἰς ἄλλον αὐτῷ* μὲν τῷ ποιήσαντι ἄδικον, καὶ οὐκ ἀφείθη αἰτίας ὁ δρᾶσας, συντεταγμένον δ' ἐν τῷ παντὶ οὐκ ἄδικον ἐν ἐκείνῳ οὐδ' εἰς τὸν παθόντα, ἀλλ' οὕτως ἐχρῆν. εἰ δ' ἀγαθὸς ὁ παθών, εἰς
5 ἀγαθὸν ἢ τελευτῇ τούτων. δεῖ γὰρ τήνδε τὴν σύν-
ταξιν οὐκ ἀθεεῖ οὐδὲ ἄδικον, ἀλλ' ἀκριβῆ εἰς τὴν
τοῦ προσήκοντος ἀπόδοσιν νομίζειν, ἀδήλους δὲ
ἔχειν τὰς αἰτίας καὶ τοῖς οὐκ εἰδόσι παρέχειν μέμ-
ψεως αἰτίας.

- 10 17. ὅτι δὲ ἐκ τοῦ νοητοῦ εἰς τὴν οὐρανοῦ
ἴασιν αἱ ψυχαὶ τὸ πρῶτον χώραν, λογίσαίτο ἂν τις
ἐκ τῶν τοιούτων. εἰ γὰρ οὐρανόθεν ἐν τῷ αἰσθητῷ
τόπῳ ἀμείνων, εἴη ἂν προσεχῆς τῶν νοητῶν τοῖς
ἐσχατοῖς. ἐκεῖθεν τοίνυν ψυχοῦται ταῦτα πρῶτα
15 καὶ μεταλαμβάνει ὥς ἐπιτηδειότερα μεταλαμβάνειν.
τὸ δὲ γεγερόν ὕστατόν τε καὶ ψυχῆς ἦττον πεφυκὸς
μεταλαμβάνειν καὶ τῆς ἀσωμάτου φύσεως πόρρω.
πᾶσαι μὲν δὴ καταλάμπουσι τὸν οὐρανὸν καὶ δι-
δόασιν οἶον τὸ πολὺ αὐτῶν καὶ τὸ πρῶτον ἐκείνῳ,
20 τὰ δὲ ἄλλα τοῖς ὑστέροις ἐναυγάζονται, αἱ δ' ἐπι-
πλέον κατιοῦσαι ἐναυγάζουσι μᾶλλον κάτω, αὐταῖς
δὲ οὐκ ἄμεινον εἰς πολὺ προιούσαις. ἔστι γὰρ τι
οἶον κέντρον, ἐπὶ δὲ τούτῳ κύκλος ἀπ' αὐτοῦ
ἐκλάμπων, ἐπὶ δὲ τούτοις ἄλλος, φῶς ἐκ φωτός·
25 ἔξωθεν δὲ τούτων οὐκέτι φωτὸς κύκλος ἄλλος, ἀλλὰ
δεόμενος οὗτος οἰκείου φωτὸς ἀπορία ἀνγῆς ἄλλο-
τριας. ἔστω δὲ ῥόμβος οὗτος, μᾶλλον δὲ σφαῖρα
τοιαύτη, ἣ δὴ κομίζεται ἀπὸ τῆς τρίτης· προσεχῆς
γὰρ αὐτῇ· ὅσον ἐκείνη ἐναυγάζεται. τὸ μὲν οὖν
30 μέγα φῶς μένον ἐκλάμπει, καὶ διήκει κατὰ λόγον
ἔξ αὐτοῦ ἀνγῇ, τὰ δ' ἄλλα συνεπιλάμπει, τὰ μὲν
μένοντα, τὰ δ' ἐπιπλέον ἐπισπᾶται τῇ τοῦ ἔλλαμ- p. 385

πομένου ἀγλαία. εἴτα δεομένων τῶν ἐλλαμπομέ-
νων πλείονος φροντίδος, ὥσπερ χειμαζομένων πλοίων
κυβερνῆται ἐναπερείδονται πρὸς τὸ πλεόν τῇ τῶν
νεῶν φροντίδι καὶ ἀμελήσαντες αὐτῶν ἐλαθον, ὡς
κινδυνεύειν συνεπισπασθῆναι πολλάκις τῷ τῶν 5
νεῶν ναυαγίῳ, ἔρρεψάν τε πλεόν καὶ αὐταὶ καὶ
[οὐ προσεῖχον] τοῖς ἐαυτῶν· ἔπειτα δὲ κατεσχέθη-
σαν πεδηθεῖσαι γοητείας δεσμοῖς, σχεθεῖσαι φύσεως
κηδεμονίᾳ. εἰ δ' ἦν τοιοῦτον ἕκαστον ζῶον οἶον
καὶ τὸ πᾶν, τέλειον καὶ ἱκανὸν σῶμα καὶ ἀκίνδυνον 10
παθεῖν, καὶ παρεῖναι λεγομένη ψυχὴ οὐκ ἂν παρῆν
αὐτῷ, καὶ παρεῖχεν αὐτῷ ζωὴν μένουσα πάντῃ ἐν
τῷ ἄνω.

18. πότερα δὲ λογισμῷ ψυχὴ χρῆται πρὶν
ἐλθεῖν καὶ πάλιν αὖ ἐξελθοῦσα; ἢ ἐνταῦθα ὁ 15
λογισμὸς ἐγγίνεται ἐν ἀπόρῳ ἤδη οὔσης καὶ φρον-
τίδος πληρουμένης καὶ μᾶλλον ἀσθενούσης· ἐλάτ-
τωσις γὰρ νοῦ εἰς αὐτάρκειαν τὸ λογισμοῦ δεῖσθαι·
ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς τέχναις ὁ λογισμὸς ἀποροῦσι
τοῖς τεχνίταις, ὅταν δὲ μὴ χαλεπὸν ἦ, κρατεῖ καὶ 20
ἐργάζεται ἡ τέχνη. ἀλλ' εἰ ἐκεῖ ἄνευ λογισμῶν,
πῶς ἂν ἔτι λογικὰ εἶεν; ἢ ὅτι δύνανται, εἴποι τις
ἂν, ὅταν περιστάσεως ἀπορῶσι, διασκοπῆσαι. δεῖ
δὲ τὸν λογισμὸν λαβεῖν τὸν τοιοῦτον· ἐπεὶ εἰ τις
λογισμὸν λαμβάνει τὴν ἐκ νοῦ ἀεὶ γινομένην καὶ 25
οὔσαν ἐν αὐταῖς διάθεσιν καὶ ἐνέργειαν ἐστῶσαν
καὶ οἶον ἔμφασιν οὔσαν, εἶεν ἂν κακεῖ λογισμῷ
χρώμεναι. οὐδὲ δὴ φωναῖς, οἶμαι, χρῆσθαι νομι-
στέον ἐν μὲν τῷ νοητῷ οὔσας, σῶματα δ' ἐχούσας
ἐν οὐρανῷ. καὶ πάμπαν ὅσα μὲν διὰ χρείας ἢ δι' 30
ἀμφισβητήσεις διαλέγονται ἐνταῦθα, ἐκεῖ οὐκ ἂν
εἴη, ποιοῦσαι δὲ ἐν τάξει καὶ κατὰ φύσιν ἕκαστα

οὐδ' ἂν ἐπιτάττοιεν οὐδ' ἂν συμβουλευόιεν, γινώ-
σκοιεν δ' ἂν καὶ τὰ παρ' ἀλλήλων ἐν συνέσει.
ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα πολλὰ σιωπώντων γινώσκουμεν
δι' ὁμμάτων· ἐκεῖ δὲ καθαρόν πᾶν σῶμα καὶ οἶον
5 ὁφθαλμὸς ἕκαστος καὶ οὐδὲν δὲ κρυπτόν οὐδὲ
πεπλασμένον, ἀλλὰ πρὶν εἰπεῖν ἄλλῳ ἰδὼν ἐκεῖνος
ἔγνω. περὶ δὲ δαιμόνων καὶ ψυχῶν ἐν ἀέρι φωνῇ
χρηῖσθαι οὐκ ἄτοπον· ζῶα γὰρ τοιάδε.

19. πότερα δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τὸ ἀμέριστον
10 καὶ μεριστὸν ὥσπερ κραθέντων, ἢ ἄλλη μὲν καὶ
κατ' ἄλλο τὸ ἀμέριστον, τὸ δὲ μεριστὸν οἶον ἐφεξῆς
καὶ ἕτερον μέρος αὐτῆς, ὥσπερ τὸ μὲν λογιζόμενόν
φάμεν ἄλλο, τὸ δὲ ἄλογον ἄλλο; γνωσθεῖν δ' ἂν
ληφθέντος τί λέγομεν ἑκάτερον. ἀμέριστον μὲν
15 οὖν ἀπλῶς εἴρηται αὐτῷ, μεριστὸν δὲ οὐχ ἀπλῶς,
ἀλλὰ περὶ τὰ σώματά φησι γινομένην μεριστήν p. 386
καὶ ταύτην οὐ γεγενημένην. τὴν δὴ σώματος φύσιν
ὁρᾶν δεῖ πρὸς τὸ ζῆν οἷας ψυχῆς προσδεῖται, καὶ
ὅ τι δεῖ τῆς ψυχῆς πανταχοῦ τῷ σώματι καὶ ὅλῳ
20 παρεῖναι. πᾶν μὲν δὴ τὸ αἰσθητικόν, εἶπερ διὰ
παντὸς αἰσθῆσεται, ἀφικνεῖται πρὸς τὸ μερίζεσθαι·
πανταχοῦ μὲν γὰρ ὃν μεμερίσθαι ἂν λέγοιτο. ὅλον
δὲ πανταχοῦ φαινόμενον οὐ μεμερίσθαι ἂν παντε-
λῶς λέγοιτο, περὶ δὲ τὰ σώματα γίνεσθαι μεριστόν.
25 εἰ δέ τις λέγοι ἐν ταῖς ἄλλαις αἰσθῆσεσι μηδὲ με-
μερίσθαι, ἀλλ' ἢ μόνον ἐν τῇ ἀφῇ, λεκτέον, ὅτι
καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις· εἶπερ [γὰρ] σῶμά ἐστι τὸ
μεταλαμβάνον, ἀνάγκη οὕτω μερίζεσθαι, ἔλαττον
δὲ ἢ ἐν τῇ ἀφῇ. καὶ δὴ καὶ τὸ φνιτικὸν αὐτῆς
30 καὶ τὸ αὐξητικὸν ὡσαύτως· καὶ εἰ περὶ τὸ ἥπαρ
ἢ ἐπιθυμία, τὸ δὲ περὶ τὴν καρδίαν ὁ θυμός, ὁ
αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τούτων. ἀλλ' ἴσως ταῦτα οὐ

παραλαμβάνει ἐν ἐκείνῳ τῷ μίγματι, ἴσως δὲ ἄλλον
τρόπον καὶ ἐκ τινος τῶν παραληφθέντων ταῦτα.
λογισμὸς δὲ καὶ νοῦς οὐκέτι σώματι δίδωσιν αὐτά·
καὶ γὰρ τὸ ἔργον αὐτῶν οὐ δι' ὀργάνου τελεῖται
τοῦ σώματος· ἐμπόδιον γὰρ τοῦτο, εἴ τις αὐτῷ ἐν 5
ταῖς σκέψεσι προσχρῶτο. ἄλλο ἄρα ἐκάτερον τὸ
ἀμέριστον καὶ μεριστόν, καὶ οὐχ ὥς ἐν κραθέντα,
ἀλλ' ὥς ὅλον ἐκ μερῶν ἐκατέρου καθαροῦ καὶ
χωρὶς τῇ δυνάμει. εἰ μέντοι καὶ τὸ περὶ τὰ σώ-
ματα γινόμενον μεριστόν ἐκ τῆς ἐπάνω δυνάμεως 10
ἔχει τὸ ἀμέριστον, δύναται τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀμέριστον
καὶ μεριστόν εἶναι, οἷον κραθὲν ἐξ αὐτοῦ τε καὶ
τῆς εἰς αὐτὸ ἐλθούσης ἄνωθεν δυνάμεως.

20. εἰ δὲ καὶ ἐν τόπῳ ταῦτά τε καὶ τὰ ἄλλα
τῆς ψυχῆς λεγόμενα μέρη, ἢ ταῦτα μὲν ὅλως οὐκ 15
ἐν τόπῳ, τὰ δὲ ἄλλα ἐν τόπῳ καὶ ποῦ, ἢ ὅλως
οὐδέν, ἐπιστῆσαι προσήκει. εἴτε γὰρ μὴ ἀφοριοῦ-
μεν ἐκάστοις τῶν τῆς ψυχῆς [μερῶν] τόπον τινα
οὐδαμοῦ οὐδὲν θέντες, οὐ μᾶλλον εἴσω τοῦ σώμα-
τος ἢ ἔξω ποιοῦντες, ἅψυχον αὐτὸ ποιήσομεν, τὰ 20
τε δι' ὀργάνων σωματικῶν ἔργα ὅπη γίνεσθαι
προσήκει εἰπεῖν ἀπορήσομεν, εἴτε τοῖς μὲν, τοῖς
δ' οὐ, οἷς μὴ δίδομεν, οὐκ ἐν ἡμῖν αὐτὰ ποιεῖν
δόξομεν, ὥστε μὴ πᾶσαν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἐν ἡμῖν
εἶναι. ὅλως μὲν οὖν οὐδὲν τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν 25
οὐδὲ πᾶσαν φατέον ὥς ἐν τόπῳ εἶναι τῷ σώ-
ματι· περιεκτικὸν μὲν γὰρ ὁ τόπος καὶ περιεκτι-
κὸν σώματος, καὶ οὐ ἕκαστον μερισθὲν ἐστίν, ἐστίν
ἐκεῖ, ὥς μὴ ὅλον ἐν ὄρω οὔν εἶναι· ἢ δὲ ψυχὴ οὐ
σῶμα, καὶ οὐ περιεχόμενον μᾶλλον ἢ περιέχον. 30
οὐ μὴν οὐδ' ὥς ἐν ἀγγείῳ· ἅψυχον γὰρ ἂν γένοιτο
τὸ σῶμα, εἴτε ὥς ἀγγεῖον, εἴτε ὥς ὁ τόπος περιέχει·

- εἰ μὴ ἄρα διαδόσει τινὶ αὐτῆς οὔσης πρὸς αὐτὴν
 συνηθροισμένης καὶ ἔσται, ὅσον μετέλαβε τὸ ἀγγεῖον,
 τοῦτο ἀπολωλὸς αὐτῇ. ὁ δὲ τόπος ὁ κυρίως ἀσώ-
 ματος καὶ οὐ σῶμα· ὥστε τί ἂν δέοιτο ψυχῆς; καὶ p. 387
 5 τὸ σῶμα τῷ πέρατι αὐτοῦ πλησιάζει τῇ ψυχῇ, οὐχ
 αὐτῷ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐναντιοῖτο ἂν πρὸς τὸ
 ὥς ἐν τόπῳ εἶναι. καὶ γὰρ συμφέροιτο ἂν αἰεὶ ὁ
 τόπος, καὶ αὐτό τι ἔσται τὸν τόπον αὐτὸν περι-
 φέρον· ἀλλ' οὐδ' εἰ ὁ τόπος διάστημα εἴη, πολὺ
 10 μᾶλλον οὐκ ἂν εἴη ὥς ἐν τόπῳ τῷ σώματι. τὸ
 γὰρ διάστημα κενὸν εἶναι δεῖ· τὸ δὲ σῶμα οὐ
 κενόν, ἀλλ' ἴσως ἐν ᾧ τὸ σῶμα ἔσται, ὥστε ἐν
 τῷ κενῷ τὸ σῶμα. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὥς ἐν ὑποκει-
 μένῳ ἔσται τῷ σώματι· τὸ γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ
 15 πάθος τοῦ ἐν ᾧ, ὥς χρῶμα καὶ σχῆμα, καὶ χωρι-
 στὸν ἢ ψυχῇ. οὐ μὴν οὐδ' ὥς μέρος ἐν ὅλῳ· οὐ
 γὰρ μέρος ἢ ψυχῇ τοῦ σώματος. εἰ δέ τις λέγοι,
 ὥς ἐν ὅλῳ μέρος τῷ ζώῳ, πρῶτον μὲν ἢ αὐτὴ ἂν
 μένοι ἀπορία, πῶς ἐν ὅλῳ· οὐ γὰρ δὴ ὥς ἐν τῷ
 20 ἀμφορεῖ τοῦ οἴνου ὁ οἶνος, ἢ ὥς ὁ ἀμφορεὺς, οὐδ'
 ἢ καὶ αὐτό τι ἐν αὐτῷ ἔσται. ἀλλ' οὐδὲ ὥς ὅλον
 ἐν τοῖς μέρεσι· γελοῖον γὰρ τὴν μὲν ψυχὴν ὅλον
 λέγειν, τὸ δὲ σῶμα μέρος. ἀλλ' οὐδὲ ὥς εἶδος ἐν
 ὕλῃ· ἀχώριστον γὰρ τὸ ἐν ὕλῃ εἶδος, καὶ ἤδη ὕλης
 25 οὔσης ὕστερον τὸ εἶδος. ἢ δὲ ψυχῇ τὸ εἶδος ποιεῖ
 ἐν τῇ ὕλῃ ἄλλη τοῦ εἶδους οὐσα. εἰ δὲ οὐ τὸ
 γενόμενον εἶδος, ἀλλὰ τὸ χωριζόμενον φήσουσι,
 πῶς τοῦτο τὸ εἶδος ἐν τῷ σώματι οὕτω φανερόν·
 (καὶ χωριστὸν ἢ ψυχῇ). πῶς οὖν ἐν τῷ σώματι
 30 ἢ ψυχῇ λέγεται πρὸς πάντων; ἢ ἐπειδὴ οὐχ ὅρα-
 τὸν ἢ ψυχῇ, ἀλλὰ τὸ σῶμα· σῶμα οὖν ὁρῶντες,
 ἐμψυχον δὲ συνιέντες, ὅτι κινεῖται καὶ αἰσθάνεται,

ἔχειν φαρμὲν ψυχὴν αὐτό. ἐν αὐτῷ ἄρα τῷ σώματι τὴν ψυχὴν εἶναι ἀκολούθως ἂν λέγοιμεν. εἰ δὲ γε ὁρατὸν ἡ ψυχὴ καὶ αἰσθητὸν ἣν περιειλημμένον πάντῃ τῇ ζωῇ καὶ μέχρις ἐσχάτων ἰούσα εἰς ἴσον, οὐκ ἂν ἔφαμεν τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι εἶναι, ὅ ἀλλ' ἐν τῷ κυριωτέρῳ τὸ μὴ τοιοῦτον, καὶ ἐν τῷ συνέχοντι τὸ συνεχόμενον, καὶ ἐν τῷ μὴ ῥέοντι τὸ ῥέον.

21. τί οὖν; πῶς πάρεστιν εἴ τις ἐρωτῶν μὴδὲν αὐτὸς λέγων ὅπως, τί ἐροῦμεν; καὶ εἰ ὁμοίως πᾶσα, 10 ἢ ἄλλο μέρος ἄλλως, τὸ δ' ἄλλως; ἐπεὶ τοίνυν τῶν νῦν λεγομένων τρόπων τοῦ ἐν τινι οὐδεὶς φαίνεται ἐπὶ τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ σῶμα ἀρμόττων, λέγεται δὲ οὕτως ἐν τῷ σώματι εἶναι ἡ ψυχὴ, ὥς ὁ κυβερνήτης ἐν τῇ νηί, πρὸς μὲν τὸ χωριστὴν 15 δύνασθαι εἶναι τὴν ψυχὴν καλῶς εἴρηται, τὸν μέντοι τρόπον, ὃν νῦν ἡμεῖς ζητοῦμεν, οὐκ ἂν πάννυ παραστήσειεν. ὥς μὲν γὰρ πλωτὴρ κατὰ συμβεβηκὸς ἂν εἴη ἐν αὐτῷ, ὥς δὲ κυβερνήτης πῶς; οὐδὲ γὰρ ἐν πάσῃ τῇ νηί, ὥσπερ ἡ ψυχὴ ἐν τῷ 20 σώματι. ἀλλ' ἄρα οὕτω φατέον, ὥς ἡ τέχνη ἐν τοῖς ὀργάνοις, οἷον ἐν τῷ οἴκῳ, εἰ ἑμψυχὸς ὁ οἶαξ ἦν, ὥστε κυβερνητικὴν εἶναι ἐνδον τὴν κινουσαν τεχνικῶς; νῦν δὲ τούτῳ διαλλάττει, ὅτι ἔξωθεν ἡ τέχνη. εἰ οὖν κατὰ τὸ παράδειγμα τὸ τοῦ κυβερ- 25 νήτου τοῦ ἐνδύντος εἰς τὸν οἶκα θείμεθα τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι εἶναι ὥς ἐν ὀργάνῳ φυσικῷ — κινεῖ γὰρ οὕτως αὐτὸ ἐν οἷς ἂν ἐθέλῃ ποιεῖν· ἄρ' ἂν τι πλεον ἡμῖν πρὸς τὸ ζητούμενον γένοιτο; ἢ πάλιν ἀπορήσομεν πῶς ἐστὶν ἐν τῷ ὀργάνῳ, 30 καίτοι τρόπος οὗτος ἕτερος τῶν πρόσθεν· ἀλλ' ὁμως ἔτι ποθοῦμεν ἐξευρεῖν καὶ ἐγγυτέρω προσελθεῖν.

22. ἄρ' οὖν οὕτω φατέον, ὅταν ψυχὴ σώματι
 παρῇ, παρεῖναι αὐτήν, ὥς τὸ πῦρ πάρεστι τῷ ἄερι;
 καὶ γὰρ αὐτὸ καὶ τοῦτο παρὸν οὐ πάρεστι καὶ δι'
 ὅλου παρὸν οὐδενὶ μίγνυται καὶ ἔστηκε μὲν αὐτό,
 5 ὁ δὲ παραρρεῖ· καὶ ὅταν ἔξω γένηται τοῦ ἐν ᾧ τὸ
 φῶς, ἀπῆλθεν οὐδὲν ἔχων, ἕως δὲ ἐστὶν ὑπὸ τὸ
 φῶς, πεφώτισται, ὥστε ὁρθῶς ἔχειν καὶ ἐνταῦθα
 λέγειν, ὥς ὁ ἄηρ ἐν τῷ φωτί, ἥπερ τὸ φῶς ἐν τῷ
 ἄερι. διὸ καὶ Πλάτων καλῶς τὴν ψυχὴν οὐ θείσ
 10 ἐν τῷ σώματι ἐπὶ τοῦ παντός, ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐν
 τῇ ψυχῇ, φησὶ τὸ μὲν τι εἶναι τῆς ψυχῆς ἐν ᾧ τὸ
 σῶμα, τὸ δὲ ἐν ᾧ σῶμα μηδέν, ὃν δηλονότι δυνά-
 μεων οὐ δεῖται τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα. καὶ δὴ καὶ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων ψυχῶν ὁ αὐτὸς λόγος. τῶν μὲν
 15 [οὖν] ἄλλων δυνάμεων οὐδὲ παρουσίαν τῷ σώματι
 λεκτέον τῆς ψυχῆς εἶναι, ὃν δὲ δεῖται, ταῦτα παρεῖ-
 ναι, καὶ παρεῖναι οὐκ ἐνιδρυθέντα τοῖς μέρεσιν
 αὐτοῦ οὐδ' αὐτῷ ὅλῳ, καὶ πρὸς μὲν αἰσθησιν
 παρεῖναι παντὶ τῷ αἰσθανομένῳ τὸ αἰσθητικόν,
 20 πρὸς δὲ ἐνεργείας ἤδη ἄλλο ἄλλῳ. λέγω δὲ ὧδε·

23. τοῦ σώματος πεφωτισμένου τοῦ ἐμψύχου
 ὑπὸ τῆς ψυχῆς ἄλλο ἄλλως μεταλαμβάνειν αὐτοῦ
 μέρος· καὶ κατὰ τὴν τοῦ ὀργάνου πρὸς τὸ ἔργον
 ἐπιτηδειότητα, δύνανται τὴν προσήκουσαν εἰς τὸ
 25 ἔργον ἀποδιδούσαν, οὕτω τοι λέγεσθαι τὴν μὲν ἐν
 ὀφθαλμοῖς δύνανται τὴν ὁρατικὴν εἶναι, τὴν δ' ἐν
 ὠσὶ τὴν ἀκουστικὴν, καὶ γευστικὴν ἐν γλώσσῃ,
 ὁσφρησιν ἐν ῥίσι, τὴν δὲ ἀπτικὴν ἐν παντὶ παρεῖ-
 ναι· πρὸς γὰρ ταύτην τὴν ἀντίληψιν πᾶν τὸ σῶμα
 30 ὄργανον τῇ ψυχῇ παρεῖναι. τῶν δὲ ἀπτικῶν ὀργά-
 νων ἐν πρώτοις τοῖς νεύροις ὄντων, ἃ δὴ καὶ πρὸς
 τὴν κίνησιν τοῦ ζώου τὴν δύνανται ἔχει, ἐνταῦθα

τῆς τοιαύτης δούσης ἐαυτήν, ἀρχομένων δὲ ἀπὸ ἐγκε-
 φάλου τῶν νεύρων, τὴν τῆς αἰσθήσεως καὶ ὁρμῆς ἀρ-
 χὴν καὶ ὅλως παντὸς τοῦ ζώου ἐνταῦθα ἔθεσαν φέρον-
 p. 389 τες, οὗ δηλονότι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὀργάνων, ἐκεῖ παρεῖναι
 τὸ χρησόμενον τιθέμενοι. βέλτιον δὲ λέγειν τὴν 5
 ἀρχὴν τῆς ἐνεργείας τῆς δυνάμεως ἐκεῖ· ὅθεν γὰρ
 ἔμελλε κινεῖσθαι τὸ ὄργανον, ἐκεῖ ἔδει οἶον ἐναπε-
 ρεῖδασθαι τὴν δύναμιν τοῦ τεχνίτου ἐκείνην τὴν
 τῷ ὀργάνῳ πρόσφορον, μᾶλλον δὲ οὐ τὴν δύναμιν·
 πανταχοῦ γὰρ ἡ δύναμις· ἐκεῖ δὲ τῆς ἐνεργείας ἡ 10
 ἀρχή, οὗ ἡ ἀρχὴ τοῦ ὀργάνου. ἐπεὶ οὖν ἡ τοῦ
 αἰσθάνεσθαι δύναμις καὶ ἡ τοῦ ὁρμᾶν ψυχῆς οὔσης
 αἰσθητικῆς καὶ φανταστικῆς φύσεως ἐπάνω ἐαυτῆς
 εἶχε τὸν λόγον, ὥς ἂν γειτονοῦσα πρὸς τὸ κάτω
 οὗ αὐτὴ ἐπάνω, ταύτῃ ἐτέθη τοῖς παλαιοῖς ἐν τοῖς 15
 ἄκροις τοῦ ζώου παντὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὥς οὖσα
 οὐκ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἀλλ' ὥς ἐν τούτῳ τῷ αἰσθη-
 τικῷ, ᾧ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐκείνος ἴδρυτο. τὸ μὲν
 γὰρ ἔδει σώματι διδόναι, καὶ τῷ σώματος μάλιστα
 τῆς ἐνεργείας δεκτικῷ, τὸ δὲ σώματι οὐδαμοῦ 20
 κοινωνοῦν πάντως ἐκείνῳ κοινωνεῖν ἔδει, ὃ ψυχῆς
 εἶδος ἦν καὶ ψυχῆς δυναμένης τὰς παρὰ τοῦ λόγου
 ἀντιλήψεις ποιεῖσθαι. αἰσθητικὸν γὰρ κριτικόν
 πως, καὶ φανταστικὸν οἶον νοερόν, καὶ ὁρμὴ καὶ
 ὄρεξις φαντασίᾳ καὶ λόγῳ ἐπόμενα. ἐκεῖ οὖν τὸ 25
 λογιζόμενον οὐχ ὥς ἐν τόπῳ, ἀλλ' ὅτι τὸ ἐκεῖ ἀπο-
 λαύει αὐτοῦ. πῶς δὲ τὸ ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ αἰσθητικοῦ,
 εἴρηται. τοῦ δὲ φυτικοῦ αὖ καὶ αὐξητικοῦ καὶ
 θρεπτικοῦ μηδενὸς ἀπολειπομένου, τρέφοντος δὲ
 τῷ αἵματι, τοῦ δὲ αἵματος τοῦ τρέφοντος ἐν φλεβῖν 30
 ὄντος, ἀρχῆς δὲ καὶ φλεβῶν καὶ αἵματος ἐν ἡπατι,
 ὅθεν ἐναπερειδομένης ταύτῃ τῆς δυνάμεως ἐνταῦθα

ἡ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ μοῖρα τῆς ψυχῆς οἰκεῖν ἀπε-
 δόθη. ὃ γάρ τοι καὶ γεννᾷ καὶ τρέφει καὶ αὔξει,
 τοῦτο καὶ τούτων ἐπιθυμεῖν ἀνάγκη. τοῦ δὲ λεπτοῦ
 καὶ κούφου καὶ ὀξέος καὶ καθαροῦ αἵματος θυμῷ
 5 προσφόρου [ὄντος] ὀργάνου, ἡ τούτου πηγὴ· ἐν-
 ταῦθα γὰρ τὸ τοιοῦτον αἷμα ἀποκρίνεται· τῇ τοῦ
 θυμοῦ ξέσει πεποίηται οἰκησις πρέπουσα.

24. ἀλλὰ ποῦ ἐξελθοῦσα τοῦ σώματος γενή-
 σεται; ἢ ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἔστι, οὐδ' οὐκ ἔστι τὸ
 10 δεχόμενον ὁπωσοῦν, οὐδὲ δύναται παραμένειν τῷ
 μὴ πεφυκότι αὐτὴν δέχεσθαι, εἰ μὴ τι ἔχοι αὐτοῦ
 ὃ ἔλκει πρὸς αὐτὸ ἄφρονα οὖσαν. ἔστι δὲ ἐν
 ἐκείνῳ, εἰ ἄλλο ἔχοι, κάκει ἀκολουθεῖ, οὐ πέφυκε
 τοῦτο εἶναι καὶ γίνεσθαι. ὄντος δὲ πολλοῦ καὶ
 15 ἐκάστου τόπου, καὶ παρὰ τῆς διαθέσεως ἦκειν δεῖ
 τὸ διάφορον, ἦκειν δὲ καὶ παρὰ τῆς ἐν τοῖς οὖσι
 δίκης. οὐ γὰρ μὴ ποτέ τις ἐκφύγοι, ὃ παθεῖν ἐπ'
 ἀδίκους ἔργοις προσήκει· ἀναπόδραστος γὰρ ὁ θεὸς
 νόμος ὁμοῦ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸ ποιῆσαι τὸ κριθεῖν
 20 ἤδη. φέρεται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ πάσχων ἀγνοῶν ἐφ' p. 390
 ἃ παθεῖν προσήκει, ἀσάτω μὲν τῇ φορᾷ πανταχοῦ
 αἰωρούμενος ταῖς πλάναις, τελευτῶν δὲ ὥσπερ
 πολλὰ καμῶν οἷς ἀντέτεινεν εἰς τὸν προσήκοντα
 αὐτῷ τόπον ἐνέπεσεν, ἐκουσῶ τῇ φορᾷ τὸ ἀκού-
 25 σιον εἰς τὸ παθεῖν ἔχων. εἰρηται δὲ ἐν τῷ νόμῳ
 καὶ ὅσον καὶ ἐφ' ὅσον δεῖ παθεῖν, καὶ πάλιν αὖ
 ὁμοῦ συνέδραμεν ἢ ἄνεσις τῆς κολάσεως καὶ ἡ
 δύναμις τοῦ ἀναφυγεῖν ἐξ ἐκείνων τῶν τόπων,
 ἁρμονίας δυνάμει τῆς κατεχούσης τὰ πάντα. ἔχουσαι
 30 δὲ σῶμα καὶ τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν σωματικῶν
 κολάσεων ἔχουσι· ταῖς δὲ τῶν ψυχῶν καθαραῖς
 οὖσαι καὶ μηδὲν μηδαμῇ ἐφελκομέναις τοῦ σώμα-

τος ἐξ ἀνάγκης οὐδὲ σώματος ὑπάρξει εἶναι. εἰ οὖν εἰσι καὶ μηδαμοῦ σώματος — οὐδὲ γὰρ ἔχουσι σῶμα — οὗ ἔστιν ἢ οὐσία καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ θεῖον ἐν τῷ θεῷ, ἐνταῦθα καὶ μετὰ τούτων καὶ ἐν τούτῳ ἢ τοιαύτῃ ψυχῇ ἔσται. εἰ δ' ἔτι ζητεῖς ποῦ, ζητη- 5 τέον σοι ποῦ ἐκεῖνα· ζητῶν δὲ ζήτηι μὴ τοῖς ὁμμασι μηδ' ὥς ζητῶν σώματα.

25. περὶ δὲ μνήμης, εἰ αὐταῖς ταῖς ψυχαῖς τῶνδε τῶν τόπων ἐξελθούσαις μνημονεύειν ὑπάρχει, ἢ ταῖς μὲν, ταῖς δ' οὐ, καὶ πάντων ἢ τινων, καὶ 10 εἰ μνημονεύουσιν αἰεὶ, ἢ ἐπὶ τινα χρόνον τὸν ἐγγύς τῆς ἀφόδου, ζητεῖν ὁμοίως ἄξιον. ἀλλ' εἰ μέλλομεν ὀρθῶς περὶ τούτων τὴν ζήτησιν ποιεῖσθαι, ληπτέον τί ποτε τὸ μνημονεύόν ἐστι. λέγω δὲ οὐ, τί μνήμη ἐστίν, ἀλλ' ἐν τίνι συνίστασθαι πέφυκε 15 τῶν ὄντων. τί μὲν γὰρ ἐστι μνήμη, εἰρηται ἐν ἄλλοις καὶ πολλαῖς τεθρύληται, τὸ δὲ μνημονεύειν πεφυκὸς ὃ τί ποτέ ἐστιν ἀκριβέστερον ληπτέον. εἰ δὴ ἐστι τὸ τῆς μνήμης ἐπικτήτου τινὸς ἢ μαθήματος ἢ παθήματος, οὔτε τοῖς ἀπαθέσι τῶν ὄντων 20 οὔτε τοῖς [μὴ] ἐν χρόνῳ ἐγγίνοντο ἂν τὸ μνημονεύειν. μνήμην δὴ περὶ θεὸν οὐδὲ περὶ τὸ ὄν καὶ νοῦν [οὐ] θετέον· οὐδὲν γὰρ εἰς αὐτοὺς οὐδὲ χρόνος, ἀλλ' αἰὼν περὶ τὸ ὄν, καὶ οὔτε τὸ πρότερον οὔτε τὸ ἔφεξης, ἀλλ' ἔστιν αἰεὶ ὥς ἔχει ἐν τῷ 25 αὐτῷ οὐ δεχόμενον παραλλάξιν. τὸ δ' ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ὁμοίῳ πῶς ἂν ἐν μνήμῃ γένοιτο, οὐκ ἔχον οὐδ' ἴσχον ἄλλην κατάστασιν μεθ' ἣν εἶχε πρότερον, ἢ νόησιν ἄλλην μετ' ἄλλην, ἵνα ἐν ἄλλῃ μὲν ἢ, ἄλλης δὲ μνημονεύῃ ἣν εἶχε πρότερον; ἀλλὰ τί 30 κωλύει τὰς ἄλλων μεταβολὰς εἰδέναι οὐ μεταβάλλον αὐτό, οἷον κόσμου τὰς περιόδους; ἢ ὅτι ἄλλο

μὲν πρότερον, ἄλλο δὲ ὕστερον νοήσει ἐπακολου-
 θοῦν ταῖς τοῦ τρεπομένου μεταβολαῖς, τό τε μνη-
 μονεύειν παρὰ τὸ νοεῖν ἄλλο. τὰς δὲ αὐτοῦ νοή-
 σεις οὐ μνημονεύειν λεκτέον· οὐ γὰρ ἤλθεν, ἵνα
 5 κατέχῃ μὴ ἀπέλθοιεν· ἢ οὕτω γε τὴν οὐσίαν [ἄν]
 αὐτοῦ φοβοῖτο μὴ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ. οὐ τοίνυν
 οὐδὲ ψυχὴν φατέον μνημονεύειν τὸν αὐτὸν τρό-
 πον οἷον λέγομεν τὸ μνημονεύειν εἶναι ὧν ἔχει
 συμφύτων, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἔστιν, ἔχειν καὶ
 10 μὴ ἐνεργεῖν κατ' αὐτὰ καὶ μάλιστα ἐνταῦθα ἦκου- p. 391
 σαν· τῷ δὲ καὶ ἐνεργεῖν ἤδη ταῖς ἐνεργούσαις ἃ
 εἶχον μνήμην καὶ ἀνάμνησιν προστιθέναι ἐοίκασιν
 οἱ παλαιοί· ὥσθ' ἕτερον εἶδος μνήμης τοῦτο· διὸ
 καὶ χρόνος οὐ πρόσεστι τῇ οὕτως λεγομένῃ μνήμῃ.
 15 ἀλλ' ἴσως εὐχερῶς περὶ τούτων ἔχομεν καὶ οὐκ
 ἐξεταστικῶς. ἴσως γὰρ ἂν τις ἀπορήσειε, μήποτε
 οὐ τῆς ψυχῆς ἢ ἐκείνης ἢ λεγομένη τοιαύτη ἀνά-
 μνησις καὶ μνήμη, ἀλλὰ ἄλλης ἀμυδροτέρας, ἢ τοῦ
 συναμφοτέρου. εἴτε γὰρ ἄλλης, πότε ἢ πῶς λαμ-
 20 βανούσης; εἴτε τοῦ ζῶου, πότε ἢ πῶς; διὸ ζητητέον
 τί ἐστι τῶν ἐν ἡμῖν τὸ τὴν μνήμην ἴσχον, ὅπερ
 καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐζητοῦμεν· καὶ εἰ μὲν ἡ ψυχὴ ἢ
 μνημονεύουσα, τίς δύναμις ἢ τί μέρος, εἰ δὲ τὸ
 ζῶον, ὅπερ καὶ τὸ αἰσθανόμενον ἔδοξε τισιν ὄν,
 25 τίς ὁ τρόπος, καὶ τί ποτε δεῖ φάναι τὸ ζῶον, καὶ
 εἰ εἰ τὸ αὐτὸ τῶν αἰσθημάτων δεῖ τιθεσθαι ἀντι-
 λαμβάνεσθαι καὶ τῶν νοημάτων, ἢ ἄλλο τοῦ ἑτέρου.
 26. εἰ μὲν οὖν τὸ συναμφοτέρον ἔστιν ἐν ταῖς
 αἰσθήσεσι ταῖς κατ' ἐνέργειαν, δεῖ τὸ αἰσθάνεσθαι
 30 τοιοῦτον εἶναι. διὸ καὶ κοινὸν λέγεται, οἷον τὸ
 τρυπᾶν καὶ τὸ ὑφαίνειν, ἵνα κατὰ μὲν τὸν τεχνί-
 την ἢ ψυχὴ ἢ ἐν τῷ αἰσθάνεσθαι, κατὰ δὲ τὸ

ὄργανον τὸ σῶμα, τοῦ μὲν σώματος πάσχοντος καὶ
 ὑπηρετοῦντος, τῆς δὲ ψυχῆς παραδεχομένης τὴν
 τύπωσιν τὴν τοῦ σώματος, ἢ τὴν διὰ τοῦ σώματος,
 ἢ τὴν κρίσιν, ἣν ἐποίησατο ἐκ τοῦ παθήματος τοῦ
 σώματος· οὗ δὴ ἡ μὲν αἰσθησις οὕτω κοινὸν ἔργον 5
 λέγοιτο ἂν, ἡ δὲ μνήμη οὐκ ἀναγκάζοιτο τοῦ κοινοῦ
 εἶναι τῆς ψυχῆς ἥδη παραδεξαμένης τὸν τύπον καὶ
 ἢ φυλαξάσης ἢ ἀποβαλούσης αὐτόν· εἰ μὴ τις
 τεκμαίροιτο κοινὸν καὶ τὸ μνημονεύειν εἶναι ἐκ
 τοῦ ταῖς κράσεσι τῶν σωμάτων καὶ μνημονικοῦς 10
 καὶ ἐπιλήσμονας ἡμᾶς γίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ ὡς κω-
 λυτικὸν ἂν ἢ οὐ κωλυτικὸν λέγοιτο τὸ σῶμα γίνε-
 σθαι, τῆς δὲ ψυχῆς τὸ μνημονεύειν οὐχ ἥττον εἴη.
 τῶν δὲ δὴ μαθήσεων πῶς τὸ κοινόν, ἀλλ' οὐχ ἡ ψυχὴ
 ἢ μνημονεύουσα ἔσται; εἰ δὲ τὸ ζῶον συναμφοτέρων 15
 οὕτως, ὥς ἕτερον ἐξ ἀμφοῖν εἶναι, πρῶτον μὲν
 ἄτοπον μῆτε σῶμα μῆτε ψυχὴν τὸ ζῶον λέγειν· οὐ
 γὰρ δὴ μεταβαλόντων ἀμφοτέρων ἕτερόν τι ἔσται
 τὸ ζῶον οὐδ' αὖ κραθέντων, ὥς δυνάμει τὴν ψυχὴν
 ἐν τῷ ζῳῷ εἶναι· ἐπεὶ καὶ οὕτως οὐδὲν ἥττον τῆς 20
 ψυχῆς τὸ μνημονεύειν ἔσται, ὥσπερ ἐν οἰνομέλιτος
 κράσει εἴ τι γλυκάζει, παρὰ τοῦ μέλιτος τοῦτο
 ἔσται. τί οὖν, εἰ αὐτὴ μὲν [μὴ] μνημονεύει, τῷ
 δὲ ἐν σώματι εἶναι τῷ μὴ καθαρὰ εἶναι, ἀλλ'
 ὥσπερ ποιωθεῖσα, ἀναμάττεσθαι δύναται τοὺς τῶν 25
 αἰσθητῶν τύπους καὶ τῷ οἶον ἔδραν [ἔχειν] ἐν τῷ
 σώματι πρὸς τὸ παραδέχεσθαι καὶ μὴ ὥσπερ παρα-
 ρεῖν; ἀλλὰ πρῶτον μὲν οἱ τύποι οὐ μεγέθη, οὐδ'
 ὥσπερ αἱ ἐνσφραγίσσεις οὐδ' ἀντερείσεις ἢ τυπω-
 p. 392 σεις, ὅτι μὴδ' ὠθισμός, μὴδ' ὥσπερ ἐν κηρῷ, ἀλλ' 30
 ὁ τρόπος οἶον νόησις καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν. ἐπὶ
 δὲ τῶν νοήσεων τίς ἢ ἀντερείσεις λέγοιτο ἂν; ἢ τί

δεῖ σώματος ἢ ποιότητος σωματικῆς μεθ' ἧς; ἀλλὰ
 μὴν καὶ τῶν αὐτῆς κινήματων ἀνάγκη μνήμην
 αὐτῇ γίνεσθαι, οἷον ὧν ἐπεθύμησε καὶ ὧν οὐκ
 ἀπήλαυσεν οὐδὲ ἦλθεν εἰς σῶμα τὸ ἐπιθυμητόν.
 5 πῶς γὰρ ἂν εἴποι τὸ σῶμα περὶ ὧν οὐκ ἦλθεν
 εἰς αὐτό; ἢ πῶς μετὰ σώματος μνημονεύσει, ὃ μὴ
 πέφυκε γινώσκειν ὅλως τὸ σῶμα; ἀλλὰ τὰ μὲν
 λεκτέον εἰς ψυχὴν λήγειν, ὅσα διὰ σώματος, τὰ δὲ
 ψυχῆς εἶναι μόνης, εἰ δεῖ τὴν ψυχὴν εἶναι τι καὶ
 10 φύσιν τινὰ καὶ ἔργον τι αὐτῆς. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἔφε-
 σιν καὶ μνήμην τῆς ἐφέσεως ἄρα καὶ τῆς τεύξεως καὶ
 τῆς οὐ τεύξεως, ἐπέπερ καὶ ἡ φύσις αὐτῆς οὐ τῶν
 ῥεόντων. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, οὐδὲ συναίσθησιν οὐδὲ
 παρακολούθησιν δώσομεν οὐδέ τινα σύνθεσιν καὶ
 15 οἷον σύνεσιν. οὐ γὰρ δὴ οὐδὲν ἔχουσα τούτων ἐν
 τῇ φύσει αὐτῆς ταῦτα κομίζεται ἐν σώματι, ἀλλ'
 ἐνεργείας μὲν τινὰς ἴσχει ὧν ἔργων δεῖται ἢ ἐπι-
 τέλεισις ὁργάνων, τῶν δὲ τὰς δυνάμεις ἦκει φέρονσα,
 τῶν δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας. τὸ δὲ τῆς μνήμης καὶ
 20 τὸ σῶμα ἐμπόδιον ἔχει· ἐπεὶ καὶ νῦν προστιθεμέ-
 νων τινῶν λήθη, ἐν δ' ἀφαιρέσει καὶ καθάρσει
 ἀνακύπτει πολλάκις ἡ μνήμη. μονῆς δὲ οὔσης αὐτῆς
 ἀνάγκη τὴν τοῦ σώματος φύσιν κινουμένην καὶ
 ῥέουσιν λήθης αἰτίαν, ἀλλ' οὐ μνήμης εἶναι· διὸ
 25 καὶ ὁ τῆς λήθης ποταμὸς οὕτως ἂν ὑπονοοῖτο.
 ψυχῆς μὲν δὴ ἔστω τὸ πάθημα τοῦτο.

27. ἀλλὰ τίνας ψυχῆς, τῆς μὲν λεγομένης ὑφ'
 ἡμῶν θειοτέρας, καθ' ἣν ἡμεῖς, τῆς δὲ ἄλλης τῆς
 παρὰ τοῦ ὅλου; ἢ λεκτέον εἶναι μνήμας ἑκατέρας,
 30 τὰς μὲν ἰδίας, τὰς δὲ κοινάς· καὶ ὅταν μὲν συνῶ-
 σιν, ὁμοῦ πάσας, χωρὶς δὲ γενομένων, εἰ ἄμφω
 εἶεν καὶ μένοιεν, ἑκατέραν ἐπιπλέον τὰ ἑαυτῆς,

ἐπ' ὀλίγον δὲ χρόνον τὰ τῆς ἐτέρας. τὸ γοῦν
 εἰδῶλον ἐν ἄδου Ἡρακλέους· τοῦτο γὰρ τὸ εἰδῶλον,
 οἶμαι, χρη νομίζειν ἡμᾶς· μνημονεύειν τῶν πεπραγ-
 μένων πάντων κατὰ τὸν βίον, αὐτοῦ γὰρ μάλιστα
 p. 393 καὶ ὁ βίος ἦν. αἱ δὲ ἄλλαι τὸ συναμφοτέρον οὔσαι 5
 οὐδὲν πλέον ὁμῶς εἶχον λέγειν ἢ τὰ τοῦ βίου
 τούτου· καὶ [γὰρ] αὐταὶ τὸ συναμφοτέρον γενό-
 μεναι ταῦτα ἤδεσαν· ἢ εἰ τι δικαιοσύνης ἐχόμενον.
 ὁ δὲ Ἡρακλῆς αὐτὸς ὁ ἄνευ τοῦ εἰδῶλου τί ἔλεγεν,
 οὐκ εἴρηται. τί οὖν αὖν εἴποι ἢ ἐτέρα ψυχὴ ἀπαλ- 10
 λαγείσα μόνη; ἢ γὰρ ἐφελκομένη ὅτι καὶ πάντα,
 ὅσα ἔπραξεν ἢ ἔπαθεν ὁ ἄνθρωπος· χρόνου δὲ
 προιόντος ἐπὶ τῷ θανάτῳ καὶ ἄλλων μνημαὶ αὖν
 φανεῖεν ἐκ τῶν πρόσθεν βίων, ὥστε τινὰ τούτων
 καὶ ἀτιμάσασσαν ἀφείναι. σώματος γὰρ καθαρω- 15
 τέρα γενομένη καὶ ἃ ἐνταῦθα οὐκ εἶχεν ἐν μνήμῃ
 ἀναπολήσει· εἰ δ' ἐν σώματι γενομένη ἄλλω ἐξέλ-
 θοι, ἐρεῖ μὲν τὰ τοῦ ἔξω βίου καὶ ἐρεῖ εἶναι, ὃ
 ἄρτι ἀφῆκεν, ἐρεῖ δὲ καὶ πολλὰ τῶν πρόσθεν.
 χρόνοις δὲ πολλῶν τῶν ἐπακτῶν αἰεῖ ἔσται ἐν λήθῃ. 20
 ἢ δὲ δὴ μόνη γενομένη τί μνημονεύσει; ἢ πρότε-
 ρον σκεπτέον τίτι δυνάμει ψυχῆς τὸ μνημονεύειν
 παραγίνεται.

28. ἄρά γε ὃ αἰσθανόμεθα καὶ ὃ μανθάνο-
 μεν; ἢ καὶ ὃ ἐπιθυμοῦμεν τῶν ἐπιθυμητῶν καὶ 25
 τῶν ὀργιστῶν, τῷ θυμοειδεῖ; οὐ γὰρ ἄλλο μὲν
 ἀπολαύσει, φήσιν τις, ἄλλο δὲ μνημονεύσει τῶν
 ἐκείνου. τὸ γοῦν ἐπιθυμητικὸν ὧν ἀπέλαυσε τοῦτο
 κινεῖται πάλιν ὀφθέντος τοῦ ἐπιθυμητοῦ δηλονότι
 τῇ μνήμῃ. ἐπεὶ διὰ τί οὐκ ἄλλου, ἢ οὐχ οὕτως; 30
 τί οὖν κωλύει καὶ αἰσθησιν τῶν τοιούτων διδόναι
 αὐτῷ καὶ τῷ αἰσθητικῷ τοίνυν ἐπιθυμίαν καὶ παν-

τάπασιν, ὥστε κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἕκαστον λέγε-
σθαι; ἢ αἰσθησιν ἄλλως ἐκάστω· οἷον εἶδε μὲν ἢ
ὄρασις, οὐ τὸ ἐπιθυμοῦν, ἐκινήθη δὲ παρὰ τῆς
αἰσθησεως τὸ ἐπιθυμοῦν οἷον διαδόσει, οὐχ ὥστε
5 εἰπεῖν τὴν αἰσθησιν οἷα, ἀλλ' ὥστε ἀπαρρακολου-
θήτως παθεῖν· καὶ ἐπὶ τοῦ θυμοῦ εἶδε τὸν ἀδική-
σαντα, ὁ δὲ θυμὸς ἀνέστη, οἷον εἰ ποιμένος ἰδόν-
τος ἐπὶ ποίμνῃ λύκον ὁ σκύλαξ τῇ ὀδμῇ ἢ τῷ
κτύπῳ αὐτὸς οὐκ ἰδὼν ὄμμασιν ὀρίνοιτο. καὶ τοί-
10 νυν ἀπέλαυσε μὲν τὸ ἐπιθυμοῦν, καὶ ἔχει ἔχνος
τοῦ γενομένου ἐντεῦθεν οἷχ ὥς μνήμην, ἀλλ' ὥς
διάθεσιν καὶ πάθος· ἄλλο δὲ τὸ ἑωρακὸς τὴν ἀπό-
λαυσιν καὶ παρ' αὐτῷ ἔχον τὴν μνήμην τοῦ γεγε-
νημένου. τεκμήριον δὲ τὸ μὴ εἰδυῖαν εἶναι τὴν
15 μνήμην πολλάκις ὧν μετέσχε τὸ ἐπιθυμοῦν, καίτοι,
εἰ ἐν αὐτῷ, ἦν ἄν.

29. ἄρ' οὖν τῷ αἰσθητικῷ φέροντες ἀναθή-
σομεν τὴν μνήμην, καὶ τὸ αὐτὸ ἡμῖν μνημονευ-
τικὸν καὶ αἰσθητικὸν ἔσται; ἀλλ' εἰ καὶ τὸ εἰδωλόν
20 μνημονεύσει, ὥς ἐλέγετο, διττὸν τὸ αἰσθητικὸν
ἔσται, καὶ εἰ μὴ τὸ αἰσθητικὸν δὲ τὸ μνημονευτι-
κόν, ἀλλ' ὅτιοῦν ἄλλο, διττὸν τὸ μνημονεῦον ἔσται.
ἔτι τε εἰ τὸ αἰσθητικὸν καὶ τῶν μαθημάτων ἔσται,
καὶ τῶν διανοημάτων ἔσται τὸ αἰσθητικόν. ἢ ἄλλο p. 394
25 γε δεῖ ἐκατέρων. ἄρ' οὖν κοινὸν θέμενοι τὸ ἀντι-
ληπτικὸν τούτῳ δώσομεν ἀμφοῖν τὴν μνήμην; ἀλλ'
εἰ μὲν ἐν καὶ ταυτόν τὸ ἀντιλαμβανόμενον αἰσθη-
τῶν τε καὶ νοητῶν, τάχα ἄν τι λέγοιτο· εἰ δὲ
διαίρεται διχῇ, οὐδὲν ἥττον δύο ἂν εἴη. εἰ δὲ
30 καὶ ἐκατέρα τῇ ψυχῇ δώσομεν ἄμφω, τέτταρα ἂν
γένοιτο. ὅλως δὲ τίς ἀνάγκη, ὅτι αἰσθανόμεθα, τούτῳ
καὶ μνημονεύειν, καὶ τῇ αὐτῇ δυνάμει γίνεσθαι

ἄμφω, καὶ ᾧ διανοοῦμεθα, τούτῳ τῶν διανοημάτων μνημονεύειν; ἐπεὶ οὐδ' οἱ αὐτοὶ διανοεῖσθαι κράτιστοι καὶ μνημονεύειν, καὶ ἐπίσης αἰσθῆσει χρῆσάμενοι οὐκ ἐπίσης μνημονεύουσι, καὶ εὐαισθη- 5
τως ἔχουσιν ἄλλοι, μνημονεύουσι δὲ ἄλλοι οὐκ ὀξέως ἐν αἰσθῆσει γεγεννημένοι. ἀλλὰ πάλιν αὖ, εἰ ἄλλο ἐκότερον δεήσει εἶναι, καὶ ἄλλο μνημονεύ-
σει ὧν ἡ αἰσθησις ἥσθητο πρότερον, κἀκεῖνο δεῖ αἰσθεῖσθαι οὐπερ μελλήσει μνημονεύειν. ἢ οὐδὲν 10
κωλύσει τῷ μνημονεύοντι τὸ αἰσθημα φάντασμα εἶναι, καὶ τῷ φανταστικῷ ἄλλῳ ὄντι τὴν μνήμην καὶ κατοχὴν ὑπάρχειν· τοῦτο γάρ ἐστιν, εἰς ὃ λήγει ἡ αἰσθησις, καὶ μηκέτι οὔσης τούτῳ πάρεστι τὸ ὄραμα. εἰ οὖν παρὰ τούτῳ τοῦ ἀπόντος ἤδη ἡ 15
φαντασία, μνημονεύει ἤδη, καὶ μὲν ἐπ' ὀλίγον παραμένῃ, ὀλίγη ἡ μνήμη, ἐπὶ πολὺ δὲ μᾶλλον μνημονικοῖ τῆς δυνάμεως ταύτης οὔσης ἰσχυροτέ-
ρας, ὥς μὴ ῥαδίως τρεπομένης ἀφείσθαι ἀποσει-
σθεῖσαν τὴν μνήμην. τοῦ φανταστικοῦ ἄρα ἡ μνήμη, καὶ τὸ μνημονεύειν τῶν τοιούτων ἔσται. 20
διαφόρως δ' ἔχειν πρὸς μνήμας φήσομεν ἢ ταῖς δυνάμεσιν αὐτοῖς διαφόρως ἐχούσαις ἢ ταῖς πράξε-
σιν ἢ μὴ, ἢ καὶ σωματικαῖς κράσεσιν ἐνούσαις καὶ μὴ, καὶ ἀλλοιούσαις καὶ μὴ, καὶ οἶον θορυ-
βοῦσαις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐτέρωθι. 25

30. τὸ δὲ τῶν διανοήσεων τί; ἄρα γε καὶ τούτων τὸ φανταστικόν; ἀλλ' εἰ μὲν πάσῃ νοήσει παρακολουθεῖ φαντασία, τάχα ἂν ταύτης τῆς φαν-
τασίας, οἶον εἰκόνης οὔσης τοῦ διανοήματος, με-
νούσης οὕτως ἂν εἴη τοῦ γνωσθέντος ἡ μνήμη· εἰ 30
δὲ μὴ, ἄλλο τι ζητητέον. ἴσως δ' ἂν εἴη τοῦ λόγου τοῦ τῷ νοήματι παρακολουθοῦντος ἡ παραδοχὴ εἰς

τὸ φανταστικόν. τὸ μὲν γὰρ νόημα ἀμερὲς καὶ οὐπω οἶον προσελλυθὸς εἰς τὸ ἔξω ἔνδον ὃν λανθάνει, ὁ δὲ λόγος ἀναπτύξας καὶ ἀπάγων ἐκ τοῦ νοήματος εἰς τὸ φανταστικόν ἐδειξε τὸ νόημα οἶον
 5 ἐν κατόπτρῳ καὶ ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ οὕτω καὶ ἡ μονὴ καὶ ἡ μνήμη. διὸ καὶ αἰεὶ κινουμένης πρὸς p. 395 νόησιν τῆς ψυχῆς, ὅταν ἐν τούτῳ γίνηται, ἡμῖν ἡ ἀντίληψις. ἄλλο γὰρ ἡ νόησις, καὶ ἄλλο ἡ τῆς νοήσεως ἀντίληψις, καὶ νοοῦμεν μὲν αἰεὶ, ἀντιλαμβάνομεθα δὲ οὐκ αἰεὶ· τοῦτο δέ, ὅτι τὸ δεχόμενον οὐ μόνον δέχεται νοήσεις, ἀλλὰ καὶ αἰσθηθεῖς κατὰ θάτερα.

31. ἄλλ' εἰ τοῦ φανταστικοῦ ἡ μνήμη, ἑκατέρα δὲ ἡ ψυχὴ μνημονεύειν εἴρηται, δύο τὰ φανταστικά.
 15 χωρὶς μὲν οὖν οὔσαι ἐχέτωσαν ἑκατέρα, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ παρ' ἡμῖν πῶς τὰ δύο καὶ τίνι αὐτῶν ἐγγίνεται; εἰ μὲν γὰρ ἀμφοτέραις, διτταὶ αἰεὶ αἱ φαντασίαι· οὐ γὰρ δὴ τὸ μὲν τῆς ἐτέρας τῶν νοητῶν, τὸ δὲ τῶν αἰσθητῶν· οὕτω γὰρ ἂν παντάπασιν δύο
 20 ζῶα οὐδὲν ἔχοντα κοινὸν πρὸς ἄλληλα ἔσται. εἰ οὖν ἀμφοτέραις, τίς ἡ διαφορὰ; εἰτα πῶς οὐ γινώσκουμεν; ἢ ὅταν μὲν συμφωνῇ ἡ ἐτέρα τῇ ἐτέρᾳ, οὐκ ὄντων οὐδὲ χωρὶς τῶν φανταστικῶν, κρατοῦντος δὲ τοῦ τῆς κρείττονος, ἐν τὸ φάντασμα γίνεται,
 25 οἶον παρακολουθούσης σκιᾶς τῷ ἐτέρῳ, καὶ ὑποτρέχοντος οἶον σμικροῦ φωτὸς μελίζονι· ὅταν δὲ μάχη ᾗ καὶ διαφωνία, ἐκφανῆς ἐφ' ἑαυτῆς καὶ ἡ ἐτέρα γίνεται· λανθάνει δὲ ἐν ἐτέρῳ, ὅτι καὶ ὅλως τὸ διττὸν τῶν ψυχῶν λανθάνει. εἰς ἕν γὰρ ἦλθον
 30 ἄμφω καὶ ἐποχεῖται ἡ ἐτέρα. ἑώρα οὖν ἡ ἐτέρα πάντα καὶ τὰ μὲν ἔχει ἐξεληθοῦσα, τὰ δ' ἀφίησι τῶν τῆς ἐτέρας· οἶον ἐταίρων ὁμιλίας φανυλοτέρων

λαβόντες ποτὲ ἄλλους ἀλλαξάμενοι ὀλίγα τῶν ἐκείνων μεμνήμεθα, χρηστοτέρων δὲ γεγενημένων πλείω.

32. τί δὲ δὴ φίλων καὶ παίδων καὶ γυναικός; πατρίδος δὲ καὶ τῶν ὧν ἂν καὶ ἀστεῖος οὐκ ἄτοπος δ
μνημονεύων; ἢ τὸ μὲν μετὰ πάθους ἐκάστου, ὃ δὲ
ἀπαθῶς ἂν τὰς μνήμας τούτων ἔχοι· τὸ γὰρ πάθος
ἴσως καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐν ἐκείνῳ καὶ τὰ ἀστεῖα τῶν
p. 396 παθῶν τῇ σπουδαίᾳ, καθ' ὅσον τῇ ἐτέρᾳ τι ἐκοινώ-
νησε. πρέπει δὲ τὴν μὲν χείρονα καὶ τῶν τῆς ἐτέ- 10
ρας ἐνεργημάτων ἐφλέσθαι τῆς μνήμης καὶ μάλιστα,
ὅταν ἀστεῖα ἢ καὶ αὐτῇ· γένοιτο γὰρ ἂν τις καὶ
ἐξ ἀρχῆς ἀμείνων καὶ τῇ παιδεύσει τῇ παρὰ τῆς
κρείττονος. τὴν δὲ δεῖ ἀσμένως λήθην ἔχειν ἐθέλειν
τῶν παρὰ τῆς χείρονος. εἴη γὰρ ἂν καὶ σπουδαίας 15
οὔσης τῆς ἐτέρας τὴν ἐτέραν τὴν φύσιν χείρονα
εἶναι κατεχομένην ὑπὸ τῆς ἐτέρας βίᾳ. ὅσῳ δὴ
σπεύδει πρὸς τὸ ἄνω πλείονων αὐτῇ ἢ λήθῃ, εἰ
μὴ που πᾶς ὁ βίος αὐτῇ καὶ ἐνταῦθα τοιοῦτος οἶφ'
μόνων τῶν κρείττονων εἶναι τὰς μνήμας· ἐπεὶ καὶ 20
ἐνταῦθα καλῶς τὸ ἐξιστάμενον τῶν ἀνθρωπίνων
σπουδασμάτων. ἀνάγκη οὖν καὶ τῶν μνημονευ-
μάτων· ὥστε ἐπιλήσμονα ἂν τις λέγων τὴν ἀγαθὴν
ὀρθῶς ἂν λέγοι τρόπῳ τοιούτῳ. ἐπεὶ καὶ φεύγει
ἐκ τῶν πολλῶν, καὶ τὰ πολλὰ εἰς ἓν συνάγει τὸ 25
ἄπειρον ἀφιεῖσα. οὕτω γὰρ καὶ οὐ μετὰ πολλῶν,
ἀλλὰ ἐλαφρὰ καὶ δι' αὐτῆς· ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα,
ὅταν ἐκεῖ ἐθέλῃ εἶναι, ἔτι οὐσα ἐνταῦθα ἀφήσι
πάντα ὅσα ἄλλα· ὀλίγα τοίνυν κακεῖ τὰ ἐντεῦθεν·
καὶ ἐν οὐρανῷ οὐσα πλείω. καὶ εἴποι ἂν ὁ Ἥρα- 30
κλῆς ἐκεῖνος ἀνδραγαθίας ἑαυτοῦ, ὃ δὲ καὶ ταῦτα
σμικρὰ ἡγούμενος καὶ μετατεθεὶς εἰς ἀγιώτερον

τόπον καὶ ἐν τῷ νοητῷ γεγεννημένος καὶ ὑπὲρ τὸν Ἑρακλέα ἰσχύσας τοῖς ἄθλοις, οἷα ἀθλεύουσι σοφοὶ [τίνων μνημονεύσει];

IV.

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΠΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

- 5 1. Τί οὖν ἔρεῖ, καὶ τίνων τὴν μνήμην ἔξει p. 397
 ψυχὴ ἐν τῷ νοητῷ καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἐκείνης γε-
 νομένη; ἢ ἀκόλουθον εἰπεῖν ἐκεῖνα θεωρεῖν καὶ
 περὶ ἐκεῖνα ἐνεργεῖν, ἐν οἷς ἔστιν, ἢ μὴδὲ ἐκεῖ
 εἶναι. τῶν οὖν ἐνταῦθα οὐδέν, οἷον ὅτι ἐφιλοσό-
 10 φησε, καὶ δὴ καὶ ὅτι ἐνταῦθα οὐσα ἐθεᾶτο τὰ
 ἐκεῖ. ἀλλ' εἰ μὴ ἔστιν, ὅτε τις ἐπιβάλλει τινὶ τῇ
 νοήσει, ἄλλο τι ποιεῖν ἢ νοεῖν κἀκεῖνο θεωρεῖν,
 καὶ ἐν τῇ νοήσει οὐκ ἔστιν ἐμπεριεχόμενον τὸ
 ἐνενοήκειν, ἀλλ' ὕστερόν τις ἂν τοῦτ' εἰ ἔτυχεν,
 15 εἰποι· τοῦτο δὲ ἦδη μεταβάλλοντος· οὐκ ἂν εἴη ἐν
 τῷ νοητῷ καθαρῶς ὄντα μνήμην ἔχειν τῶν τῇδὲ
 ποτε αὐτῷ τινι γεγεννημένων. εἰ δὲ καί, ὥσπερ
 δοκεῖ, ἄχρονος πᾶσα ἡ νόησις, ἐν αἰῶνι, ἀλλ' οὐκ
 ἐν χρόνῳ ὄντων τῶν ἐκεῖ, ἀδύνατον μνήμην εἶναι
 20 ἐκεῖ οὐχ ὅτι τῶν ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ὅλως ὅτουοῦν.
 ἀλλ' ἔστιν ἕκαστον παρόν· ἐπεὶ οὐδὲ διεξοδος οὐδὲ
 μεταβάσις ἀφ' ἐτέρου ἐπ' ἄλλο. τί οὖν; οὐκ ἔσται
 διαίρεσις ἄνωθεν εἰς εἰδη, ἢ κάτωθεν ἐπὶ τὸ καθό-
 λου καὶ τὸ ἄνω; τῷ μὲν γὰρ ἄνω μὴ ἔστω ἐνερ-
 25 γεία [πάντα] ὁμοῦ ὄντι, τῇ δὲ ψυχῇ ἐκεῖ οὔση δια-
 τί οὐκ ἔσται; τί οὖν κῶλύει καὶ ταύτῃ τὴν ἐπι-
 βολὴν ἀθρόαν ἀθρόων γίνεσθαι; ἄρ' οὖν ὥς τινος
 ὁμοῦ; ἢ ὥς πολλῶν ὁμοῦ πάσας νοήσεις. τοῦ γὰρ
 θεάματος ὄντος ποικίλου ποικίλην καὶ πολλὴν τὴν
 30 νόησιν ἅμα [δεῖ] γίνεσθαι καὶ πολλὰς τὰς νοήσεις,

οἷον αἰσθήσεις πολλὰς προσώπου ὀφθαλμῶν ἅμα
 ὀρωμένων καὶ ῥινὸς καὶ τῶν ἄλλων. ἀλλ' ὅταν ἐν
 τι διαιρῇ καὶ ἀναπτύσσει; ἢ ἐν τῷ νῷ διήρηται·
 καὶ τὸ τοιοῦτον οἷον ἐναπέρεισις μᾶλλον. τὸ δὲ
 πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον ἐν τοῖς εἶδεσιν οὐ χρόνῳ 5
 ὄν οὐδὲ τὴν νόησιν τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου
 χρόνῳ ποιήσει· ἐστὶ γὰρ καὶ τάξει, οἶονεὶ φυτοῦ
 ἢ τάξις ἐκ ῥιζῶν ἀρξαμένη ἕως εἰς τὸ ἄνω τῷ
 θεωμένῳ οὐκ ἔχει ἄλλως ἢ τάξει τὸ πρότερον καὶ
 τὸ ὕστερον ἅμα τὸ πᾶν θεωμένῳ. ἀλλ' ὅταν εἰς 10
 ἐν βλέπῃ, εἶτα πολλὰ καὶ πάντα ἔχῃ, πῶς τὸ μὲν
 πρῶτον ἔσχε, τὰ δὲ ἐφεξῆς; ἢ ἡ δυνάμις ἢ μία
 οὕτως ἢν μία, ὥς πολλὰ ἐν ἄλλῳ, καὶ οὐ κατὰ
 μίαν νόησιν πάντα. αἱ γὰρ ἐνεργεῖαι οὐ καθ' ἓνα,
 ἀλλ' αἰεὶ πᾶσαι δυνάμει ἐστώσῃ· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις 15
 γινομένων. ἤδη γὰρ ἐκεῖνο ὥς μὴ [τὸ] ἐν ὄν δυ-
 νηθῆναι τὴν τῶν πολλῶν ἐν αὐτῷ φύσιν δέξασθαι
 πρότερον οὐκ ὄντων.

p. 398 2. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ταύτῃ. ἑαυτοῦ δὲ πῶς; ἢ
 οὐδὲ ἑαυτοῦ ἔξει τὴν μνήμην, οὐδ' ὅτι αὐτὸς ὁ 20
 θεωρῶν, οἷον Σωκράτης, ἢ ὅτι νοῦς ἢ ψυχή. πρὸς
 δὴ ταῦτά τις ἀναμνησθήτω, ὥς ὅταν καὶ ἐνταῦθα
 θεωρῇ καὶ μάλιστα ἐναργῶς, οὐκ ἐπιστρέφει πρὸς
 ἑαυτὸν τότε τῇ νοήσῃ, ἀλλ' ἔχει μὲν ἑαυτόν, ἢ δὲ
 ἐνεργεῖα πρὸς ἐκεῖνο, καὶ ἐκεῖνο γίνεται οἷον ὕλην 25
 ἑαυτὸν παρασχών, εἰδοποιούμενος δὲ κατὰ τὸ ὁρώ-
 μενον καὶ δυνάμει ὦν τότε αὐτός. τότε οὖν αὐτός
 ἐστὶν ἐνεργεῖα, ὅταν μὴδὲν νοῇ· ἢ, εἰ μὲν αὐτός, κενός
 ἐστὶ παντός. εἰ δὲ ἐστὶν αὐτὸς τοιοῦτος οἷος πάντα
 εἶναι, ὅταν αὐτὸν νοῇ, πάντα ὁμοῦ νοεῖ· ὥστε τῇ μὲν 30
 εἰς ἑαυτὸν ὁ τοιοῦτος ἐπιβολῇ καὶ ἐνεργεῖα ἑαυτὸν
 ὁρῶν τὰ πάντα ἐμπεριεχόμενα ἔχει, τῇ δὲ πρὸς τὰ

πάντα ἐμπεριεχόμενον ἑαυτόν. ἀλλ' εἰ οὕτω ποιεῖ,
 μεταβάλλει τὰς νοήσεις, ὃ πρότερον αὐτοὶ οὐκ ἤξι-
 οῦμεν. ἡ λεκτέον ἐπὶ μὲν τοῦ νοῦ τὸ ὡσαύτως
 5 ἔχειν, ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς ἐν οἷον ἐσχάτοις τοῦ νοη-
 καὶ προσχωρεῖν εἰσω· εἰ γάρ τι περὶ τὸ μένον
 γίνεται, δεῖ αὐτὸ παραλλαγήν πρὸς τὸ μένον ἔχειν
 μὴ ὁμοίως μένον. ἡ οὐδὲ μεταβολὴν λεκτέον γίνε-
 σθαι, ὅταν ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ ἐφ' ἑαυτόν, καὶ ὅταν
 10 ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ τὰ ἄλλα· πάντα γὰρ αὐτός ἐστι
 καὶ ἄμφω ἓν. ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἐν τῷ νοητῷ οὐσα
 τοῦτο πάσχει τὸ ἄλλο καὶ ἄλλο πρὸς αὐτὴν καὶ τὰ
 ἐν αὐτῇ. ἡ καθαρῶς ἐν τῷ νοητῷ οὐσα ἔχει τὸ
 ἀμετάβλητον καὶ αὐτὴ. καὶ γὰρ αὐτὴ ἐστὶν ἃ ἐστίν·
 15 ἐπεὶ καὶ ὅταν ἐν ἐκείνῳ ἢ τῷ τόπῳ, εἰς ἕνωσιν
 ἐλθεῖν τῷ νῷ ἀνάγκη, εἶπερ ἐπεστράφη· στρα-
 φεῖσα γὰρ οὐδὲν μεταξὺ ἔχει, εἰς τε νοῦν ἐλθοῦσα
 ἡρμοσται, καὶ ἀρμοσθεῖσα ἡνωται οὐκ ἀπολλυμένη,
 ἀλλ' ἓν ἐστὶν ἄμφω καὶ δύο. οὕτως οὖν ἔχουσα
 20 οὐκ ἂν μεταβάλλοι, ἀλλὰ ἔχοι ἂν ἀτρέπτως πρὸς
 νόησιν ὁμοῦ ἔχουσα τὴν συναίσθησιν αὐτῆς, ὡς ἐν
 ἅμα τῷ νοητῷ ταῦτόν γενομένη.

3. ἐξελθοῦσα δὲ ἐκεῖθεν καὶ οὐκ ἀνασχομένη p. 399
 τὸ ἓν, τὸ δὲ αὐτῆς ἀσπασαμένη καὶ ἕτερον ἐθελή-
 25 σασα εἶναι καὶ οἷον προκύνψασα, μνήμην, ὡς ἔοικεν,
 ἑαυτῆς λαμβάνει. μνήμη δὲ ἡ μὲν τῶν ἐκεῖ ἐτι
 κατέχει μὴ πεσεῖν, ἡ δὲ τῶν ἐνταῦθα ὡδὶ φέρει,
 ἡ δὲ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἐκεῖ κατέχει, καὶ ὅλως, οὐ
 μνημονεύει, ἐκεῖνο ἐστὶ καὶ γίνεται. ἦν γὰρ τὸ
 30 μνημονεύειν ἢ νοεῖν ἢ φαντάζεσθαι, ἡ δὲ φαν-
 τασία αὐτῇ οὐ τῷ ἔχειν, ἀλλ' οἷα ὁράει καὶ οἷα
 διαάκειται· καὶ τὰ αἰσθητὰ ἰδῆ, ὁπόσον αὐτῶν ἂν

ἰδῆ, τοσοῦτον ἔχει τὸ βάθος. ὅτι γὰρ ἔχει πάντα δευτέρως, οὐχ οὕτω τελείως πάντα γίνεται, καὶ μεθόριον οὐσα καὶ ἐν τοιοῦτῳ κειμένη ἐπ' ἄμφω φέρεται.

4. ἐκεῖ μὲν οὖν καὶ τὰγαθὸν διὰ νοῦ ὄρα, οὐ 5
γὰρ στέγεται ἐκεῖνο, ὥστε μὴ διελθεῖν εἰς αὐτήν·
ἐπεὶ μὴ σῶμα τὸ μεταξὺ ὥστε ἐμποδίζειν· καίτοι
καὶ σωμάτων [ἄντων] μεταξὺ πολλαχῇ εἰς τὰ τρίτα
ἀπὸ τῶν πρώτων ἢ ἄφίξις. εἰ δὲ πρὸς τὰ κάτω
δοίῃ αὐτήν, ἀναλόγως τῇ μνήμῃ καὶ τῇ φαντασίᾳ 10
ἔχει ὃ ἠθέλησε. διὸ ἡ μνήμη, καὶ ὅταν τῶν ἀρ-
στων ἦ, οὐκ ἄριστον. δεῖ δὲ τὴν μνήμην λαμβά-
νειν οὐ μόνον ἐν τῷ οἷον αἰσθάνεσθαι ὅτι μνημο-
νεύει, ἀλλὰ καὶ ὅταν διακέηται κατὰ τὰ πρόσθεν
παθήματα ἢ θεάματα. γένοιτο γὰρ ἂν καὶ μὴ παρα- 15
κολουθοῦντα, ὅτι ἔχει, ἔχειν παρ' αὐτῷ ἰσχυρο-
τέρως ἢ εἰ εἰδείῃ. εἰδὼς μὲν γὰρ τάχα ἂν ὥς ἄλλο
ἔχοι ἄλλος αὐτὸς ὢν, ἀγνοῶν δὲ ὅτι ἔχει κινδυ-
νεύει εἶναι ὃ ἔχει· ὃ δὴ πάθημα μᾶλλον πεσεῖν
ποιεῖ τὴν ψυχὴν. ἀλλ' ἀφισταμένη τοῦ ἐκεῖ τό- 20
που ἀναφέρει τὰς μνήμας, ὅπως οὖν εἶχε κάκει· ἡ
δὲ ἐνέργεια ἐκείνων ἠφάνιζε τὴν μνήμην. οὐ γὰρ
ὥς κείμενοι ἦσαν τύποι, ἵνα ἂν ἦν ἴσως ἄτοπον
τὸ συμβαῖνον, ἀλλ' ἡ δύναμις ἦν ἡ ἀφεθείσα ὥστε-
p. 400 ρον εἰς ἐνέργειαν. παυσταμένης οὖν τῆς ἐν τῷ 25
νοητῷ ἐνεργείας εἶδεν, ἃ πρότερον ἡ ψυχὴ πρὶν
ἐκεῖ γενέσθαι ἰδοῦσα ἦν.

5. τί οὖν; κάκεινα νῦν αὐτὴ ἡ δύναμις, καθ'
ἦν τὸ μνημονεύειν, εἰς ἐνέργειαν ἄγει; ἢ εἰ μὲν
μὴ αὐτὰ ἐωρῶμεν, μνήμη, εἰ δ' αὐτά, ᾧ κάκει 30
ἐωρῶμεν. ἐγείρεται γὰρ τοῦτο οἷς ἐγείρεται, καὶ
τοῦτό ἐστι τὸ ὄρων περὶ τῶν ἐληγμένων. οὐ γὰρ

εἰκασία δὲ χρῶμενον ἀποφαίνεσθαι οὐδὲ συλλο-
 γισμῷ τὰς ἀρχὰς ἄλλοθεν εἰληφότι, ἀλλ' ἔστι περὶ
 τῶν νοητῶν, ὡς λέγεται, καὶ ἐνθάδε οὔσι τῷ αὐτῷ
 λέγειν, ὃ δύνανται ἔχει τὰ ἐκεῖ θεωρεῖν. ταῦτό
 5 γὰρ οἷον ἐγείραντας δὲ ὁρᾶν τὰ ἐκεῖ· οἷον εἴ τις
 ἀνάγων αὐτοῦ τὸν ὁφθαλμὸν ἐπὶ τινος ὑψηλῆς
 σκοπιᾶς ὁρᾷ, ἃ οὐδεὶς τῶν οὐ σὺν αὐτῷ ἀνα-
 βεβηκότων. ἡ τοίνυν μνήμη ἐκ τοῦ λόγου φαίνε-
 ται ἄρχεσθαι ἀπὸ οὐρανοῦ, ἥδη τῆς ψυχῆς τοῦς
 10 ἐκεῖ τόπους καταλιπούσης. ἐντεῦθεν μὲν οὖν ἐν
 οὐρανῷ γενομένη καὶ σταῖσα θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ
 τῶν ἐνθάδε μνήμην πολλῶν ἔχει οἷων εἰρηται,
 καὶ ἐπιγινώσκειν πολλὰς τῶν πρότερον ἐγνωσμένων,
 εἶπερ καὶ σώματα ἔχειν περὶ αὐτὰς ἀνάγκη ἐν
 15 σχήμασιν ὁμοίσις. καὶ εἰ τὰ σχήματα δὲ ἀλλάζαι-
 το σφαιροειδῇ ποιησάμεναι, ἀλλὰ διὰ τῶν ἡθῶν
 καὶ τῆς τῶν τρόπων ιδιότητος [ἂν] γνωρίζοιεν· οὐ
 γὰρ ἄτοπον. τὰ μὲν γὰρ πάθη ἔστωσαν ἀποθέ-
 μεναι, τὰ δὲ ἡθῆ οὐ κωλύεται μένειν. εἰ δὲ καὶ
 20 διαλέγεσθαι δύναιτο, καὶ οὕτως ἂν γνωρίζοιεν.
 ἀλλ' ὅταν ἐκ τοῦ νοητοῦ κατέλθωσι, πῶς; ἢ
 ἀνακινήσουσι τὴν μνήμην, ἐλαττόνως μέντοι ἢ
 ἐκείναι, τῶν αὐτῶν· ἄλλα τε γὰρ ἔξουσιν μνημο-
 νεύειν, καὶ χρόνος πλείων λήθην παντελῆ πολλῶν
 25 πεποιηκῶς ἔσται. ἀλλ' εἰ τραπεῖσαι εἰς τὸν αἰσθη-
 τὸν κόσμον εἰς γενέσιν τῇδε πεσοῦνται, ποῖος τρό-
 πος ἔσται τοῦ μνημονεύειν; ἢ οὐκ ἀνάγκη εἰς πᾶν
 βάθος πεσεῖν. ἔστι γὰρ κινήθεις καὶ στηῆναι ἐπὶ
 τι προελθούσας καὶ οὐδὲν δὲ κωλύει πάλιν ἐκδῦναι, p. 401
 30 πρὶν γενέσεως ἔλθειν ἐπ' ἔσχατον τόπον.

6. τὰς μὲν οὖν μετιούσας καὶ μεταβαλλούσας
 ψυχὰς ἔχοι ἂν τις εἰπεῖν ὅτι καὶ μνημονεύουσι,

τῶν γὰρ γεγενημένων καὶ παρεληλυθότων ἡ μνήμη· αἷς δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ὑπάρχει μένειν, τίνων ἂν αὐταὶ μνημονεύοιεν; ἄστρον δὲ περὶ ψυχῆς τῶν τε ἄλλων ἀπάντων καὶ θῆ καὶ περὶ ἡλίου καὶ σελήνης ἐπι- 5 ζητεῖ ὁ λόγος τὰς μνήμας, καὶ τελευτῶν εἰσι καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν, καὶ ἐπιτολήσει καὶ τοῦ Διὸς αὐτοῦ τὰς μνήμας πολυπραγμονεῖν. ταῦτα δὲ ζητῶν καὶ τὰς διανοίας αὐτῶν καὶ τοὺς λογισμοὺς τίνες εἰσὶ θεωρήσει, εἴπερ εἰσὶν. εἰ οὖν μήτε ζητοῦσι μήτε ἀποροῦσιν — οὐδενὸς γὰρ δέονται, 10 οὐδὲ μανθάνουσιν, ἃ πρότερον οὐκ ἦν αὐτοῖς ἐν γνώσει· τίνες ἂν λογισμοὶ ἢ τίνες συλλογισμοὶ αὐτοῖς γίνονται ἢ διανοήσεις; ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων αὐτοῖς ἐπίνοιαὶ καὶ μηχαναί, ἐξ ὧν διοικήσουσι τὰ ἡμέτερα ἢ ὅλως τὰ τῆς γῆς· ἄλλος 15 γὰρ τρόπος τῆς εἰς τὸ πᾶν παρ' αὐτῶν εὐδημοσύνης.

7. τί οὖν; ὅτι τὸν θεὸν εἶδον οὐ μνημονεύουσιν; ἢ ἀεὶ ὁρῶσιν. ἔως δ' ἂν ὁρῶσιν, οὐκ ἐνὶ δήπου φάναι αὐτὸν ἑωρακέναι· παυσαμένων γὰρ τοῦτο ἂν πάθος εἴη. τί δέ; οὐδ' ὅτι περιῆλθον χθὲς τὴν 20 γῆν καὶ τὸ πέρυσιν, οὐδ' ὅτι ἔξω χθὲς καὶ πάλαι καὶ ἐξ οὗ ζῶσιν; ἢ ζῶσιν ἀεὶ· τὸ δὲ ἀεὶ ταυτόν ἐν, τὸ δὲ χθὲς τῆς φορᾶς καὶ τὸ πέρυσιν τοιοῦτον ἂν εἴη, οἷον ἂν εἴ τις τὴν ὁρμὴν τὴν κατὰ πόδα ἕνα γενομένην μερίζοι εἰς πολλά, καὶ ἄλλην καὶ ἄλλην καὶ πολλὰς 25 ποιοῖ τὴν μίαν. καὶ γὰρ ἐνταῦθα μία φορὰ, παρὰ δὲ ἡμῖν μετροῦνται πολλαὶ καὶ ἡμέραι ἄλλαι, ὅτι καὶ νύκτες διαλαμβάνουσιν. ἐκεῖ δὲ μιᾶς οὔσης ἡμέρας πῶς πολλαί; ὥστε οὐδὲ τὸ πέρυσιν. ἀλλὰ τὸ διάστημα οὐ ταυτόν, ἀλλ' ἄλλο, καὶ τὸ ξωδίου 30 τμημα ἄλλο. διὰ τί οὖν οὐκ ἐρεῖ 'παρῆλθον τόδε, νῦν δὲ ἐν ἄλλῳ εἰμὶ'; εἰ δὲ καὶ ἐφορᾷ τὰ [τῶν]

ἀνθρώπων, πῶς οὐ καὶ τὰς μεταβολὰς τὰς περὶ αὐτούς, καὶ ὅτι νῦν ἄλλοι; εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ὅτι πρότερον ἕτεροι, καὶ ἕτερα· ὥστε καὶ μνήμη.

8. ἢ οὐκ ἀνάγκη οὔτε ὅσα τις θεωρεῖ ἐν p. 402
 5 μνήμη τίθεσθαι, οὔτε τῶν πάντη κατὰ συμβεβηκὸς ἐπακολουθούντων ἐν φαντασίᾳ γίνεσθαι, ὧν τε ἡ νόησις καὶ ἡ γνῶσις ἐναργεστέρα, εἰ ταῦτα αἰσθητῶς γένοιτο, οὐκ ἀνάγκη παρέντα τὴν γνῶσιν αὐτῶν τῷ κατὰ μέρος αἰσθητῷ τὴν ἐπιβολὴν ποιεῖσθαι,
 10 εἰ μὴ τις ἔργῳ οἰκονομοῖτό τι, τῶν ἐν μέρει τῇ γνῶσει τοῦ ὅλου ἐμπεριεχομένων. λέγω δὲ ἕκαστον ὧδε· πρῶτον μὲν τὸ μὴ ἀναγκαῖον εἶναι, ἃ τις ὁρᾷ, παρατίθεσθαι παρ' αὐτῷ. ὅταν γὰρ μὴ διαφέρῃ, ἢ μὴ πρὸς αὐτὸν ἢ ὅλως ἡ αἰσθησις ἀπροαι-
 15 ρέτως τῇ διαφορᾷ τῶν ὁρωμένων κινήσεισα, τοῦτο αὐτῇ ἑπαθε μόνῃ τῆς ψυχῆς οὐ δεξαμένης εἰς τὸ εἶσω, ἅτε μήτε πρὸς χρεῖαν μήτε πρὸς ἄλλην ὠφέλειαν αὐτῇ τῆς διαφορᾶς μέλον. ὅταν δὲ καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῇ πρὸς ἄλλοις ἢ, καὶ παντελῶς οὐκ
 20 ἂν ἀνάσχοιτο τῶν τοιούτων παρελθόντων τὴν μνήμην, ὅπου μὴδὲ παρόντων γινώσκει τὴν αἰσθησιν. καὶ μὴν ὅτι τῶν πάντη κατὰ συμβεβηκὸς γινομένων οὐκ ἀνάγκη ἐν φαντασίᾳ γίνεσθαι, εἰ δὲ καὶ γένοιτο, οὐχ ὥστε καὶ φυλάξαι καὶ παρατηρῆσαι, ἀλλὰ καὶ
 25 ὁ τύπος τοῦ τοιούτου οὐ δίδωσι συναἰσθησιν, μάθοι ἂν τις, εἰ τὸ λεγόμενον οὕτω λάβοι. λέγω δὲ ὧδε· εἰ μηδέποτε προηγούμενον γένοιτο τὸν ἄερα τόνδε εἶτα τόνδε τεμεῖν ἐν τῷ κατὰ τόπον κινεῖσθαι, ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον διελθεῖν, οὔτ' ἂν
 30 τήρησις αὐτοῦ οὔτ' ἂν ἐννοια βαδίζουσι γένοιτο. ἐπεὶ καὶ τῆς ὁδοῦ εἰ μὴ ἐγίνετο τὸ τότε διανύσαι προηγούμενον, δι' ἄερος δὲ ἦν τὴν διεξο-

δον ποιήσασθαι, οὐκ ἂν ἐγένετο ἡμῖν μέλειν τοῦ
 ἐν ὅτῳ σταδίῳ γῆς ἐσμέν, ἢ ὅσον ἡνύσαμεν· καὶ
 εἰ κινεῖσθαι δὲ ἔδει μὴ τοσόνδε χρόνον, ἀλλὰ μό-
 νον κινεῖσθαι, μὴδ' ἄλλην τινὰ πρᾶξιν εἰς χρόνον
 ἀνήγομεν, οὐκ ἂν ἐν μνήμῃ ἄλλον ἂν καὶ ἄλλον 5
 χρόνον ἐποιησάμεθα. γινώριμον δέ, ὅτι τῆς δια-
 νοίας ἐχούσης τὸ πραττόμενον ὅλον καὶ πιστευού-
 σης οὕτω πάντωςπραχθήσεσθαι οὐκ ἂν ἔτι προσέ-
 χοι γιγνομένοις ἐκάστοις. καὶ μὴν καὶ ὅταν τις
 ταῦτόν ἀεὶ ποιῇ, μάτην ἂν ἔτι παρατηροῖ ἕκαστα 10
 τοῦ ταύτου. εἰ οὖν τὰ ἄστρο φερόμενα τὰ αὐτῶν
 πράττοντα φέρεται καὶ οὐχ ἵνα παρέλθῃ ταῦτα,
 ὅσα παρέρχεται, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῖς οὔτε ἡ θέα
 ὦν πάρεσιν, οὔτε τὸ παρελθεῖν, κατὰ συμβεβη-
 κός τε ἡ πάροδος, πρὸς ἄλλοις τε ἡ γνώμη μεί- 15
 ξοσι, τὰ τε αὐτὰ ἀεὶ δι' ὧν διέρχονται ταῦτα, ὅ
 τε χρόνος οὐκ ἐν λογισμῷ ὁ ἐν τοσῶδε, εἰ καὶ
 διηρεῖτο, οὐκ ἀνάγκη οὔτε τόπων ὧν παρίασιν
 οὔτε χρόνων εἶναι μνήμην, * * * ζώην τε τὴν αὐτὴν
 ἔχοντα, ὅπου καὶ τὸ τοπικὸν αὐτοῖς περὶ ταῦτόν, 20
 ὥς μὴ τοπικόν, ἀλλὰ ζωτικὸν τὸ κίνημα εἶναι ζῶου
 ἐνὸς εἰς αὐτὸ ἐνεργοῦντος ἐν στάσει μὲν ὥς πρὸς τὸ
 ἔξω, [ἐν] κινήσει δὲ τῇ ἐν αὐτῷ ζωῇ αἰδίῳ οὔσῃ. καὶ
 μὴν εἰ καὶ χορεῖα ἀπεικάσειέ τις τὴν κίνησιν αὐτῶν,
 εἰ μὲν ἰσταμένη ποτέ, ἡ πᾶσα ἂν εἴη τελεία ἡ συντε- 25
 λεσθεῖσα ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος, ἀτελής δὲ ἡ ἐν μέρει
 ἐκάστη· εἰ δὲ τοιαύτη οἷα ἀεὶ, τελεία ἀεὶ. εἰ δὲ ἀεὶ
 τελεία, οὐκ ἔχει χρόνον ἐν ᾧ τελεσθήσεται οὐδὲ
 τόπον· ὥστε οὐδὲ ἔφεσιν ἂν ἔχοι οὕτως· ὥστε οὔτε
 χρονικῶς οὔτε τοπικῶς μετρήσει· ὥστε οὐδὲ μνήμη 30
 τούτων. εἰ μέντοι αὐτοὶ μὲν ζώην ζῶσι μακαρίαν
 ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς τὸ ζῆν προσεμβλέποντες, ταύτῃ

- δὲ τῶν ψυχῶν αὐτῶν πρὸς ἓν τῇ νεύσει καὶ τῇ ἐξ
αὐτῶν εἰς τὸν σύμπαντα οὐρανὸν ἐλλάμψει ὥσπερ
χορδαὶ ἐν λύρᾳ συμπαθῶς κινηθεῖσαι μέλος ἂν
ἄσειαν ἐν φυσικῇ τινι ἁρμονίᾳ, εἰ οὕτω κινοῖτο ὁ
5 σύμπας οὐρανὸς καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ πρὸς αὐτόν,
φερόμενος καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλα ἄλλως πρὸς τὸ αὐτὸ
ἄλλης αὐτοῖς καὶ τῆς θέσεως οὔσης, ἔτι ἂν μᾶλλον
ἡμῖν ὁ λόγος ὀρθοῖτο μιᾶς ζωῆς καὶ ὁμοίας τῆς
πάντων ἔτι μᾶλλον οὔσης.
- 10 9. ὁ δὲ δὴ πάντα κοσμῶν Ζεὺς καὶ ἐπιτρο-
πεύων καὶ διατιθεῖς, εἰς αἷ ψυχὴν βασιλικὴν καὶ
βασιλικὸν νοῦν ἔχων καὶ πρόνοιαν, ὅπως γίγνοιτο,
καὶ γινομένων ἐπιστάσιαν καὶ τάξει διοικῶν καὶ
περιόδους ἐλίττων πολλὰς ἤδη καὶ τελέσας, πῶς
15 ἂν ἐν τούτοις ἅπασι μνήμην οὐκ ἔχοι, ὁπόσαι τε
ἐγένοντο καὶ οἶαι αἱ περίοδοι; καὶ ὥς ἂν καὶ ἔπειτα
γένονιντο μηχανώμενος καὶ συμβάλλων καὶ λογιζό-
μενος [πῶς οὐ] μνημονικώτατος ἂν εἴη πάντων,
ὅσῳ καὶ δημιουργὸς σοφώτατος; τὸ μὲν οὖν περι-
20 ὄδων τῆς μνήμης καὶ καθ' αὐτὸ ἂν ἔχοι πολλὴν p. 404
ἀπορίαν, ὁπόσος ἀριθμὸς εἴη καὶ εἰ εἰδείη. πεπε-
ρασμένος γὰρ ὢν ἀρχὴν τῷ παντὶ χρονικὴν δώσει·
εἰ δ' ἄπειρος, οὐκ εἰδήσει, ὁπόσα τὰ αὐτοῦ ἔργα.
ἢ ὅτι ἐν εἰδήσει καὶ μιᾷ ζωῇ αἰεὶ· οὕτως γὰρ
25 ἄπειρος καὶ τὸ ἐν οὐ γνώσει ἔξωθεν, ἀλλ' ἔργῳ,
συνόντος αἰεὶ τοῦ οὕτως ἀπείρου, μᾶλλον δὲ
παρεπομένου καὶ θεωρουμένου οὐκ ἐπακτῷ γνώσει.
ὥς γὰρ τὸ αὐτοῦ ἄπειρον τῆς ζωῆς οἶδεν, οὕτω
καὶ τὴν ἐνέργειαν τὴν εἰς τὸ πᾶν μίαν οὔσαν, οὐχ
30 ὅτι εἰς τὸ πᾶν.
10. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ κοσμοῦν διττόν, [καὶ] τὸ μὲν
ὥς τὸν δημιουργὸν λέγομεν, τὸ δὲ ὥς τὴν τοῦ

παντός ψυχὴν, καὶ τὸν Δία λέγοντες ὅτε μὲν ὥς
ἐπὶ τὸν δημιουργὸν φερόμεθα, ὅτε δὲ ἐπὶ τὸ ἡγε-
μονοῦν τοῦ παντός, ἐπὶ μὲν τοῦ δημιουργοῦ ἀφαι-
ρετέον πάντη τὸ πρόσω καὶ ὀπίσω μίαν αὐτῷ
ἄτρεπτον καὶ ἄχρονον ζωὴν διδόντας. ἡ δὲ τοῦ 5
κόσμου ζωὴ τὸ ἡγούμενον ἐν αὐτῇ ἔχουσα ἐτι
ἐπιζητεῖ λόγον. εἰ οὖν καὶ αὕτη μὴ ἐν τῷ λογίξε-
σθαι ἔχει τὸ ζῆν, μηδ' ἐν τῷ ζητεῖν ὃ τι δεῖ ποιεῖν.
ἤδη γὰρ ἐξεύρεται καὶ τέτακται ἃ δεῖ, οὐ ταχθέντα.
τὰ γὰρ ταχθέντα ἦν τὰ γινόμενα, τὸ δὲ ποιοῦν 10
αὐτὰ ἢ τάξις· τοῦτο δὲ ψυχῆς ἐνέργεια ἐξηρτημέ-
νης μενούσης φρονήσεως, ἥς εἰκὼν ἡ ἐν αὐτῇ τάξις.
οὐ τρεπομένης δὲ ἐκείνης ἀνάγκη μηδὲ ταύτην
τρέπεσθαι· οὐ γὰρ ὅτε μὲν βλέπει ἐκεῖ, ὅτε δὲ οὐ
βλέπει· ἀπολειπομένη γὰρ ἂν ἀποροῖ· μία γὰρ 15
ψυχὴ καὶ ἐν ἔργον. τὸ γὰρ ἡγεμονοῦν ἐν κρατοῦν
ἀεί, καὶ οὐχ ὅτε μὲν κρατοῦν, ὅτε δὲ κρατούμενον.
πόθεν γὰρ τὰ πλείω, ὥστε καὶ γενέσθαι μάχην ἢ
ἀπορίαν; καὶ τὸ διοικοῦν ἐν τὸ αὐτὸ ἀεὶ ἐθέλει.
διὰ τί γὰρ ἂν ἄλλο καὶ ἄλλο, ἵνα εἰς πλείω ἀπορῇ; 20
καίτοι, εἰ καὶ ἐν οὖσα μεταβάλλοι, οὐκ ἂν ἀποροῖ.
οὐ γὰρ ὅτι εἶδη πολλὰ τὸ πᾶν καὶ μέρη ἔχει καὶ
ἐναντιώσεις πρὸς τὰ μέρη, διὰ τοῦτο ἂν ἀποροῖ,
ὅπως διαθεῖτο· οὐ γὰρ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων οὐδ' ἀπὸ
τῶν μερῶν ἄρχεται, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρώτων, καὶ 25
ἀπὸ πρώτου ἀρξαμένη ὁδῷ ἀνεμποδίστῳ ἐπὶ πάντα
εἰσι καὶ κοσμεῖ καὶ διὰ τοῦτο κρατεῖ, ὅτι ἐφ' ἐνὸς
ἔργου μένει τοῦ αὐτοῦ καὶ ταυτόν. εἰ δὲ ἄλλο
p. 405 καὶ ἄλλο βουλευόιτο, πόθεν τὸ ἄλλο; εἰδ' ὃ τι
χρὴ ποιεῖν ἀπορήσει, καὶ ἀσθενήσει τὸ ἔργον αὐτῇ 30
εἰς ἀμφίβολον τοῦ πράττειν ἐν λογισμοῖς ἰούσῃ.

11. ἔστι γὰρ ὥσπερ ἐφ' ἐνὸς ζῴου ἢ διοίκησις,

- ἡ μὲν τις ἀπὸ τῶν ἔξωθεν καὶ μερῶν, ἡ δὲ τις ἀπὸ τῶν ἐνδον καὶ τῆς ἀρχῆς, καθάπερ ἰατροὺς μὲν ἔξωθεν ἀρχόμενος καὶ κατὰ μέρος ἄπορος πολλαχῇ καὶ βουλεύεται, ἡ δὲ φύσις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀπροσδεῆς βουλευ-
- 5 σεως. καὶ δεῖ τοῦ παντὸς τὴν διοίκησιν καὶ τὸν διοικοῦντα ἐν τῷ ἡγεῖσθαι οὐ κατ' ἰατροῦ ἔξιν εἶναι, ἀλλ' ὥς ἡ φύσις. πολὺ δὲ μᾶλλον ἐκεῖ τὸ ἀπλοῦν, ὅσῳ κατὰ πάντων ἐμπεριειλημμένων ὥς μερῶν ζώου ἐνός. πάσας γὰρ τὰς φύσεις κρατεῖ μία, αἱ
- 10 δὲ ἔπονται ἀνηρτημέναι καὶ ἐξηρτημέναι καὶ οἶον ἐκφύσαι, ὥς ἡ ἐν κλάδοις τῆς τοῦ ὄλου φυντοῦ. τίς οὖν ὁ λογισμὸς ἢ τίς ἀρίθμησις ἢ τίς ἡ μνήμη παρούσης αἰ φρονήσεως καὶ ἐνεργούσης καὶ κρατούσης καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ διοικούσης; οὐ γὰρ δὴ
- 15 ὅτι ποικίλα καὶ διάφορα τὰ γινόμενα, δεῖ συνεπόμενον ταῖς τοῦ γινομένου μεταβολαῖς καὶ τὸ ποιοῦν ἡγεῖσθαι. ὅσῳ γὰρ ποικίλα τὰ γινόμενα, τοσοῦτῳ τὸ ποιοῦν ὁσαύτως μένον. πολλὰ γὰρ καὶ ἐφ' ἐνός ἐκάστου ζώου τὰ γινόμενα κατὰ φύσιν καὶ
- 20 οὐχ ὁμοῦ πάντα, αἱ ἡλικίαι, αἱ ἐκφύσεις ἐν χρόνοις, οἶον κεράτων, γενείων, μαζῶν ἀυξήσεις, ἀκμαί, γενέσεις ἄλλων, οὐ τῶν πρόσθεν λόγων ἀπολλυμένων, ἐπιγινομένων δὲ ἄλλων. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τοῦ καὶ ἐν τῷ γεννωμένῳ αὐτῷ ζῳῷ τὸν αὐτὸν καὶ
- 25 σύμπαντα λόγον εἶναι. καὶ δὴ τὴν αὐτὴν φρόνησιν ἄξιον περιθεῖναι καὶ ταύτην καθόλου εἶναι οἶον κόσμου φρόνησιν ἐστῶσαν, πολλὴν μὲν καὶ ποικίλην καὶ αὐτὴ ἀπλὴν ζώου ἐνός μεγίστου, οὐ τῷ πολλῷ ἀλλοιουμένην, ἀλλὰ ἓνα λόγον καὶ ὁμοῦ
- 30 πάντα· εἰ γὰρ μὴ πάντα, οὐκ ἐκείνου, ἀλλὰ τῶν ὑστέρων καὶ μερῶν ἡ φρόνησις.

12. ἀλλ' ἴσως τὸ μὲν τοιοῦτον ἔργον φύσεως p. 406

ἂν τις εἴποι, φρονήσεως δὲ ἐν τῷ παντὶ οὕσης καὶ
 λογισμοὺς ἀνάγκην καὶ μνήμας εἶναι. ἔστι δὲ τοῦτο
 ἀνθρώπων τὸ φρονεῖν ἐν τῷ μὴ φρονεῖν τιθεμέ-
 νων, καὶ τὸ ζητεῖν φρονεῖν τὸ αὐτὸ τῷ φρονεῖν
 νευνομικότηων. τὸ γὰρ λογίζεσθαι τί ἄλλο ἂν εἴη, 5
 ἢ τὸ ἐφίεσθαι εὗρεῖν φρόνησιν καὶ λόγον ἀληθῆ
 καὶ τυγχάνοντα τοῦ ὄντος; ὅμοιος γὰρ ὁ λογιζό-
 μενος κιθαρίζοντι εἰς κιθάρισιν καὶ μελετῶντι εἰς
 ἔξιν καὶ ὅλως τῷ μανθάνοντι εἰς γνῶσιν. ζητεῖ
 γὰρ μαθεῖν ὁ λογιζόμενος ὅπερ ἤδη ἔχει ὁ φρόνι- 10
 μος· ὥστ' ἐν τῷ στάντι τὸ φρονεῖν. μαρτυρεῖ δὲ
 καὶ αὐτὸς ὁ λογισάμενος· ὅταν γὰρ εὗρη ὃ δεῖ,
 πέπαυται λογιζόμενος· καὶ ἀνεπαύσατο ἐν τῷ φρο-
 νῆσαι γενόμενος. εἰ μὲν οὖν κατὰ τοὺς μανθά-
 νοντας τὸ ἡγούμενον τοῦ παντὸς τάξομεν, λογισμοὺς 15
 ἀποδοτέον καὶ ἀπορίας καὶ μνήμας συμβάλλοντος
 τὰ παρεληλυθότα τοῖς παροῦσι καὶ τοῖς μέλλουσιν.
 εἰ δὲ κατὰ τὸν εἰδότα, ἐν στάσει ὄρον ἐχούση
 νομιστέον αὐτοῦ εἶναι τὴν φρόνησιν. εἰτα εἰ μὲν
 οἶδε τὰ μέλλοντα — τὸ γὰρ μὴ εἰδέναι λέγειν ἄτο- 20
 πον· διὰ τί οὐχὶ καὶ ὅπως ἔσται εἰδήσει; εἰ δὲ
 εἰδήσει καὶ ὅπως ἔσται, τί ἔτι δεῖ τοῦ λογίζεσθαι
 καὶ τοῦ τὰ παρεληλυθότα πρὸς τὰ παρόντα συμ-
 βάλλειν; καὶ ἡ γνῶσις δὲ τῶν μελλόντων, εἴπερ
 αὐτῷ συγχωρεῖται παρεῖναι, οὐ τοιαύτη ἂν εἴη, 25
 οἷα τοῖς μάντεσι πάρεστιν, ἀλλ' οἷα αὐτοῖς τοῖς
 ποιοῦσι πεπιστευκόσιν ὅτι ἔσται. τοῦτο δὲ ταῦτόν
 [τῷ] τοῖς πάντα κυρίοις, οἷς οὐδὲν ἀμφίβολον οὐδὲ
 ἀμφιγνούμενον. οἷς ἄρα ἄραρεν ἡ δόξα, τούτοις
 παραμένει. ἡ αὐτὴ ἄρα καὶ περὶ μελλόντων φρό- 30
 νησις, οἷα καὶ ἡ περὶ παρόντων, κατὰ τὸ ἐστάναι·
 τοῦτο δὲ λογισμοῦ ἔξω. ἀλλ' εἰ μὴ οἶδε τὰ μέλ-

λοντα, ἃ αὐτὸς ποιήσει, οὐδὲ εἰδήσει ποιήσει οὐδὲ
 πρὸς τι βλέπων ποιήσει, ἀλλὰ τὸ ἐπελθὼν ποιήσει·
 τοῦτο δὲ ταὐτὸν τῷ εἰκῇ. μένει ἄρα καθ' ὃ ποιή-
 σει. ἀλλ' εἰ μένει καθ' ὃ ποιήσει, οὐκ ἄλλως
 5 ποιήσει, ἢ ὥς οἶον τὸ ἐν αὐτῷ παράδειγμα ἔχει.
 μοναχῶς ἄρα ποιήσει καὶ ὡσαύτως· οὐ γὰρ νῦν
 μὲν ἄλλως, ὕστερον δὲ ἄλλως, ἢ τί κωλύει ἀπο-
 τυχεῖν; εἰ δὲ τὸ ποιούμενον διαφόρως ἔξει, ἀλλ'
 ἔσχε γε διαφόρως οὐ παρ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ δουλεῖον
 10 λόγοις· οὗτοι δὲ παρὰ τοῦ ποιοῦντος· ὥστε ἡκο-
 λούθησε τοῖς ἐφεξῆς λόγοις. ὥστε οὐδαμῇ τὸ
 ποιοῦν ἀναγκάζεσθαι πλανᾶσθαι οὐδ' ἀπορεῖν οὐδ'
 ἔχειν πράγματα, ὥσπερ τινὲς φήθησαν δύσκολον
 εἶναι τὴν τῶν ὄλων διοίκησιν. τὸ γὰρ ἔχειν πράγ-
 15 ματα ἦν, ὥς ἔοικε, τὸ ἐπιχειρεῖν ἔργοις ἀλλοτριόις·
 τοῦτο δὲ ὧν μὴ κρατεῖ. ὧν δὲ τις κρατεῖ καὶ
 μόνος, τίνος ἂν οὗτος δέοιτο ἢ αὐτοῦ καὶ τῆς αὐ-
 τοῦ βουλήσεως; τοῦτο δὲ ταὐτὸν [τῷ] τῆς αὐτοῦ
 φρονήσεως· τῷ γὰρ τοιούτῳ ἢ βούλησις φρόνησις. p. 407
 20 οὐδενὸς ἄρα δεῖ τῷ τοιούτῳ εἰς τὸ ποιεῖν, ἐπειδὴ
 οὐδ' ἢ φρόνησις ἀλλοτρία, ἀλλ' αὐτὸς οὐδενὶ
 ἐπακτῷ χρώμενος. οὐδὲ λογισμῷ τοίνυν οὐδὲ
 μνήμῃ· ἐπακτὰ γὰρ ταῦτα.

13. ἀλλὰ τί διοίσει τῆς λεγομένης φύσεως ἢ
 25 τοιαύτη φρόνησις; ἢ ὅτι ἢ μὲν φρόνησις πρῶτον,
 ἢ δὲ φύσις ἔσχατον· ἰνδαλμα γὰρ φρονήσεως ἢ
 φύσις καὶ ψυχῆς ἔσχατον ὃν ἔσχατον καὶ τὸν ἐν
 αὐτῇ ἐλλαμπόμενον λόγον ἔχει, οἶον εἰ ἐν κηρῷ
 βαθεῖ διικνοῖτο εἰς ἔσχατον ἐπὶ θάτερα ἐν τῇ ἐπι-
 30 φανείᾳ τύπος, ἐναργοῦς μὲν ὄντος τοῦ ἄνω, ἰχνους
 δὲ ἀσθενοῦς ὄντος τοῦ κάτω. ὅθεν οὐδὲ οἶδε,
 μόνον δὲ ποιεῖ· ὃ γὰρ ἔχει τῷ ἐφεξῆς διδοῦσα

ἀπροαιρέτως τὴν δόσιν (τῷ σωματικῷ καὶ ὕλικῳ)
 ποιήσιν ἔχει, οἶον καὶ τὸ θερμανθὲν τῷ ἐφεξῆς
 ἀψαμένῳ δέδωκε τὸ αὐτοῦ εἶδος θερμοὺν ἐλλαττό-
 νως ποιῆσαν. διὰ τοῦτο τοι ἡ φύσις οὐδὲ φαντα-
 σίαν ἔχει· ἡ δὲ νόησις φαντασίας κρείττων· φαν- 5
 τασία δὲ μεταξὺ φύσεως τύπου καὶ νοήσεως. ἡ
 μὲν γὰρ οὐδενὸς ἀντίληψιν οὐδὲ σύνεσιν ἔχει, ἡ
 δὲ φαντασία σύνεσιν ἐπακτοῦ· δίδωσι γὰρ τῷ φαν-
 τασθέντι εἰδέναι ἃ ἐπαθεν· ἡ δὲ γεννᾷ αὐτὴ καὶ
 ἐνεργεῖ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐνεργήσαντος. νοῦς μὲν οὖν 10
 ἔχει, ψυχὴ δὲ ἡ τοῦ παντὸς ἐκομίσατο εἰς ἅε καὶ
 τοῦτο ἐστὶν αὐτῇ τὸ ζῆν καὶ τὸ φαινόμενον ἅε
 σύνεσις νοούσης· τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς ἐμφαντασθὲν εἰς
 ὕλην φύσις, ἐν ᾗ ἴσταται τὰ ὄντα, ἡ καὶ πρὸ τούτου,
 καὶ ἔστιν ἔσχατα ταῦτα τοῦ νοητοῦ· ἥδη γὰρ τὸ ἐν- 15
 τεῦθεν τὰ μμήματα. ἀλλ' ἡ φύσις εἰς αὐτὴν ποι-
 οῦσα καὶ πάσχουσα, ἐκείνη δὲ ἡ πρὸ αὐτῆς καὶ
 πλησίον αὐτῆς ποιοῦσα οὐ πάσχει, ἡ δ' ἔτι ἄνω-
 θεν εἰς σώματα ἢ εἰς ὕλην οὐ ποιεῖ.

14. τὰ δὲ σώματα ὑπὸ φύσεως λεγόμενα γίννε- 20
 σθαι τὰ μὲν στοιχεῖα αὐτὸ τοῦτο, τὰ δὲ ζῷα καὶ
 τὰ φυτὰ ἄρα οὕτως, ὥστε τὴν φύσιν οἶον παρα-
 κειμένην ἐν αὐτοῖς ἔχειν; οἶον ἐπὶ φωτὸς ἀπελ-
 θόντος οὐδὲν ὁ ἀήρ αὐτοῦ ἔχει, ἀλλ' ἔστιν οἶον
 χωρὶς τὸ φῶς, χωρὶς δὲ ὁ ἀήρ οἶον οὐ κιννάμε- 25
 νος· ἡ οἶον ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θερμανθέντος,
 οὐκ ἀπελθόντος μένει τις θερμότης ἐτέρα οὐσα παρὰ
 τὴν οὐσαν ἐν τῷ πυρί, πάθος τι τοῦ θερμανθέν-
 τος. τὴν μὲν γὰρ μορφὴν, ἣν δίδωσι τῷ πλασθέντι,
 ἕτερον εἶδος θετέον παρ' αὐτὴν τὴν φύσιν. εἰ δέ 30
 τι ἄλλο παρὰ τοῦτο ἔχει, ὃ ἐστὶν οἶον μεταξὺ τού-
 του καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως, ζητητέον. καὶ ἥτις μὲν

διαφορὰ φύσεως καὶ τῆς εἰρημένης ἐν τῷ παντὶ φρονήσεως, εἴρηται.

15. ἐκεῖνο δὲ ἄπορον πρὸς τὰ νῦν ἅπαντα εἰρημένα· εἰ γὰρ αἰῶν μὲν περὶ νοῦν, χρόνος δὲ περὶ ψυχὴν — ἔχειν γὰρ φαμεν τὴν ὑπόστασιν
 τὸν χρόνον περὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐνέργειαν καὶ ἐξ ἐκείνης· πῶς οὐ μεριζομένου τοῦ χρόνου καὶ τὸ παρεληλυθὸς ἔχοντος μερίζοιτο ἂν καὶ ἡ ἐνέργεια, καὶ πρὸς τὸ παρεληλυθὸς ἐπιστρέφουσα ποιήσει
 10 καὶ ἐν τῇ τοῦ παντός ψυχῇ τὴν μνήμην; καὶ γὰρ αὐτὸ ἐν μὲν τῷ αἰῶνι τὴν ταυτότητα, ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τὴν ἐτερότητα [δεῖ] τίθεσθαι, ἢ ταῦτόν αἰῶν ἔσται καὶ χρόνος, εἰ καὶ ταῖς τῆς ψυχῆς ἐνεργεῖαις τὸ μεταβάλλειν οὐ δώσομεν. ἄρ' οὖν τὰς μὲν ἡμέ-
 15 τέρας ψυχὰς μεταβολὴν δεχομένας τὴν τε ἄλλην καὶ τὴν ἐνδειαν οἷα ἐν χρόνῳ φήσομεν εἶναι, τὴν δὲ τοῦ ὅλου γεννᾶν μὲν χρόνον, οὐ μὴν ἐν χρόνῳ εἶναι; ἀλλ' ἔστω μὴ ἐν χρόνῳ· τί [δ'] ἐστίν, ὃ ποιεῖ γεννᾶν αὐτὴν χρόνον, ἀλλὰ μὴ αἰῶνα; ἢ
 20 ὅτι, ἃ γεννᾷ, οὐκ αἰδία, ἀλλὰ περιεχόμενα χρόνῳ· ἐπεὶ οὐδ' αἱ ψυχαὶ ἐν χρόνῳ, ἀλλὰ τὰ πάθη αὐτῶν ἅττα ἐστὶ καὶ τὰ ποιήματα. αἰδιοὶ γὰρ αἱ ψυχαί, καὶ ὁ χρόνος ὕστερος, καὶ τὸ ἐν χρόνῳ ἔλαττον χρόνου· περιέχειν γὰρ δεῖ τὸν χρόνον τὸ
 25 ἐν χρόνῳ, ὥσπερ, φησί, τὸ ἐν τόπῳ καὶ ἐν ἀριθμῷ.

16. ἀλλ' εἰ ἐν αὐτῇ τόδε μετὰ τόδε, καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον τῶν ποιουμένων, καὶ εἰ ἐν χρόνῳ αὐτὴ ποιεῖ, νεύει καὶ πρὸς τὸ μέλλον· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ πρὸς τὸ παρεληλυθός. ἢ ἐν τοῖς
 30 ποιουμένοις τὸ πρότερον καὶ παρεληλυθός, ἐν αὐτῇ δὲ οὐδὲν παρεληλυθός, ἀλλὰ πάντες οἱ λόγοι ἅμα, ὥσπερ εἴρηται. ἐν δὲ τοῖς ποιουμένοις τὸ οὐχ

ἅμα, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ὁμοῦ, καίτοι ἐν τοῖς λόγοις τὸ
 ὁμοῦ, οἷον χεῖρες καὶ πόδες οἱ ἐν λόγῳ· ἐν δὲ τοῖς
 p. 409 αἰσθητοῖς χωρὶς. καίτοι ἀκεῖ ἄλλον τρόπον τὸ
 χωρὶς· ὥστε καὶ τὸ πρότερον ἄλλον τρόπον. ἢ τὸ
 μὲν χωρὶς εἰποι ἂν τις ἐτερότητι· τὸ δὲ πρότερον 5
 πῶς, εἰ μὴ ἐπιστατοῖ τὸ τάττον; ἐπιστατοῦν δὲ
 ἐρεῖ τὸ τόδε μετὰ τόδε· διὰ τί γὰρ οὐχ ἅμα πάντα
 ἔσται; ἢ εἰ μὲν ἄλλο τὸ τάττον καὶ ἡ τάξις, οὕτως
 ὡς οἷον λέγειν· εἰ δὲ τὸ ἐπιστατοῦν ἡ πρώτη
 τάξις, οὐκέτι λέγει, ἀλλὰ ποιεῖ μόνον τόδε μετὰ 10
 τόδε. εἰ γὰρ λέγει, εἰς τάξιν βλέπον λέγει· ὥστε
 ἕτερον τῆς τάξεως ἔσται. πῶς οὖν ταυτόν; ὅτι μὴ
 ὕλη καὶ εἶδος τὸ τάττον, ἀλλ' εἶδος μόνον καὶ
 δύναμις καὶ ἐνέργεια δευτέρα μετὰ νοῦν ἐστὶ ψυχὴ·
 τὸ δὲ τόδε μετὰ τόδε ἐν τοῖς πράγμασιν οὐ δύνα- 15
 μένοις ἅμα πάντα. σεμνὸν γάρ τι καὶ ἡ ψυχὴ ἡ
 τοιαύτη, οἷον κύκλος προσαρμόττων κέντρον εὐθύς
 μετὰ κέντρον ἀυξηθεῖς, διάστημα ἀδιάστατον. οὕτω
 γὰρ ἔχει ἕκαστα· εἰ τὰγαθὸν τις κατὰ κέντρον
 τάξειε, τὸν νοῦν κατὰ κύκλον ἀκίνητον, ψυχὴν δὲ 20
 κατὰ κύκλον κινούμενον ἂν τάξειε, κινούμενον δὲ
 τῇ ἐφέσει. νοῦς γὰρ εὐθύς καὶ ἔχει καὶ περιείλη-
 φεν, ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ ἐπέκεινα ὄντος ἐφίεται. ἡ δὲ
 τοῦ παντός σφαῖρα τὴν ψυχὴν ἐκείνως ἐφιεμένην
 ἔχουσα ἢ πέφυκεν ἐφίεσθαι κινεῖται. πέφυκε δὲ 25
 ἢ σῶμα τοῦ οὗ ἐστὶν ἔξω ἐφίεσθαι· τοῦτο δὲ περι-
 πτυξασθαι καὶ περιελθεῖν πάντη ἐαυτῷ. καὶ κύ-
 κλῳ ἄρα.

17. ἀλλὰ πῶς οὐ καὶ ἐν ἡμῖν οὕτως αἱ νοή-
 σεις αἱ τῆς ψυχῆς καὶ οἱ λόγοι, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐν 80
 χρόνοις τὸ ὕστερον καὶ αἱ ζητήσεις ὡδί; ἄρ' ὅτι
 πολλὰ ἃ ἄρχει καὶ κινεῖται, καὶ οὐχ ἔν κρατεῖ; ἢ

- καὶ ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο πρὸς τὴν χρεῖαν καὶ πρὸς
τὸ παρὸν οὐχ ὠρισμένον ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ πρὸς τὸ
ἄλλο ἀεὶ καὶ ἄλλο ἔξω· ὅθεν ἄλλο τὸ βούλευμα
καὶ πρὸς καιρόν, ὅτε ἡ χρεῖα πάρεστι. καὶ συμ-
5 βέβηκεν ἔξωθεν τουτί, εἶτα τουτί. καὶ γὰρ τῷ
πολλὰ ἄρχειν ἀνάγκη πολλὰς καὶ τὰς φαντασίας
εἶναι καὶ ἐπικτήτους καὶ καινὰς ἄλλου ἄλλῳ καὶ
ἐμποδίου τοῖς αὐτοῦ ἐκάστου κινήμασι καὶ ἐνερ-
γήμασιν. ὅταν γὰρ τὸ ἐπιθυμητικὸν κινήθῃ, ἦλθεν
10 ἡ φαντασία τούτου οἷον αἰσθησις ἀπαγγελτικὴ καὶ
μηνυτικὴ τοῦ πάθους ἀπαιτοῦσα συνῆπεςθαι καὶ p. 410
ἐκπορίζειν τὸ ἐπιθυμούμενον· τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης
ἐν ἀπόρῳ συνεπόμενον καὶ πορίζον ἢ καὶ ἀντιτε-
νον γίνεται. καὶ ὁ θυμὸς δὲ εἰς ἄμυναν παρα-
15 καλῶν τὰ αὐτὰ ποιεῖ κινήθεις καὶ αἰ τοῦ σώματος
χρεῖται, καὶ τὰ πάθη ἄλλα ποιεῖ ἄλλα δοξάζειν· καὶ
ἡ ἄγνοια δὲ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τὸ μὴ ἔχειν ὅ τι
εἴπη πάντῃ ἀγομένη, καὶ ἐκ τοῦ μίγματος τούτων
ἄλλα. ἀλλ' εἰ καὶ τὸ βέλτιστον αὐτὸ ἄλλα δοξά-
20 ζει; ἢ τοῦ κοινοῦ ἡ ἀπορία καὶ ἡ ἀλλοδοξία· ἐκ
δὲ τοῦ βελτίστου ὁ λόγος ὁ ὀρθὸς εἰς τὸ κοινὸν
δοθεὶς τῷ εἶναι ἐν τῷ μίγματι, οὐ τῇ αὐτοῦ φύσει
ἀσθενής, ἀλλ' οἷον ἐν πολλῷ θορύβῳ ἐκκλησίας ὁ
ἄριστος τῶν συμβούλων εἰπὼν οὐ κρατεῖ, ἀλλ' οἱ
25 χείρονες τῶν θορυβούντων καὶ βοώντων, ὁ δὲ
κάθηται ἡσυχῇ οὐδὲν δυνηθεὶς, ἡττηθεὶς δὲ τῷ
θορύβῳ τῶν χειρόνων. καὶ ἔστιν ἐν μὲν τῷ φαν-
λοτάτῳ ἀνδρὶ τὸ κοινὸν καὶ ἐκ πάντων ὁ ἄνθρω-
πος κατὰ πολιτείαν τινὰ φαύλην· ἐν δὲ τῷ μέσῳ,
30 ἐν ἣ πόλει καὶ χρηστόν τι κρατήσῃ δημοτικῆς
πολιτείας οὐκ ἀκράτου οὔσης· ἐν δὲ τῷ βελτίονι
ἀριστοκρατικὸν τὸ τῆς ζωῆς φεύγοντος ἥδη τὸ κοι-

νὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῖς ἀμείνοσιν [αὐτὸν] δι-
 δόντος· ἐν δὲ τῷ ἀρίστῳ, τῷ χωρίζοντι, ἐν τῷ
 ἄρχον, καὶ παρὰ τούτου εἰς τὰ ἄλλα ἢ τάξεις· οἷον
 διττῆς πόλεως οὔσης, τῆς μὲν ἄνω, τῆς δὲ τῶν
 κάτω, κατὰ τὰ ἄνω κοσμουμένης. ἀλλ' ὅτι γε ἐν 5
 τῇ τοῦ παντὸς ψυχῇ τὸ ἐν καὶ ταὐτὸν καὶ ὁμοίως,
 ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄλλως, καὶ δι' αὐτῶν, εἴρηται. ταῦτα
 μὲν οὖν ταύτην.

18. περὶ δὲ τοῦ εἰ ἐφ' ἑαυτοῦ τι ἔχει τὸ σῶμα
 καὶ παρούσης ζῆ τῆς ψυχῆς ἔχον ἤδη τι ἴδιον, ἢ 10
 ὃ ἔχει ἢ φύσις ἐστὶ, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ προσομι-
 λούν τῷ σώματι, [σκεπτέον]. ἢ καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα,
 ἐν ᾧ καὶ ψυχὴ καὶ φύσις, οὐ τοιοῦτον εἶναι δεῖ,
 οἷον τὸ ἄψυχον καὶ οἷον ὁ ἀῆρ ὁ πεφωτισμένος,
 ἀλλ' οἷον ὁ τεθερμασμένος, καὶ ἐστὶ τὸ σῶμα τοῦ 15
 ζώου καὶ τοῦ φυτοῦ δὲ οἷον σκιὰν ψυχῆς ἔχον,
 καὶ τὸ ἀλγεῖν καὶ τὸ ἡδεσθαι δὲ τὰς τοῦ σώματος
 ἡδονὰς περὶ τὸ τοιόνδε σῶμά ἐστιν· ἡμῖν δὲ ἢ
 p. 411 τούτου ἀλγηδὼν καὶ ἢ τοιαύτη ἡδονὴ εἰς γινώσιν
 ἀπαθῆ ἔρχεται. λέγω δὲ ἡμῖν τῇ ἄλλῃ ψυχῇ, ἅτε 20
 καὶ τοῦ τοιοῦδε σώματος οὐκ ἀλλοτρίου, ἀλλ' ἡμῶν
 ὄντος· διὸ καὶ μέλει ἡμῖν αὐτοῦ ὥς ἡμῶν ὄντος.
 οὔτε γὰρ τοῦτο ἐσμὲν ἡμεῖς, οὔτε καθαροὶ τούτου
 ἡμεῖς, ἀλλὰ ἐξήρτηται καὶ ἐκκρέμαται ἡμῶν, ἡμεῖς
 δὲ κατὰ τὸ κύριον, ἡμῶν δὲ ἄλλως ὁμοίως τοῦτο. 25
 διὸ καὶ ἡδομένου καὶ ἀλγοῦντος μέλει, καὶ ὅσῳ
 ἀσθενέστεροι μᾶλλον, καὶ ὅσῳ ἑαυτοὺς μὴ χωρί-
 ζομεν. ἀλλὰ τοῦτο ἡμῶν τὸ τιμιώτατον καὶ τὸν
 ἄνθρωπον τιθέμεθα καὶ οἷον εἰσδυνόμεθα εἰς αὐτό.
 χρὴ γὰρ τὰ πάθη τὰ τοιαῦτα μὴ ψυχῆς ὅλως εἶναι 30
 λέγειν, ἀλλὰ σώματος τοιοῦδε καὶ τινος κοινου καὶ
 συναμφοτέρου. ὅταν γὰρ ἐν τι ἦ, αὐτῷ οἷον αὐ-

ταρκές ἐστίν· οἶον σῶμα μόνον τί ἂν πάθοι ἄψυχον ὄν; διαιρούμενον γὰρ οὐκ αὐτό, ἀλλ' ἡ ἐν αὐτῷ ἔνωσις· ψυχὴ τε μόνη οὐδὲ τοῦτο καὶ οὕτως ἔχουσα ἐκφεύγει πᾶν· ὅταν δὲ δύο ἐθέλῃ ἐν εἶναι, 5 ἐπακτῷ χρησάμενα τῷ ἐν τῷ οὐκ ἑᾷσθαι εἶναι ἐν τὴν γένεσιν εἰκότως τοῦ ἀλγεῖν ἔχει· λέγω δὲ δύο οὐκ, εἰ δύο σώματα· μία γὰρ φύσις· ἀλλ' ὅταν ἄλλη φύσις ἄλλῃ ἐθέλῃ κοινωνεῖν καὶ γένει ἄλλῃ, καὶ τι τὸ χεῖρον λάβῃ παρὰ τοῦ κρείττονος, καὶ 10 ἐκεῖνο μὲν μὴ δυνήθη λαβεῖν, ἐκεῖνου δὲ τι ἔχνος, καὶ οὕτω γένηται δύο καὶ ἐν μεταξὺ γενόμενον τοῦ τε ὃ ἦν καὶ τοῦ ὃ μὴ ἐδυνήθη ἔχειν, ἀπορίαν ἐγέννησεν αὐτῷ ἐπικηρον κοινωνίαν καὶ οὐ βεβαίαν εἰληχός, ἀλλ' εἰς τὰ ἐναντία αἰὲ φερομένην. 15 κάτω τε οὖν καὶ ἄνω αἰωρούμενον φερόμενον μὲν κάτω ἀπήγγειλε τὴν αὐτοῦ ἀλγηδόνα, πρὸς δὲ τὸ ἄνω τὴν [αὐτοῦ ἡδονὴν διὰ τὴν] ἐφρῶσιν τῆς κοινωνίας.

19. τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον ἡδονὴν τε εἶναι 20 καὶ ἀλγηδόνα, εἶναι μὲν ἀλγηδόνα γινώσιν ἀπαγωγῆς σώματος ἰνδάλματος ψυχῆς στερισκομένου, ἡδονὴν δὲ γινώσιν ζώου ἰνδάλματος ψυχῆς ἐν σώματι ἐναρμοζομένου πάλιν αὐτῷ. ἐκεῖ μὲν οὖν τὸ πάθος, ἡ δὲ γινῶσις τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς ἐν τῇ γειτονίᾳ 25 αἰσθημένης καὶ ἀπαγγειλάσης τῷ εἰς ὃ λήγουσιν αἱ αἰσθήσεις. καὶ ἡλγύνθη μὲν ἐκεῖνο· λέγω δὲ p. 412 τὸ ἡλγύνθη τὸ πέπονθεν ἐκεῖνο· οἶον ἐν τῇ τομῇ τεμνομένου τοῦ σώματος ἢ μὲν διαίρεσις κατὰ τὸν ὄγκον, ἢ δὲ ἀγανάκτησις κατὰ τὸν ὄγκον τῷ μὴ 30 μόνον ὄγκον, ἀλλὰ καὶ τοιόνδε ὄγκον εἶναι· ἐκεῖ δὲ καὶ ἡ φλεγμονή· ἥσθητο δὲ ἡ ψυχὴ παραλαβοῦσα τῷ ἐφεξῆς οἶον κείσθαι. πᾶσα δὲ ἥσθητο

τὸ ἐκεῖ πάθος οὐκ αὐτὴ παθοῦσα. αἰσθανομένη
 γὰρ πᾶσα ἐκεῖ λέγει τὸ πάθος εἶναι, οὗ ἢ πληγῇ
 καὶ ἢ ὁδύνῃ. εἰ δὲ ἦν αὐτὴ παθοῦσα ἐν παντὶ
 ὅλῃ τῷ σώματι οὔσα, οὐκ ἂν εἶπεν οὐδ' ἂν ἐμή-
 νυσεν ὅτι ἐκεῖ, ἀλλ' ἐπαθεν ἂν τὴν ὁδύνην πᾶσα 5
 καὶ ὠδυνήθη ὅλῃ, καὶ οὐκ ἂν εἶπεν οὐδὲ ἐδήλωσεν
 ὅτι ἐκεῖ, ἀλλὰ ὅπου ἐστὶν εἶπεν ἂν ἐκεῖ· ἐστὶ δὲ
 πανταχοῦ. νῦν δὲ ὁ δάκτυλος ἀλγεῖ, καὶ ὁ ἄν-
 θρωπος ἀλγεῖ, ὅτι ὁ δάκτυλος τοῦ ἀνθρώπου. τὸν
 δὲ δάκτυλον ὁ ἄνθρωπος λέγεται ἀλγεῖν, ὥσπερ 10
 καὶ ὁ γλαυκὸς ἄνθρωπος κατὰ τὸ ἐν ὀφθαλμῷ
 γλαυκόν. ἐκεῖνο μὲν οὖν τὸ πεπονθὸς ἀλγεῖ, εἰ
 μὴ τις τὸ ἀλγεῖν μετὰ τῆς ἐφεξῆς αἰσθήσεως περι-
 λαμβάνοι· περιλαμβάνων δὲ δηλονότι τοῦτο σημαί-
 νει, ὥς ὁδύνῃ μετὰ τοῦ μὴ λαθεῖν τὴν ὁδύνην τὴν 15
 αἰσθῆσιν. ἀλλ' οὖν τὴν αἰσθῆσιν αὐτὴν οὐκ ὁδύ-
 νην λεκτέον, ἀλλὰ γινῶσιν ὁδύνης· γινῶσιν δὲ οὐ-
 σαν ἀπαθῆ εἶναι, ἵνα γινῶ καὶ ὑγιῶς ἀπαγγεῖλη.
 πεπονθὼς γὰρ ἄγγελος σχολάζων τῷ πάθει ἢ οὐκ
 ἀπαγγέλλει, ἢ οὐχ ὑγιῆς ἄγγελος. 20

20. καὶ τῶν σωματικῶν δὲ ἐπιθυμιῶν τὴν
 ἀρχὴν ἐκ τοῦ οὕτως κοινοῦ καὶ τῆς τοιαύτης σω-
 ματικῆς φύσεως ἀκόλουθον τίθεσθαι γίνεσθαι. οὔτε
 γὰρ τῷ ὅπως οὖν ἔχοντι σώματι δοτέον τὴν ἀρχὴν
 τῆς ὀρέξεως καὶ προθυμίας, οὔτε τῇ ψυχῇ αὐτῇ 25
 ἄλμυρῶν ἢ γλυκέων ζήτησιν, ἀλλὰ ὃ σῶμα μὲν
 ἐστίν, ἐθέλει δὲ μὴ μόνον σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καὶ
 κινήσεις ἐκτῆσατο πλεον ἢ αὐτῇ, καὶ ἐπὶ πολλὰ
 διὰ τὴν ἐπίκτησιν ἠνάγκασται τρέπεσθαι· διὸ οὐ-
 τωσὶ μὲν ἔχον ἄλμυρῶν, οὕτως δὲ γλυκέων, καὶ 30
 ὑγραίνεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, οὐδὲν αὐτῷ μελῆ-
 σαν, εἰ μόνον ἦν. ὥσπερ δὲ ἐκεῖ ἐκ τῆς ὁδύνης

ἐγίνετο ἡ γυνῶσις, καὶ ἀπάγειν ἐκ τοῦ ποιοῦντος
 τὸ πάθος ἡ ψυχὴ βουλομένη ἐποίει τὴν φυγὴν,
 καὶ τοῦ πρώτου παθόντος διδάσκοντος τοῦτο φεύ-
 γοντός πως καὶ αὐτοῦ ἐν τῇ συστολῇ, οὕτως καὶ
 5 ἐνταῦθα ἡ μὲν αἰσθησις μαθοῦσα καὶ ἡ ψυχὴ ἡ
 ἐγγύς, ἣν δὴ φύσιν φάμεν τὴν δοῦσαν τὸ ἶχνος,
 ἡ μὲν φύσις τὴν τρανὴν ἐπιθυμίαν τέλος οὔσαν
 τῆς ἀρξαμένης ἐν ἐκείνῳ, ἡ δ' αἰσθησις τὴν φαν- p. 413
 τασίαν, ἀφ' ἧς ἤδη ἡ πορίζει ἡ ψυχὴ, ἧς τὸ πορί-
 10 ζειν, ἡ ἀντιτείνει καὶ καρτερεῖ καὶ οὐ προσέχει
 οὔτε τῷ ἄρξαντι τῆς ἐπιθυμίας, οὔτε τῷ μετὰ
 ταῦτα ἐπιτεθυμηκότι. ἀλλὰ διὰ τί δύο ἐπιθυμίας,
 ἀλλ' οὐκ ἐκείνο εἶναι τὸ ἐπιθυμοῦν μόνον τὸ σῶμα
 τὸ τοιόνδε; ἢ εἰ ἐστὶν ἕτερον ἡ φύσις, ἕτερον δὲ
 15 τὸ σῶμα τὸ τοιόνδε παρὰ τῆς φύσεως γενόμενον
 — ἐστὶ γὰρ ἡ φύσις πρὸ τοῦ τὸ τοιόνδε σῶμα
 γενέσθαι, αὕτη γὰρ ποιεῖ τὸ τοιόνδε σῶμα πλάτ-
 τουσα καὶ μορφοῦσα· ἀνάγκη μῆτε ἄρχειν αὐτὴν
 τῆς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ τὸ τοιόνδε σῶμα τὸ πεπον-
 20 θὸς ταδὶ καὶ ἀलगνόμενον τῶν ἐναντίων ἢ πάσχει
 ἐφιεμένον, ἡδονῆς ἐκ τοῦ πονεῖν καὶ πληρώσεως
 ἐκ τῆς ἐνδείας· τὴν δὲ φύσιν ὥς μητέρα, ὥσπερ
 στοχαζομένην τῶν τοῦ πεπονθότος βουλημάτων,
 διορθοῦν τε πειρᾶσθαι καὶ ἐπανάγειν εἰς αὐτὴν
 25 καὶ ζήτησιν τοῦ ἀκεσομένου ποιουμένην συνάψασθαι
 τῇ ζήτησει τῇ τοῦ πεπονθότος ἐπιθυμίᾳ καὶ τὴν
 περάτωσιν ἀπ' ἐκείνου πρὸς αὐτὴν ἡκεῖν· ὥστε
 τὸ μὲν ἐπιθυμεῖν ἐξ αὐτοῦ εἴποι ἄν τις προεπιθυ-
 μίαν καὶ ἴσως προθυμίαν, τὴν δὲ ἐξ ἄλλου καὶ δι'
 30 ἄλλο ἐπιθυμεῖν, τὴν δὲ ποριζομένην ἢ μὴ ἄλλην
 εἶναι.

21. ὅτι δὲ τοῦτό ἐστι, περὶ ὃ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπι-

θυμίας, καὶ αἱ ἡλικίαι μαρτυροῦσιν αἱ διάφοροι.
 ἄλλαι γὰρ παίδων καὶ μεираκίων καὶ ἀνδρῶν αἱ
 σωματικαὶ ὑγιαίνοντων τε καὶ νοσούντων τοῦ ἐπι-
 θυμητικοῦ τοῦ αὐτοῦ ὄντος· δῆλον γὰρ ὅτι τῷ
 σωματικὸν καὶ σῶμα τοιόνδε εἶναι τρεπόμενον παν- 5
 τοίας τροπὰς παντοδαπὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἴσχει.
 καὶ τὸ μὴ συνεγείρεσθαι δὲ πανταχοῦ ταῖς λεγο-
 μέναις προθυμίαις τὴν πᾶσαν ἐπιθυμίαν εἰς τέλος
 τῆς σωματικῆς μενούσης καὶ πρὸ τοῦ τὸν λογισμὸν
 εἶναι μὴ βούλεσθαι ἢ φαγεῖν ἢ πιεῖν ἐπὶ τι προελ- 10
 θοῦσαν τὴν ἐπιθυμίαν λέγει, ὅσον ἦν ἐν τῷ τοιῷδε
 σώματι, τὴν δὲ φύσιν μὴ συνάψασθαι αὐτὴν μηδὲ
 προσθέσθαι μηδὲ βούλεσθαι, ὥσπερ οὐδὲ κατὰ
 φύσιν ἐχούσης ἄγειν εἰς φύσιν, ὥς ἂν αὐτὴν τῷ
 παρὰ φύσιν καὶ κατὰ φύσιν ἐπιστατοῦσαν. εἰ δέ 15
 τις πρὸς τὸ πρότερον λέγοι ἄρκειν τὸ σῶμα διά-
 φορον γινόμενον καὶ διαφόρους τῷ ἐπιθυμητικῷ
 p. 414 τὰς ἐπιθυμίας ποιεῖν, οὐκ αὐταρκες λέγει πρὸς τὸ
 ἄλλον παθόντος ἄλλως αὐτὸ ὑπὲρ ἄλλου διαφόρους
 ἐπιθυμίας ἔχειν, ὅποτε οὐδ' αὐτῷ γίνεται τὸ πορι- 20
 ζόμενον. οὐ γὰρ δὴ τῷ ἐπιθυμητικῷ ἡ τροφή ἢ
 θερμότης καὶ ὑγρότης οὐδὲ κίνησις οὐδὲ κούφισις
 κενουμένου οὐδὲ πλήρωσις μεστουμένου, ἀλλ' ἐκεί-
 νου πάντα.

22. ἐπὶ δὲ τῶν φυτῶν ἄρα ἄλλο μὲν τὸ οἶον 25
 ἐναπηχηθὲν τοῖς σώμασιν αὐτῶν, ἄλλο δὲ τὸ χορη-
 γῆσαν, ὃ δὴ ἐπιθυμητικὸν μὲν ἐν ἡμῖν, ἐν ἐκεί-
 νοις δὲ φυτικόν, ἢ ἐν μὲν τῇ γῇ τοῦτο ψυχῆς ἐν
 αὐτῇ οὔσης, ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς τὸ ἀπὸ τούτου;
 ζητήσεις δ' ἂν τις πρότερον, τίς ψυχὴ ἐν τῇ γῇ, 30
 πότερα ἐκ τῆς σφαίρας τοῦ παντός, ἣν καὶ μόνην
 δοκεῖ ψυχοῦν πρῶτως Πλάτων, οἶον ἑλλαμψις εἰς

τὴν γῆν, ἣ πάλιν αὖ λέγων πρώτην καὶ πρεσβυ-
 τάτην θεῶν τῶν ἐντὸς οὐρανοῦ καὶ αὐτῇ διδωσι
 ψυχὴν οἷαν καὶ τοῖς ἄστροις. πῶς γὰρ ἂν θεὸς
 εἴη, εἰ μὴ ἐκείνην ἔχοι; ὥστε συμβαίνει καὶ τὸ
 5 πρᾶγμα ὅπως ἔχει ἐξευρεῖν [εἶναι] δύσκολον, καὶ
 μεῖζω ἀπορίαν ἢ οὐκ ἐλάττω ἐξ ὧν εἴρηκεν ὁ
 Πλάτων γίνεσθαι. ἀλλὰ πρότερον, πῶς ἂν εὐλό-
 γως ἔχειν τὸ πρᾶγμα δόξειε. τὴν μὲν οὖν φυτι-
 κὴν ψυχὴν ὥς ἔχει ἡ γῆ, ἐκ τῶν φυομένων ἐξ αὐτῆς
 10 ἂν τις τεκμαίροιτο· εἰ δὲ καὶ ζῶα πολλὰ ἐκ γῆς
 γινόμενα ὀράται, διὰ τί οὐ καὶ ζῶον ἂν τις εἰποι
 αὐτὴν εἶναι; ζῶον δὲ τοσοῦτον οὔσαν καὶ οὐ σμι-
 κρὰν μοῖραν τοῦ παντὸς διὰ τί οὐ καὶ νοῦν ἔχειν
 φήσειε καὶ οὕτω θεὸν εἶναι; εἶπερ δὲ καὶ τῶν
 15 ἄστρον ἕκαστον, διὰ τί οὐ καὶ τὴν γῆν ζῶον μέρος
 τοῦ παντὸς ζῶου οὔσαν; οὐ γὰρ δὴ ἔξωθεν μὲν
 συνέχεσθαι ὑπὸ ψυχῆς ἀλλοτριᾶς φατέον, ἔνδον
 δὲ μὴ ἔχειν ὥς οὐ δυναμένης καὶ αὐτῆς ἔχειν
 οἰκείαν. διὰ τί γὰρ τὰ μὲν πύρινα δύναται, τὸ
 20 δὲ γήινον οὐ; σῶμα γὰρ ἐκάτερον καὶ οὐκ ἴνες
 ἐκεῖ οὐδὲ σάρκες οὐδ' αἷμα οὐδὲ ὑγρόν· καίτοι ἡ
 γῆ ποικιλώτερον καὶ ἐκ πάντων τῶν σωμάτων. εἰ
 δ' ὅτι δυσκίνητον, τοῦτο πρὸς τὸ μὴ κινεῖσθαι ἐκ
 τόπου λέγοι τις ἂν. ἀλλὰ τὸ αἰσθάνεσθαι πῶς;
 25 πῶς γὰρ καὶ τὰ ἄστρα; οὐ γὰρ δὴ οὐδὲ σαρκῶν
 τὸ αἰσθάνεσθαι, οὐδ' ὅλως σῶμα δοτέον τῇ ψυχῇ, p. 415
 ἵνα αἰσθάνοιτο, ἀλλὰ τῷ σώματι δοτέον ψυχὴν,
 ἵνα ἡ καὶ σῶξεται τὸ σῶμα· κριτικῇ δὲ οὕσῃ τῇ
 ψυχῇ ὑπάρχει βλεπούσῃ εἰς σῶμα ἐκ τῶν τούτου
 30 παθημάτων τὴν κρίσιν ποιεῖσθαι. τίνα οὖν παθή-
 ματα γῆς, καὶ τίνων αἰ κρίσεις; ἐπεὶ καὶ τὰ φυτὰ
 καθ' ὅσον γῆς οὐκ αἰσθάνεται· τίνων οὖν αἰ αἰσθή-

σεις καὶ διὰ τίνων; ἢ οὐ τολμητέον καὶ ἄνευ ὀργάνων γίνεσθαι αἰσθήσεις. καὶ εἰς τίνα δὲ χρεῖαν τὸ αἰσθάνεσθαι αὐτῇ; οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ γινώσκειν ἄρκει γὰρ ἡ τοῦ φρονεῖν ἰσως γυνῶσις, οἷς μὴ ἐκ τοῦ αἰσθάνεσθαι γίνεται τις χρεῖα. ἢ τοῦτο μὲν 5 οὐκ ἂν τις συγχωρήσειεν. ἔστι γὰρ καὶ παρὰ τὴν χρεῖαν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἰδησίς τις οὐκ ἄμουςος, οἶον ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων καὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς· αἱ γὰρ τούτων αἰσθήσεις καὶ παρ' αὐτῶν ἡδεῖται. τοῦτο μὲν οὖν σκεπτέον ὕστερον· νῦν δὲ πάλιν, 10 εἰ αἱ αἰσθήσεις τῇ γῇ, καὶ ζώων τίνων αἱ αἰσθήσεις, καὶ πῶς. ἢ ἀναγκαῖον πρότερον ἀναλαβεῖν τὰ ἀπορηθέντα καὶ καθόλου λαβεῖν, εἰ ἄνευ ὀργάνων ἔστιν αἰσθάνεσθαι, καὶ εἰ πρὸς χρεῖαν αἱ αἰσθήσεις, καὶ εἰ ἄλλο τι παρὰ τὴν χρεῖαν γίγνεται. 15

23. δεῖ δὲ θέσθαι ὥς τὸ αἰσθάνεσθαι τῶν αἰσθητῶν ἔστι τῇ ψυχῇ ἢ τῷ ζῳῷ ἀντίληψις τὴν προσοῦσαν τοῖς σώμασι ποιότητα συνειδήσεως καὶ τὰ εἶδη αὐτῶν ἀποματτομένης. ἢ τολύνν μονη ἐφ' ἑαυτῆς ἀντιλήψεται, ἢ μετ' ἄλλου. μονη μὲν οὖν 20 καὶ ἐφ' ἑαυτῆς πῶς; ἐφ' ἑαυτῆς γὰρ τῶν ἐν αὐτῇ καὶ μόνον νόησις· εἰ δὲ καὶ ἄλλων, δεῖ πρότερον καὶ ταῦτα ἐσχηκέναι ἥτοι ὁμοιωθεῖσαν ἢ τῷ ὁμοιωθέντι συνοῦσαν. ὁμοιωθῆναι μὲν οὖν ἐφ' ἑαυτῆς μένουσαν οὐχ οἶόν τε. πῶς γὰρ ἂν ὁμοιωθῇ 25 σημεῖον γραμμῇ; ἐπεὶ οὐδὲ ἡ νοητὴ τῇ αἰσθητῇ ἂν γραμμῇ ἐφαρμόσειεν, οὐδὲ τὸ νοητὸν πῦρ ἢ ἄνθρωπος τῷ αἰσθητῷ πυρὶ ἢ ἀνθρώπῳ. ἐπεὶ οὐδ' ἡ φύσις ἡ ποιοῦσα τὸν ἄνθρωπον τῷ γενομένῳ ἀνθρώπῳ εἰς ταῦτόν, ἀλλὰ μονη, καὶ οἶόν τε τῷ 30 αἰσθητῷ ἐπιβάλλειν, τελευτήσῃ εἰς τὴν τοῦ νοητοῦ σύνεσιν, ἐκφυγόντος τοῦ αἰσθητοῦ αὐτὴν οὐκ ἐχού-

σης, ὅτῳ αὐτοῦ λάβοιτο. ἐπεὶ καὶ τὸ ὁρατόν, ὅταν
 ψυχὴ πόρρωθεν ὄρᾳ, καὶ ὅτι μάλιστα εἶδος εἰς
 αὐτὴν ἦκη ἀρχόμενον τὸ πρὸς αὐτὴν οἶον ἀμερὲς
 ὄν, λήγει εἰς τὸ ὑποκείμενον χροῶμα καὶ σχῆμα p. 416
 5 ὅσον ἐστὶν ἐκεῖ ὁρώσης. οὐ τοίνυν δεῖ μόνᾳ ταῦτα
 εἶναι, τὸ ἔξω καὶ τὴν ψυχὴν· ἐπεὶ οὐδ' ἂν πάθοι·
 ἀλλὰ δεῖ τὸ πεισόμενον τρίτον εἶναι, τοῦτο δὲ ἐστὶ
 τὸ τὴν μορφὴν δεξόμενον. συμπαθεῖς ἄρα καὶ
 ὁμοιοπαθεῖς δεῖ εἶναι καὶ ὕλης μιᾶς καὶ τὸ μὲν
 10 παθεῖν, τὸ δὲ γινῶναι, καὶ τοιοῦτον γενέσθαι τὸ
 πάθος, οἶον σώζειν μὲν τι τοῦ πεποιηκότος, μὴ
 μέντοι ταῦτόν εἶναι, ἀλλὰ ἅτε μεταξὺ τοῦ πεποιη-
 κότος καὶ ψυχῆς ὃν τὸ πάθος ἔχειν μεταξὺ αἰσθη-
 τοῦ καὶ νοητοῦ κείμενον μέσον ἀνὰ λόγον, συνάπτου
 15 πῶς τὰ ἄκρα ἀλλήλοις, δεκτικὸν ἅμα καὶ ἀπαγγελ-
 τικὸν ὑπάρχον, ἐπιτήδειον ὁμοιωθῆναι ἐκατέρῳ.
 ὄργανον γὰρ ὃν γνώσεώς τινος οὔτε ταῦτόν δεῖ
 τῷ γινώσκοντι εἶναι οὔτε τῷ γνωσθησομένῳ, ἐπι-
 τήδειον δὲ ἐκατέρῳ ὁμοιωθῆναι, τῷ μὲν ἔξω διὰ
 20 τοῦ παθεῖν, τῷ δὲ εἴσω διὰ τοῦ τὸ πάθος αὐτοῦ
 εἶδος γενέσθαι. εἰ δὴ τοίνυν ὑγιὲς λέγομεν, δι'
 ὀργάνων δεῖ σωματικῶν τὰς αἰσθήσεις γίνεσθαι.
 καὶ γὰρ τοῦτο ἀκόλουθον τῷ τὴν ψυχὴν πάντῃ
 σώματος ἔξω γενομένην μηδενὸς ἀντιλαμβάνεσθαι
 25 αἰσθητοῦ. τὸ δὲ ὄργανον δεῖ ἢ πᾶν τὸ σῶμα, ἢ
 μέρος τι πρὸς ἔργον τι ἀφωρισμένον εἶναι, οἶον
 ἐπὶ ἀφῆς καὶ ὄψεως· καὶ τὰ τεχνητὰ δὲ τῶν ὀργά-
 νων ἴδοι τις ἂν μεταξὺ τῶν κρινόντων καὶ τῶν
 κρινομένων γινόμενα καὶ ἀπαγγέλλοντα τῷ κρίνουντι
 30 τὴν τῶν ὑποκειμένων ιδιότητα. ὁ γὰρ κανὼν τῷ
 εὐθεῖ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῷ ἐν τῷ ξύλῳ συναψά-
 μενος ἐν τῷ μεταξὺ τεθεῖς τὸ κρίνειν τῷ τεχνίτῃ

τὸ τεχνητὸν ἔδωκεν. εἰ δὲ συνάπτειν δεῖ τὸ κρι-
 θησόμενον τῷ ὀργάνῳ, ἢ καὶ διὰ τινος μεταξὺ
 διεσθηκότος πόρρω τοῦ αἰσθητοῦ, οἷον εἰ πόρρω
 τὸ πῦρ τῆς σαρκός, [ἢ καὶ] τοῦ μεταξὺ μηδὲν
 παθόντος, οἷον εἰ κενόν τι εἴη μεταξὺ ὄψεως καὶ 5
 χρώματος, δυνατόν ὄραν τοῦ ὀργάνου τῇ δυνάμει
 παρόντος, ἑτέρου λόγου. ἀλλ' ὅτι ψυχῆς ἐν σώ-
 ματι καὶ διὰ σώματος ἡ αἰσθησις, ὁῦλον.

24. τὸ δὲ εἰ τῆς χρείας μόνον ἡ αἰσθησις, ὥδε
 σκεπτέον. εἰ δὴ ψυχῇ μὲν μόνῃ οὐκ ἂν αἰσθησις 10
 γίγνοιτο, μετὰ δὲ σώματος αἰ αἰσθήσεις, διὰ σώμα
 ἂν εἴη, ἐξ οὗπερ καὶ αἰ αἰσθήσεις, καὶ διὰ τὴν σώ-
 ματος κοινωνίαν δοθεῖσα καὶ ἦτοι ἐξ ἀνάγκης ἐπα-
 κολουθούσης· ὅ τι γὰρ πάσχει τὸ σῶμα καὶ φθάνει
 τὸ πάθος μείζον ὢν μέχρι ψυχῆς· ἢ καὶ μεμηχάνηται, 15
 ὅπως καὶ πρὶν μείζον γενέσθαι [φυλαξώμεθα] τὸ
 ποιοῦν, ὥστε καὶ φθεῖραι, ἢ καὶ πρὶν πλησίον γενέ-
 σθαι φυλάξασθαι. εἰ δὴ τοῦτο, πρὸς χρεῖαν ἂν εἴεν
 p. 417 αἰ αἰσθήσεις. καὶ γὰρ εἰ καὶ πρὸς γινώσκιν τῷ μὴ ἐν
 γνώσει ὄντι, ἀλλ' ἀμαθαίνονται διὰ συμφοράν, καὶ 20
 ἵνα ἀναμνησθῇ διὰ λήθην, οὐ τῷ μήτε ἐν χρεῖα
 μήτε ἐν λήθῃ. ἀλλ' εἰ τοῦτο, οὐ περὶ τῆς γῆς ἂν
 μόνον εἴη σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄστρον ἀπάν-
 των καὶ μάλιστα περὶ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ
 κόσμου. μέρεσι μὲν γὰρ πρὸς μέρος, οἷς καὶ τὸ 25
 παθεῖν ὑπάρχει, γένοιτο ἂν αἰσθησις κατὰ τὸν
 παρόντα λόγον, ὅλῳ δὲ πρὸς αὐτὸ τίς ἂν εἴη
 ἀπαθῶς ἔχοντι πανταχῇ ἑαυτοῦ πρὸς ἑαυτό; καὶ
 γὰρ εἰ δεῖ τὸ μὲν ὄργανον τοῦ αἰσθανομένου εἶναι,
 ἕτερον δὲ παρὰ τὸ ὄργανον τὸ οὐ αἰσθάνεται 30
 ὑπάρχειν, τὸ δὲ πᾶν ὅλον ἐστίν, οὐκ ἂν εἴη αὐτῷ
 τὸ μὲν δι' οὗ, τὸ δὲ οὐ ἢ αἰσθησις· ἀλλὰ συναί-

σθησιν μὲν αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ἡμῶν συναι-
 σθανόμεθα, δοτέον, αἰσθησιν δὲ αἰετῆρου οὔσαν
 οὐ δοτέον. ἐπεὶ καὶ ὅταν ἡμεῖς παρὰ τὸ καθεστὼς
 αἰετίνος τῶν ἐν τῷ σώματι ἀντιλαμβάνόμεθα,
 5 ἔξωθεν προσελθόντος ἀντιλαμβάνόμεθα. ἀλλ' ὥσπερ
 ἐφ' ἡμῶν οὐ μόνον τῶν ἔξωθεν ἢ ἀντίληψις, ἀλλὰ
 καὶ μέρει μέρους, τί κωλύει καὶ τὸ πᾶν τῇ ἀπλανεῖ
 τὴν πλανωμένην ὁρᾶν, καὶ ταύτῃ τὴν γῆν καὶ τὰ
 ἐν αὐτῇ βλέπειν; καὶ εἰ μὴ ἀπαθῇ ταῦτα τῶν ἄλλων
 10 παθῶν, καὶ ἄλλως αἰσθήσεις ἔχειν, καὶ τὴν θρασιν
 μὴ μόνον ὡς καθ' αὐτὴν τῆς ἀπλανοῦς εἶναι, ἀλλ'
 ὡς ὀφθαλμοῦ ἀπαγγέλλοντος τῇ τοῦ παντός ψυχῇ
 ἃ εἶδε; καὶ γὰρ εἰ τῶν ἄλλων ἀπαθῆς, διὰ τί ὡς
 ὄμμα οὐκ ὄψεται φωτοειδὲς ἐμψυχον ὄν; ἀλλ' ὁμ-
 15 μάτων, φησὶν, οὐκ ἐπεδεῖτο. ἀλλ' εἰ ὅτι μὴδὲν
 ἔξωθεν ὑπελέλειπτο ὁρατόν, ἀλλ' ἔνδον γε ἦν καὶ
 ἑαυτὸν οὐδὲν ὁρᾶν ἐκώλυσεν· εἰ δ' ὅτι μᾶτην
 ἂν ἦν αὐτὸν ὁρᾶν, ἔστω μὴ προηγουμένως μὲν
 οὕτως ἔνεκα τοῦ ὁρᾶν γεγονέναι, ἀκολουθεῖν δὲ
 20 τῷ οὕτως ἔχειν ἐξ ἀνάγκης. διὰ τί [δ'] οὐκ ἂν εἴη
 τοιοῦτω ὄντι σώματι τὸ ὁρᾶν;

25. ἢ οὐκ ἄρχει εἶναι τὸ δι' οὗ, ἵνα ὁρᾷ καὶ
 ὅλως αἰσθάνηται, ἀλλὰ θεῖ τὴν ψυχὴν οὕτως ἔχειν,
 ὡς νεύειν πρὸς τὰ αἰσθητά. τῇ δὲ [τοῦ παντός]
 25 ψυχῇ ὑπάρχει αἰετὶ πρὸς τοῖς νοητοῖς εἶναι, καὶ
 οἷόν τε ἢ αὐτῇ αἰσθάνεσθαι, οὐκ ἂν εἴη τοῦτο τῷ
 πρὸς κρείττωσιν εἶναι, ὁπότε καὶ ἡμᾶς σφόδρα
 πρὸς τοῖς νοητοῖς ὄντας, ὅτε ἐσμέν, λανθάνουσι p. 418
 καὶ ὄψεις καὶ αἰσθήσεις ἄλλαι, καὶ πρὸς ἐτέρω δὲ
 30 ὅλως, τὰ ἕτερα λανθάνει. ἐπεὶ καὶ τὸ μέρει τινὶ
 μέρους ἀντιλαμβάνεσθαι θέλειν, οἷον ἑαυτὸν εἰ
 καταβλέποι, περιέργον καὶ ἐφ' ἡμῶν, καὶ εἰ μὴ

ἐνεκά τινος, μάτην· ἄλλον τε ὄψιν ὥς καλοῦ ὄραυν, πεπονθότος καὶ ἐνθεοῦς. ὁσφραίνεσθαι δὲ καὶ γεύεσθαι χυμῶν περιστάσεις ἂν τις καὶ περιελκυσμούς τῆς ψυχῆς θείτο, ἥλιον δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα κατὰ συμβεβηκὸς ὄραυν καὶ ἀκούειν δέ. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐπιστρέφεσθαι δι' ἄμφω, οὐκ ἄλογος ἢ θίσεις. ἀλλ' εἰ ἐπιστρέφοιτο, καὶ μνημονεύσει· ἢ ἄτοπον ὦν εὐεργετῇ μὴ μνημονεύειν. πῶς οὖν εὐεργετῇ, εἰ μὴ μνημονεύσει;

26. γίνονται δὲ εὐχῶν γνώσεις κατὰ οἶον 10
 σύναψιν καὶ κατὰ τοιάνδε σχέσιν ἐναρμοζομένων, καὶ αἱ ποιήσεις οὕτως· καὶ ἐν ταῖς μάγων τέχναις εἰς τὸ συναφῆς πᾶν· ταῦτα δὲ δυνάμεσιν ἐπομέναις συμπαθῶς. εἰ δὲ τοῦτο, διὰ τί οὐ καὶ τὴν γῆν αἰσθάνεσθαι δώσομεν; ἀλλὰ ποίας αἰσθήσεις; 15
 ἢ διὰ τί οὐ πρῶτον ἀφὴν καὶ μέρει μέρους ἀναπεμπομένης ἐπὶ τὸ ἡγούμενον τῆς αἰσθήσεως καὶ τῷ ὄλῳ πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων; καὶ γὰρ εἰ τὸ σῶμα δυσκίνητον, οὔτι γε ἀκίνητον. ἀλλ' ἔσονται αἱ αἰσθήσεις οὐ τῶν μικρῶν, ἀλλὰ τῶν μεγάλων. 20
 ἀλλὰ διὰ τί; ἢ ὅτι ἀνάγκη ψυχῆς ἐνούσης τὰς κινήσεις τὰς μεγίστας μὴ λανθάνειν. κωλύει δ' οὐδὲν καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰσθάνεσθαι γίνεσθαι, ἵνα εὐ τίθοιτο τὰ πρὸς ἀνθρώπους, ὅσον εἰς αὐτὴν τὰ ἀνθρώπων ἀνάκειται· εὐ τίθοιτο δὲ οἶον συμπα- 25
 θῶς· καὶ ἀκούειν δὲ εὐχομένων καὶ ἐπινεύειν εὐχαῖς οὐχ ὃν ἡμεῖς τρόπον· καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι παθητὴν εἶναι πρὸς αὐτὴν καὶ τὰλλα, οἶον ὁσμῶν πέρι καὶ τῶν γευστῶν, ὅσα ὁσφραντὰ κατὰ τὰς τῶν χυλῶν ὁσμάς πρὸς ζώων πρόνοιαν καὶ 30
 p. 419 κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν τοῦ σώματι τοῦ αὐτοῦς. καὶ οὐκ ἀπαιτητέον ἃ ἐφ' ἡμῶν ὄργανα· οὐδὲ γὰρ

πᾶσι ξόοις ταῦτά· οἶον ὧτα οὐ πᾶσι, καὶ οἷς μὴ
 ἐστίν, ἀντίληψίς ἐστι ψόφων. περὶ δὲ ὅψεως, εἰ
 φωτὸς δεῖ, πῶς; οὐ γὰρ δὴ ἀπαιτητέον ὄμματα. εἰ
 οὖν τοῦ φυτικοῦ συγχωρομένου ἢ συγχωρεῖν ἐν
 5 πνεύματι ὄντος τοῦ φυτικοῦ πρῶτως οὕτως ἔχειν,
 ὄντος πνεύματος τί χρὴ ἀπιστεῖν καὶ διαφανὲς εἶναι;
 μᾶλλον δ' εἴπερ πνεῦμα, καὶ διαφανὲς καὶ ἐλλαμ-
 πόμενον παρὰ τοῦ κύκλου ἐνεργείᾳ διαφανές· ὥστε
 οὐδὲν ἄτοπον οὐδ' ἀδύνατον ὁρᾶν τὴν ἐν τῇ γῇ
 10 ψυχὴν. καὶ δεῖ καὶ νοεῖν ψυχὴν οὐ φάυλου σώ-
 ματος εἶναι, ὥστε καὶ θεὸν εἶναι· πάντως γὰρ καὶ
 ἀγαθὴν δεῖ εἶναι τὴν ψυχὴν εἶναι.

27. εἰ οὖν τοῖς φυτοῖς δίδωσιν αὐτὴν τὴν γε-
 νητικὴν, ἣ ἐν αὐτῇ μὲν ἡ γεννητικὴ, ταύτης δὲ
 15 ἔχοντος ἡ ἐν τοῖς φυτοῖς, καὶ οὕτως ἂν εἴη ὡς ἡ
 σὰρξ ἐμψυχος ἦδη καὶ ἐκομίσατο, εἰ ἔχει καὶ τὴν
 γεννητικὴν ἐν αὐτοῖς τὰ φυτά. ἐνοῦσα δὲ δίδωσι
 τῷ σώματι τοῦ φυτοῦ ὅπερ βέλτιον, ᾧ διαφέρει
 τοῦ κοπέντος καὶ οὐκέτι φυτοῦ, ἀλλὰ μόνον ξύλου.
 20 ἀλλ' αὐτῷ γε τῷ σώματι τῆς γῆς τί δίδωσιν ἡ
 ψυχὴ; οὐ ταῦτόν δεῖ νομίζειν σῶμα εἶναι γήινον
 ἀποκτηθέν τε τῆς γῆς καὶ μένον συνεχές, οἷα λίθοι
 δεικνύουσιν ἀνυξόμενοι μὲν, ἕως εἰς συνηρημένοι,
 μένοντες δὲ ὅσον ἐτμήθησαν ἀφηρημένοι. ἕκαστον
 25 μὲν οὖν μέρος ἔχοντος ἔχειν δεῖ νομίζειν, ἐπιθεῖν δὲ
 ἐπὶ τούτῳ τὸ πᾶν φυτικόν, ὃ οὐκέτι τοῦδε ἐστὶν
 ἢ τοῦδε, ἀλλὰ τῆς ὅλης· εἴτα τὴν τοῦ αἰσθητικοῦ
 φύσιν οὐκέτι τῷ σώματι συμπεφυρμένην, ἐποχου-
 μένην δέ· εἴτα τὴν ἄλλην ψυχὴν καὶ νοῦν, ἣν δὴ
 30 Ἔστίαν καὶ Διήμητραν ἐπονομάζουσιν ἀνθρωποῖ
 θεῖα φήμη καὶ φύσει ἀπομαντευόμενοι τὰ τοιαῦτα
 χρῶμενοι.

p. 420

28. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. ἐπανιτέον δὲ πάλιν καὶ περὶ τοῦ θυμοειδοῦς ζητητέον, εἰ, ὥσπερ τῶν ἐπιθυμιῶν τὴν ἀρχὴν καὶ ἀλγηδόνας καὶ ἡδονὰς — τὰ πάθη, οὐ τὰς αἰσθήσεις — ἐν τῷ οὕτως ἔχοντι σώματι ἐτίθμεν τῷ οἷον ξρωθέντι, οὕτω 5 καὶ τοῦ θυμοῦ τὴν ἀρχὴν, ἥ καὶ πάντα τὸν θυμὸν τοῦ οὕτως ἔχοντος σώματος θησόμεθα ἢ μέρους τινὸς σώματος, οἷον καρδίας οὕτως ἐχούσης ἢ χολῆς οὐ νεκροῦ σώματος· καὶ εἰ ἄλλον ὄντος τοῦ διδόντος τὸ ἔχνος τὸ ψυχικὸν ἐνταῦθα ἔν τι τοῦτο ὁ 10 θυμός, οὐκέτι παρὰ θυμικοῦ ἢ αἰσθητικοῦ. ἐκεῖ μὲν οὖν καθ' ὅλον τὸ σῶμα τὸ φυτικὸν ὃν παντὶ ἐδίδου τῷ σώματι τὸ ἔχνος, καὶ τὸ ἀλγεῖν ἦν ἐν παντί, καὶ τὸ ἡδεσθαι, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιθυμίας ἐν παντὶ τοῦ πληροῦσθαι· ἡ δὲ τῶν ἀφροδισίων 15 οὐκ εἴρητο, ἀλλ' ἔστω περὶ τὰ μόρια τῶν τοιούτων τελεστικά. ἔστω δὲ ὁ περὶ τὸ ἥπαρ τόπος τῆς ἐπιθυμίας ἀρχή, ὅτι τὸ φυτικὸν ἐκεῖ ἐνεργεῖ μάλιστα, ὃ τὸ ἔχνος τὸ ψυχικὸν τῷ ἥπατι καὶ τῷ σώματι παρέχει· ἐκεῖ δέ, ὅτι ἐκεῖ ἄρχεται ἡ ἐνέρ- 20 γεια. ἀλλὰ περὶ τοῦ θυμοῦ τί τε αὐτὸς καὶ τίς ψυχῇ, καὶ εἰ ἀπ' αὐτοῦ ἔχνος περὶ τὴν καρδίαν, ἢ ἄλλο τι τὴν κίνησιν εἰς συναμφοτέρου τελοῦν παρέχεται, ἢ ἐνταῦθα οὐκ ἔχνος, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὀργιζέσθαι παρέχεται. πρῶτον οὖν σκεπτέον, τί 25 αὐτό. ὅτι μὲν οὖν οὐχ ὑπὲρ ὧν ἂν πάσῃ τὸ σῶμα μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὧν ἂν καὶ ἑτερός τις τῶν προσηγόντων, καὶ ὅλως ὑπὲρ ὧν ἂν τις παρὰ τὸ προσῆκον ποιῇ, ὀργιζόμεθα, θῆλόν που· ὅθεν καὶ αἰσθήσεως δεῖ καὶ συνέσεώς τινος ἐν τῷ ὀργιζέσθαι. 30 διὸ καὶ εἰς ταῦτά τις ὁρῶν οὐκ ἐκ τοῦ φυτικοῦ ὠρμηθῆναι, ἀλλ' ἐξ ἄλλου ἂν ζητοῖ τὸν θυμὸν τὴν

- γένεσιν ἰσχειν. ἀλλ' ὅταν ταῖς σωματικαῖς διαθέ-
σεσιν ἐπηται τὸ τῆς ὀργῆς πρόχειρον, καὶ ὅταν οἱ
μὲν ζέοντες αἵματι καὶ χολῇ ἐτοιμοὶ εἰς τὸ ὀργί-
ζεσθαι ᾖσιν, ἀνειμένοι δὲ πρὸς ὀργὰς οἱ ἄχοιοι
5 λεγόμενοι καὶ κατεψυγμένοι, τὰ τε θηρία πρὸς τὰς
κράσεις οὐδενὸς ἄλλου, ἀλλὰ πρὸς τὸ δοκηθὲν
λυμῆνασθαι, τὰς ὀργὰς ἔχωσι, πρὸς τὸ σωματικῶ-
τερον πάλιν αὐτὰ καὶ πρὸς τὸ συνέχον τὴν τοῦ ζῴου
σύστασιν τὰς ὀργὰς ἂν τις ἀνοίσειε. καὶ ὅταν οἱ
10 αὐτοὶ νοσοῦντες μὲν ὀργιλώτεροι ἢ ὑγιαίνοντες,
ἄγευστοι δὲ σιτίων ἢ λαβόντες, σώματος τοιοῦδε
μηνύουσι τὰς ὀργὰς ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς ὀργῆς εἶναι,
καὶ τὴν χολὴν ἢ τὸ αἷμα οἶον ψυχοῦντα παρέχεσθαι
τὰς τοιάσδε κινήσεις, ὥστε παθόντος τοῦ τοιοῦδε
15 σώματος εὐθέως κινεῖσθαι τὸ αἷμα ἢ τὴν χολήν, p. 421
αἰσθήσεως δὲ γενομένης τὴν φαντασίαν κοινώσα-
σαν τὴν ψυχὴν τῇ τοιοῦδε σώματος διαθέσει ἤδη
πρὸς τὸ ποιοῦν τὴν ἀλγηδόνα ἵεσθαι, ἄνωθεν δὲ
αὐτὴν τὴν ψυχὴν τὴν λογισμῷ χρωμένην φανέντος
20 ἀδικήματος καὶ μὴ περὶ τὸ σῶμα ἔχουσιν ἔτοιμον
τὸ ἐκείνως θυμούμενον ἅτε πεφυκὸς τῷ ἀποδει-
χθέντι ἐναντίῳ μάχεσθαι σύμμαχον τοῦτο ποιεῖσθαι
καὶ εἶναι τὸ μὲν ἐγειρόμενον ἀλόγως καὶ ἐφέλ-
κεσθαι τῇ φαντασίᾳ τὸν λόγον, τὸ δὲ ἀρχόμενον
25 ἀπὸ λόγου καὶ λήγον εἰς τὸ πεφυκὸς χολοῦσθαι,
καὶ παρὰ τοῦ φυτικοῦ καὶ γεννητικοῦ ἅμφω γίνε-
σθαι κατασκευάζοντος τὸ σῶμα οἶον ἀντιληπτικὸν
ἡδέων καὶ λυπηρῶν, τῷ δὲ πεποιημένῳ χολῶδες
καὶ πικρὸν καὶ ἐν τοιούτῳ ψυχῆς ἵχνος τῷ ἐν τοι-
30 ούτῳ εἶναι τοιάδε κινεῖσθαι δυσχεραντικά καὶ ὀργίλα
καὶ τῷ κεκακῶσθαι πρῶτον αὐτὸ κακοῦν πως ζη-
τεῖν καὶ τὰ ἄλλα καὶ οἶον ὁμοιοῦν ἑαυτῷ. μαρτύ-

ριον δὲ τοῦ ὁμοούσιον εἶναι τοῦτο τῷ ἐτέρῳ ἴχνει
 ψυχῆς τὸ τοὺς ἦττον τῶν σωματικῶν ἡδέων ἐφι-
 μένους καὶ ὅλως σώματος καταφρονοῦντας ἦττον
 κινεῖσθαι πρὸς τὰς ὀργὰς καὶ ἀλογοπαθείας. τὸ
 δὲ τὰ δένδρα μὴ ἔχειν θυμὸν καίπερ τὸ φυτικὸν
 ἔχοντα οὐ δεῖ θανατᾶζειν· ἐπεὶ οὐδ' αἷματος οὐδὲ
 χολῆς αὐτοῖς μέτεστιν. ἐγγενομένων μὲν γὰρ τοῦ-
 των ἄνευ αἰσθήσεως ζέσις ἂν ἐγένετο μόνον καὶ
 οἶον ἀγανάκτησις, αἰσθήσεως δὲ ἐγγενομένης καὶ
 πρὸς τὸ ἀδικοῦν ἂν ἦδη, ὥστε καὶ ἀμύνεσθαι, 5
 ὁρμή. ἀλλ' εἰ τὸ ἄλογον τῆς ψυχῆς διαιροῖτο εἰς
 τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ [τὸ] θυμοειδὲς καὶ τὸ μὲν
 εἴη τὸ φυτικόν, τὸ δὲ θυμοειδὲς ἐξ αὐτοῦ ἴχνος
 περὶ αἷμα ἢ χολήν ἢ τὸ συναμφοτέρον, οὐκ ἂν
 ὀρθῇ ἢ ἀντιδιαίρεσις γίγνοιτο, τοῦ μὲν προτέρου, 15
 τοῦ δὲ ὑστέρου ὄντος. ἢ οὐδὲν κωλύει ἄμφω
 ὕστερα καὶ τῶν ἐπιγενομένων ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὴν
 διαίρεσιν εἶναι· ὀρεκτικῶν γὰρ ἢ διαίρεσις, ἢ
 ὀρεκτικά, οὐ τῆς οὐσίας, ὅθεν ἐλήλυθεν. ἐκείνη
 δὲ ἡ οὐσία καθ' αὐτὴν οὐκ ὄρεξις, ἀλλ' ἴσως τε- 20
 λειοῦσα τὴν ὄρεξιν συνάψασα αὐτῇ τὴν παρ' αὐτῆς
 ἐνέργειαν. καὶ τὸ ἐκπεσὸν δὲ εἰς θυμὸν ἴχνος περὶ
 τὴν καρδίαν λέγειν οὐκ ἄτοπον· οὐ γὰρ τὴν ψυχὴν
 ἐνταῦθα, ἀλλὰ τὴν τοῦ αἵματος ἀρχὴν τοῦ τοιοῦδε
 ἐνταῦθα λεγέσθω εἶναι.

25

p. 422

29. πῶς οὖν, εἴπερ τῷ θερμομανθέντι τὸ σῶμα
 ἔοικεν ἀλλ' οὐ τῷ φωτισθέντι, ἐξελευθούσης τῆς
 ἄλλης ψυχῆς οὐδὲν ἔτι ζωτικὸν ἔχει; ἢ ἔχει ἐπ'
 ὀλίγον, ἀπομαραίνεται δὲ θᾶττον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ
 τῶν θερμομανθέντων ἀποστάντων τοῦ πυρός. μαρ- 30
 τυροῦσι δὲ καὶ τρίχες φυόμεναι ἐπὶ τῶν νεκρῶν
 σωμαμάτων καὶ ὄνυχες ἀνέξομενοι καὶ ζῶα διαιρου-

μενα ἐπὶ πολὺ κινούμενα· τοῦτο γὰρ τὸ ἐτι ἐγκεί-
 μενον ἴσως, καὶ εἰ συναπέρχεται δὲ τῇ ἄλλῃ ψυχῇ,
 οὐ τεκμήριον τοῦτο τοῦ μὴ ἕτερον εἶναι. καὶ γὰρ
 ἀπελθόντος ἡλίου οὐ μόνον τὸ ἐφεξῆς φῶς καὶ
 5 κατ' αὐτὸν καὶ ἐξηρησμένον ἀπέρχεται, ἀλλὰ καὶ
 τὸ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ ἕξω τούτου ὁρώμενον ἐν τοῖς
 παρακειμένοις ἕτερον ὃν ἐκείνου συναπέρχεται. ἄρ'
 οὖν συναπέρχεται, ἢ φθείρεται; τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ
 τοῦ φωτὸς τοῦ τοιούτου ζητητέον, καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς
 10 τῆς ἐν τῷ σώματι, ἣν δὴ φαμεν οἰκείαν τοῦ σώ-
 ματος εἶναι. ὅτι μὲν γὰρ οὐδὲν ἐστὶ τοῦ φωτὸς
 λειπόμενον ἐν τοῖς πεφωτισμένοις, δηλον· ἀλλ' εἰ
 μεταπίπτει εἰς τὸ πεποιηκὸς ἢ οὐκ ἔστιν ἀπλῶς,
 ζητεῖ ὁ λόγος. πῶς οὖν οὐκ ἔστιν ἀπλῶς ὃν γέ τι
 15 πρότερον; ἀλλὰ τί ἦν ὅλως; ὅτι μὲν αὐτῶν τῶν
 σωμάτων, ἀφ' ὧν τὸ φῶς, ἢ λεγομένη χροά, καί,
 ὅταν φθαρτὰ ἢ τὰ σώματα, μεταβαλλόντων οὐκ
 ἔστι, καὶ οὐδεὶς ζητεῖ, ὅπου τὸ χροῶμα τοῦ πυρὸς
 φθαρέντος, ὥσπερ οὐδ' ὅπου τὸ σχῆμα. ἢ τὸ μὲν
 20 σχῆμα σχέσις τις, ὥσπερ συστολὴ τῆς χειρὸς καὶ
 ἑκτασις, χροῶμα δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὥσπερ γλυκύ-
 της. τί γὰρ κωλύει φθαρέντος τοῦ σώματος τοῦ
 γλυκέος τὴν γλυκύτητα μὴ ἀπολωλέναι καὶ τοῦ
 εὐώδους τὴν εὐωδίαν, ἐν ἄλλῳ δὲ σώματι γίνεσθαι,
 25 οὐκ αἰσθητὰ δὲ εἶναι διὰ τὸ μὴ τοιαῦτα εἶναι τὰ
 σώματα τὰ μετεilhφότα, ὥστε ἀντερεῖδειν τὰς ἐπ'
 αὐτῶν γενομένης ποιότητος τῇ αἰσθήσει; οὕτως
 οὖν καὶ τὸ φῶς τῶν φθαρέντων σωμάτων μένειν,
 τὴν δὲ ἀντιτυπίαν τὸ ἐκ πάντων οὐσαν μὴ μένειν;
 30 εἰ μὴ τις λέγοι νόμῳ ὁρᾶν, καὶ τὰς λεγομένης ποιό-
 τητος μὴ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις εἶναι. ἀλλ' εἰ τοῦτο,
 ἀφθάρτους ποιήσομεν καὶ οὐ γινομένης ἐν ταῖς

τῶν σωμάτων συστάσει τὰς ποιότητας, καὶ οὐδὲ
 τοὺς λόγους τοὺς ἐν τοῖς σπέρμασι ποιεῖν τὰς χόας,
 οἷον καὶ ἐπὶ τῶν ποικίλων ὀρνίθων, ἀλλ' οὕτως
 συνάγειν ἢ ποιεῖν μὲν, προσχρησθαι δὲ καὶ ταῖς
 ἐν τῷ ἄερι πλήρει ὄντι τῶν τοιούτων· καὶ γὰρ καὶ 5
 εἶναι ἐν τῷ ἄερι οὐ τοιαῦτα, οἷα, ὅταν γένηται,
 ἐν τοῖς σώμασι φαίνεται. ἀλλ' αὕτη μὲν ἔστω ἡ
 ἀπορία ἐνθαδὶ κειμένη· μενόντων δὲ τῶν σωμάτων
 εἰ συνήρτηται καὶ οὐκ ἀποτετέμνηται, τί κωλύει τὸ φῶς
 p. 423 μετακινουμένου τοῦ σώματος συμμετακινεῖσθαι τό 10
 τε προσεχὲς καὶ εἴ τι τῷ προσεχεῖ συνήρτηται, καὶ
 μὴ ὀρεῖται ἀπὸν, ὥσπερ οὐδὲ προσιδόν φαίνεται;
 ἀλλ' ἐπὶ τῆς ψυχῆς εἰ συνέπεται τὰ δεύτερα τοῖς
 προτέροις καὶ τὰ ἐξῆς ἀεὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν, ἢ ἐφ'
 ἑαυτῶν ἕκαστα καὶ ἐστερημένα τῶν πρὸ αὐτῶν καὶ 15
 δυνάμενα ἐφ' ἑαυτῶν μένειν, ἢ ὅλως οὐδὲν ἀπο-
 τέμνηται τῆς ψυχῆς μέρος, ἀλλὰ πᾶσαι μίαι καὶ
 πολλαί, καὶ ὅστις ὁ τρόπος — ἐν ἄλλοις. ἀλλὰ τί
 τὸ ἤδη σώματος γενόμενον ἔχον τῆς ψυχῆς ὄν; ἢ
 εἰ μὲν ψυχὴ, συνέπεται, εἴπερ μὴ ἀποτετέμνηται, τῷ 20
 ψυχῆς λόγῳ· εἰ δὲ οἷον ζωὴ τοῦ σώματος, ὁ αὐτὸς
 λόγος ἐκεῖ, ὅς περὶ φωτὸς ἰνδάλματος ἠπορεῖτο,
 καὶ εἰ δυνατόν ζωὴν ἄνευ ψυχῆς εἶναι, εἰ μὴ ἄρα
 τῷ παρακείσθαι τὴν ψυχὴν ἐνεργοῦσαν εἰς ἄλλο,
 ταῦτα σκεπτέον.

25

30. νῦν δ' ἐπειδὴ μνήμας μὲν ἐν τοῖς ἄστροις
 περιττὰς εἶναι ἐθέμεθα, αἰσθήσεις δὲ ἔδομεν καὶ
 ἀκούσεις πρὸς ταῖς ὁράσεσι καὶ εὐχῶν δὴ κλύου-
 τας ἐφραμεν, ἃς πρὸς ἥλιον ποιοῦμεθα καὶ δὴ καὶ
 πρὸς ἄστρο ἄλλοι τινὲς ἄνθρωποι, καὶ πεπίστευ- 30
 ται, ὥς δι' αὐτῶν αὐτοῖς πολλὰ καὶ τελεῖται καὶ
 δὴ καὶ οὕτω ῥᾶστα, ὥς μὴ μόνον πρὸς τὰ δίκαια

τῶν ἔργων συλλήπτορας εἶναι, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ
πολλὰ τῶν ἀδίκων, τούτων τε πέρι [τῶν] παρα-
πεπιτωκότων ζητητέον· ἔχει γὰρ καθ' ἑαυτὰ μεγί-
στας καὶ πολυθρυσλήτους παρὰ τοῖς δυσχεραίνουσιν
5 ἀπορίας, θεοὺς συνεργοὺς καὶ αἰτίους γίνεσθαι
ἀτόπων ἔργων, τῶν τε ἄλλων καὶ δὴ καὶ πρὸς
ἔρωτας καὶ ἀκολάστους συλλήψεις· τούτων τε οὖν
ἕνεκα καὶ μάλιστα περὶ οὗ ἕξ ἀρχῆς ὁ λόγος, τῆς
μνήμης αὐτῶν. δῆλον γὰρ ὅτι, εἰ εὐξαμένων ποι-
10 οὔσι καὶ οὐ παραχρημα θρωσιν αὐτά, ἀλλ' εἰς
ὑστερον καὶ πάνυ πολλάκις εἰς χρόνους, μνήμην
ὧν εὐχονται ἄνθρωποι πρὸς αὐτοὺς ἔχουσιν. ὁ δὲ
πρόσθεν λόγος ὁ παρ' ἡμῶν λεγόμενος οὐκ ἐδίδου
τοῦτο· ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς εἰς ἀνθρώπους εὐεργε-
15 σίας ἦν ἂν τοιοῦτον, οἷον Διμήτρος καὶ Ἑστίας·
εἰ μὴ τις τῆς γῆς μόνον τὸ εὖ ποιεῖν τὰ ἀνθρώπεια
λέγοι. ἀμφοτέρω οὖν πειρατέον δεικνύναι, πῶς τε
τὰ τῆς μνήμης θησόμεθα ἐν τούτοις, ὃ δὴ πρὸς
ἡμᾶς ἔχει, οὐ πρὸς τὰ δοκοῦντα τοῖς ἄλλοις, οἷ
20 οὐ κωλύονται μνήμας διδόναι· καὶ περὶ τῶν ἄλλο-
κότως δοκούντων γίνεσθαι, ὃ φιλοσοφίας ἔργον
ἐπισκέψασθαι, εἰ πῃ ἔστιν ἀπολογήσασθαι πρὸς p. 424
[ἀπορίας] τὰς κατὰ θεῶν τῶν ἐν οὐρανῷ· καὶ δὴ
καὶ περὶ αὐτοῦ παντὸς τοῦ κόσμου — ὥς καὶ εἰς
25 τοῦτον εἰσιν ἡ αἰτία ἡ τοιαύτη — εἰ πιστοὶ οἱ λέ-
γοντες, οἷ καὶ αὐτόν φασι τὸν σύμπαντα οὐρανὸν
γοητεύεσθαι ὑπὸ ἀνθρώπων τόλμης καὶ τέχνης.
καὶ περὶ δαιμόνων δὲ ἐπιζητήσῃ ὁ λόγος, ὅπως τὰ
τοιαῦτα ὑπουργεῖν λέγονται, εἰ μὴ διὰ [τὴν] τῶν
30 προτέρων λύσιν καὶ τὰ τούτων λαμβάνοι.

31. καθόλου τοίνυν τὰς ποιήσεις ληπτέον ἀπά-
σας καὶ τὰς πείσεις, ὅσαι γίνονται ἐν τῷ παντὶ

κόσμῳ, τὰς τε λεγομένας φύσει, καὶ ὅσαι τέχνη
 γίνονται· καὶ τῶν φύσει τὰς μὲν φατέον ἐκ τοῦ
 παντὸς γίνεσθαι εἰς τὰ μέρη καὶ ἐκ τῶν μερῶν
 εἰς τὸ πᾶν ἢ μερῶν εἰς μέρη, τὰς δὲ τέχνη γινο- 5
 μένας ἢ τῆς τέχνης, ὥσπερ ἤρξατο, ἐν τοῖς τεχνη-
 τοῖς τελευτώσης, ἢ προσχωμένῃς δυνάμεσι φυσικ-
 αῖς εἰς ἔργων φυσικῶν ποιήσεις τε καὶ πείσεις.
 τὰς μὲν οὖν τοῦ ὅλου λέγω, ὅσα τε ἡ φορὰ ἡ πᾶσα
 ποιεῖ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὰ μέρη· κινουμένη γὰρ
 καὶ αὐτὴν διατίθῃσι πῶς καὶ τὰ μέρη αὐτῆς, τὰ 10
 τε ἐν αὐτῇ τῇ φορᾷ καὶ ὅσα δίδωσι τοῖς ἐπὶ γῆς·
 μερῶν δὲ πρὸς μέρη πείσεις εὐδηλοὶ που παντὶ,
 ἡλίον τε πρὸς τε τὰ ἄλλα σχέσεις καὶ ποιήσεις καὶ
 πρὸς τὰ ἐπὶ γῆς καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄλλοις στοιχείοις
 αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐπὶ γῆς, περὶ 15
 ὧν ἐκάστου ἐξεταστέον. τέχνηαι δὲ αἱ μὲν οἰκίαν
 ποιοῦσαι καὶ τὰ ἄλλα τεχνητὰ εἰς τοιοῦτον ἔληξαν·
 ἱατρικὴ δὲ καὶ γεωργία καὶ αἱ τοιαῦται ὑψηρικαὶ
 καὶ βοηθίαι εἰς τὰ φύσει εἰσφερόμεναι, ὥς κατὰ
 φύσιν ἔχειν· δητορείαν δὲ καὶ μουσικὴν καὶ πᾶσαν 20
 ψυχαγωγίαν ἢ πρὸς τὸ βέλτιον ἢ πρὸς τὸ χεῖρον
 ἄγειν ἀλλοιούσας, ἐν αἷς ζητητέον, ὅσαι αἱ τέχνηαι
 καὶ τίνα τὴν δύναμιν ἔχουσι· καί, εἴπερ οἶόν τε,
 ἐν τούτοις ἅπασιν τοῖς πρὸς τὴν παροῦσαν χρεῖαν
 ἡμῖν καὶ τὸ διὰ τί ἐφ' ὅσον δυνατόν πραγματευ- 25
 τέον. ὅτι μὲν οὖν ἡ φορὰ ποιεῖ, αὐτὴν μὲν πρῶ-
 τον διαφόρως διατιθεῖσα καὶ τὰ ἐντὸς αὐτῆς,
 ἀναμφισβητήτως μὲν τὰ ἐπίγεια οὐ μόνον τοῖς
 σώμασιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς τῆς ψυχῆς διαθέσεσι, καὶ
 p. 425 τῶν μερῶν ἕκαστον εἰς τὰ ἐπίγεια καὶ ὅλως τὰ 30
 κάτω ποιεῖ, πολλαχῇ δῆλον. εἰ δὲ καὶ ταῦτα εἰς
 ἐκεῖνα, ὅστερον· νῦν δὲ τὰ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις

συγχωρούμενα ἐάσαντες οὕτως ἔχειν, ὅσα διὰ λόγου
 φανεῖται, πειρατέον λέγειν τὸν τρόπον ἐξ ἀρχῆς
 τῆς ποιήσεως λαβόντας, οὐ γὰρ μόνον, θερμὰ καὶ
 ψυχρὰ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀ δὴ ποιότητες πρῶται τῶν
 5 στοιχείων λέγονται, οὐδ' ὅσαι ἐκ τῆς τούτων μίξεως,
 ποιεῖν λεκτέον οὐδὲ πάντα τὸν ἥλιον θερμότητι,
 ψύξει δὲ ἄλλον τινά· τί γὰρ ἂν ψυχρὸν εἴη ἐν
 οὐρανῷ καὶ πυρίνῳ σώματι; οὐδ' ἄλλον ὑγρῷ
 πυρί· οὕτω γὰρ οὐδὲ τὴν διαφορὰν αὐτῶν λαβεῖν
 10 οἶόν τε. πολλὰ δὲ καὶ τῶν γινομένων εἰς τούτων·
 τι οὐχ οἶόν τε ἀναγαγεῖν. οὐδὲ γὰρ εἴ τις τὰς τῶν
 ἡθῶν διαφορὰς δοίη αὐτοῖς κατὰ τὰς τῶν σωμάτων
 κράσεις διὰ ψυχρότητα ἐπικρατοῦσαν ἢ διὰ θερμό-
 τητα τοιαύτας, πῶς ἂν φθόνους ἢ ζηλοτυπίας ἢ
 15 πανουργίας εἰς ταῦτα ἀνάγοι; ἀλλ' εἰ καὶ ταῦτα, τύχας
 γοῦν πῶς χεῖρους τε καὶ βελτίους, πλουσίους καὶ
 πένητας, καὶ πατέρων εὐγενείας ἢ αὐθιγαυρῶν
 τε εὐρέσεις; [καὶ] μυρία ἂν τις ἔχοι λέγειν πόρρω
 ἄγων σωματικῆς ποιότητος τῆς ἐκ τῶν στοιχείων
 20 εἰς τὰ τῶν ζώων σώματα καὶ ψυχὰς λύσης. οὐ
 μὴν οὐδὲ προαιρέσει ἀναθετέον τῶν ἄστρον καὶ
 τῇ τοῦ παντὸς γνώμῃ καὶ τοῖς τούτων λογισμοῖς
 τὰ συμπίπτοντα περὶ ἕκαστα τῶν ὑπ' αὐτά. ἄτο-
 πον γὰρ ἐκείνους μηχανᾶσθαι περὶ τὰ τῶν ἀνθρώ-
 25 πων, ὅπως οἱ μὲν γένοιντο κλέπται, οἱ δὲ ἀνδρα-
 ποδισταὶ τοιχωρύχοι τε καὶ λερόσυλοι, ἀνανδροί
 τε ἄλλοι καὶ θήλεις τὰ ἔργα καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ
 αἰσχροῦ δρωντες. οὐ γὰρ ὅτι θεῶν, ἀλλ' οὐδὲ
 ἀνθρώπων μετρίων, τάχα δὲ οὐδὲ ὠντινωνοῦν τὰ
 30 τοιαῦτα ἐργάζεσθαι καὶ καταμηχανᾶσθαι, ἐξ ὧν
 αὐτοῖς οὐδ' ἥτισοῦν ὠφέλεια ἂν γένοιτο.

32. εἰ οὖν μήτε σωματικαῖς αἰτίαις ἀναθίσομεν

μήτε προαιρέσειςιν, ὅσα ἔξωθεν εἰς ἡμᾶς τε καὶ τὰ
 ἄλλα ζῶα καὶ ὅλως [τὰ] ἐπὶ γῆς ἀφικνεῖται ἐξ
 οὐρανοῦ, τίς ἂν εἴη λοιπὴ καὶ εὐλογος αἰτία; πρῶτον
 τοίνυν θετέον ζῶον ἐν πάντα τὰ ζῶα τὰ ἐντὸς αὐτοῦ
 περιέχον τόδε τὸ πᾶν εἶναι, ψυχὴν μίαν ἔχον εἰς 5
 πάντα αὐτοῦ μέρη, καθ' ὅσον ἐστὶν ἕκαστον αὐτοῦ
 p. 426 μέρος· μέρος δὲ ἕκαστόν ἐστιν ἐν τῷ παντὶ αἰσθητῷ,
 κατὰ μὲν τὸ σῶμα καὶ πάντη, ὅσον δὲ καὶ ψυχῆς
 τοῦ παντός μετέχει, κατὰ τοσοῦτον καὶ ταύτη· καὶ
 τὰ μὲν μόνης ταύτης μετέχοντα κατὰ πᾶν ἐστὶ μέρη, 10
 ὅσα δὲ καὶ ἄλλης, ταύτῃ ἔχει τὸ μὴ μέρη πάντη
 εἶναι. πάσχει δὲ οὐδὲν ἥττον παρὰ τῶν ἄλλων,
 καθ' ὅσον αὐτοῦ τι ἔχει, καὶ κατ' ἐκείνα, ἃ ἔχει.
 συμπαθεῖς δὴ πᾶν τοῦτο τὸ ἐν, καὶ ὥς ζῶον ἐν,
 καὶ τὸ πόρρω δὴ ἐγγύς, ὥσπερ ἐφ' ἐνὸς τῶν καθ' 15
 ἕκαστα ὄνυξ καὶ κέρας καὶ δάκτυλος καὶ ἄλλο τι
 τῶν οὐκ ἐφεξῆς· ἀλλὰ διαλείποντος τοῦ μεταξὺ
 καὶ παθόντος οὐδὲν ἔπαθε τὸ οὐκ ἐγγύς. οὐ γάρ
 ἐφεξῆς τῶν ὁμοίων κειμένων, διειλημμένων δὲ ἐτέ-
 ροις μεταξύ, τῇ δὲ ὁμοιότητι συμπασχόντων, καὶ 20
 εἰς τὸ πόρρω ἀφικνεῖσθαι ἀνάγκη τὸ παρὰ τοῦ μὴ
 παρακειμένου δρωμένον, ζῶον τε ὄντος καὶ εἰς ἐν
 τελοῦντος οὐδὲν οὕτω πόρρω τόπω, ὥς μὴ ἐγγύς
 εἶναι τῇ τοῦ ἐνὸς ζῶου πρὸς τὸ συμπαθεῖν φύσει.
 τὸ μὲν οὖν ὁμοιότητα πρὸς τὸ ποιοῦν ἔχον πείσιν 25
 ἔχει οὐκ ἄλλοτριαν, ἀνομόλου δὲ ὄντος τοῦ ποιοῦν-
 τος, ἀλλότριον τὸ πάθημα καὶ οὐ προσήνες τὸ
 πάσχον ἴσχει. βλαβεράν δὲ ποιήσιν ἄλλον πρὸς
 ἄλλο ἐνὸς ὄντος ζῶου οὐ δεῖ τεθναμακέναι· ἐπεὶ
 καὶ ἐφ' ἡμῶν ἐν ταῖς ἐνεργείαις ταῖς ἡμετέραις 30
 βλάπτειτ' ἂν ἄλλο πρὸς ἄλλου μέρος, ἐπεὶ καὶ χολή
 καὶ ὁ θυμὸς ἄλλο, ὥς δοκεῖ, πιάζει καὶ κεντεῖ. καὶ

δὴ καὶ ἐν τῷ παντὶ ἔστι τι θυμῷ καὶ χολῇ ἀνάλογον
 καὶ ἄλλο ἄλλω· καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς δὲ ἐμπόδιον
 ἔσται ἄλλο ἄλλω, ὥστε καὶ ἀφανῶναι. τοῦτο δὲ
 οὐ μόνον ἐν ζῳον, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ὄν ὁράται· ὥστε
 5 καθ' ὅσον μὲν ἐν ἑκαστον τῷ ὄλῳ σώζεται, καθ'
 ὅσον δὲ καὶ πολλὰ πρὸς ἄλληλα συνιόντα πολλαχῇ
 τῷ διαφόρῳ ἐβλάψε καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ χρεῖαν
 ἄλλο ἑτερον ἐβλάψε, καὶ δὴ καὶ τροφὴν ἐποιήσατο
 συγγενὲς ἅμα καὶ διάφορον ὑπάρχον καὶ σπεῦδον
 10 ἑκαστον ἑαυτῷ κατὰ φύσιν, ὅσον τε οἰκεῖον τοῦ
 ἑτέρου λαμβάνει εἰς αὐτὸ καὶ ὅσον ἀλλότριον ἐρί-
 νετο ἀφανίζει εὐνοίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἔργον τε τὸ αὐτοῦ
 ποιοῦν ἑκαστον τὸ μὲν δυνηθὲν ἀπολαῦσαί τι τῶν
 αὐτοῦ ἔργων ὠφέλησεν, ὃ δ' ἀδύνατον ἦν ὑπομεῖναι
 15 τὴν ὀρμὴν τοῦ ἔργου, ἠφάνισεν ἢ ἐβλάψεν, ὥσπερ
 ὅσα ἀνανθίζει ἂν παριόντος πυρὸς ἢ ζῶα ἐλάττω
 ὑπὸ μειζόνων δρόμου παρασυρεῖν ἢ καὶ που πατη-
 θεῖν. πάντων δὲ τούτων ἡ γένεσις ἢ τε φθορὰ
 ἀλλοιωσίς τε πρὸς τὸ χειρόν ἢ βέλτιον τὴν τοῦ
 20 ἐνὸς ζῴου ἐκείνου ἀνεμπόδιστον καὶ κατὰ φύσιν
 ἔχουσαν ζωὴν ἀποτελεῖ, ἐπεὶπερ οὐχ οἶόν τε ἦν
 ἑκαστα οὕτως ἔχειν, ὥς μόνον ὄντα, οὐδὲ πρὸς αὐτὰ
 τὸ τέλος εἶναι καὶ βλέπειν μέρη ὄντα, ἀλλὰ πρὸς
 ἐκεῖνο, οὗπερ καὶ μέρη, διάφορά τε ὄντα μὴ πάντα
 25 τὰ αὐτῶν ἐν μιᾷ ζωῇ ὄντα ἀεὶ ἔχειν· οὐκ ἦν τε p. 427
 μένειν οὐδὲν πάντῃ ὡσαύτως, εἴπερ ἐμελλε τὸ πᾶν
 μένειν ἐν τῷ κινεῖσθαι τὸ μένειν ἔχον.

33. τῆς δὴ φορᾶς τὸ εἰκῇ οὐκ ἐχούσης, ἀλλὰ
 λόγῳ τῷ κατὰ τὸ ζῷον φερομένης, ἔδει καὶ συμφω-
 30 νίαν τοῦ ποιοῦντος πρὸς τὸ πάσχον εἶναι καὶ τινα
 τάξιν εἰς ἄλληλα καὶ πρὸς ἄλληλα συντάσσουσιν,
 ὥστε καθ' ἑκάστην σχέσιν τῆς φορᾶς καὶ τῶν αὐ

ὑπὸ τὴν φορὰν ἄλλην καὶ ἄλλην τὴν διάθεσιν εἶναι,
 οἷον μίαν ὄρχησιν ἐν ποικίλῃ χορείᾳ ποιούντων·
 ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς παρ' ἡμῶν ὀρχήσεσι τὰ μὲν ἔξω
 πρὸς τὴν ὄρχησιν καθ' ἑκαστον τῶν κινήματων ὡς
 ἐτέρως μεταβαλλόντων τῶν συντελούντων πρὸς τὴν 5
 ὄρχησιν, αὐτῶν τε καὶ ᾠδῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 συννηρημένων, τί ἂν τις λέγοι φανερῶν ὄντων;
 ἀλλὰ τὰ μέρη τοῦ τὴν ὄρχησιν παρεχομένου καθ'
 ἑκαστον σχῆμα ἐξ ἀνάγκης οὐκ ἂν ὁσαύτως δύναιτο
 λέγειν τῶν μελῶν τοῦ σώματος ταύτῃ συνεπομένων 10
 καὶ καμμπομένων, καὶ πιεζομένου μὲν ἐτέρου, ἀνι-
 μένου δὲ ἄλλου, καὶ τοῦ μὲν πονουῦντος, τοῦ δὲ
 ἀναπνοῆν τινα ἐν τῷ διαφόρῳ σχηματισμῷ δεχο-
 μένου. καὶ ἡ μὲν προαίρεσις τοῦ ὀρχουμένου πρὸς
 ἄλλο βλέπει, τὰ δὲ πάσχει τῇ ὀρχήσει ἐπομένως καὶ 15
 ὑπουργεῖ τῇ ὀρχήσει καὶ συναποτελεῖ τὴν πᾶσαν,
 ὥστε τὸν ἐμπειρον ὀρχήσεως εἰπεῖν ἂν, ὡς τῷ
 τοιοῦτῳ σχηματισμῷ αἴρεται μὲν ὑψοῦ τοδὶ μέλος
 τοῦ σώματος, συγκάμπτεται δὲ τοδί, τοδί δὲ ἀπο-
 κρύπτεται, ταπεινὸν δὲ ἄλλο γίνεται, οὐκ ἄλλως 20
 τοῦ ὀρχηστοῦ προελομένου τοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ἐν
 τῇ τοῦ ὅλου σώματος ὀρχήσει θέσιν ταύτην ἀναγ-
 καίαν ἰσχυντος τοῦδε τοῦ μέρους τοῦ τὴν ὄρχησιν
 διαπεραίνοντος. τοῦτον τοίνυν τὸν τρόπον καὶ τὰ
 ἐν οὐρανῷ φατέον ποιεῖν, ὅσα ποιεῖ, τὰ δὲ καὶ 25
 σημαίνει, μᾶλλον δὲ τὸν μὲν ὅλον κόσμον τὴν
 ὅλην αὐτοῦ ζωὴν ἐνεργεῖν κινουῦντα ἐν αὐτῷ τὰ
 μέρη τὰ μεγάλα καὶ μετασχηματίζοντα αἰεὶ, τὰς δὲ
 σχέσεις τῶν μερῶν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον
 καὶ τὰς διαφόρους αὐτῶν θέσεις ἐπόμενα καὶ τὰ 30
 ἄλλα, ὡς ζῶον ἐνὸς κινουμένου, παρέχεσθαι, ὥδι
 μὲν ἰσχυντα κατὰ τὰς ὥδι σχέσεις καὶ θέσεις καὶ

σχηματισμούς, ὥδι δὲ κατὰ τὰς ὥδι, ὥς μὴ τοὺς
 σχηματιζομένους τοὺς ποιοῦντας εἶναι, ἀλλὰ τὸν
 σχηματιζόντα, μηδ' αὐτὸν σχηματιζόντα ἄλλο ποιοῦντα ἄλλο ποιεῖν· οὐ γὰρ εἰς ἄλλο· ἀλλ' αὐτὸν
 5 πάντα τὰ γινόμενα εἶναι, ἐκεῖ μὲν τὰ σχήματα, p. 428
 ἐνθαδὶ δὲ τὰ συνεπόμενα τοῖς σχήμασιν ἀναγ-
 καῖα παθήματα περὶ τὸ οὕτως κινούμενον ζῶον
 εἶναι, καὶ αὐτὸ περὶ τὸ οὕτως συγκείμενον καὶ
 συνεστὼς φύσει καὶ πάσχον καὶ δορῶν εἰς αὐτὸ
 10 ἀνάγκαις.

34. ἡμᾶς δὲ διδόντας τὸ μέρος αὐτῶν εἰς τὸ
 πάσχειν, ὅσον ἦν ἡμέτερον ἐκείνου τοῦ σώματος,
 μὴ τὸ πᾶν ἐκείνου νομίζοντας μέτρια παρ' αὐτοῦ
 πάσχειν· ὥσπερ οἱ ἔμφορονες τῶν θητευνόντων τὸ
 15 μὲν τι τοῖς δεσπόξουσιν ὑπηρετοῦντες, τὸ δ' αὐτῶν
 ὄντες, μετριωτέρων τῶν παρὰ τοῦ δεσπότου ἐπιταγ-
 μάτων διὰ τοῦτο τυγχάνοντες, ἅτε μὴ ἀνδράποδα
 ὄντες μηδὲ τὸ πᾶν ἄλλου. τὸ δὲ τῶν σχηματισμῶν
 διάφορον τῶν θεόντων μὴ ἰσοταχῶν ὄντων ἀναγ-
 20 καῖον ἦν γίνεσθαι, ὥς νῦν γίνεται. λόγῳ δὲ φερο-
 μένων καὶ διαφόρων τῶν σχέσεων τοῦ ζῴου γινο-
 μένων, εἴτα καὶ ἐνταῦθα τούτων τῶν παρ' ἡμῖν
 συμπαθῶν πρὸς τὰ ἐκεῖ γινομένων, εὐλογον ζητεῖν,
 πότερα συνέπεσθαι φατέον ταῦτα συμφωνοῦντα
 25 ἐκείνοις, ἢ τὰ σχήματα τὰς δυνάμεις τῶν ποιου-
 μένων ἔχειν, καὶ τὰ σχήματα ἀπλῶς ἢ τὰ τούτων.
 οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς σχηματισμὸς ταύτου ἐπ' ἄλλου καὶ
 αὐτὸ ἄλλων τὴν αὐτὴν σημασίαν ἢ ποιήσιν ἐργάζεται·
 ἐπεὶ καὶ καθ' αὐτὸν ἕκαστος διάφορον ἔχειν τὴν
 30 φύσιν δοκεῖ. ἢ ὀρθῶς ἔχει λέγειν τὴν τούτων
 σχημάτισιν ταδὶ καὶ τοιάνδε διάθεσιν εἶναι, τὴν δὲ
 ἄλλων τὴν αὐτὴν οὔσαν ἐν σχηματισμῷ ἄλλην.

ἀλλ' εἰ τοῦτο, οἵ κ' ἐτι τοῖς σχήμασιν, ἀλλ' αὐτοῖς
 τοῖς σχηματιζομένοις δώσομεν. ἢ συναμφοτέροις.
 τοῖς γοῦν αὐτοῖς διάφορον σχέσιν λαβοῦσιν ἄλλα,
 καὶ τῷ αὐτῷ μόνον διάφορον τόπον ἄλλα. ἀλλὰ τί;
 ποιήσεις ἢ σημασίας; ἢ τῷ συναμφοτέρῳ τῷ σχημα- 5
 τισμῷ τῷ τούτων ἄμφω, καὶ ποιήσεις καὶ σημασίας ἐν
 πολλοῖς, ἀλλαχοῦ δὲ σημασίας μόνον. οὗτος τοίνυν
 ὁ λόγος δυνάμεις μὲν δίδωσι τοῖς σχήμασι, δυνά-
 μεις δὲ καὶ τοῖς σχηματιζομένοις· ἐπεὶ καὶ τῶν
 ὀρχουμένων ἔχει μὲν δύναμιν τινα καὶ χεῖρ ἑκατέρω 10
 καὶ τὰ ἄλλα μέλη, ἔχει δὲ καὶ τὰ σχήματα πολλήν,
 τρίτα δέ ἐστι τὰ συνεπόμενα, αὐτῶν τε τῶν εἰς
 τὴν ὀρχησιν παραλαμβανομένων τὰ μέρη καὶ ἐξ
 ὧν ταῦτα, οἷον χειρὸς τὰ συνθλιβόμενα καὶ νεῦρα
 καὶ φλέβες συμπαθοῦντα. 15

p. 429

35. πῶς δὴ οὖν αὐταὶ αἱ δυνάμεις; σαφέστερον
 γὰρ πάλιν λεκτέον. τί τὸ τρίγωνον παρὰ τὸ τρί-
 γωνον διάφορον ἔχει; τί δὲ ὁδὸν πρὸς τονδί, καὶ
 κατὰ τί τοδὶ ἐργάζεται καὶ μέχρι τίνος; ἐπειδὴ οὔτε
 τοῖς σώμασιν αὐτῶν οὔτε ταῖς προαιρέσεσιν ἀπέ- 20
 δομεν τὰς ποιήσεις· τοῖς μὲν σώμασιν, ὅτι μὴ μό-
 νον σώματος ἦν ποιήματα τὰ γινόμενα, ταῖς δὲ προαι-
 ρéseσιν, ὅτι ἄτοπον ἦν [κατὰ] προαίρεσιν θεοὺς ποιεῖν
 ἄτοπα. εἰ δὲ μνημονεύοιμεν, ὅτι ζῶον ἐν ὑπεθέ-
 μεθα εἶναι, καὶ ὅτι οὕτως ἔχον συμπαθεῖς αὐτὸ ἑαυτῷ 25
 ἐξ ἀνάγκης ἔδει εἶναι, καὶ δὴ καὶ ὅτι κατὰ λόγον
 ἢ διεξοδος τῆς ζωῆς σύμφωνος ἑαυτῇ ἅπασα, καὶ
 ὅτι τὸ εἰκῇ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ζωῇ, ἀλλὰ μία ἁρμονία
 καὶ τάξεις, καὶ οἱ σχηματισμοὶ κατὰ λόγον, καὶ κατ'
 ἀριθμοὺς δὲ ἕκαστα καὶ τὰ χορεύοντα ζῶον μέρη, 30
 ἄμφω ἀνάγκη ὁμολογεῖν τὴν ἐνέργειαν τοῦ παντός
 εἶναι, τὰ τε ἐν αὐτῷ γινόμενα σχήματα καὶ τὰ

σχηματιζόμενα μέρη αὐτοῦ καὶ τὰ τούτοις ἐπόμενα,
 καὶ οὕτω καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ζῆν τὸ πᾶν καὶ
 τὰς δυνάμεις εἰς τοῦτο συμβάλλειν, ὥσπερ καὶ
 ἔχουσιν ἐγέροντο ὑπὸ τοῦ ἐν λόγοις πεποιηκότος·
 5 καὶ τὰ μὲν σχήματα οἶον λόγους εἶναι ἢ διαστάσεις
 ζώου καὶ ὁυθμοὺς καὶ σχέσεις ζώου κατὰ λόγον,
 τὰ δὲ διεστηκότα καὶ ἐσχηματισμένα μέλη ἄλλα·
 καὶ εἶναι τοῦ ζώου δυνάμεις χωρὶς τῆς προαι-
 ρέσεως ἄλλας τὰς ὡς ζώου μέρη, ἐπεὶ τὸ τῆς
 10 προαιρέσεως αὐτοῖς ἔξω καὶ οὐ συντελοῦν πρὸς
 τοῦ ζώου τοῦδε τὴν φύσιν. μία γὰρ ἡ προαι-
 ρεσις ἐνὸς ζώου, αἱ δὲ δυνάμεις αἱ ἄλλαι αὐτοῦ
 πρὸς αὐτὸ πολλαί. ὅσαι δ' ἐν αὐτῷ προαιρέσεις,
 πρὸς τὸ αὐτό, πρὸς ὃ καὶ ἡ τοῦ παντός ἡ μία.
 15 ἐπιθυμία μὲν γὰρ ἄλλου πρὸς ἄλλο τῶν ἐν αὐτῷ·
 λαβεῖν γὰρ τι τῶν ἐτέρων ἐθέλει μέρος τὸ ἄλλο
 μέρος ἐνδεὲς ὄν αὐτοῦ· καὶ θυμὸς πρὸς ἕτερον,
 ὅταν τι παραλυπῇ, καὶ ἡ αὔξησης παρ' ἄλλου καὶ
 ἡ γένεσις εἰς ἄλλο τῶν μερῶν· τὸ δ' ὅλον καὶ ἐν
 20 τούτοις μὲν ταῦτα ποιεῖ, αὐτὸ δὲ τὸ ἀγαθὸν ζητεῖ,
 μᾶλλον δὲ βλέπει. τοῦτο τοίνυν καὶ ἡ ὀρθὴ προαι-
 ρεσις ἡ ὑπὲρ τὰ πάθη ζητεῖ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ταύτη
 συμβάλλει· ἐπεὶ καὶ τῶν παρ' ἄλλῳ θητευόντων
 πολλὰ μὲν τῶν ἔργων αὐτοῖς βλέπει πρὸς τὰ ἐπι-
 25 ταχθέντα ὑπὸ τοῦ δεσπότου, ἡ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ
 ὄρεξις πρὸς τὸ αὐτό, πρὸς ὃ καὶ ὁ δεσπότης. εἰ
 δὴ δοῶ τι ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα εἰς τὰ τῆδε,
 χρὴ νομίζειν αὐτὸν μὲν ἄνω βλέποντα εἶναι· ἐφ'
 ἐνὸς γὰρ τὸν λόγον ποιητέον· ποιεῖσθαι δὲ παρ' p. 430
 30 αὐτοῦ, ὥσπερ τὸ θερμαίνεσθαι τοῖς ἐπὶ γῆς, οὕτω
 καὶ εἰ τι μετὰ τοῦτο ψυχῆς διαδόσει, ὅσον ἐν αὐτῷ,
 φυτικῆς ψυχῆς πολλῆς οὔσης· καὶ ἄλλο δὲ ὁμοίως

οἶον ἐλλάμπον δύναμιν παρ' αὐτοῦ ἀπρσαίρετον
 διδόναι καὶ πάντα θῆ ἔν τι οὕτως ἐσχηματισμένον
 γενόμενα τὴν διάθεσιν ἄλλην καὶ ἄλλην αὐ διδόναι,
 ὥστε καὶ τὰ σχήματα δυνάμεις ἔχειν· παρὰ γὰρ τὸ
 οὕτως ἢ οὕτως ἄλλως καὶ ἄλλως· καὶ δι' αὐτῶν 5
 τῶν ἐσχηματισμένων γίνεσθαί τι· παρὰ γὰρ τούτους
 ἄλλο καὶ ἄλλο αὐ παρ' ἄλλους· ἐπεὶ καὶ καθ'
 αὐτὰ τὰ σχήματα ὡς δυνάμεις ἔχει, καὶ ἐπὶ τῶν
 τῆδε ἂν τις ἴδοι. διὰ τί γὰρ τὰ μὲν φοβερά τοῖς
 ὀρθῶσι τῶν σχημάτων μηθέν τι προπεπονθότων τῶν 10
 φοβουμένων, τὰ δὲ οὐ φοβεῖ ὀφθέντα; καὶ ἄλλους
 μὲν ταδί, ἄλλους δὲ ταδί; ἢ ὅτι εἰς μὲν τὸν τοιόνδε
 ταδί ἐργάζεται, εἰς δὲ τοῦτον ἄλλα, οὐκ ἂν μὴ
 δυνάμεων εἰς τὸ πεφυκὸς ποιεῖν· καὶ οὕτως μὲν
 σχηματισθὲν ἐκίνησε τὴν ὄψιν, οὕτως δὲ οὐ τὸν 15
 αὐτόν. καὶ γὰρ εἴ τις λέγοι τὸ κάλλος εἶναι τὸ
 κινεῖν, διὰ τί τὸν μὲν τοῦτο, τὸν δὲ ἄλλο ἐκίνησε,
 μὴ τῆς κατὰ τὸ σχῆμα διαφορᾶς τὴν δύναμιν ἐχού-
 σης; διὰ τί γὰρ τὰς μὲν χροᾶς φήσομεν δύναμιν
 ἔχειν καὶ ποιεῖν, τὰ δὲ σχήματα οὐ φήσομεν; ἐπεὶ 20
 καὶ ὅλως ἄτοπον εἶναι μὲν τι ἐν τοῖς οὖσι, μὴ
 μέντοι ἔχειν τι ὃ δύναται. τὸ γὰρ ὃν τοιοῦτον,
 οἶον ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν· καὶ ἐν μὲν τοῖς δοτέον
 τὸ ποιεῖν, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἄμφω. καὶ ἐν τοῖς
 ὑποκειμένοις δὲ δυνάμεις καὶ παρὰ τὰ σχήματα· 25
 καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν εἰσι πολλαί, αἷς οὐ θερμὰ ἢ
 ψυχρὰ παρέχεται, ἀλλὰ γενόμενα ποιότησι διαφόροις
 καὶ λόγοις εἰδοποιηθέντα καὶ φύσεως δυνάμεις
 μεταλαμβάνοντα, οἶον καὶ λίθων φύσεις καὶ βοτανῶν
 ἐνέργειαι θαυμαστὰ πολλὰ παρέχονται. 30

36. ποικιλώτατον γὰρ τὸ πᾶν καὶ λόγοι πάν-
 τες ἐν αὐτῷ καὶ δυνάμεις ἅπειροι καὶ ποικίλαι.

- οἶον δὴ φασι καὶ ἐπ' ἀνθρώπου ἄλλην μὲν δύνα-
 μιν ἔχειν ὀφθαλμὸν καὶ ὁστοῦν τόδε, τοδὶ δ' ἄλλην,
 χειρὸς μὲν τοδὶ καὶ δακτύλου τοῦ ποδός, καὶ οὐδὲν
 μέρος εἶναι ὃ μὴ ἔχει καὶ οὐ τὴν αὐτὴν δὲ ἔχει —
 5 ἀγνοοῦμεν δὲ ἡμεῖς, εἰ μὴ τις τὰ τοιαῦτα μεμά-
 θηκεν· οὕτω καὶ πολὺ μᾶλλον· μᾶλλον δέ, [ὅτι]
 ἴχνος ταῦτα ἐκείνων· ἐν τῷ παντὶ ἀδιήγητον δὴ p. 431
 καὶ θαυμαστὴν ποικιλίαν εἶναι δυνάμεων, καὶ δὴ
 καὶ ἐν τοῖς κατ' οὐρανὸν φερομένοις. οὐ γὰρ δὴ,
 10 ὥσπερ ἄψυχον οἰκίαν μεγάλην ἄλλως καὶ πολλήν
 ἐκ τινων εὐαριθμῆτων κατ' εἶδος, οἶον λίθων καὶ
 ξύλων, εἰ δὲ βούλει, καὶ ἄλλων τινῶν, εἰς κόσμον
 ἔδει αὐτὸ γεγονέναι, ἀλλ' εἶναι αὐτὸ ἐργηγορὸς
 πανταχῇ καὶ ζῶν ἄλλο ἄλλως καὶ μηδὲν δύνασθαι
 15 εἶναι, ὃ μὴ ἐστίν [ἐν] αὐτῷ. διὸ καὶ ἐνταῦθα
 λυοίτο ἂν ἡ ἀπορία ἢ πῶς ἐν ζῳῷ ἐμψύχῳ ἄψυχον·
 οὕτως γὰρ ὁ λόγος φησὶν ἄλλο ἄλλως ζῆν ἐν τῷ
 ὅλῳ, ἡμᾶς δὲ τῷ μὴ αἰσθητῶς παρ' αὐτοῦ κινου-
 μένους ζῆν μὴ λέγειν· τὸ δὲ ἐστίν ἕκαστον ζῶν
 20 λανθάνον, καὶ τὸ αἰσθητῶς ζῶν συγκείμενον ἐκ
 τῶν μὴ αἰσθητῶς μὲν ζώντων, θαυμαστάς δὲ δυνά-
 μεις εἰς τὸ ζῆν τῷ τοιούτῳ ζῳῷ παρεχομένων. μὴ
 γὰρ ἂν κινηθῆναι ἐπὶ τοσαῦτα ἄνθρωπον ἐκ πάντη
 ἀψύχων τῶν ἐν αὐτῷ δυνάμεων κινούμενον, μηδ'
 25 αὐτὸ πᾶν οὕτω ζῆν μὴ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ
 ζῶντος τὴν οἰκίαν ζωὴν, καὶν προαίρεσις αὐτῷ μὴ
 παρῇ. ποιεῖ γὰρ καὶ προαιρέσεως οὐ δεηθέν,
 ἅτε προαιρέσεως ὃν προγενέστερον· διὸ καὶ πολλὰ
 δουλεύει αὐτῶν ταῖς δυνάμεσιν.
- 30 37. οὐδὲν οὖν τῷ παντὶ ἀπόβλητον αὐτοῦ·
 ἐπεὶ καὶ πῦρ καὶ ὅσα τῶν τοιούτων λέγομεν ποιεῖν,
 εἰ τις τὸ ποιεῖν αὐτῶν ζητήσῃε τί ποτέ ἐστι τῶν

νῦν δοκούντων εἰδέναι, ἀπορήσειεν ἄν, εἰ μὴ
 δύναμιν ταύτην αὐτῷ ἀποδοίῃ ἐν τῷ παντὶ εἶναι,
 καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τὸ τοιοῦτον τοῖς ἐν χρήσει λέγοι.
 ἀλλ' ἡμεῖς τὰ μὲν συνήθη οὗτ' ἀξιοῦμεν ζητεῖν οὗτ'
 ἀπιστοῦμεν, περὶ δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἔξω τοῦ συνήθους 5
 δυνάμεων ἀπιστοῦμέν τε ὥς ἔχει ἕκαστον, καὶ τῷ
 ἀσυνήθει τὸ θαυμάζειν προστίθεμεν θαυμάσαντες ἄν
 καὶ ταῦτα, εἰ ἀπείροις αὐτῶν οὖσιν ἕκαστόν τις
 προφέρων ἐξηγοῖτο αὐτῶν τὰς δυνάμεις. ἔχουν μὲν
 οὖν ἕκαστον δυνάμιν τινα ἀνάλογον φατέον ἐν τῷ 10
 παντὶ πλασθὲν καὶ μορφωθὲν καὶ μετειληφὸς πῶς
 ψυχῆς παρὰ τοῦ ὅλου ὄντος ἐμψύχου καὶ περιει-
 λημμένον ὑπὸ τοιούτου καὶ μόριον ὃν ἐμψύχου —
 οὐδὲν γὰρ ἐν αὐτῷ ὃ τι μὴ μέρος — ἄλλα δὲ ἄλ-
 λων πρὸς τὸ δρᾶν δυνατώτερα, καὶ τῶν ἐπὶ γῆς 15
 τὰ τῶν οὐρανίων μᾶλλον, ἅτε ἐναργεστέρας φύσει
 χρώμενα, καὶ γίνεσθαι πολλὰ κατὰ τὰς δυνάμεις
 ταύτας, οὐ τῇ προαιρέσει ἀφ' ὧν δοκεῖ ἵεναι τὸ
 δρῶμενον· ἔστι γὰρ καὶ ἐν τοῖς προαίρεσιν οὐκ
 p. 432 ἔχουσιν· οὐδὲ ἐπιστραφέντων τῇ δόσει τῆς δυνά- 20
 μεως, καὶ ψυχῆς τι ἀπ' αὐτῶν ἴη. γένοιτο γὰρ
 ἄν καὶ ζῶα ἐκ ζῴου οὐ τῆς προαιρέσεως ποιούσης
 οὐδ' αὖ ἐλαττουμένου οὐδ' αὖ παρακολουθοῦντος·
 αὐτὸ γὰρ [ἄν] ἦν ἢ προαίρεσις, εἰ ἔχοι, ἢ οὐκ ἦν
 ἢ ποιούσα. εἰ δὲ μὴ ἔχοι τι προαίρεσιν ζῶον, ἔτι 25
 μᾶλλον τὸ μὴ παρακολουθεῖν.

38. ἃ τε οὖν ἐξ αὐτοῦ μηδενὸς κινήσαντος ἐκ
 τῆς ἄλλης αὐτοῦ ζωῆς γίνεται, καὶ ὅλως ὅσα ἐξ
 αὐτοῦ, ὅσα τε κινήσαντος ἄλλου, οἷον εὐχαῖς ἢ
 ἀπλαῖς ἢ τέχνῃ ἄδομέναις, ταῦτα οὐκ εἰς ἐκείνων 30
 ἕκαστον, ἀλλ' εἰς τὴν τοῦ δρῶμένου φύσιν ἀνενε-
 κτέον. καὶ ὅσα μὲν χρηστὰ πρὸς ζωὴν ἢ τινα ἄλλην

χρεῖαν συμβάλλεται, τῇ δόσει ἀνευεκτέον, ἐξ ἄλλου
 μέρους μείζονος εἰς ἄλλο ἐλαττον ἰόν· ὃ τι δ' ἂν
 δυσχερὲς ἐξ αὐτῶν λέγεται εἰς τὰς γενέσεις τῶν ζώων
 ἰέναι, ἣ τῷ μὴ δύνασθαι τὸ εὐχρηστον δεῖξασθαι τὸ
 5 ὑποκειμένον· οὐ γὰρ ἀπλῶς γίνεται τὸ γινόμενον,
 ἀλλ' εἰς τοθὶ καὶ ὠθὶ καὶ δεῖ καὶ τὸ πάσχον καὶ τὸ
 πεισόμενον ὑποκειμένην τινὰ καὶ τοιάνδε φύσιν
 ἔχειν. πολλὰ δὲ καὶ αἱ μῖξεις ποιοῦσιν, ἐκάστου τι
 εὐχρηστον εἰς τὸ ζῆν διδόντος. γίνοιτο δ' ἂν τῷ καὶ
 10 μὴ συμφερόντων τῶν λυσιτελῶν τὴν φύσιν, καὶ ἡ σύν-
 ταξις ἡ τῶν ὅλων οὐ δίδωσιν ἐκάστῳ ἀεὶ ὃ βούλεται·
 πολλὰ δὲ καὶ προστίθεμεν αὐτοὶ τοῖς δοθεῖσι. πάντα
 δ' ὁμως εἰς ἓν συμπλέκεται καὶ θαυμαστὴν τὴν συμ-
 φωνίαν ἔχει καὶ ἀπ' ἄλλων ἄλλα, κἂν ἀπ' ἑναυ-
 15 τίων ἴῃ· πάντα γὰρ ἐνός. καὶ εἴ τι δὲ ἐλλείπον
 πρὸς τὸ βέλτιον τῶν γινομένων, μὴ εἰδοποιηθὲν
 εἰς τέλος μὴ κρατηθείσης τῆς ὕλης, οἷον ἐλλείπον
 τῷ γενναίῳ, οὗ στερηθὲν πίπτει εἰς αἰσχροτήτα·
 ὥστε τὰ μὲν ποιεῖσθαι ὑπ' ἐκείνων, τὰ δὲ τὴν
 20 ὑποκειμένην φύσιν εἰσφέρεισθαι, τὰ δὲ παρ' αὐτῶν
 προστιθέναι· συνταττομένων δὲ ἀεὶ πάντων καὶ p. 433
 εἰς ἓν συντελούντων πάντων, σημαίνεσθαι πάντα·
 ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον· συνυφαίνεσθαι δὲ καὶ τὰ
 αὐτῆς ἔργα τῇ συντάξει, ἅτε καὶ τῶν τῇδε ἐκείθεν
 25 ἐξηρητημένων, τῶν ἐν τῷδε τῷ παντὶ τοῖς θειο-
 τέροις, μετέχοντος καὶ τοῦδε ἐκείνων.

39. γίνεται τοίνυν τὰ ἐν τῷ παντὶ οὐ κατὰ
 σπερματικούς, ἀλλὰ κατὰ λόγους περιληπτικούς καὶ
 τῶν προτέρων ἢ κατὰ τοὺς τῶν σπερμάτων λόγους·
 30 οὐ γὰρ ἐν σπερματικοῖς λόγοις ἔνι τι τῶν γινομέ-
 νων παρὰ τοὺς σπερματικούς αὐτοὺς λόγους οὐδὲ
 τῶν παρὰ τῆς ὕλης εἰς τὸ ὅλον συντελούντων οὐδὲ

τῶν δρωμένων εἰς ἄλληλα παρὰ τῶν γενομένων.
 ἀλλὰ μᾶλλον ἂν ἐόικοι ὁ λόγος τοῦ παντός κατὰ
 λόγον τιθέντα κόσμον πόλεως καὶ νόμον ἤδη
 εἰδότα, ἃ πράξουσιν οἱ πολῖται, καὶ δι' ἃ πρά-
 ξουσι, καὶ πρὸς ταῦτα πάντα νομοθετοῦντα καὶ 5
 συνυφαίνοντα τοῖς νόμοις τὰ πάθη πάντα αὐτῶν
 καὶ τὰ ἔργα καὶ τὰς ἐπὶ τοῖς ἔργοις τιμὰς καὶ
 ἀτιμίας, πάντων ὁδῶ οἶον αὐτομάτῳ εἰς συμφω-
 νίαν χωροῦντων. ἡ δὲ σημασία οὐ τούτου χάριν,
 ἵνα σημαίνῃ προηγουμένως, ἀλλ' οὕτω γιγνομένων 10
 σημαίνεται ἐξ ἄλλων ἄλλα· ὅτι γὰρ ἓν καὶ ἐνός,
 καὶ ἀπ' ἄλλου ἄλλο γινώσκειτ' ἄν, καὶ ἀπὸ αἰτια-
 τοῦ δὲ τὸ αἷτιον, καὶ τὸ ἐπόμενον δὲ ἐκ τοῦ προη-
 γησαμένου, καὶ τὸ σύνθετον ἀπὸ θατέρου, ὅτι
 θάτερον καὶ θάτερον ὁμοῦ. εἰ δὴ ταῦτα ὀρθῶς 15
 λέγεται, λύοιντο ἂν ἤδη αἱ ἀπορίαι, ἥ τε πρὸς τὸ
 κακῶν δόσιν παρὰ θεῶν γίνεσθαι τῷ μῆτε προ-
 αιρέσεις εἶναι τὰς ποιούσας, φυσικαῖς δὲ ἀνάγκαις
 p. 434 γίνεσθαι, ὅσα ἐκεῖθεν, ὥς μερῶν πρὸς μέρη, καὶ
 ἐπόμενα ἐνός ζωῇ, καὶ τῷ πολλὰ παρ' αὐτῶν τοῖς 20
 γινομένοις προστιθέναι, καὶ τῷ τῶν διδομένων
 παρ' ἐκάστων οὐ κακῶν ὄντων ἐν τῇ μίξει γίνεσθαι
 ἄλλο τι, καὶ τῷ μὴ ἔνεκα ἐκάστου ἀλλ' ἔνεκα τοῦ
 ὅλου τὴν ζωὴν [εἶναι], καὶ τὴν ὑποκειμένην δὲ
 φύσιν ἄλλο λαβοῦσαν ἄλλο πάσχειν καὶ μὴδὲ δύ- 25
 νασθαι κρατῆσαι τοῦ δοθέντος.

40. τὰς δὲ γοητείας πῶς; ἡ τῇ συμπαθείᾳ, καὶ
 τῷ πεφυκέναι συμφωνίαν εἶναι ὁμοίων καὶ ἐναν-
 τίωσιν ἀνομοίων, καὶ τῇ τῶν δυνάμεων τῶν πολ-
 λῶν ποικιλίᾳ εἰς ἓν ζῶον συντελούντων. καὶ γὰρ 30
 μηδεὶν μὴχανωμένου ἄλλου πολλὰ ἔλκεται καὶ
 γοητεύεται· καὶ ἡ ἀληθινὴ μαγεία ἡ ἐν τῷ παντὶ

- φιλία καὶ τὸ νείκος αὐτῶν. καὶ ὁ γῆρας ὁ πρῶτος καὶ
 φαρμακεὺς οὗτός ἐστιν, ὃν κατανοήσαντες ἄνθρω-
 ποι ἐπ' ἀλλήλοις χρῶνται αὐτοῦ τοῖς φαρμάκοις
 καὶ τοῖς γοητεύμασι. καὶ γάρ, ὅτι ἐρᾷν πεφύκασι
 5 καὶ τὰ ἐρᾷν ποιοῦντα ἔλκει πρὸς ἀλλήλα, ὀλκῆς
 ἐρωτικῆς διὰ γοητείας τέχνη γεγένηται προστιθέν-
 των ἐπαφαῖς φύσεις ἄλλας ἄλλοις συναγωγούς καὶ
 ἐγκαίμενον ἐχούσας ἐρωτα· καὶ συνάπτουσι δὲ ἄλλην
 ψυχὴν ἄλλῃ, ὥσπερ ἂν εἰ φυτὰ διεσθηκότη ἐξαψάμε-
 10 νοι πρὸς ἀλλήλα· καὶ τοῖς σχήμασι δὲ προσχρῶνται
 δυνάμεις ἔχουσι, καὶ αὐτοὺς σχηματίζοντες ὡδὶ ἐπά-
 γουσιν ἐπ' αὐτοὺς ἀποφῆτι δυνάμεις ἐν ἐνὶ ὄντες εἰς
 ἓν· ἐπεὶ ἔξω γε τοῦ παντός εἴ τις ὑπόθοιτο τὸν
 τοιοῦτον, οὐτ' ἂν ἔλξειεν οὐτ' ἂν καταγάγοι ἐπα-
 15 γωγαῖς ἢ καταδέσμοις· ἀλλὰ νῦν, ὅτι μὴ οἶον ἄλλα-
 χοῦ ἄγει, ἔχει ἄγειν εἰδὼς ὅπῃ τι ἐν τῷ ζῳῷ πρὸς ἄλλο
 ἄγεται. πέφυκε δὲ καὶ ἐπωδῆς τῷ μέλει καὶ τῇ τοιαύτῃ
 ἡγῆ καὶ τῷ σχήματι τοῦ δρωντος — ἔλκει γὰρ τὰ p. 435
 τοιαῦτα, οἶον τὰ ἐλσεινὰ σχήματα καὶ φθέγματα —
 20 ἄγεσθαι ἢ ψυχὴ· οὐ γὰρ ἢ προαίρεσις οὐδ' ὁ λόγος
 ὑπὸ μουσικῆς θέλγεται, ἀλλ' ἢ ἄλογος ψυχὴ, καὶ οὐ
 θαυμάζεται ἢ γοητεία ἢ τοιαύτη· καίτοι φιλοῦσι
 κηλούμενοι, καὶ μὴ τοῦτο αἰτῶνται παρὰ τῶν τῇ
 μουσικῇ χρωμένων. καὶ τὰς ἄλλας δὲ εὐχὰς οὐ τῆς
 25 προαιρέσεως ἀκουούσης οἰητέον· οὐ γὰρ οἱ θελ-
 γόμενοι ταῖς ἐπωδαῖς οὕτως, οὐδ' ὅταν γοητεύῃ
 ὄφεις ἀνθρώπους, σύνεσιν ὁ γοητευόμενος ἔχει, οὐδ'
 αἰσθάνεται, ἀλλὰ γινώσκει ἤδη παθών, ὅτι πέπον-
 θεν, ἀπαθὲς δ' αὐτὸ τὸ ἡγούμενόν ἐστιν. ᾧ δ'
 30 ἡὔξατο, ἡλθὲ τι πρὸς αὐτὸν ἐξ ἐκείνου ἢ πρὸς
 ἄλλον· ὁ δὲ ἥλιος ἢ ἄλλο ἄστρον οὐκ ἐπάει.

41. καὶ γίνεται τὸ κατὰ τὴν εὐχὴν συμπαθοῦς

μέρους μέρει γενομένου, ὥσπερ ἐν μιᾷ νευρᾷ τετα-
 μένη· κινήθεισα γὰρ ἐκ τοῦ κάτω καὶ ἄνω ἔχει
 τὴν κίνησιν. πολλάκις δὲ καὶ ἄλλης κινήθεισης
 ἄλλη οἶον αἰσθησιν ἔχει κατὰ συμφωνίαν καὶ τῷ
 ὑπὸ μιᾷ ἡρμόσθαι ἁρμονία. εἰ δὲ καὶ ἐν ἄλλῃ 5
 λύρα ἢ κίνησις ἀπ' ἄλλης ἔρχεται, ὅσον τὸ συμ-
 παθές, καὶ ἐν τῷ παντὶ τοίνυν μίᾳ ἁρμονία, καὶ
 ἐξ ἐναντίων ἢ· καὶ ἐξ ὁμοίων δὲ ἐστὶ καὶ πάντων
 συγγενῶν καὶ τῶν ἐναντίων. καὶ ὅσα λωβᾶται
 ἀνθρώποις, οἶον τὸ θυμοειδὲς ἐλχθὲν μετὰ χολῆς 10
 εἰς ἥπατος φύσιν, ἤλθεν οὐχ ὡς λωβησόμενα· οἶον
 εἰ πῦρ τις ἐκ πυρὸς λαβὼν ἔβλαψεν ἄλλον οὐ
 μηχανησάμενος [εἰς ἐκείνον] ἐλθεῖν. ἢ ὁ λαβὼν
 ἐκεῖνος ποιεῖ, τῷ δεδωκέναι γοῦν τι οἶον μετα-
 θέντα ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο· καὶ τὸ ἐληλυθὸς δέ, εἰ 15
 μὴ οἷός τε ἐγένετο δέξασθαι εἰς ὃν μετηνέχθη.

42. ὥστε οὔτε μνήμης διὰ τοῦτο δεήσει τοῖς
 p. 436 ἄστροις, οὔπερ χάριν καὶ ταῦτα πεπραγματεύεται,
 οὔτε αἰσθήσεων ἀναπεμπομένων· οὐδὲ ἐπινεύσεις
 τοῦτον τὸν τρόπον εὐχαῖς, ὥς οἴονται τινες, προαι- 20
 ρετικὰς τινας, ἀλλὰ καὶ μετ' εὐχῆς γίνεσθαι τι
 δοτέον καὶ εὐχῆς ἄνευ παρ' αὐτῶν, ἢ μέρη καὶ
 [αὐτὰ] ἐνός· καὶ ὅτι δυνάμεις καὶ χωρὶς προαιρέ-
 σεως πολλὰ καὶ αὐταὶ καὶ ἄνευ μηχανῆς καὶ μετὰ
 τέχνης, ὥς ἐν ζῳῳ ἐνί, καὶ ἀπολαύει ἄλλο ἄλλον 25
 καὶ βλάπτεται τῷ οὕτω πεφυκέναι, καὶ τέχναις καὶ
 ἰατρῶν καὶ ἐπαοιδῶν ἄλλο ἄλλῳ ἡναγκάσθη παρα-
 σχεῖν τι τῆς δυνάμεως τῆς αὐτοῦ. καὶ τὸ πᾶν δὲ
 ὡσαύτως εἰς τὰ μέρη δίδωσι καὶ παρ' αὐτοῦ καὶ
 ἐλκύσαντος ἄλλου εἰς μέρος τι αὐτοῦ κείμενον τοῖς 30
 αὐτοῦ μέρεσι τῷ αὐτῷ φυσικῷ, ὥς μηδενὸς ἄλλο-
 τρίου τοῦ αἰτούντος ὄντος. εἰ δὲ κακὸς ὁ αἰτῶν,

θαυμάζειν οὐ δεῖ· καὶ γὰρ ἐκ ποταμῶν ἀρύονται οἱ κακοὶ καὶ τὸ διδόν αὐτὸ οὐκ οἶδεν ὃ δίδωσιν, ἀλλὰ δίδωσι μόνον· ἀλλ' ὅμως συντέτακται καὶ δέδοται τῇ φύσει τοῦ παντός. ὥστε εἴ τις ἔλαβεν
 5 ἐκ τῶν πᾶσι κειμένων, οὐ δέον ἔπασθαι αὐτῷ ἀναγκαίῳ νόμῳ τὴν δίκην. οὐκ οὖν δοτέον τὸ πᾶν πάσχειν· ἢ τὸ μὲν ἡγεμονοῦν αὐτοῦ ἀπαθὲς δοτέον πάντῃ εἶναι, γιγνομένων δὲ παθῶν ἐν μέρεσιν αὐτοῦ ἐκείνοις μὲν ἦκειν τὸ πάθος, παρὰ
 10 φύσιν δὲ μηδενὸς αὐτῷ ὄντος ἀπαθὲς τὸ γενόμενον ὥς πρὸς αὐτὸ εἶναι· ἐπεὶ καὶ τοῖς ἄστροις, καθ' ὅσον μὲν μέρη, τὰ πάθη, ἀπαθὴ μέντοι αὐτὰ τῷ τε τὰς προαιρέσεις καὶ αὐτοῖς ἀπαθεῖς εἶναι καὶ τὰ σώματα αὐτῶν καὶ τὰς φύσεις ἀβλαβεῖς
 15 ὑπάρχειν καὶ τῷ, καὶ εἰ διὰ τῆς ψυχῆς τι διδῶσι, μὴ ἐλαττοῦσθαι αὐτοῖς τὴν ψυχὴν καὶ τὰ σώματα αὐτοῖς τὰ αὐτὰ μένειν καί, εἴ τι ὑπεκρεῖ, ἀναισθήτως ἀπιόντος καὶ τοῦ προσιόντος, εἰ πρόσεισι, λανθάνοντος.

20 43. ὁ δὲ σπουδαῖος πῶς ὑπὸ γοητείας καὶ φαρμάκων; ἢ τῇ μὲν ψυχῇ ἀπαθὲς εἰς γοήτευσιν, καὶ οὐκ ἂν τὸ λογικὸν αὐτοῦ πάθοι, οὐδ' ἂν μεταδοξάσει· τὸ δὲ ὅσον τοῦ παντός ἐν αὐτῷ ἄλογον κατὰ τοῦτο πάθοι ἂν, μᾶλλον δὲ τοῦτο πάθοι ἂν.
 25 ἀλλ' οὐκ ἔρωτας ἐκ φαρμάκων, εἴπερ τὸ ἐρᾶν ἐπινευούσης καὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἄλλης τῷ τῆς ἄλλης παθήματι. ὥσπερ δὲ ἐπρωδαῖς τὸ ἄλογον πάσχει, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀντεπρόδων τὰς ἐκεῖ δυνάμεις ἀνάλύσει· θάνατον δὲ ἐκ τοιούτων ἢ νόσους ἢ ὅσα
 30 σωματικὰ πάθοι ἂν. τὸ γὰρ μέρος τοῦ παντός ὑπὸ μέρους ἄλλου ἢ τοῦ παντός πάθοι ἂν, αὐτὸς δὲ ἀβλαβής. τὸ δὲ μὴ εὐθύς, ἀλλ' ὕστερον, οὐκ

ἀποστατεῖ φύσεως. δαίμονες δὲ οὐκ ἀπαθεῖς οὐδ' αὐτοὶ τῷ ἀλόγῳ· μνήμας δὲ καὶ αἰσθηθεῖς τούτοις
 p. 438 οὐκ ἄτοπον διδόναι καὶ θέλγεσθαι φυσικῶς ἀγο-
 μένους καὶ κατακούειν καλούντων τοὺς αὐτῶν
 ἐγγυτέρω τῶν τῆδε καὶ ὅσῳ πρὸς τὰ τῆδε. πᾶν 5
 γὰρ τὸ πρὸς ἄλλο γοητεύεται ὑπ' ἄλλου· πρὸς ὃ
 γὰρ ἐστίν, ἐκεῖνο γοητεύει καὶ ἄγει αὐτό· μόνον
 δὲ τὸ πρὸς αὐτὸ ἀγοητεύεται. διὸ καὶ πᾶσα πρᾶξις
 γεγοήτευται καὶ πᾶς ὁ τοῦ πρακτικοῦ βίος· κινεῖται
 γὰρ πρὸς ταῦτα, ἃ θέλγει αὐτόν. ὅθεν καὶ τὸ 10
 'εὐπρόσωπος γὰρ ὁ τοῦ μεγαλήτορος Ἑρεχθίδεω δῆ-
 μος.' τί γὰρ μαθὼν τις πρὸς ἄλλο ἔχει; ἢ ἐλκό-
 μενος οὐ μάγων τέχναις, ἀλλὰ τῆς φύσεως τὴν
 ἀπάτην δούσης καὶ συναψάσης ἄλλο πρὸς ἄλλο οὐ
 τοῖς τόποις, ἀλλ' οἷς ἔδωκε φίλτροις. 15

44. μόνη δὴ λείπεται ἡ θεωρία ἀγοητεύτος
 εἶναι, ὅτι μηδεὶς πρὸς αὐτὸν γεγοήτευται· εἰς γὰρ
 ἐστίν, καὶ τὸ θεωρούμενον αὐτός ἐστι, καὶ ὁ λόγος
 οὐκ ἠπατημένος, ἀλλ' ὃ δεῖ ποιεῖ, καὶ τὴν αὐτοῦ
 ζωὴν καὶ τὸ ἔργον ποιεῖ. ἐκεῖ δὲ οὐ τὸ αὐτοῦ καὶ 20
 οὐχ ὁ λόγος τὴν ὁρμὴν, ἀλλ' ἀρχὴ καὶ τοῦ ἀλόγου,
 αἱ τοῦ πάθους προτάσεις. τέκνων μὲν γὰρ ἐπι-
 μέλειαι καὶ πρὸς γάμον σπουδαὶ φανεράν τὴν ὀλκὴν
 ἔχουσιν, ὅσα τε ἀνθρώπους δελεάζει ἡδέα γινόμενα
 ταῖς ἐπιθυμίαις. πράξεις δὲ αἱ μὲν διὰ θυμὸν 25
 ἀλόγως κινουῦνται, αἱ δὲ δι' ἐπιθυμίας ὡσαύτως,
 πολιτεῖται δὲ καὶ ἀρχῶν ὁρεξεῖς τὸ φίλαρχον τὸ ἐν
 ἡμῖν ἔχουσι προκαλούμενον. καὶ αἱ μὲν γινόμεναι
 ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν ἀρχὴν ἔχουσι τὸν φόβον,
 αἱ δ' ὑπὲρ τοῦ πλείονος τὴν ἐπιθυμίαν. αἱ 30
 δὲ τῶν χρειωδῶν χάριν τὴν τῆς φύσεως ἐνδεῖαν
 ζητοῦσαι ἀποπληροῦν φανερώς ἔχουσι τὴν τῆς

φύσεως βίαν πρὸς τὸ ζῆν οἰκειώσασαν. εἰ δέ τις
λέγοι τὰς πράξεις τῶν καλῶν ἀγοητεύτους εἶναι, ἢ
καὶ τὴν θεωρίαν καλῶν οὖσαν γοητεύεσθαι λεκτέον,
εἰ μὲν ὥς ἀναγκαίως καὶ τὰς καλὰς λεγομένας
5 πράξεις πράττει [οὐκ] ἄλλο τὸ ὄντως καλὸν ἔχων, οὐ
γεγοήτευται· οἶδε γὰρ τὴν ἀνάγκην καὶ οὐ πρὸς
τὸ τῇδε βλέπει οὐδὲ πρὸς ἄλλα ὁ βίος· ἀλλὰ τῇ
τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης βίᾳ καὶ τῇ πρὸς τὸ p. 489
ζῆν τῶν ἄλλων ἢ καὶ αὐτοῦ οἰκειώσει· δοκεῖ γὰρ
10 εὐλογον ἴσως μὴ ἐξάγειν ἑαυτὸν διὰ τὴν οἰκείωσιν·
ὅτι οὕτως ἐγοητεύθη. εἰ δὲ τὸ ἐν ταῖς πράξεσιν
ἀγαπήσας καλὸν τὰς πράξεις αἰρεῖται ἀπατηθεὶς
τοῖς ἴχνεσι. τοῦ καλοῦ, γεγοήτευται τὸ περὶ τὰ
κάτω καλὸν διώκων· ὅλως γὰρ ἢ περὶ τὸ εἰκότος
15 τῷ ἀληθεῖ πραγματεία καὶ ὀλκὴ εἰς αὐτὸ πᾶσα
ἡπατημένου ἐξ ἐκείνων τῶν ἐπ' αὐτὰ ἐλκόντων.
τοῦτο δὲ ἢ τῆς φύσεως γοητεία ποιεῖ· τὸ γὰρ οὐκ
ἀγαθὸν ὥς ἀγαθὸν διώκειν ἐλχθέντα τῷ ἐκείνου
εἶδει ἀλόγοις ὁρμαῖς, τοῦτό ἐστιν ἀγομένου ὅπου
20 μὴ ἤθελεν οὐκ εἰδότος. τοῦτο δὲ τί ἂν τις ἄλλο
ἢ γοητεῖαν εἴποι; μόνος οὖν ἀγοητεύτος, ὃς ἐλκό-
μενος τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ μέρεσι τούτων οὐδὲν ἀγα-
θὸν λέγει εἶναι ὧν ἐκεῖνα λέγει, ἀλλὰ μόνον ὃ
οἶδεν αὐτὸς οὐκ ἡπατημένος οὐδὲ διώκων, ἀλλ'
25 ἔχων. οὐκ ἂν οὖν ἔλκοιτο οὐδαμοῦ.

45. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων ἀπάντων ἐκεῖνο φα-
νερόν, ὅτι, ὥς ἕκαστον τῶν ἐν τῷ παντὶ ἔχει φύ-
σεως καὶ διαθέσεως, οὕτω τοι συντελεῖ εἰς τὸ πᾶν
καὶ πάσχει καὶ ποιεῖ, καθάπερ ἐφ' ἐκάστου ζῴου
80 ἕκαστον τῶν μερῶν, ὥς ἔχει φύσεως καὶ κατα-
σκευῆς, οὕτω πρὸς τὸ ὅλον συντελεῖ καὶ ὑπουργεῖ
καὶ τάξεως καὶ χρείας ἡξίωται· δίδωσι δὲ τὸ παρ'

αὐτοῦ καὶ δέχεται τὰ παρὰ τῶν ἄλλων, ὅσων
 αὐτοῦ δεκτικὴ ἢ φύσις, καὶ οἷον συναίσθησις παν-
 τὸς πρὸς πᾶν, καὶ εἰ ἕκαστον δὲ τῶν μερῶν καὶ
 ζῶον ἦν, εἶχεν ἂν καὶ ζῶον ἔργα ἑτερα ὄντα τῶν τοῦ
 μέρους. καὶ δὴ καὶ κεῖνο ἀναφαίνεται, ὅπως τὸ καθ' 5
 ἡμᾶς ἔχει, ὥς ποιοῦντές τι καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ παντὶ
 οὐ μόνον ὅσα σῶμα πρὸς σῶμα καὶ πάσχον αὐτὰ
 τοιαῦτα ἔτι καὶ τὴν ἄλλην αὐτῶν φύσιν εἰσφερό-
 μεθα συναφθέντες τοῖς συγγενέσιν οἷς ἔχομεν πρὸς
 τὰ συγγενῇ τῶν ἔξω· καὶ δὴ καὶ ψυχὰς ἡμῶν καὶ 10
 διαθέσεσι συναφεῖς γινόμενοι, μᾶλλον δὲ ὄντες,
 πρὸς τε τὰ ἐφεξῆς ἐν τῷ δαιμονίῳ τόπῳ καὶ τὰ
 ἐπέκεινα αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅπως λανθάνομεν ὅποιοί
 τινες ἐσμέν. οὐ τοίνυν οὐδὲ τὰ αὐτὰ πάντες δι-
 δομεν οὐδὲ ταῦτόν δεχόμεθα· ὃ γὰρ μὴ ἔχομεν 15
 πῶς ἂν μεταδοίμεν ἄλλῳ, οἷον ἀγαθόν; οὐδ' αὖ
 π. 440 τῷ μὴ δεκτικῷ ἀγαθοῦ ἀγαθόν τι κομιούμεθα.
 τὴν οὖν αὐτοῦ τις κακίαν συνάψας ἐγνώσθη τε ὅς
 ἔστι καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ᾤσθη εἰς ὃ ἔχει,
 καὶ ἐντεῦθεν ἀπαλλαγεῖς εἰς ἄλλον τοιοῦτον τόπον 20
 φύσεως ὁλκαῖς. τῷ δὲ ἀγαθῷ αἶ τε λήψεις αἶ τε
 δόσεις καὶ αἰ μεταθέσεις ἄλλαι, ὥσπερ ἐκ μηρίνθων
 ὁλκαῖς τισι φύσεως μετατιθεμένων. οὕτω θαυμα-
 στῶς ἔχει δυνάμεως καὶ τάξεως τόδε τὸ πᾶν γινο-
 μένων ἀπάντων ἀψόφῳ κελεύθῳ κατὰ δίκην, ἣν 25
 οὐκ ἔστι φυγεῖν οὐδενί, ἥς ἐπαίει μὲν ὁ φαῦλος
 οὐδέν, ἄγεται δὲ οὐκ εἰδῶς οἷ δει ἐν τῷ παντὶ
 φέρεσθαι· ὃ δ' ἀγαθὸς καὶ οἶδε, καὶ οὐ δει ἄπεισι,
 καὶ γινώσκει πρὶν ἀπιέναι οὐ ἀνάγκη αὐτῷ ἐλθόντι
 οἰκεῖν, καὶ εὐελπίς ἐστιν, ὥς μετὰ θεῶν ἔσοιτο. 30
 ἐν μὲν γὰρ ὀλίγῳ ζῶν σμικρὰ τῶν μερῶν αἰ μετα-
 βολαὶ καὶ συναισθήσεις καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ τὰ

- μέρη ζῶα εἶναι, εἰ μὴ πού ἐπὶ βραχὺ ἐν τισίν· ἐν δὲ τῷ ἐν ᾧ διαστάσεις τε τοσαῦται καὶ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ χάλασιν ἔχει καὶ ζῶά ἐστι πολλά, τὰς κινήσεις δει καὶ τὰς μεταστάσεις μεζῶν εἶναι.
- 5 ὁρῶμεν δὲ καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα ἄστροα ἐν τάξει μετατιθέμενα καὶ μετακινούμενα. οὐ τοίνυν ἄλογον οὐδὲ τὰς ψυχὰς μετατιθέσθαι μὴ τὸ αὐτὸ αἰεὶ ἡθὺς σωζόμενας, ταττομένας δὲ ἀνάλογον ὧν ἔπαθον καὶ ποιοῦσι τάξιν, [τὰς μὲν]
- 10 οἷον κεφαλῆς, τὰς δὲ οἷον ποδῶν λαβούσας, πρὸς τὸ πᾶν σύμφωνον· ἔχει γὰρ καὶ αὐτὸ διαφοράς πρὸς τὸ ἄμεινόν τε καὶ χείρον. ἢ δ' ἂν μήτε τὸ ἄμεινον τὸ ἐνταῦθα αἰρῆται, μήτε τοῦ χείρονος μετέχουσα ἢ, ἄλλον τόπον καὶ καθαρὸν ἡλλάξατο
- 15 τοῦτον, ὃν εἴλετο, λαβούσα. αἱ δὲ κολάσεις ὥσπερ νενοσηκότων μερῶν, τῶν μὲν ἐπιστύψεις φαρμάκοις, τῶν δὲ ἐξαιρέσεις ἢ καὶ ἀλλοιώσεις, ἵνα ὑγιαίνῃ τὸ πᾶν ἐκάστου διατιθεμένου οὐ δεῖ· τὸ δ' ὑγιεινὸν τοῦ παντός [τοῦ μὲν] ἀλλοιουμένου,
- 20 τοῦ δὲ ἐξαιρουμένου ἐντεῦθεν, ὥς ἐνθαδὶ νοσοῦντος, οὐ δὲ μὴ νοσήσει τιθεμένου.

V.

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΠΟΡΙΩΝ ΤΡΙΤΟΝ ἢ ΠΕΡΙ ΟΥΦΕΩΣ.

1. Ἐπεὶ δὲ ὑπερεθέμεθα σκέψασθαι, εἰ μηδε- p.441
νὸς ὄντος μεταξὺ ἐστὶν ὁρᾶν, οἷον ἀέρος ἢ ἄλλου
25 του λεγομένου διαφανοῦς σώματος, νῦν σκεπτέον.
ὅτι μὲν οὖν διὰ σώματος τινος δεῖ τὸ ὁρᾶν καὶ ὅλως τὸ αἰσθάνεσθαι γίγνεσθαι, εἴρηται· ἄνευ μὲν γὰρ σώματος πάντη ἐν τῷ νοητῷ τὴν ψυχὴν εἶναι. τοῦ δὲ αἰσθάνεσθαι ὄντος ἀντιλήψεως οὐ νοητῶν,

ἀλλὰ αἰσθητῶν μόνον, δεῖ πως τὴν ψυχὴν συναφῇ
 γενομένην τοῖς αἰσθητοῖς διὰ τῶν προσομοίων κοι-
 νωνίαν τινὰ πρὸς αὐτὰ γνώσεως ἢ παθήματος
 ποιεῖσθαι. διὸ καὶ δι' ὁργάνων σωματικῶν ἢ γινώ-
 σις· διὰ γὰρ τούτων οἷον συμφυῶν ἢ συνεχῶν 5
 ὄντων οἷον εἰς ἓν πως πρὸς αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ ἵεναι,
 ὁμοπαθείας τινὸς οὕτω πρὸς αὐτὰ γινομένης. εἰ
 οὖν δεῖ συναφὴν τινα πρὸς τὰ γινωσκόμενα γίνε-
 σθαι, περὶ μὲν τῶν ὅσα ἀφῇ τινι γινώσκεται, τί
 ἂν τις ζητοῖ; περὶ δὲ τῆς ὁράσεως — εἰ δὲ καὶ 10
 περὶ τῆς ἀκοῆς, ὕστερον· ἀλλὰ περὶ τοῦ ὁράν, εἰ
 δεῖ τι μεταξὺ εἶναι σῶμα τῆς ὀφείας καὶ τοῦ χρώ-
 ματος. ἢ νύττοι κατὰ συμβεβηκὸς ἂν τὸ μεταξὺ
 σῶμα, συμβάλλεται δὲ οὐδὲν πρὸς ὁρασιν τοῖς
 ὁρώσιν. ἀλλ' εἰ πυκνὰ μὲν ὄντα τὰ σώματα, ὥσπερ 15
 p. 442 τὰ γεηρά, κωλύει ὁράν, ὅσῳ δὲ λεπτότερα αἰεὶ τὰ
 μεταξὺ, μᾶλλον ὁρώμεν, κωλυτικά ἂν τις τοῦ ὁράν
 τὰ μεταξὺ θείῃ, ἢ, εἰ οὐ κωλυτικά οὐ συννεργὰ
 ταῦτα ἂν τις εἴποι. ἀλλ' εἰ τὸ πάθος πρότερον
 τὸ μεταξὺ παραδέχεται καὶ οἷον τυποῦται· ση- 20
 μείον δὲ τό, εἰ καὶ ἔμπροσθέν τις ἡμῶν ἔσται
 πρὸς τὸ χρῶμα βλέπων, κἀκείνον ὁράν· πάθους
 ἐν τῷ μεταξὺ μὴ γενομένου οὐδ' ἂν εἰς ἡμᾶς
 τοῦτο ἀφικνοῖτο. ἢ οὐκ ἀνάγκη τὸ μεταξὺ πά-
 σχειν, εἰ τὸ πεφυκὸς πάσχειν πάσχει, ἢ, εἰ πά- 25
 σχοι, ἄλλο πάσχει· ἐπεὶ οὐδ' ὁ κάλαμος ὁ μεταξὺ
 τῆς νάρκης καὶ τῆς χειρὸς [πάσχει], ὁ πάσχει
 ἢ χεῖρ. καὶ μὴν κἀκεῖ, εἰ μὴ μεταξὺ ὁ κάλαμος
 εἶη καὶ ἡ θροῖξ, οὐκ ἂν πάθοι ἢ χεῖρ. ἢ τοῦτο
 μὲν καὶ αὐτὸ ἀμφισβητοῖτο ἂν· καὶ γάρ, εἰ ἐντὸς 30
 δικτύου γένοιτο, ὁ θηρευτῆς πάσχειν λέγεται τὸ
 ναρκᾶν. ἀλλὰ γὰρ κινδυνεύει ὁ λόγος ἐπὶ τὰς

λεγομένας συμπαθείας ἰέναι. εἰ δὲ τοδὶ ὑπὸ τουδὶ
πέφυκε πάσχειν συμπαθῶς τῷ τινι ὁμοιότητα ἔχειν
πρὸς αὐτό, οὐκ ἂν τὸ μεταξὺ ἀνόμοιον ὄν πάθοι,
ἢ τὸ αὐτὸ οὐκ ἂν πάθοι. εἰ [δὲ] τοῦτο, πολλῶ
5 μᾶλλον μηδεὶς ὄντος μεταξὺ πάθοι ἂν τὸ πεφυκὸς
πάσχειν, καὶ τὸ μεταξὺ τοιοῦτον ἦ, οἶον καὶ αὐτὸ
παθεῖν τι.

2. εἰ μὲν οὖν τοιοῦτόν ἐστι τὸ ὁρᾶν, οἶον τὸ
τῆς ὕψεως φῶς συνάπτειν πρὸς τὸ φῶς μέχρι τοῦ
10 αἰσθητοῦ, δεῖ μεταξὺ τοῦτο εἶναι τὸ φῶς, καὶ ἢ
ὑπόθεσις αὕτη τὸ μεταξὺ τοῦτο ζητεῖ. εἰ δὲ τρο-
πὴν ἐργάζεται τὸ ὑποκείμενον σῶμα κεχρωσμένον,
τί κωλύει τὴν τροπὴν εὐθὺς πρὸς τὸ ὅμμα ἰέναι
μηδεὶς ὄντος μεταξὺ; εἰ καὶ νῦν ἐξ ἀνάγκης ὅτε
15 ἐστὶ τρέπεται πῶς τὸ τῶν ὀμμάτων πρόσθεν κεί-
μενον. καὶ οἱ ἐκχέοντες δὲ τὰς ὕψεις οὐκ ἂν ἔχοιεν
ἀκολουθοῦν τὸ πάντως μεταξὺ τι εἶναι, εἰ μὴ φο-
βοῖντο, μὴ πέσοι ἢ ἀκτίς. ἀλλὰ φωτὸς ἐστὶ καὶ τὸ
φῶς εὐθυποροῦν. οἱ δὲ τὴν ἐνστασιν αἰτιώμενοι
20 δέονται ἂν πάντως τοῦ μεταξὺ. οἱ δὲ τῶν εἰδώ-
λων προστάται διὰ τοῦ κενοῦ λέγοντες διέναι χώ-
ραν ζητοῦσιν, ἵνα μὴ κωλυθῇ. ὥστε, εἰ ἔτι μᾶλλον
οὐ κωλύσει τὸ μηδὲν εἶναι μεταξὺ, οὐκ ἀμφισβη-
τοῦσι τῇ ὑπόθεσει. ὅσοι δὲ συμπαθεῖα τὸ ὁρᾶν p. 443
25 λέγουσιν, ἤττον μὲν ὁρᾶν φήσουσιν, εἰ τι μεταξὺ
εἴη, ἢ κωλύει καὶ ἐμποδίζει καὶ ἀμυδρὰν ποιεῖ τὴν
συνπάθειαν. μᾶλλον δὲ ἀκόλουθον λέγειν ποιεῖν
πάντως ἀμυδρὰν καὶ τὸ συγγενές, ἢ καὶ αὐτὸ
πάσχον. καὶ γὰρ εἰ σῶμα συνεχὲς ἐν βάθει ἐκ
30 προσβολῆς πυρὸς καίετο, ἀλλὰ τὸ ἐν βάθει αὐτοῦ
τῇ προσβολῇ τοῦ πρόσθεν ἤττον ἂν πάσχοι. ἀλλ'
εἰ ξύου ἐνὸς μόρια εἴη συμπαθεῖ, ἄρ' ἂν ἤττον

πάθοι, ὅτι μεταξὺ τί ἐστίν; ἢ ἦτιον μὲν ἂν πάθοι,
 σύμμετρον δ' ἂν εἴη τὸ πάθος, ὅσον ἐβούλετο ἡ
 φύσις, κωλύοντος τὸ ἄγαν τοῦ μεταξὺ· εἰ μὴ που
 τοιοῦτον εἴη τὸ διδόμενον, ὥστε ὅλως τὸ μεταξὺ
 μὴ πάσχειν. ἀλλ' εἰ συμπαθεῖς τῷ ἐν ζῶον εἶναι 5
 καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, ὅτι ἐν ἐνὶ καὶ ἐνός, πῶς οὐ
 δεῖ, ὅταν τοῦ πόρρω αἰσθησις ἢ, συνέχειαν εἶναι;
 ἢ τὴν συνέχειαν καὶ τὸ μεταξὺ διὰ τὸ τὸ ζῶον
 δεῖν συνεχὲς εἶναι, τὸ δὲ πάθος κατὰ συμβεβηκὸς
 συνεχοῦς, ἢ πᾶν ὑπὸ παντός φήσομεν πάσχειν. εἰ 10
 δὲ τόδε μὲν ὑπὸ τοῦδε, ἄλλο δὲ ὑπ' ἄλλου οὐ τὸ
 αὐτό, οὐκ ἂν δέοιτό τις τοῦ μεταξὺ πανταχοῦ. εἰ
 οὖν ἐπὶ ὅψεως λέγοι τις δεῖσθαι, διὰ τί φατέον·
 ἐπεὶ οὐδὲ πανταχοῦ φαίνεται τὸ δι' ἄερος ἰὸν
 πάσχειν ποιοῦν τὸν ἄερα, ἀλλ' ἢ μόνον διαιρεῖν 15
 οἶον λίθος εἰ ἄνωθεν πίπτει, τί ἄλλο ἢ οὐχ ὑπο-
 μένει ὁ ἀήρ; ἐπεὶ οὐδὲ τῇ ἀντιπεριστάσει εὐλογον
 κατὰ φύσιν οὕσης τῆς φορᾶς· ἐπεὶ οὕτω καὶ τὸ
 πῦρ ἄνω τῇ ἀντιπεριστάσει· ἀλλ' ἄτοπον· φθάνει
 γὰρ τὸ πῦρ τῇ αὐτοῦ κινήσει ταχέϊα οὕση τὴν 20
 ἀντιπερίστασιν τοῦ ἄερος. εἰ δ' ὑπὸ τοῦ τάχους
 ταχύνεσθαι τις τὴν ἀντιπερίστασιν φησιν, ἀλλὰ
 κατὰ συμβεβηκὸς ἂν γίνοιτο, οὐκ εἰς τὸ ἄνωθεν·
 ἐπεὶ καὶ ἀπὸ τῶν ξύλων ἡ ὁρμὴ πρὸς τὸ ἄνω οὐκ
 ὠθούντων· καὶ ἡμεῖς δὲ κινούμενοι τέμνομεν τὸν 25
 ἄερα, καὶ οὐχ ἡ ἀντιπερίστασις ὠθεῖ, πληροὶ δὲ
 μόνον ἐφεπόμενος τὸ παρ' ἡμῶν κενούμενον. εἰ
 οὖν τοῖς σώμασι διίσταται τοῖς τοιούτοις μηδὲν
 παθῶν, τί κωλύει καὶ ἄνευ διαστάσεως συγχωρεῖν
 παρίεναι τοῖς εἰς ὄψιν εἶδουσιν; εἰ δὲ μηδὲ πάρει- 30
 σιν ὥς ἐν ῥοῇ τὰ εἶδη, τίς πάσχειν ἀνάγκη καὶ
 δι' αὐτοῦ τὸ πάθος πρὸς ἡμᾶς τῷ προπαθεῖν ἵεναι;

- εἰ γὰρ τῷ προπαθεῖν τὸν αἶρα ἢ αἰσθησις ἡμῖν,
οὐκ ἂν πρὸς αὐτὸ βλέποντες τὸ ὁρώμενον εἶδομεν,
ἀλλ' ἐκ τοῦ παρακειμένου ἔσχομεν ἂν τὴν αἰσθη-
σιν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ θερμαίνεσθαι. ἐκεῖ γὰρ οὐ τὸ
5 πόρρωθεν πῦρ, ἀλλ' ὁ ἀῆρ ὁ παρακειμένος θερ-
μανθεὶς θερμαίνειν δοκεῖ· ἀφῇ γὰρ τοῦτο, ἐν δὲ
τοῖς ὁράμασιν οὐχ ἀφῇ· ὅθεν οὐδ' ἐπιτεθεὶν τῷ
ὄμματι τὸ αἰσθητὸν ὁρᾶν ποιεῖ, ἀλλὰ φωτισθῆναι p. 444
δεῖ τὸ μεταξὺ, ὅτι σκοτεινὸν ὁ ἀῆρ. μὴ ὄντος δὲ
10 τούτου σκοτεινοῦ οὐδ' ἂν ἐδέησε φωτὸς ἴσως. τὸ
γὰρ σκοτεινὸν ἐμπόδιον ὃν τοῦ ὁρᾶν δεῖ κρατη-
θῆναι τῷ φωτί. τάχα δὲ καὶ προσαχθὲν τῇ ὄψει
οὐχ ὁρᾶται, ὅτι σκιὰν φέρει τὴν τοῦ αἵρος καὶ
τὴν αὐτοῦ.
- 15 3. μέγιστον δὲ μαρτύριον τοῦ μὴ διὰ τοῦ
αἵρος παθόντος τὸ εἶδος τοῦ αἰσθητοῦ ὁρᾶν ὥσπερ
διαδόσει τὸ νύκτωρ ἐν σκοτῷ πῦρ τε καὶ τὰ ἄστρα
ὁρᾶσθαι καὶ τὰς τούτων μορφάς. οὐ γὰρ δὴ φήσκει
τις ἐν τῷ σκοτεινῷ τὰ εἶδη γενόμενα οὕτω συνά-
20 ψασθαι· ἢ οὐκ ἂν ἦν σκότος τοῦ πυρὸς ἐλλάμ-
ψαντος τὸ αὐτοῦ εἶδος. ἐπεὶ καὶ πάννυ πολλοῦ
σκότου ὄντος καὶ κεκρυμμένων καὶ τῶν ἄστρων
(καὶ τοῦ πυρὸς) καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ παρ' αὐτῶν
μὴ ἐλλάμποντος ἐκ τῶν φρυκτωρίων ὁρᾶται τὸ
25 πῦρ, καὶ ἐκ τῶν πύργων τῶν ταῖς ναυσὶ σημαι-
νόντων. εἰ δὲ καὶ διέναι τις λέγοι καὶ ἐν τούτοις
τὸ πῦρ ἐναντιούμενος τῇ αἰσθήσει, ἐχρῆν τὴν ὄψιν
τοῦ ἀμυδροῦ τοῦ ἐν τῷ αἵρι ποιεῖσθαι τὴν ἀντί-
ληψιν, οὐκ ἐκείνου αὐτοῦ, οἷόν ἐστιν ἐναργές. εἰ
30 δὲ μεταξὺ σκότου ὄντος ὁρᾶται τὸ ἐπέκεινα, πολλῷ
μᾶλλον μηδενοῦς. ἀλλ' ἐκείνῳ ἂν τις ἐπιστήσειε,
μὴ τῷ μεταξὺ μηδενὶ οὐκ ἔσται ὁρᾶν, οὐχ ὅτι

μηδέν ἐστι μεταξύ, ἀλλ' ὅτι ἡ συμπάθεια τοῦ ζῴου ἀναιρεῖται πρὸς αὐτὰ καὶ ἡ πρὸς ἄλληλα τῶν μερῶν τῷ ἓν εἶναι. τούτῳ γὰρ ἔοικε καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ὁπωσοῦν εἶναι, ὅτι συμπαθεὶς ζῶον τόδε τὸ πᾶν ἑαυτῷ. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, πῶς ἂν ἄλλο ἄλλου τῆς 5
 p. 445 δυνάμεως μετελάμβανε καὶ μέλιστα τῆς πόρρω; τοῦτο δὲ ἐπισκεπτέον, εἰ ἄλλος κόσμος ἦν καὶ ἄλλο ζῶον μὴ συντελοῦν πρὸς τοῦτο καὶ ὅψις ἦν ἐπὶ τοῖς νώτοις τοῦ οὐρανοῦ, εἰ ἐθεάσατο ἐκείνον ἐκ διαστήματος συμμέτρου, ἢ οὐδὲν ἂν εἶη πρὸς ἐκεῖνον 10
 τούτῳ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον. νῦν δὲ κάκεινο ἂν τις μαρτύραιοτο εἰς τὸ μὴ τῷ πάσχειν τὸ μεταξύ τούτῳ τὸ ὁρᾶν γίνεσθαι. εἰ γὰρ δὴ πάσχοι τὸ τοῦ ἀέρος, σωματικῶς δῆπουθεν ἀνάγκη πάσχειν· τοῦτο δὲ ἐστὶν οἷον ἐν κηρῷ τύπον γενέσθαι. μέρος δὲ 15
 δεῖ τοῦ ὁρατοῦ καθ' ἕκαστον μόριον τυποῦσθαι· ὥστε καὶ τὸ συναφὲς τῇ ὄψει μόριον τοσοῦτον, ὅσον καὶ ἡ κόρη τὸ καθ' αὐτὸ μόριον τοῦ ὁρατοῦ δέχοιτο ἂν. νῦν δὲ πᾶν τε ὁράται καὶ ὅσοι ἐν τῷ ἀέρι, κατὰ τε τὸ καταντικρὺ ἐκ τε πλαγίων ἐπὶ 20
 πολὺ ὁρῶσιν ἐγγύς τε καὶ κατόπιν οὐκ ἐπιπροσθούμενοι· ὥστε ἕκαστον μόριον τοῦ ἀέρος ὅλον οἷον τὸ πρόσωπον τὸ ὁρώμενον ἔχειν, τοῦτο δὲ οὐ κατὰ σώματος πάθημα, ἀλλὰ κατὰ μελῶν καὶ ψυχικὰς καὶ ζῴου ἐνὸς συμπαθοῦς ἀνάγκας. 25

4. ἀλλὰ τὸ συναφὲς τῆς ὄψεως φῶς πρὸς τὸ περὶ τὴν ὄψιν καὶ μέχρι τοῦ αἰσθητοῦ πῶς; ἢ πρῶτον μὲν τοῦ μεταξύ ἀέρος οὐ δεῖται, εἰ μὴ ἄρα τὸ φῶς οὐκ ἂν ἀέρος ἄνευ λέγοιτο — οὕτω δὲ τοῦτο μεταξύ κατὰ συμβεβηκός — αὐτὸ δὲ ἂν 30
 εἶη μεταξύ οὐ πάσχον, οὐδ' ὅλως πάθους ἐνταῦθα δεῖ, ἀλλ' ὅμως τοῦ μεταξύ· εἰ δὲ τὸ φῶς οὐ σῶμα,

οὐ σώματος. καὶ δὴ οὐ πρὸς τὸ ὁρᾶν ἀπλῶς
 δέοιτο ἂν τοῦ φωτός τοῦ ἀλλοτρίου καὶ μεταξὺ ἡ
 ὄψις, ἀλλὰ πρὸς τὸ πόρρω ὁρᾶν. τὸ μὲν οὖν εἰ
 τὸ φῶς γένοιτο [ἂν] ἄνευ τοῦ ἀέρος, ὥστερον· νῦν
 5 δὲ ἐκεῖνο σκεπτέον. εἰ μὲν γὰρ τὸ φῶς τοῦτο τὸ
 συναφές ἐμψυχον γίνεται, καὶ ἡ ψυχή δι' αὐτοῦ
 φερομένη καὶ ἐν αὐτῷ γιγνομένη, ὥσπερ καὶ ἐπὶ
 τοῦ ἐνδον, ἐν τῷ ἀντιλαμβάνεσθαι δήπουθεν, ὅπερ
 ἐστὶν ὁρᾶν, οὐδὲν ἂν δέοιτο τοῦ μεταξὺ φωτός,
 10 ἀλλ' ἀφ' ἧς ἐστὶ ἐοικὸς τὸ ὁρᾶν, τῆς ὁρατικῆς δυ-
 νάμεως ἐν φωτὶ ἀντιλαμβανομένης πάσχοντος οὐδὲν
 τοῦ μεταξὺ, ἀλλὰ γίνεται τῆς ὀψεως φορὰ ἐκεῖ.
 οὐ δὴ ζητητέον, πότερα τῷ διάστηματι εἶναι ἐκεῖ
 δεῖ πορευθῆναι τὴν ὄψιν ἢ τῷ σῶματι εἶναι ἐν
 15 τῷ διαστήματι. καὶ εἰ μὲν τῷ σῶμα ἐν τῷ δια-
 στήματι εἶναι, τὸ διεργον εἰ ἀφαιρεθείη τοῦτο,
 ὅψεται· εἰ δ' ὅτι διάστημα ἀπλῶς, ἀργὴν δεῖ ὑπο-
 θέσθαι τὴν τοῦ ὁρατοῦ φύσιν καὶ οὐδὲν δρωσαν
 ὄλως. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε· οὐ γὰρ μόνον ἡ ἀφ' ἧς p. 446
 20 ἐγγὺς τι λέγει καὶ ἄπτεται, ἀλλὰ τὰς τοῦ ἄπτοῦ
 πάσχουσα ἀπαγγέλλει διαφοράς, καὶ εἰ μὴ διεργοί-
 τι, καὶ τοῦ πόρρω ἦσθετο. ἅμα γὰρ ὁ ἀήρ ὁ
 μεταξὺ καὶ ἡμεῖς πυρὸς αἰσθανόμεθα οὐκ ἀναμεί-
 ναντες θερμανθῆναι ἐκεῖνον. μᾶλλον γοῦν τὸ σῶμα
 25 θερμαίνεται τὸ στερεὸν ἢ ὁ ἀήρ· ὥστε δι' αὐτοῦ
 μᾶλλον, ἀλλ' οὐ δι' αὐτόν. εἰ οὖν ἔχει δύναμιν
 εἰς τὸ δρᾶν, τὸ δὲ εἰς τὸ πάσχειν καὶ ὀπωσοῦν,
 διὰ τί ἄλλου δεῖται μέσου εἰς ὃ δύνатаι πρὸς τὸ
 ποιῆσαι; τοῦτο γὰρ ἐμποδίου ἐστὶ δεῖσθαι. ἐπεὶ
 30 καὶ ὅταν τὸ φῶς προσίῃ τὸ τοῦ ἡλίου, οὐ πρότερον
 δεῖ τὸν ἀέρα εἶτα καὶ ἡμᾶς [αἰσθάνεσθαι], ἀλλ'
 ἅμα, καὶ πρὶν ἐγγὺς τῆς ὀψεως γενέσθαι πολλάκις

ὄντος ἀλλαχοῦ, ὥς μὴ παθόντος τοῦ ἀέρος ἡμᾶς
 ὁρᾶν, μεταξὺ ὄντος τοῦ μὴ πεπονθότος καὶ τοῦ
 φωτός μήπω ἐληλυθότος, πρὸς ὃ δεῖ τὴν ὄψιν
 συνάψαι. ἐπεὶ καὶ τὸ τῆς νυκτὸς ὁρᾶν τὰ ἄστρο
 ἢ ὅλως πῦρ χαλεπὸν ταύτῃ τῇ ὑποθέσει ἀπευθύν- 5
 ναι. εἰ δὲ μένει μὲν ἡ ψυχὴ ἐφ' ἑαυτῆς, φωτὸς
 δὲ δεῖται ὥσπερ βακτηρίας πρὸς τὸ φθάσαι, ἔδει
 τὴν ἀντίληψιν βίαιον καὶ ἀντρεΐδοντος εἶναι καὶ
 τεταμένου τοῦ φωτός, καὶ τὸ αἰσθητὸν, ἢ χρῶμα,
 ἀντιτυποῦν καὶ αὐτὸ εἶναι· οὕτω γὰρ διὰ μέσου 10
 αἰ ἀφαί. εἴτα καὶ πρότερον ἐγγὺς γέγονε μηδενὸς
 μεταξὺ ὄντος τότε· οὕτω γὰρ ὕστερον τὸ διὰ μέσου
 ἄπτεσθαι ποιεῖ τὴν γνῶσιν, οἷον τῇ μνήμῃ καὶ
 ἐτι μᾶλλον συλλογισμῷ· νῦν δὲ οὐχ οὕτως. ἀλλ'
 εἰ παθεῖν δεῖ τὸ πρὸς τὸ αἰσθητὸν φῶς, εἴτα δια- 15
 δοῦναι μέχρις ὅπως, ἡ αὐτὴ γίνεται ὑπόθεσις τῇ
 ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ τὸ μεταξὺ πρότερον τρεπούσῃ,
 πρὸς ἣν ἤδη καὶ ἐν ἄλλοις ἡπόρηται.

5. περὶ δὲ τοῦ ἀκούειν ἄρα ἐνταῦθα συγγω-
 ρητέον πάσχοντος τοῦ ἀέρος τὴν κίνησιν τὴν πρῶ- 20
 τὴν τὸν παρακείμενον ὑπὸ τοῦ τὸν ψόφον ποιοῦν-
 τος τῷ τὸν μέχρι ἀκοῆς ἀέρα πάσχειν τὸ αὐτὸ
 οὕτως εἰς αἰσθησιν ἀφικνεῖσθαι, ἢ κατὰ συμβεβη-
 κὸς μὲν τὸ μεταξὺ τῷ παρῆναι ἐν μέσῳ, ἀναιρε-
 θέντος δὲ τοῦ μεταξὺ, ἅπαξ δὲ γενομένου τοῦ 25
 ψόφου, οἷον συμβαλόντων δύο σωμάτων, εὐθέως
 P. 447 ἀπαντᾶν πρὸς ἡμᾶς τὴν αἰσθησιν; ἢ καὶ δεῖ μὲν
 ἀέρος τὴν πρῶτην τοῦ πληττομένου, τὸ δὲ ἐντεῦ-
 θεν ἤδη ἄλλως τὸ μεταξὺ. ἐνταῦθα μὲν γὰρ δοκεῖ
 κύριος εἶναι ὁ ἀήρ τοῦ ψόφου· μὴ γὰρ ἂν μηδὲ 30
 τὴν ἀρχὴν γενέσθαι ψόφον δύο σωμάτων συρρα-
 γέντων, εἰ μὴ ὁ ἀήρ πληγείς ἐν τῇ ταχείᾳ συνόδῳ

- αὐτῶν καὶ ἐξωσθεὶς πλήξας ἔδωκε τῷ ἐφελῆς μεχρὶς
 ὤτων καὶ ἀκοῆς. ἀλλ' εἰ ὁ ἀῆρ κύριος τοῦ ψόφου
 καὶ τούτου κινήθεντος ἡ πληγὴ, παρὰ τί ἂν εἴεν
 αἱ διαφοραὶ τῶν φωνῶν καὶ τῶν ψόφων; ἄλλο γὰρ
 5 ἤχει χαλκὸς πρὸς χαλκὸν ἢ πρὸς ἄλλο, ἄλλο δὲ
 ἄλλο· ὁ δὲ ἀῆρ εἰς καὶ ἡ ἐν αὐτῷ πληγὴ· οὐ γὰρ
 μόνον τῷ μεγάλῳ καὶ τῷ μικρῷ διαφοραί. εἰ δ'
 ὅτι πρὸς ἀέρα γενομένη πληγὴ ψόφον ἐποίησεν,
 οὐχ ἢ ἀῆρ φατέον· τότε γὰρ φωνεῖ, ὅταν στάσιν
 10 λάβῃ στερεοῦ σώματος, πρὶν χυθῆναι μένων ὥσπερ
 στερεόν τι· ὥστε ἀρκεῖν τὰ συγκρούοντα καὶ τὴν
 σύρρηξιν καὶ ταύτην τὴν πληγὴν εἶναι τὸν ψόφον
 εἰς αἰσθησιν ἐλθοῦσαν· μαρτυρεῖν δὲ καὶ τοὺς
 ἐνδον ἡχοὺς τῶν ζώων οὐκ ἐν ἀέρι, ἀλλὰ συγκρού-
 15 σαντος καὶ πλήξαντος ἄλλο ἄλλου· οἶον καὶ ὀστέων
 κάμψεις πρὸς ἄλληλα παρατριβομένων ἀέρος μὴ ὄντος
 μεταξὺ καὶ πρίσεις. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου ἡπο-
 ρήσθω ὁμοίου ἤδη καὶ ἐνταῦθα τοῦ ζητήματος
 γενομένου, ὅπερ ἐλέγετο ἐπὶ τῆς ὀψεως εἶναι,
 20 συναισθήσεώς τινος ὡς ἐν ζῳῳ καὶ τοῦ κατὰ τὴν
 ἀκοὴν πάθους ὄντος.

6. εἰ δὲ καὶ τὸ φῶς γένοιτο ἂν μὴ ὄντος
 ἀέρος, οἶον ἡλίον ἐν ἐπιφανείᾳ τῶν σωμάτων ἐπι-
 λάμποντος, τοῦ μεταξὺ ὄντος κενοῦ καὶ νῦν κατὰ p. 448
 25 συμβεβηκός, ὅτι πάρεστι, φωτιζόμενον; ἀλλ' εἰ δι'
 αὐτὸν παθόντα καὶ τὰ ἄλλα, καὶ τὴν ὑπόστασιν
 εἶναι τῷ φωτὶ διὰ τὸν ἀέρα· πάθημα γὰρ αὐτοῦ
 εἶναι· μὴ ἂν οὖν ἔσσεθαι τὸ πάθημα μὴ ὄντος τοῦ
 πεισομένου. ἡ πρῶτον μὲν οὐκ αὐτοῦ πρῶτως
 30 οὐδ' ἢ αὐτός. ἔστι γὰρ καὶ αὐτοῦ ἐκάστου σώμα-
 τος πυρίνου καὶ λαμπροῦ· καὶ δὴ καὶ λίθων τοι-
 ούτων φωτεινὴ χροά. ἀλλὰ τὸ εἰς ἄλλο ἀπὸ τοῦ

ἔχοντος χροάν τοιαύτην ἰὸν ἄρα ἂν εἴη μὴ ὄντος
 ἐκείνου; ἀλλ' εἰ μὲν ποιότης· μόνον καὶ τινος ποιό-
 της, ἐν ὑποκειμένῳ οὕσης πάσης ποιότητος ἀνάγκη
 καὶ τὸ φῶς ζητεῖν ἐν ᾧ ἔσται σῶματι· εἰ δὲ ἐνέρ- 5
 γεια ἀπ' ἄλλου, διὰ τί οὐκ ὄντος ἐφεξῆς σώματος,
 ἀλλὰ οἶον κενοῦ μεταξὺ, εἴπερ οἶόν τε, οὐκ ἔσται
 καὶ ἐπιβαλεῖ καὶ εἰς τὸ ἐπέκεινα; ἀτενὲς γὰρ ὃν
 διὰ τί οὐ περάσει οὐκ ἐποχούμενον; εἰ δὲ δὴ καὶ
 τοιοῦτον οἶον πεσεῖν, καταφερόμενον ἔσται· οὐ
 γὰρ δὴ ὁ ἀῆρ οὐδ' ὅλως τὸ φωτιζόμενον ἔσται 10
 τόδε ἔλκον ἀπὸ τοῦ φωτίζοντος καὶ βιαζόμενον
 προελθεῖν· ἐπεὶ οὐδὲ συμβεβηκός, ὥστε πάντως
 ἐπ' ἄλλῳ, ἢ πάθημα ἄλλου, ὥστε δεῖν εἶναι τὸ
 πεισόμενον· ἢ ἔδει μένειν ἐληλυθότος· νῦν δὲ
 ἄπεισιν· ὥστε καὶ ἔλθοι ἂν. ποῦ οὖν; ἢ τόπον 15
 δεῖ μόνον εἶναι. ἢ οὕτω γε ἀπολεῖ τὴν ἐνέργειαν
 τὴν ἐξ αὐτοῦ τὸ τοῦ ἡλίου σῶμα· τοῦτο δὲ ἦν τὸ
 φῶς. εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ τὸ φῶς τινος ἔσται. ἔστι
 δὲ ἡ ἐνέργεια ἐκ τινος ὑποκειμένου, οὐκ εἰς ὑπο-
 κείμενον δέ· πάθοι δ' ἂν τι τὸ ὑποκείμενον, εἰ 20
 παρείη. ἀλλ' ὥσπερ ζωὴ ἐνέργεια οὐσα ψυχῆς
 ἐστὶν ἐνέργεια παθόντος ἂν τινος, οἶον τοῦ σώμα-
 τος, εἰ παρείη, καὶ μὴ παρόντος δέ ἐστι, τί ἂν
 κωλύοι καὶ ἐπὶ φωτὸς οὕτως, εἴπερ ἐνέργειά τις
 τοῦ φωτεινοῦ εἴη; οὐδὲ γὰρ νῦν τὸ σκοτεινὸν τοῦ 25
 ἀέρος γεννᾷ τὸ φῶς, ἀλλὰ γῇ συμμιγνύμενον σκο-
 τεινὸν ποιεῖ καὶ οὐ καθαρὸν ὄντως· ὥστε ὁμοιον
 εἶναι λέγειν τι γλυκὺ εἶναι, εἰ πικρῷ μιγείη. εἰ
 δέ τις τροπὴν λέγοι τοῦ ἀέρος τὸ φῶς, λεκτέον,
 ὥς ἔχρην αὐτὸν τρέπεσθαι τὸν ἀέρα τῇ τροπῇ, καὶ 30
 τὸ σκοτεινὸν αὐτοῦ μὴ σκοτεινὸν γεγονέναι ἡλλοιω-
 μένον. νῦν δὲ ὁ ἀῆρ οἷός ἐστι μένει, ὥς ἂν οὐδὲν

παθών. τὸ δὲ πάθημα ἐκείνου δεῖ εἶναι, οὐ πάθημα· οὐ τοίνυν οὐδὲ χρωῶμα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ· πάρεστι δὲ ὁ ἀήρ. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως ἐπεσεκέφθη.

- 5 7. πότερα δὲ ἀπόλλυται ἢ ἀνατρέχει; τάχα p. 449
 γὰρ ἂν τι καὶ ἐκ τούτου λάβοιμεν εἰς τὸ πρόσθεν.
 ἢ εἰ μὲν ἦν ἐνδοθεν, ὥστε τὸ μετεληφὺς ἔχειν
 οἰκεῖον ἦδη, τάχα ἂν τις εἶπεν ἀπόλλυσθαι· εἰ δέ
 ἐστὶν ἐνέργεια οὐ ῥέουσα· περιέρρει γὰρ ἂν καὶ
 10 ἐχέιτο εἰσω πλεόν ἢ ὅσον τὸ παρὰ τοῦ ἐνεργοῦν-
 τος ἐπεβάλλετο· οὐκ ἂν ἀπολλύοιτο μένοντος ἐν
 ὑποστάσει τοῦ φωτίζοντος. μετακινουμένου δὲ ἐν
 ἄλλῳ ἐστὶ τόπων, οὐχ ὡς παλιρροίας ἢ μεταρροίας
 γενομένης, ἀλλ' ὡς τῆς ἐνεργείας ἐκείνου οὔσης
 15 καὶ παραγινομένης, εἰς ὅσον κωλύει οὐθέν. ἐπεὶ
 καὶ εἰ πολλαπλασία ἢ ἀπόστασις ἦν ἢ νῦν ἐστὶ
 πρὸς ἡμᾶς τοῦ ἡλίου, ἦν ἂν καὶ μέχρι ἐκεῖ φῶς
 μηθενὸς κωλύοντος μηδὲ ἐμποδῶν ἐν τῷ μεταξὺ
 ἵσταμένου. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἐν αὐτῷ ἐνέργεια καὶ
 20 οἶον ζωὴ τοῦ σώματος τοῦ φωτεινοῦ πλείων καὶ
 οἶον ἀρχὴ τῆς ἐνεργείας καὶ πηγὴ· ἡ δὲ μετὰ τὸ
 πέρας τοῦ σώματος, εἰδωλον τοῦ ἐντός, ἐνέργεια
 δευτέρα οὐκ ἀφισταμένη τῆς προτέρας. ἔχει γὰρ
 ἕκαστον τῶν ὄντων ἐνέργειαν, ἢ ἐστὶν ὁμοίωμα
 25 αὐτοῦ, ὥστε αὐτοῦ ὄντος καὶκεῖνο εἶναι καὶ μένον-
 τος φθάνειν εἰς τὸ πόρρω, τὸ μὲν ἐπὶ πλεόν, τὸ
 δὲ εἰς ἔλαττον· καὶ αἱ μὲν ἀσθενεῖς καὶ ἀμυδραί,
 αἱ δὲ καὶ λαυθάνουσai, τῶν δ' εἰσὶ μέλεις καὶ
 εἰς τὸ πόρρω· καὶ ὅταν εἰς τὸ πόρρω, ἐκεῖ δεῖ
 30 νομίζειν εἶναι, ὅπου τὸ ἐνεργοῦν καὶ δυνάμενον,
 καὶ αὐτὸ οὐ φθάνει. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ ὀφθαλμῶν
 ἰδεῖν ζῶων λαμπόντων τοῖς ὀμμασι, γινομένου αὐ-

τοῖς φωτὸς καὶ ἔξω τῶν ὁμμάτων· καὶ δὴ καὶ ἐπὶ
 ζώων, ἃ ἐνδον συνεστραμμένον πῦρ ἔχοντα ταῖς
 ἀνοιδάνσεσιν ἐν σκότῳ ἐκλάμπει εἰς τὸ ἔξω, καὶ
 ἐν ταῖς συστολαῖς αὐτῶν οὐδὲν ἐστὶ φῶς ἔξω, οὐδ'
 αὖ ἐφθάρη, ἀλλ' ἢ ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν ἔξω. τί οὖν; 5
 εἰσελήλυθεν; ἢ οὐκ ἔστιν ἔξω, ὅτι μὴδὲ τὸ πῦρ
 πρὸς τὸ ἔξω, ἀλλ' ἔδν εἰς τὸ εἰσω. τὸ οὖν φῶς
 ἔδν καὶ αὐτό; ἢ οὐ, ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον· δύντος δὲ
 ἐπίπροσθεν ἐστὶ τὸ ἄλλο σῶμα, ὥς μὴ ἐνεργεῖν
 ἐκεῖνο πρὸς τὸ ἔξω. ἔστιν οὖν τὸ ἀπὸ τῶν σω- 10
 μάτων φῶς ἐνέργεια φωτεινοῦ σώματος πρὸς τὸ
 ἔξω· αὐτὸ δὲ ὅλως τὸ ἐν τοῖς τοιούτοις σώμασιν,
 ἃ δὴ πρῶτως ἐστὶ τοιαῦτα, οὐσία ἢ κατὰ τὸ εἶδος
 τοῦ φωτεινοῦ πρῶτως σώματος. ὅταν δὲ μετὰ τῆς
 ὕλης τὸ τοιοῦτον σῶμα ἀναμιχθῇ, χρόαν ἔδωκε· 15
 μόνῃ δὲ ἢ ἐνέργεια οὐ δίδωσιν, ἀλλ' οἶον ἐπιχρώ-
 νυσιν, ἅτε οὐσα ἄλλου κἀκείνου οἶον ἐξηρτημένη,
 οὐ τὸ ἀποστὰν κἀκείνου τῆς ἐνεργείας ἄπεστιν.
 ἀσώματον δὲ πάντως δεῖ τιθέναι, κἂν σώματος ἦ.
 p. 450 διὸ οὐδὲ τὸ ἀπελήλυθε κυρίως οὐδὲ τὸ πάρεστιν, 20
 ἀλλὰ τρόπον ἕτερον ταῦτα, καὶ ἔστιν ὑπόστασις
 αὐτοῦ ὥς ἐνέργεια. ἐπεὶ καὶ τὸ ἐν τῷ κατόπτρῳ
 εἰδωλον ἐνέργειαν λεκτέον τοῦ ἐνορωμένου ποιοῦντος
 εἰς τὸ πάσχειν δυνάμενον οὐ ῥέοντος· ἀλλ' εἰ πάρεστι,
 κἀκεῖνο ἐκεῖ φαίνεται καὶ ἔστιν οὕτως ὥς εἰδωλον 25
 χρόας ἐσχηματισμένης ὠδί. κἂν ἀπέλθῃ, οὐκέτι
 τὸ διαφανὲς ἔχει, ὃ ἔσχε πρότερον, ὅτε παρείχεν
 εἰς αὐτὸ ἐνεργεῖν τὸ ὁρώμενον. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς
 ψυχῆς, ὅσον ἐνέργεια ἄλλης προτέρας, μενούσης
 τῆς προτέρας μένει καὶ ἡ ἐφεξῆς ἐνέργεια. εἰ τις 30
 δὲ μὴ ἐνέργεια, ἀλλ' ἐξ ἐνεργείας, οἷαν ἐλέγομεν
 τὴν τοῦ σώματος οἰκείαν ἤδη ζώην, ὥσπερ τὸ φῶς

τὸ ἀναμειγμένον ἤδη τοῖς σώμασιν; ἢ ἐνταῦθα
 τῷ καὶ συμμεμίχθαι τὸ ποιοῦν τὸ χρωμα. ἐπὶ δὲ
 τῆς ζωῆς τῆς τοῦ σώματος τί; ἢ παρακειμένης
 ψυχῆς ἄλλης ἔχει. ὅταν οὖν τὸ σῶμα φθαρῇ· οὐ
 5 γὰρ δὴ ψυχῆς τι ἄμοιρον δύναται εἶναι — φθει-
 ρομένου οὖν τοῦ σώματος καὶ οὐκ ἐπαρκούσης
 αὐτῷ οὔτε τῆς δούσης οὔτ' εἰ τις παράκειται, πῶς
 ἂν ἔτι ζωὴ μένοι; τί οὖν; ἐφθάρη αὕτη; ἢ οὐδὲ
 αὕτη· εἰδωλον γὰρ ἐκλάμψεως καὶ τοῦτο· οὐκέτι
 10 δέ ἐστιν ἐκεῖ μόνον.

8. εἰ δ' εἴη σῶμα ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὅψις
 τις ἐντεῦθεν μηδενὸς κωλύοντος εἰς τὸ ἰθεῖν,
 ἄρ' ἂν θεάσαιτο ὃ τι μὴ συμπαθεῖς πρὸς ἐκεῖνο,
 εἰ τὸ συμπαθεῖς νῦν διὰ τὴν ζῶον ἐνὸς φύσιν;
 15 ἢ εἰ τὸ συμπαθεῖς διὰ τὸ ἐνὸς ζῶον τὰ αἰσθα-
 νόμενα καὶ τὰ αἰσθητά, καὶ αἱ αἰσθήσεις οὕτως
 οὐκ ἂν, εἰ μὴ τὸ σῶμα τοῦτο τὸ ἔξω μέρος
 τοῦδε τοῦ ζῶου· εἰ γὰρ εἴη, τάχα ἂν. εἰ μέντοι
 μὴ μέρος εἴη, σῶμα δὲ κεχωσμένον καὶ τὰς ἄλλας
 20 ποιότητας ἔχον, οἶον τὸ ἐνταῦθα ὁμοειδὲς ὃν τῷ
 ὀργάνῳ; ἢ οὐδ' οὕτως, εἰ ὀρθὴ ἢ ὑπόθεσις· εἰ
 μὴ τις τούτῳ γε αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν ἀνελεῖν πει-
 ρῶτο ἄτοπον εἶναι λέγων, εἰ μὴ χρωμα ὥσεται ἢ
 ὅψις παρόν, καὶ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις τῶν αἰσθητῶν
 25 παρόντων αὐταῖς οὐκ ἐνεργήσουσι πρὸς αὐτά. ἀλλὰ
 τὸ ἄτοπον τοῦτο πόθεν δὴ φαίνεται; φήσομεν. ἢ
 ὅτι ἐνταῦθα ἐν ἐνὶ ὄντες καὶ ἐνὸς ταῦτα ποιοῦμεν p. 451
 καὶ πάσχομεν. τοῦτο οὖν σκεπτόν, εἰ παρὰ τούτο.
 καὶ εἰ μὲν ἀντάρκως, δέδεικται· εἰ δὲ μὴ, καὶ δι'
 30 ἄλλων δεικτέον. τὸ μὲν οὖν ζῶον ὅτι συμπαθεῖς
 αὐτῷ θῆλον, καὶ εἰ εἴη ζῶον, ἀρκεῖ· ὥστε καὶ τὰ
 μέρη, ἢ ἐνὸς ζῶου. ἀλλ' εἰ δι' ὁμοιότητά τις λέγοι;

ἀλλ' ἡ ἀντίληψις κατὰ τὸ ζῶον καὶ ἡ αἰσθησις, ὅτι τοῦ ὁμοίου μετέχει τὸ αὐτό· τὸ γὰρ ὄργανον ὁμοιον αὐτοῦ· ὥστε ἡ αἰσθησις ψυχῆς ἀντίληψις ἔσται δι' ὀργάνων ὁμοίων τοῖς ἀντιληπτοῖς. ἐὰν οὖν ζῶον ὃν αἰσθάνηται μὲν μὴ τῶν ἐν αὐτῷ, τῶν 5 δὲ ὁμοίων τοῖς ἐν αὐτῷ, ἢ μὲν ζῶον, ἀντιλήψεται· ἢ μέντοι [ἀντιλήψεται] τὰ ἀντιληπτὰ ἔσται οὐχ ἢ αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ ὅμοια τοῖς ἐν αὐτῷ. ἢ καὶ τὰ ἀντιληπτὰ οὕτως ἀντιληπτὰ ὅμοια ὄντα, ὅτι αὕτη αὐτὰ ὅμοια πεποίηκεν, ὥστε μὴ οὐ προσήκοντα εἶναι· 10 ὥστε εἰ τὸ ποιοῦν ἐκεῖ ἢ ψυχὴ πάντῃ ἐτέρα, καὶ τὰ ἐκεῖ ὑποτεθέντα ὅμοια οὐδὲν πρὸς αὐτήν. ἀλλὰ γὰρ ἡ ἀτοπία τὸ μαχόμενον ἐν τῇ ὑπόθεσιν δείκνυσιν ὥς αἰτιόν ἐστιν αὐτῆς· ἅμα γὰρ ψυχὴν λέγει καὶ οὐ ψυχὴν, καὶ συγγενῇ καὶ οὐ συγγενῇ, 15 καὶ ὅμοια τὰντὰ καὶ ἀνόμοια· ὥστε ἔχουσα τὰ ἀντικείμενα ἐν αὐτῇ οὐδ' ἂν ὑπόθεσις εἴη. καὶ γὰρ ὥς ἡ ψυχὴ ἐν τούτῳ· ὥστε πᾶν καὶ οὐ πᾶν τίθῃσι, καὶ ἄλλο καὶ οὐκ ἄλλο, καὶ τὸ μὴδὲν καὶ οὐ τὸ μὴδὲν, καὶ τέλειον καὶ οὐ τέλειον. ὥστε ἀφετέον 20 τὴν ὑπόθεσιν, ὥς οὐκ ὃν ζητεῖν τὸ ἀκόλουθον τῷ αὐτὸ τὸ ὑποτεθεὲν ἐν αὐτῷ ἀναιρεῖν.

VI.

ΠΕΡΙ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ.

p. 452

1. Τὰς αἰσθήσεις οὐ τυπώσεις, οὐδ' ἐνσφραγίσεις λέγοντες ἐν ψυχῇ γίνεσθαι, οὐδὲ τὰς μνήμας 25 πάντως τε καὶ ἀκολούθως ἐροῦμεν κατοχὰς μαθημάτων καὶ αἰσθήσεων εἶναι τοῦ τύπου μέναντος ἐν τῇ ψυχῇ, ὃς μὴδὲ τὸ πρῶτον ἐγένετο. διὸ τοῦ αὐτοῦ λόγου ἂν εἴη ἄμφω, ἢ ἐγγίνεσθαι τε ἐν τῇ

ψυχῇ καὶ μένειν, εἰ μνημονεύοιτο, ἢ τὸ ἕτερον
 ὅποτερονοῦν μὴ διδόντα μὴ διδόναι μηδὲ θάτερον.
 ὅσοι δὴ λέγομεν μηδέτερον, ἀναγκάως ζητήσομεν,
 τίς ὁ τρόπος ἑκατέρου, ἐπειδὴ οὔτε τὸν τύπον τοῦ
 5 αἰσθητοῦ ἐγγίνεσθαί φαμεν τῇ ψυχῇ καὶ τυποῦν
 αὐτήν, οὔτε τὴν μνήμην λέγομεν εἶναι τοῦ τύπου
 ἐμμείναντος. εἰ δ' ἐπὶ τῆς ἐναργεστάτης αἰσθή-
 σεως θεωροῦμεν τὸ συμβαῖνον, τάχ' ἂν καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων αἰσθήσεων μεταφέροντες τὸ αὐτὸ ἐξεύ-
 10 ροιμεν ἂν τὸ ζητούμενον. δῆλον δὲ δήπου ἐν
 παντί, ὡς αἰσθησιν ὁτιοῦν λαμβάνοντες δι' ὁρά-
 σεως ἐκεῖ ὁρῶμεν καὶ τῇ ὄψει προσβάλλομεν, οὗ
 τὸ ὁρατὸν ἐστὶν ἐπ' εὐθείας κείμενον, ὡς ἐκεῖ
 δηλονότι τῆς ἀντιλήψεως γινομένης καὶ πρὸς τὸ
 15 ἔξω τῆς ψυχῆς βλεπούσης, ἅτε μηδενός, οἶμαι,
 τύπου ἐν αὐτῇ γινομένου, οὐδὲ τῷ σφραγίδα λαμ-
 βάνειν, ὥσπερ ἐν κηρῷ δακτυλλοῦ, βλεπούσης. οὐδὲν
 γὰρ ἂν ἐδεηθῇ τοῦ ἔξω βλέπειν ἤδη ἔχουσα παρ'
 ἑαυτῇ εἶδος τοῦ ὁρωμένου τούτῳ τῷ ἐκεῖ εἰσελ-
 20 θεῖν τὸν τύπον βλέπουσα. τὸ δὲ δὴ διάστημα
 προστιθεῖσα τῷ ὁράματι καὶ ἔξ ὅσου ἢ θεᾶ ἢ ψυχῇ
 λέγουσα πῶς ἂν τὸ ἐν αὐτῇ οὐδὲν ἀφεστηκὸς ἀπ'
 αὐτῆς ὡς πόρρω ὄν βλέποι; τό τε μέγεθος αὐτοῦ,
 ὅσον ἐστὶν ἔξω, πῶς ἂν ὅσον ἐστὶ λέγοι, ἢ ὅτι p. 453
 25 μέγα, οἶον τὸ τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ἐν αὐτῇ τύπου
 τοσοῦτου γε εἶναι οὐ δυναμένου; τὸ δὲ μέγιστον
 ἀπάντων· εἰ γὰρ τύπους λαμβάνοιμεν ὧν ὁρῶμεν,
 οὐκ ἔσται βλέπειν αὐτὰ ἃ ὁρῶμεν, ἰνδάλματα δὲ
 ὁραμάτων καὶ σκιᾶς, ὥστε ἄλλα μὲν εἶναι αὐτὰ τὰ
 30 πράγματα, ἄλλα δὲ τὰ ἡμῖν ὁρώμενα. ὅλως δέ,
 ὥσπερ λέγεται, ὡς οὐκ ἔστιν ἐπιθέντα τῇ κόρῃ τὸ
 ὁρατὸν θεάσασθαι, ἀποστήσαντα δὲ δεῖ οὔτως ὁρᾶν,

τοῦτο χρῆ καὶ πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τὴν ψυχὴν μετα-
 φέρειν. εἰ γὰρ τὸν τύπον τοῦ ὁρατοῦ θέμεθα ἐν
 αὐτῇ, ἐκεῖνο μὲν, ὃ ἐνεσφράγισται, οὐκ ἂν ὄραμα
 ἴδοι· δεῖ γὰρ δύο γενέσθαι τό τε ὁρῶν καὶ τὸ ὁρώ- 5
 μενον. ἄλλο ἄρα δεῖ εἶναι τὸ ὁρῶν ἀλλαχοῦ κεί-
 μενον τὸν τύπον, ἀλλ' οὐκ ἐν ὃ ἔστι κείμενον.
 δεῖ ἄρα τὴν ὄρασιν οὐ κείμενου εἶναι, ἀλλὰ μὴ
 κείμενου εἶναι, ἵνα ἡ ὄρασις.

2. εἰ οὖν μὴ οὕτως, τίς ὁ τρόπος; ἡ λέγει
 περὶ ὧν οὐκ ἔχει· τοῦτο γὰρ δυνάμεως, οὐ τὸ 10
 παθεῖν τι, ἀλλὰ τὸ δυνηθῆναι καὶ ἐφ' ὃ τέτακται
 ἐργάσασθαι. οὕτως γὰρ ἂν, οἶμαι, καὶ διακριθεῖη
 τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὁρατὸν καὶ τὸ ἀκουστόν, οὐκ εἰ
 τύποι ἄμφω, ἀλλ' εἰ μὴ τύποι, μηδὲ πείσεις, ἀλλ'
 ἐνέργειαι περὶ ὃ ἐνεῖσι πεφύκασιν. ἡμεῖς δὲ ἀπι- 15
 στοῦντες, μὴ οὐ δύνηται, ἐὰν μὴ πληγῇ, τὸ αὐτῆς
 γινώσκειν δύνάμεις ἐκάστη, πάσχειν, ἀλλ' οὐ γινώ-
 σκειν τὸ ἐγγὺς ποιούμεν, οὐ κρατεῖν δέδοται, ἀλλ'
 οὐ κρατεῖσθαι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐπ' ἀκοῆς
 δεῖ νομίζειν γίνεσθαι· τὸν μὲν τύπον εἶναι ἐν τῷ 20
 ἄερί πληγὴν τινα οὐσαν διηρθρωμένην, οἷον γραμ-
 μάτων ἐγγεγραμμένων ὑπὸ τοῦ τὴν φωνὴν πεποιη-
 κότες, τὴν μέντοι δύνάμιν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς
 οὐσίαν οἷον ἀναγνῶναι τοὺς τύπους [τοὺς] ἐν τῷ
 ἄερί γεγραμμένους, ἐλθόντας πλησίον, εἰς ὃ ἐλθόν- 25
 τες πεφύκασιν ὁρᾶσθαι. γεύσεως δὲ καὶ ὁσφρη-
 σεως τὰ μὲν πάθη, τὰ δ' ὅσα αἰσθησεις αὐτῶν
 καὶ κρίσεις, τῶν παθῶν εἰσι γνώσεις ἄλλαι τῶν
 παθῶν οὔσαι. τῶν δὲ νοητῶν ἡ γνῶσις ἀπαθῆς
 καὶ ἀτύπωτός ἐστι μᾶλλον — ἀνάπαλιν γὰρ ἔσω- 30
 θεν οἷον προπίπτει, τὰ δὲ ἔξωθεν θεωρεῖται· καὶ
 ἔστιν ἐκεῖνα μᾶλλον ἐνέργειαι καὶ κυριώτεραι —

αὐτῆς γὰρ καὶ ἔστιν αὐτὴ ἐνεργοῦσα ἕκαστον.
 πότερα δὲ αὐτὴν μὲν ἢ ψυχὴ [ὥς] δύο καὶ ὡς
 ἕτερον ὁρᾷ, νοῦν δὲ ἓν καὶ ἄμφω τὰ δύο ἓν, ἐν
 ἄλλοις.

- 5 3. νῦν δὲ τούτων εἰρημένων περὶ μνήμης p. 454
 ἐφεξῆς λεκτέον εἰποῦσι πρότερον, ὥς οὐ θαυμα-
 στόν, μᾶλλον δὲ θαυμαστόν μὲν, ἀπιστεῖν δὲ οὐ
 δεῖ τῇ τοιαύτῃ δυνάμει τῆς ψυχῆς, εἰ μὴδὲν λα-
 βοῦσα εἰς αὐτὴν ἀντίληψιν ὧν οὐκ ἔσχε ποιεῖται.
- 10 λόγος γὰρ ἔστι πάντων, καὶ λόγος ἔσχατος μὲν τῶν
 νοητῶν καὶ τῶν ἐν τῷ νοητῷ ἢ ψυχῆς φύσις, πρῶ-
 τος δὲ τῶν ἐν τῷ αἰσθητῷ παντί. διὸ δὴ καὶ πρὸς
 ἄμφω ἔχει, ὑπὸ μὲν τῶν εὐπαθοῦσα καὶ ἀναβιω-
 σκομένη, ὑπὸ δὲ τῶν τῇ ὁμοιότητι ἀπατωμένη καὶ
- 15 κατιοῦσα ὥσπερ θελγομένη. ἐν μέσῳ δὲ οὐσα αἰσθάν-
 νεται ἀμφοῖν, καὶ τὰ μὲν νοεῖν λέγεται εἰς μνήμην
 ἐλθοῦσα, εἰ πρὸς αὐτοῖς γίγνοιτο· γινώσκει γὰρ
 τῷ αὐτὰ πως εἶναι· γινώσκει γὰρ οὐ τῷ ἐνιζάνειν
 αὐτά, ἀλλὰ τῷ πως ἔχειν αὐτά καὶ ὁρᾶν αὐτά καὶ
- 20 εἶναι αὐτά ἀμυνδρότερον καὶ γίνεσθαι ἐκ τοῦ ἀμυ-
 δροῦ τῷ οἷον ἐγείρεσθαι ἐναργεστέρα καὶ ἐκ δυνά-
 μεως εἰς ἐνέργειαν ἰέναι. τὰ δ' αἰσθητὰ τὸν αὐτὸν
 τρόπον οἷον συναψαμένη καὶ ταῦτα παρ' αὐτῆς
 οἷον ἐκλάμπειν ποιεῖ καὶ πρὸ ὁμμάτων εἶναι ἐργά-
- 25 ζεται ἐτοιμῆς οἴσης καὶ οἷον ὠδινούσης πρὸς αὐτά
 τῆς δυνάμεως. ὅταν τοίνυν ῥωσθῇ πρὸς ὁτιοῦν
 τῶν φανέντων, ὥσπερ πρὸς παρὸν διάκειται ἐπὶ
 πολὺν χρόνον καὶ ὅσῳ μᾶλλον, τόσῳ αἰεὶ. διὸ καὶ
 τὰ παιδία μνημονεύειν λέγεται μᾶλλον, ὅτι μὴ ἀφί-
- 30 σταται, ἀλλὰ κεῖται αὐτοῖς πρὸ ὁμμάτων ὡς ἂν
 ὁρῶσιν οὐπω εἰς πληθός, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγα· οἷς δὲ
 ἐπὶ πολλὰ ἢ διάνοια καὶ ἡ δύναμις, ὥσπερ παρα-

θεοῦσι καὶ οὐ μένουσιν. εἰ δέ γε ἔμενον οἱ τύποι,
 οὐκ ἂν ἐποίησε τὸ πλῆθος ἥττον μνήμονας. ἔτι,
 εἰ τύποι μένοντες, οὐδὲν ἔδει σκοπεῖν, ἵνα ἀνα-
 μνησθῶμεν, οὐδὲ πρότερον ἐπιλαθομένους ὕστερον
 ἀναμιμνήσκεισθαι κειμένων. καὶ αἱ εἰς ἀνάληψιν 5
 δὲ μελέται δηλοῦσι δυνάμωσιν ψυχῆς τὸ γινόμενον
 ὑπάρχειν, ὥσπερ χειρῶν ἢ ποδῶν τὰ γυμνάσια εἰς
 τὸ ποιεῖν ῥαδίως, ἃ μὴ ἐν ταῖς χερσὶν ἢ ποσὶ κε-
 ται, ἀλλὰ πρὸς ἃ τῇ συνεχείᾳ ἡτοίμασται. διὰ τί
 γὰρ ἅπαξ μὲν ἀκούσας ἢ δεύτερον οὐ μέμνηται, 10
 ὅταν δὲ πολλάκις, καὶ ὁ πρότερον ἀκούσας οὐκ
 p. 455 ἔσχε πολλῶ ὕστερον χρόνῳ μέμνηται ἤδη; οὐ γὰρ
 δὴ τῷ μέρῃ ἐσχηκέναι πρότερον τοῦ τύπου· ἔδει
 γὰρ τούτων μεμνησθαι· ἀλλ' οἷον ἐξαίφνης γίννε-
 ται τοῦτο ἐκ τινος τῆς ὑστέρας ἀκροάσεως ἢ μελέ- 15
 τῆς. ταῦτα γὰρ μαρτυρεῖ πρόκλησιν τῆς δυνάμεως
 καθ' ἣν μνημονεύομεν τῆς ψυχῆς, ὡς ῥωσθείσης
 ἢ ἀπλῶς ἢ πρὸς τοῦτο. ὅταν δὲ δὴ οὐ μόνον πρὸς
 ἃ ἐμελετήσαμεν τὸ τῆς μνήμης ἡμῖν παρῇ, ἀλλ'
 οἷπερ πολλὰ ἀνειλήφασιν ἐκ τοῦ εἰθίσθαι ἀπαγγε- 20
 λίσαις χρῆσθαι, ῥαδίᾳς ἤδη καὶ τῶν ἄλλων τὰς λε-
 γόμενας ἀναλήψεις ποιῶνται, τί ἂν τις ἐπαιτιῶτο
 τῆς μνήμης ἢ τὴν δύναμιν τὴν ῥωσθεῖσαν εἶναι;
 οἱ μὲν γὰρ τύποι μένοντες ἀσθένειαν [ἂν] μᾶλλον
 ἢ δύναμιν κατηγοροῦεν· τὸ γὰρ ἐντυπώτατον τῷ 25
 εἶκειν ἐστὶ τοιοῦτον, καὶ πάθους ὄντος τοῦ τύπου
 τὸ μᾶλλον πεπονθὸς τοῦτό ἐστι τὸ μνημονεῦον
 μᾶλλον. τούτου δὲ τούναντίον φαίνεται συμβαί-
 νον· οὐδαμοῦ γὰρ ἢ πρὸς ὅτιοῦν γυμνάσια εὐπα-
 θὲς τὸ γυμνασάμενον ποιεῖ· ἐπεὶ καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθή- 30
 σεων οὐ τὸ ἀσθενὲς ὀρεᾶ, οἷον ὁ ὀφθαλμός, ἀλλ' ὅτῳ
 δυνάμει ἐστὶν εἰς ἐνέργειαν πλειῶν. διὸ καὶ οἱ

γεγραμμένες καὶ πρὸς τὰς αἰσθήσεις ἀσθενέστεροι
 καὶ πρὸς τὰς μνήμας ὥσαύτως. ἰσχύς ἄρα τις καὶ
 ἡ αἰσθησις καὶ ἡ μνήμη. ἔτι τῶν αἰσθήσεων τυ-
 πώσεων οὐκ οὐσῶν, πῶς οἶόν τε τὰς μνήμας κατοχὰς
 5 τῶν οὐκ ἐντεθέντων οὐδὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι; ἀλλ'
 εἰ δυνάμεις τις καὶ παρασκευὴ πρὸς τὸ ἔτοιμον,
 πῶς οὐχ ἅμα, ἀλλ' ὕστερον εἰς ἀναπόλησιν τῶν
 αὐτῶν ἐρχόμεθα; ἢ ὅτι τὴν δύναμιν δεῖ οἶον ἐπι-
 στῆσαι καὶ ἐτοιμάσασθαι. τοῦτο γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν
 10 ἄλλων δυνάμεων ὁρῶμεν, εἰς τὸ ποιῆσαι ὃ δύναν-
 ται ἐτοιμαζομένων καὶ τὰ μὲν εὐθύς, τὰ δέ, εἰ
 συλλέξαιντο ἑαυτάς, ἐργαζομένων. γίνονται δὲ ὥς
 ἐπὶ τὸ πολὺ οὐχ οἱ αὐτοὶ μνήμονες καὶ ἀγγίνοι,
 ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ δύναμις ἐκατέρου, ὥσπερ οὐδ' ὁ
 15 αὐτὸς πυκτικὸς καὶ δρομικὸς πολλάκις· ἐπικρατοῦσι
 γὰρ ἄλλαι ἐν ἄλλῳ ιδέαι. καίτοι οὐκ ἐκώλυε τὸν
 ἀστινασοῦν ἔχοντα πλεονεξίας ψυχῆς ἀναγινώσκειν
 τὰ κείμενα, οὐδὲ τὸν ταύτῃ ῥυέντα τὴν τοῦ πάσχειν
 καὶ ἔχειν τὸ πάθος ἀδυναμίαν κεκτηθῆσαι. καὶ τὸ
 20 τῆς ψυχῆς δὲ ἀμέγεθες (καὶ ὅλως) ψυχὴν μαρτυρεῖ
 δύναμιν εἶναι· καὶ ὅλως τὰ περὶ ψυχὴν πάντα
 [οὐ] θαυμαστὸν ἄλλον τρόπον ἔχειν, ἢ ὥς ὑπειλή-
 φασιν ὑπὸ τοῦ μὴ ἐξετάζειν ἄνθρωποι, ἢ ὥς πρό-
 χειροὶ αὐτοῖς ἐπιβολαὶ ἐξ αἰσθητῶν ἐγγίνονται δι'
 25 ὁμοιοτήτων ἀπατῶσαι· οἶον γὰρ ἐν πίναξιν ἢ δέλ-
 τοις γεγραμμένων γραμμάτων, οὕτως περὶ τῶν
 αἰσθήσεων καὶ τοῦ μνημονεύειν διάκεινται, καὶ
 οὔτε οἱ σῶμα αὐτὴν θεωρούμενοι ὁρῶσιν, ὅσα
 ἀδύνατα τῇ ὑποθέσει αὐτῶν συμβαίνει, οὔτε οἱ
 30 ἀσώματον.

VII.

ΠΕΡΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ ΨΥΧΗΣ.

p. 456

1. Εἰ δέ ἐστιν ἀθάνατος ἕκαστος ἡμῶν, ἣ
 φθείρεται πᾶς, ἥ τὰ μὲν αὐτοῦ ἅπεισιν εἰς σκέ-
 δασιν καὶ φθοράν, τὰ δὲ μένει εἰς αἰεί, ἅπερ ἐστὶν
 αὐτός, ὥδ' ἂν τις μάθοι κατὰ φύσιν ἐπισκοπού- 5
 μενος. ἀπλοῦν μὲν δὴ τι οὐκ ἂν εἴη [ὁ] ἄνθρω-
 πος, ἀλλ' ἐστὶν ἐν αὐτῷ ψυχὴ, ἔχει δὲ καὶ σῶμα
 εἴτ' οὖν ὄργανον ὃν ἡμῖν, εἴτ' οὖν ἕτερον τρόπον
 προσηρηγμένον. ἀλλ' οὖν διηρησθῶ γε ταύτη, καὶ
 ἑκατέρου τὴν φύσιν τε καὶ οὐσίαν καταθεατέον. 10
 τὸ μὲν δὴ σῶμα καὶ αὐτὸ συγκείμενον οὔτε παρὰ
 τοῦ λόγου δύναται μένειν, ἥ τε αἰσθησις ὁρᾷ λυό-
 μενόν τε καὶ τηκόμενον καὶ παντοίους ὁλέθρους
 δεχόμενον, ἐκάστου γε τῶν ἐνόντων πρὸς τὸ αὐτοῦ
 φερομένου, φθείροντός τε ἄλλου ἕτερον καὶ μετα- 15
 βάλλοντος εἰς ἄλλο καὶ ἀπολλύντος, καὶ μάλιστα
 ὅταν ψυχὴ ἢ φίλα ποιούσα μὴ παρῇ τοῖς ὄγκοις.
 καὶ μὴ μόνωθῃ δὲ ἕκαστον γινόμενον, ἐν οὐκ ἔστι,
 λύσειν δεχόμενον εἰς τε μορφὴν καὶ ὕλην, ἐξ ᾧ
 ἀνάγκη καὶ τὰ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων τὰς συστάσεις 20
 εἶναι. καὶ μὴν καὶ μέγεθος ἔχοντα, αἵτε σώματα
 ὄντα, τεμνόμενά τε καὶ εἰς μικρὰ θρανόμενα καὶ
 ταύτη φθορὰν ἂν ὑπομένοι. ὥστ' εἰ μὲν μέρος
 ἡμῶν τοῦτο, οὐ τὸ πᾶν ἀθάνατοι, εἰ δὲ ὄργανον,
 ἔδει γε αὐτὸ εἰς χρόνον τινὰ δοθὲν τοιοῦτον τὴν 25
 φύσιν εἶναι. τὸ δὲ κυριώτατον καὶ αὐτός ὁ ἄν-
 θρωπος εἴη ἂν ἢ κατὰ τὸ εἶδος ὡς πρὸς ὕλην (τὸ
 σῶμα), ἢ κατὰ τὸ χρώμενον ὡς πρὸς ὄργανον.
 ἑκατέρως δὲ ἡ ψυχὴ αὐτός.

2. τοῦτο οὖν τίνα φύσιν ἔχει; ἡ σῶμα μὲν ὃν p. 457
 πάντως ἀναλυτόν· σύνθετον γὰρ πᾶν γε σῶμα.
 εἰ δὲ μὴ σῶμα εἴη, ἀλλὰ φύσεως ἄλλης, κἀκείνην
 ἡ [κατὰ] τὸν αὐτὸν τρόπον, ἡ κατ' ἄλλον σκεπτέον.
 5 πρῶτον δὲ σκεπτέον, εἰς ὃ τι δεῖ τοῦτο τὸ σῶμα,
 ὃ λέγουσι ψυχήν, ἀναλύειν. ἐπεὶ γὰρ ζωὴ ψυχῇ
 πάρεστιν ἐξ ἀνάγκης, ἀνάγκη τοῦτο τὸ σῶμα, τὴν
 ψυχήν, εἰ μὲν ἐκ δύο σωμάτων ἢ πλείονων εἴη,
 ἦτοι ἐκάτερον αὐτῶν, ἢ ἕκαστον ζωὴν σύμφυτον
 10 ἔχειν, ἢ τὸ μὲν ἔχειν, τὸ δὲ μὴ, ἢ μηδέτερον ἔχειν.
 εἰ μὲν δὴ ἐνὶ αὐτῶν προσεῖη τὸ ζῆν, αὐτὸ τοῦτο
 ἂν εἴη ψυχή. τί ἂν οὖν εἴη σῶμα ζωὴν παρ' αὐτοῦ
 ἔχον; πῦρ γὰρ καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆ ἄψυχα
 παρ' αὐτῶν· καὶ ὅτω πάρεστι τούτων ψυχή, τοῦτο
 15 ἐπακτῷ κέχρηται τῇ ζωῇ, ἀλλὰ δὲ παρὰ ταῦτα
 σώματα οὐκ ἔστι. καὶ οἷς γε δοκεῖ εἶναι καὶ στοι-
 χεῖα τούτων ἕτερα, σώματα, οὐ ψυχαί, ἐλέχθησαν
 εἶναι οὐδὲ ζωὴν ἔχοντα. εἰ δὲ μηθενὸς αὐτῶν ζωὴν
 ἔχοντος ἢ σύνοδος πεποίηκε ζωὴν, ἄτοπον, μᾶλλον
 20 δὲ ἀδύνατον συμφόρησιν σωμάτων ζωὴν ἐργάζεσθαι,
 καὶ νοῦν γεννᾶν τὰ ἀνόητα. καὶ δὴ καὶ οὐχ ὅπως-
 οῦν κραθέντα ταῦτα φήσουσι γίνεσθαι. δεῖ ἄρα
 εἶναι τὸ τάξιν καὶ τὸ τῆς κράσεως αἴτιον· ὥστε
 τοῦτο τάξιν ἂν ἔχοι ψυχῆς. οὐ γὰρ ὅτι σύνθετον,
 25 ἀλλ' οὐδὲ ἀπλοῦν ἂν εἴη σῶμα ἐν τοῖς οὐσίον ἄνευ
 ψυχῆς οὔσης ἐν τῷ παντί, εἴπερ λόγος προσ-
 ελθὼν τῇ ὕλῃ σῶμα ποιεῖ, οὐδαμῶθεν δ' ἂν προσ-
 ἐλθοι λόγος, ἢ παρὰ ψυχῆς.

3. εἰ δὲ τις μὴ οὕτως, ἀλλ' ἀτόμους ἢ ἀμερῇ
 30 συνελθόντα ψυχήν ποιεῖν λέγοι τῇ ἐνώσει καὶ
 ὁμοπαθείᾳ ἐλέγχοιτ' ἂν (καὶ τῇ παραθείσει), μηδε-
 νὸς διόλου γινομένου ἐνὸς οὐδὲ συμπαθοῦς ἐξ

ἀπαθῶν καὶ μὴ ἐνούσθαι δυναμένων σωμάτων.
 p. 458 ψυχὴ δὲ αὐτῇ συμπαθῆς. ἐκ δὲ ἀμερῶν [οὐ] σῶμα
 οὐδὲ μέγεθος ἂν γένοιτο. καὶ μὴν εἰ ἀπλοῦ ὄντος
 τοῦ σώματος τὸ μὲν ὅσον ὑλικὸν παρ' αὐτοῦ ζωὴν
 ἔχειν οὐ φήσουσιν — ὕλη γὰρ ἄποιον — τὸ δὲ 5
 κατὰ τὸ εἶδος τεταγμένον ἐπιφέρειν τὴν ζωὴν, εἰ
 μὲν οὐσίαν φήσουσι τὸ εἶδος τοῦτο εἶναι, οὐ τὸ
 συνναμότερον, θάτερον δὲ τούτων ἔσται ἡ ψυχὴ.
 ὃ οὐκέτ' ἂν σῶμα. οὐ γὰρ ἐξ ὕλης καὶ τοῦτο, ἢ
 πάλιν τὸν αὐτὸν τρόπον ἀναλύσομεν. εἰ δὲ πᾶ- 10
 ῖθιμα τῆς ὕλης, ἀλλ' οὐκ οὐσίαν φήσουσιν εἶναι,
 ἀφ' οὗ τὸ πάθημα καὶ ἡ ζωὴ εἰς τὴν ὕλην ἐλήλυθε
 λεκτέον αὐτοῖς. οὐ γὰρ δὴ ἡ ὕλη αὐτὴν μορφοῖ,
 οὐδὲ αὐτῇ ψυχὴν ἐντίθησι. δεῖ ἄρα τι εἶναι τὸ
 χορηγὸν τῆς ζωῆς, εἰ οὔτε τῇ ὕλει ἡ χορηγία, οὐδ' 15
 ὁτρωοῦν τῶν σωμάτων, ἔξω ὃν καὶ ἐπέκεινα σωμα-
 τικῆς φύσεως ἀπάσης. ἐπεὶ οὐδ' ἂν εἴη σῶμα
 οὐδὲν ψυχικῆς δυνάμεως οὐκ οὔσης. ῥεῖ γάρ, καὶ
 ἐν φορᾷ αὐτοῦ ἡ φύσις, καὶ ἀπόλοιτο ἂν ὥς τάχιστα,
 εἰ πάντα σώματα εἴη, καὶ εἰ ὄνομα ἐνὶ αὐτῶν 20
 ψυχὴν τις θεῖτο. ταῦτ' αὖ γὰρ ἂν πάθοι τοῖς ἄλλοις
 σώμασιν ὕλης μιᾶς οὔσης αὐτοῖς. μᾶλλον δὲ οὐδ'
 ἂν γένοιτο, ἀλλὰ στήσεται ἐν ὕλει τὰ πάντα, μὴ
 ὄντος τοῦ μορφοῦντος αὐτήν. τάχα δ' ἂν οὐδ' ἂν
 ἡ ὕλη τὸ παράπαν εἴη, λυθήσεται δὲ καὶ τόδε τὸ 25
 ξύμπαν, εἰ τις αὐτὸ πιστεύσειε σώματος συνέρξει
 διδοὺς αὐτῷ ψυχῆς τάξιν μέχρι τῶν ὀνομάτων,
 ἄερί καὶ πνεύματι σκεδαστοτάτῳ καὶ τὸ ἔν εἶναι
 ἔχοντι οὐ παρ' αὐτοῦ. πῶς γὰρ τεμνομένων τῶν
 πάντων σωμάτων ὥτινιοῦν τις ἀναιτιθεὶς τόδε τὸ 30
 πᾶν οὐκ ἀνόητόν τε καὶ φερόμενον εἰκὴ ποιήσῃ;
 τίς γὰρ τάξις ἐν πνεύματι δεομένῳ παρὰ ψυχῆς

τάξεως, ἢ λόγος, ἢ νοῦς; ἀλλὰ ψυχῆς μὲν οὔσης
 ὑπουργὰ ταῦτα πάντα αὐτῇ εἰς σύστασιν κόσμου
 καὶ ζώου ἐκάστου, ἄλλης παρ' ἄλλου δυνάμεως εἰς
 τὸ ὅλον συντελοῦσης· ταύτης δὲ μὴ παρούσης
 5 ἐν τοῖς ὅλοις οὐδὲν ἂν εἴη ταῦτα, οὐχ ὅτι ἐν
 τάξει.

4. μαρτυροῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῆς ἀληθείας
 ἀγόμενοι, ὡς δεῖ τι πρὸ τῶν σωμάτων εἶναι κρεῖττον
 αὐτῶν ψυχῆς. εἶδος, ἐννοῦν τὸ πνεῦμα καὶ πῦρ
 10 νοερόν τιθέμενοι, ὥσπερ ἄνευ πυρὸς καὶ πνεύ-
 ματος οὐ δυναμένης τῆς κρεῖττονος μόρας ἐν τοῖς
 οὖσιν εἶναι, τόπον δὲ ζητούσης εἰς τὸ ἰδρυθῆναι, p. 459
 δέον ζητεῖν, ὅπου τὰ σώματα ἰδρῦσουςιν, ὡς ἄρα
 δεῖ ταῦτα ἐν ψυχῆς δυνάμεσιν ἰδρῦσθαι. εἰ δὲ
 15 μηδὲν παρὰ τὸ πνεῦμα τὴν ζωὴν καὶ τὴν ψυχὴν
 τίθενται, τί τὸ πολυθρύλητον αὐτοῖς πως ἔχον,
 εἰς ὃ καταφεύγουσιν ἀναγκαζόμενοι τιθεσθαι ἄλλην
 παρὰ τὰ σώματα φύσιν δραστήριον; εἰ οὖν οὐ
 πᾶν μὲν πνεῦμα ψυχὴ, ὅτι μυρία πνεύματα ἄψυχα,
 20 τὸ δὲ πως ἔχον πνεῦμα φήσουσι, τό πως ἔχον
 τοῦτο καὶ ταύτην τὴν σχέσιν ἢ τῶν ὄντων τι φή-
 σουσιν, ἢ μηδέν. ἀλλ' εἰ μὲν μηδέν, πνεῦμα ἂν
 εἴη μόνον, τὸ δὲ πως ἔχον ὄνομα. καὶ οὕτως
 συμβήσεται αὐτοῖς οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν εἶναι λέγειν ἢ
 25 τὴν ὕλην, καὶ ψυχὴν καὶ θεὸν ὀνόματα πάντα,
 ἐκεῖνο δὲ μόνον [ὄν]. εἰ δὲ τῶν ὄντων ἡ σχέσις
 καὶ ἄλλο παρὰ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὕλην, ἐν
 ὕλῃ μὲν, ἄυλον δὲ αὐτὸ τῷ μὴ πάλιν αὐτὸ συγκει-
 σθαι ἐξ ὕλης, λόγος ἂν εἴη τις καὶ οὐ σῶμα καὶ
 30 φύσις ἑτέρα. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδε οὐχ ἦττον φαί-
 νεται ἀδύνατον ὄν τὴν ψυχὴν εἶναι σῶμα ὁτιοῦν.
 ἢ γὰρ θερμόν ἐστιν ἢ ψυχρόν, ἢ σκληρόν ἢ μαλα-

κόν, ὑγρόν τε ἢ πεπηγός, μέλαν τε ἢ λευκόν, καὶ
 πάντα ὅσα ποιότητες σωμάτων ἄλλαι ἐν ἄλλοις.
 καὶ εἰ μὲν θερμόν, μόνον θερμανεῖ· ψυχρόν δέ,
 μόνον ψύξει· καὶ κοῦφα ποιήσει τὸ κοῦφον προσ- 5
 γενόμενον καὶ παρόν· καὶ βαρυνεῖ τὸ βαρύν, καὶ
 μελανεῖ τὸ μέλαν· καὶ τὸ λευκὸν λευκὸν ποιήσει.
 οὐ γὰρ πυρὸς τὸ ψύχειν, οὐδὲ τοῦ ψυχροῦ θερμὰ
 ποιεῖν. ἀλλ' ἢ γε ψυχὴ καὶ ἐν ἄλλοις μὲν ξώοις ἄλλα,
 τὰ δ' ἄλλα ποιεῖ, καὶ ἐν τῷ δὲ αὐτῷ τὰ ἐναντία,
 τὰ μὲν πηγνύσα, τὰ δὲ χέουσα, καὶ τὰ μὲν πυκνά, 10
 τὰ δὲ ἀραιά, μέλανα λευκά, κοῦφα βαρέα [ποιοῦσα].
 καίτοι ἐν ἔδει ποιεῖν κατὰ τὴν τοῦ σώματος ποιό-
 τητά τε τὴν ἄλλην καὶ δὴ καὶ χροάν· νῦν δὲ
 πολλά.

5. τὰς δὲ δὴ κινήσεις πῶς διαφόρους, ἀλλ' 15
 οὐ μίαν, μιᾶς οὔσης παντὸς σώματος κινήσεως;
 εἰ δὲ τῶν μὲν προαιρέσεις, τῶν δὲ λόγους αἰτιά-
 σονται, ὀρθῶς μὲν τοῦτο· ἀλλ' οὐ σώματος ἢ
 προαιρέσεις οὐδὲ οἱ λόγοι, διάφοροί γε ὄντες, ἐνὸς
 ὄντος καὶ ἀπλοῦ τοῦ σώματος, καὶ οὐ μετὸν αὐτῷ 20
 τοιούτου γε λόγου, ἢ ὅσος δέδοται αὐτῷ παρὰ τοῦ
 ποιήσαντος θερμόν αὐτὸ ἢ ψυχρόν εἶναι. τὸ δὲ
 καὶ ἐν χρόνοις αὔξειν, καὶ μέχρι τοσούτου μέτρον,
 πόθεν ἂν τῷ σώματι αὐτῷ γένοιτο, ᾧ προσήκει
 μὲν αὔξεσθαι, αὐτῷ δὲ ἀμείρῃ τοῦ αὔξειν εἶναι, 25
 p. 460 ἢ ὅσον παραληφθεῖη ἂν ἐν ὕλης ὄγκῳ ὑπηρετοῦν
 τῷ δι' αὐτοῦ τὴν αὔξην ἐργαζομένῳ; καὶ γὰρ εἰ ἢ
 ψυχὴ σῶμα οὔσα αὔξοι, ἀνάγκη καὶ αὐτὴν αὔξεσθαι,
 προσθήκῃ δηλονότι ὁμοίου σώματος, εἰ μέλλοι εἰς
 ἴσον ἵεναι τῷ αὔξομένῳ ὑπ' αὐτῆς. καὶ ἢ ψυχὴ 30
 ἔσται τὸ προστιθέμενον ἢ ἄψυχον σῶμα. καὶ εἰ
 μὲν ψυχὴ, πόθεν καὶ πῶς εἰσιούσης καὶ πῶς προσ-

- τιθεμένης; εἰ δὲ ἄψυχον τὸ προστιθέμενον, πῶς τοῦτο ψυχώσεται καὶ τῷ πρόσθεν ὁμογνωμονήσει καὶ ἐν ἔσται καὶ τῶν αὐτῶν δοξῶν τῇ πρώτῃ μεταλήψεται, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ξένη ψυχὴ αὕτη ἐν
- 5 ἄγνοιά ἔσται ὧν ἡ ἑτέρα οἶδε; καὶ, ὥσπερ ὁ ἄλλος ὄγκος ἡμῶν, τὸ μὲν τι ἀπορρεύσεται αὐτοῦ, τὸ δέ τι προσελεύσεται, οὐδὲν δὲ ἔσται τὸ αὐτό; πῶς οὖν ἡμῖν αἰ μνημαι; πῶς δὲ ἡ γνωρίσις οἰκείων οὐδέποτε τῇ αὐτῇ ψυχῇ χρωμένων; καὶ μὴν εἰ σῶμα
- 10 ἐστι, φύσις δὲ σώματος μεριζομένου εἰς πλείω ἕκαστον μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι τῶν μερῶν τῷ ὅλῳ — εἰ τοσόνδε μέγεθος ψυχῇ, ὃ ἐὰν ἔλαττον ᾖ, ψυχὴ οὐκ ἔσται, ὥσπερ πᾶν ποσὸν ἀφαιρέσει τὸ εἶναι τὸ πρόσθεν ἡλλάξατο· εἰ δέ τι τῶν μέγεθος ἔχόν-
- 15 των τὸν ὄγκον ἐλαττωθὲν τῇ ποιότητι ταῦτόν μείνει, ἢ μὲν σῶμα ἑτερόν ἐστι, καὶ ἢ ποσόν, τῇ δὲ ποιότητι ἑτέρῳ τῆς ποσότητος οὔση τὸ ταῦτόν ἀποσώζειν δύναται· τί τοίνυν φήσουσιν οἱ τὴν ψυχὴν σῶμα εἶναι λέγοντες; πρῶτον μὲν περὶ ἐκάστου μέρους
- 20 τῆς ψυχῆς τῆς ἐν τῷ αὐτῷ σώματι, πότερον ἕκαστον ψυχῇ οἷα ἐστὶ καὶ ἡ ὅλη; καὶ πάλιν τοῦ μέρους τὸ μέρος; οὐδὲν ἄρα τὸ μέγεθος συνεβάλλετο τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς· καίτοι ξδει γε ποσοῦ τινος οὔσης. ἀλλὰ καὶ ὅλον πολλαχῇ, ὅπερ σώματι παρεῖναι
- 25 ἀδύνατον, ἐν πλείοσι τὸ αὐτὸ ὅλον εἶναι καὶ τὸ μέρος ὅπερ τὸ ὅλον ὑπάρχειν. εἰ δὲ ἕκαστον τῶν μερῶν οὐ ψυχὴν φήσουσιν, ἐξ ἀψύχων ψυχῇ αὐτοῖς ὑπάρξει. καὶ προσέτι, εἰ ψυχῆς ἐκάστης τὸ μέγεθος ὠρισμένον ἔσται ἐφ' ἐκάτερα, ἢ ἐπὶ τὸ ἐλατ-
- 30 τόν γε ἢ ἐπὶ τὸ μείζον, ψυχὴ οὐκ ἔσται. ὅταν τοίνυν ἐκ συνόδου μιᾶς καὶ ἐνὸς σπέρματος διδύμα γένηται γεννήματα, ἢ καί, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις

ξώοις, πλείστα τοῦ σπέρματος εἰς πολλοὺς τόπους
μεριζομένον, οὗ δὴ ἕκαστον ὅλον ἐστί, πῶς οὐ
διδάσκει τοῦτο τοὺς βουλομένους μανθάνειν, ὥς,
ὅπου τὸ μέρος τὸ αὐτό ἐστι τῷ ὅλῳ, τοῦτο ἐν τῇ
αὐτοῦ οὐσίᾳ τὸ ποσὸν εἶναι ὑπερβέβηκεν, ἄποσον 5
δὲ εἶναι αὐτὸ δεῖ ἐξ ἀνάγκης; οὕτω γὰρ ἂν μέ-
νοι τὸ αὐτὸ τοῦ ποσοῦ κλεπτομένου, ἄτε μὴ μέλον
αὐτῷ ποσότητος καὶ ὄγκου, ὥς ἂν τῆς οὐσίας
αὐτοῦ ἕτερόν τι οὔσης. ἄποσον ἄρα ἡ ψυχὴ καὶ
οἱ λόγοι.

10

p. 461

6. ὅτι δέ, εἰ σῶμα εἴη ἡ ψυχὴ, οὔτε τὸ αἰσθάν-
νεσθαι οὔτε τὸ νοεῖν οὔτε τὸ ἐπίστασθαι οὔτε
ἀρετὴ οὔτε τι τῶν καλῶν ἔσται, ἐκ τῶνδε δῆλον.
εἰ τι μέλλει αἰσθάνεσθαι τινος, ἐν αὐτὸ δεῖ εἶναι
καὶ τῷ αὐτῷ παντὸς ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ εἰ διὰ 15
πολλῶν αἰσθητηρίων πλείω τὰ εἰσιόντα εἴη, ἢ
πολλὰ περὶ ἐν ποιότητες, καὶ δι' ἐνὸς ποικίλον,
οἶον πρόσωπον· οὐ γὰρ ἄλλο μὲν ρινός, ἄλλο δὲ
ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ ταῦτόν ὁμοῦ πάντων. καὶ εἰ τὸ
μὲν δι' ὁμμάτων, τὸ δὲ δι' ἀκοῆς, ἐν τι δεῖ εἶναι, 20
εἰς ὃ ἄμφω. ἢ πῶς ἂν εἴποι, ὅτι ἕτερα ταῦτα,
μὴ εἰς τὸ αὐτὸ ὁμοῦ τῶν αἰσθημάτων ἐλθόντων;
δεῖ τοίνυν τοῦτο ὥσπερ κέντρον εἶναι, γραμμὰς
δὲ συμβαλλούσας ἐκ περιφερείας κύκλου τὰς παντα-
χόθεν αἰσθήσεις πρὸς τοῦτο περαίνειν, καὶ τοιοῦτον 25
τὸ ἀντιλαμβανόμενον εἶναι, ἐν ὧντος. εἰ δὲ διε-
στῶς τοῦτο γένοιτο, καὶ οἶον γραμμῆς ἐπ' ἄμφω
τὰ πέρατα [αἰ] αἰσθήσεις προσβάλλοιεν, ἢ συνδρα-
μεῖται εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πάλιν, οἶον τὸ μέσον, ἢ
ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο, [καὶ] ἐκάτερον ἐκατέρου αἰσθη- 30
σιν ἔξει· ὥσπερ ἂν εἰ ἐγὼ μὲν ἄλλου, σὺ δὲ ἄλλου
αἰσθοιο. καὶ εἰ ἐν εἴη τὸ αἰσθημα, οἶον πρόσωπον,

ἢ εἰς ἓν συναιρεθήσεται — ὅπερ καὶ φαίνεται·
 συναιρεῖται γὰρ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς κόραις· ἢ πῶς
 ἂν τὰ μέγιστα διὰ ταύταιν ὀρθῶτο; ὥστε ἔτι μᾶλλον
 εἰς τὸ ἡγεμονοῦν ἰόντα οἶον ἀμερῇ νοήματα γίνε-
 5 σθαι — καὶ ἔσται ἀμερὲς τοῦτο· ἢ μεγέθει ὄντι
 τούτῳ συμμερίζοιτο ἂν, ὥστε ἄλλον ἄλλου μέρους
 καὶ μηδὲνα ἡμῶν ὅλου τοῦ αἰσθητοῦ τὴν ἀντίληψιν
 ἴσχειν. ἀλλὰ γὰρ ἐν ἔστι τὸ πᾶν· πῶς γὰρ ἂν
 καὶ διαιροῖτο; οὐ γὰρ δὴ τὸ ἴσον τῷ ἴσῳ ἐφαρ-
 10 μόσει, ὅτι οὐκ ἴσον τὸ ἡγεμονοῦν παντὶ αἰσθητῷ.
 κατὰ πηλίκα οὖν ἡ διαίρεσις; ἢ εἰς τοσαῦτα διαιρε-
 θήσεται, καθ' ὅσον ἂν ἀριθμοῦ ἔχῃ εἰς ποικιλίαν
 τὸ εἰσιὸν αἰσθημα. καὶ ἕκαστον δὴ ἐκείνων τῶν
 μερῶν τῆς ψυχῆς ἄρα καὶ τοῖς μορίοις αὐτοῦ αἰσθή-
 15 σεται; ἢ ἀναίσθητα τὰ μέρη τῶν μορίων ἔσται;
 ἀλλὰ ἀδύνατον. εἰ δὲ ὅτιοῦν παντὸς αἰσθήσεται,
 εἰς ἅπειρα τοῦ μεγέθους διαιρεῖσθαι πεφυκότος
 ἀπείρους καὶ αἰσθήσεις καθ' ἕκαστον αἰσθητὸν
 συμβήσεται γίνεσθαι ἐκάστῳ οἶον τοῦ αὐτοῦ ἀπεί-
 20 ρους ἐν τῷ ἡγεμονοῦντι ἡμῶν εἰκόνας. καὶ μὴν
 σώματος ὄντος τοῦ αἰσθανομένου οὐκ ἂν ἄλλον
 τρόπον γένοιτο τὸ αἰσθάνεσθαι, ἢ οἶον ἐν κηρῷ
 ἐνσημανθεῖσαι ἀπὸ δακτυλίων σφραγίδες, εἰτ' οὖν
 εἰς αἶμα, εἰτ' οὖν εἰς ἄερα τῶν αἰσθημάτων ἐνση-
 25 μαινομένων. καὶ εἰ μὲν ὥς ἐν σώμασιν ὑγροῖς,
 ὅπερ καὶ εὐλογον, ὥσπερ εἰς ὕδωρ συγχυθή-
 σεται, καὶ οὐκ ἔσται μνήμη· εἰ δὲ μένουσιν οἱ p. 411
 τύποι, ἢ οὐκ ἔστιν ἄλλους ἐνσημαίνεσθαι ἐκεί-
 νων κατεχόντων — ὥστε ἄλλαι αἰσθήσεις οὐκ
 30 ἔσονται — ἢ γινομένων ἄλλων ἐκεῖνοι οἱ πρό-
 τεροι ἀπολούνται· ὥστε οὐδὲν ἔσται [τὸ] μνη-
 μονεύειν. εἰ δὲ ἔστι τὸ μνημονεύειν καὶ ἄλλων

αἰσθάνεσθαι ἐπ' ἄλλοις οὐκ ἐμποδιζόντων τῶν
 πρόσθεν, ἀδύνατον τὴν ψυχὴν σῶμα εἶναι.

7. ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀλγεῖν αἰ-
 σθήσεως τὸ αὐτὸ τοῦτο. ὅταν δάκτυλον λέγεται
 ἀλγεῖν ἄνθρωπος, ἡ μὲν ὁδύνη περὶ τὸν δάκτυλον 5
 δῆπουθεν, ἡ δ' αἰσθησις τοῦ ἀλγεῖν δηλον ὅτι
 ὁμολογήσουσιν ὡς περὶ τὸ ἡγεμονοῦν γίνεται. ἄλλου
 δὲ ὄντος τοῦ πονουῦντος μέρους (τοῦ πνεύματος)
 τὸ ἡγεμονοῦν αἰσθάνεται, καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ τὸ αὐτὸ
 πάσχει. πῶς οὖν τοῦτο συμβαίνει; διαδόσει, φη- 10
 σουσι, παθόντος μὲν πρώτως τοῦ περὶ τὸν δάκτυ-
 λον ψυχικοῦ πνεύματος, μεταδόντος δὲ τῷ ἐφεξῆς
 καὶ τούτου ἄλλῳ, ἕως οὗ πρὸς τὸ ἡγεμονοῦν ἀφί-
 κοιτο. ἀνάγκη τοίνυν, εἰ τὸ πρῶτον πονοῦν ἦσθετο,
 ἄλλην τὴν αἰσθησιν τοῦ δευτέρου εἶναι, εἰ κατὰ δια- 15
 δοσιν ἡ αἰσθησις, καὶ τοῦ τρίτου [γε] ἄλλην καὶ
 πολλὰς αἰσθήσεις καὶ ἀπείρους [τὴν] περὶ ἑνὸς ἀλγή-
 ματος γίνεσθαι, καὶ τούτων ἀπασῶν ὕστερον τὸ
 ἡγεμονοῦν αἰσθάνεσθαι καὶ τῆς ἑαυτοῦ παρὰ ταύτας.
 τὸ δὲ ἀληθὲς ἐκάστην ἐκείνων μὴ τοῦ ἐν τῷ δα- 20
 κτύλῳ ἀλγήματος, ἀλλὰ τὴν μὲν ἐφεξῆς τῷ δακτύλῳ,
 ὅτι ὁ ταρσὸς ἀλγεῖ, τὴν δὲ τρίτην, ὅτι ἄλλο τὸ
 πρὸς τὸ ἄνωθεν, καὶ πολλὰς εἶναι ἀλγηδόνas,
 τό τε ἡγεμονοῦν μὴ τοῦ πρὸς τῷ δακτύλῳ ἀλγή-
 ματος αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ τοῦ πρὸς αὐτῷ, καὶ 25
 τοῦτο γινώσκειν μόνον, τὰ δ' ἄλλα χαίρειν ἔαν
 μὴ ἐπιστάμενον, ὅτι ἀλγεῖ ὁ δάκτυλος. εἰ τοί-
 νυν κατὰ διάδοσιν οὐχ οἷόν τε τὴν αἰσθησιν
 τοῦ τοιούτου γίνεσθαι μηδὲ σώματος, ὅγκου
 ὄντος, ἄλλου παθόντος ἄλλου γινῶσιν εἶναι — 30
 παντὸς γὰρ μεγέθους τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο
 ἐστὶ — δεῖ τοιούτον τίθεσθαι τὸ αἰσθανόμενον,

οἶον πανταχοῦ αὐτὸ ἑαυτῷ τὸ αὐτὸ εἶναι. τοῦτο δὲ ἄλλω τινὶ τῶν ὄντων ἢ σώματι ποιεῖν προσήκει.

8. ὅτι δὲ οὐδὲ νοεῖν οἶόν τε, εἰ σῶμα ἢ ψυχὴ
 οἰοῦν εἶη, δεικτέον ἐκ τῶνδε. εἰ γὰρ τὸ αἰσθάν-
 5 νεσθαί ἐστι τὸ σώματι προσχρωμένῃ τὴν ψυχὴν
 ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν αἰσθητῶν, οὐκ ἂν εἶη καὶ
 τὸ νοεῖν τὸ διὰ σώματος καταλαμβάνειν, ἢ ταύτὸν
 ἔσται τῷ αἰσθάνεσθαι. εἰ οὖν τὸ νοεῖν ἐστι τὸ
 ἄνευ σώματος ἀντιλαμβάνεσθαι, πολὺν πρότερον
 10 δεῖ μὴ σῶμα αὐτὸ τὸ νοῆσον εἶναι. ἐπεὶ αἰσθητῶν
 μὲν ἢ αἰσθησις, νοητῶν δὲ ἢ νόησις. εἰ δὲ μὴ
 βούλονται, ἀλλ' οὖν ἔσονται γε καὶ νοητῶν τινων p. 462
 νοήσεις καὶ ἀμεγέθων ἀντιλήψεις. πῶς οὖν μέγε-
 θος ὃν τὸ μὴ μέγεθος νοήσει; καὶ τῷ μεριστῷ τὸ
 15 μὴ μεριστὸν νοήσει; ἢ μέρει τινὶ ἀμερεῖ αὐτοῦ. εἰ
 δὲ τοῦτο, οὐ σῶμα ἔσται τὸ νοῆσον· οὐ γὰρ δὴ
 τοῦ ὅλου χρεῖα πρὸς τὸ θιγεῖν· ἀρκεῖ γὰρ καὶ ἓν
 τι. εἰ μὲν οὖν συγχωρήσονται τὰς πρώτας νοήσεις,
 ὅπερ ἀληθές ἐστιν, εἶναι τῶν πάντη σώματος καθα-
 20 ρωτάτων, αὐτοῦ ἐκάστου ἀνάγκη καὶ τὸ νοοῦν
 σώματος καθαρὸν ὃν ἢ γιγνόμενον γιγνώσκειν. εἰ
 δὲ τῶν ἐν ὕλῃ εἰδῶν τὰς νοήσεις φήσουσιν εἶναι,
 ἀλλὰ χωριζομένων γε τῶν σωμάτων γίνονται τοῦ
 νοῦ χωρίζοντος. οὐ γὰρ δὴ μετὰ σαρκῶν ἢ ὅλως
 25 ὕλης ὁ χωρισμὸς κύκλου καὶ τριγώνου καὶ γραμμῆς
 καὶ σημείου. δεῖ ἄρα καὶ τὴν ψυχὴν σώματος αὐτὴν
 ἐν τῷ τοιούτῳ χωρῖσαι. δεῖ ἄρα μηδὲ αὐτὴν σῶμα
 εἶναι. ἀμέγεθες δέ, οἶμαι, καὶ τὸ καλὸν καὶ
 τὸ δίκαιον· καὶ ἡ τούτων ἄρα νόησις. ὥστε καὶ
 30 προσιόντα τῷ ἀμερεῖ αὐτῆς ὑποδέξεται καὶ ἐν
 αὐτῇ ἐν ἀμερεῖ κέλσεται. πῶς δ' ἂν καὶ σώματος
 οὔσης τῆς ψυχῆς ἀρεταὶ αὐτῆς, σωφροσύνη καὶ

δικαιοσύνη [ἀνδρεία τε καὶ ἄλλαι; πνεῦμά τι γὰρ
 ἢ αἷμά τι τὸ σωφρονεῖν [ἄν] εἴη ἢ δικαιοσύνης ἢ
 ἀνδρεία, εἰ μὴ ἄρα ἡ ἀνδρεία τὸ θυσιάζειν τοῦ
 πνεύματος εἴη, καὶ ἡ σωφροσύνη ἡ εὐκρασία, τὸ
 δὲ κάλλος εὐμορφία τις ἐν τύποις, καθ' ἣν λέγομεν 5
 ἰδόντες ὡραίους καὶ καλοὺς τὰ σώματα. ἰσχυρῶ
 μὲν οὖν καὶ καλῶ ἐν τύποις πνεύματι εἶναι προσ-
 ἥκοι ἔν· σωφρονεῖν δὲ τί δεῖ πνεύματι; ἀλλ'
 οὖν τοῦναντίον ἐν περιπτύξεσι καὶ ἀφαῖς εὖ παθεῖν,
 ὅπου ἡ θερμανθήσεται, ἡ συμμέτρως ψύχεος ἱμερεῖ, 10
 ἢ μαλακοῖς τισι καὶ ἀπαλοῖς καὶ λεῖοις πελάσει.
 τὸ δὲ κατ' ἀξίαν νεῖμαι τί ἂν αὐτῷ μέλοι; πότερον
 δὲ αἰδίων ὄντων τῶν τῆς ἀρετῆς θεωρημάτων καὶ
 τῶν ἄλλων τῶν νοητῶν ἡ ψυχὴ ἐφάπτεται, ἢ γίνε-
 ταί τῳ ἡ ἀρετὴ καὶ ὠφελεῖ καὶ πάλιν φθείρεται; 15
 ἀλλὰ τίς ὁ ποιῶν καὶ πόθεν; οὕτω γὰρ ἂν ἐκεῖνο
 πάλιν μένοι. δεῖ ἄρα αἰδίων εἶναι καὶ μενόντων,
 οἷα καὶ τὸ ἐν γεωμετρίᾳ. εἰ δὲ αἰδίων καὶ μενόν-
 των, οὐ σωμάτων. δεῖ ἄρα καὶ ἐν ᾧ ἔσται τοιοῦ-
 τον εἶναι· δεῖ ἄρα μὴ σῶμα εἶναι. οὐ γὰρ μένει, 20
 ἀλλὰ ῥεῖ ἢ σώματος φύσις πᾶσα.

εἰ δὲ τὰς τῶν σωμάτων ποιήσεις ὁρῶντες θερ-
 μαινούσας καὶ ψυχούσας καὶ ὠθούσας καὶ βαρ-
 νούσας ἐνταῦθα τάττουσι τὴν ψυχὴν οἷον ἐν δρα-
 στηρίῳ τόπῳ ἰδρύνοντες αὐτήν, πρῶτον μὲν ἀγνο- 25
 οῦσιν, ὥς καὶ αὐτὰ τὰ σώματα θυνάμεσι ταῖς ἐν
 αὐτοῖς ἀσωμάτοις ταῦτα ἐργάζεται· ἔπειτα, ὅτι
 οὐ ταύτας τὰς δυνάμεις περὶ ψυχὴν εἶναι ἄξιοῦμεν,
 ἀλλὰ τὸ νοεῖν, τὸ αἰσθάνεσθαι, λογίζεσθαι, ἐπι-
 θυμεῖν, ἐπιμελεῖσθαι ἐμφρόνως καὶ καλῶς ἀπάν- 30
 των, ἄλλην οὐσίαν ζητεῖ. τὰς οὖν δυνάμεις τῶν
 σωμάτων μεταβιβάσαντες εἰς τὰ ἀσώματα οὐδεμίαν

ἐκείνοις καταλείπουσιν. ὅτι δὲ καὶ τὰ σώματα
 ἄσωμάτοις δυνάμει δύναται ἢ δύναται, ἐκ τῶνδε
 δήλων. ὁμολογήσουσι γὰρ ἕτερον ποιότητα καὶ
 ποσότητα εἶναι, καὶ πᾶν σῶμα ποσὸν εἶναι, καὶ
 5 ἔτι οὐ πᾶν σῶμα ποιὸν εἶναι, ὥσπερ τὴν ὕλην.
 ταῦτα δὲ ὁμολογοῦντες τὴν ποιότητα ὁμολογήσου-
 σιν ἕτερον οὐσαν ποσοῦ ἕτερον σώματος εἶναι.
 πῶς γὰρ μὴ ποσὸν οὐσα σῶμα ἔσται, εἴπερ πᾶν
 σῶμα ποσόν; καὶ μὴν ὅπερ καὶ ἄνω που ἐλέγετο,
 10 εἰ πᾶν σῶμα μεριζόμενον καὶ ὄγκος πᾶς ἀφαιρεῖται
 ὅπερ ἦν, κερματιζομένου δὲ τοῦ σώματος ἐφ' ἐκά-
 στῳ μέρει ἢ αὐτῇ ὅλῃ ποιότης μένει· οἶον [εἰ] ἡ
 γλυκύτης ἢ τοῦ μέλιτος οὐδὲν ἔλαττον γλυκύτης
 ἐστὶν ἐφ' ἐκάστῳ, οὔκ ἂν εἴη σῶμα [ἡ] γλυκύτης.
 15 ὁμοίως καὶ αἱ ἄλλαι. ἔπειτα, εἰ σώματα ἦσαν αἱ
 δυνάμεις, ἀναγκαῖον ἦν τὰς μὲν ἰσχυράς τῶν δυνά-
 μewn μεγάλους ὄγκους, τὰς δὲ ὀλίγον θραῦν δυνά-
 μένας ὄγκους μικροὺς εἶναι. εἰ δὲ μεγάλων μὲν
 τῶν ὄγκων μικραί, [οὐκ] ὀλίγοι δὲ μικρότατοι τῶν
 20 ὄγκων μεγίστας ἔχουσι τὰς δυνάμεις, ἄλλῳ τινὶ ἢ
 μεγέθει τὸ ποιεῖν ἀναθετέον· ἀμεγέθει ἄρα. τὸ
 δὲ ὕλην μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι σῶμα, ὥς φασιν,
 οὐσαν, διάφορα δὲ ποιεῖν ποιότητας προσλαβοῦσαν,
 πῶς οὐ δήλον ποιεῖ τὰ προσγενόμενα λόγους αὐτοὺς
 25 καὶ ἁσώματους εἶναι; μηδ' ὅτι πνεύματος ἢ αἵματος
 ἀποστάντων ἀποθνήσκει τὰ ζῶα λεγόντων. οὐ γὰρ
 ἔστιν ἄνευ τούτων εἶναι, οὐδ' ἄνευ πολλῶν ἄλλων,
 ὧν οὐδὲν ἂν ἡ ψυχὴ εἴη. καὶ μὴν οὔτε πνεῦμα
 διὰ πάντων οὔτε αἷμα, ψυχὴ δέ.
 30 ἔτι εἰ σῶμα οὐσα ἢ ψυχὴ διήλθε διὰ παντός,
 κἂν κραθεῖσα εἴη, ὃν τρόπον τοῖς ἄλλοις σώμασιν
 ἢ κρᾶσις. εἰ δὲ ἡ τῶν σωμάτων κρᾶσις οὐδὲν

ἐνεργεία ἐᾷ εἶναι τῶν κραθέντων, οὐδ' ἂν ἡ ψυχὴ
 ἔτι ἐνεργεία ἐνείη τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ δυνάμει
 μόνον ἀπολέσασα τὸ εἶναι ψυχὴν· ὥσπερ, εἰ γλυκὺ
 καὶ πικρὸν κραθείη, τὸ γλυκὺ οὐκ ἔστιν· οὐκ ἄρα
 ἔχομεν ψυχὴν. τὸ δὲ δὴ σῶμα ὃν σώματι κεκρᾶ- 5
 σθαι ὅλον δι' ὅλων, ὡς ὅπου ἂν ἡ [θάτερον] καὶ
 θάτερον εἶναι, ἴσον ὅγκον ἀμφοτέρων καὶ τὸ πᾶν
 κατεχόντων καὶ μηδεμίαν αὔξην γεγονέναι ἐπεμβλη-
 θέντος τοῦ ἑτέρου, οὐδὲν ἀπολείψει ὃ μὴ τέμῃ.
 οὐ γὰρ κατὰ μεγάλα μέρη παραλλάξ ἡ κρᾶσις — 10
 οὕτω γάρ φασι παράθειςιν ἔσσεσθαι — διεληλυθὸς
 δὲ διὰ παντὸς τὸ ἐπεμβληθὲν ἐπὶ σμικρότερον·
 ὅπερ ἀδύνατον, τὸ ἔλαττον ἴσον γενέσθαι τῷ
 μείζονι. ἀλλ' οὖν διεληλυθὸς πᾶν τέμνει κατὰ 15
 πᾶν. ἀνάγκη τοίνυν, εἰ καθ' ὅτιον σημείον καὶ
 μὴ μεταξὺ σῶμα ἔσται ὃ μὴ τέτμηται, εἰς σημεῖα
 τὴν διαιρέσιν τοῦ σώματος γεγονέναι, ὅπερ ἀδύ-
 νατον. εἰς δὲ ἄπειρον τῆς τομῆς οὕσης — ὃ γὰρ ἂν
 λάβῃς σῶμα, διαιρετόν ἐστιν — οὐ δυνάμει μόνον,
 ἐνεργεία δὲ τὰ ἄπειρα ἔσται. οὐ τοίνυν ὅλον δι' 20
 ὅλου χωρεῖν δυνατόν τὸ σῶμα· ἡ δὲ [ψυχὴ δι'
 ὅλων· ἀσώματος ἄρα.

τὸ δὲ καὶ φύσιν μὲν προτέραν τὸ αὐτὸ πνεῦμα
 λέγειν, ἐν δὲ ψυχρῷ γενομένην καὶ στομωθεῖσαν
 ψυχὴν γίνεσθαι λεπτοτέραν ἐν ψυχρῷ γενομένην 25
 — ὃ δὴ καὶ αὐτὸ ἄτοπον, πολλὰ γὰρ ζῶα ἐν θερμῷ
 γίνονται καὶ ψυχὴν ἔχει οὐ ψυχθεῖσαν· ἀλλ' οὖν
 φασί γε προτέραν φύσιν ψυχῆς εἶναι κατὰ συν-
 τυχίας τὰς ἔξω γιγνομένης. συμβαίνει οὖν αὐτοῖς
 τὸ χειρὸν πρῶτον ποιεῖν καὶ πρὸ τούτου ἄλλο ἔλατ- 30
 τον, ἣν λέγουσιν ἔξιν, ὃ δὲ νοῦς ὑστατος ἀπὸ τῆς
 ψυχῆς δηλονότι γενόμενος· ἡ εἰ πρὸ πάντων νοῦς,

ἐφεξῆς ἴδει ψυχὴν ποιεῖν, εἴτα φύσιν, καὶ αἰὲ τὸ
 ὕστερον χεῖρον, ἥπερ πέφυκεν. εἰ οὖν καὶ ὁ θεὸς
 αὐτοῖς κατὰ τὸν νοῦν ὕστερος καὶ γεννητὸς καὶ
 ἐπακτὸν τὸ νοεῖν ἔχον, ἐνδέχοιτο ἂν μηδὲ ψυχὴν
 5 μηδὲ νοῦν μηδὲ θεὸν εἶναι, εἰ τὸ δυνάμει μὴ ὄντος
 πρότερον τοῦ ἐνεργείᾳ οὐκ ἂν γένοιτο οὐδὲ ἦξει
 εἰς ἐνέργειαν. τί γὰρ ἔσται τὸ ἄγον, μὴ ὄντος
 ἑτέρου παρ' αὐτὸ πρότερον; εἰ δ' ἑαυτὸ ἄξει εἰς
 ἐνέργειαν, ὅπερ ἄτοπον, ἀλλὰ βλέπον γε πρὸς τι
 10 ἄξει, ὃ οὐ δυνάμει, ἐνεργείᾳ δὲ ἔσται. καίτοι τὸ
 αἰὲ μένειν τὸ αὐτὸ εἴπερ τὸ δυνάμει ἔξει, καθ'
 ἑαυτὸ εἰς ἐνέργειαν ἦξει καὶ τοῦτο κρεῖττον ἔσται
 τοῦ δυναμένου οἶον ὁρεκτὸν ὃν ἐκείνου. πρότερον
 ἄρα τὸ κρεῖττον καὶ ἑτέραν φύσιν ἔχον σώματος
 15 καὶ ἐνεργείᾳ ὃν αἰὲ. πρότερον ἄρα καὶ νοῦς καὶ
 ψυχὴ φύσεως. οὐκ ἄρα οὕτως ψυχὴ ὥς πνεῦμα
 οὐδ' ὥς σῶμα. ἀλλ' ὅτι μὲν οὐ σῶμα λέγοιτ' ἂν,
 εἴρηται καὶ ἄλλοις ἕτερα, ἱκανὰ δὲ καὶ ταῦτα.

ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλης φύσεως, δεῖ ζητεῖν τίς
 20 αὕτη. ἄρ' οὖν ἕτερον μὲν σώματος, σώματος δέ
 τι, οἶον ἁρμονία; τοῦτο γὰρ τῶν ἀμφὶ Πυθαγόραν
 λεγόντων ἕτερον τρόπον φήθησαν αὐτὸ τοιοῦτόν
 τι εἶναι οἶον καὶ ἡ περὶ χορδᾶς ἁρμονία. ὥς γὰρ
 ἐνταῦθα ἐντεταμένων τῶν χορδῶν ἐπιγίνεται τι
 25 οἶον πάθημα ἐπ' αὐταῖς, ὃ λέγεται ἁρμονία, τὸν
 αὐτὸν τρόπον καὶ τοῦ ἡμετέρου σώματος ἐν κράσει
 ἀνομοίων γινομένου τὴν ποιὰν κρᾶσιν ζωὴν τε
 ἐργάζεσθαι καὶ ψυχὴν οὔσαν τὸ ἐπὶ τῇ κρᾶσει
 πάθημα. ὅτι δὲ ἀδύνατον, πολλὰ ἤδη πρὸς ταύτην
 30 τὴν δόξαν εἴρηται. καὶ γὰρ ὅτι τὸ μὲν πρότερον
 ἢ ψυχὴ, ἢ δ' ἁρμονία ὕστερον, καὶ ὥς τὸ μὲν
 ἄρχει καὶ ἐπιστατεῖ τῷ σώματι καὶ μάχεται πολλαχῇ,

ἁρμονία δὲ οὐσα οὐκ ἂν ταῦτα ποιοί, καὶ ὡς τὸ
 μὲν οὐσία, ἡ δὲ ἁρμονία οὐκ οὐσία, καὶ ὅτι ἡ
 κρασις τῶν σωμάτων, ἐξ ὧν συνέσταμεν, ἐν λόγῳ
 οὐσα ὑγίεια ἂν εἴη καὶ ὅτι καθ' ἕκαστον μέρος ἄλλως
 κραθὲν εἴη ἂν ψυχὴ ἑτέρα, ὥστε πολλὰς εἶναι, καὶ 5
 τὸ δὲ μέγιστον, ὡς ἀνάγκη πρὸ τῆς ψυχῆς ταύ-
 της ἄλλην ψυχὴν εἶναι τὴν ποιοῦσαν τὴν ἁρμονίαν
 ταύτην, οἷον ἐπὶ τῶν ὀργάνων τὸν μουσικὸν τὸν
 ἐντιθέμεντα ταῖς χορδαῖς τὴν ἁρμονίαν λόγον ἔχοντα
 παρ' αὐτῷ, καθ' ὃν ἁρμόσει. οὔτε γὰρ ἐκεῖ αἱ 10
 χορδαὶ παρ' αὐτῶν οὔτ' ἐνταῦθα τὰ σώματα ἑαυτὰ
 εἰς ἁρμονίαν ἄγειν δυνήσεται. ὅλως δὲ καὶ οὗτοι
 ἐξ ἀψύχων ἐμψυχα ποιοῦσι καὶ ἐξ ἀτάκτων κατὰ
 συντυχίαν τεταγμένα καὶ τὴν τάξιν οὐκ ἐκ τῆς
 ψυχῆς, ἀλλ' αὐτὴν ἐκ τῆς αὐτομάτου τάξεως τὴν 15
 ὑπόστασιν εἰληφέναι. τοῦτο δὲ οὔτε ἐν τοῖς κατὰ
 μέρος οὔτε ἐν τοῖς ὅλοις δυνατόν γενέσθαι. οὐκ
 ἄρα ἡ ψυχὴ ἁρμονία.

τὸ δὲ τῆς ἐντελεχείας ὡδ' ἂν τις ἐπισκέψαιτο,
 πῶς περὶ ψυχῆς λέγεται τὴν ψυχὴν φασιν ἐν τῷ 20
 συνθέτῳ εἶδους τάξιν ὡς πρὸς ὕλην τὸ σῶμα [τὸ]
 ἐμψυχον ἔχειν, σώματος δὲ οὐ παντός εἶδος οὐδὲ
 ἢ σῶμα, ἀλλὰ φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει ζῶν
 ἔχοντος. εἰ μὲν οὖν ἡ παραβέβληται ὁμοίωται,
 ὡς μορφή ἀνδριάντος πρὸς χαλκόν, καὶ [δεῖ] δια- 25
 ρουμένου τοῦ σώματος συμμερίζεσθαι [καὶ] τὴν ψυχὴν
 καὶ ἀποκοκτυμέου τινὲς μέρους μετὰ τοῦ ἀποκο-
 πέντος [καὶ] ψυχῆς μόριον εἶναι, τὴν τε ἐν τοῖς ὕπνοις
 ἀναχώρησιν μὴ γίνεσθαι, εἴπερ δεῖ προσφυσᾶ τὴν
 ἐντελέχειαν οὐ ἔστιν εἶναι, τὸ δ' ἀληθές, μηδὲ 30
 ὕπνον γίνεσθαι, καὶ μὴν ἐντελεχείας οὔσης οὐδὲ
 ἐναντίωσιν λόγου πρὸς ἐπιθυμίαν, ἐν δὲ καὶ ταῦ

τὸν δι' ὅλου πεπονθέναι τὸ πᾶν οὐ διαφωνοῦν
 ἐαυτῷ. αἰσθήσεις δὲ μόνον δυνατὸν ἴσως γίνεσθαι,
 τὰς δὲ νοήσεις ἀδύνατον, διὸ καὶ αὐτοὶ ἄλλην
 ψυχὴν τὸν νοῦν εἰσάγουσιν, ὃν ἀθάνατον τίθενται.
 5 τὴν οὖν λογιζομένην ψυχὴν ἄλλως ἐντελέχειαν ἢ
 τοῦτον τὸν τρόπον ἀνάγκη εἶναι, εἰ δεῖ τῷ ὀνόματι
 τούτῳ χρῆσθαι. οὐδ' ἡ αἰσθητικὴ, εἴπερ καὶ αὕτη
 τῶν αἰσθητῶν ἀπόντων τοὺς τύπους ἔχει, αὐτοὺς
 οὐ μετὰ τοῦ σώματος ἄρα ἔξει· εἰ δὲ μή, οὕτως
 10 ἐνέσσονται ὡς μορφαὶ καὶ εἰκόνες. ἀλλ' ἀδύνατον
 ἄλλους δέχεσθαι, εἰ οὕτως ἐμελεν· οὐκ ἄρα ὡς
 ἀχώριστος ἐντελέχεια. καὶ μὴν οὐδὲ τὸ ἐπιθυμοῦν,
 μὴ σιτίων μηδὲ ποτῶν ἀλλ' ἄλλων παρὰ τὰ τοῦ
 σώματος, οὐδὲ αὐτὸ ἀχώριστος ἐντελέχεια. λοιπὸν
 15 δὲ τὸ φυτικὸν ἂν εἴη, ὃ ἀμφισβήτησιν ἂν δόξειεν
 ἔχειν, μήποτε τοῦτον τὸν τρόπον ἐντελέχεια ἀχώ-
 ριστος ἦ. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο φαίνεται οὕτως ἔχον.
 καὶ γὰρ ἡ ἀρχὴ παντὸς φυτοῦ περὶ τὴν ῥίζαν, καὶ
 αὐξανομένου τοῦ ἄλλου σώματος περὶ τὴν ῥίζαν
 20 καὶ τὰ κάτω ἐν πολλοῖς τῶν φυτῶν, ἡ ψυχὴ δηλο-
 νότι ἀπολιποῦσα τὰ ἄλλα μέρη εἰς ἓν τι συνεστάλη·
 οὐκ ἄρα ἦν ἐν τῷ ὅλῳ ὡς ἀχώριστος ἐντελέχεια.
 καὶ γὰρ αὖ· ἐστὶ πρὶν αὐξηθῆναι τὸ φυτὸν ἐν τῷ
 ὀλίγῳ ὄγκῳ. εἰ οὖν καὶ εἰς ὀλίγον ἔρχεται ἐκ
 25 μεῖζονος φυτοῦ καὶ ἐξ ὀλίγου ἐπὶ πᾶν, τί κωλύει
 καὶ ὅλως χωρίζεσθαι; πῶς δ' ἂν καὶ ἀμερῆς οὐσα
 μεριστοῦ τοῦ σώματος ἐντελέχεια γένοιτο μεριστή;
 ἢ τε αὕτη ψυχὴ ἐξ ἄλλου ζώου ἄλλου γίνεται· πῶς
 οὖν ἡ τοῦ προτέρου τοῦ ἐφεξῆς ἂν γένοιτο, εἰ ἦν
 30 ἐντελέχεια ἐνός; φαίνεται δὲ τοῦτο ἐκ τῶν μετα-
 βαλλόντων ζώων εἰς ἄλλα ζῷα. οὐκ ἄρα τῷ εἶδος
 εἶναι τινος τὸ εἶναι ἔχει, ἀλλ' ἐστὶν οὐσία οὐ παρὰ

τοῦ ἐν σώματι ἰδρῦσθαι τὸ εἶναι λαμβάνουσα, ἀλλ' οὐσα πρὶν καὶ τοῦδε γενέσθαι οἷον ζῶου, οὐ τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν γεννήσει. τίς οὖν οὐσία αὐτῆς; εἰ δὲ μήτε σῶμα, μήτε πάθος σώματος, πρᾶξις δὲ καὶ ποιήσεις, καὶ πολλὰ καὶ ἐν αὐτῇ καὶ ἐξ αὐτῆς, 5 οὐσία παρὰ τὰ σώματα οὐσα ποία τίς ἐστιν; ἢ δῆλον ὅτι ἦν φαμεν ὄντως οὐσίαν εἶναι. τὸ μὲν γὰρ γένεσις, ἀλλ' οὐκ οὐσία, πᾶν τὸ σωματικὸν εἶναι λέγοιτ' ἄν, γινόμενον καὶ ἀπολλύμενον, ὄντως δὲ οὐδέποτε ὄν, μεταλήψει δὲ τοῦ ὄντος] σωζό- 10
 p. 463 μενον, καθ' ὅσον ἂν αὐτοῦ μεταλαμβάνη.

9. ἡ δὲ ἑτέρα φύσις, ἡ παρ' αὐτῆς ἔχουσα τὸ εἶναι, πᾶν τὸ ὄντως ὄν, ὃ οὔτε γίγνεται οὔτε ἀπόλλυται· ἢ τὰ ἄλλα πάντα οἰχίσεται, καὶ οὐκ ἂν ὕστερον γένοιτο τούτου ἀπολωλὸτος, ὃ παρέχει 15 αὐτοῖς σωτηρίαν, τοῖς τε ἄλλοις καὶ τῷδε τῷ παντὶ διὰ ψυχῆς σωζομένῳ καὶ κεκοσμημένῳ. ἀρχὴ γὰρ κινήσεως ἦδε χορηγοῦσα τοῖς ἄλλοις κίνησιν, αὐτὴ δὲ ἐξ ἑαυτῆς κινουμένη, καὶ ζῶν τῷ ἐμψύχῳ σώματι διδοῦσα, αὐτὴ δὲ παρ' 20 ἑαυτῆς ἔχουσα, ἣν οὔποτε ἀπόλλυσιν, ἅτε παρ' ἑαυτῆς ἔχουσα. οὐ γὰρ δὴ πάντα ἐπακτῷ ζῳῇ χρῆται· ἢ εἰς ἄπειρον εἰσιν· ἀλλὰ δεῖ τινα φύσιν πρῶτως ζῶσαν εἶναι, ἣν ἀνώλεθρον καὶ ἀθάνατον εἶναι δεῖ ἐξ ἀνάγκης, ἅτε ἀρχὴν ζωῆς καὶ τοῖς 25 ἄλλοις οὐσαν. ἐνθα δὴ καὶ τὸ θεῖον ἅπαν καὶ τὸ μακάριον ἰδρῦσθαι δεῖ ζῶν παρ' αὐτοῦ καὶ ὄν παρ' αὐτοῦ, πρῶτως ὄν καὶ ζῶν πρῶτως, μεταβολῆς κατ' οὐσίαν ἄμοιρον, οὔτε γινόμενον οὔτε ἀπολλύμενον. πόθεν γὰρ ἂν καὶ γένοιτο, ἢ εἰς τί ἀπόλοιτο; καὶ 30 εἰ δεῖ ἐπαληθεύειν τὴν τοῦ ὄντος προσηγορίαν, αὐτὸ οὐ ποτὲ μὲν εἶναι, ποτὲ δὲ οὐκ εἶναι δεήσει·

ὥς καὶ τὸ λευκόν, αὐτὸ τὸ χρῶμα, οὐ ποτὲ μὲν
 λευκόν, ποτὲ δὲ οὐ λευκόν. εἰ δὲ καὶ ὃν ἦν p. 464
 τὸ λευκόν, μετὰ τοῦ λευκὸν εἶναι ἦν ἔν ἀέλ.
 ἀλλὰ μόνον ἔχει τὸ λευκόν. ᾧ δ' ἂν τὸ ὃν ἦ
 5 παρόν, παρ' αὐτοῦ καὶ πρώτως ὃν ἀέλ ἐσται. τοῦτο
 τοίνυν τὸ ὃν πρώτως καὶ ἀέλ ὃν οὐχὶ νεκρόν,
 ὥσπερ λίθον ἢ ξύλον, ἀλλὰ ζῶν εἶναι δεῖ, καὶ
 ζωῇ καθαρεῖ κεχρησθαι, ὅσον ἂν αὐτοῦ μένη μόνον·
 ὃ δ' ἂν συμμιχθῇ χείρονι, ἐμπόδιον μὲν ἔχειν
 10 πρὸς τὰ ἄριστα, οὔτι γε μὴν τὴν αὐτοῦ φύσιν
 ἀπολωλέκεναι, ἀναλαβεῖν δὲ τὴν ἀρχαίαν κατὰ-
 στασιν ἐπὶ τὰ αὐτοῦ ἀναδραμόν.

10. ὅτι δὲ τῇ θειοτέρᾳ φύσει συγγενῆς ἡ ψυχὴ
 καὶ τῇ αἰδίῳ, δῆλον μὲν ποιεῖ καὶ τὸ μὴ σῶμα
 15 αὐτὴν δεδεῖχθαι. καὶ μὴν οὐδὲ σχῆμα ἔχει οὐδὲ
 χρῶμα ἀναφῆς τε. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶνδε
 ἐστὶ δεικνύναι. ὁμολογουμένου δὴ ἡμῖν παντὸς
 τοῦ θείου καὶ τοῦ ὄντως ὄντος ζωῇ ἀγαθῇ κεχρη-
 σθαι καὶ ἔμφρονι, σκοπεῖν δεῖ τὸ μετὰ τοῦτο ἀπὸ
 20 τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, οἷόν ἐστι τὴν φύσιν. λάβωμεν
 δὲ ψυχὴν μὴ τὴν ἐν σώματι ἐπιθυμίας ἀλόγους
 καὶ θυμούς· προσλαβοῦσαν καὶ πάθη ἄλλα ἀναδε-
 ξαμένην, ἀλλὰ τὴν ταῦτα ἀποτριψαμένην καὶ καθ'
 ὅσον οἷόν τε μὴ κοινωνοῦσαν τῷ σώματι. ἥτις καὶ
 25 δῆλον ποιεῖ, ὥς προσθῆκαι τὰ κακὰ τῇ ψυχῇ καὶ ἄλ-
 λοθεν, καθηραμένη δὲ αὐτῇ ἐνυπάρχει τὰ ἄριστα,
 φρόνησις καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ, οἰκεία ὄντα. εἰ οὖν
 τοιοῦτον ἡ ψυχὴ, ὅταν ἐφ' ἑαυτὴν ἀνέλθῃ, πῶς οὐ
 τῆς φύσεως ἐκείνης, οἷαν φαμέν τὴν τοῦ θείου καὶ
 30 αἰδίου παντὸς εἶναι; φρόνησις γὰρ καὶ ἀρετὴ ἀλη-
 θὴς θεῖα ὄντα οὐκ ἂν ἐγγένοιτο φανύλω τινι καὶ
 θνητῷ πράγματι, ἀλλ' ἀνάγκη θεῖον τὸ τοιοῦτον

εἶναι, ἅτε θείων μετὸν αὐτῶ, διὰ συγγένειαν καὶ
 τὸ ὁμοούσιον. διὸ καὶ ὅστις τοιοῦτος ἡμῶν ὀλίγον
 ἂν παραλλάττοι τῶν ἄνω τῇ ψυχῇ αὐτῇ μόνον
 τοῦτο, ὅσον ἐστὶν ἐν σώματι, ἐλαττούμενος. διὸ
 καί, εἰ πᾶς ἄνθρωπος τοιοῦτος ἦν, ἡ πληθὸς τι
 τοιαύταις ψυχαῖς κεχρημένον, οὐδεὶς οὕτως [ἂν]
 ἦν ἄπιστος, ὥς μὴ πιστεύειν τὸ τῆς ψυχῆς αὐ-
 τοῖς πάντα ἀθάνατον εἶναι. νῦν δὲ πολλαχοῦ λε-
 λωβημένην τὴν ἐν τοῖς πλείστοις ψυχὴν ὁρῶν-
 τες οὔτε ὥς περὶ θείου οὔτε ὥς περὶ ἀθανάτου
 χρήματος διανοοῦνται. δεῖ δὲ τὴν φύσιν ἐκά-
 στου σκοπεῖσθαι εἰς τὸ καθαρὸν αὐτοῦ ἀφο-
 ρῶντα, ἐπεὶ περὶ τὸ προστεθὲν ἐμπόδιον ἀεὶ πρὸς
 γυνῶσιν τοῦ ᾧ προστετέθη γίνεται. σκόπει δὲ
 ἀφελῶν, μᾶλλον δὲ ὁ ἀφελῶν ἑαυτὸν ἰδέτω καὶ
 p. 465 πιστεύσει ἀθάνατος εἶναι, ὅταν ἑαυτὸν θεάσῃται
 ἐν τῷ νοητῷ καὶ ἐν τῷ καθαρῷ γεγεννημένον.
 ὅψεται γὰρ νοῦν ὁρῶντα οὐκ αἰσθητόν τι οὐδὲ
 τῶν θνητῶν τούτων, ἀλλ' αἰδίῳ τὸ αἰδίον κατα-
 νοοῦντα, πάντα (τὰ) ἐν τῷ νοητῷ, κόσμον καὶ
 αὐτὸν νοητὸν καὶ φωτεινὸν γεγεννημένον, ἀληθεῖα
 καταλαμπόμενον τῇ παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ, ὃ πᾶσιν
 ἐπιλάμπει τοῖς νοητοῖς ἀλήθειαν· ὥς πολλάκις
 αὐτῷ δοῦναι τοῦτο δὴ καλῶς εἰρησθαι.

χαίρει' ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος
 πρὸς τὸ θεῖον ἀναβὰς καὶ [εἰς] τὴν πρὸς αὐτὸ
 ὁμοιότητα ἀτενίσας. εἰ δ' ἡ κάθαρσις ποιῇ ἐν
 γνώσει τῶν ἀρίστων εἶναι, καὶ αἱ ἐπιστῆμαι ἔνδον
 οὔσαι ἀναφαίνονται, αἱ δὲ καὶ ὄντως ἐπιστῆμαί
 εἰσιν. οὐ γὰρ δὴ ἔξω πον δραμοῦσα ἡ ψυχὴ σα-
 φροσύνην καθορᾷ καὶ δικαιοσύνην, ἀλλ' αὐτὴ παρ'
 αὐτῇ ἐν τῇ κατανοήσει ἑαυτῆς καὶ τοῦ ὁ πρότερον

- ἦν ὥσπερ ἀγάλματα ἐν αὐτῇ ἰδρυμένα ὀρώσα οἶον
 ὑπὸ χρόνου τοῦ πεπληρωμένα καθαρὰ ποιησαμένη·
 οἶον εἰ χρυσὸς ἐμψυχος εἴη, εἴτα ἀποκρουσάμενος
 ὅσον γεγηρὸν ἐν αὐτῷ, ἐν ἀγνοίᾳ πρότερον ἑαυτοῦ
 5 ὦν, ὅτι μὴ χρυσὸν ἑώρα, τότε δὴ αὐτὸν ἤδη τοῦ
 χρήματος θαυμάσαιεν ὄρων μεμονωμένον, καὶ ὥς
 οὐδὲν ἄρα ἔδει αὐτῷ κάλλους ἐπακτοῦ ἐνθυμοῖτο,
 αὐτὸς κφατιστεύων, εἰ τις αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ ἐφῆ
 εἶναι.
- 10 11. παρὶ τοιούτου χρήματος τίς ἂν ἀμφισβη-
 τοίη νοῦν ἔχων, ὥς οὐκ ἀθάνατον; ᾧ πάρεστι μὲν
 εἰς ἑαυτοῦ ζωὴ, ἣν οὐχ οἶόν τε ἀπολέσθαι· πῶς
 γὰρ οὐκ ἐπίκτητόν γε οὖσαν οὐδ' αὖ οὕτως ἔχου-
 σαν, ὥς τῷ πυρὶ ἡ θερμότης πάρεστι; λέγω δὲ
 15 οὐχ ὥς ἐπακτὸν ἡ θερμότης τῷ πυρὶ, ἀλλ' ὅτι, εἰ
 καὶ μὴ τῷ πυρὶ, ἀλλὰ τῇ ὑποκειμένῃ τῷ πυρὶ
 ὕλῃ· ταύτῃ γὰρ καὶ διαλύεται τὸ πῦρ. ἡ δὲ ψυχὴ
 οὐχ οὕτω τὴν ζωὴν ἔχει, ὥς ὕλην μὲν οὖσαν ὑπο-
 κείσθαι, ζωὴν δὲ ἐπ' αὐτῇ γενομένην τὴν ψυχὴν
 20 ἀποδείξαι. ἡ γὰρ οὐσία ἐστὶν ἡ ζωὴ, καὶ ἐστὶν
 οὐσία ἡ τοιαύτη παρ' αὐτῆς ζῶσα, ὅπερ ἐστὶν ὃ
 ζητοῦμεν, καὶ τοῦτο ἀθάνατον ὁμολογήσουσιν, ἡ
 ἀναλύσουσιν ὥς σύνθετον καὶ τοῦτο πάλιν, ἕως
 ἂν εἰς ἀθάνατον ἔλθωσι παρ' αὐτοῦ κινούμενον,
 25 ᾧ μὴ θέμις θανάτου μοῖραν δέχεσθαι· ἡ πάθος
 ἐπακτὸν τῇ ὕλῃ λέγοντες τὴν ζωὴν, παρ' ὅτου
 τοῦτο τὸ πάθος ἐλήλυθεν εἰς τὴν ὕλην, αὐτὸ ἐκείνο
 ἀναγκασθήσονται ὁμολογεῖν ἀθάνατον εἶναι, ἃδε-
 κτον ὃν τοῦ ἐναντίου ᾧ ἐπιφέρει. ἀλλὰ γὰρ ἐστὶ
 30 μία φύσις ἐνεργεία ζῶσα.

12. ἐτι εἰ πᾶσαν ψυχὴν φήσουσι φθαρτήν,
 πάλαι ἂν ἔδει πάντα ἀπολωλέναι· εἰ δὲ τὴν μὲν, p. 466

τὴν δ' οὐ, οἷον τὴν τοῦ παντὸς ἀθάνατον εἶναι,
 τὴν δ' ἡμετέραν μὴ, λεκτέον αὐτοῖς τὴν αἰτίαν.
 ἀρχὴ τε γὰρ κινήσεως ἑκατέρω, καὶ ἤν παρ' αὐτῆς
 ἑκατέρω, καὶ τῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ ἐφάπτεται νοοῦσα
 τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ τὰ τε οὐρανοῦ ἐπέκεινα καὶ 5
 πᾶν ὃ ἐστὶ κατ' οὐσίαν ζητοῦσα καὶ μέχρι τῆς
 πρώτης ἀρχῆς ἀναβαίνουσα. ἥ τε δὴ παρ' αὐτῆς
 ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ θεαμάτων κατανόησις αὐτοῦ ἐκά-
 στου ἐξ ἀναμνήσεως γιγνομένη πρὸ σώματός τε
 αὐτῇ δίδωσι τὸ εἶναι καὶ αἰδίοις ἐπιστήμας κεκρη- 10
 μένην αἰδίον καὶ αὐτὴν εἶναι. πᾶν τε τὸ λυόμενον
 σύνθεσιν εἰς τὸ εἶναι εἰληφὸς ταύτῃ διαλύεσθαι
 πέφυκεν, ἣ συνετέθη. ψυχὴ δὲ μία καὶ ἀπλὴ
 ἐνεργεία οὐσα ἐν τῷ ζῆν φύσις· οὐ τοίνυν ταύτῃ
 φθορῆσεται. ἀλλ' ἄρα μερισθεῖσα [καὶ] κερατιζο- 15
 μένη ἀπόλοιτο ἄν. ἀλλ' οὐκ ὄγκος τις οὐδὲ ποσόν,
 ὥς ἐδείχθη, ἢ ψυχὴ. ἀλλ' ἀλλοιωθεῖσα ἥξει εἰς
 φθοράν. ἀλλ' ἢ ἀλλοιώσις φθείρουσα τὸ εἶδος
 ἀφαιρεῖ, τὴν δὲ ὕλην ἐᾷ· τοῦτο δὲ συνθέτου
 πάθος. εἰ οὖν κατὰ μηδὲν τούτων οἷον τε φθεί- 20
 ρεσθαι, ἄφθαρτον εἶναι ἀνάγκη.

13. πῶς οὖν τοῦ νοητοῦ χωριστοῦ ὄντος ἦδε
 εἰς σῶμα ἔρχεται; ὅτι ὅσος μὲν νοῦς μόνος, ἀπα-
 θῆς ἐν τοῖς νοητοῖς ζῶν μόνον νοερὰν ἔχων ἐκεῖ
 αἰετὶ μένει — οὐ γὰρ ἐνὶ ὀρμῇ οὐδ' ὄρεξις· ὁ δ' 25
 ἂν ὄρεξιν προσλάβῃ ἐφεξῆς ἐκείνῳ τῷ νῷ ὄν, τῇ
 προσθήκῃ τῆς ὀρέξεως οἷον πρόεισιν ἥδη ἐπὶ πλεόν
 καὶ κοσμεῖν ὀρεγόμενον καθ' ἃ ἐν νῷ εἶδεν, ὥσπερ
 κυοῦν ἀπ' αὐτῶν καὶ ὠδίνον γεννῆσαι, ποιεῖν
 σπεύδει καὶ δημιουργεῖν. καὶ τῇ σπουδῇ ταύτῃ 30
 περὶ τὸ αἰσθητὸν τεταμένη, μετὰ μὲν πάσης τῆς
 τῶν ὄλων ψυχῆς ὑπερέχουσα τοῦ διοικουμένου εἰς

τὸ ἔξω καὶ τοῦ παντὸς συνεπιμελουμένη, μέρος δὲ διοικεῖν βουλευθεῖσα μονουμένη καὶ ἐν ἐκείνῳ γιγνομένη, ἐν ᾧ ἔστιν, οὐχ ὅλη οὐδὲ πᾶσα τοῦ σώματος γενομένη, ἀλλὰ τι καὶ ἔξω σώματος ἔχουσα. οὐκ οὐδὲ ὁ ταύτης νοῦς ἐμπαθής· αὐτὴ δὲ ὅτε μὲν ἐν σώματι, ὅτε δὲ σώματος ἔξω, ὁρμηθεῖσα μὲν ἀπὸ τῶν πρώτων, εἰς δὲ τὰ τρίτα προελθοῦσα νοῦ ἐνεργείᾳ νοῦ μένοντος ἐν τῷ αὐτῷ καὶ διὰ ψυχῆς p. 467 πάντα καλῶν πληροῦντος καὶ διακοσμοῦντος, ἄθανατου δι' ἄθανάτου, εἶπερ ἄει καὶ αὐτὸς ὧν ἔσται δι' ἐνεργείας ἀπαύστου.

14. περὶ δὲ τῆς τῶν ἄλλων ζώων ψυχῆς, ὅσαι μὲν αὐτῶν σφαλεῖσαι καὶ μέχρι θηρῶν ἦκον σωμάτων, ἀνάγκη καὶ ταύτας ἄθανάτους εἶναι. εἰ δὲ 15 ἔστιν ἄλλο τι εἶδος ψυχῆς, οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἀπὸ τῆς ζώσης φύσεως δεῖ καὶ ταύτην εἶναι καὶ αὐτὴν οὔσαν ζωῆς τοῖς ζώοις αἰτίαν, καὶ θῆ καὶ τὴν ἐν τοῖς φυτοῖς· ἅπασαι γὰρ ὁρμηθήσαν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ζώην ἔχουσαι οἰκείαν ἀσώματοι τε καὶ 20 αὐταὶ καὶ ἀμερεῖς καὶ οὐσίαι. εἰ δὲ τὴν ἀνθρώπου ψυχὴν τριμερῇ οὔσαν τῷ συνθέτῳ λυθήσεσθαι [φήσουσι], καὶ ἡμεῖς φήσομεν τὰς μὲν καθαρὰς ἀπαλλαττομένας τὸ προσπλάσθην ἐν τῇ γενέσει ἀφήσειν, τὰς δὲ τούτῳ συνέσεσθαι ἐπὶ πλείστον· 25 ἀφειμένον δὲ τὸ χεῖρον οὐδὲ αὐτὸ ἀπολεῖσθαι, ἥως ἂν ἡ ὀθεν ἔχει τὴν ἀρχήν. οὐδὲν γὰρ ἐκ τοῦ ὄντος ἀπολεῖται.

15. ἃ μὲν οὖν πρὸς τοὺς ἀποδείξεως δεομένους ἐχρῆν λέγεσθαι, εἴρηται. ἃ δὲ καὶ πρὸς τοὺς δεο- 30 μένους πίστεως αἰσθήσει κεκραμένης, ἐκ τῆς ἰστορίας τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα πολλῆς οὔσης ἐκλεκτέον, ἐκ τε ὧν θεοὶ ἀνείλον κελεύοντες μῆνιν ψυχῶν

ἡδικομένων ἰλάσκεισθαι τιμὰς τε νέμειν τεθνηρόσιν
ὥς ἐν αἰσθήσει οὔσι, καθὰ καὶ πάντες ἄνθρωποι
ποιοῦσιν εἰς τοὺς ἀπεληλυθότας. πολλαὶ δὲ ψυχαὶ
πρότερον ἐν ἀνθρώποις οὔσαι σωμάτων ἔξω γενό-
μεναι οὐκ ἀπέστησαν τοῦ εὐεργετεῖν ἀνθρώπους· 5
αἱ δὴ καὶ μαντεῖα ἀποδειξάμεναι εἰς τε τὰ ἄλλα
χρῶσαι ὠφελοῦσι, καὶ δεικνύουσι δι' αὐτῶν καὶ
περὶ τῶν ἄλλων ψυχῶν, ὅτι μὴ εἰσιν ἀπολωλυταί.

VIII.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΚΑΘΟΔΟΥ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ.

p. 468 1. Πολλάκις ἐγειρόμενος εἰς ἑμαυτὸν ἐκ τοῦ 10
σώματος καὶ γινόμενος τῶν μὲν ἄλλων ἔξω, ἑμαυ-
τοῦ δὲ εἰσω, θαυμαστὸν ἡλίκον ὄρων κάλλος, καὶ
τῆς κρείττους μοίρας πιστεύσας τότε μάλιστα εἶναι,
ζωὴν τε ἀρίστην ἐνεργήσας καὶ τῷ θεῷ εἰς ταύ-
τὸν γεγενημένος καὶ ἐν αὐτῷ ἰδρυθεὶς εἰς ἐνέρ- 15
γειαν ἐλθὼν ἐκείνην ὑπὲρ πάν τε ἄλλο νοητὸν
ἑμαυτὸν ἰδρύσας, μετὰ ταύτην τὴν ἐν τῷ θεῷ
στάσιν εἰς λογισμὸν ἐκ νοῦ καταβὰς ἀπορῶ, πῶς
ποτε καὶ νῦν καταβαίνω, καὶ ὅπως ποτέ μοι ἔνδον
ἡ ψυχὴ γεγένηται τοῦ σώματος ταῦτο οὐδα, οἷον 20
ἐφάνη καθ' ἑαυτήν, καί περ οὔσα ἐν σώματι. ὁ μὲν
γὰρ Ἡράκλειτος, ὃς ἡμῖν παρακελεύεται ζητεῖν
τοῦτο, ἀμοιβὰς τε ἀναγκαίας τιθέμενος ἐκ τῶν
ἐναντίων, ὁδὸν τε ἄνω καὶ κάτω εἰκὼν καὶ 'μετα-
βάλλον ἀναπαύεται' καὶ 'κάματός ἐστι τοῖς αὐτοῖς 25
μοχθεῖν καὶ ἄρχεσθαι' εἰκάξειν δοκεῖ ἀμελήσας
σαφῇ ἡμῖν ποιῆσαι τὸν λόγον, ὥς θεὸν ἴσως παρ'
αὐτοῖς ζητεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς ζητήσας εὗρεν.
Ἐμπεδοκλῆς τε εἰκὼν ἀμαρτανούσας νόμον εἶναι

ταῖς ψυχαῖς πεσεῖν ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς φρυγὰς θεό-
 θεν γενόμενος ἦκειν πύσυνος μαινομένῳ νείκει
 τοσοῦτον παραγύμνου, ὅσον καὶ Πυθαγόρας, οἶμαι,
 καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνου ἡνίττοντο περὶ τε τούτου περὶ
 5 τε πολλῶν ἄλλων. τῷ δὲ παρῆν καὶ διὰ ποιήσιν p. 469
 οὐ σαφεῖ εἶναι. λείπεται δὴ ἡμῖν ὁ θεῖος Πλά-
 των, ὃς πολλά τε καὶ καλὰ περὶ ψυχῆς εἶπε περὶ
 τε ἀφίξεως αὐτῆς πολλαχῇ εἰσηκεν ἐν τοῖς αὐτοῦ
 λόγοις, ὥστε ἐλπίδα ἡμῖν εἶναι λαβεῖν παρ' αὐτοῦ
 10 σαφές τι. τί οὖν λέγει ὁ φιλόσοφος οὗτος; οὐ
 ταῦτόν λέγων πανταχῇ φανεῖται, ἵνα ἂν τις ἐκ
 ῥαδίας τὸ τοῦ ἀνδρὸς βούλημα εἶδεν, ἀλλὰ τὸ
 αἰσθητὸν πᾶν πανταχοῦ ἀτιμάσας καὶ τὴν πρὸς τὸ
 σῶμα ποινωνίαν τῆς ψυχῆς μεμφάμενος ἐν δεσμῷ
 15 τε εἶναι καὶ τεθάφθαι ἐν αὐτῷ τὴν ψυχὴν λέγει,
 καὶ τὸν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενον λόγον μέγαν
 εἶναι, ὃς ἐν φρουρᾷ τὴν ψυχὴν φησιν εἶναι· καὶ
 τὸ σπηλαιον αὐτῷ, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς τὸ ἄντρον,
 τόδε τὸ πᾶν δοκεῖ μοι λέγειν, ὅπου γε λύσιν τῶν
 20 δεσμῶν καὶ ἄνοδον ἐκ τοῦ σπηλαίου τῇ ψυχῇ φησιν
 εἶναι τὴν πρὸς τὸ νοητὸν πορείαν. ἐν δὲ Φαίδρῳ
 πτερορρητήσιν αἰτίαν τῆς ἐνταῦθα ἀφίξεως· καὶ
 περίοδοι αὐτῷ ἀνελθοῦσαν πάλιν φέρουσι τῇδε,
 καὶ κρίσεις δὲ καταπέμπουσιν ἄλλας ἐνταῦθα καὶ
 25 κλήρωι καὶ τύχαι καὶ ἀνάγκαι. καὶ ἐν τούτοις
 ἅπανσι μεμφάμενος τὴν τῆς ψυχῆς ἀφίξιν πρὸς σῶμα,
 ἐν Τιμαίῳ περὶ τοῦδε τοῦ παντὸς λέγων τὸν τε
 κόσμον ἐπαινεῖ καὶ θεὸν λέγει εἶναι εὐδαίμονα τὴν
 τε ψυχὴν παρὰ ἀγαθοῦ τοῦ δημιουργοῦ πρὸς τὸ
 30 ἐννοῦν τόδε τὸ πᾶν εἶναι δεθόσθαι, ἐπειδὴ ἐννοῦν
 μὲν αὐτὸ ἔδει εἶναι, ἄνευ δὲ ψυχῆς οὐχ οἶόν
 τε ἦν τοῦτο γενέσθαι. ἥ τε οὖν ψυχὴ ἡ τοῦ

παντὸς τούτου χάριν εἰς αὐτὸ παρὰ τοῦ θεοῦ
ἐπέμφθη, ἣ τε ἐκάστου ἡμῶν, πρὸς τὸ τέλειον
αὐτὸ εἶναι· ἐπειδὴ ἔδει, ὅσα ἐν [τῷ] νοητῷ
κόσμῳ, τὰ αὐτὰ ταῦτα γένη ζώων καὶ ἐν τῷ
αἰσθητῷ ὑπάρχειν.

5

p. 470

2. ὥστε ἡμῖν συμβαίνει περὶ τῆς ἡμετέρας
ψυχῆς παρ' αὐτοῦ μαθεῖν ζητήσασιν ἐξ ἀνάγκης
ἐφάπτεσθαι καὶ περὶ ψυχῆς ὁλως ζητῆσαι, πῶς
ποτε κοινωνεῖν σώματι πέφυκε, καὶ περὶ κόσμου
φύσεως οἷόν τινα δεῖ αὐτὸν τίθεσθαι, ἐν ᾧ ψυχῇ 10
ἐνδιαίτῃται [εἴτε] ἐκοῦσα εἴτε ἀναγκασθεῖσα εἴτε
τις ἄλλος τρόπος· καὶ περὶ ποιητοῦ δὲ εἴτε ὁρθῶς
εἴτε * * * ὥς ἡμέτεραι ψυχαὶ οὔσαι ἴσως, ἃς ἔδει
σώματα διοικούνσας χεῖρω δι' αὐτῶν εἰσω πολὺ
δύναι, εἴπερ ἔμελλον κρατήσειν, σκεδασθέντος μὲν 15
ἂν ἐκάστου καὶ πρὸς τὸν οἰκεῖον τόπον φερομένου
— ἐν δὲ τῷ παντὶ πάντα ἐν οἰκείῳ κατὰ φύσιν
κεῖται — πολλῆς δὲ καὶ ὁχλώδους προνοίας δεο-
μένων, ἅτε πολλῶν τῶν ἀλλοτρίων αὐτοῖς προσ-
πιπτόντων αἰεὶ τε ἐνδεία συνεχομένων καὶ πάσης 20
βοηθείας ὥς ἐν πολλῇ δυσχερεῖα δεομένων. τὸ δὲ
τέλειόν τε ὄν καὶ ἱκανὸν καὶ αὐταρκες καὶ οὐδὲν
ἔχον αὐτῷ παρὰ φύσιν βραχέος οἷον κελεύσματος
δεῖται· καὶ ὥς πέφυκε ψυχὴ ἐθέλειν, ταύτῃ καὶ
αἰεὶ ἔχει οὔτε ἐπιθυμίας ἔχουσα οὔτε πάσχουσα· 25
οὐδὲν γὰρ ἄπεισιν οὐδὲ πρόσεισι. διὸ καὶ φησι
καὶ τὴν ἡμετέραν, εἰ μετ' ἐκείνης γένοιτο τελείας,
τελειωθείσαν καὶ αὐτὴν μετεωροποιεῖν καὶ πάντα
τὸν κόσμον διοικεῖν, ὅτε [τε] μὴ ἀφίσταται εἰς τὸ
μὴ ἐντὸς εἶναι τῶν σωμάτων μηδέ τινος εἶναι, τότε 30
καὶ αὐτὴν ὥσπερ τὴν τοῦ παντὸς συνδιοικήσειν
ῥαδίως τὸ πᾶν, ὥς οὐ κακὸν ὄν ψυχῇ ὁπωσοῦν

σώματι παρέχειν τὴν τοῦ εἶναι δύναμιν, ὅτε μὴ
 πᾶσα πρόνοια τοῦ χείρονος ἀφαιρεῖ τὸ ἐν τῷ ἀρί-
 στῷ τὸ προνοοῦν μένειν. διττὴ γὰρ ἐπιμέλεια παν-
 τός, τοῦ μὲν καθόλου κελεύσει κοσμοῦσα ἀπράγμονι
 5 ἐπιστάσις βασιλικῇ, τοῦ δὲ καθέκαστα ἡδὴ αὐ-
 τουργῷ τινι ποιήσει συναφῇ τῇ πρὸς τὸ πραττό-
 μενον τὸ πρᾶττον τοῦ πραττομένου τῆς φύσεως
 ἀναπιμπλάσας. τῆς δὲ θείας ψυχῆς τοῦτον τὸν
 τρόπον τὸν οὐρανὸν ἅπαντα διοικεῖν ἀεὶ λεγομέ-
 10 νης, ὑπερεχούσης μὲν τῷ κρείττονι, δύναμιν δὲ
 τὴν ἐσχάτην εἰς τὸ εἶσω πεμπούσης, αἰτίαν μὲν ὁ
 θεὸς οὐκ ἂν ἔτι λέγοιτο ἔχειν τοῦ τὴν ψυχὴν τοῦ
 παντός ἐν χείρονι πεποιηκέναι, ἥ τε ψυχὴ οὐκ
 ἀπεστέρηται τοῦ κατὰ φύσιν ἐξ αἰδίου τοῦτ' ἔχουσα
 15 καὶ ἔξουσα ἀεὶ, ὃ μὴ οἶόν τε παρὰ φύσιν αὐτῇ
 εἶναι· ὅπερ διηνεκῶς αὐτῇ ἀεὶ ὑπάρχει οὔποτε
 ἀρξάμενον. τὰς τε τῶν ἀστέρων ψυχὰς τὸν αὐτὸν
 τρόπον πρὸς τὸ σῶμα ἔχειν λέγων, ὥσπερ τὸ πᾶν
 — ἐντίθῃσι γὰρ καὶ τούτων τὰ σώματα εἰς τὰς
 20 τῆς ψυχῆς περιφοράς — ἀποσώζοι ἂν καὶ τὴν περὶ
 τούτους πρέπουσαν εὐδαιμονίαν. δύο γὰρ ὄντων
 δι' ἃ δυσχεραίνεται ἡ ψυχῆς πρὸς σώματα κοινω- p. 471
 νία, ὅτι τε ἐμπύδιον πρὸς τὰς νοήσεις γίνεται,
 καὶ ὅτι ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν πύμπλη-
 25 σιν αὐτήν, οὐδέτερον τούτων ἂν γένοιτο ψυχῇ,
 ἥτις μὴ εἰς τὸ εἶσω ἔδν τοῦ σώματος, μηδὲ τινὸς
 ἔστι, μηδὲ ἐκείνου ἐγένετο, ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτῆς, ἔστι
 τε τοιοῦτον, οἶον μήτε τινὸς δεῖσθαι, μήτε τινὶ
 ἐλλείπειν· ὥστε μηδὲ τὴν ψυχὴν ἐπιθυμιῶν πύμ-
 30 πλασθαι ἢ φόβων. οὐδὲν γὰρ θεινὸν μήποτε περὶ
 σώματος προσδοκῆσθαι τοιοῦτον, οὔτε τις ἀσχολία
 νεῦσιν ποιῶσα κάτω ἀπάγει τῆς κρείττονος καὶ

μακαρίας θέας, ἀλλ' ἔστιν αἰὲν πρὸς ἐκείνοις ἀπράγ-
μονι δυνάμει τόδε τὸ πᾶν κοσμοῦσα.

3. περὶ δὲ τῆς ἀνθρωπείας ψυχῆς, ἣ ἐν σώματι
πάντη λέγεται κακοπαθεῖν καὶ ταλαιπωρεῖν ἐν ἀνίαις
καὶ ἐπιθυμίαις καὶ φόβοις καὶ τοῖς ἄλλοις κακοῖς 5
γιγνομένη, ἣ καὶ δεσμὸς τὸ σῶμα καὶ τάφος, καὶ
ὁ κόσμος αὐτῇ σπήλαιον καὶ ἄντρον, ἥντινα γνῶ-
μην οὐ διάφωνον ἔχει ἐκ τῶν αἰτιῶν οὐ τῶν αὐ-
τῶν τῆς καθόδου, νῦν λέγωμεν. ὄντος τοίνυν παν-
τὸς νοῦ ἐν τῷ τῆς νοήσεως τόπῳ ὅλου τε καὶ 10
παντός, ὃν δὴ κόσμον νοητὸν τιθέμεθα, ὄντων δὲ
καὶ τῶν ἐν τούτῳ περιεχομένων νοερῶν δυνάμεων
καὶ νόων τῶν καθέκαστα — οὐ γὰρ εἰς νοῦς μόνος,
ἀλλ' εἰς καὶ πολλοί — πολλὰς ἔδει καὶ ψυχὰς καὶ
μίαν εἶναι, καὶ ἐκ τῆς μιᾶς τὰς πολλὰς διαφόρους, 15
ὥσπερ ἐκ γένους ἑνὸς εἶδη τὰ μὲν ἀμείνω, τὰ δὲ
χείρω, καὶ τὰ μὲν νοερώτερα, τὰ δ' ἥττον ἐνερ-
γείᾳ τοιαῦτα. καὶ γὰρ ἐκεῖ ἐν τῷ νῷ τὸ μὲν νοῦς
περιέχων δυνάμει τᾶλλα οἷον ζῶον μέγα, τὰ δ'
ἐνεργείᾳ ἕκαστον, ἃ δυνάμει περιεῖχε θάτερον· οἷον 20
εἰ πόλις ἐμψυχὸς ἦν περιεκτικὴ ἐμψύχων ἄλλων,
τελειότερα μὲν [ἢ] πόλεως καὶ δυνατωτέρα, οὐδὲν
μὴν ἐκώλυε τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι καὶ τὰς ἄλλας.
ἢ ὥς [ἂν] ἐκ τοῦ παντὸς πυρὸς τὸ μὲν μέγα, τὰ
δὲ μικρὰ πυρὰ εἴη· ἔστι δὲ ἡ πᾶσα οὐσία ἡ τοῦ 25
παντὸς πυρός, μᾶλλον δὲ ἀφ' ἧς καὶ ἡ τοῦ παν-
τός. ψυχῆς δὲ ἔργον τῆς λογικωτέρας νοεῖν μὲν,
οὐ τὸ νοεῖν δὲ μόνον· τί γὰρ ἂν καὶ νοῦ διαφέροι;
προσλαβοῦσα γὰρ τῷ νοερῷ εἶναι καὶ ἄλλο, καθ'
ὃ τὴν οἰκείαν ἔσχεν ὑπόστασιν, νοῦς οὐκ ἔμεινεν, 30
ἔχει τε ἔργον καὶ αὐτή, εἴπερ καὶ πᾶν, ὃ ἂν ἡ
τῶν ὄντων. βλέπουσα δὲ πρὸς μὲν τὸ πρὸ ἑαυτῆς

νοεῖ, εἰς δὲ ἑαυτὴν σώζει ἑαυτήν, εἰς δὲ τὸ μετ' p. 472
 αὐτὴν κοσμεῖ τε καὶ διοικεῖ καὶ ἄρχει αὐτοῦ· ὅτι
 μηδὲ οἷόν τε ἦν στήναι τὰ πάντα ἐν τῷ νοητῷ,
 δυναμένου ἐφεξῆς καὶ ἄλλου γενέσθαι ἐλάττονος
 5 μὲν, ἀναγκαίου δὲ εἶναι, εἶπερ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ.

4. τὰς δὴ καθέκαστα ψυχὰς ὁρᾷ μὲν νοερᾷ
 χρωμένους ἐν τῇ ἐξ οὗ ἐγένοντο πρὸς αὐτὸ ἐπι-
 στροφῇ, δύναμιν δὲ καὶ εἰς τὸ ἐπὶ τὰδε ἐχούσας,
 οἷά περ φῶς ἐξηρτημένον μὲν κατὰ τὰ ἄνω ἡλίου,
 10 τῷ δὲ μετ' αὐτὸ οὐ φθονοῦν τῆς χορηγίας, ἀπή-
 μονας μὲν εἶναι [δεῖ] μετὰ τῆς ὅλης μενούσας ἐν
 τῷ νοητῷ, ἐν οὐρανῷ δὲ μετὰ τῆς ὅλης συνδιοι-
 κεῖν ἐκείνῃ, οἷα οἱ βασιλεῖς τῷ πάντων κρα-
 τοῦντι συνόντες συνδιοικοῦσιν ἐκείνῳ οὐ καταβαλ-
 15 νοντες οὐδ' αὐτοὶ ἀπὸ τῶν βασιλείων τόπων· καὶ
 γὰρ εἰσιν ὁμοῦ ἐν τῷ αὐτῷ τότε. μεταβάλλουσαι
 δὲ ἐκ τοῦ ὅλου εἰς τὸ μέρος τε εἶναι καὶ ἑαυτῶν
 καὶ οἷον κάμνουσαι τῷ σὺν ἄλλῳ εἶναι ἀναχωροῦ-
 σιν εἰς τὸ αὐτῶν ἐκάστη. ὅταν δὴ τοῦτο διὰ χρό-
 20 νων ποιῇ φεύγουσα τὸ πᾶν καὶ τῇ διακρίσει ἀπο-
 σταῖσα καὶ μὴ πρὸς τὸ νοητὸν βλέπῃ, μέρος γενομένη
 μονοῦται τε καὶ ἀσθενεῖ καὶ πολυπραγμονεῖ καὶ
 πρὸς μέρος βλέπει καὶ τῷ ἀπὸ τοῦ ὅλου χωρισμῷ
 ἐνός τινος ἐπιβᾶσα καὶ τὸ ἄλλο πᾶν φυγοῦσα,
 25 ἐλθοῦσα καὶ στραφεῖσα εἰς τὸ ἐν ἐκεῖνο πληττό-
 μενον ὑπὸ τῶν ὅλων καὶ πάντων τοῦ τε ὅλου
 ἀπέστη, καὶ τὸ καθέκαστον μετὰ περιστάσεως διοι-
 κεῖ ἐφαπτομένη ἤδη καὶ θεραπεύουσα τὰ ἔξωθεν καὶ
 παροῦσα καὶ δῦσα αὐτοῦ πολὺ εἰς τὸ εἶσω. ἐνθα καὶ
 30 συμβαίνει αὐτῇ τὸ λεγόμενον περορρηῆσαι καὶ ἐν
 δεσμοῖς τοῖς τοῦ σώματος γενέσθαι ἀμαρτούσῃ τοῦ
 ἀβλαβοῦς τοῦ ἐν τῇ διοικήσει τοῦ κρείττονος, ὃ ἦν

παρὰ τῇ ψυχῇ τῇ ὄλῃ· τὸ δὲ πρὸ τοῦ ἦν παντελῶς
 ἄμεινον ἀναδραμούση· εἴληπται οὖν πεσοῦσα καὶ
 πρὸς τῷ δεσμῷ οὔσα καὶ τῇ αἰσθήσει ἐνεργοῦσα διὰ
 τὸ κωλύεσθαι τῷ νῷ ἐνεργεῖν καταρχάς, τεθάφθαι
 τε λέγεται καὶ ἐν σπηλαίῳ εἶναι, ἐπιστραφεῖσα δὲ 5
 πρὸς νόησιν λύεσθαι τε ἐκ τῶν δεσμῶν καὶ ἀναβαί-
 νειν, ὅταν ἀρχὴν λάβῃ ἐξ ἀναμνήσεως θεῶσθαι τὰ
 ὄντα. ἔχει γὰρ αἰεὶ οὐδὲν ἥττον ὑπερέχον τι. γίνου-
 νται οὖν οἷον ἀμφίβιοι ἐξ ἀνάγκης τὸν τε ἐκεῖ βίον
 p. 478 τὸν τε ἐνταῦθα παρὰ μέρος βιοῦσαι, πλείον μὲν τὸν 10
 ἐκεῖ, αὐτὸ δύνανται πλεόν τῷ νῷ συνεῖναι, τὸν δὲ
 ἐνθάδε πλείον, αἷς τὸ ἐναντίον ἢ φύσει ἢ τύχαις
 ὑπῆρξεν. ἃ δὲ ὑποδεικνύς ὁ Πλάτων ἡρέμα, ὅτε
 διαιρεῖ αὐτάς ἐκ τοῦ ὑστέρου κρατῆρος καὶ μέρη
 ποιεῖ, τότε καὶ φησιν ἀναγκαῖον εἶναι εἰς γένεσιν 15
 ἐλθεῖν, ἐπέπερ ἐγένοντο μέρη τοιαῦτα. εἰ δὲ λέγει
 σπεῖραι τὸν θεὸν αὐτάς, οὕτως ἀκουστέον, ὥσπερ
 ὅταν καὶ λέγοντα καὶ οἷον δημηγοροῦντα ποιῇ· ἃ
 γὰρ ἐν φύσει ἐστὶ τῶν ὄλων, ταῦτα καὶ ἡ ὑπό-
 θεσις γεννᾷ τε καὶ ποιεῖ εἰς δεῖξιν προάγουσα 20
 ἐφεξῆς τὰ αἰεὶ οὕτω γιγνόμενά τε καὶ ὄντα.

5. οὐ τδίνυν διαφωνεῖ ἀλλήλοις ἢ τε εἰς γένε-
 σιν σπορά ἢ τε εἰς τελείωσιν ἀθροδος τοῦ παντός,
 ἢ τε δίκη τό τε σπήλαιον, ἢ τε ἀνάγκη τό τε
 ἐκούσιον, ἐπέπερ ἔχει τὸ ἐκούσιον ἢ ἀνάγκη, καὶ 25
 τὸ ἐν κακῷ τῷ σώματι εἶναι· οὐδ' ἡ Ἐμπεδοκλέους
 φυγὴ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ πλάνη οὐδ' ἡ ἀμαρτία,
 ἐφ' ἣ ἡ δίκη, οὐδ' ἡ Ἡρακλείτου ἀνάπαντα ἐν
 τῇ φυγῇ, οὐδ' ὅλως τὸ ἐκούσιον τῆς καθόδου καὶ
 τὸ ἀκούσιον αὐτῶν. πᾶν μὲν γὰρ ἰὼν ἐπὶ τὸ χειρὸν 30
 ἀκούσιον, φορᾷ γε μὴν οἰκεία ἰὼν πάσχον τὰ χεῖρω
 ἔχειν λέγεται τὴν ἐφ' οἷς ἐπραξε δίκην. ὅταν δὲ

ταῦτα πάσχειν καὶ ποιεῖν ἢ ἀναγκαῖον αἰδίῳ φύσεως νόμῳ, τὸ δὲ συμβαίνειν εἰς ἄλλον του χρεῖαν τῇ προόδῳ ἀπαντᾷ καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ αὐτό, θεὸν εἰ τις λέγοι καταπέμψαι, οὐκ ἂν ἀσύμφωνος
 5 οὔτε τῇ ἀληθείᾳ οὔτε ἑαυτῷ ἂν εἴη. καὶ γὰρ ἀφ' ἧς ἀρχῆς ἕκαστα, εἰ καὶ τὰ μεταξὺ πολλὰ, καὶ τὰ ἔσχατα εἰς αὐτὴν ἀναφέρεται. διττῆς δὲ τῆς ἀμαρτίας οὔσης, τῆς μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ κατελθεῖν αἰτίᾳ, τῆς δὲ ἐπὶ τῷ ἐνθάδε γενομένην κακὰ δρᾶ-
 10 σαι, ἣ μὲν ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο, ὃ πέπονθε κατελθούσα, τῆς δὲ τὸ ἔλαττον εἰς σώματα ἄλλα δύναι καὶ θᾶττον [ἐξαναδύναι] ἐκ κρίσεως τῆς κατ' ἀξίαν — ὃ δὴ θεσμῷ θείῳ γιγνόμενον διὰ τοῦ τῆς κρίσεως ὀνόματος δηλοῦται — τὸ δὲ τῆς κακίας ἄμε-
 15 τρον εἶδος μείζονος καὶ τῆς δίκης ἡξίωται ἐπιστασία τιννυμένων δαιμόνων. οὕτω τοι καίπερ οὔσα θεῖον καὶ ἐκ τῶν τόπων τῶν ἄνω ἐντὸς γίνεται τοῦ σώματος καὶ θεὸς οὔσα ὁ ὑστερος ῥοπή ἀντεξουσίῳ καὶ αἰτία δυνάμεως καὶ τοῦ μετ' αὐτὴν κοσμήσεως p. 474
 20 ὥδ' ἔρχεται· καὶ μὲν θᾶττον φύγῃ, οὐδὲν βέβλαπται γινῶσιν κακοῦ προσλαβοῦσα καὶ φύσιν κακίας γνοῦσα τὰς τε δυνάμεις ἀγαθοῦσα αὐτῆς εἰς τὸ φανερόν καὶ δείξασα ἔργα τε καὶ ποιήσεις, ἃ ἐν τῷ ἀσωμάτῳ ἡρεμοῦντα μάτην τε ἂν ἦν εἰς τὸ
 25 ἐνεργεῖν ἀεὶ οὐκ ἰόντα τὴν τε ψυχὴν αὐτὴν ἔλαθεν ἂν ἃ εἶχεν οὐκ ἐκφανέντα οὐδὲ πρόοδον λαβόντα· εἶπερ πανταχοῦ ἡ ἐνέργεια τὴν δύναμιν ἐδειξε κρυφθεῖσαν ἂν ἀπάντη καὶ οἶον ἀφανισθεῖσαν καὶ οὐκ οὔσαν μηδέποτε ὄντως οὔσαν. νῦν μὲν γὰρ θαῦμα
 30 ἔχει τῶν ἐνδον ἕκαστος διὰ τῆς ποιικιλίας τῶν ἔξω, οἷά ἐστιν ἐκ τοῦ τὰ γλαφυρὰ ταῦτα δρᾶσαι.

6. εἶπερ οὖν δεῖ μὴ ἐν μόνον εἶναι — ἐκέ-

κρυπτο γὰρ ἂν πάντα μορφὴν ἐν ἐκείνῳ οὐκ ἔχοντα,
 οὐδ' ἂν ὑπῆρχέ τι τῶν ὄντων στάντος ἐν αὐτῷ
 ἐκείνου, οὐδ' ἂν τὸ πληθὸς ἦν ἂν τῶν ὄντων
 τούτων τῶν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς γεννηθέντων μὴ τῶν
 μετ' αὐτὸ τὴν πρόοδον λαβόντων, ἃ ψυχῶν εἴληχε 5
 τάξιν· τὸν αὐτὸν τρόπον οὐδὲ ψυχὰς ἔδει μόνον
 εἶναι μὴ τῶν δι' αὐτὰς γενομένων φανέντων, εἶπερ
 ἐκάστη φύσει τοῦτο ἔνεστι τὸ μετ' αὐτὴν ποιεῖν
 καὶ ἐξελίττεσθαι οἶον σπέρματος ἐκ τινος ἀμεροῦς
 ἀρχῆς εἰς τέλος τὸ αἰσθητὸν λούσῃ, μένοντος μὲν 10
 αἰ τοῦ προτέρου ἐν τῇ οἰκείᾳ ἔδρᾳ, τοῦ δὲ μετ'
 αὐτὸ οἶον γεννωμένου ἐκ δυνάμεως ἀφάτου, ὅση
 ἦν ἐν ἐκείνῳ, ἣν οὐκ ἔδει στήσαι οἶον περιγρά-
 ψαντα φθόνῳ, χωρεῖν δὲ αἰ, ἕως εἰς ἔσχατον
 μέχρι τοῦ δυνατοῦ τὰ πάντα ἦκη αἰτία δυνάμεως 15
 ἀπλέτου ἐπὶ πάντα παρ' αὐτῆς πεμπούσης καὶ οὐδὲν
 περιιδεῖν ἄμοιρον αὐτῆς δυναμένης. οὐ γὰρ δὴ
 ἦν ὃ ἐκώλυεν ὁτιοῦν ἔμμοιρον εἶναι φύσεως ἀγα-
 θοῦ, καθ' ὅσον ἕκαστον οἶόν τε ἦν μεταλαμβάνειν.
 εἴτ' οὖν ἦν αἰ ἢ τῆς ὕλης φύσις, οὐχ οἶόν τε ἦν 20
 αὐτὴν μὴ μετασχεῖν οὔσαν τοῦ πᾶσι τὸ ἀγαθὸν
 καθ' ὅσον δύναται ἕκαστον χορηγοῦντος· εἴτ' ἐπη-
 κολούθησεν ἐξ ἀνάγκης ἡ γένεσις αὐτῆς τοῖς πρὸ
 αὐτῆς αἰτίοις, οὐδ' ὥς ἔδει χωρὶς εἶναι, ἀδυναμία
 πρὶν εἰς αὐτὴν ἐλθεῖν στάντος τοῦ καὶ τὸ εἶναι 25
 οἶον ἐν χάριτι δόντος. δεῖξίς οὖν τῶν ἀρίστων ἐν
 νοητοῖς τὸ ἐν αἰσθητῷ κάλλιστον, τῆς τε δυνάμεως
 τῆς τε ἀγαθότητος αὐτῶν, καὶ συνέχεται πάντα εἰς
 αἰ τὰ τε νοητῶς τὰ τε αἰσθητῶς ὄντα, τὰ μὲν
 παρ' αὐτῶν ὄντα, τὰ δὲ μετοχῇ τούτων τὸ εἶναι 30
 εἰς αἰ λαβόντα μιμούμενα τὴν νοητὴν καθ' ὅσον
 δύναται φύσιν.

7. διττῆς δὲ φύσεως ταύτης οὔσης, τῆς μὲν p. 476
νοητῆς, τῆς δὲ αἰσθητῆς, ἄμεινον μὲν ψυχῇ ἐν τῷ
νοητῷ εἶναι, ἀνάγκη γε μὴν ἔχει καὶ τοῦ αἰσθητοῦ
μεταλαμβάνειν τοιαύτην φύσιν ἐχούσῃ, καὶ οὐκ
5 ἀγανακτητέον αὐτήν, εἰ μὴ πάντα ἐστὶ τὸ κρείττον,
μέσῃν τάξιν ἐν τοῖς οὖσιν ἐπισχοῦσαν, θείας μὲν
μοίρας οὔσαν, ἐν ἐσχάτῳ δὲ τοῦ νοητοῦ οὔσαν,
ὡς ὁμορον οὔσαν τῇ αἰσθητῇ φύσει διδόναι μὲν
τι τούτῳ τῶν παρ' αὐτῆς, ἀντιλαμβάνειν δὲ καὶ
10 παρ' αὐτοῦ, εἰ μὴ μετὰ τοῦ αὐτῆς ἀσφαλοῦς
διακοσμοῖ, προθυμία δὲ πλείονι εἰς τὸ εἶσω
δύοιτο μὴ μείνασα ὅλη μεθ' ὅλης, ἄλλως τε καὶ
δυνατὸν [ὄν] αὐτῇ πάλιν ἐξαναδύναι ἱστορίαν ὧν
ἐνταῦθα εἰδέ τε καὶ ἐπαθε προσλαβούσῃ καὶ
15 μαθούσῃ, οἷον ἄρα ἐστὶν ἐκεῖ εἶναι καὶ τῇ παρα-
θέσει τῶν οἷον ἐναντίων σαφέστερον τὰ ἀμείνω
μαθούσῃ. γινώσις γάρ ἐναργεστέρα τὰ γαθοῦ ἢ τοῦ
κακοῦ πείρα οἷς ἢ δύνاميς ἀσθενεστέρα, ἢ ὥστε
ἐπιστήμῃ τὸ κακὸν πρὸ πείρας γινῶναι. ὥσπερ
20 δὲ ἡ νοερὰ διεξοδος κατάβασίς ἐστὶν εἰς ἐσχα-
τον τὸ χεῖρον — οὐ γὰρ ἐνι εἰς τὸ ἐπέκεινα
ἀναβῆναι, ἀλλ' ἀνάγκη ἐνεργήσασαν ἐξ ἑαυτῆς
καὶ μὴ δυνηθεῖσαν μεῖναι ἐφ' ἑαυτῆς φύσεως
δὴ ἀνάγκη καὶ νόμῳ μέχρι ψυχῆς ἐλθεῖν· τέλος
25 γὰρ αὐτῇ τοῦτο· ταύτῃ δὲ τὸ ἐφεξῆς παρα-
δοῦναι αὐτήν πάλιν ἀναδραμοῦσαν — οὕτως καὶ
ψυχῆς ἐνέργεια· τὸ μὲν μετ' αὐτήν τὰ τῆδε, τὸ
δὲ πρὸ αὐτῆς ἢ θέα τῶν ὄντων, ταῖς μὲν παρὰ
μέρος καὶ χρόνῳ γιγνομένου τοῦ τοιούτου καὶ ἐν
30 τῷ χείρονι γιγνομένης ἐπιστροφῆς πρὸς τὰ ἀμείνω,
τῇ δὲ λεγομένη τοῦ παντός εἶναι τὸ μηδ' ἐν τῷ
χείρονι ἔργῳ γεγυέναι, ἀπαθεῖ δὲ κακῶν οὔσῃ

θεωρία τε περινοεῖν τὰ ὑπ' αὐτὴν ἐξηρησθαι τε
 τῶν πρὸ αὐτῆς αἰεί, ἣ ἅμα δυνατόν καὶ ἅμφω,
 λαμβανούσῃ μὲν ἐκείθεν, χορηγούσῃ δὲ ἅμα ἐν-
 ταῦθα, ἐπέπερ ἀμήχανον ἦν μὴ καὶ τούτων ἐφά-
 πτεσθαι ψυχῇ οὔσῃ.

p. 476

8. καὶ εἰ χρὴ παρὰ δόξαν τῶν ἄλλων τολμῆσαι
 τὸ φαινόμενον λέγειν σαφέστερον, οὐ πᾶσα οὐδ'
 ἡ ἡμετέρα ψυχὴ ἐδυ, ἀλλ' ἐστι τι αὐτῆς ἐν τῷ
 νοητῷ αἰεί, τὸ δὲ ἐν τῷ αἰσθητῷ εἰ κρατοῖ, μᾶλλον
 δὲ εἰ κρατοῖτο καὶ θορυβοῖτο, οὐκ ἐὰν αἰσθησιν 10
 ἡμῖν εἶναι ὧν θεᾶται τὸ τῆς ψυχῆς ἄνω· τότε γὰρ
 ἐρχεται εἰς ἡμᾶς τὸ νοηθέν, ὅταν εἰς αἰσθησιν
 ἦκη καταβαῖνουν· οὐ γὰρ πᾶν, ὃ γίνεται περὶ
 ὅτιοῦν μέρος ψυχῆς, γινώσκουμεν, πρὶν ἂν εἰς ὅλην
 τὴν ψυχὴν ἦκη· οἶον καὶ ἐπιθυμία ἐν τῷ ἐπιθυ- 15
 μητικῷ μένουσα [οὐ] γινώσκεται ἡμῖν, ἀλλ' ὅταν
 τῇ αἰσθητικῇ τῇ ἐνδον δυνάμει ἡ καὶ διανοητικῇ
 ἀντιλαβόμεθα ἡ ἅμφω. πᾶσα γὰρ ψυχὴ ἔχει τι
 καὶ τοῦ κάτω πρὸς τὸ σῶμα καὶ τοῦ ἄνω πρὸς
 νοῦν. καὶ ἡ μὲν ὅλη καὶ ὅλου τῷ αὐτῆς μέρει τῷ 20
 πρὸς τὸ σῶμα τὸ ὅλον κοσμεῖ ὑπερέχουσα ἀπόνως,
 ὅτι μηδὲ ἐκ λογισμοῦ, ὥς ἡμεῖς, ἀλλὰ νῶ, ὥς ἡ
 τέχνη οὐ βουλευέται, τοῦ κάτω αὐτῆς κοσμοῦντος
 τὸ ὅλον. αἱ δ' ἐν μέρει γινόμεναι καὶ μέρους
 ἔχουσι μὲν καὶ αὐταὶ τὸ ὑπερέχον, ἄσχολοι δὲ τῇ 25
 αἰσθήσει καὶ ἀντιλήψει πολλῶν ἀντιλαμβανόμεναι
 τῶν παρὰ φύσιν καὶ λυπούντων καὶ ταραττόντων,
 ἅτε οὐ ἐπιμελοῦνται μέρους καὶ ἐλλιποῦς [ὄντος]
 καὶ πολλὰ ἔχοντος τὰ ἀλλότρια κύκλῳ, πολλὰ δὲ
 ὧν ἐφίεται· καὶ ἡδεται δὲ καὶ ἡδονὴ ἡπάτησε. 30
 τὸ δὲ ἐστι καὶ ἀνῆδονον τὰς προσκαίρους ἡδονάς,
 ἡ δὲ διαγωγὴ ὁμοία.

IX.

(ΠΕΡΙ ΤΟΥΤ) ΕΙ ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΨΥΧΑΙ ΜΙΑ.

- 5 1. 'Αρ' ὥσπερ ψυχὴν ἐκάστου μίαν φαρμέν p.477
εἶναι, ὅτι πανταχοῦ τοῦ σώματος ὅλη πάρεστι, καὶ
ἔστιν ὄντως τὸν τρόπον τοῦτον μία, οὐκ ἄλλο μὲν
τι αὐτῆς ὡδί, ἄλλο δὲ ὡδί τοῦ σώματος ἔχουσα, ἐν
τε τοῖς αἰσθητικοῖς οὕτως ἢ αἰσθητική, καὶ ἐν τοῖς
10 φυτικοῖς δὲ ὅλη πανταχοῦ ἐν ἐκάστῳ μέρει, οὕτως
καὶ ἡ ἐμὴ καὶ ἡ σὴ μία καὶ πᾶσαι μία; καὶ ἐπὶ τοῦ
παντὸς ἢ ἐν πᾶσι μία οὐχ ὥς ὄγκῳ μεμερισμένη, ἀλλὰ
πανταχοῦ ταυτόν; διὰ τί γὰρ ἡ ἐν ἐμοὶ μία, ἡ δ' ἐν
τῷ παντὶ οὐ μία; οὐ γὰρ ὄγκος οὐδὲ ἐκεῖ οὐδὲ
15 σῶμα. εἰ μὲν οὖν ἐκ τῆς τοῦ παντὸς καὶ ἡ ἐμὴ
καὶ ἡ σὴ, μία δὲ ἐκείνη, καὶ τὰς τας δεῖ εἶναι
μίαν. εἰ δὲ καὶ ἡ τοῦ παντὸς καὶ ἡ ἐμὴ ἐκ ψυχῆς
μιας, πάλιν αὖ πᾶσαι μία. αὕτη τοίνυν τίς ἡ μία;
ἀλλὰ πρότερον λεκτέον, εἰ ὁρθῶς λέγεται τὸ μίαν
20 τὰς πάσας [εἶναι], ὥσπερ ἡ ἐνὸς ἐκάστου· ἄτοπον
γάρ, εἰ μία ἡ ἐμὴ καὶ ἡ ὅτουσιν ἄλλου. ἐχρῆν
γὰρ ἐμοῦ αἰσθανομένου καὶ ἄλλου αἰσθάνεσθαι,
καὶ ἀγαθοῦ ὄντος ἀγαθὸν ἐκείνου εἶναι, καὶ ἐπι-
θυμοῦντος ἐπιθυμεῖν, καὶ ὅλως ὁμοπαθεῖν ἡμᾶς
25 τε πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ πᾶν, ὥστε ἐμοῦ
παθόντος συναισθάνεσθαι τὸ πᾶν. πῶς δὲ καὶ
μιας οὕσης ἡ μὲν λογική, ἡ δὲ ἄλογος, καὶ ἡ μὲν
ἐν ζώοις, ἡ δὲ ἐν φυτοῖς ἄλλη; πάλιν δὲ εἰ μὴ
δησόμεθα ἐκείνως, τό τε πᾶν ἐν οὐκ ἔσται, μία
30 τε ἀρχὴ ψυχῶν οὐχ εὐρεθήσεται.

2. πρῶτον μὲν οὖν οὐκ, εἰ ἡ ψυχὴ μία ἡ ἐμὴ p.478
καὶ ἡ ἄλλου, ἥδη καὶ τὸ συναμφοτέρον τῷ συνამ-

φοτέρῳ ταυτόν. ἐν ἄλλῳ γὰρ καὶ ἐν ἄλλῳ ταυτόν
 ὃν οὐ τὰ αὐτὰ πάθη ἔξει ἐν ἑκατέρῳ, ὡς ἄνθρωπος
 ὁ ἐν ἔμοι κινουμένῳ καὶ ἐν σοι μὴ κινουμένῳ ἐν
 ἔμοι μὲν κινούμενος, ἐν σοι δὲ ἐστὼς ἔσται· καὶ
 οὐκ ἄτοπον οὐδὲ παραδοξότερον τὸ ἐν ἔμοι καὶ σοι 5
 ταυτόν εἶναι, οὐδὲ ἀνάγκη αἰσθανομένου ἔμοῦ καὶ
 ἄλλον πάντῃ τὸ αὐτὸ πάθος ἔχειν. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ
 τοῦ ἐνὸς σώματος τὸ τῆς ἐτέρας χειρὸς πάθημα ἢ
 ἐτέρα ἥσθητο, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ὅλῳ. εἰ δὴ ἔδει τὸ
 ἑμὸν γινώσκειν καὶ σέ, ἔν τι ἐξ ἀμφοῖν (ὃν) συνημ- 10
 μένον σῶμα ἐχοῖν εἶναι· οὕτω γὰρ συναφθεῖσαι
 ἑκατέρα ἥσθητο ταυτόν. ἐνθυμείσθαι δὲ προσήκει
 τὸ καὶ πολλὰ λανθάνειν τὸ ὅλον καὶ τῶν ἐν ἐνὶ
 καὶ τῷ αὐτῷ σώματι γιγνομένων, καὶ τοσοῦτῳ,
 ὅσῳ ἂν μέγεθος ἔχῃ τὸ σῶμα πολὺ, ὥσπερ ἐπὶ 15
 κητῶν λέγεται μεγάλων, ἐφ' ὧν παθήματός τινος
 περὶ τὸ μέρος ὄντος τῷ ὅλῳ αἰσθησις διὰ μικρό-
 τητα τοῦ κινήματος οὐδεμία προσέρχεται· ὥστε
 οὐκ ἀνάγκη διάδηλον τύπῳ τὴν αἰσθησιν τῷ ὅλῳ
 καὶ παντὶ εἰσαφικνεῖσθαι ἐνός τινος παθόντος. 20
 ἀλλὰ συμπάσχειν μὲν οὐκ ἄτοπον οὐδ' ἀπογνωστέον,
 τύπωσιν δὲ αἰσθητικὴν οὐκ ἀναγκαῖον γίνεσθαι.
 ἀρετὴν δὲ ἐν ἔμοι ἔχειν, κακίαν δὲ ἐν ἐτέρῳ,
 οὐκ ἄτοπον, εἴπερ καὶ κινεῖσθαι ἐν ἄλλῳ καὶ ἐν
 ἄλλῳ ἐστάναι ταυτόν οὐκ ἀδύνατον. οὐδὲ γὰρ οὕτως 25
 μίαν λέγομεν, ὡς πάντῃ πλήθους ἅμοιρον — τοῦτο
 γὰρ τῇ κρείττονι φύσει δοτέον — ἀλλὰ μίαν καὶ
 πλήθος λέγομεν καὶ μετέχειν τῆς φύσεως τῆς
 περὶ τὰ σώματα μεριστῆς γινομένης καὶ τῆς ἀμερί-
 στοῦ αὐ· ὥστε πάλιν εἶναι μίαν. ὥσπερ δὲ ἐπ' 30
 ἔμοῦ τὸ γενόμενον περὶ τὸ μέρος πάθος οὐκ ἀνάγκη
 κρατεῖν τοῦ ὅλου, ὃ δ' ἂν περὶ τὸ κυριώτερον

γένηται φέρει τι εἰς τὸ μέρος, οὕτω τὰ μὲν ἐκ τοῦ παντὸς εἰς ἕκαστον σαφέστερα μᾶλλον ὁμοπαθόντων πολλαχοῦ τῷ ὅλῳ, τὰ δὲ παρ' ἡμῶν ἄδηλον εἰ συντελεῖ πρὸς τὸ ὅλον.

- 5 3. καὶ μὴν ἐκ τοῦ ἐναντίου φησὶν ὁ λόγος p. 479
 συμπαθεῖν ἀλλήλοις ἡμᾶς καὶ συναλγοῦντας ἐκ τοῦ ὁρᾶν καὶ διαχεομένους καὶ εἰς τὸ φιλεῖν ἐλκομένους κατὰ φύσιν· μήποτε γὰρ τὸ φιλεῖν διὰ τοῦτο. εἰ δὲ καὶ ἐπῶδαι καὶ ὅλως μαγεῖται συνάγουσι καὶ
 10 συμπαθεῖς πόρρωθεν ποιοῦσι, πάντως τοι διὰ ψυχῆς μιᾶς. καὶ λόγος δὲ ἡρέμα λεχθεὶς διέσθηκε τὸ πόρρω, καὶ κατακούειν πεποιήκε τὸ διεστῶς ἀμήχανον ὅσον τόπον· ἐξ ὧν ἔστι τὴν ἐνότητα μαθεῖν ἀπάντων τῆς ψυχῆς μιᾶς οὔσης. πῶς οὖν, εἰ ψυχὴ
 15 μία, ἢ μὲν λογικὴ, ἢ δὲ ἄλογος, καὶ τις καὶ φυτική; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἀμέριστον αὐτῆς κατὰ τὸ λογικὸν τακτέον οὐ μεριζόμενον ἐν τοῖς σώμασι, τὸ δὲ μεριζόμενον περὶ σώματα ἐν μὲν ὄν καὶ αὐτό, περὶ δὲ τὰ σώματα μεριζόμενον παρεχόμενον τὴν
 20 αἰσθησιν πανταχοῦ, ἄλλην δύναμιν αὐτῆς θετέον, τό τε πλαστικὸν αὐτῆς καὶ ποιητικὸν σωμάτων δύνάμιν ἄλλην. οὐχ ὅτι δὲ πλείους αἱ δυνάμεις, οὐ μία. καὶ γὰρ ἐν τῷ σπέρματι πλείους αἱ δυνάμεις καὶ ἐν καὶ ἐξ ἐνὸς τούτου πολλὰ ἐν. διὰ τί οὖν
 25 οὐ πανταχοῦ πᾶσαι; καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς μιᾶς ψυχῆς πανταχοῦ λεγομένης εἶναι ἢ αἰσθησις οὐκ ἐν πᾶσι τοῖς μέρεσιν ὁμοία, ὅ τε λόγος οὐκ ἐν ὅλῳ, τό τε φυτικὸν καὶ ἐν οἷς μὴ αἰσθησις· καὶ ὁμως εἰς ἐν ἀνατρέχει ἀποστάντος τοῦ σώματος. τὸ δὲ θρεπτι-
 80 κὸν εἰ ἐκ τοῦ ὅλου ἔχει, καὶ ἐκείνης. διὰ τί οὖν οὐ καὶ παρὰ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς τὸ θρεπτικόν; ὅτι τὸ τρεφόμενον μέρος τοῦ ὅλου, ὃ καὶ παθητικῶς

αἰσθητικόν· ἡ δὲ αἰσθησις ἡ κρίνουσα μετὰ νοῦ
ἐκαστον, ἣ οὐδὲν ἑδεῖ πλάττειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὅλου
τὴν πλάσιν ἔχον. ἐπεὶ καὶ ἐποίησεν αὐτή, εἰ μὴ
ἐν τῷ ὅλῳ τούτῳ ἑδεῖ αὐτὴν εἶναι.

4. ταῦτα μὲν οὖν εἴρηται ὥς μὴ θαυμάζειν 5
τὴν εἰς ἓν ἀναγωγὴν. ἀλλὰ γὰρ ζητεῖ ὁ λόγος,
πῶς μία; ἄρα γὰρ ὥς ἀπὸ μιᾶς μία αἰ πᾶσαι;
καὶ εἰ [ὥς] ἀπὸ μιᾶς, μεριζομένης ταύτης ἢ μενου-
σης μὲν ὅλης, ποιούσης δὲ παρ' αὐτῆς οὐδὲν ἦττον
πολλὰς; καὶ πῶς ἂν μένουσα οὐσία πολλὰς ποιοῖ 10
ἐξ αὐτῆς; λέγωμεν οὖν συλλήπτορα ἡμῖν γενέσθαι
θεὸν παρακαλέσαντες, ὥς δεῖ μὲν εἶναι μίαν πρό-
τερον, εἴπερ πολλαί, καὶ ἐκ ταύτης τὰς πολλὰς
εἶναι. εἰ μὲν οὖν σῶμα εἴη, ἀνάγκη μεριζομένου
τούτου τὰς πολλὰς γίνεσθαι, ἄλλην πάντῃ οὐσίαν, 15
τὴν δὲ ἄλλην γιγνομένην, καὶ ὁμοιομεροῦς οὐσης
ὁμοειδεῖς πάσας γενέσθαι εἶδος ἓν ταύτῳ φερού-
σας ὅλον, τοῖς δὲ ὄγκοις ἐτέρας, καὶ εἰ μὲν κατὰ
p. 480 τοὺς ὄγκους εἶχον τοὺς ὑποκειμένους τὸ ψυχὰι
εἶναι, ἄλλας ἀλλήλων εἶναι, εἰ δὲ κατὰ τὸ εἶδος, 20
μίαν τῷ εἶδει ψυχὰς εἶναι. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ
μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐν πολλοῖς σώμασι ψυχὴν
ὑπάρχειν καὶ πρὸ ταύτης τῆς μιᾶς τῆς ἐν πολλοῖς
ἄλλην αὐ εἶναι μὴ ἐν πολλοῖς, ἀφ' ἧς ἡ ἐν πολ-
λοῖς μία, ὥσπερ εἰδῶλον οὐσα πολλαχοῦ φερόμενον 25
τῆς ἐν ἐνὶ μιᾶς, οἷον εἰ ἐκ θακτύλου ἐνὸς πολλοὶ
κηροὶ τὸν αὐτὸν τύπον ἀπομαξάμενοι φέροιεν.
ἐκείνως μὲν οὖν ἀνηλίσκετο ἂν εἰς πολλὰ σημεῖα,
ὥς δὲ τὸ δεύτερον ἀσώματον μὲν ἢ ψυχὴ ἐγίνετο.
καὶ πάθημα μὲν ὄν θαυμαστὸν οὐδὲν [ἂν] εἶχε 30
μίαν ποιότητα γενομένην ἐξ ἐνός τινος ἐν πολλοῖς
εἶναι· καὶ εἰ κατὰ τὸ συναμφοτέρου δὲ ἢ ψυχῇ,

θαυμαστόν οὐδέν. νῦν δὲ ἀσώματόν τε αὐτὴν
τιθέμεθα καὶ οὐσίαν.

5. πῶς οὖν οὐσία μία ἐν πολλαῖς; ἢ γὰρ ἡ
μία ἐν πᾶσιν ὅλη, ἢ ἀπὸ ὅλης καὶ μιᾶς αἰ πολλὰ
6 ἐκείνης μενούσης. ἐκείνη μὲν οὖν μία, αἰ δὲ πολλὰ
εἰς ταύτην ὡς μίαν δοῦσαν ἑαυτὴν εἰς πλῆθος καὶ οὐ
δοῦσαν· ἱκανὴ γὰρ πᾶσι παρασχεῖν ἑαυτὴν καὶ μένειν
μία· δύεται γὰρ εἰς πάντα ἅμα καὶ ἐκάστου οὐκ ἀπο-
τέμνεται πάντῃ. τὸ αὐτὸ οὖν ἐν πολλοῖς. μὴ δὴ τις
10 ἀπιστεῖτω· καὶ γὰρ ἡ ἐπιστήμη ὅλη καὶ τὰ μέρη αὐτῆς
ὡς μένειν τὴν ὅλην καὶ ἀπ' αὐτῆς τὰ μέρη· καὶ τὸ
σπέρμα ὅλον καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὰ μέρη, ἐν οἷς πέφυκε
μερῶζεσθαι, καὶ ἕκαστον ὅλον καὶ μένει ὅλον οὐκ
ἡλαττωμένον τὸ ὅλον· ἢ δ' ὕλη ἐμέρισε· καὶ πάντα
15 ἔν. ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, εἰποὶ τις ἄν, τὸ μέρος οὐχ
ὅλον. ἢ κακεῖ ἐνεργεῖα μὲν μέρος τὸ προχειρισθὲν οὐ
χρεῖα καὶ τοῦτο προτέτακται, ἔπεται μέντοι καὶ τὰ
ἄλλα δυνάμει λανθάνοντα καὶ ἔστι πάντα ἐν τῷ μέ-
ρει· καὶ ἴσως ταύτῃ ἢ [μὲν] ὅλη λέγεται, τὸ δὲ μέρος.
20 ἐκεῖ μὲν [οὖν] οἷον ἐνεργεῖα ἅμα πάντα. ἔτοιμον οὖν
ἕκαστον, ὃ προχειρίσασθαι θέλεις. ἐν δὲ τῷ μέρει τὸ
ἔτοιμον. ἐνδυναμοῦνται δὲ οἷον πλησιάσαν τῷ ὅλῳ. p. 481
ἐρημον δὲ τῶν ἄλλων θεωρημάτων οὐ δεῖ νομίζειν.
εἰ δὲ μή, ἔσται οὐκέτι τεχνικὸν οὐδὲ ἐπιστημονικόν,
25 ἀλλ' ὥσπερ ἄν καὶ εἰ παῖς λέγοι. εἰ οὖν ἐπιστημονι-
κόν, ἔχει δυνάμει καὶ τὰ πάντα. ἐπιστήσας γοῦν ὁ
ἐπιστήμων ἐπάγει τὰ ἄλλα οἷον ἀκολουθία· καὶ ὁ
γεωμέτρης δὲ ἐν τῇ ἀναλύσει δηλοῖ, ὡς τὸ ἐν ἔχει τὰ
πρὸ αὐτοῦ πάντα, δι' ὧν ἡ ἀνάλυσις, καὶ τὰ ἐφεξῆς
30 δέ, ἃ ἐξ αὐτοῦ γεννᾶται. ἀλλὰ ταῦτα διὰ τὴν ἡμετέ-
ραν ἀσθενεῖαν ἀπιστεῖται, καὶ διὰ τὸ σῶμα ἐπι-
σκοτεῖται· ἐκεῖ δὲ φανὰ πάντα καὶ ἕκαστον.

ΠΛΩΤΙΝΟΥ

ΕΝΝΕΑΣ ΠΕΜΠΤΗ.

I.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΑΡΧΙΚΩΝ ΤΠΟΣΤΑΣΕΩΝ.

1. Τί ποτε ἄρα ἐστὶ τὸ πεποιηκὸς τὰς ψυχὰς p. 481
 πατρὸς θεοῦ ἐπιλαθέσθαι, καὶ μοίρας ἐκείθεν
 οὔσας καὶ ὅλως ἐκείνου ἀγνοῆσαι καὶ ἑαυτὰς καὶ
 5 ἐκείνον; ἀρχὴ μὲν οὖν αὐταῖς τοῦ κακοῦ ἡ τόλμα
 καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ πρώτη ἐτερότης καὶ τὸ βουλη-
 θῆναι δὲ ἑαυτῶν εἶναι. τῷ δὲ αὐτεξουσίῳ ἐπει- p. 482
 δήπερ ἐφάνησαν ἡσθεῖσαι πολλῷ τῷ κινεῖσθαι
 παρ' αὐτῶν κεχηρημένοι, τὴν ἐναντίαν δραμοῦσαι
 10 καὶ πλείστην ἀπόστασιν πεποιημένοι ἡγνόησαν καὶ
 ἑαυτὰς ἐκείθεν εἶναι. ὥσπερ παῖδες εὐθύς ἀπο-
 σπασθέντες ἀπὸ πατέρων καὶ πολὺν χρόνον πόρρω
 τραφέντες ἀγνοοῦσι καὶ ἑαυτοὺς καὶ πατέρας. οὔτ'
 οὖν ἔτι ἐκείνον οὔτε ἑαυτὰς ὁρῶσαι, ἀτιμάσασαι
 15 ἑαυτὰς ἀγνοίᾳ τοῦ γένους, τιμήσασαι τὰλλα καὶ
 πάντα μᾶλλον ἢ ἑαυτὰς θαυμάσασαι καὶ πρὸς αὐτὰ
 ἐκπλαγεῖσαι καὶ ἀγασθεῖσαι καὶ ἐξηρητημένοι τού-
 των ἀπέρρηξαν ὡς οἶόν τε ἑαυτὰς ὧν ἀπεστράφησαν
 ἀτιμάσασαι. ὥστε συμβαίνει τῆς παντελοῦς ἀγνοίας
 20 ἐκείνου ἡ τῶνδε τιμὴ καὶ ἡ ἑαυτῶν ἀτιμία εἶναι
 αἰτία. ἅμα γὰρ διώκεται ἄλλο καὶ θαυμάζεται καὶ
 τὸ θαυμάζον καὶ διῶκον ὁμολογεῖ χειρὸν εἶναι.
 χειρὸν δὲ αὐτό τι θέμενον γιγνομένων καὶ ἀπολλυ-
 μένων ἀτιμότητόν τε καὶ θνητότατον πάντων ὧν
 25 τιμᾷ ὑπολαμβάνον οὔτε θεοῦ φύσιν οὔτε δύναμιν

ἂν ποτε ἐν θυμῷ βάλοιτο. διὸ δεῖ διττὸν γίνε-
 σθαι τὸν λόγον πρὸς τοὺς οὕτω διακειμένους,
 εἴπερ τις ἐπιστρέψοι αὐτοὺς εἰς τὰ ἐναντία καὶ
 τὰ πρῶτα καὶ ἀνάγοι μέχρι τοῦ ἀκροτάτου καὶ
 ἐνὸς καὶ πρώτου. τίς οὖν ἐκάτερος; ὁ μὲν δεικνὺς 5
 τὴν ἀτιμίαν τῶν νῦν ψυχῇ τιμωμένων, ὃν ἐν
 ἄλλοις δίμεν ἐπὶ πλεον, ὁ δὲ διδάσκων καὶ ἀνα-
 μιμνήσκων τὴν ψυχὴν οἶον τοῦ γένους καὶ τῆς
 ἀξίας, ὃς πρότερός ἐστιν ἐκείνου καὶ σαφηνισθεὶς
 κἀκεῖνον δηλώσει· περὶ οὗ νῦν λεκτέον, ἐγγὺς 10
 γὰρ οὗτος τοῦ ζητουμένου καὶ πρὸ ἔργου πρὸς
 ἐκεῖνον. τὸ γὰρ ζητοῦν ἐστὶ ψυχὴ, καὶ τί ὃν ζητεῖ
 γνωστέον αὐτῇ, ἵνα αὐτὴν πρότερον μάθῃ, εἰ
 δύναμιν ἔχει τοῦ τὰ τοιαῦτα ζητεῖν, καὶ εἰ ὄμμα
 τοιοῦτον ἔχει, οἶον ἰδεῖν, καὶ εἰ προσήκει ζητεῖν. 15
 εἰ μὲν γὰρ ἄλλότρια, τί δεῖ; εἰ δὲ συγγενῇ, καὶ
 προσήκει καὶ δύναται εὗρεῖν.

2. ἐνθυμείσθω τοίνυν πρῶτον ἐκεῖνο πᾶσα ψυχὴ,
 ὥς αὐτὴ μὲν ζῶα ἐποίησε πάντα ἐμπνεύσασα αὐ-
 τοῖς ζωὴν, ἃ τε γῇ τρέφει ἃ τε θάλασσα ἃ τε ἐν 20
 αἴρι ἃ τε ἐν οὐρανῷ ἄστροα θεῖα, αὐτὴ δὲ ἥλιον,
 αὐτὴ δὲ τὸν μέγαν τοῦτον οὐρανόν, καὶ αὐτὴ ἐκό-
 σμησεν, αὐτὴ δὲ ἐν τάξει περιάγει φύσις οὐσα ἐτέρα
 ὧν κοσμεῖ καὶ ὧν κινεῖ καὶ ἃ ζῆν ποιεῖ· καὶ τούτων
 ἀνάγκη εἶναι τιμιωτέραν, γιγνομένων [μὲν] τούτων 25
 p. 483 καὶ φθειρομένων, ὅταν αὐτὰ ψυχὴ ἀπολείπῃ ἢ χορη-
 γεῖ τὸ ζῆν, αὐτὴ δὲ οὐσα αἰετῶ μὴ ἀπολείπειν
 ἑαυτήν. τίς δὲ [ὁ] τρόπος τῆς χορηγίας τοῦ ζῆν ἐν τε
 τῷ σύμπαντι ἐν τε τοῖς ἐκάστοις, ὧδε λογιζέσθω.
 σκοπεῖσθω δὴ τὴν μεγάλην ψυχὴν ἄλλη ψυχὴ οὐ 30
 μικρὰ ἀξία τοῦ σκοπεῖν γενομένη ἀπαλλαγεῖσα ἀπά-
 της καὶ τῶν γεγοητευκότων τὰς ἄλλας ἡσύχῃ τῇ κατα-

στάσει. ἥσυχον δὲ αὐτῇ ἔστω μὴ μόνον τὸ περιε-
 μενον σῶμα καὶ ὁ τοῦ σώματος κλύδων, ἀλλὰ καὶ
 πᾶν τὸ περιέχον· ἥσυχος μὲν γῆ, ἥσυχος δὲ θάλασσα
 καὶ ἄηρ καὶ αὐτὸς οὐρανὸς (ἀμείνων). νοεῖτω δὲ
 5 πάντοθεν εἰς αὐτὸν ἑστῶτα ψυχὴν ἔξωθεν οἶον
 εἰσρέουσιν καὶ εἰσχυθεῖσαν καὶ πάντοθεν εἰσιούσαν
 καὶ εἰσλάμπουσιν· οἶον σκοτεινὸν νέφος ἡλίου
 βολαὶ φωτίσασαι λάμπειν ποιοῦσι χρυσοειδῆ ὄψιν
 διδοῦσαι, οὕτω τοι καὶ ψυχὴ ἐλθοῦσα εἰς σῶμα
 10 οὐρανοῦ ἔδωκε μὲν ζωὴν, ἔδωκε δὲ ἀθανασίαν,
 ἥγειρε δὲ κείμενον. ὁ δὲ κινηθεὶς κίνησιν αἰδίδιον
 ὑπὸ ψυχῆς ἐμφρόνως ἀγούσης ζῶον εὐδαιμον ἐγέ-
 νετο, ἔσχε τε ἀξίαν οὐρανὸς ψυχῆς εἰσοικισθείσης
 ὦν πρὸ ψυχῆς σῶμα νεκρὸν, γῆ καὶ ὕδωρ, μᾶλλον
 15 δὲ σκότος ὕλης καὶ μὴ ὄν καὶ ὃ στυγερούσιν οἱ
 θεοί, φησί τις. γένοιτο δ' ἂν φανερωτέρα αὐτῆς
 καὶ ἐναργεστέρα ἢ δύναιμι καὶ ἢ φύσις, εἴ τις
 ἐνταῦθα διανοηθείη, ὅπως περιέχει καὶ ἄγει ταῖς
 αὐτῆς βουλήσεσι τὸν οὐρανόν. παντὶ μὲν γὰρ τῷ
 20 μεγέθει τούτῳ, ὅσος ἐστίν, ἔδωκεν ἑαυτὴν καὶ πᾶν
 διάστημα καὶ μέγα καὶ μικρὸν ἐψύχεται ἄλλον μὲν
 ἄλλῃ κειμένου τοῦ σώματος καὶ τοῦ μὲν ὠδί, τοῦ
 δὲ ὠδί ὄντος, καὶ τῶν μὲν ἐξ ἐναντίας, τῶν δὲ
 ἄλλην ἀπάρτησιν ἀπ' ἀλλήλων ἐχόντων. ἀλλ' οὐχ
 25 ἡ ψυχὴ οὕτως, οὐδὲ μέρει ἑαυτῆς ἐκάστω κατα-
 κερατισθεῖσα μορίῳ ψυχῆς ζῆν ποιεῖ, ἀλλὰ πάντα
 ζῆ τῇ ὅλῃ, καὶ πάρεστι πᾶσα πανταχοῦ τῷ γεννή-
 σαντι πατρὶ ὁμοιουμένη καὶ κατὰ τὸ ἐν καὶ κατὰ
 τὸ πάντη. καὶ πολὺς ὦν ὁ οὐρανὸς καὶ ἄλλος
 30 ἄλλῃ ἐν ἐστὶ τῇ ταύτης δυνάμει καὶ θεὸς ἐστὶ
 διὰ ταύτην ὁ κόσμος ὅδε. ἔστι δὲ καὶ ἥλιος
 θεός, ὅτι ἔμψυχος, καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα, καὶ ἡμεῖς,

εἴπερ τι, διὰ τοῦτο· ἵνεκνες γὰρ κοπρίων ἐκβλη-
 τότεροι'. τὴν δὴ θεοῖς αἰτίαν τοῦ θεοῖς εἶναι
 ἀνάγκη πρεσβυτέραν (θεὸν) αὐτῶν εἶναι· ὁμοειδῆς
 δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα, καὶ ὅταν ἄνευ τῶν προσελ-
 θόντων σκοπῆς λαβὼν κεκαθαρμένην, εὐρήσεις 5
 τὸ αὐτὸ τίμιον, ὃ ἦν ψυχὴ, καὶ τιμιώτερον παν-
 τὸς τοῦ ὃ ἂν σωματικὸν ἦ. γῆ γὰρ πάντα· καὶ
 πῦρ δὲ ἦ, τί ἂν εἴη τὸ καλὸν αὐτοῦ; καὶ ὅσα ἐκ
 τούτων σύνθεται καὶ ὕδωρ αὐτοῖς προσθῆς καὶ
 ἄερα. εἰ δ' ὅτι ἐμψυχον διωκτὸν ἔσται, τί παρεῖς 10
 τις ἑαυτὸν ἄλλον διώκει; τὴν δὲ ἐν ἄλλῃ ψυχὴν
 ἀγόμενος σεαυτὸν ἄγασαι.

p. 484

3. οὕτω δὲ τιμίου καὶ θείου ὄντος χρήματος
 τῆς ψυχῆς, πιστεύσας ἤδη τῷ τοιούτῳ θεὸν μετιέ-
 ναι μετὰ τοιαύτης αἰτίας ἀνάβαινε πρὸς ἐκείνον· 15
 πάντως που οὐ πόρρω ἐπιβαλεῖς· οὐδὲ πολλὰ τὰ
 μεταξύ. λάμβανε τοίνυν τοῦ θείου τούτου θειό-
 τερον τὸ ψυχῆς πρὸς τὸ ἄνω γειτόνημα, μεθ' ὃ
 καὶ ἄφ' οὗ ἡ ψυχὴ· καίπερ γὰρ οὕσα χρήμα, οἷον
 ἔδειξεν ὁ λόγος, εἰκὼν τίς ἐστι νοῦ· οἷον λόγος 20
 ὁ ἐν προφορᾷ λόγου τοῦ ἐν ψυχῇ, οὕτω τοι καὶ
 αὐτῇ λόγος νοῦ καὶ ἡ πᾶσα ἐνέργεια καθ' ἣν
 προέεται ζωὴν εἰς ἄλλον ὑπόστασιν· οἷον πυρὸς
 τὸ μὲν ἡ συνοῦσα θερμοτήτης, ἡ δὲ ἣν παρέχει. δεῖ
 δὲ λαβεῖν ἐκεῖ οὐκ ἐκρέουσιν, ἀλλὰ μένουσαν μὲν 25
 τὴν ἐν αὐτῷ, τὴν δὲ ἄλλην ὑφισταμένην. οὕσα
 οὖν ἀπὸ νοῦ νοερά ἐστι, καὶ ἐν λογισμοῖς ὁ νοῦς
 αὐτῆς καὶ ἡ τελείωσις ἀπ' αὐτοῦ πάλιν οἷον πατρὸς
 ἐκθρέψαντος, ὃν οὐ τέλειον ὥς πρὸς αὐτὸν ἐγέν-
 νησεν. ἦ τε οὖν ὑπόστασις αὐτῇ ἀπὸ νοῦ ὃ τε 30
 ἐνεργεία λόγος νοῦ αὐτῇ ὁρωμένου. ὅταν γὰρ
 ἐνίδῃ εἰς νοῦν, ἐνδοθεν ἔχει καὶ οἰκεῖα, ἃ νοεῖ

καὶ ἐνεργεῖ. καὶ ταύτας μόνας δεῖ λέγειν ἐνεργείας
 ψυχῆς, ὅσα νοερώς καὶ ὅσα οἰκοθεν· τὰ δὲ χεῖρω
 ἄλλοθεν καὶ πάθη ψυχῆς τῆς τοιαύτης. νοῦς οὖν
 ἐπὶ μᾶλλον θειοτέραν ποιεῖ καὶ τῷ πατῆρι εἶναι
 5 καὶ τῷ παρῆναι· οὐδὲν γὰρ μεταξὺ ἢ τὸ ἐτέροις
 εἶναι, ὡς ἐφεξῆς μέντοι καὶ ὡς τὸ δεχόμενον, τὸ
 δὲ ὡς εἶδος· καλὰ δὲ καὶ ἡ νοῦ ὕλη νοοειδῆς
 οὐσα καὶ ἀπλῆ, οἷον δὴ ὁ νοῦς. καὶ αὐτῷ μὲν
 τούτῳ δῆλον, ὅτι κρείττων ψυχῆς τοιαῦδε οὐσης.

10 4. ἴδοι δ' ἄν τις καὶ ἐκ τῶνδε· κόσμον αἰ-
 σθητὸν τόνδε εἴ τις θαυμάζει εἰς τε τὸ μέγεθος καὶ
 τὸ κάλλος καὶ τὴν τάξιν τῆς φορᾶς τῆς αἰδίου ἀπο-
 βλέπων καὶ θεοὺς τοὺς ἐν αὐτῷ, τοὺς μὲν ὁρωμέ-
 νους, τοὺς δὲ καὶ ἀφανεῖς ὄντας, καὶ δαίμονας καὶ

15 ζῷα φυτὰ τε πάντα, ἐπὶ τὸ ἀρχέτυπον αὐτοῦ καὶ p. 485
 τὸ ἀληθινώτερον ἀναβὰς κἀκεῖ πάντα ἰδέτω νοητὰ
 καὶ παρ' αὐτῶν αἰδία ἐν οἰκείᾳ συνέσει καὶ ζωῇ,
 καὶ τούτων τὸν ἀκήρατον νοῦν προστάτην, καὶ
 σοφίαν ἀμήχανον, καὶ τὸν ὡς ἀληθῶς ἐπὶ Κρόνου

20 βίον θεοῦ κόρου καὶ νοῦ ὄντος. πάντα γὰρ ἐν
 αὐτῷ τὰ ἀθάνατα περιέχει, νοῦν πάντα, θεὸν
 πάντα, ψυχὴν πᾶσαν, ἐστῶτα αἰεὶ. τί γὰρ ζητεῖ
 μεταβάλλειν εὖ ἔχων; ποῖ δὲ μετελθεῖν πάντα
 παρ' αὐτῷ ἔχων; ἀλλ' οὐδὲ αὖξην ζητεῖ τελειότατος

25 ὢν. διὸ καὶ τὰ παρ' αὐτῷ πάντα τέλεια, ἵνα
 πάντῃ ἢ τέλειος οὐδὲν ἔχων ὃ τι μὴ τοιοῦτον,
 οὐδὲν [δ'] ἔχων ἐν αὐτῷ ὃ μὴ νοεῖ· νοεῖ δὲ οὐ
 ζητῶν, ἀλλ' ἔχων. καὶ τὸ μακάριον αὐτῷ οὐκ
 ἐπὶ κτήτον, ἀλλ' ἐν αἰῶνι πάντα, καὶ ὁ ὄντως

30 αἰῶν, ὃν μιμεῖται χρόνος περιθέων ψυχὴν τὰ μὲν
 παριείς, τοῖς δὲ ἐπιβάλλων. καὶ γὰρ ἄλλα καὶ
 ἄλλα αὐτῷ περὶ ψυχὴν· ποτὲ γὰρ Σωκράτης, ποτὲ

δὲ ἵππος, ἐν τι αἰὲ τῶν ὄντων· ὁ δὲ νοῦς
 πάντα. ἔχει οὖν ἐν αὐτῷ πάντα ἐστῶτα ἐν τῷ
 αὐτῷ, καὶ ἔστι μόνον, καὶ τὸ ἔστιν αἰεὶ, καὶ
 οὐδαμοῦ τὸ μέλλον· ἔστι γὰρ καὶ τότε· οὐδὲ
 τὸ παρεληλυθός· οὐ γάρ τι ἐκεῖ παρελήλυθεν, 5
 ἀλλ' ἐνέστηκεν αἰεὶ ἅτε τὰ αὐτὰ ὄντα οἶον ἀγα-
 πῶντα ἑαυτὰ οὕτως ἔχοντα. ἕκαστον δὲ αὐτῶν
 νοῦς καὶ ὃν ἔστι καὶ τὸ σύμπαν πᾶς νοῦς καὶ πᾶν
 ὄν, ὁ μὲν νοῦς κατὰ τὸ νοεῖν ὑφιστάς τὸ ὄν, τὸ
 δὲ ὄν τῷ νοεῖσθαι τῷ νῷ διδόν τὸ νοεῖν καὶ τὸ 10
 εἶναι· τοῦ δὲ νοεῖν αἴτιον ἄλλο, ὃ καὶ τῷ ὄντι.
 ἀμφοτέρων οὖν ἅμα αἴτιον ἄλλο. ἅμα μὲν γὰρ
 ἐκεῖνα καὶ συννύσσει καὶ οὐκ ἀπολείπει ἄλληλα,
 ἀλλὰ δύο ὄντα τοῦτο τὸ ἐν ὁμοῦ νοῦς καὶ ὄν καὶ
 νοοῦν καὶ νοούμενον, ὁ μὲν νοῦς κατὰ τὸ νοεῖν, 15
 τὸ δὲ ὄν κατὰ τὸ νοούμενον. οὐ γὰρ ἂν γένοιτο
 τὸ νοεῖν ἑτερότητας μὴ οὔσης καὶ ταυτότητας δέ.
 γίνεται οὖν τὰ πρῶτα νοῦς, ὄν, ἑτερότης, ταυτό-
 της· δεῖ δὲ καὶ κίνησιν λαβεῖν καὶ στάσιν. καὶ
 κίνησιν μὲν, εἰ νοεῖ, στάσιν δέ, ἵνα τὸ αὐτό. 20
 τὴν δὲ ἑτερότητα, ἵν' ἡ νοοῦν καὶ νοούμενον. ἡ
 ἐὰν ἀφέλῃς τὴν ἑτερότητα, ἐν γενόμενον σιωπή-
 σεται· δεῖ δὲ καὶ τοῖς νοηθεῖσιν ἑτερότητα πρὸς
 ἄλληλα εἶναι. ταῦτόν δέ, ἐπεὶ ἐν ἑαυτῷ, καὶ κοι-
 νὸν δέ τι ἐν πᾶσι· καὶ ἡ διαφορὰ ἑτερότης. 25
 ταῦτα δὲ πλείω γενόμενα ἀριθμὸν καὶ τὸ ποσὸν
 ποιεῖ· καὶ τὸ ποιὸν δὲ ἡ ἐκάστων τούτων ιδιότης,
 ἐξ ὧν ὡς ἀρχῶν τᾶλλα.

p. 486

5. πολὺς οὖν οὗτος ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ ψυχῇ τῇδε
 ὑπάρχει ἐν τούτοις εἶναι συναφθεῖσιν, εἰ μὴ ἀπο- 30
 στατεῖν ἐθέλοι. πελάσασα οὖν αὐτῷ καὶ οἶον ἐν
 γενομένη ζητεῖ. τίς οὖν ὁ τοῦτον γεννήσας, ὁ

ἀπλοῦς καὶ ὁ πρὸ [τοῦ] τοιούτου, ὁ αἰτιος τοῦ καὶ
 εἶναι καὶ πολὺν εἶναι τοῦτον, ὁ τὸν ἀριθμὸν ποιῶν;
 ὁ γὰρ ἀριθμὸς οὐ πρῶτος· καὶ γὰρ πρὸ [τῆς] δυά-
 δος τὸ ἔν, δεύτερον δὲ δυάς καὶ παρὰ τοῦ ἐνὸς
 5 γεγεννημένη ἐκεῖνο ὀριστὴν ἔχει, αὐτὴ δὲ ἀόριστον
 παρ' αὐτῆς· ὅταν δὲ ὀρισθῇ, ἀριθμὸς ἤδη· ἀριθμὸς
 δὲ ὥς οὐσία. ἀριθμὸς δὲ καὶ ἡ ψυχὴ. οὐ γὰρ
 ὄγκοι τὰ πρῶτα οὐδὲ μεγέθη· τὰ γὰρ παχέα ταῦτα
 ὕστερα, ἃ ὄντα ἡ αἰσθησις οἶεται. οὐδὲ ἐν σπέρ-
 10 μασι δὲ τὸ ὑγρὸν τὸ τίμιον, ἀλλὰ τὸ μὴ ὀρώμενον·
 τοῦτο δὲ ἀριθμὸς καὶ λόγος. ὁ οὖν ἐκεῖ λεγόμενος
 ἀριθμὸς καὶ ἡ δυάς λόγοι καὶ νοῦς· ἀλλὰ ἀόριστος
 μὲν ἡ δυάς τῷ οἶον ὑποκειμένῳ λαμβανομένη, ὁ
 δὲ ἀριθμὸς ὁ ἐξ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐνὸς εἶδος ἐκάστου
 * 15 οἶον μορφωθέντος τοῖς γενομένοις εἰδεσιν ἐν αὐτῷ·
 μορφοῦται δὲ ἄλλον μὲν τρόπον παρὰ τοῦ ἐνός,
 ἄλλον δὲ παρ' αὐτοῦ, οἶον ὅψις ἢ κατ' ἐνέργειαν.
 *** ἔστι γὰρ ἡ νόησις ὅρασις ὀρώσα [καὶ] ἄμφω τὸ ἔν.
 6. πῶς οὖν ὀρᾷ καὶ τίνα, καὶ πῶς ὅλως ὑπέστη
 20 καὶ ἐξ ἐκείνου γέγονεν, ἵνα καὶ ὀρᾷ; νῦν μὲν γὰρ
 τὴν ἀνάγκην τοῦ εἶναι ταῦτα ἡ ψυχὴ ἔχει, ἐπι-
 ποθεῖ δὲ τὸ θρυλούμενον δὴ τοῦτο καὶ παρὰ τοῖς
 πάλαι σοφοῖς, πῶς ἐξ ἐνός τοιούτου ὄντος, οἶον
 λέγομεν τὸ ἔν εἶναι, ὑπόστασιν ἔσχεν ὁτιοῦν εἴτε
 25 πλήθος εἴτε δυάς εἴτε ἀριθμὸς, ἀλλ' οὐκ ἔμεινεν
 ἐκεῖνο ἐφ' ἑαυτοῦ, τοσοῦτον δὲ πλήθος ἐξεργούη,
 ὃ ὀρᾶται μὲν ἐν τοῖς οὐσιν, ἀνάγειν δὲ αὐτὸ πρὸς p. 487
 ἐκεῖνο ἀξιούμεν. ὥδε οὖν λεγέσθω θεὸν αὐτὸν
 ἐπικαλεσαμένοις οὐ λόγῳ γεγωνῶ, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ
 30 ἐκτείνασιν ἑαυτοὺς εἰς εὐχὴν πρὸς ἐκεῖνον, εὐχεσθαι
 τὸν τρόπον τοῦτον δυναμένους μόνους πρὸς μόνον.
 δεῖ τοίνυν θεατὴν ἐκείνου ἐν τῷ εἶσω οἶον νεῶ

ἐφ' ἑαυτοῦ ὄντος, μένοντος ἡσύχου ἐπέκεινα ἀπάν-
 των, τὰ οἶον πρὸς τὰ ἔξω ἤδη ἀγάλματα ἐστῶτα,
 μᾶλλον δὲ ἄγαλμα τὸ πρῶτον ἐκφανέν θεᾶσθαι
 πεφηνὸς τοῦτον τὸν τρόπον· παντὶ τῷ κινουμένῳ
 δεῖ τι εἶναι, πρὸς ὃ κινεῖται· μὴ ὄντος δὲ ἐκείνῳ 5
 μηδενὸς μὴ τιθώμεθα αὐτὸ κινεῖσθαι, ἀλλ' εἴ τι
 μετ' αὐτὸ γίνεται, ἐπιστραφέντος αἰεὶ ἐκείνου πρὸς
 αὐτὸ ἀναγκαῖόν ἐστι γεγνηέναι. ἐκποδὼν δὲ ἡμῖν
 ἔστω γένεσις ἢ ἐν χρόνῳ τὸν λόγον περὶ τῶν αἰεὶ
 ὄντων ποιουμένοις· τῷ δὲ λόγῳ τὴν γένεσιν προσά- 10
 πτοντας αὐτοῖς αἰτίας καὶ τάξεως ἀποδοῖσει τὸ γοῦν
 γινόμενον ἐκείθεν οὐ κινηθέντος φατέον γίνεσθαι·
 εἰ γὰρ κινηθέντος αὐτοῦ τι γίνοιτο, τρίτον ἀπ'
 ἐκείνου τὸ γινόμενον μετὰ τὴν κίνησιν ἂν γίνοιτο
 καὶ οὐ δεύτερον. δεῖ οὖν ἀκινήτου ὄντος, εἴ τι 15
 δεύτερον μετ' αὐτό, οὐ προσνεύσαντος οὐδὲ βου-
 ληθέντος οὐδὲ ὅλως κινηθέντος ὑποστῆναι αὐτό.
 πῶς οὖν; καὶ τί δεῖ νοῆσαι περὶ ἐκεῖνο μένον;
 περιλαμψιν ἐξ αὐτοῦ μὲν, ἐξ αὐτοῦ δὲ μένοντος,
 οἶον ἡλίου τὸ περὶ αὐτὸν λαμπρὸν φῶς περιθεόν, 20
 ἐξ αὐτοῦ αἰεὶ γεννώμενον μένοντος. καὶ πάντα τὰ
 ὄντα ἕως μένει ἐκ τῆς αὐτῶν οὐσίας ἀναγκαίαν
 τὴν περὶ αὐτὰ πρὸς τὸ ἔξω αὐτῶν ἐκ τῆς παρού-
 σης δυνάμεως δίδωσιν αὐτῶν ἐξηρτημένην ὑπό-
 στασιν, εἰκόνα οὖσαν οἶον ἀρχετύπων ὧν ἐξέφυ, 25
 πῦρ μὲν τὴν παρ' αὐτοῦ θερμότητα· καὶ χιὼν οὐκ
 εἴσω μόνον τὸ ψυχρὸν κατέχει· μάλιστα δὲ ὅσα
 εὐώδη μαρτυρεῖ τούτῳ· ἕως γὰρ ἔστι, πρόεισί τι
 ἐξ αὐτῶν περὶ αὐτά, ὧν ἀπολαύει ὑποστάντων ὃ
 τι πλησίον. καὶ πάντα δὲ ὅσα ἤδη τέλεια γεννᾷ· 30
 τὸ δὴ αἰεὶ τέλειον αἰεὶ καὶ αἰδίον γεννᾷ· καὶ ἔλατ-
 τον δὲ ἑαυτοῦ γεννᾷ. τί οὖν χρὴ περὶ τοῦ τελειο-

- τάτου λέγειν; μηδὲν ἀπ' αὐτοῦ ἢ τὰ μέγιστα μετ' αὐτό. μέγιστον δὲ μετ' αὐτὸ νοῦς καὶ δεύτερον· καὶ γὰρ ὁρᾷ ὁ νοῦς ἐκεῖνο καὶ δεῖται αὐτοῦ μόνου· ἐκεῖνο δὲ τούτου οὐδὲν· καὶ τὸ γεννώμενον ἀπὸ
- 5 κρείττονος νοῦ νοῦν εἶναι, καὶ κρείττων ἀπάντων νοῦς, ὅτι τᾶλλα μετ' αὐτόν· οἷον καὶ ἡ ψυχὴ λόγος νοῦ καὶ ἐνέργειά τις, ὥσπερ αὐτὸς ἐκείνου. ἀλλὰ ψυχῆς μὲν ἀμυδρὸς ὁ λόγος· ὡς γὰρ εἰδωλον νοῦ, ταύτῃ καὶ εἰς νοῦν βλέπειν δεῖ· νοῦς δὲ ὡσαύτως
- 10 πρὸς ἐκεῖνο, ἵνα ἢ νοῦς. ὁρᾷ δὲ αὐτὸ οὐ χωρι- p. 488 σθεῖς, ἀλλ' ὅτι μετ' αὐτὸ καὶ μεταξὺ οὐδέν, ὡς οὐδὲ ψυχῆς καὶ νοῦ. ποθεῖ δὲ πᾶν τὸ γεννῆσαν [τὸ γεγεννημένον] καὶ τοῦτο ἀγαπᾷ, καὶ μάλιστα ὅταν ὥσι μόνου τὸ γεννῆσαν καὶ τὸ γεγεννημένον·
- 15 ὅταν δὲ καὶ τὸ ἄριστον ἢ τὸ γεννῆσαν, ἐξ ἀνάγκης σύνεστιν αὐτῷ, ὡς τῇ ἑτερότητι μόνον κεχωρισθαι.
7. εἰκόνα δὲ ἐκείνου εἶναι λέγομεν τὸν νοῦν· δεῖ γὰρ σαφέστερον λέγειν· πρῶτον μὲν, ὅτι δεῖ πῶς εἶναι ἐκείνου τὸ γεννώμενον καὶ ἀποσῶζειν
- 20 πολλὰ αὐτοῦ καὶ εἶναι ὁμοιότητα πρὸς αὐτό, ὥσπερ καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. ἀλλ' οὐ νοῦς ἐκεῖνο. πῶς οὖν νοῦν γεννᾷ; ἢ ὅτι τῇ ἐπιστροφῇ πρὸς αὐτὸ ἐώρα· ἢ δὲ ὀρασις αὕτη νοῦς. τὸ γὰρ καταλαμβάνον ἄλλο ἢ αἰσθησις ἢ νοῦς· ** αἰσθησιν γραμ-
- 25 μὴν καὶ τὰ ἄλλα **. ἀλλ' ὁ κύκλος τοιοῦτος οἶος μερίζεσθαι· τοῦτο δὲ οὐχ οὕτως. ἢ καὶ ἐνταῦθα ἐν μὲν, ἀλλὰ τὸ ἐν δυνάμει πάντων. ὦν οὖν ἐστὶ δυνάμεις, ταῦτα ἀπὸ τῆς δυνάμεως οἷον σχιζομένη ἢ νόησις καθορᾷ. ἢ οὐκ ἂν ἦν νοῦς.
- 30 ἐπεὶ καὶ παρ' αὐτοῦ ἔχει ἤδη οἷον συναίσθησιν τῆς δυνάμεως, ὅτι δύναται οὐσίαν αὐτὸς γεννᾶν δι' αὐτόν καὶ ὀρίζειν τὸ εἶναι αὐτῷ τῇ παρ' ἐκεί-

νου δυνάμει, καὶ ὅτι οἶον μέρος ἔν τι τῶν ἐκείνου
 καὶ ἐξ ἐκείνου ἡ οὐσία καὶ ῥώννυται παρ' ἐκείνου
 καὶ τελειοῦται εἰς οὐσίαν παρ' ἐκείνου καὶ ἐξ ἐκεί-
 νου. ὁρᾷ δὲ αὐτῷ ἐκείθεν οἶον μεριστῷ ἐξ ἀμε-
 ρίστου καὶ τὸ ζῆν καὶ τὸ νοεῖν καὶ πάντα, ὅτι 5
 ἐκεῖνο μηδὲν τῶν πάντων· ταύτῃ γὰρ πάντα ἐξ
 ἐκείνου, ὅτι μὴ τινι μορφῇ κατείχετο ἐκεῖνο· μόνον
 γὰρ ἔν ἐκεῖνο. καὶ ὁ μὲν πάντα ἐν τοῖς οὖσιν
 ἂν ᾔην * * *. διὰ τοῦτο ἐκεῖνο οὐδὲν μὲν τῶν ἐν
 τῷ νῷ, ἐξ αὐτοῦ δὲ πάντα. διὸ καὶ οὐσίαι ταῦτα· 10
 ὠρισται γὰρ ἤδη καὶ οἶον μορφὴν ἑκαστον ἔχει·
 p. 489 τὸ δὲ ὃν δεῖ οὐκ ἐν ἀορίστῳ οἶον θεωρεῖσθαι,
 ἀλλ' ὅρῳ πεπηχθαι καὶ σιάσει· σιάσις δὲ τοῖς νοη-
 τοῖς ὀρισμὸς καὶ μορφή, οἷς καὶ τὴν ὑπόστασιν
 λαμβάνει. ταύτης τοι γενεᾶς ὁ νοῦς οὗτος ἄξιός 15
 τοῦ καθαρωτάτου μηδ' ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς πρώτης
 ἀρχῆς φῦναι, γενόμενον δὲ ἤδη τὰ ὄντα πάντα
 σὺν αὐτῷ γεννῆσαι, πᾶν μὲν τὸ τῶν ἰδεῶν κάλλος,
 πάντας δὲ θεοὺς νοητούς· πλήρη δὲ ὄντα ὧν ἐγέν-
 νησε καὶ ὥσπερ καταπιόντα πάλιν τῷ ἐν αὐτῷ 20
 ἔχειν μηδὲ ἐκπεσεῖν εἰς ὕλην μηδὲ τραφῆναι παρὰ
 τῇ Πέᾳ, ὥς τὰ μυστήρια καὶ οἱ μῦθοι οἱ περὶ θεῶν
 αἰνίττονται Κρόνον μὲν θεὸν σοφώτατον πρὸ τοῦ
 Διὸς γενέσθαι [διὰ τὸ] ἅ γεννᾷ πάλιν ἐν ἑαυτῷ
 ἔχειν, ἧ καὶ πλήρης καὶ νοῦς ἐν κόρῳ· μετὰ δὲ 25
 ταῦτά φασι Δία γεννᾶν κόρον ἤδη ὄντα· ψυχὴν
 γὰρ γεννᾷ νοῦς, νοῦς ὧν τέλειος. καὶ γὰρ τέλειον
 ὄντα γεννᾶν ἔδει, καὶ μὴ δύνάμιν οὖσαν τοσαύτην
 ἄγονον εἶναι. κρεῖττον δὲ οὐχ οἶόν τε ᾔην εἶναι
 οὐδ' ἐνταῦθα τὸ γεννώμενον, ἀλλ' ἔλαττον ὃν 30
 εἰδῶλον εἶναι αὐτοῦ, ἀόριστον μὲν ὡσαύτως, ὀρι-
 ζόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ γεννήσαντος καὶ οἶον εἶδο-

- ποιούμενον. νοῦ δὲ γέννημα λόγος τις καὶ ὑπό-
 στασις τὸ διανοούμενον· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ περὶ
 νοῦν κινούμενον καὶ νοῦ φῶς καὶ ἴχνος ἐξηρη-
 μένον ἐκείνου, κατὰ θάτερα μὲν συνηγμένον ἐκείνῳ
 5 καὶ ταύτῃ ἀποπιμπλάμενον καὶ ἀπολαῦον καὶ με-
 ταλαμβάνον αὐτοῦ καὶ νοοῦν, κατὰ θάτερα δὲ ἐφα-
 πτόμενον τῶν μετ' αὐτό, μᾶλλον δὲ γεννῶν καὶ
 αὐτό, ἃ ψυχῆς ἀνάγκη εἶναι χεῖρονα· περὶ ὧν ὕστε-
 ρον λεκτέον. καὶ μέχρι τούτων τὰ θεῖα.
- 10 8. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ Πλάτωνος τριττά·
 πάντα περὶ τὸν πάντων βασιλέα φησὶ τὰ πρῶτα,
 καὶ δεύτερον περὶ τὰ δεύτερα, καὶ περὶ τὰ τρίτα
 τρίτον. λέγει δὲ καὶ τοῦ αἰτίου εἶναι πατέρα αἰ-
 τιον μὲν τὸν νοῦν λέγων· δημιουργὸς γὰρ ὁ νοῦς
 15 αὐτῷ· τοῦτον δὲ φησὶ τὴν ψυχὴν ποιεῖν ἐν τῷ
 κρατῆρι ἐκείνῳ. τοῦ δὲ αἰτίου νοῦ ὄντος πατέρα
 φησὶ τὰγαθὸν καὶ τὸ ἐπέκεινα νοῦ καὶ ἐπέκεινα
 οὐσίας. πολλαχοῦ δὲ τὸ ὄν καὶ τὸν νοῦν τὴν
 ιδεάν λέγει· ὥστε Πλάτωνα εἰδέναι ἐκ μὲν τὰγα-
 20 θοῦ τὸν νοῦν, ἐκ δὲ τοῦ νοῦ τὴν ψυχὴν· καὶ εἶναι
 τοὺς λόγους τούσδε μὴ καινοὺς, μηδὲ νῦν ἀλλὰ
 πάλαι μὲν εἰρησθαι μὴ ἀναπεπταμένως, τοὺς δὲ
 νῦν λόγους ἐξηγητὰς ἐκείνων γεγυμένους μαρτυρίαις
 πιστωσαμένους τὰς δόξας ταύτας παλαιὰς εἶναι τοῖς
 25 αὐτοῦ (τοῦ) Πλάτωνος γράμμασιν. ἤπιετο μὲν οὖν
 καὶ Παρμενίδης πρότερον τῆς τοιαύτης δόξης, καθό-
 σον εἰς ταὐτὸ συνηγεν ὄν καὶ νοῦν, καὶ τὸ ὄν οὐκ
 ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐτίθετο· 'τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστίν
 τε καὶ εἶναι' λέγων καὶ ἀκίνητον λέγει τοῦτο καί- p.490
 30 τοι προστιθεὶς τὸ νοεῖν σωματικὴν πᾶσαν κίνησιν
 ἐξαιρῶν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα μένη ὡσαύτως, καὶ ὅγκῳ
 σφαίρας ἀπεικάξων, ὅτι πάντα ἔχει περιειλημμένα

καὶ ὅτι τὸ νοεῖν οὐκ ἔξω, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. ἐν δὲ λέγων ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασιν αἰτίαν εἶχεν ὡς τοῦ ἐνὸς τούτου πολλὰ εὐρισκομένου. ὁ δὲ παρὰ Πλάτωνι Παρμενίδης ἀκριβέστερον λέγων διαιρεῖ ἀπ' ἀλλήλων τὸ πρῶτον ἐν, ὃ κυριώτερον 5 ἐν, καὶ δεύτερον ἐν πολλὰ λέγων, καὶ τρίτον ἐν καὶ πολλά. καὶ σύμφωνος οὕτως καὶ αὐτός ἐστι ταῖς φύσεσι ταῖς τρισίν.

9. Ἀναξαγόρας δὲ νοῦν καθαρὸν καὶ ἀμιγῆ λέγων ἀπλοῦν καὶ αὐτός τίθεται τὸ πρῶτον καὶ 10 χωριστὸν τὸ ἐν, τὸ δ' ἀκριβὲς δι' ἀρχαιότητα παρῆκε. καὶ Ἡράκλειτος δὲ τὸ ἐν οἶδεν αἰδίων καὶ νοητόν· τὰ γὰρ σώματα γίνεταί αἰ καὶ ῥέοντα. τῷ δὲ Ἐμπεδοκλεῖ τὸ μὲν νεῖκος διαιρεῖ, ἡ δὲ φιλία τὸ ἐν· ἀσώματον δὲ καὶ αὐτός τοῦτο· τὰ δὲ στοι- 15 χεῖα ὡς ὕλη. Ἀριστοτέλης δὲ ὕστερον χωριστὸν μὲν τὸ πρῶτον καὶ νοητόν, νοεῖν δὲ αὐτὸ ἑαυτὸ λέγων πάλιν αὐτὸ οὐ τὸ πρῶτον ποιεῖ· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα νοητὰ ποιῶν καὶ τοσαῦτα, ὁπόσαι ἐν οὐρανῷ σφαῖραι, ἴν' ἕκαστον ἐκάστην κινῇ, ἄλλον 20 τρόπον λέγει τὰ ἐν τοῖς νοητοῖς ἢ Πλάτων, τὸ εὐλογον οὐκ ἔχων ἀνάγκην τιθέμενος. ἐπιστήσκει δ' ἂν τις εἰ καὶ εὐλόγως· εὐλογώτερον γὰρ πάσας πρὸς μίαν σύνταξιν συντελούσας πρὸς ἐν καὶ τὸ πρῶτον βλέπειν. ζητήσκει δ' ἂν τις τὰ πολλὰ 25 νοητὰ εἰ ἐξ ἐνός ἐστὶν αὐτῷ τοῦ πρώτου ἢ πολλὰ αἰ ἐν τοῖς νοητοῖς ἀρχαί· καὶ εἰ μὲν ἐξ ἐνός, ἀνάλογον δηλονότι ἔξει ὡς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς αἰ σφαῖραι ἄλλης ἄλλην περιεχούσης, μιᾶς δὲ τῆς ἔξω κρατούσης· ὥστε περιέχει ἂν καὶ τὸ πρῶτον καὶ 30 κόσμος νοητὸς ἐστὶ καὶ ὥσπερ ἐνταῦθα αἰ σφαῖραι οὐ κεναί, ἀλλὰ μεστή ἄστρον ἢ πρώτη, αἰ δὲ

ἔχουσιν ἄστροα, οὕτω καὶ κεῖ τὰ κινουῦντα πολλὰ ἐν
 αὐτοῖς ἔξει καὶ τὰ ἀληθέστερα ἐκεῖ. εἰ δ' ἕκαστον
 ἀρχή, κατὰ συντυχίαν αἱ ἀρχαὶ ἔσονται· καὶ διὰ
 τί συνέσονται καὶ πρὸς ἕν ἔργον τὴν τοῦ παντός p. 491
 5 οὐρανοῦ συμφωνίαν ὁμονοήσουσιν; πῶς δὲ ἴσα
 πρὸς τὰ νοητὰ καὶ κινουῦντα τὰ ἐν οὐρανῷ αἰσθητά;
 πῶς δὲ καὶ πολλὰ οὕτως ἀσώματα ὄντα ὕλης οὐ
 χωριζούσης; ὥστε τῶν ἀρχαίων οἱ μάλιστα συν-
 τασσόμενοι τοῖς Πυθαγόρου καὶ τῶν μετ' αὐτὸν
 10 καὶ Φερεκύδου δὲ περὶ ταύτην μὲν ἔσχον τὴν
 φύσιν· ἀλλ' οἱ μὲν ἐξεργάσαντο ἐν τοῖς αὐτῶν
 λόγοις, οἱ δὲ οὐκ ἐν λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀγράφοις
 ἐδείκνυνον συνουσίαις ἢ ὁλως ἀφείσαν.

10. ὅτι δὲ οὕτω χρηὴ νομίζειν ἔχειν, ὥς ἐστι
 15 μὲν τὸ ἐπέκεινα ὄντος τὸ ἔν, οἷον ἤθελεν ὁ λόγος
 δεικνύναι ὥς οἷόν τε ἦν περὶ τούτων ἐνδείκνυσθαι,
 ἔστι δὲ ἐφεξῆς τὸ ὄν καὶ νοῦς, τρίτη δὲ ἡ τῆς
 ψυχῆς φύσις, ἥδη δέδεικται. ὥσπερ δὲ ἐν τῇ φύσει
 τριττὰ ταῦτά ἐστι τὰ εἰρημένα, οὕτω χρηὴ νομίζειν
 20 καὶ παρ' ἡμῖν ταῦτα εἶναι. λέγω δὲ οὐκ ἐπὶ τοῖς
 αἰσθητοῖς — χωριστὰ γὰρ ταῦτα — ἀλλ' ἐπὶ τοῖς
 αἰσθητῶν ἔξω, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ ἔξω, ὥσπερ
 καὶ κεῖνα τοῦ παντός οὐρανοῦ ἔξω, οὕτω καὶ τὰ
 τοῦ ἀνθρώπου, οἷον λέγει Πλάτων τὸν εἰσὼ ἄν-
 25 θρωπον. ἔστι τοίνυν καὶ ἡ ἡμετέρα ψυχὴ θεῖόν
 τι καὶ φύσεως ἄλλης, ὅποια πᾶσα ἡ ψυχῆς φύσις·
 τελεία δὲ ἡ νοῦν ἔχουσα· νοῦς δὲ ὁ μὲν λογισό-
 μενος, ὁ δὲ λογίζεσθαι παρέχων. τὸ δὲ λογίζομε-
 νον τοῦτο τῆς ψυχῆς οὐδενὸς πρὸς τὸ λογίζεσθαι
 80 δεόμενον σωματικοῦ ὀργάνου, τὴν δὲ ἐνέργειαν
 ἑαυτοῦ ἐν καθαρῷ ἔχον, ἵνα καὶ λογίζεσθαι καθα-
 ρῶς οἷόν τε ἦ, χωριστὸν καὶ οὐ κεκραμένον σώματι

ἐν τῷ πρώτῳ νοητῷ τις τιθέμενος οὐκ ἂν σφάλ-
 λοιτο. οὐ γὰρ τόπον ζητητέον οὐ ἰδρύσομεν, ἀλλ'
 ἔξω τόπου παντός ποιητέον. οὕτω γὰρ τὸ καθ'
 αὐτὸ καὶ τὸ ἔξω καὶ τὸ ἄνυλον, ὅταν μόνον ἡ
 οὐδέν ἔχον παρὰ τῆς σώματος φύσεως. διὰ τοῦτο 5
 'καὶ ἔτι ἔξωθεν' φησὶν ἐπὶ τοῦ παντός 'τὴν ψυχὴν
 περιέβαλεν' ἐνδεικνύμενος τῆς ψυχῆς τὸ ἐν τῷ
 νοητῷ μένον· ἐπὶ δὲ ἡμῶν ἀνακύπτειν ἐπ' ἄκρα
 εἴρηκε τῇ κεφαλῇ. καὶ ἡ παρακέλευσις δὲ τοῦ
 χωρίζειν οὐ τόπῳ λέγεται — τοῦτο γὰρ φύσει κε- 10
 χωρισμένον ἐστίν — ἀλλὰ τῇ μὴ νεύσει καὶ ταῖς
 φαντασίαις καὶ τῇ ἀλλοτριότητι τῇ πρὸς τὸ σῶμα,
 εἴ πως καὶ τὸ λοιπὸν ψυχῆς εἶδος ἀναγάγοι τις
 καὶ συνενέγκαι πρὸς τὸ ἄνω καὶ τὸ ἐνταῦθα αὐτῆς
 ἰδρυμένον, ὃ μόνον ἐστὶ σώματος δημιουργὸν καὶ 15
 πλαστικὸν καὶ τὴν πραγματείαν περὶ τοῦτο ἔχον.

p. 492

11. οὔσης οὖν ψυχῆς τῆς λογισμένης περὶ
 δικαίων καὶ καλῶν καὶ λογισμοῦ ζητοῦντος εἰ τοῦτο
 δίκαιον καὶ εἰ τοῦτο καλόν, ἀνάγκη εἶναι καὶ
 ἐστὼς τι δίκαιον, ἅψ' οὐ καὶ ὁ λογισμὸς περὶ 20
 ψυχὴν γίνεται. ἡ πῶς ἂν λογίσαιτο; καὶ εἰ ὅτε
 μὲν λογίζεται περὶ τούτων ψυχῇ, ὅτε δὲ μή, δεῖ
 [μὴ] τὸν λογισόμενον, ἀλλ' αἰετὶ ἔχοντα τὸ δίκαιον
 νοῦν ἐν ἡμῖν εἶναι, εἶναι δὲ καὶ τὴν νοῦ ἀρχὴν
 καὶ αἰτίαν καὶ θεόν, οὐ μεριστοῦ ἐκείνου ὄντος, 25
 ἀλλὰ μένοντος ἐκείνου, καὶ οὐκ ἐν τόπῳ μένοντα
 ἐν πολλοῖς αὐτῷ θεωρεῖσθαι καθ' ἕκαστον τῶν δυ-
 ναμένων δέχεσθαι οἶον ἄλλον αὐτόν, ὥσπερ καὶ
 τὸ κέντρον ἐφ' ἑαυτοῦ ἐστίν, ἔχει δὲ καὶ ἕκαστον
 τῶν ἐν τῷ κύκλῳ σημειὸν ἐν αὐτῷ, καὶ αἱ γραμ- 30
 μαὶ τὸ ἴδιον προσφέρουσι πρὸς τοῦτο· τῷ γὰρ
 τοιούτῳ τῶν ἐν ἡμῖν καὶ ἡμεῖς ἐφαπτόμεθα καὶ

σύνεσμεν καὶ ἀνηρτήμεθα· ἐνιδρύμεθα δὲ οἱ ἂν
συννεύωμεν ἐκεῖ.

12. πῶς οὖν ἔχοντες τὰ τηλικάυτα οὐκ ἀντι-
λαμβανόμεθα, ἀλλ' ἀργοῦμεν ταῖς τοιαύταις ἐνεργ-
5 γείαις τὰ πολλὰ, οἱ δὲ οὐδ' ὅλως ἐνεργοῦσιν; [ἦ]
ἐκεῖνα μὲν ἐστὶν ἐν ταῖς αὐτῶν ἐνεργείαις αἰεὶ,
νοῦς καὶ τὸ πρὸ νοῦ αἰεὶ ἐν ἑαυτῷ — καὶ ψυχῇ
δὲ τὸ αἰκίνητον οὕτως· οὐ γὰρ πᾶν ὃ ἐν ψυχῇ
ἦδη αἰσθητόν, ἀλλὰ ἔρχεται εἰς ἡμᾶς, ὅταν εἰς
10 αἰσθησιν ἴῃ — ὅταν δὲ ἐνεργοῦν ἕκαστον μὴ μετα-
διδῶ τῷ αἰσθανομένῳ, οὕπῳ δι' ὅλης ψυχῆς ἐλή-
λυθεν. οὕπῳ οὖν γινώσκομεν ἅτε μετὰ τοῦ αἰσθη-
τικοῦ ὄντες καὶ οὐ μόριον ψυχῆς, ἀλλ' ἡ ἅπασα
ψυχὴ ὄντες. καὶ ἔτι ἕκαστον τῶν ψυχικῶν ζῶν
15 αἰεὶ ἐνεργεῖ αἰεὶ καθ' αὐτὸ τὸ αὐτοῦ· τὸ δὲ γνω-
ρίζειν, ὅταν μετὰδοσις γένηται καὶ ἀντίληψις. δεῖ
τοίνυν, εἰ τῶν οὕτω παρόντων ἀντίληψις ἔσται,
καὶ τὸ ἀντιλαμβανόμενον εἰς τὸ εἶσω ἐπιστρέφειν,
κάκεῖ ποιεῖν τὴν προσοχὴν ἔχειν· ὥσπερ εἴ τις
20 ἀκοῦσαι ἀναμένων, ἣν ἐθέλει φωνήν, τῶν ἄλλων
φωνῶν ἀποστὰς τὸ οὖς ἐγείρει πρὸς τὸ ἄμεινον
τῶν ἀκουστῶν, ὁπότε ἐκεῖνο προσέλθοι, οὕτω τοι
καὶ ἐνταῦθα δεῖ τὰς μὲν αἰσθητὰς ἀκούσεις ἀφέντα,
εἰ μὴ καθόσον ἀνάγκη, τὴν τῆς ψυχῆς εἰς τὸ ἀντι- p. 493
25 λαμβάνεσθαι δύναμιν φυλάττειν καθαρὰν καὶ ἔτοι-
μον ἀκούειν φθόγγων τῶν ἄνω.

II.

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ
ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

1. Τὸ ἐν πάντα καὶ οὐδὲ ἐν· ἀρχὴ γὰρ πάν-
των οὐ πάντα, ἀλλ' ἐκείνης πάντα· ἐκεῖ γὰρ
p. 494 οἶον ἀνέδραμε· μᾶλλον δὲ οὐπω ἔστιν, ἀλλ' ἔσται. 5
πῶς οὖν ἐξ ἀπλοῦ ἐνὸς οὐδεμιᾶς ἐν ταύτῳ φαινο-
μένης ποικιλίας, οὐ διπλῆς ὅτουοῦν; ἢ ὅτι οὐδὲν
ἦν ἐν αὐτῷ, διὰ τοῦτο ἐξ αὐτοῦ πάντα, καὶ ἵνα
τὸ ὄν ἦ, διὰ τοῦτο αὐτὸ οὐκ ὄν, γεννητῆς δὲ
αὐτοῦ· καὶ πρώτη οἶον γέννησις αὕτη· ὄν γὰρ 10
τέλειον τῷ μηδὲν ζητεῖν μηδὲ ἔχειν μηδὲ δεῖσθαι
οἶον ὑπερερρύη καὶ τὸ ὑπερπλήρες αὐτοῦ πεποίηκεν
ἄλλο· τὸ δὲ γενόμενον εἰς αὐτὸ ἐπεστράφη καὶ
ἐπληρώθη καὶ ἐγένετο πρὸς αὐτὸ βλέπον καὶ νοῦς
οὕτως. καὶ ἡ μὲν πρὸς ἐκεῖνο στάσις αὐτοῦ τὸ ὄν 15
ἐποίησεν, ἡ δὲ πρὸς αὐτὸ θέα τὸν νοῦν. ἐπεὶ
οὖν ἔσται πρὸς αὐτό, ἵνα ἴδῃ, ὁμοῦ νοῦς γίνεται
καὶ ὄν. οὕτως οὖν ὢν οἶον ἐκεῖνος τὰ ὅμοια ποιεῖ
δύναμιν προχέας πολλήν· εἶδος δὲ καὶ τοῦτο
αὐτοῦ, ὥσπερ τὸ πρὸ αὐτοῦ πρότερον προέχεε. 20
καὶ αὕτη ἐκ τῆς οὐσίας ἐνέργεια ψυχὴ τοῦτο μένον-
τος ἐκείνου γενομένη· καὶ γὰρ ὁ νοῦς μένοντος
τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἐγένετο. ἡ δὲ οὐ μένουσα ποιεῖ,
ἀλλὰ κινηθεῖσα ἐγέννα εἰδωλον. ἐκεῖ μὲν οὖν
βλέπουσα, ὅθεν ἐγένετο, πληροῦται, προσελθοῦσα 25
δὲ εἰς κίνησιν ἄλλην καὶ ἐναντίαν γεννᾷ εἰδωλον
αὐτῆς αἰσθησιν καὶ φύσιν τὴν ἐν τοῖς φυτοῖς.
οὐδὲν δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀπήρτηται οὐδ' ἀποτέ-
μνεται. διὸ καὶ δοκεῖ καὶ ἡ ἀνθρωπίνου ψυχῆ μέχρι

φυτῶν φθάνειν· τρόπον γάρ τινα φθάνει, ὅτι αὐτῆς τὸ ἐν φυτοῖς· οὐ μὴν πᾶσα ἐν φυτοῖς, ἀλλὰ γενομένη ἐν φυτοῖς οὕτως ἐστίν, ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον προέβη εἰς τὸ κάτω ὑπόστασιν ἄλλην
 5 ποιησαμένη τῇ προόδῳ καὶ προθυμίᾳ τοῦ χείρονος· ἐπεὶ καὶ τὸ πρὸ τούτου τὸ νοῦ ἐξηρητημένον μένειν τὸν νοῦν ἐφ' ἑαυτοῦ ἔῃ.

2. πρόεισιν οὖν ἀπ' ἀρχῆς εἰς ἔσχατον καταλειπομένου ἀεὶ ἐκάστου ἐν τῇ οἰκείᾳ ἔδρᾳ, τοῦ δὲ
 10 γεννωμένου ἄλλην τάξιν λαμβάνοντος τὴν χείρονα· ἕκαστον μέντοι ταῦτόν γίνεται ὃ ἂν ἐπίσπῃται, ἕως ἂν ἐφάπῃται. ὅταν οὖν ψυχὴ ἐν φυτῷ γίνηται, ἄλλο ἐστὶν οἶον μέρος ἐν φυτῷ, τὸ τολμηρότατον καὶ ἀφρονέστατον καὶ προεληλυθὸς μέχρι
 15 τοσοῦτον· ὅταν δ' ἐν ἀλόγῳ, ἢ τοῦ αἰσθάνεσθαι δύνάμεις κρατήσασα ἤγαγεν· ὅταν δὲ εἰς ἄνθρωπον, ἢ ὅλως ἐν λογικῷ ἢ κίνησις, ἢ ἀπὸ νοῦ ὡς νοῦν οἰκεῖον ἐχούσης καὶ παρ' αὐτῆς βούλησιν τοῦ νοεῖν ἢ ὅλως κινεῖσθαι. πάλιν δὲ ἀναστρέφωμεν· ὅταν
 20 φυτοῦ ἢ τὰ παραφυρόμενα ἢ κλάδων τὰ ἄνω τις p. 495 τέμῃ, ἢ ἐν τούτοις ψυχὴ ποτὶ ἀπελήλυθεν; ἢ ὄθεν· οὐ γὰρ ἀποστᾶσα τόπῳ. ἐν οὖν τῇ ἀρχῇ. εἰ δὲ τὴν ῥίζαν διακόψειας ἢ καύσειας, ποῦ τὸ ἐν τῇ ῥίζῃ; ἐν ψυχῇ οὐκ εἰς ἄλλον τόπον ἐλθούσῃ.
 25 ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἢ, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ, εἰ ἀναδράμοι· εἰ δὲ μή, ἐν ἄλλῃ φυτικῇ, οὐ γὰρ στενοχωρεῖται· εἰ δ' ἀναδράμοι, ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς δυνάμει. ἀλλ' ἐκείνῃ ποῦ; ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς· ἢ δὲ μέχρι νοῦ, οὐ τόπῳ, οὐδὲν γὰρ ἐν τόπῳ ἦν· ὁ
 30 δὲ νοῦς πολὺ μᾶλλον οὐκ ἐν τόπῳ, ὥστε οὐδὲ αὐτή. οὐδαμοῦ οὖν οὔσα, ἀλλ' ἐν τῷ ὃ μηδαμοῦ καὶ πανταχοῦ οὕτως ἐστίν. εἰ δὲ προεληλυθὺσα εἰς

τὸ ἄνω σταίῃ ἐν τῷ μεταξὺ πρὶν πάντα εἰς τὸ
 ἄνωτάτῳ γενέσθαι, μέσον ἔχει βίον καὶ ἐν ἐκείνῳ
 τῷ μέρει αὐτῆς ἔστηκε. πάντα δὲ ταῦτα ἐκεῖνος
 καὶ οὐκ ἐκεῖνος· ἐκεῖνος μὲν, ὅτι ἐξ ἐκείνου·
 οὐκ ἐκεῖνος δέ, ὅτι ἐκεῖνος ἐφ' ἑαυτοῦ μένων 5
 ἔδωκεν. ἔστιν οὖν οἶον ζωὴ μακρὰ εἰς μῆκος
 ἐκταθεῖσα, ἕτερον ἕκαστον τῶν μορίων τῶν ἐφεξῆς,
 συνεχὲς δὲ πᾶν αὐτῷ, ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο τῇ δια-
 φορᾷ, οὐκ ἀπολλύμενον ἐν τῷ δευτέρῳ τὸ πρότερον.
 τί οὖν ἢ ἐν τοῖς φυτοῖς γενομένη; οὐδὲν γεννᾷ; 10
 ἢ ἐν ᾧ ἔστι. σκεπτέον δὲ πῶς ἀρχὴν ἄλλην
 λαβόντας.

III.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΝΩΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΠΟΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΕΚΕΙΝΑ.

- p. 496 1. Ἄρα τὸ νοοῦν ἑαυτὸ ποικίλον δεῖ εἶναι, ἵνα 15
 ἐνὶ τινι τῶν ἐν αὐτῷ τὰ ἄλλα θεωροῦν οὕτω δὴ
 λέγεται νοεῖν ἑαυτό, ὥς τοῦ ἀπλοῦ παντάπασιν
 ὅντος οὐ δυναμένου εἰς ἑαυτὸ ἐπιστρέφειν καὶ τὴν
 αὐτοῦ κατανόησιν; ἢ οἷόν τε καὶ μὴ σύνθετον ὄν
 νόησιν ἴσχειν ἑαυτοῦ. τὸ μὲν γὰρ διότι σύνθετον 20
 λεγόμενον νοεῖν ἑαυτό, ὅτι δὴ ἐνὶ τῶν ἐν αὐτῷ
 τὰ ἄλλα νοεῖ, ὥσπερ ἂν εἰ τῇ αἰσθήσει καταλαμ-
 βάνοιμεν αὐτῶν τὴν μορφὴν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ
 σώματος φύσιν, οὐκ ἂν ἔχοι τὸ ὥς ἀληθῶς νοεῖν
 αὐτό· οὐ γὰρ τὸ πᾶν ἔσται ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἔγνω- 25
 σμένον, μὴ κἀκείνου τοῦ νοήσαντος τὰ ἄλλα τὰ
 σὺν αὐτῷ καὶ ἑαυτὸ νενοηκότος, ἔσται τε οὐ τὸ
 ζητούμενον τὸ αὐτὸ ἑαυτό, ἀλλ' ἄλλο ἄλλο. δεῖ
 τοίνυν θέσθαι καὶ ἀπλοῦ κατανόησιν ἑαυτοῦ καὶ

τοῦτο πῶς σκοπεῖν, εἰ δυνατόν, ἢ ἀποστατέον τῆς
 δόξης τῆς τοῦ αὐτοῦ ἑαυτοῦ νοεῖν τι ὄντως. ἀποστιῇ-
 ναι μὲν οὖν τῆς δόξης ταύτης οὐ πάνυ οἶόν τε
 πολλῶν ἀτόπων συμβαινόντων· καὶ γὰρ εἰ μὴ
 5 ψυχῇ δοίημεν τοῦτο, (ὥς) πάνυ ἄτοπον (ὄν), ἀλλὰ
 μηδὲ νοῦ τῇ φύσει διδόναι, παντάπασιν ἄτοπον,
 εἰ τῶν μὲν ἄλλων γινῶσιν ἔχει, ἑαυτοῦ δὲ μὴ ἐν
 γνώσει καὶ ἐπιστήμῃ καταστήσεται. καὶ γὰρ τῶν p. 497
 μὲν ἔξω ἢ αἰσθησις, ἀλλ' οὐ νοῦς ἀντιλήφεται καί,
 10 εἰ βούλει, διάνοια καὶ δόξα· ὁ δὲ νοῦς [εἰ] τοῦ-
 των γινῶσιν ἔχει ἢ μὴ, σκέψασθαι προσήκει· ὅσα
 δὲ νοητά, νοῦς δηλονότι γινώσεται. ἄρ' οὖν αὐτὰ
 μόνον ἢ καὶ ἑαυτόν, ὅς ταῦτα γινώσεται; καὶ ἄρα
 οὕτω γινώσεται ἑαυτόν, ὅτι γινώσκει ταῦτα μόνον,
 15 τίς δὲ ὦν οὐ γινώσεται, ἀλλ' ἃ μὲν αὐτοῦ γινώ-
 σεται ὅτι γινώσκει, τίς δὲ ὦν γινώσκει οὐκέτι,
 ἢ καὶ τὰ ἑαυτοῦ καὶ ἑαυτόν; καὶ τίς ὁ τρόπος καὶ
 μέχρι τίνος σκεπτέον.

2. πρότερον δὲ περὶ ψυχῆς ζητητέον, εἰ δοτέον
 20 αὐτῇ γινῶσιν ἑαυτῆς, καὶ τί τὸ γινώσκον ἐν αὐτῇ
 καὶ ὅπως. τὸ μὲν οὖν αἰσθητικὸν αὐτῆς αὐτό-
 θεν ἂν φαίμεν τοῦ ἔξω μόνον εἶναι· καὶ γὰρ εἰ
 τῶν ἐνδον ἐν τῷ σώματι γιγνομένων συναίσθη-
 σις εἴη, ἀλλὰ τῶν ἔξω αὐτοῦ καὶ ἐνταῦθα ἢ ἀν-
 25 τίληψις· τῶν γὰρ ἐν τῷ σώματι παθημάτων ὑφ'
 ἑαυτοῦ αἰσθάνεται. τὸ δ' ἐν αὐτῇ λογιζόμενον
 παρὰ τῶν ἐκ τῆς αἰσθήσεως παρακειμένων φαντα-
 σμάτων τὴν ἐπίκρισιν ποιούμενον καὶ συνάγον
 καὶ διαιροῦν· ἢ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ νοῦ λόντων
 30 ἐφορᾷ, οἶον τοὺς τύπους, καὶ ἔχει καὶ περὶ τοῦ-
 τους τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ σύνεσιν ἔτι προσ-
 λαμβάνει, ὥσπερ ἐπιγινώσκον καὶ ἐφαρμόζον τοῖς

ἐν αὐτῷ ἐκ παλαιοῦ τύποις τοὺς νέους καὶ ἄρτι
 ἤγοντας· ὃ δὴ καὶ ἀναμνήσεις φαῖμεν ἂν τῆς
 ψυχῆς εἶναι· καὶ νοῦς ὁ τῆς ψυχῆς μέχρη τοῦδε
 ἰστάμενος τῇ δυνάμει· ἥ καὶ εἰς ἑαυτὸ στρέφεται
 καὶ γινώσκει ἑαυτό· ἥ ἐπὶ τὸν νοῦν ἀνενεκτέον 5
 τοῦτο; γινῶσιν μὲν γὰρ ἑαυτοῦ τούτῳ τῷ μέρει
 διδόντες νοῦν αὐτὸν φήσομεν, καὶ ὅπη διοίσει
 τοῦ ἐπάνω ζητήσομεν, μὴ δὲ διδόντες ἐπ' ἐκείνον
 ἤξομεν τῷ λόγῳ βαδίζοντες, καὶ τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ ὃ
 τί ποτ' ἐστὶ σκεψόμεθα. εἰ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ 10
 κάτω δώσομεν, τίς ἢ διαφορὰ τοῦ νοεῖν ἑαυτὸ
 σκεψόμεθα· εἰ γὰρ μηδεμία, ἥδη τοῦτο νοῦς ὁ
 ἄκρατος. τοῦτο τοίνυν τὸ διανοητικὸν τῆς ψυχῆς
 ἄρα ἐπιστρέφει ἐφ' ἑαυτὸ καὶ αὐτό; ἥ οὐ· ἀλλὰ
 ὧν δέχεται τύπων ἐφ' ἐκάτερα τὴν σύνεσιν ἴσχει. 15
 καὶ πῶς τὴν σύνεσιν ἴσχει πρῶτον ζητητέον.

p. 498

3. ἥ μὲν γὰρ αἰσθησις εἶδεν ἄνθρωπον καὶ
 ἔδωκε τὸν τύπον τῇ διανοίᾳ· ἥ δὲ τί φησιν; ἥ
 οὐπω οὐδὲν ἐρεῖ, ἀλλ' ἔγνω μόνον καὶ ἔστη· εἰ
 μὴ ἄρα πρὸς ἑαυτὴν διαλογίζοιτο 'τίς οὗτος', εἰ 20
 πρότερον ἐνέτυχε τούτῳ, καὶ λέγοι προσχωμένη
 τῇ μνήμῃ, ὅτι Σωκράτης. εἰ δὲ καὶ ἐξελίττοι τὴν
 μορφὴν, μερίζει ἃ ἡ φαντασία ἔδωκεν· εἰ δέ, εἰ
 ἀγαθός, λέγοι, ἐξ ὧν μὲν ἔγνω διὰ τῆς αἰσθήσεως
 εἰρηκεν, ὃ δὲ εἰρηκεν ἐπ' αὐτοῖς, ἥδη παρ' αὐτῆς 25
 ἂν ἔχοι κανόνα ἔχουσα τοῦ ἀγαθοῦ παρ' αὐτῇ. τὸ
 [δ'] ἀγαθὸν πῶς ἔχει παρ' αὐτῇ; ἥ ἀγαθοειδὴς
 ἐστί, καὶ ἐπερρώσθη δὲ εἰς τὴν αἰσθησιν τοῦ
 τοιούτου ἐπιλάμποντος αὐτῇ νοῦ· τὸ γὰρ καθαρὸν
 τῆς ψυχῆς τοῦτο καὶ νοῦ δέχεται ἐπικείμενα ἴχνη. 30
 διὰ τί δὲ οὐ τοῦτο νοῦς, τὰ δὲ ἄλλα ψυχὴ ἀπὸ
 τοῦ αἰσθητικοῦ ἀρξάμενα; ἥ ὅτι ψυχὴν δεῖ ἐν

λογισμοῖς εἶναι· ταῦτα δὲ πάντα λογιζομένης δυ-
 νάμεως ἔργα. ἀλλὰ διὰ τί οὐ τούτῳ τῷ μέρει
 δόντες τὸ νοεῖν ἑαυτὸ ἀπαλλαξόμεθα; ἢ ὅτι ἔδομεν
 αὐτῷ τὰ ἔξω σκοπεῖσθαι καὶ πολυπραγμονεῖν, νῶ
 5 δὲ ἀξιούμεν ὑπάρχειν τὰ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ
 σκοπεῖσθαι. ἀλλ' εἴ τις φήσει 'τί οὖν κωλύει
 τοῦτο ἄλλη δυνάμει σκοπεῖσθαι τὰ αὐτοῦ'; οὐ τὸ
 διανοητικὸν οὐδὲ τὸ λογιστικὸν ἐπιζητεῖ, ἀλλὰ
 νοῦν καθαρὸν λαμβάνει. τί οὖν κωλύει ἐν ψυχῇ
 10 νοῦν καθαρὸν εἶναι; οὐδὲν φήσομεν. ἀλλ' ἔτι δεῖ
 λέγειν ψυχῆς τοῦτο; ἀλλ' οὐ ψυχῆς μὲν φήσομεν,
 ἡμέτερον δὲ νοῦν φήσομεν, ἄλλον μὲν ὄντα τοῦ
 διανοουμένου καὶ ἐπάνω βεβηκότα, ὅμως δὲ ἡμέ-
 τερον, καὶ εἰ μὴ συναριθμοῦμεν τοῖς μέρεσι τῆς
 15 ψυχῆς· ἢ ἡμέτερον καὶ οὐχ ἡμέτερον· διὸ καὶ
 προσχρώμεθα αὐτῷ καὶ οὐ προσχρώμεθα, διανοίᾳ
 δὲ αἰεὶ· καὶ ἡμέτερον μὲν χρωμένων, οὐ προσχρώ-
 μένων δὲ οὐχ ἡμέτερον. τὸ δὴ προσχρῆσθαι τί
 ἐστίν; ἄρα αὐτοὺς ἐκεῖνο γινομένους, καὶ φθεγ-
 20 γομένους ὡς ἐκεῖνος ἢ κατ' ἐκείνον; οὐ γὰρ νοῦς
 ἡμεῖς· κατ' ἐκείνον οὖν τῷ λογιστικῷ πρώτῳ
 δεχομένῳ. καὶ γὰρ αἰσθανόμεθα δι' αἰσθήσεως
 καὶ ἡμεῖς οἱ αἰσθανόμενοι. ἄρ' οὖν καὶ διανοοῦ- p. 499
 μεθα οὕτως; ἢ αὐτοὶ μὲν οἱ λογιζόμενοι καὶ νοοῦ-
 25 μεν τὰ ἐν τῇ διανοίᾳ νοήματα αὐτοί· τοῦτο γὰρ
 ἡμεῖς· τὰ δὲ τοῦ νοῦ ἐνεργήματα ἄνωθεν οὕτως,
 ὡς τὰ ἐκ τῆς αἰσθήσεως κάτωθεν, τοῦτο ὄντες τὸ
 κύριον τῆς ψυχῆς, μέσον δυνάμεως διττῆς, χείρονος
 καὶ βελτίονος, χείρονος μὲν τῆς αἰσθήσεως, βελτί-
 30 ονος δὲ τοῦ νοῦ. ἀλλ' αἰσθησις μὲν αἰεὶ ἡμέτερον
 δοκεῖ συγκεχωρημένον· αἰεὶ γὰρ αἰσθανόμεθα·
 νοῦς δὲ ἀμφισβητεῖται, καὶ ὅτι μὴ αὐτῷ αἰεὶ καὶ

ὅτι χωριστός· χωριστὸς δὲ τῷ μὴ προσυνεύειν αὐτόν, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον πρὸς αὐτὸν εἰς τὸ ἄνω βλέποντας. αἰσθησις δὲ ἡμῖν ἄγγελος, βασιλεὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐκείνος.

4. βασιλεύομεν δὲ καὶ ἡμεῖς, ὅταν κατ' ἐκεῖ- 5
νον· κατ' ἐκεῖνον δὲ διχῶς, ἢ τοῖς οἷον γραμ-
μασιν ὥσπερ νόμοις ἐν ἡμῖν γραφεῖσιν, ἢ οἷον
πληρωθέντες αὐτοῦ, ἢ καὶ δυνηθέντες ἰδεῖν καὶ
αἰσθάνεσθαι παρόντος. καὶ γινώσκομεν δὲ ἑαυτοὺς
τῷ τοιούτῳ ὁρατῷ τὰ ἄλλα μαθεῖν· ἢ καὶ τὴν 10
δύναμιν τὴν γινώσκουσιν τὸ τοιοῦτον μαθόντες
αὐτῇ τῇ δυνάμει ἢ καὶ ἐκεῖνο γινόμενοι, ὥς τὸν
γινώσκοντα ἑαυτὸν διττὸν εἶναι, τὸν μὲν γινώ-
σκοντα τῆς διανοίας τῆς ψυχικῆς φύσιν, τὸν δὲ
ὑπεράνω τούτου, τὸν γινώσκοντα ἑαυτὸν κατὰ τὸν 15
νοῦν ἐκεῖνον γινόμενον, κἀκείνῳ ἑαυτὸν νοεῖν αὐ-
τοῦ ὡς ἄνθρωπον ἔτι, ἀλλὰ παντελῶς ἄλλον γενό-
μενον καὶ συναρπάσαντα ἑαυτὸν εἰς τὸ ἄνω μόνον
ἐφέλκοντα τὸ τῆς ψυχῆς ἄμεινον, ὃ καὶ δύναται
μόνον πτεροῦσθαι πρὸς νόησιν, ἵνα τις ἐκεῖ πα- 20
ρακαταθεῖτο ἃ εἶδε. τὸ δὴ διανοητικὸν ὅτι διανο-
ητικὸν ἄρα οὐκ οἶδε καὶ ὅτι σύνεσιν τῶν ἔξω
λαμβάνει καὶ ὅτι κρίνει ἃ κρίνει τοῖς ἐν αὐτῷ
κανόσιν, οὓς παρὰ τοῦ νοῦ ἔχει, καὶ ὥς ἔστι τι
βέλτιον αὐτοῦ, [ὃ] οὐ ζητεῖ, ἀλλ' ἔχει πάντως 25
δήπου; ἀλλ' ἄρα τί ἐστὶν αὐτὸ ὃ οὐκ οἶδεν ἐπι-
στάμενον οἷόν ἐστι, καὶ οἷα τὰ ἔργα αὐτοῦ; εἰ
οὖν λέγει, ὅτι ἀπὸ νοῦ ἐστὶ καὶ δεύτερον μετὰ
νοῦν καὶ εἰκὼν νοῦ, ἔχον ἐν ἑαυτῷ τὰ πάντα οἷον
γεγραμμένα, ὥς ἐκεῖ ὁ γράφων καὶ ὁ γράψας· 30
ἄρ' οὖν στήσεται μέχρι τούτων ὁ οὕτως ἑαυτὸν
ἐγνωκώς; ἡμεῖς δὲ ἄλλη δυνάμει προσχρησάμενοι

νοῦν αὐτὸ γινώσκοντα ἑαυτὸν κατοφόμεθα ἢ ἐκείνον
μεταλαμβάνοντες, ἐπέπερ κἀκεῖνος ἡμέτερος καὶ ἡμεῖς p. 500
ἐκείνου, οὕτω νοῦν καὶ αὐτοὺς γνωσόμεθα; ἢ
ἀναγκαῖον οὕτως, εἴπερ γνωσόμεθα, ὅ τι ποτέ
5 ἐστὶ τὸ ἐν νῷ αὐτὸ ἑαυτό. ἔστι δὴ νοῦς τις αὐτὸς
γεγονώς, ὅτε τὰ ἄλλα ἀφείδῃ ἑαυτοῦ τούτῳ καὶ τοῦ-
τον βλέπει, αὐτῷ δὲ ἑαυτόν. ὥς δὴ οὖν νοῦς
ἑαυτὸν ὁρᾷ.

5. ἄρ' οὖν ἄλλῳ μέρει ἑαυτοῦ ἄλλο μέρος
10 αὐτοῦ καθορᾷ; ἀλλ' οὕτω τὸ μὲν ἔσται ὁρῶν, τὸ
δὲ ὁρώμενον· τοῦτο δὲ οὐκ αὐτὸ ἑαυτό. τί οὖν,
εἰ πᾶν τοιοῦτον οἶον ὁμοιομερὲς εἶναι, ὥστε τὸ
ὁρῶν μηδὲν διαφέρειν τοῦ ὁρωμένου; οὕτω γὰρ
15 ἰδὼν ἐκείνο τὸ μέρος αὐτοῦ ὃν ταύτῳ αὐτῷ εἶδεν
ἑαυτόν· διαφέρει γὰρ οὐδὲν τὸ ὁρῶν πρὸς τὸ
ὁρώμενον. ἢ πρῶτον μὲν ἄτοπος ὁ μερισμὸς αὐ-
τοῦ· πῶς γὰρ καὶ μεριεῖ; οὐ γὰρ δὴ κατὰ τύχην·
καὶ ὁ μερίζων δὲ τίς; ὁ ἐν τῷ θεωρεῖν τάττων
ἑαυτὸν ἢ ὁ ἐν τῷ θεωρεῖσθαι; εἰτα πῶς ἑαυτὸν
20 γινώσκειται ὁ θεωρῶν ἐν τῷ θεωρουμένῳ τάξας
ἑαυτὸν κατὰ τὸ θεωρεῖν; οὐ γὰρ ἦν ἐν τῷ θεω-
ρουμένῳ τὸ θεωρεῖν. ἢ γνούς ἑαυτὸν οὕτω θεω-
ρούμενον, ἀλλ' οὐ θεωροῦντα, νοήσει· ὥστε οὐ
πάντα οὐδὲ ὅλον γινώσκειται ἑαυτόν· ὃν γὰρ εἶδε,
25 θεωρούμενον, ἀλλ' οὐ θεωροῦντα εἶδε· καὶ οὕτως
ἔσται ἄλλον, ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν ἑωρακώς. ἢ προσ-
θήσει παρ' αὐτοῦ καὶ τὸν τεθεωρηκότα, ἵνα
τέλειον αὐτόν ἢ νενοηκώς. ἀλλ' εἰ καὶ τὸν τεθε-
ωρηκότα, ὁμοῦ καὶ τὰ ἑωραμένα. εἰ οὖν ἐν τῇ
30 θεωρίᾳ ὑπάρχει τὰ τεθεωρημένα, εἰ μὲν τύποι
αὐτῶν, οὐκ αὐτὰ ἔχει· εἰ δ' αὐτὰ ἔχει, οὐκ ἰδὼν
αὐτὰ ἐκ τοῦ μερῖσαι αὐτόν ἔχει, ἀλλ' ἦν πρὶν

μερίσαι ἑαυτὸν καὶ θεωρῶν καὶ ἔχων. εἰ τοῦτο,
 δεῖ τὴν θεωρίαν ταύτὸν εἶναι τῷ θεωρητῷ, καὶ τὸν
 νοῦν ταύτὸν εἶναι τῷ νοητῷ· καὶ γὰρ, εἰ μὴ ταύ-
 τόν, οὐκ ἀλήθεια ἔσται· τύπον γὰρ ἔξει ὁ ἔχων
 τὰ ὄντα ἕτερον τῶν ὄντων, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀλήθεια. 5
 τὴν ἄρα ἀλήθειαν οὐχ ἑτέρου δεῖ εἶναι, ἀλλ' ὃ
 λέγει, τοῦτο καὶ εἶναι. ἔν ἄρα οὕτω νοῦς καὶ τὸ
 νοητὸν καὶ τὸ ὄν καὶ πρῶτον ὄν τοῦτο· καὶ δὴ
 καὶ πρῶτος νοῦς τὰ ὄντα ἔχων, μᾶλλον δὲ ὁ αὐ-
 p. 501 τὸς τοῖς οὐσιν. ἀλλ' εἰ ἡ νόησις καὶ τὸ νοητὸν 10
 ἔν, πῶς διὰ τοῦτο τὸ νοοῦν νοήσει ἑαυτό; ἡ μὲν
 γὰρ νόησις οἷον περιέξει τὸ νοητὸν, ἢ ταύτὸν τῷ
 νοητῷ ἔσται, οὕτω δὲ ὁ νοῦς δηλὸς ἑαυτὸν νοῶν.
 ἀλλ' εἰ ἡ νόησις καὶ τὸ νοητὸν ταύτὸν — ἐνέργεια
 γὰρ τις τὸ νοητόν· οὐ γὰρ δὴ δύναμις οὐδὲ γε 15
 ζωῆς χωρὶς οὐδ' αὖ ἐπακτόν τὸ ζῆν οὐδὲ τὸ νοεῖν
 ἄλλω ὄντι, οἷον λίθῳ ἢ ἀψύχῳ τινί, καὶ οὐσία ἡ
 πρώτη τὸ νοητόν· εἰ οὖν ἐνέργεια, καὶ ἡ πρώτη
 ἐνέργεια καὶ καλλίστη δὴ νόησις ἂν εἴη καὶ οὐ-
 σιᾶδης νόησις· καὶ γὰρ ἀληθεστάτη· νόησις δὲ 20
 τοιαύτη καὶ πρώτη οὕσα καὶ πρώτως νοῦς ἂν εἴη
 ὁ πρῶτος· οὐδὲ γὰρ ὁ νοῦς οὗτος δυνάμει οὐδ'
 ἕτερος μὲν αὐτός, ἡ δὲ νόησις ἄλλο· οὕτω γὰρ
 ἂν πάλιν τὸ οὐσιᾶδες αὐτοῦ δυνάμει. εἰ οὖν
 ἐνέργεια καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ ἐνέργεια, ἔν καὶ ταύ- 25
 τὸν τῇ ἐνεργείᾳ ἂν εἴη· ἔν δὲ τῇ ἐνεργείᾳ τὸ ὄν
 καὶ τὸ νοητόν· ἔν [ἄρα] ἅμα πάντα ἔσται, νοῦς,
 νόησις, τὸ νοητόν. εἰ οὖν ἡ νόησις αὐτοῦ τὸ
 νοητόν, τὸ δὲ νοητὸν αὐτός, αὐτὸς ἄρα ἑαυτὸν
 νοήσει· νοήσει γὰρ τῇ νοήσει, ὅπερ ἦν αὐτός, 30
 καὶ νοήσει τὸ νοητόν, ὅπερ ἦν αὐτός. καθ' ἐκά-
 τερον ἄρα ἑαυτὸν νοήσει, καθ' ὃ τι καὶ ἡ νόησις

αὐτὸς ἦν, καὶ καθ' ὃ τι τὸ νοητὸν αὐτός, ὅπερ ἐνόει τῇ νοήσει, ὃ ἦν αὐτός.

6. ὁ μὲν δὴ λόγος ἀπέδειξεν εἶναι τι τὸ αὐτὸ ἐαυτὸ κυρίως νοοῦν. νοεῖ οὖν ἄλλως μὲν ἐπὶ
 5 ψυχῆς ὅν, ἐπὶ δὲ τοῦ νοῦ κυριώτερον. ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ ἐνόει ἐαυτὴν ὅτι ἄλλον, ὁ δὲ νοῦς ὅτι αὐτός καὶ ὁλος αὐτός καὶ ὅστις καὶ ἐκ τῆς ἐαυτοῦ φύσεως καὶ ἐπιστρέφων εἰς ἐαυτόν. τὰ γὰρ ὄντα ὁρῶν ἐαυτὸν ἑώρα καὶ ὁρῶν ἐνεργείᾳ ἦν καὶ ἡ ἐνέργεια
 10 αὐτός· νοῦς γὰρ καὶ νόησις ἐν· καὶ ὁλος ὅλω, οὐ μέρει ἄλλο μέρος. ἄρ' οὖν τοιοῦτον ὁ λόγος ἔδειξεν, ὅλον καὶ ἐνέργειαν πειστικὴν ἔχειν; ἡ ἀνάγκη μὲν οὕτως, πειθῶ δὲ οὐκ ἔχει· καὶ γὰρ ἡ μὲν ἀνάγκη ἐν νῷ, ἡ δὲ πειθῶ ἐν ψυχῇ. ζητοῦ-
 15 μεν δὴ, ὥς ἔοικεν, ἡμεῖς πεισθῆναι μᾶλλον, ἢ νῷ καθαρῷ θεᾷσθαι τὸ ἀληθές. καὶ γὰρ καὶ ἔως ἡμεν ἄνω ἐν νοῦ φύσει, ἡρκουμέθα καὶ ἐνοοῦμεν p. 502 καὶ εἰς ἐν πάντα συνάγοντες ἑωρῶμεν· νοῦς γὰρ ἦν ὁ νοῶν καὶ περὶ αὐτοῦ λέγων, ἡ δὲ ψυχὴ ἡσυ-
 20 χίαν ἦγε συγχωροῦσα τῷ ἐνεργήματι τοῦ νοῦ. ἐπεὶ δὲ ἐνταῦθα γεγενήμεθα πάλιν αὐ καὶ ἐν ψυχῇ, πειθῶ τινα γενέσθαι ζητοῦμεν, ὅλον ἐν εἰκόνι τὸ ἀρχέτυπον θεωρεῖν ἐθέλοντες. ἴσως οὖν χρὴ τὴν ψυχὴν ἡμῶν διδάξαι, πῶς ποτε ὁ νοῦς θεωρεῖ
 25 ἐαυτόν, διδάξαι δὲ τοῦτο τῆς ψυχῆς, ὃ νοερὸν πως, διανοητικὸν αὐτὸ τιθέμενοι καὶ τῇ ὀνομασίᾳ ὑποσημαίνοντες νοῦν τινα αὐτὸ εἶναι, ἢ διὰ νοῦ τὴν δύναμιν καὶ παρὰ νοῦ αὐτὸ ἴσχειν. τοῦτο τοίνυν γινώσκειν προσήκει, ὥς καὶ αὐτὸ ὅσα ὁρᾷ
 30 γινώσκει καὶ οἶδεν ἃ λέγει· καὶ εἰ αὐτὸ εἰη ἃ λέγει, γινώσκει ἂν ἐαυτὸ οὕτως. ὄντων δὲ ἡ ἄνωθεν αὐτῷ γινομένων ἐκείθεν, ὅθεν περ καὶ

αὐτό, συμβαίνοι ἄν καὶ τούτῳ λόγῳ ὄντι καὶ συ-
γενῇ λαμβάνοντι καὶ τοῖς ἐν αὐτῷ ἴχνεσιν ἐφαρ-
μόττοντι οὕτω τοι γινώσκειν ἑαυτό. μεταθέτω τοί-
νυν καὶ ἐπὶ τὸν ἀληθῆ νοῦν τὴν εἰκόνα, ὃς ἦν ὁ
αὐτὸς τοῖς νοουμένοις ἀληθέσι καὶ ὄντως οὐσι καὶ 5
πρώτοις, καὶ ὅτι μὴ οἷόν τε τοῦτον τὸν τοιοῦτον
ἐκτὸς ἑαυτοῦ εἶναι· ὥστε εἴπερ ἐν ἑαυτῷ ἐστι καὶ
σὺν ἑαυτῷ καὶ τοῦτο, ὅπερ ἐστί, νοῦς ἐστίν —
ἀνόητος δὲ νοῦς οὐκ ἄν ποτε εἴη — ἀνάγκη συνεῖ-
ναι αὐτῷ τὴν γνῶσιν ἑαυτοῦ, καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ 10
οὗτος, καὶ οὐκ ἄλλο αὐτῷ τὸ ἔργον καὶ ἡ οὐσία
ἢ τὸ νῶ μόνον εἶναι. οὐ γὰρ δὴ πρακτικὸς γε
οὗτος· ὥς πρὸς τὸ ἔξω βλέποντι τῷ πρακτικῷ καὶ
μὴ ἐν αὐτῷ μένουντι εἴη ἄν τῶν μὲν ἔξω τις γνῶ-
σις, ἀνάγκη δὲ οὐκ ἔνεστιν, εἴπερ τὸ πᾶν πρακτι- 15
κὸς εἴη, γινώσκειν ἑαυτόν. ᾧ δὲ μὴ προᾶξις —
οὐδὲ γὰρ ὄρεξις τῷ καθαρῷ νῷ ἀπόντος — τούτῳ
ἢ ἐπιστροφῇ πρὸς αὐτόν οὐσα οὐ μόνον εὐλογον
ὑποδείκνυσιν, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίαν ἑαυτοῦ τὴν
γνῶσιν· τίς γὰρ ἄν καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ εἴη πράξεως 20
ἀπηλλαγμένῳ καὶ ἐν νῷ ὄντι;

7. ἀλλὰ τὸν θεὸν θεωρεῖ, εἰποίμεν ἄν. ἀλλ’
εἰ τὸν θεὸν γινώσκειν αὐτόν τις ὁμολογήσει, καὶ
ταύτῃ συγχωρεῖν ἀναγκασθήσεται καὶ ἑαυτὸν γι-
νώσκειν. καὶ γὰρ ὅσα ἔχει παρ’ ἐκείνου γνῶσε- 25
ται, καὶ ἃ ἔδωκε, καὶ ἃ δύναται ἐκεῖνος. ταῦτα
p. 503 δὲ μαθὼν καὶ γνοὺς καὶ ταύτῃ ἑαυτὸν γινώσεται·
καὶ γὰρ ἐν τι τῶν δοθέντων αὐτός, μᾶλλον δὲ
πάντα τὰ δοθέντα αὐτός. εἰ μὲν οὖν κἀκεῖνον
γινώσεται καὶ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, μαθὼν καὶ ἑαυ- 30
τὸν γινώσεται ἐκεῖθεν γενόμενος καὶ ἃ δύναται
κομισάμενος· εἰ δὲ ἀδυνατήσῃ ἰδεῖν σαφῶς ἐκεῖ-

- νον, ἐπειδὴ τὸ ἰδεῖν ἴσως αὐτό ἐστι τὸ ὁρώμενον,
 ταύτῃ μάλιστα λείποιτ' ἂν αὐτῷ ἰδεῖν ἑαυτὸν καὶ
 εἰδέναι, εἰ τὸ ἰδεῖν τοῦτό ἐστι τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ
 ὁρώμενον. τί γὰρ ἂν καὶ δοίημεν αὐτῷ ἄλλο;
 5 ἡσυχίαν, νῆ Δία. ἀλλὰ νῷ ἡσυχία οὐ νοῦ ἐστίν
 ἔκστασις, ἀλλ' ἐστὶν ἡσυχία τοῦ νοῦ σχολὴν ἄγουσα
 ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐνέργεια· ἐπεὶ καὶ τοῖς ἄλλοις,
 οἷς ἐστὶν ἡσυχία ἐτέρων, καταλείπεται ἡ αὐτῶν
 οἰκεία ἐνέργεια καὶ μάλιστα, οἷς τὸ εἶναι οὐ δυνά-
 10 μαι ἐστίν, ἀλλὰ ἐνέργεια. τὸ εἶναι οὖν ἐνέργεια,
 καὶ οὐδέν, πρὸς ὃ ἡ ἐνέργεια· πρὸς αὐτῷ ἄρα.
 ἑαυτὸν ἄρα νοῶν οὕτω πρὸς αὐτῷ καὶ εἰς ἑαυτὸν
 τὴν ἐνέργειαν ἴσχει. καὶ γὰρ εἴ τι ἐξ αὐτοῦ, τῷ
 εἰς αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ. ἔδει γὰρ πρῶτον [ἐν] ἑαυτῷ,
 15 εἶτα καὶ εἰς ἄλλο, ἢ ἄλλο τι ἦκειν ἀπ' αὐτοῦ
 ὁμοιούμενον αὐτῷ· οἷον καὶ πυρὶ ἐν αὐτῷ πρό-
 τερον ὄντι πυρὶ καὶ τὴν ἐνέργειαν ἔχοντι πυρός,
 οὕτω τὸ καὶ ἴχνος αὐτοῦ δυνηθῆναι ποιῆσαι ἐν
 ἄλλῳ. καὶ γὰρ αὖ καὶ ἐστὶν ὁ μὲν νοῦς ἐν αὐτῷ
 20 ἐνέργεια, ἡ δὲ ψυχὴ τὸ μὲν ὅσον πρὸς νοῦν αὐτῆς
 οἷον εἴσω, τὸ δ' ἔξω νοῦ πρὸς τὸ ἔξω. κατὰ θά-
 τερα μὲν γὰρ ὁμοίωται ὅθεν ἦκει, κατὰ θάτερα δὲ
 καίτοι ἀνομοιωθεῖσα ὅμως ὁμοίωται καὶ ἐνταῦθα,
 εἴτε πράττοι, εἴτε ποιοῖ· καὶ γὰρ καὶ πράττουσα
 25 ὅμως θεωρεῖ καὶ ποιοῦσα εἶδη ποιεῖ, οἷον νοήσεις
 ἀπηρτισμέναις, ὥστε πάντα εἶναι ἴχνη νοήσεως καὶ
 νοῦ κατὰ τὸ ἀρχέτυπον προϊόντων καὶ μιμουμένων
 τῶν μὲν ἐγγὺς μᾶλλον, τῶν δὲ ἐσχάτων ἀμυδρὰν
 ἀποσφάζοντων εἰκόνα.
- 30 8. ποιὸν δέ τι ὁρᾷ τὸ νοητὸν ὁ νοῦς, καὶ
 ποιὸν τι ἑαυτόν; ἢ τὸ μὲν νοητὸν οὐδὲ δεῖ ζητεῖν,
 οἷον τὸ ἐπὶ τοῖς σώμασι χρῶμα ἢ σχῆμα· πρὶν γὰρ

p. 504 ταῦτα εἶναι, ἔστιν ἐκεῖνα· καὶ ὁ λόγος δὲ ὁ ἐν τοῖς
 σπέρμασι τοῖς ταῦτα ποιοῦσιν οὐ ταυτά· ἀόρατα γὰρ
 τῇ φύσει καὶ ταῦτα καὶ ἔτι μᾶλλον ἐκεῖνα, καὶ ἔστι
 φύσις ἡ αὐτὴ ἐκείνων καὶ τῶν ἐχόντων, οἷον ὁ
 λόγος ὁ ἐν τῷ σπέρματι καὶ ἡ ἔχουσα ψυχὴ ταῦτα. 5
 ἀλλ' ἡ μὲν οὐχ ὁρᾷ ἃ ἔχει. οὐδὲ γὰρ αὐτὴ ἐγέν-
 νησεν, ἀλλ' ἔστι καὶ αὕτη εἰδωλον καὶ οἱ λόγοι·
 ὅθεν δὲ ἦλθε, τὸ ἐναργὲς καὶ τὸ ἀληθινὸν καὶ
 τὸ πρῶτως, ὅθεν καὶ ἑαυτοῦ ἔστι καὶ αὐτῷ· τοῦτο
 δέ, ἂν μὴ ἄλλου γένηται καὶ ἐν ἄλλῳ, οὐδὲ μένει· 10
 εἰκόνι γὰρ προσήκει ἑτέρου οὕσαν ἐν ἑτέρῳ γίνε-
 σθαι, εἰ μὴ εἴη ἐκείνου ἐξηρτημένη. διὸ οὐδὲ
 βλέπει, ἅτε δὴ φῶς ἱκανὸν οὐκ ἔχον, κἂν βλέπη
 δέ, τελειωθὲν ἐν ἄλλῳ ἄλλο καὶ οὐχ αὐτὸ βλέπει.
 ἀλλ' οὖν τούτων ἐκεῖ οὐδέν, ἀλλ' ὄρασις καὶ τὸ 15
 ὁρατὸν αὐτῇ ὁμοῦ καὶ τοιοῦτον τὸ ὁρατὸν οἷον ἡ
 ὄρασις, καὶ ἡ ὄρασις οἷον τὸ ὁρατόν. τίς οὖν αὐτὸ
 ἐρεῖ οἷον ἔστιν; ὁ ἰδὼν· νοῦς δὲ ὁρᾷ. ἐπεὶ καὶ
 ἐνταῦθα ἡ ὄψις φῶς οὕσα, μᾶλλον δὲ ἐνωθεῖσα
 φωτί, φῶς ὁρᾷ· χρώματα γὰρ ὁρᾷ· ἐκεῖ δὲ οὐ δι' 20
 ἑτέρου, ἀλλὰ δι' αὐτῆς, ὅτι μηδὲ ἕξω. ἄλλῳ οὖν
 φωτὶ ἄλλο φῶς ὁρᾷ, οὐ δι' ἄλλου. φῶς ἄρα φῶς
 ἄλλο ὁρᾷ· αὐτὸ ἄρα αὐτὸ ὁρᾷ. τὸ δὲ φῶς τοῦτο
 ἐν ψυχῇ μὲν ἐλλάμψαν ἐφώτισε· τοῦτο δ' ἔστι
 νοερὰν ἐποίησε· τοῦτο δ' ἔστιν ὁμοίωσεν ἑαυτῷ 25
 τῷ ἄνω φωτί. οἷον οὖν ἔστι τὸ ἕκτος τὸ ἐγγενό-
 μενον τοῦ φωτός ἐν ψυχῇ, τοιοῦτον καὶ ἔτι κάλ-
 λιον καὶ μέζον αὐτὸ νομίζων καὶ ἐναργέστερον
 ἐγγὺς ἂν γένοιο φύσεως νοῦ καὶ νοητοῦ. καὶ γὰρ
 αὐτὸ καὶ ἐπιλαμφθὲν τοῦτο ζωὴν ἔδωκε τῇ ψυχῇ 30
 ἐναργεστέραν, ζωὴν δὲ οὐ γεννητικὴν· τοῦναντίον
 γὰρ ἐπέστρεψε πρὸς ἑαυτὴν τὴν ψυχὴν, καὶ σκί-

δυνασθαι οὐκ εἶασεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐποίησε τὴν ἐν
 αὐτῷ ἀγλαίαν· οὐ μὴν οὐδὲ αἰσθητικὴν, αὕτη γὰρ
 ἔξω βλέπει καὶ οὐ μᾶλλον αἰσθάνεται· ὁ δ' ἐκεῖνο
 τὸ φῶς τῶν ἀληθῶν λαβὼν οἶον βλέπει [οὐ] μᾶλ-
 5 λον τὰ ὁρατά, ἀλλὰ τοῦναντίον. λείπεται τοίνυν
 ζωὴν νοερὰν προσειληφέναι, ἵχνος νοῦ ζωῆς· ἐκεῖ
 γὰρ τὰ ἀληθῆ. ἡ δὲ ἐν τῷ νῷ ζωὴ καὶ ἐνέργεια,
 τὸ πρῶτον φῶς ἑαυτῷ λάμπον πρῶτως καὶ πρὸς
 αὐτὸ λαμπηδὼν, λάμπον ὁμοῦ καὶ λαμπόμενον, τὸ
 10 ἀληθῶς νοητόν, καὶ νοοῦν καὶ νοούμενον, καὶ
 ἑαυτῷ ὁρῶμενον καὶ οὐ δεόμενον ἄλλον, ἵνα ἰδῇ,
 αὐτῷ αὐταρκες πρὸς τὸ ἰδεῖν· καὶ γὰρ ὁ ὁρᾷ αὐτό
 ἐστι· γιγνώσκόμενον καὶ παρ' ἡμῶν αὐτῷ ἐκείνῳ,
 ὥς καὶ παρ' ἡμῶν τὴν γνῶσιν αὐτοῦ δι' αὐτοῦ
 15 γίγνεσθαι· ἣ πόθεν ἂν ἔσχομεν λέγειν περὶ αὐτοῦ;
 τοιοῦτόν ἐστιν, οἶον σαφέστερον μὲν ἀντιλαμβά-
 νεσθαι αὐτοῦ, ἡμᾶς δὲ δι' αὐτοῦ· διὰ δὲ τῶν τοι-
 ούτων λογισμῶν ἀνάγεσθαι καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν
 εἰς αὐτὸ εἰκόνα θεμένην ἑαυτὴν εἶναι ἐκείνου, ὥς
 20 τὴν αὐτῆς ζωὴν ἰνδαλμα καὶ ὁμοίωμα εἶναι ἐκεί-
 νου, καὶ ὅταν νοῇ, θεοειδῇ καὶ νοοειδῇ γίνεσθαι·
 καὶ ἐάν τις αὐτὴν ἀπαιτῇ, ὅποῖον ὁ νοῦς ἐκεῖνός p. 505
 ἐστιν ὁ τέλειος καὶ πᾶς, ὁ γιγνώσκων πρῶτως
 ἑαυτόν, ἐν τῷ νῷ αὐτὴν πρῶτον γενομένην ἣ
 25 παρὰχωρήσασαν τῷ νῷ τὴν ἐνέργειαν, ὧν ἔσχε τὴν
 μνήμην ἐπ' αὐτῇ, ταῦτά δὴ ἔχουσιν δεικνύναι
 ἑαυτήν, ὥς δι' αὐτῆς εἰκότος οὔσης ὁρᾶν δύνασθαι
 ἀμηγέπη ἐκεῖνον, διὰ τῆς ἐκείνῳ πρὸς τὸ ἀκριβέ-
 στερον ὁμοιωμένης, ὅσον ψυχῆς μέρος εἰς ὁμοιό-
 30 τητα νῷ δύναιται ἐλθεῖν.

9. ψυχὴν οὖν, ὥς ἔοικε, καὶ τὸ ψυχῆς θεϊότα-
 τον κατιδεῖν δεῖ τὸν μέλλοντα νοῦν εἴσεσθαι ὃ τι

ἐστὶ. γένοιτο δ' ἂν τοῦτο ἴσως καὶ ταύτῃ, εἰ ἀφέ-
 λοις πρῶτον τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ δη-
 λονότι σαυτοῦ, εἴτα καὶ τὴν πλάττουσαν τοῦτο
 ψυχὴν, καὶ τὴν αἰσθησιν δὲ εὖ μάλα, ἐπιθυμίας
 δὲ καὶ θυμούς καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας φλυα- 5
 ρίας, ὡς πρὸς τὸ θνητὸν νευούσας καὶ πάνν. τὸ
 δὴ λοιπὸν αὐτῆς τοῦτό ἐστιν, ὃ εἰκόνα ἔφαμεν νοῦ
 σώξουσάν τι φῶς ἐκείνου, οἷον ἡλίου μετὰ τὴν
 τοῦ μεγέθους σφαῖραν τὸ περὶ αὐτὴν ἐξ αὐτῆς
 λάμπον. ἡλίου μὲν οὖν τὸ φῶς οὐκ ἂν τις συγ- 10
 χωρήσειεν ἐφ' ἑαυτοῦ περὶ αὐτὸν εἶναι, ἐξ αὐτοῦ
 ὠρμημένον καὶ περὶ αὐτὸν μέναν, ἄλλο δὲ ἐξ
 ἄλλου ἀεὶ προιὸν τοῦ πρὸ αὐτοῦ, ἕως ἂν εἰς ἡμᾶς
 καὶ ἐπὶ γῆν ἦκη· ἀλλὰ πᾶν καὶ τὸ περὶ αὐτὸν
 θήσεται ἐν ἄλλῳ, ἵνα μὴ διάστημα διδῶ κενὸν τὸ 15
 μετὰ τὸν ἥλιον σώματος. ἡ δὲ ψυχὴ ἐκ νοῦ φῶς
 τι περὶ αὐτὸν γενομένη ἐξήρτηται τε αὐτοῦ καὶ
 οὔτε ἐν ἄλλῳ, ἀλλὰ περὶ ἐκείνον, οὔτε τόπος αὐτῇ·
 οὐδὲ γὰρ ἐκείνῳ. ὅθεν τὸ μὲν τοῦ ἡλίου φῶς ἐν
 ἀέρι, αὐτὴ δὲ καθαρά, ὥστε καὶ ἐφ' ἑαυτῆς ὁρά- 20
 σθαι ὑπὸ τε αὐτῆς καὶ ἄλλης τοιαύτης. καὶ αὐτῇ
 μὲν περὶ νοῦ συλλογιστέα οἶος ἀφ' ἑαυτῆς σκο-
 πουμένη, νοῦς δὲ αὐτὸς αὐτὸν οὐ συλλογιζόμενος
 περὶ αὐτοῦ· πάρεστι γὰρ ἀεὶ αὐτῷ, ἡμεῖς δέ, ὅταν
 εἰς αὐτόν· μεμέρισται γὰρ ἡμῖν ἡ ζωὴ καὶ πολλὰι 25
 ζῶαι, ἐκεῖνος δὲ οὐδὲν δεῖται ἄλλης ζωῆς ἢ ἄλλων,
 ἀλλ' ὥς παρέχει ἄλλοις παρέχει, οὐχ ἑαυτῷ· οὐδὲ
 γὰρ δεῖται τῶν χειρόνων, οὐδὲ αὐτῷ παρέχει τὸ
 ἔλαττον ἔχων τὸ πᾶν, οὐδὲ τὰ ἱχνῆ ἔχων τὰ πρῶτα,
 μᾶλλον δὲ οὐκ ἔχων, ἀλλ' αὐτὸς ὦν ταῦτα. εἰ δέ 30
 τις ἀδυνατεῖ τὴν πρώτην ἔχειν [τὴν] καθαρῶς
 p. 506 νοοῦσαν, δοξαστικὴν λαβέτω, εἴτα ἀπὸ ταύτης ἀνα-

βαινέτω. εἰ δὲ μὴδὲ τοῦτο, αἰσθησιν ἐμπλατύτερα
τὰ εἶδη κομιζομένην, αἰσθησιν δὲ καὶ ἐφ' ἑαυτῆς
μεθ' ὧν δύναται καὶ ἤδη ἐν τοῖς εἶδεσιν οὔσαν.
εἰ δὲ βούλεται τις, καταβαίνων καὶ ἐπὶ τὴν γεν-
5 νῶσαν ἴτω μέχρι καὶ ὧν ποιεῖ· εἴτα ἐντεῦθεν ἀνα-
βαινέτω ἀπὸ τῶν ἐσχάτων εἰδῶν εἰς τὰ ἐσχατα
ἀνάπαλιν εἶδη, μᾶλλον δὲ εἰς τὰ πρῶτα.

10. ταῦτα μὲν οὖν ταύτη. εἰ δὲ τὰ ποιηθέντα
μόνον, οὐκ ἂν ἦν ἐσχατα· ἐκεῖ δὲ πρῶτα τὰ ποι-
10 οῦντα, ὁθεν καὶ πρῶτα. δεῖ οὖν ἅμα καὶ τὸ ποι-
οῦν εἶναι καὶ ἐν ἅμφω· εἰ δὲ μὴ, δεήσει πάλιν
ἄλλον. τί οὖν; οὐ δεήσει πάλιν [ἄλλου] ἐπέκεινα
τούτου; ἢ ὁ μὲν νοῦς τοῦτο. τί οὖν οὐχ ὁρᾷ ἑαυ-
τόν; ἢ οὗτος οὐδὲν δεῖται ὁράσεως. ἀλλὰ τοῦτο
15 εἰς ὕστερον· νῦν δὲ πάλιν λέγωμεν· οὐ γὰρ περὶ
τοῦ ἐπιτυχόντος ἢ σκέψις. λεκτέον δὴ πάλιν τοῦ-
τον τὸν νοῦν δεηθῆναι τοῦ ὁρᾶν ἑαυτόν, μᾶλλον
δὲ ἔχειν τὸ ὁρᾶν ἑαυτόν, πρῶτον μὲν τῷ πολὺν
εἶναι, εἴτα καὶ τῷ ἐτέρου εἶναι, καὶ ἐξ ἀνάγκης
20 ὁρατικὸν εἶναι, καὶ ὁρατικὸν ἐκείνου, καὶ τὴν οὐ-
σίαν αὐτοῦ ὄρασιν εἶναι· καὶ γὰρ ὄντος τινὸς ἄλλου
ὄρασιν δεῖ εἶναι, μὴ δὲ ὄντος μάτην ἐστί. δεῖ τοίνυν
πλείω ἐνὸς εἶναι, ἵνα ὄρασις ἦ, καὶ συνεκπίπτειν τὴν
ὄρασιν τῷ ὁρατῷ, καὶ τὸ ὁρώμενον τὸ ὑπ' αὐτοῦ
25 πληθὺς εἶναι, [οὐδὲ] ἐν πάντῃ· οὐδὲ γὰρ ἔχει τὸ ἐν
πάντῃ εἰς τί ἐνεργήσει, ἀλλὰ μόνον καὶ ἔρημον ὃν
πάντῃ στησεται· ἢ γὰρ ἐνεργεῖ, ἄλλο καὶ ἄλλο. εἰ
δὲ μὴ εἶη ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο, τί καὶ ποιήσει; ἢ ποῦ
προβήσεται; διὸ δεῖ τὸ ἐνεργοῦν ἢ περὶ ἄλλο ἐνερ-
30 γεῖν, ἢ αὐτὸ πολὺ τι εἶναι, εἰ μέλλοι ἐνεργεῖν ἐν αὐτῷ.
εἰ δὲ μὴ τι προελεύσεται ἐπ' ἄλλο, στησεται· ὅταν
δὲ πάσαν στάσιν, οὐ νοήσει. δεῖ τοίνυν τὸ νοοῦν,

ὅταν νοῇ, ἐν δυσὶν εἶναι, καὶ ἡ ἔξω θάτερον ἢ ἐν
 τῷ αὐτῷ ἄμφω καὶ αἰεὶ ἐν ἐτερότητι τὴν νόησιν
 p. 507 εἶναι, καὶ ἐν ταυτότητι δὲ ἐξ ἀνάγκης· καὶ εἶναι
 τὰ κυρίως νοούμενα πρὸς τὸν νοῦν καὶ τὰ αὐτὰ
 καὶ ἕτερα. καὶ πάλιν αὐτὸν ἕκαστον τῶν νοουμένων 5
 συνεκφέρει τὴν ταυτότητα ταύτην καὶ τὴν ἐτερό-
 τητα· ἢ τί νοήσῃ, ὃ μὴ ἔχει ἄλλο καὶ ἄλλο; καὶ
 γὰρ εἰ ἕκαστον λόγος, πολλὰ ἔστι. καταμανθάνει
 τοίνυν ἑαυτὸ τῷ ποικίλον ὀφθαλμὸν εἶναι ἢ ποι-
 κίλων χρωμάτων. εἰ γὰρ ἐνὶ καὶ ἀμερεῖ προσβάλ- 10
 λοι, ἡλογώθη· τί γὰρ ἂν ἔχοι περὶ αὐτοῦ εἰπεῖν,
 ἢ τί συνεῖναι; καὶ γὰρ εἰ τὸ ἀμερὲς πάντη εἰπεῖν
 αὐτὸ δέοι, δεῖ πρότερον λέγειν ἂ μὴ ἔστιν· ὥστε
 καὶ οὕτως πολλὰ ἂν εἶναι, ἵνα ἔν εἴῃ. εἰδ' ὅταν
 λέγῃ 'εἰμὶ τόδε', τὸ τόδε εἰ μὲν ἕτερόν τι αὐτοῦ 15
 ἔρεῖ, ψεύσεται· εἰ δὲ συμβεβηκὸς αὐτῷ, πολλὰ ἔρεῖ
 ἢ τοῦτο ἔρεῖ 'εἰμὶ εἰμὶ' καὶ 'ἐγὼ ἐγώ'. τί οὖν, εἰ
 δύο μόνον εἴη καὶ λέγοι 'ἐγὼ καὶ τοῦτο'; ἢ ἀνάγκη
 πόλλ' ἤδη εἶναι· καὶ γὰρ ὥς ἕτερα καὶ ὅπη ἕτερα καὶ
 ἀριθμὸς ἤδη καὶ πολλὰ ἄλλα. δεῖ τοίνυν τὸ νοοῦν 20
 ἕτερον καὶ ἕτερον λαβεῖν καὶ τὸ νοούμενον κατα-
 νοούμενον ὃν ποικίλον εἶναι· ἢ οὐκ ἔστι νόησις
 αὐτοῦ, ἀλλὰ θίξις καὶ οἶον ἐπαφή μόνον ἄρρητος
 καὶ ἀνόητος, προνοοῦσα οὕτω νοῦ γεγονότος καὶ
 τοῦ θιγγάνοντος οὐ νοοῦντος. δεῖ δὲ τὸ νοοῦν 25
 μηδὲ αὐτὸ μένειν ἀπλοῦν, καὶ μάλιστα ὅσῳ ἂν
 αὐτὸ νοῇ. διχάσει γὰρ αὐτὸ ἑαυτό, καὶ σύνεσιν
 δῶ τὴν σιωπὴν. εἰτα οὐδὲ δεήσεται οἶον πολυ-
 πραγμονεῖν ἑαυτό· τί γὰρ καὶ μαθήσεται νοῆσαν;
 πρὸ γὰρ νοῦ νοῆσαι ὑπάρχει ὅπερ ἔστιν ἑαυτῷ. 30
 καὶ γὰρ αὐτὸ πόθος τις καὶ ἡ γνωσίς ἐστι καὶ οἶον
 ζητήσαντος εὐρεσις. τὸ τοίνυν ἀδιάφορον πάντη

αὐτὸ πρὸς αὐτὸ μένει, καὶ οὐδὲν ζητεῖ περὶ αὐτοῦ,
ὃ δ' ἐξελλίττει ἑαυτό, καὶ πολλὰ ἂν εἴη.

11. διὸ καὶ ὁ νοῦς οὗτος πολὺς, ὅταν τὸ ἐπέ- p. 508
κεινα ἐθέλῃ νοεῖν. νοεῖ μὲν οὖν αὐτὸ ἐκεῖνο, ἀλλ'
5 ἐπιβάλλειν θέλων ὡς ἀπλῶ ἐξείσιν ἄλλο αἰ λαμ-
βάνων ἐν αὐτῷ πληθυννόμενον· ὥστε ὥρμησε μὲν
ἐπ' αὐτὸ οὐχ ὡς νοῦς, ἀλλ' ὡς ὅψις οὕτω ἰδοῦσα,
ἐξῆλθε δὲ ἔχουσα ὅπερ αὐτὴ ἐπλήθυνεν· ὥστε
ἄλλου μὲν ἐπεθύμησεν ἀορίστως ἔχουσα ἐπ' αὐτῇ
10 φάντασμα τι, ἐξῆλθε δὲ ἄλλο λαβοῦσα ἐν αὐτῇ
αὐτὸ πολὺ ποιήσασα. καὶ γὰρ αὐὲ ἔχει τύπον τοῦ
ὁράματος, ἣ οὐ παρεδέξατο ἐν αὐτῇ γενέσθαι·
οὗτος δὲ πολὺς ἐξ ἑνὸς ἐγένετο, καὶ οὕτως γνοῦς
εἶδεν αὐτό, καὶ τότε ἐγένετο ἰδοῦσα ὅψις. τοῦτο
15 δὲ ἤδη νοῦς, ὅτε ἔχει καὶ ὡς νοῦς ἔχει· πρὸ δὲ
τούτου ἔφεσις μόνον καὶ ἀτύπωτος ὅψις. οὗτος
οὖν ὁ νοῦς ἐπέβαλε μὲν ἐκείνῳ, λαβὼν δὲ ἐγένετο
νοῦς, αἰ δὲ ἐνδιαθέμενος καὶ γενόμενος καὶ νοῦς
καὶ οὐσία καὶ νόησις, ὅτε ἐνόησε· πρὸ γὰρ τούτου
20 οὐ νόησις ἦν τὸ νοητὸν οὐκ ἔχων, οὐδὲ νοῦς οὕτω
νοήσας. τὸ δὲ πρὸ τούτων ἡ ἀρχὴ τούτων, οὐχ
ὡς ἐνυπάρχουσα· τὰ γὰρ ἀφ' οὗ οὐκ ἐνυπάρχει,
ἀλλ' ἐξ ὧν· ἀφ' οὗ δὲ ἕκαστον, οὐχ ἕκαστον, ἀλλ'
ἕτερον ἀπάντων. οὐ τοίνυν ἐν τι τῶν πάντων,
25 ἀλλὰ πρὸ πάντων, ὥστε καὶ πρὸ νοῦ· καὶ γὰρ αὐ
νοῦ ἐντὸς τὰ πάντα· ὥστε καὶ ταύτῃ πρὸ νοῦ, καὶ
εἰ τὰ μετ' αὐτὸν δὲ τὴν τάξιν ἔχει τὴν τῶν πάν-
των, καὶ ταύτῃ πρὸ πάντων. οὐ δεῖ δὴ, πρὸ ὧν
ἔστι, τούτων ἐν τι εἶναι, οὐδὲ νοῦν αὐτὸν προσ-
30 ερεῖς· οὐδὲ τάγαθόν οὖν, εἰ σημαῖνοι ἐν τι τῶν
πάντων τάγαθόν, (οὐδὲ τοῦτο)· εἰ δὲ τὸ πρὸ πάν-
των, ἔστω οὕτως ὠνομασμένον. εἰ οὖν νοῦς, ὅτι

πολύς ἐστι, καὶ τὸ νοεῖν αὐτὸν οἶον παρεμπεσόν,
 καὶ ἐξ αὐτοῦ ἧ, πληθύνει, δεῖ τὸ πάντη ἀπλοῦν
 καὶ πρῶτον ἀπάντων ἐπέκεινα νοῦ εἶναι. καὶ γὰρ
 εἰ νοήσει, οὐκ ἐπέκεινα νοῦ, ἀλλὰ νοῦς ἔσται·
 ἀλλὰ εἰ νοῦς ἔσται, καὶ αὐτὸ πλήθος ἔσται.

5

p. 509

12. καὶ τί κωλύει οὕτω πλήθος εἶναι, ἕως
 ἐστὶν οὐσία μία; τὸ γὰρ πλήθος οὐ συνθέσει, ἀλλ'
 αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ τὸ πλήθος. ἀλλ' εἰ μὲν αἱ
 ἐνέργειαι αὐτοῦ μὴ οὐσίαι, ἀλλ' ἐκ δυνάμεως εἰς
 ἐνέργειαν ἔρχεται, οὐ πλήθος μὲν, ἀτελες δὲ πρὶν
 ἐνεργῆσαι τῇ οὐσίᾳ. εἰ δὲ ἡ οὐσία αὐτοῦ ἐνέρ- 10
 γεια, ἡ δὲ ἐνέργεια αὐτοῦ τὸ πλήθος, τοσαύτη
 ἔσται ἡ οὐσία αὐτοῦ, ὅσον τὸ πλήθος. τοῦτο δὲ
 τῷ μὲν νῷ συγχωροῦμεν, ὧ καὶ τὸ νοεῖν ἑαυτὸ
 ἀπεδίδομεν, τῇ δὲ ἀρχῇ πάντων οὐκέτι. δεῖ δὲ 15
 πρὸ τοῦ πολλοῦ τὸ ἓν εἶναι, ἅφ' οὗ καὶ τὸ πολὺ·
 ἐπ' ἀριθμοῦ γὰρ παντὸς τὸ ἓν πρῶτον. ἀλλ' ἐπ'
 ἀριθμοῦ μὲν οὕτως φασί· σύνθεσις γὰρ τὰ ἐξῆς·
 ἐπὶ δὲ τῶν ὄντων τίς ἀνάγκη ἦδη καὶ ἐνταῦθα
 ἓν τι εἶναι, ἅφ' οὗ τὰ πολλά; ἢ διεσπασμένα 20
 ἔσται ἀπ' ἀλλήλων τὰ πολλά, ἄλλο ἄλλοθεν ἐπὶ
 τὴν σύνθεσιν κατὰ τύχην ἰόν. ἀλλ' ἐξ ἑνὸς τοῦ
 νοῦ ἀπλοῦ ὄντος φήσουσι τὰς ἐνεργείας προελθεῖν.
 ἦδη μὲν [οὔν] τι ἀπλοῦν τὸ πρὸ τῶν ἐνεργειῶν
 τίθενται· εἰτα τὰς ἐνεργείας μενούσας ἀεὶ καὶ 25
 ὑποστάσεις θήσονται· ὑποστάσεις δὲ οὔσαι ἑτεραι
 ἐκείνου, ἅφ' οὗ εἰσιν, ἔσονται, μένοντος μὲν ἐκεί-
 νου ἀπλοῦ, τοῦ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἐφ' ἑαυτοῦ πλήθους
 ὄντος καὶ ἐξηρημένου ἀπ' ἐκείνου. εἰ μὲν γὰρ
 ἐκείνου ποθὲν ἐνεργήσαντος αὐταὶ ὑπέστησαν, κάκει 30
 πλήθος ἔσται· εἰ δ' αὐταὶ εἰσιν αἱ πρῶται ἐνέρ-
 γειαι τὸ δεύτερον ποιήσασαι, ποιήσασαι δὲ ἐκεῖνο

πρὸ τούτων τῶν ἐνεργειῶν ὃν ἐφ' ἑαυτοῦ μένειν,
 τῷ δευτέρῳ τῷ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν συστάντι τὰς
 ἐνεργείας παρεχώρησαν· ἄλλο γὰρ αὐτό, ἄλλο αἱ
 ἐνεργεῖαι αἱ ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι μὴ αὐτοῦ ἐνεργήσαν-
 5 τος. εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται ἡ πρώτη ἐνέργεια ὁ νοῦς·
 οὐ γὰρ οἷον προθυμηθῇ νοῦν γενέσθαι, εἴτα ἐγέ-
 νετο νοῦς τῆς προθυμίας μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ
 γεννηθέντος νοῦ γενομένης· οὐδ' αὖ ὅλως προ-
 θυμηθῇ, οὕτω τε γὰρ [αὖ] ἦν ἀτελής, καὶ ἡ προ-
 10 θυμία οὐκ εἶχεν ὅ τι προθυμηθῇ· οὐδ' αὖ τὸ
 μὲν εἶχε τοῦ πράγματος, τὸ δὲ οὐκ εἶχεν· οὐδὲ
 γὰρ ἦν τι, πρὸς ὃ ἡ ἔκτασις. ἀλλὰ δῆλον, ὅτι,
 εἰ τι ὑπέσθη μετ' αὐτό, μένοντος ἐκείνου ἐν τῷ
 αὐτοῦ ἦθι ὑπέσθη. δεῖ οὖν, ἵνα τι ἄλλο ὑπο- p.510
 15 στῇ, ἡσυχίαν ἄγειν ἐφ' ἑαυτοῦ πανταχοῦ ἐκεῖνο·
 εἰ δὲ μή, ἢ πρὸ τοῦ κινηθῆναι κινήσεται, καὶ πρὸ
 τοῦ νοῆσαι νοήσει, [ἢ] ἡ πρώτη ἐνέργεια αὐτοῦ
 ἀτελής ἔσται ὁρμὴ μόνον οὐσα. ἐπὶ τί οὖν ὥδε
 τυχοῦσά του ἐφορμᾷ; ἢ κατὰ λόγον θησόμεθα τὴν
 20 μὲν ἀπ' αὐτοῦ οἷον ῥυεῖσαν ἐνέργειαν ὥς ἀπὸ
 ἡλίου [φῶς]. φῶς τι οὖν θησόμεθα καὶ πᾶσαν
 τὴν νοητὴν φύσιν, αὐτὸν δὲ ἐπ' ἄκρῳ τῷ νοητῷ
 ἐσθηκότα βασιλεύειν ἐπ' αὐτοῦ οὐκ ἐξώσαντα ἀπ'
 αὐτοῦ τὸ ἐκφανέν. ἢ ἄλλο φῶς πρὸ φωτὸς ποιή-
 25 σομεν, ἐπιλάμπειν δὲ αἰεὶ μένον ἐπὶ τοῦ νοητοῦ.
 οὐδὲ γὰρ ἀποτέμνεται τὸ ἀπ' αὐτοῦ οὐδ' αὖ ταύ-
 τὸν αὐτῷ οὐδὲ τοιοῦτον, οἷον μὴ οὐσία εἶναι, οὐδ'
 αὖ οἷον τυφλὸν εἶναι· ἀλλ' ὁρῶν καὶ γινῶσκον
 ἑαυτὸ καὶ πρῶτον γινῶσκον. τὸ δὲ ὥσπερ ἐπέ-
 30 κεινα νοῦ, οὕτως καὶ ἐπέκεινα γνώσεως, οὐδὲν
 δεόμενον ὥσπερ οὐδενός, οὕτως οὐδὲ τοῦ γινώσκειν·
 ἀλλ' ἔστιν ἐν δευτέρῳ φύσει τὸ γινώσκειν. ἐν γὰρ

τι καὶ τὸ γινώσκειν· τὸ δὲ ἐστὶν ἄνευ τοῦ τι ἔν· εἰ γὰρ τι ἔν, οὐκ ἂν αὐτοέν· τὸ γὰρ αὐτὸ πρὸ τοῦ τί.

13. διὸ καὶ ἄρρητον τῇ ἀληθείᾳ· ὃ τι γὰρ ἂν εἴπῃς, τι ἔρεῖς. ἀλλὰ τὸ ἐπέκεινα πάντων καὶ ἐπέκεινα τοῦ σεμνοτάτου νοῦ ἐν τοῖς πᾶσι μόνον 5 ἀληθὲς ὃν οὔτε τι τῶν πάντων, οὔτε ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι μὴδὲν κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὥς ἐνδέχεται, ἡμῖν αὐτοῖς σημαίνειν ἐπιχειροῦμεν περὶ αὐτοῦ. ἀλλ' ὅταν ἀπορῶμεν ἀναλίσθητον οὖν ἑαυτοῦ καὶ οὐδὲ παρακολουθοῦν ἑαυτῷ οὐδὲ οἶδεν αὐτό', ἐκείνο 10 χρὴ ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ταῦτα λέγοντες ἑαυτοὺς p. 511 περιτρέπομεν ἐπὶ τὰ ἐναντία. πολὺ γὰρ αὐτὸ ποιοῦμεν γνωστόν, καὶ γινώσκιν ποιοῦντες καὶ διδόντες νοεῖν δεῖσθαι τοῦ νοεῖν ποιοῦμεν· καὶ σὺν αὐτῷ τὸ νοεῖν ἥ, περιττὸν ἔσται αὐτῷ τὸ νοεῖν. 15 κινδυνεύει γὰρ ὅλως τὸ νοεῖν πολλῶν εἰς αὐτὸ συνελθόντων συναλσθησις εἶναι τοῦ ὅλου, ὅταν αὐτό τι ἑαυτὸ νοῇ· ὃ δὴ καὶ κυρίως ἐστὶ νοεῖν· ἐν δὲ ἕκαστον αὐτό τί ἐστι καὶ οὐδὲν ζητεῖ. εἰ δὲ τοῦ ἔξω ἔσται ἡ νόησις, ἐνδεές τε ἔσται καὶ οὐ 20 κυρίως τὸ νοεῖν. τὸ δὲ πάντῃ ἀπλοῦν καὶ αὐταρκές ὄντως οὐδὲν δεῖται· τὸ δὲ δευτέρως αὐταρκές, δεόμενον δὲ ἑαυτοῦ, τοῦτο δεῖται τοῦ νοεῖν ἑαυτό· καὶ τὸ ἐνδεές πρὸς αὐτὸ ὃν τῷ ὅλῳ πεποίηκε τὸ αὐταρκές ἱκανὸν ἐξ ἀπάντων γενόμενον, συνὸν 25 ἑαυτῷ, καὶ εἰς αὐτὸ νοοῦν. ἐπεὶ καὶ ἡ συναλσθησις πολλοῦ τινος αἰσθησίς ἐστι· καὶ μαρτυρεῖ καὶ τοῦνομα. καὶ ἡ νόησις προτέρα οὖσα εἴσω εἰς αὐτὸν ἐπιστρέφει δηλονότι πολὺν ὄντα· καὶ γὰρ ἂν αὐτὸ τοῦτο μόνον εἴπῃ 'ὃν εἰμί', ὥς ἐξευρόν 30 λέγει καὶ εἰκότως λέγει, τὸ γὰρ ὃν πολὺ ἐστίν· ἐπεὶ, ὅταν εἰς ἀπλοῦν ἐπιβάλλῃ καὶ εἴπῃ 'ὃν εἰμί',

οὐκ ἔτυχεν οὐθ' ἑαυτοῦ οὔτε τοῦ ὄντος. οὐ γὰρ
 ὥς λίθον λέγει τὸ ὄν, ὅταν ἀληθεύῃ, ἀλλ' εἰρηκε
 μιᾷ ρήσει πολλά. τὸ γὰρ εἶναι τοῦτο, ὅπερ ὄντως
 εἶναι καὶ μὴ ἵχνος ἔχον τοῦ ὄντος λέγεται, ὃ οὐδὲ
 5 ὄν διὰ τοῦτο λέγοιτ' ἄν, ὥσπερ εἰκὼν πρὸς ἀρχέ-
 τυπον, πολλὰ ἔχει. τί οὖν; ἕκαστον αὐτῶν οὐ
 νοηθήσεται; ἢ ἔρημον καὶ μόνον ἐὰν ἐθελήσῃς
 λαβεῖν, οὐ νοήσεις· ἀλλ' αὐτὸ τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ
 πολὺ ἐστι, καὶ ἄλλο τι εἰπῆς, ἔχει τὸ εἶναι. εἰ
 10 δὲ τοῦτο, εἰ τι ἔστιν ἀπλούστατον ἀπάντων, οὐχ
 ἔξει νόησιν αὐτοῦ· εἰ γὰρ ἔξει, τὸ πολὺ εἶναι
 ἔξει. οὐτ' οὖν αὐτὸ νοεῖ, οὔτε ἐστὶ νόησις αὐτοῦ.

14. πῶς οὖν ἡμεῖς λέγομεν περὶ αὐτοῦ; ἢ
 λέγομεν μὲν τι περὶ αὐτοῦ, οὐ μὴν αὐτὸ λέγομεν,
 15 οὐδὲ γινώσκιν οὐδὲ νόησιν ἔχομεν αὐτοῦ. πῶς οὖν
 λέγομεν περὶ αὐτοῦ, εἰ μὴ αὐτὸ ἔχομεν; ἢ, εἰ μὴ
 ἔχομεν τῇ γνώσει, οὐ παντελῶς οὐκ ἔχομεν, ἀλλ'
 οὕτως ἔχομεν, ὥστε περὶ αὐτοῦ μὲν λέγειν, αὐτὸ
 δὲ μὴ λέγειν. καὶ γὰρ λέγομεν, ὃ μὴ ἐστίν· ὃ
 20 δὲ ἐστίν, οὐ λέγομεν· ὥστε ἐκ τῶν ὑστερον περὶ
 αὐτοῦ λέγομεν· ἔχειν δὲ οὐ κωλυόμεθα, καὶ μὴ
 λέγωμεν. ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἐνθουσιῶντες καὶ κάτοχοι p. 512
 γενόμενοι ἐπὶ τοσοῦτον καὶ εἰδεῖν, ὅτι ἔχουσι
 μεῖζον ἐν αὐτοῖς, καὶ μὴ εἰδῶσιν ὅ τι, ἐξ ὧν δὲ
 25 κεκίνηνται καὶ λέγουσι, ἐκ τούτων αἰσθηθῆναι τινα
 τοῦ κινήσαντος λαμβάνουσιν ἐτέρων ὄντων τοῦ
 κινήσαντος· οὕτω καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν ἔχειν
 πρὸς ἐκεῖνο, ὅταν νοῦν καθαρὸν ἔχωμεν, χρώμενοι,
 ὥς οὗτός ἐστιν ὁ ἐνδον νοῦς, ὁ δοὺς οὐσίαν καὶ
 30 τᾶλλα, ὅσα τούτου τοῦ στοίχου, αὐτὸς δὲ οἶος
 ἄρα, ὥς οὐ ταῦτα, ἀλλὰ τι κρεῖττον τούτου, ὃ λέ-
 γομεν ὄν, ἀλλὰ καὶ πλεόν καὶ μεῖζον ἢ λέγομεν

ὅν, ὅτι καὶ αὐτὸς κρείττων λόγου καὶ νοῦ καὶ αἰσθησεως, παρασχὼν ταῦτα, οὐκ αὐτὸς ὦν ταῦτα.

15. ἀλλὰ πῶς παρασχών; ἢ τῷ ἔχειν ἢ μὴ ἔχειν. ἀλλ' ἂ μὴ ἔχει πῶς παρέσχευ; ἀλλ' εἰ μὲν ἔχων, οὐχ ἀπλοῦς· εἰ δὲ μὴ ἔχων, πῶς ἐξ αὐτοῦ 5 τὸ πληθός; ἐν μὲν γάρ ἐξ αὐτοῦ ἀπλοῦν τάχ' ἄν τις δοίη — καίτοι καὶ τοῦτο ζητηθείη ἄν, πῶς ἐκ τοῦ πάντη ἐνός· ἀλλ' ὁμως δὲ ἔστιν εἰπεῖν οἶον ἐκ φωτὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ περιλάμψιν — πῶς δὲ πολλά; ἢ οὐ ταῦτόν ἐμελλε τὸ ἐξ ἐκείνου ἐκείνω· 10 εἰ οὖν μὴ ταῦτόν, οὐδέ γε βέλτιον· τί γάρ ἂν τοῦ ἐνὸς βέλτιον ἢ ἐπέκεινα ὅλως; χεῖρον ἄρα· τοῦτο δὲ ἔστιν ἐνδεέστερον. τί οὖν ἐνδεέστερον τοῦ ἐνός; ἢ τὸ μὴ ἔν· πολλά ἄρα· ἐφιεμένον δὲ ὁμως τοῦ ἐνός· ἐν ἄρα πολλά. πᾶν γάρ τὸ μὴ 15 ἔν τῷ ἐν σώζεται καὶ ἔστιν ὅπερ ἔστι τούτῳ· μὴ γάρ ἐν γενόμενον, καὶ ἐκ πολλῶν ἦ, οὐπω 'έστιν' ἂν εἴποι τις αὐτό· καὶ ἕκαστον ἔχῃ λέγειν τις ὁ ἔστι, τῷ ἐν ἕκαστον αὐτῶν εἶναι λέγει καὶ τῷ αὐτῷ ἔτι. τὸ δὲ μὴ πολλά ἔχον ἐν ἑαυτῷ ἥδη οὐ 20 μετουσίᾳ ἐνός ἐν, ἀλλ' αὐτὸ ἐν, οὐ κατ' ἄλλου, ἀλλ' ὅτι τοῦτο, παρ' οὐ πῶς καὶ τὰ ἄλλα, τὰ μὲν p. 513 τῷ ἐγγύς, τὰ δὲ τῷ πόρρω. ἐπειδὴ τὸ μὲν ταῦτό καὶ ὅτι μετ' αὐτὸ δῆλον ποιεῖ τῷ τὸ πληθός αὐτοῦ ἐν πανταχοῦ εἶναι· καὶ γὰρ πληθός ὦν ὁμως 25 ἐν τῷ αὐτῷ καὶ διακρίναι οὐκ ἂν ἔχοις, ὅτι ὁμοῦ πάντα· ἐπεὶ καὶ ἕκαστον τῶν ἐξ αὐτοῦ, ἕως ζωῆς μετέχει, ἐν πολλά· ἀδυνατεῖ γὰρ δεῖξαι αὐτὸ ἐν πάντα. αὐτὸ δὲ ἐκείνο ἐν πάντα, ὅτι μεγάλη ἀρχή· ἀρχὴ γὰρ ἐν ὄντως καὶ ἀληθῶς ἐν· τὸ δὲ 30 μετὰ τὴν ἀρχὴν ὧδέ πῶς ἐπιβρίσαντος τοῦ ἐνός πάντα μετέχον τοῦ ἐν καὶ ὁτιοῦν αὐτοῦ πάντα αὐ

καὶ ἔν. τίνα οὖν πάντα; ἢ ὧν ἀρχὴ ἐκείνο. πῶς
 δὲ ἐκείνο ἀρχὴ τῶν πάντων; ἄρα, ὅτι αὐτὰ σώζει
 ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ποιήσασα εἶναι; ἢ καὶ ὅτι ὑπέ-
 στησεν αὐτά. πῶς δὴ; ἢ τῷ πρότερον ἔχειν αὐτά.
 5 ἀλλ' εἴρηται, ὅτι πληθὸς οὕτως ἔσται. ἀλλ' ἄρα οὐ-
 τως εἶχεν ὥς μὴ διακεκριμένα, τὰ δ' ἐν τῷ δευτέρῳ
 διεκέκριτο τῷ λόγῳ; ἐνέργεια γὰρ ἦδη. τὸ δὲ δύ-
 ναμις πάντων. ἀλλὰ τίς ὁ τρόπος τῆς δυνάμεως;
 οὐ γὰρ ὥς ἡ ὕλη δυνάμει λέγεται, ὅτι δέχεται.
 10 πάσχει γάρ· ἀλλ' οὕτως ἀντιτεταγμένως τῷ ποιεῖν.
 πῶς οὖν ποιεῖ ἢ μὴ ἔχει; οὐ γὰρ ὥς ἔτυχε οὐδ'
 ἐνθυμηθεὶς ὃ ποιήσει, ποιήσει ὅμως. εἴρηται μὲν
 οὖν, ὅτι, εἴ τι ἐκ τοῦ ἐνός, ἄλλο δεῖ παρ' αὐτό.
 ἄλλο δὲ ὃν οὐχ ἔν· τοῦτο γὰρ ἦν ἐκεῖνο. εἰ δὲ
 15 μὴ ἔν, δύο δέ, ἀνάγκη ἦδη καὶ πληθὸς εἶναι· καὶ
 γὰρ ἕτερον καὶ ταῦτόν ἦδη καὶ ποιὸν καὶ τὰ ἄλλα.
 καὶ ὅτι μὲν δὴ μὴ ἔν τὸ ἐκείνου, δεδειγμένον ἂν
 εἴη· ὅτι δὲ πληθὸς καὶ πληθὸς τοιοῦτον, οἶον ἐν
 τῷ μετ' αὐτὸ θεωρεῖται, ἀπορῆσαι ἄξιον· καὶ ἢ
 20 ἀνάγκη δὲ τοῦ μετ' αὐτὸ ἔτι ζητητέα.

16. ὅτι μὲν οὖν δεῖ τι εἶναι τὸ μετὰ τὸ πρῶ-
 τον, ἀλλαχοῦ εἴρηται, καὶ ὅλως, ὅτι δυνάμις ἐστὶ
 καὶ ἀμήχανος δυνάμις, καὶ τοῦτο ὅτι ἐκ τῶν ἄλλων
 ἀπάντων πιστωτέον, ὅτι μηδὲν ἐστὶ μηδὲ τῶν
 25 ἐσχάτων, ὃ μὴ δύνάμιν εἰς τὸ γεννᾶν ἔχει. ἐκείνα
 δὲ νῦν λεκτέον, ὥς, ἐπειδὴ ἐν τοῖς γεννωμένοις
 οὐκ ἔστι πρὸς τὸ ἄνω, ἀλλὰ πρὸς τὸ κάτω χωρεῖν
 καὶ μᾶλλον εἰς πληθὸς ἰέναι, καὶ ἢ ἀρχὴ ἐκάστων p. 514
 ἀπλουστέρα ἢ αὐτά. κόσμον τοίνυν τὸ ποιῆσαν
 30 αἰσθητὸν οὐκ ἂν εἴη κόσμος αἰσθητὸς αὐτό, ἀλλὰ
 νοῦς καὶ κόσμος νοητός· καὶ τὸ πρὸ τούτου τοί-
 νυν τὸ γεννῆσαν αὐτὸ οὔτε νοῦς οὔτε κόσμος

νοητός, ἀπλούστερον δὲ νοῦ καὶ ἀπλούστερον κόσ-
 μου νοητοῦ. οὐ γὰρ ἐκ πολλοῦ πολὺ, ἀλλὰ τὸ
 πολὺ τοῦτο ἐξ οὐ πολλοῦ· εἰ γὰρ καὶ αὐτὸ πολὺ,
 οὐκ ἀρχὴ τοῦτο, ἀλλ' ἄλλο πρὸ τούτου. συστήναι
 οὖν δεῖ εἰς ἓν ὄντως παντὸς πλήθους ἕξω καὶ 5
 ἀπλότητος ἡστινοσοῦν, εἴπερ ὄντως ἀπλοῦν. ἀλλὰ
 πῶς τὸ γενόμενον ἐξ αὐτοῦ λόγος πολὺς καὶ πᾶς,
 τὸ δὲ ἦν δηλονότι οὐ λόγος; εἰ δὲ μὴ τοῦτο ἦν,
 πῶς οὖν ἐξ οὐ λόγου λόγος; καὶ πῶς τὸ ἀγαθοει-
 δὲς ἐξ ἀγαθοῦ; τί γὰρ ἔχον αὐτοῦ ἀγαθοειδὲς 10
 λέγεται; ἄρ' ἔχον τὸ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύ-
 τως; καὶ τί ταῦτα πρὸς τὸ ἀγαθόν; τὸ γὰρ ὡσαύ-
 τως ζητοῦμεν ὄντων ἀγαθῶν. ἢ πρότερον ἐκεῖνο,
 οὐ μὴ ἐξίστασθαι δεήσει, ὅτι ἀγαθόν, εἰ δὲ μὴ,
 βέλτιον ἀποστήναι. ἄρ' οὖν τὸ ζῆν ὡσαύτως 15
 μένοντα ἐπὶ τούτου ἐκουσίως; εἰ οὖν ἀγαπητὸν
 τούτῳ τὸ ζῆν, δηλονότι οὐδὲν ζητεῖ· ἔοικε τοίνυν
 διὰ τοῦτο τὸ ὡσαύτως, ὅτι ἀρκεῖ τὰ παρόντα. ἀλλὰ
 πάντων ἤδη παρόντων τούτῳ ἀγαπητὸν τὸ ζῆν καὶ
 δὴ οὕτω παρόντων, οὐχ ὥς ἄλλων ὄντων αὐτοῦ. 20
 εἰ δ' ἢ πᾶσα ζωὴ τούτῳ καὶ ζωὴ ἐναργής καὶ τε-
 λεία, πᾶσα ἐν τούτῳ ψυχὴ καὶ πᾶς νοῦς καὶ οὐ-
 δὲν αὐτῷ οὔτε ζωῆς οὔτε νοῦ ἀποστατεῖ. αὐτάρ-
 κης οὖν ἑαυτῷ καὶ οὐδὲν ζητεῖ· εἰ δὲ μηδὲν ζητεῖ,
 ἔχει ἐν ἑαυτῷ ὃ ἐζήτησεν ἄν, εἰ μὴ παρῆν. ἔχει 25
 οὖν ἐν ἑαυτῷ τὸ ἀγαθόν ἢ τοιοῦτον ὄν, ὃ δὴ ζωὴν
 καὶ νοῦν εἵπομεν, ἢ ἄλλο τι συμβεβηκὸς τούτοις.
 ἀλλ' εἰ τοῦτο τὸ ἀγαθόν, οὐδὲν ἄν εἴη ἐπέκεινα
 τούτων· εἰ δὲ ἐστὶν ἐκεῖνο, δηλονότι ζωὴ πρὸς
 ἐκεῖνο τούτῳ ἐξημμένη ἐκείνου καὶ τὴν ὑπόστασιν 30
 ἔχουσα ἐξ ἐκείνου καὶ πρὸς ἐκεῖνο ζῶσα· ἐκεῖνο
 γὰρ αὐτοῦ ἀρχή. δεῖ τοίνυν ἐκεῖνο ζωῆς εἶναι

κρεῖττον καὶ νοῦ· οὕτω γὰρ ἐπιστρέψει πρὸς
ἐκεῖνο καὶ τὴν ζωὴν τὴν ἐν αὐτῷ, μίμημά τι τοῦ
ἐν ἐκείνῳ ὄντος, καθ' ὃ τοῦτο ζῇ, καὶ τὸν νοῦν
τὸν ἐν τούτῳ, μίμημά τι τοῦ ἐν ἐκείνῳ ὄντος, ὃ
5 τι δῆποτε ἐστὶ τοῦτο.

17. τί οὖν ἐστὶ κρεῖττον ζωῆς ἐμφρονεστάτης p. 515
καὶ ἀπαισίου καὶ ἀναμαρτήτου καὶ νοῦ πάντα
ἔχοντος καὶ ζωῆς πάσης καὶ νοῦ παντός; ἐὰν οὖν
λέγωμεν 'τὸ ποιῆσαν ταῦτα', καὶ πῶς ποιῆσαν;
10 κἂν μὴ φανῇ τι κρεῖττον, οὐκ ἄπεισιν ὁ λογισμὸς
ἐπ' ἄλλο, ἀλλὰ στήσεται αὐτοῦ. ἀλλὰ δεῖ ἀνα-
βῆναι διὰ τε ἄλλα πολλὰ καὶ ὅτι τούτῳ τὸ αὐταρ-
κες ἐκ πάντων ἔξω ἐστίν· ἕκαστον δὲ αὐτῶν δη-
λονότι ἐνδεές· καὶ ὅτι ἕκαστον τοῦ αὐτοῦ ἐνὸς
15 μετείληψε καὶ μετέχει ἐνός, οὐκ αὐτὸ ἐν. τί οὖν
τὸ οὐ μετέχει, ὃ ποιεῖ αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ ὁμοῦ τὰ
πάντα; ἀλλ' εἰ ποιεῖ ἕκαστον εἶναι καὶ τῇ ἐνὸς
παρουσίᾳ αὐταρκες τὸ πλῆθος αὐτοῦ καὶ αὐτό,
δηλονότι ποιητικὸν οὐσίας καὶ αὐταρκείας ἐκεῖνο
20 αὐτὸ οὐκ ὄν οὐσία, ἀλλ' ἐπέκεινα ταύτης καὶ
ἐπέκεινα αὐταρκείας. ἀρκεῖ οὖν ταῦτα λέγοντας
ἀπαλλαχθῆναι; ἢ ἔτι ἢ ψυχὴ ὠδίνει καὶ μᾶλλον.
ἴσως οὖν χρὴ αὐτὴν ἤδη γεννῆσαι ἀξασαν πρὸς
αὐτὸ πληρωθεῖσαν ὠδίνων. οὐ μὴν ἀλλὰ πάλιν
25 ἐπαστέον, εἴ ποθὲν τινα πρὸς τὴν ὠδῖνα ἐπρωδῆν
εὐροίμεν. τάχα δὲ καὶ ἐκ τῶν ἤδη λεχθέντων, εἰ
πολλάκις τις ἐπάδοι, γένοιτο. τίς οὖν ὥσπερ καινὴ
ἐπρωδὴ ἄλλη; ἐπιθέουσα γὰρ πᾶσι τοῖς ἀληθέσι καὶ
ὧν μετέχομεν ἀληθῶν ὁμῶς ἐκφεύγει, εἴ τις βού-
30 λοιτο εἰπεῖν καὶ διανοηθῆναι, ἐπείπερ δεῖ τὴν
διάνοιαν, ἵνα τι εἴπῃ, ἄλλο καὶ ἄλλο λαβεῖν· οὕτω
γὰρ καὶ διέξοδος· ἐν δὲ πάντῃ ἀπλῶ διέξοδος τίς

ἔστιν; ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ νουερῶς ἐφάψασθαι· ἐφαψά-
 μενον δέ, ὅτε ἐφάπτεται, πάντη μηδὲν μήτε δύ-
 νασθαι μήτε σχολὴν ἄγειν λέγειν, ὕστερον δὲ περὶ
 αὐτοῦ συλλογίζεσθαι. τότε δὲ χρὴ ἐωρακέναι
 πιστεύειν, ὅταν ἡ ψυχὴ ἐξαίφνης φῶς λάβῃ· τοῦτο 5
 γὰρ παρ' αὐτοῦ καὶ αὐτός· καὶ τότε χρὴ νομίζειν
 παρεῖναι, ὅταν ὥσπερ θεὸς ἄλλος εἰς οἶκον κα-
 λουῖντός τινος ἐλθὼν φωτίσῃ· ἢ μηδ' ἐλθὼν οὐκ
 ξφώτισεν. οὕτω τοι καὶ ψυχὴ ἀφώτιστος ἀθέατος
 ἐκείνου· φωτισθεῖσα δὲ ἔχει, ὃ ἐξήτει, καὶ τοῦτο 10
 τὸ τέλος τάληθινὸν ψυχῇ, ἐφάψασθαι φωτός ἐκεί-
 νου καὶ αὐτῷ αὐτὸ θεάσασθαι, οὐκ ἄλλῳ φωτί,
 ἀλλ' αὐτῷ, δι' οὗ καὶ ὁρᾷ. δι' οὗ γὰρ ἐφωτίσθη,
 τοῦτό ἐστιν, ὃ δεῖ θεάσασθαι· οὐδὲ γὰρ ἥλιον
 διὰ φωτός ἄλλου. πῶς ἂν οὖν τοῦτο γένοιτο; 15
 ἄφελε πάντα.

IV.

(ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ ΠΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟ
 ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ ΕΝΟΣ.

1. Εἴ τι ἔστι μετὰ τὸ πρῶτον, ἀνάγκη ἐξ
 ἐκείνου εἶναι ἢ εὐθύς, ἢ τὴν ἀναγωγὴν ἐπ' ἐκείνο 20
 διὰ τῶν μεταξὺ ἔχειν, καὶ τάξιν εἶναι δευτέρων
 καὶ τρίτων, τοῦ μὲν ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγομένου,
 τοῦ δὲ τρίτου ἐπὶ τὸ δεύτερον. δεῖ μὲν γὰρ τι
 πρὸ πάντων εἶναι ἀπλοῦν τοῦτο καὶ πάντων ἕτε-
 ρον τῶν μετ' αὐτό, ἐφ' ἑαυτοῦ ὄν, οὐ μεμιγμένον 25
 τοῖς ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἕτερον τρόπον τοῖς
 ἄλλοις παρεῖναι δυνάμενον, ὃν ὄντως ἔν, οὐχ
 ἕτερον ὄν, εἴτα ἔν, καθ' οὗ ψεῦδος καὶ τὸ ἐν
 εἶναι, οὐ μὴ λόγος μηδὲ ἐπιστήμη, ὃ δὴ καὶ ἐπέ-
 κεινα λέγεται εἶναι οὐσίας — εἰ γὰρ μὴ ἀπλοῦν 30

- ἔσται συμβάσεως ἔξω πάσης καὶ συνθέσεως καὶ ὄντως ἔν, οὐκ ἂν ἀρχὴ εἴη — αὐταρκέστατόν τε τῷ ἀπλοῦν εἶναι καὶ πρῶτον ἀπάντων· τὸ γὰρ μὴ πρῶτον ἐνδεὲς τοῦ πρὸ αὐτοῦ, τό τε μὴ ἀπλοῦν
- 5 τῶν ἐν αὐτῷ ἀπλῶν δεόμενον, ἵν' ἡ ἔξ ἐκείνων. τὸ δὴ τοιοῦτον ἐν μόνον δεῖ εἶναι· ἄλλο γὰρ εἰ εἴη τοιοῦτον, [οὐχ] ἔν ἂν εἴη τὰ ἅμω. οὐ γὰρ δὴ σῶματα λέγομεν δύο, ἡ τὸ ἐν πρῶτον σῶμα. οὐδὲν γὰρ p. 517 ἀπλοῦν σῶμα, γινόμενόν τε τὸ σῶμα, ἀλλ' οὐκ ἀρχή·
- 10 ἡ δὲ ἀρχὴ ἀγέννητος· μὴ σωματικὴ δὲ οὐσα, ἀλλ' ὄντως μία, ἐκείνο ἂν εἴη τὸ πρῶτον. εἰ ἄρα ἑτερόν τι μετὰ τὸ πρῶτον εἴη, οὐκ ἂν ἔτι ἀπλοῦν εἴη· ἐν ἄρα πολλὰ ἔσται. πόθεν οὖν τοῦτο; ἀπὸ τοῦ πρώτου· εἰ γὰρ δὴ κατὰ συντυχίαν, οὐδ' ἂν
- 15 ἔτι ἐκείνο πάντων ἀρχή. πῶς οὖν ἀπὸ τοῦ πρώτου; [ἡ] εἰ τέλειόν ἐστι τὸ πρῶτον καὶ πάντων τελειότατον καὶ δύναμις ἡ πρώτη, δεῖ πάντων τῶν ὄντων δυνατώτατον εἶναι, καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις καθ' ὅσον δύνανται μιμεῖσθαι ἐκείνο. ὅ τι δ' ἂν
- 20 τῶν ἄλλων εἰς τελείωσιν ἔλῃ, ὁρῶμεν γεννῶν καὶ οὐκ ἀνεχόμενον ἐφ' ἑαυτοῦ μένειν, ἀλλ' ἑτερον ποιοῦν, οὐ μόνον ὅ τι ἂν προαίρεσιν ἔχῃ, ἀλλὰ καὶ ὅσα φύει ἄνευ προαιρέσεως, καὶ τὰ ἄψυχα δὲ μεταδιδόντα ἑαυτῶν καθ' ὅσον δύνανται· οἷον τὸ
- 25 πῦρ θερμαίνει, καὶ ψύχει ἢ χιών, καὶ τὰ φάρμακα δὲ εἰς ἄλλο ἐργάζεται, οἷον αὐτὰ πάντα τὴν ἀρχὴν κατὰ δύναμιν ἀπομιμούμενα εἰς αἰδιότητά τε καὶ ἀγαθότητα. πῶς [ἂν] οὖν τὸ τελειότατον καὶ τὸ πρῶτον ἀγαθὸν ἐν αὐτῷ σταίη ὥσπερ φθονῆσαν
- 30 ἑαυτοῦ ἢ ἀδυνατῆσαν, ἢ πάντων δύναμις; πῶς δ' ἂν ἔτι ἀρχὴ εἴη; δεῖ δὴ τι καὶ ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι, εἴπερ ἔσται τι καὶ τῶν ἄλλων παρ' αὐτοῦ

γε ὑποστάντων· ὅτι μὲν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ, ἀνάγκη. δεῖ δὴ καὶ τιμιώτατον εἶναι τὸ γεννῶν, τὸ [δὲ] γεννώμενον καὶ δεύτερον ἐκείνου τῶν ἄλλων ἄμεινον εἶναι.

2. εἰ μὲν οὖν αὐτονοῦς ἦν τὸ γεννῶν, [τὸ 5
ἐφεξῆς] νοῦ ἐνδεέστερον, προσεχέστερον δὲ νῶ
καὶ ὅμοιον ἔδει εἶναι· ἐπεὶ δὲ ἐπέκεινα νοῦ τὸ
γεννῶν, νοῦν εἶναι ἀνάγκη. διὰ τί δὲ οὐ νοῦς;
ὅτι νοῦ ἐνέργειά ἐστι νόησις· νόησις δὲ τὸ νοη-
τὸν ὁρῶσα καὶ πρὸς τοῦτο ἐπιστραφεῖσα καὶ ἀπ' 10
p. 518 ἐκείνου οἶον ἀποτελεῖουμένη ἀόριστος μὲν αὐτῇ
ὥσπερ ὄψις, ὀριζομένη δὲ ὑπὸ τοῦ νοητοῦ. διὸ
καὶ εἴρηται ἐκ τῆς ἀόριστου δυνάδου καὶ τοῦ ἐνὸς
τὰ εἶδη καὶ οἱ ἀριθμοί· τοῦτο γὰρ ὁ νοῦς. διὸ
οὐχ ἀπλοῦς, ἀλλὰ πολλά, σύνθεσίν τε ἐμφαίνων, 15
νοητὴν μέντοι, καὶ πολλὰ ὁρῶν ἥδη. ἔστι μὲν οὖν
καὶ αὐτὸς νοητόν, ἀλλὰ καὶ νοῶν· διὸ δύο ἥδη.
ἔστι δὲ καὶ ἄλλο τὸ μετ' αὐτὸ νοητόν. ἀλλὰ πῶς ἀπὸ
[τούτου] τοῦ νοητοῦ ὁ νοῦς; οὕτως· τὸ νοητὸν ἐφ'
ἑαυτοῦ μένον καὶ οὐκ ὄν ἐνδεές, ὥσπερ τὸ ὁρῶν καὶ 20
τὸ νοοῦν — ἐνδεές δὲ λέγω τὸ νοοῦν ὡς πρὸς ἐκεῖνο
— οὐκ ἔστιν οἶον ἀναίσθητον, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ
πάντα ἐν αὐτῷ καὶ σὺν αὐτῷ, πάντη διακριτικὸν
ἑαυτοῦ, ζωὴ ἐν αὐτῷ καὶ πάντα ἐν αὐτῷ, καὶ ἡ
κατανόησις αὐτοῦ αὐτὸ οἶονεῖ συναισθήσει οὕσα 25
ἐν στάσει αἰδίῳ καὶ νοήσει ἐτέρως ἢ κατὰ τὴν νοῦ
νόησιν. εἴ τι οὖν μένοντος αὐτοῦ ἐν αὐτῷ γίνεται,
ἀπ' αὐτοῦ τοῦτο γίνεται, ὅταν ἐκεῖνο μάλιστα ἢ
ὃ ἔστι. μένοντος οὖν αὐτοῦ ἐν τῷ οἰκείῳ ἥθει ἐξ
αὐτοῦ μὲν τὸ γινόμενον γίνεται, μένοντος δὲ γίνε- 30
ται. ἐπεὶ οὖν ἐκεῖνο μένει νοητόν, τὸ γινόμενον
γίνεται νόησις· νόησις δὲ οὕσα καὶ νοοῦσα ἀφ'

οὗ ἐγένετο — ἄλλο γὰρ οὐκ ἔχει — νοῦς γίγνεται,
 ἄλλο οἶον νοητὸν καὶ οἶον ἐκείνο καὶ μίμημα καὶ
 εἰδωλον ἐκείνου. ἀλλὰ πῶς μένοντος ἐκείνου γίνε-
 ται ἐνεργεια; [ἦ] ἡ μὲν ἐστὶ τῆς οὐσίας, ἡ δ' ἐκ
 5 τῆς οὐσίας ἐκάστου· καὶ ἡ μὲν τῆς οὐσίας αὐτό
 ἐστὶν ἐνεργεία ἑκάστου, ἡ δὲ ἀπ' ἐκείνης, ἣν δεῖ
 παντὶ ἔπεσθαι ἐξ ἀνάγκης ἑτέραν οὖσαν αὐτοῦ·
 οἶον καὶ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἡ μὲν τίς ἐστὶ συμπληροῦσα
 τὴν οὐσίαν θερμότης, ἡ δὲ ἀπ' ἐκείνης ἤδη γινο-
 10 μένη ἐνεργοῦντος ἐκείνου τὴν σύμφυτον τῇ οὐσίᾳ
 [ἐνεργειαν] ἐν τῷ μένειν πῦρ. οὕτω δὴ καὶ
 καὶ πολὺ πρότερον ἐκεῖ μένοντος αὐτοῦ ἐν τῷ
 οἰκείῳ ἦθαι ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ τελειότητος καὶ συν-
 ούσης ἐνεργείας ἡ γεννηθεῖσα ἐνεργεια ὑπόστασιν
 15 λαβοῦσα, ἄτε ἐκ μεγάλης δυνάμεως, μεγίστης μὲν
 οὖν ἀπασῶν, εἰς τὸ εἶναι καὶ οὐσίαν ἦλθεν· ἐκείνο
 γὰρ ἐπέκεινα οὐσίας ἦν. καὶ ἐκείνο μὲν δύναμις
 πάντων, τὸ δὲ ἤδη τὰ πάντα. εἰ δὲ τοῦτο τὰ
 πάντα, ἐκείνο ἐπέκεινα τῶν πάντων· ἐπέκεινα
 20 ἄρα οὐσίας· καὶ εἰ τὰ πάντα, πρὸ δὲ πάντων τὸ
 ἐν οὐ τὸ ἴσον ἔχον τοῖς πᾶσι, καὶ ταύτῃ δεῖ ἐπέ-
 κεινα εἶναι τῆς οὐσίας. τοῦτο δὲ καὶ νοῦ· ἐπέ-
 κεινα ἄρα τι νοῦ. τὸ γὰρ ὃν οὐ νεκρὸν οὐδὲ οὐ
 ζωὴ οὐδὲ οὐ νοοῦν· νοῦς δὴ καὶ ὃν ταυτόν. οὐ
 25 γὰρ τῶν πραγμάτων ὁ νοῦς, ὥσπερ ἡ αἰσθησις
 τῶν αἰσθητῶν προόντων, ἀλλ' αὐτὸς [ὁ] νοῦς τὰ
 πράγματα, εἴπερ μὴ εἰδῇ αὐτῶν κομίζεται. πόθεν p. 519
 γάρ; ἀλλ' ἐνταῦθα μετὰ τῶν πραγμάτων καὶ ταυ-
 τόν, αὐτοῖς καὶ ἔν· καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲ ὅλη τῶν
 30 ἄνευ ὕλης τὰ πράγματα.

V.

ΟΤΙ ΟΥΚ ΕΞΩ ΤΟΥ ΝΟΥ ΤΑ ΝΟΗΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙ
ΤΑΓΑΘΟΥ.

1. Τὸν νοῦν, τὸν ἀληθῆ νοῦν καὶ ὄντως, ἂρ' ἂν τις φαίη ψεύσεσθαι ποτε καὶ μὴ τὰ ὄντα δοξάζειν; οὐδαμῶς. πῶς γὰρ ἂν ἔτι νοῦς ἀνοηταίνων· 5 εἴη; δεῖ ἄρα αὐτὸν αἰεὶ εἰδέναι καὶ μηδ' ἂν ἐπὶ λαθέσθαι ποτέ, τὴν δὲ εἰδησιν αὐτῷ μήτε εἰκάζοντι εἶναι μήτε ἀμφίβολον μηδ' αὖ παρ' ἄλλου οἶον ἀκούσαντι. οὐ τοίνυν οὐδὲ δι' ἀποδείξεως. καὶ γὰρ εἴ τινα τις φαίη δι' ἀποδείξεως, ἀλλ' οὖν 10 αὐτόθεν αὐτῷ ἐναργές τι εἶναι· καίτοι ὁ λόγος φησὶ πάντα. πῶς γὰρ καὶ διοριεῖ τις τὰ τε αὐτόθεν τὰ τε μὴ; ἀλλ' οὖν, ἃ συγχωροῦσιν αὐτόθεν, πόθεν φήσουσι τούτων τὸ ἐναργὲς αὐτῷ παρεῖναι; πόθεν δὲ αὐτῷ πίστιν, ὅτι οὕτως ἔχει, 15 p. 520 παρῆξεται; ἐπεὶ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς αἰσθησεως, ἃ δὴ δοκεῖ πίστιν ἔχειν ἐναργεστάτην, ἀπιστεῖται, μὴ ποτε οὐκ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις, ἀλλ' ἐν τοῖς πάθεσιν ἔχῃ τὴν δοκοῦσαν ὑπόστασιν, καὶ νοῦ δεῖ ἢ διανοίας τῶν κρινούντων· ἐπεὶ καὶ συγκεχωρημένου 20 ἐν τοῖς ὑποκειμένοις εἶναι αἰσθητοῖς, ὧν ἀντίληψιν ἢ αἰσθησις ποιήσεται, τό γε γινωσκόμενον δι' αἰσθήσεως τοῦ πράγματος εἰδωλόν ἐστι, καὶ οὐκ αὐτὸ τὸ πράγμα ἢ αἰσθησις λαμβάνει· μένει γὰρ ἐκεῖνο ἕξω. ὁ δὴ νοῦς γινώσκων καὶ τὰ νοητὰ 25 γινώσκων, εἰ μὲν ἕτερα ὄντα γινώσκει, πῶς ἂν συντύχοι αὐτοῖς; ἐνδέχεται γὰρ μὴ, ὥστε ἐνδέχεται μὴ γινώσκειν ἢ τότε ὅτε συνέτυχε, καὶ οὐκ αἰεὶ ἔξει τὴν γνῶσιν. εἰ δὲ συνεξεῦχθαι φήσουσι,

τί τὸ συνεξεῦχθαι τοῦτο; ἔπειτα καὶ αἱ νοήσεις
 τύποι ἔσονται· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐπακτοὶ καὶ πλη-
 γαί. πῶς δὲ καὶ τυπώσεται, ἢ τίς τῶν τοιούτων
 ἢ μορφῇ; καὶ ἡ νόησις τοῦ ἔξω, ὥσπερ καὶ ἡ
 5 αἰσθησις. καὶ τί διοίσει ἡ τῷ σμικροτέρων ἀντι-
 λαμβάνεσθαι; πῶς δὲ καὶ γνωσεται, ὅτι ἀντελάβετο
 ὄντως; πῶς δέ, ὅτι ἀγαθὸν τοῦτο ἢ ὅτι καλὸν ἢ
 δίκαιον; ἕκαστον γὰρ τούτων ἄλλο αὐτοῦ, καὶ οὐκ
 ἐν αὐτῷ αἱ τῆς κρίσεως ἀρχαί, αἷς πιστεύσει, ἀλλὰ
 10 καὶ αὐταὶ ἔξω, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐκεῖ. εἴτα καθεύνα
 ἀναίσθητα καὶ ἄμοιρα ζωῆς καὶ νοῦ, ἢ νοῦν ἔχει.
 καὶ εἰ νοῦν ἔχει, ἅμα ἐνταῦθα ἄμφω, καὶ τὸ ἀλη-
 θές ὡδί, καὶ ὁ πρῶτος νοῦς οὗτος, καὶ ἐπὶ τού-
 του ζητήσομεν, πῶς ἔχει ἡ ἐνταῦθα ἀλήθεια καὶ
 15 τὸ νοητὸν καὶ ὁ νοῦς, εἰ ἐν τῷ αὐτῷ μὲν καὶ ἅμα,
 δύο δὲ καὶ ἑτέρα ἢ πῶς; εἰ δ' ἀνόητα καὶ ἄνευ
 ζωῆς, τί ὄντα; οὐ γὰρ δὴ προτάσεις οὐδὲ ἀξιώματα
 οὐδὲ λεκτά· ἥδη γὰρ ἂν καὶ αὐτὰ περὶ ἑτέρων
 λέγοι, καὶ οὐκ αὐτὰ τὰ ὄντα εἴη, οἷον τὸ δίκαιον
 20 καλόν, ἄλλον τοῦ δικαίου καὶ τοῦ καλοῦ ὄντος.
 εἰ δ' ἀπλᾶ φήσουσι, δίκαιον χωρὶς καὶ καλόν,
 πρῶτον μὲν οὐχ ἓν τι οὐδ' ἓν ἐνὶ τὸ νοητὸν ἔσται,
 ἀλλὰ διεσπασμένον ἕκαστον. καὶ ποῦ καὶ κατὰ
 τίνας διέσπασται τόπους; πῶς δὲ αὐτοῖς συντεύξε-
 25 ται ὁ νοῦς περιθέων; πῶς δὲ μενεῖ; ἢ ἐν τῷ αὐτῷ
 πῶς μενεῖ; τίνα δ' ὅλως μορφὴν ἢ τύπον ἔξει;
 εἰ μὴ ὥσπερ ἀγάλματα ἐγκείμενα χρυσᾷ ἢ ἄλλης
 τινὸς ὕλης ὑπὸ τινος πλάστον ἢ γραφῆως πεποιη-
 μένα. ἀλλ' εἰ τοῦτο, ὁ θεωρῶν νοῦς αἰσθησις
 30 ἔσται. διὰ τί δὲ τὸ μὲν ἔστι τῶν τοιούτων δικαιο- p. 521
 σύνη, τὸ δ' ἄλλο τι; μέγιστον δὲ πάντων ἐκείνο·
 εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα δοίη τις ταῦτα ἔξω εἶναι,

καὶ τὸν νοῦν αὐτὰ οὕτως ἔχοντα θεωρεῖν, ἀναγ-
καῖον αὐτῷ μήτε τὸ ἀληθὲς αὐτῶν ἔχειν διεψεῦσθαί
τε ἐν ἅπασιν οἷς θεωρεῖ. τὰ μὲν γὰρ ἀληθινὰ ἂν
εἴη ἐκεῖνα· θεωρήσει τοίνυν αὐτὰ οὐκ ἔχων αὐτά,
εἰδῶλα δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γνώσει τῇ τοιαύτῃ λαβὼν. 5
τὸ τοίνυν ἀληθινὸν οὐκ ἔχων, εἰδῶλα δὲ τοῦ ἀλη-
θοῦς παρ' αὐτῷ λαβὼν, τὰ ψευδῇ ἔξει καὶ οὐδὲν
ἀληθές. εἰ μὲν οὖν εἰδήσει, ὅτι τὰ ψευδῇ ἔχει,
ὁμολογήσει ἁμοιρος ἀληθείας εἶναι· εἰ δὲ καὶ
τοῦτο ἀγνοήσει, καὶ οἰήσεται τὸ ἀληθὲς ἔχειν οὐκ 1α
ἔχων, διπλάσιον ἐν αὐτῷ τὸ ψεῦδος γενόμενον
πολὺ τῆς ἀληθείας αὐτὸν ἀποστήσει. διὰ τοῦτο
γὰρ καὶ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν, οἶμαι, οὐκ ἔνεστιν
ἀλήθεια, ἀλλὰ δόξα, ὅτι παραδεχομένη καὶ διὰ
τοῦτο δόξα οὔσα ἄλλο παραδέχεται ἄλλου ὄντος 15
ἐκείνου, ἐξ οὗ τοῦτο ὁ παραδέχεται ἔχει. εἰ οὖν
μὴ ἀλήθεια ἐν τῷ νῷ, οὗτος μὲν ὁ τοιοῦτος νοῦς
οὔτε ἀλήθεια ἔσται, οὔτε ἀληθεία νοῦς, οὔτε ὅλως
νοῦς ἔσται. ἀλλ' οὐδὲ ἄλλοθι που ἡ ἀλήθεια
ἔσται. 20

2. οὐ τοίνυν δεῖ οὔτε ἔξω τὰ νοητὰ ζητεῖν,
οὔτε τύπους ἐν τῷ νῷ τῶν ὄντων λέγειν εἶναι,
οὔτε τῆς ἀληθείας ἀποστεροῦντας αὐτὸν ἀγνωσίαν
τε τῶν νοητῶν ποιεῖν καὶ ἀνυπαρξίαν καὶ ἔτι
αὐτὸν τὸν νοῦν ἀναιρεῖν· ἀλλ' εἴπερ καὶ γνώσιν 25
δεῖ καὶ ἀλήθειαν εἰσάγειν καὶ τὰ ὄντα τηρεῖν καὶ
γνώσιν τοῦ τί ἕκαστόν ἐστιν, ἀλλὰ μὴ τοῦ ποῖόν
τι ἕκαστον, ἅτε εἰδῶλον αὐτοῦ καὶ ἵχνος ἴσχοντας,
ἀλλὰ μὴ αὐτὰ ἔχοντας καὶ συνόντας καὶ συγκρα-
θέντας αὐτοῖς, τῷ ἀληθινῷ νῷ δοτεόν τὰ πάντα. 30
οὕτω γὰρ ἂν καὶ εἰδείη, καὶ ἀληθινῶς εἰδείη, καὶ
οὐδ' ἂν ἐπιλάθοιτο οὐδ' ἂν περιέλθοι ζητῶν, καὶ

- ἡ ἀλήθεια ἐν αὐτῷ καὶ ἔδρα ἔσται τοῖς οὖσι καὶ
 ζησεται καὶ νοήσει. ἃ δὴ πάντα περὶ τὴν μακα-
 ριωτάτην φύσιν δεῖ ὑπάρχειν· ἢ ποῦ τὸ τίμιον
 καὶ σεμνὸν ἔσται; καὶ γὰρ αὐὸ οὕτως οὐδ' ἀποδε-
 5 ξεως δεῖ οὐδὲ πίστεως, ὅτι οὕτως· αὐτὸς γὰρ οὕτως
 καὶ ἐναργῆς αὐτὸς αὐτῷ, καὶ εἴ τι πρὸ αὐτοῦ, ὅτι
 ἐξ αὐτοῦ, καὶ εἴ τι μετ' ἐκεῖνο, ὅτι αὐτός, καὶ p. 522
 οὐδεὶς πιστότερος αὐτῷ περὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἐκεῖ
 τοῦτο καὶ ὄντως. ὥστε καὶ ἡ ὄντως ἀλήθεια οὐ
 10 συμφωνοῦσα ἄλλῳ, ἀλλ' ἐαυτῇ, καὶ οὐδὲν παρ'
 αὐτὴν ἄλλο λέγει καὶ ἔστι καὶ ὃ ἔστι τοῦτο καὶ
 λέγει. τίς ἂν οὖν ἐλέγξειε; καὶ πόθεν οἴσει τὸν
 ἔλεγχον; εἰς γὰρ ταῦτόν ὁ φερόμενος ἔλεγχος τῷ
 προειπόντι, καὶ κομίσῃ ὥς ἄλλο, φέρεται εἰς τὸν
 15 ἐξ ἀρχῆς εἰπόντα καὶ ἔν ἐστιν· οὐ γὰρ ἄλλο ἀλη-
 θέστερον ἢν εὐροι τοῦ ἀληθοῦς.

3. μία τοίνυν φύσις αὕτη ἡμῖν (νοῦς), τὰ ὄντα
 πάντα (ἡ ἀλήθεια)· εἰ δέ, θεὸς τις μέγας· μᾶλλον
 δὲ οὐ τίς, ἀλλὰ πᾶς ἀξιοῖ ταῦτα εἶναι. καὶ θεὸς
 20 αὕτη ἡ φύσις, καὶ θεὸς δεύτερος προφαίνων ἐαν-
 τὸν πρὶν ὁρᾶν ἐκεῖνον· ὁ δὲ ὑπερκάθηται καὶ
 ὑπερίδρυται ἐπὶ καλῆς οὕτως οἶον κρηπίδος, ἣ ἐξ
 αὐτοῦ ἐξήρτηται. ἔδει γὰρ ἐκεῖνον βαίνοντα μὴ ἐπ'
 ἀψύχου τινὸς μηδ' αὐὸ ἐπὶ ψυχῆς εὐθύς βεβηκέ-
 25 ναι, ἀλλ' εἶναι αὐτῷ κάλλος ἀμήχανον πρὸ αὐτοῦ
 προῖον, οἶον πρὸ μεγάλου βασιλέως πρόεισι μὲν
 πρῶτα ἐν ταῖς προόδοις τὰ ἐλάττω, αἰεὶ δὲ τὰ μείζω
 καὶ τὰ σεμνότερα ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τὰ περὶ βασιλέα
 ἤδη μᾶλλον βασιλικώτερα, εἴτα τὰ μετ' αὐτόν
 30 τίμια· ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις βασιλεὺς προφαίνεται
 ἐξαίφνης αὐτὸς ὁ μέγας, οἱ δ' εὗχονται καὶ προσ-
 κυνοῦσιν, ὅσοι μὴ προαπῆλθον ἀρκεσθέντες τοῖς

πρὸ τοῦ βασιλέως ὁφθεῖσιν. ἐκεῖ μὲν οὖν ὁ βασι-
 λεὺς ἄλλος, οἷ τε πρὸ αὐτοῦ προιόντες ἄλλοι αὐτοῦ·
 ὁ δὲ ἐκεῖ βασιλεὺς οὐκ ἄλλοτρίων ἄρχων, ἀλλ'
 ἔχων τὴν δικαιοτάτην καὶ φύσει ἀρχὴν καὶ τὴν
 ἀληθεῖ βασιλείαν, ἅτε τῆς ἀληθείας βασιλεὺς καὶ 5
 ὢν κατὰ φύσιν κύριος τοῦ αὐτοῦ ἀθρόου γεννή-
 ματος καὶ θεῖου συντάγματος, βασιλεὺς βασιλέων
 καὶ πατὴρ δικαιότερον ἂν κληθεῖς θεῶν, ὃν ὁ Ζεὺς
 καὶ ταύτῃ ἐμιμήσατο, τὴν τῶν ἑαυτοῦ πατρὸς οὐκ
 ἀνασχόμενος θεωρίαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ προπάτορος 10
 οἶον ἐνέργειαν εἰς ὑπόστασιν οὐσίας.

p. 523 4. ὅτι μὲν οὖν δεῖ τὴν ἀναγωγὴν ποιήσασθαι
 εἰς ἓν καὶ ἀληθεῶς ἓν, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ τὰ ἄλλα ἓν,
 ἀ πολλὰ ὄντα μετοχῇ ἐνὸς ἓν· δεῖ δὲ τὸ μὴ μετοχῇ
 ἓν λαβεῖν μηδὲ τὸ οὐ μᾶλλον ἓν ἢ πολλὰ· καὶ ὅτι 15
 ὁ μὲν νοητὸς κόσμος καὶ ὁ νοῦς μᾶλλον ἓν τῶν
 ἄλλων, καὶ οὐδὲν ἐγγυτέρω αὐτοῦ τοῦ ἐνός, οὐ
 μὴν τὸ καθαρῶς ἓν, εἴρηται. τί δὲ τὸ καθαρῶς
 ἓν καὶ ὄντως καὶ οὐ κατ' ἄλλο, νῦν θεάσασθαι
 ποθοῦμεν, εἰ πῃ δυνατόν. χρὴ τοίνυν ἐνταῦθα 20
 αἰξαι πρὸς ἓν, καὶ μηδὲν ἀντὶ ἑτι προσθεῖναι,
 ἀλλὰ στήναι παντελῶς δεδιότα αὐτοῦ ἀποστατῆσαι
 μηδὲ τούλάχιστον μηδὲ εἰς δύο προσελθεῖν. εἰ δὲ
 μή, ἔσχες δύο, οὐκ ἓν οἷς τὸ ἓν, ἀλλ' ἄμφω ὕστερα.
 οὐ γὰρ θέλει μετ' ἄλλου οὔτε ἑνὸς οὔτε ὁποσοῦν 25
 συναριθμείσθαι, οὐδ' ὅλως ἀριθμείσθαι· μέτρον
 γὰρ αὐτὸ καὶ οὐ μετρούμενον, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ
 οὐκ ἴσον, ἵνα σὺν αὐτοῖς ᾗ· εἰ δὲ μή, κοινόν τι
 ἔσται ἐπ' αὐτοῦ καὶ τῶν συναριθμουμένων, ἀκείνο
 πρὸ αὐτοῦ· δεῖ δὲ μηδέν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ὁ οὐσιώ- 30
 δης ἀριθμὸς κατ' αὐτοῦ, οὐδέ γε ὁ ὕστερος τού-
 του, ὁ τοῦ ποσοῦ· οὐσιώδης μὲν ὁ τῷ νοεῖν εἶναι

- ἀεὶ παρέχων, τοῦ δὲ ποσοῦ ὁ τὸ ποσὸν μετ' ἄλλων
 ἢ ὃ τι μὴ μετ' ἄλλων, εἴπερ ἀριθμὸς τοῦτο. ἐπεὶ
 καὶ ἡ ἐν τοῖς τοῦ ποσοῦ ἀριθμοῦ πρὸς τὸ ἐν τὴν
 ἀρχὴν αὐτῶν ἀπομιμουμένη τὴν ἐν τοῖς προτέροις
 5 ἀριθμοῖς φύσις πρὸς τὸ ὄντως ἐν οὐκ ἀναλίσκουσα
 τὸ ἐν οὐδὲ κερματίζουσα τὴν ὑπόστασιν ἔχει, ἀλλὰ
 δυάδος γενομένης ἔστι μονὰς ἡ πρὸ τῆς δυάδος,
 καὶ οὐχ ἡ ἐν τῇ δυάδι μονὰς ἑκατέρω οὐδ' ἑτέρα
 ἐκείνη. τί γὰρ μᾶλλον ὅποτεραοῦν; εἰ οὖν μηδε-
 10 τέρα αὐτῶν ἀλλ' ἐκείνη, καὶ μένουσα οὐ μένει.
 πῶς οὖν ἕτεραι ἐκείναι; καὶ πῶς ἡ δυὰς ἐν; καὶ
 εἰ ταῦτό ἐν, ὅπερ ἐν ἑκατέρω τῇ περιεχομένῃ; ἢ
 μετέχειν τῆς πρώτης φατέον, ἄλλας δὲ ἧς μετέχουσι,
 καὶ τὴν δυάδα δέ, καθ' ὃ ἐν, μετέχειν, οὐχ ὡσαύ-
 15 τως δέ· ἐπεὶ οὐδὲ ὁμοίως στρατὸς ἐν καὶ οἰκία. p. 524
 καὶ αὕτη πρὸς τὸ συνεχὲς οὔτε κατὰ τὸ ὥς εἶναι
 ἐν, οὔτε κατὰ τὸ ποσὸν ἐν. ἄρ' οὖν αἱ μὲν μονά-
 δες ἄλλως αἱ ἐν πεντάδι καὶ δεκάδι, τὸ δὲ ἐν τὸ
 ἐν τῇ πεντάδι πρὸς τὸ ἐν τὸ ἐπὶ τῆς δεκάδος τὸ
 20 αὐτό; ἢ, εἰ ναῦς πᾶσα πρὸς πᾶσαν, μικρὰ πρὸς
 μεγάλην, καὶ πόλις πρὸς πόλιν, καὶ στρατὸς πρὸς
 στρατόν, ταῦτό ἐν καὶ ἐνταῦθα. εἰ δὲ μὴδ' ἐκεῖ,
 οὐδ' ἐνταῦθα· εἰ γάρ τινες περὶ τούτων ἀπορίαι,
 ὕστερον.
 25 5. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνο ἐπανιτέον λέγουσιν, ὅτι
 μένει τὸ πρῶτον τὸ αὐτό, καὶ ἐξ αὐτοῦ γίνηται
 ἕτερα. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀριθμοῖς μένοντος μὲν τοῦ
 ἐν, ποιοῦντος δὲ ἄλλον, ὁ ἀριθμὸς γίνεται κατ'
 αὐτό [τὸ ἐν], ἐν δὲ τῷ ὃ ἔστι πρὸ τῶν ὄντων
 30 μένει μὲν πολὺ μᾶλλον τὸ ἐν· μένοντος δὲ αὐτοῦ
 οὐκ ἄλλο ποιεῖ κατ' αὐτό τὰ ὄντα, ἀλλ' ἀρκεῖ
 αὐτὸ γεννηῆσαι τὰ ὄντα. καὶ ὥσπερ ἐκεῖ ἐπὶ τῶν

ἀριθμῶν ἣν τῆς μονάδος ἐπὶ πᾶσιν εἶδος πρώτως
καὶ δευτέρως, καὶ οὐκ ἐπ' ἴσης ἐκάστου μεταλαμ-
βάνοντος τῶν ὑστέρων αὐτῆς, οὕτω καὶ ἐνταῦθα
ἐκάστου μὲν τῶν μετὰ τὸ πρῶτον ἔχει τι ἐκείνου
οἷον εἶδος ἐν αὐτῷ. καὶ κεῖ μὲν ἡ μετάληψις τὸ 5
ποσὸν ὑπέστησεν αὐτῶν, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἴχνος τοῦ
ἐνὸς τὴν οὐσίαν αὐτοῖς ὑπεστήσατο, ὥστ' εἶναι τὸ
εἶναι ἴχνος ἐνός. καὶ τὸ εἶναι δὲ τοῦτο ἀπὸ τοῦ
ἐν εἴ τις λέγοι γεγενῆσθαι, τάχα ἂν τύχοι τοῦ ἀλη-
θοῦς. τὸ γάρ τοι λεγόμενον ὅν τοῦτο πρῶτον 10
ἐκείθεν οἷον ὀλίγον προβεβηκὸς οὐκ ἠθέλησεν ἔτι
πρόσω ἐλθεῖν, μεταστραφὲν δὲ εἰς τὸ εἶσω ἕστη,
καὶ ἐγένετο οὐσία καὶ ἐστία ἀπάντων· οἷον ἐνα-
περείσαντος ἐν φθόγγῳ αὐτὸν τοῦ φωνοῦντος ὑφί-
σταται τὸ ἐν δηλοῦν τὸ ἀπὸ τοῦ ἐνός καὶ τὸ ὄν 15
σημαῖνον τὸ φθεγξάμενον, ὥς δύναται. οὕτω τοι
τὸ μὲν γενόμενον καὶ τὸ εἶναι μίμησιν ἔχοντα ἐκ
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ᾗ ἐνόντα· ἡ δὲ ἰδοῦσα καὶ ἐπι-
κινηθεῖσα τῷ θεάματι μιμουμένη ὃ εἶδεν ἐρρηξε
φωνήν τὸ ὄν καὶ τὸ εἶναι καὶ οὐσίαν καὶ ἐστίαν. 20
οὗτοι γὰρ οἱ φθόγγοι θέλουσι σημεῖναι τὴν ὑπόστα-
σιν [τοῦ] γεννηθέντος ὡδίνι τοῦ φθεγγομένου ἀπομι-
μούμενοι, ὥς οἷόν τε αὐτοῖς, τὴν γένεσιν τοῦ ὄντος.

p. 525

6. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὥς τις ἐθέλει, λελέχθω.
τῆς δὲ γενομένης οὐσίας εἶδους οὕσης — οὐ γὰρ 25
δὴ τι ἄλλο ἂν τις εἰποι τὸ ἐκείθεν γενόμενον —
καὶ εἶδους οὐ τινός, ἀλλὰ παντός, ὥς μὴ ἂν ὑπο-
λιπεῖν τι ἄλλο, ἀνάγκη ἀνείδωκεν ἐκείνο εἶναι. ἀνεί-
δεον δὲ ὄν οὐκ οὐσία· τόδε γὰρ τι δεῖ τὴν οὐσίαν
εἶναι· τοῦτο δὲ ὠρισμένον· τὸ δὲ οὐκ ἔστι λαβεῖν 30
ὥς τόδε· ἤδη γὰρ οὐκ ἀρχή, ἀλλ' ἐκείνο μόνον,
ὃ τόδε εἰρηκας εἶναι. εἰ οὖν τὰ πάντα ἐν τῷ

γενομένῳ, τί τῶν ἐν τούτῳ ἐκεῖνο ἐρεῖς; οὐδὲν
 δὲ τούτων ὃν μόνον ἂν λέγοιτο ἐπέκεινα τούτων.
 ταῦτα δὲ τὰ ὄντα καὶ τὸ ὄν· ἐπέκεινα ἄρα ὄντος.
 τὸ γὰρ ἐπέκεινα ὄντος οὐ τόδε λέγει — οὐ γὰρ
 5 τίθησιν — οὐδὲ ὄνομα αὐτοῦ λέγει, ἀλλὰ φέρει
 μόνον τὸ οὐ τοῦτο. τοῦτο δὲ ποιοῦν οὐδαμοῦ
 αὐτὸ περιλαμβάνει· γελοῖον γὰρ ζητεῖν ἐκείνην τὴν
 ἄπλετον φύσιν περιλαμβάνειν· ὁ γὰρ τοῦτο βου-
 λόμενος ποιεῖν ἀπέστησεν αὐτὸν καὶ τοῦ ὁπωσοῦν
 10 καὶ κατὰ βραχὺ εἰς ἕχνος αὐτοῦ ἰέναι· ἀλλ' ὥσπερ
 [ὁ] τὴν νοητὴν φύσιν βουλόμενος ἰδεῖν οὐδεμίαν
 φαντασίαν αἰσθητοῦ ἔχων θεάσεται ὃ ἐστὶν ἐπέ-
 κεινα τοῦ αἰσθητοῦ, οὕτω καὶ ὁ θεάσασθαι θέλων
 τὸ ἐπέκεινα τοῦ νοητοῦ τὸ νοητὸν πᾶν ἀφείξεται
 15 σεται, ὅτι μὲν ἔστι διὰ τούτου μαθῶν, οἶον δὲ
 ἔστι τοῦτο ἀφείξ. τὸ δὲ οἶον σημαίνει ἂν τὸ οὐχ
 οἶον· οὐ γὰρ ἐνι οὐδὲ τὸ οἶον, ὅτῳ μὴδὲ τὸ τί.
 ἀλλὰ ἡμεῖς ταῖς ἡμετέραις ὠδίσιν ἀποροῦμεν, ὃ τι
 χρὴ λέγειν, καὶ λέγομεν περὶ οὐ φητοῦ, καὶ ὄνο-
 20 μάζομεν σημαίνειν ἑαυτοῖς θέλοντες ὥς δυνάμεθα.
 τάχα δὲ καὶ τὸ ἐν ὄνομα τοῦτο ἄρσιν ἔχει πρὸς
 τὰ πολλά. ὅθεν καὶ Ἀπόλλωνα οἱ Πυθαγορικοὶ
 συμβολικῶς πρὸς ἀλλήλους ἐσήμαινον ἀποφάσει
 τῶν πολλῶν. εἰ δὲ θέσις τις τὸ ἐν, τό τε ὄνομα
 25 τό τε δηλούμενον, ἀσαφέστερον ἂν γίγνοιτο τοῦ εἰ
 μὴ τις ὄνομα ἔλεγεν αὐτοῦ· τάχα γὰρ τοῦτο ἐλέ-
 γετο, ἵνα ὁ ζητήσας ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ ὃ πάντων
 [μάλιστα] ἀπλότητός ἐστι σημαντικὸν ἀποφήση
 τελευτῶν καὶ τοῦτο, ὥς τεθὲν μὲν ὅσον οἶόν τε
 30 καλῶς τῷ θεμένῳ, οὐκ ἄξιον μὴν οὐδὲ τοῦτο εἰς
 δηλώσιν τῆς φύσεως ἐκείνης, ὅτι μὴδὲ ἀκουστὸν p.526
 ἐκεῖνο, μὴδὲ τῷ ἀκούοντι δεῖ συνετὸν εἶναι, ἀλλ'

εἶπερ τινί, τῷ ὁρῶντι. ἀλλ' εἰ τὸ ὁρῶν εἶδος ζητεῖ
 βλέπειν, οὐδὲ τοῦτο εἴσεται.

7. ἡ ἐπειδὴ διττὸν καὶ τὸ ἐνεργεῖα βλέπειν,
 οἷον ἐπὶ ὀφθαλμοῦ — τὸ μὲν γάρ ἐστιν ὄραμα
 αὐτῷ τὸ εἶδος τὸ τοῦ αἰσθητοῦ, τὸ δὲ δι' οὗ ὁρᾷ 5
 τὸ εἶδος αὐτοῦ, ὃ καὶ αὐτὸ αἰσθητόν ἐστιν αὐτῷ,
 ἕτερον ὃν τοῦ εἶδους, αἷτιον δὲ τῷ εἶδει τοῦ ὁρᾶ-
 σθαι, ἐν μὲν τῷ εἶδει καὶ ἐπὶ τοῦ εἶδους συνο-
 ρώμενον· διὸ οὐκ ἐναργῆ τότε δίδωσι τὴν αἰσθη-
 σιν αὐτοῦ, ἅτε τοῦ ὅμματος τετραμμένου πρὸς τὸ 10
 πεφωτισμένον· ὅταν δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ παρ' αὐτό,
 ἀθρόα εἶδε προσβολῇ, καίτοι καὶ τότε εἶδεν ἐπερει-
 δόμενον ἄλλω, μόνον δὲ αὐτὸ γενόμενον, μὴ πρὸς
 ἑτέρῳ, οὐ δύναται ἡ αἰσθησις λαβεῖν· ἐπεὶ καὶ
 τοῦ ἡλίου τὸ φῶς τὸ ἐν αὐτῷ τάχ' ἂν τὴν αἰσθη- 15
 σιν ἐξέφυγεν, εἰ μὴ ὄγκος ἐπέκειτο αὐτῷ στερεώ-
 τερος. εἰ δέ τις φῶς πᾶν εἶναι αὐτὸν λέγοι, τοῦτο
 ἂν τις λάβοι πρὸς θήλωσιν τοῦ λεγομένου· ἔσται
 γὰρ φῶς ἐν οὐδενὶ εἶδει τῶν ἄλλων ὁρωμένων,
 καὶ ἴσως ὁρατὸν μόνον· τὰ γὰρ ἄλλα ὁρατὰ σὺ 20
 φῶς μόνον. οὕτω τοῖνυν καὶ ἡ τοῦ νοῦ ὄψις ὁρᾷ
 μὲν καὶ αὐτὴ δι' ἄλλου φωτός τὰ πεφωτισμένα
 ἐκαίνη τῇ πρώτῃ φύσει καὶ ἐν ἐκείνοις ὄντως ὁρᾷ,
 νεύουσα μέντοι πρὸς τὴν τῶν καταλαμπομένων
 φύσιν ἥττον αὐτὸ ὁρᾷ. εἰ δ' ἀφήσει τὰ ὁρώμενα 25
 καὶ δι' οὗ εἶδεν εἰς αὐτὸ βλέπει, φῶς ἂν καὶ φωτός
 ἀρχὴν ἂν βλέποι. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ ὥς ἔξω ὃν δεῖ
 τὸν νοῦν τοῦτο τὸ φῶς βλέπειν, πάλιν ἐπὶ τὸν
 ὀφθαλμὸν ἰτέον, ὅς ποτε καὶ αὐτός οὐ τὸ ἔξω φῶς
 οὐδὲ τὸ ἀλλότριον εἴσεται, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἔξω οὐ- 30
 κείον τι καὶ μᾶλλον στιλπνότερον ἐν ἀκαρεῖ θεᾷ-
 ται, ἢ νύκτωρ ἐν σκότῳ πρὸ αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ προ-

πηδήσαντος ἢ ὅταν μὴδὲν ἐθελήσας τῶν ἄλλων
 βλέπειν προβάλληται πρὸ αὐτοῦ τὴν τῶν βλεφά-
 ρων φύσιν τὸ φῶς ὅμως προφέρων, ἢ καὶ πιέσαν-
 τος τοῦ ἔχοντος τὸ ἐν αὐτῷ φῶς ἰδῆ· τότε γὰρ
 5 οὐχ ὁρῶν ὁρᾷ καὶ μάλιστα τότε ὁρᾷ· φῶς γὰρ
 ὁρᾷ· τὰ δ' ἄλλα φωτσειδῆ μὲν ἦν, φῶς δὲ οὐκ
 ἦν. οὕτω δὲ καὶ νοῦς αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων κα-
 λύψας καὶ συναγαγὼν εἰς τὸ εἶσω μὴδὲν ὁρῶν
 θεάσεται οὐκ ἄλλο ἐν ἄλλῳ φῶς, ἀλλ' αὐτὸ καθ'
 10 αὐτὸ μόνον καθαρὸν ἐφ' ἑαυτοῦ ἐξαίφνης φανέν.

8. ὥστε ἀπορεῖν, ὅθεν ἐφάνη, ἐξῴθεν ἢ ἐνδοῦ, p. 527
 καὶ ἀπελθόντος εἰπεῖν ἐνδοῦ ἄρα ἦν καὶ οὐκ ἐνδοῦ
 αὐ'. ἢ οὐ δειξτεῖν πόθεν· οὐ γὰρ ἐστὶ τὸ πόθεν·
 οὔτε γὰρ ἐρχεται οὔτε ἀπαισιν οὐδαμοῦ, ἀλλὰ φαί-
 15 νεται τε καὶ οὐ φαίνεται· διὸ οὐ χρὴ διώκειν, ἀλλ'
 ἡσυγῇ μένειν, ὥς ἂν φανῇ, παρασκευάσαντα ἐαν-
 τὸν θεατὴν εἶναι, ὥσπερ ὀφθαλμὸς ἀνατολὰς ἡλίου
 περιμένει· ὁ δὲ ὑπερφανεὶς τοῦ ὀρίζοντος — ἐξ
 ὠκεανοῦ φασιν οἱ ποιηταί — ἐδωκεν ἑαυτὸν θεά-
 20 σασθαι τοῖς ὄμμασιν. οὕτως δέ, ὃν μιμεῖται ὁ ἥλιος,
 ὑπερσχῆσαι πόθεν; καὶ τί ὑπερβαλὼν φανήσεται; ἢ
 αὐτὸν ὑπερσχῶν τὸν νοῦν τὸν θεώμενον· ἐστή-
 ξεται μὲν γὰρ ὁ νοῦς πρὸς τὴν θεὸν εἰς οὐδὲν
 ἄλλο ἢ πρὸς τὸ καλὸν βλέπων, ἐκεῖ ἑαυτὸν πᾶς
 25 τρέπων καὶ διδούς, σταῖς δὲ καὶ οἶον πληρωθεὶς
 μένους εἶδε μὲν τὰ πρῶτα καλλίῳ γενόμενον ἑαν-
 τὸν καὶ ἐπιστρίβοντα, ὥς ἐγγὺς ὄντος αὐτοῦ. ὁ δὲ
 οὐκ ἦει, ὥς τις προσεδόκα, ἀλλ' ἤλθεν ὥς οὐκ
 ἐλθὼν· ὥφθη γὰρ ὥς οὐκ ἐλθὼν, ἀλλὰ πρὸ ἀπάν-
 30 των παρῶν, πρὶν καὶ τὸν νοῦν ἐλθεῖν. εἶναι δὲ
 [δεῖ] τὸν νοῦν τὸν ἐλθόντα καὶ τοῦτον εἶναι καὶ
 τὸν ἀπῴοντα, ὅτι μὴ οἶδε ποῦ μένειν δεῖ καὶ ποῦ

ἐκεῖνος μένει, ὅτι ἐν οὐδενί. καὶ εἰ οἶόν τε ἦν
καὶ αὐτῷ τῷ νῷ μένειν μηδαμοῦ, οὐχ ὅτι ἐν τόπῳ·
οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸς ἐν τόπῳ, ἀλλ' ὅλως οὐδα-
μοῦ· ἦν ἂν ἀεὶ ἐκεῖνον βλέπων· καίτοι οὐδὲ βλέ-
πων, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ ὦν καὶ οὐ δύο. νῦν δέ, ὅτι 5
ἐστὶ νοῦς, οὕτω βλέπει, ὅτε βλέπει, τῷ ἑαυτοῦ μὴ
νῷ. θαῦμα δὴ, πῶς οὐκ ἐλθὼν πάρεστι, καὶ πῶς
οὐκ ὦν οὐδαμοῦ οὐκ ἔστιν ὅπου μὴ ἔστιν. ἔστι
μὲν οὖν οὕτως αὐτόθεν θαυμάσαι, τῷ δὲ γνόντι,
τὸ ἐναντίον εἶπερ ἦν, θαυμάσαι· μᾶλλον δὲ οὐδὲ 10
δυνατὸν εἶναι, ἵνα τις καὶ θαυμάσῃ. ἔχει δὲ ὧδε.

9. πᾶν τὸ γενόμενον ὑπ' ἄλλου ἢ ἐν ἐκείνῳ
ἐστὶ τῷ πεποιηκότι, ἢ ἐν ἄλλῳ, εἶπερ εἴη τι μετὰ
τὸ ποιῆσαν αὐτό· ἄτε γὰρ γενόμενον ὑπ' ἄλλου
καὶ πρὸς τὴν γένεσιν δεηθὲν ἄλλου, ἄλλου δεῖται 15
p. 528 πανταχοῦ· διόπερ καὶ ἐν ἄλλῳ. πέφυκεν οὖν τὰ
μὲν ὕστατα ἐν τοῖς πρὸ αὐτῶν ὑστάτοις, τὰ δ' ἐν
πρώτοις ἐν τοῖς προτέροις καὶ ἄλλο ἐν ἄλλῳ, ἕως
εἰς τὸ πρῶτον ἀρχῆς. ἀρχὴ δέ, ἄτε μηδὲν ἔχουσα
πρὸ αὐτῆς, οὐκ ἔχει ἐν ὅτῳ ἄλλῳ· μὴ ἔχουσα δ' 20
ἐν ὅτῳ αὕτη τῶν ἄλλων ὄντων ἐν τοῖς πρὸ αὐτῶν
τὰ ἄλλα περιείληφε πάντα αὐτή· περιλαβοῦσα δὲ
οὕτ' ἐσκεδάσθη εἰς αὐτὰ καὶ ἔχει οὐκ ἐχομένη.
ἔχουσα δὴ καὶ αὐτὴ οὐκ ἐχομένη οὐκ ἔστιν ὅπου
μὴ ἔστιν· εἰ γὰρ μὴ ἔστιν, οὐκ ἔχει. εἰ δὲ μὴ 25
ἔχεται, οὐκ ἔστιν· ὥστε ἔστι καὶ οὐκ ἔστι, τῷ μὲν
μὴ περιέχεσθαι οὐκ οὔσα, τῷ δ' εἶναι παντὸς ἐλευ-
θέρα οὐδαμοῦ κωλυομένη εἶναι· εἰ γὰρ αὐὴ κεκώ-
λυται, ὥρισται ὑπ' ἄλλου καὶ τὰ ἐφεξῆς ἁμοῖρα
αὐτοῦ καὶ μέχρι τούτου ὁ θεὸς καὶ οὐδ' ἂν ἔτι 30
ἐφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ δουλεύων τοῖς μετ' αὐτόν. τὰ
μὲν οὖν ἐν τινι ἐκεῖ ἔστιν, οὐ ἔστιν· ὅσα δὲ μὴ

- ποῦ, οὐκ ἔστιν ὅπου μή. εἰ γὰρ μὴ ἐνθαδὶ, δῆλον
 ὅτι ἄλλος αὐτὸν κατέχει τόπος, καὶ [εἰ] ἐνθαδὶ, ἐν
 ἄλλῳ· ὥστε ψεῦδος τὸ οὐ ποῦ. εἰ οὖν ἀληθὲς τὸ
 οὐ ποῦ καὶ ψεῦδος τὸ ποῦ, ἵνα μὴ ἐν ἄλλῳ, οὐδε-
 5 νὸς ἂν ἀποστατοῖ. εἰ δὲ μηδενὸς ἀποστατεῖ οὐ
 ποῦ ὢν, πανταχοῦ ἔσται ἐφ' ἑαυτοῦ. οὐδὲ γὰρ τὸ
 μὲν τι αὐτοῦ ὡδὶ, τὸ δὲ ὡδί· οὐ μὴν οὐδ' ὅλον
 ὡδί· ὥστε ὅλον πανταχοῦ οὐδενὸς ἔχοντος αὐτὸ
 οὐδ' αὖ μὴ ἔχοντος· ἐχομένου ἄρα ὅπου οὖν. ὅρα
 10 δὲ καὶ τὸν κόσμον, ὅτι, ἐπεὶ μηδεὶς κόσμος πρὸ
 αὐτοῦ, οὐκ ἐν κόσμῳ αὐτὸς οὐδ' αὖ ἐν τόπῳ· τίς
 γὰρ τόπος πρὶν κόσμον εἶναι; τὰ δὲ μέρη ἀνηρ-
 τημένα εἰς αὐτὸν καὶ ἐν ἐκείνῳ. ψυχὴ δὲ οὐκ ἐν
 ἐκείνῳ, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐν αὐτῇ· οὐδὲ γὰρ τόπος τὸ
 15 σῶμα τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ ψυχὴ μὲν ἐν νῶ, σῶμα δὲ ἐν
 ψυχῇ, νοῦς δὲ ἐν ἄλλῳ· τούτου δὲ οὐκέτι ἄλλο,
 ἢν' ἂν ἦν ἐν αὐτῷ· οὐκ ἐν ὅπου οὖν ἄρα. ταύτῃ
 οὖν οὐδαμοῦ. ποῦ οὖν τὰ ἄλλα; ἐν αὐτῷ. οὔτε
 ἄρα ἀφ' ἑστέθηκε τῶν ἄλλων οὔτε αὐτὸς ἐν αὐτοῖς
 20 ἔστιν οὐδὲ ἔστιν οὐδὲν ἔχον αὐτό, ἀλλ' αὐτὸ ἔχει
 τὰ πάντα. διὸ καὶ ταύτῃ ἀγαθὸν τῶν πάντων,
 ὅτι καὶ ἔστι καὶ ἀνήρτηται πάντα εἰς αὐτὸ ἄλλο
 ἄλλως. διὸ καὶ ἀγαθώτερα ἕτερα ἐτέρων, ὅτι καὶ
 μᾶλλον ὄντα ἕτερα ἐτέρων.
 25 10. ἀλλὰ σὺ μή μοι δι' ἐτέρων αὐτὸ ὅρα· εἰ p. 529
 δὲ μή, ἵχνος ἂν ἰδοίς, οὐκ αὐτό· ἀλλ' ἐννόει, τί
 ἂν εἴη τοῦτο, ὃ ἔστι λαβεῖν ἐφ' ἑαυτοῦ ὃν καθα-
 ρὸν οὐδενὶ μιγνύμενον, μετεχόντων ἀπάντων αὐτοῦ
 μηδενὸς ἔχοντος αὐτό· ἄλλο μὲν γὰρ οὐδὲν τοι-
 30 οὔτον, δεῖ δέ τι τοιοῦτον εἶναι. τίς ἂν οὖν τὴν
 δύνάμιν αὐτοῦ ἔλοι ὁμοῦ πᾶσαν; εἰ γὰρ ὁμοῦ
 πᾶσαν, τί ἂν τις αὐτοῦ διαφέροι; κατὰ μέρος ἄρα.

ἀλλὰ προσβαλεῖς μὲν ἀθρόως ὁ προσβάλλων, ὅλον
 δὲ οὐκ ἀπαγγελεῖς· εἰ δὲ μή, νοῦς νοῶν ἔσῃ, κἄν
 τύχῃς, ἐκεῖνός σε ἐκφεύξεται, μᾶλλον δὲ σὺ αὐτόν.
 ἀλλ' ὅταν μὲν ὀρᾷς, ὅλον βλέπε· ὅταν δὲ νοῇς,
 ὃ τι ἂν μνημονεύσῃς αὐτοῦ, νόει ὅτι τάγαθόν. 5
 ζῶῃς γὰρ ἔμφορονος καὶ νοεῖας αἷτιος δύνάμις ὦν,
 ἀφ' οὗ ζῶῃ καὶ νοῦς, ὅτι οὐσίας καὶ τοῦ ὄντος,
 ὅτι ἐν· ἀπλοῦν γὰρ καὶ πρῶτον, ὅτι ἀρχή. ἀπ'
 αὐτοῦ γὰρ πάντα· ἀπ' αὐτοῦ κίνησις ἡ πρώτη, οὐκ
 ἐν αὐτῷ, ἀπ' αὐτοῦ στάσις, ὅτι αὐτὸς μὴ ἐδεῖτο· 10
 οὐ γὰρ κινεῖται οὐδ' ἔστηκεν· οὐδὲ γὰρ εἶχεν οὔτε
 ἐν ᾧ στήσεται, οὔτε ἐν ᾧ κινήσεται· περὶ τί
 γὰρ ἢ πρὸς τί ἢ ἐν τίνι; πρῶτος γὰρ αὐτός. ἀλλ'
 οὐδὲ πεπερασμένους εἶναι· ὑπὸ τίνος γάρ; ἀλλ' οὐδ'
 ἄπειρος, ὥς μέγεθος· ποῦ γὰρ ἔδει προελθεῖν αὐτόν; 15
 ἢ ἵνα τί γένηται αὐτῷ οὐδενὸς δεομένῳ; τὸ δ'
 ἄπειρον ἢ δύνάμις ἔχει· οὐ γὰρ ἄλλως ποτὲ οὐδ'
 ἐπιλείψει, ὅπου καὶ τὰ μὴ ἐπιλείποντα δι' αὐτόν.

11. καὶ τὸ ἄπειρον τοῦτο τῷ μὴ πλέον ἐνός
 εἶναι μηδὲ ἔχειν πρὸς ὃ ὀρίετ' τι τῶν ἑαυτοῦ· τῷ 20
 γὰρ ἐν εἶναι οὐ μεμέτρηται οὐδ' εἰς ἀριθμὸν ἦκει.
 οὔτ' οὖν πρὸς ἄλλο οὔτε πρὸς αὐτὸ πεπεράνται·
 ἐπεὶ οὕτως ἂν εἴῃ καὶ δύο. οὐδὲ σχῆμα τοίνυν,
 ὅτι μηδὲ μέρη, οὐδὲ μορφή. μὴ τοίνυν ζῆτει θνη-
 τοῖς ὅμμασι τοῦτο, οἷόν φησιν ὁ λόγος, μηδ' ὅτι 25
 οὔτως ἔστιν ἰδεῖν, ὥς ἂν τις ἀξιώσειεν, [ὅς] πάντα
 αἰσθητὰ ὑπολαμβάνων τὸ μάλιστα πάντων ἀναιρεῖ.
 ἃ γὰρ ἡγεῖται τις εἶναι μάλιστα, ταῦτα μάλιστα
 οὐκ ἔστι· (τὸ δὲ μέγα ἦττον ἔστί)· τὸ δὲ πρῶτον
 ἀρχὴ τοῦ εἶναι καὶ κυριώτερον αὐτῆς οὐσίας· 30
 ὥστε ἀντιστρεπτεῖον τὴν δόξαν· εἰ δὲ μή, καταλε-
 λείφῃ ἐρημος θεοῦ, οἷον οἱ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑπὸ

γαστριμαργίας πλήσαντες εαυτούς, ὧν οὐ θέμις
 λαβεῖν τοὺς εἰσίουτας πρὸς τοὺς θεοὺς, νομίσαντες
 μᾶλλον ἐκεῖνα ἐναργέστερα εἶναι τῆς θείας τοῦ
 θεοῦ, ᾧ ἐυρτάζειν προσήκει, οὐ μετέσχον τῶν ἐκεῖ
 5 ἱερῶν. καὶ γὰρ ἐν τούτοις τοῖς ἱεροῖς ὁ θεὸς οὐχ
 ὁρώμενος ἀπιστεῖσθαι ποιεῖ ὥς οὐκ ὦν τοῖς ἐναρ-
 γῆς νομίζουσι μόνον, ὃ τῇ σαρκὶ μόνον ἰδοιεν·
 οἶον εἴ τινες διὰ βίου κοιμώμενοι ταῦτα μὲν πιστὰ
 καὶ ἐναργῇ νομίζοιεν τὰ ἐν τοῖς ὀνειράσιν, εἰ δέ
 10 τις αὐτοὺς ἐξεγείρειεν, ἀπιστήσαντες τοῖς διὰ τῶν
 ὀφθαλμῶν ἀνεπαρότων ὀφθεῖσι πάλιν καταδαρθά-
 νοιεν.

12. χρηὴ δὲ βλέπειν ᾧ ἕκαστα δεῖ αἰσθάνεσθαι,
 ὀφθαλμοῖς μὲν ἄλλα, ὥσπερ δὲ ἕτερα, καὶ τὰ ἄλλα
 15 ὡσαύτως· καὶ τῷ νῷ πιστεύειν ἄλλα ὁρᾶν, καὶ μὴ τὸ
 νοεῖν ἀκούειν νομίζειν ἢ ὁρᾶν, ὥσπερ ἂν εἰ τοῖς
 ὥσιν ἐπιτάττοιεν βλέπειν, καὶ τὰς φωνὰς οὐκ εἶναι,
 ὅτι μὴ ὁρῶνται. χρηὴ δὲ ἐννοεῖν, ὥς εἰσὶν ἐπιλε-
 λησμένοι οὐ καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς νῦν ποθοῦσι καὶ
 20 ἐφίενται αὐτοῦ. πάντα γὰρ ὁρέγεται ἐκείνου καὶ
 ἐφίεται αὐτοῦ φύσεως ἀνάγκη, ὥσπερ ἀπομεμαν-
 τευμένα, ὥς ἄνευ αὐτοῦ οὐ δύναται εἶναι. καὶ
 τοῦ μὲν καλοῦ ἤδη οἶον εἰδόσι καὶ ἐργηγορόσιν ἢ
 ἀντίληψις καὶ τὸ θάμβος καὶ τοῦ ἔρωτος ἢ ἔγερ-
 25 σις, τὸ δ' ἀγαθὸν ἅτε πάλαι παρὸν εἰς ἔφεσιν
 σύμφυτον καὶ κοιμωμένοις πάρεστι καὶ οὐ θαμβεῖ
 ποτε ἰδόντας, ὅτι σύνεστιν αἰεὶ καὶ οὐ ποτὲ ἢ ἀνά-
 μνησις· οὐ μὴν ὁρῶσιν αὐτό, ὅτι κοιμωμένοις
 πάρεστι. τοῦ δὲ καλοῦ ὁ ἔρως, ὅταν παρῇ, ὁδύ-
 30 νας δίδωσιν, ὅτι δεῖ ἰδόντας ἐφίεσθαι. δεύτερος
 [οὗν] ὦν οὗτος ὁ ἔρως καὶ ἡδη συνιέντων μᾶλλον
 δεύτερον μηνύει τὸ καλὸν εἶναι· ἢ δὲ ἀρχαιοτέρα

τούτου καὶ ἀναίσθητος ἔφεσις ἀρχαιότερόν φησι
 καὶ τὰγαθὸν εἶναι καὶ πρότερον τούτου. καὶ οἶον-
 ται δὲ τὰγαθὸν λαβόντες ἀρκεῖν αὐτοῖς ἅπαντες·
 p. 531 εἰς γὰρ τὸ τέλος ἀφίχθαι· τὸ δὲ καλὸν οὔτε πάν-
 τες εἶδον, γενόμενον τε αὐτῷ οἶονται εἶναι, ἀλλ' 5
 οὐκ αὐτοῖς, οἷα καὶ τὸ τῇδε κάλλος· τοῦ γὰρ ἔχον-
 τος τὸ κάλλος εἶναι. καὶ καλοῖς εἶναι δοκεῖν ἀρκεῖ,
 καὶ μὴ ᾧσι· τὸ δ' ἀγαθὸν οὐ δόξῃ ἐθέλουσιν ἔχειν.
 ἀντιποιοῦνται γὰρ μάλιστα τοῦ πρώτου καὶ φιλο-
 νεικοῦσι καὶ ἐρίζουσι τῷ καλῷ, ὥς καὶ αὐτῷ γεγο- 10
 νότι ὥσπερ αὐτοί· οἷον εἴ τις ὕστερος ἀπὸ βασι-
 λέως τῷ μετὰ βασιλέα εἰς ἀξίωσιν ἴσην βούλοιο
 ἵέναι, ὥς ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνῳ γεγενη-
 μένος, ἀγνοῶν ὥς ἀνήρτηται μὲν καὶ αὐτὸς εἰς
 βασιλέα, ἔστι δὲ ἐκεῖνος πρὸ αὐτοῦ. ἀλλ' οὖν ἡ 15
 τῆς πλάνης αἰτία τὸ μετέχειν ἄμφω τοῦ αὐτοῦ καὶ
 πρότερον τὸ ἐν ἀμφοτέρων εἶναι, καὶ ὅτι κακεῖ τὸ
 μὲν ἀγαθὸν αὐτὸ οὐ δεῖται τοῦ καλοῦ, τὸ δὲ καλὸν
 ἐκείνου. καὶ ἔστι δὲ τὸ μὲν ἥπιον καὶ προσηγνές
 καὶ ἀβρότερον καί, ὥς ἐθέλει τις, παρὸν αὐτῷ· τὸ 20
 δὲ θάμβος ἔχει καὶ ἐκπληξιν καὶ συμμιγῇ τῷ ἄλ-
 γύνουντι τὴν ἡδονήν. καὶ γὰρ αὐτὸ καὶ ἔλκει ἀπὸ
 τοῦ ἀγαθοῦ τοὺς οὐκ εἰδότας, ὥσπερ ἀπὸ πατρὸς
 τὸ ἐρώμενον· νεώτερον γάρ· τὸ δὲ πρεσβύτερον
 οὐ χρόνῳ, ἀλλὰ τῷ ἀληθεῖ, ὃ καὶ τὴν δύναμιν 25
 προτέραν ἔχει· πᾶσαν γὰρ ἔχει· τὸ γὰρ μετ' αὐτὸ
 οὐ πᾶσαν, ἀλλ' ὅση μετ' αὐτὸν καὶ ἀπ' αὐτοῦ,
 ὥστε ἐκεῖνος καὶ ταύτης κύριος, οὐ δεηθεὶς οὗτος
 τῶν ἐξ αὐτοῦ γενομένων, ἀλλὰ πᾶν καὶ ὅλον ἀφείς
 τὸ γενόμενον, ὅτι μὴ ἐδεῖτο μηδὲν αὐτοῦ, ἀλλ' 30
 ἔστιν ὁ αὐτός, οἷος καὶ πρὶν τοῦτο γεννηῆσαι. ἐπεὶ
 οὐδ' ἂν ἐμέλησεν αὐτῷ μὴ γενομένου· ἐπεὶ οὐδ'

εἰ ἄλλω δυνατὸν ἦν γενέσθαι ἐξ αὐτοῦ, ἐφθόνησεν
 αὖν· νῦν δὲ οὐκ ἔστιν οὐδὲν γενέσθαι· οὐδὲν γὰρ
 ἔστιν ὃ μὴ γέγονε γενομένων τῶν πάντων. αὐτὸς
 δὲ οὐκ ἦν τὰ πάντα, ἵν' αὖ ἐδεήθη αὐτῶν, ὑπερ-
 5 βεβηκὼς δὲ τὰ πάντα οἷός τε ἦν καὶ ποιεῖν αὐτὰ
 καὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐᾶσαι εἶναι αὐτὸς ὑπὲρ αὐτὰ ὦν.

13. ἔδει δὲ καὶ τὰγαθὸν αὐτὸν ὄντα καὶ μὴ p. 532
 ἀγαθὸν μὴ ἔχειν ἐν ἑαυτῷ μηδέν, ἐπεὶ μηδὲ ἀγα-
 θόν. ὃ γὰρ ἔξει, ἢ ἀγαθὸν ἔχει ἢ οὐκ ἀγαθόν·
 10 ἀλλ' οὔτε ἐν τῷ ἀγαθῷ τῷ κυρίως καὶ πρώτως
 ἀγαθῷ τὸ μὴ ἀγαθόν, οὔτε τὸ ἀγαθὸν ἔχει τὸ
 ἀγαθόν. εἰ οὖν μήτε τὸ οὐκ ἀγαθὸν μήτε τὸ ἀγα-
 θὸν ἔχει, οὐδὲν ἔχει· εἰ [δὲ] οὐδὲν ἔχει, μόνον
 καὶ ἔρημον τῶν ἄλλων ἐστίν. εἰ οὖν τὰ ἄλλα ἢ
 15 ἀγαθὰ ἐστί καὶ οὐ τὰγαθὸν ἢ οὐκ ἀγαθὰ ἐστίν,
 οὐδέτερα δὲ τούτων ἔχει, οὐδὲν ἔχων τῷ μηδὲν
 ἔχειν ἐστὶ τὸ ἀγαθόν. εἰ δ' ἄρα τις ὁτιοῦν αὐτῷ
 προστιθήσιν, ἢ οὐσίαν ἢ νοῦν ἢ καλόν, τῇ προσ-
 θήκῃ ἀφαιρέται αὐτοῦ τὰγαθὸν εἶναι. πάντα ἄρα
 20 ἀφελὼν καὶ οὐδὲν περὶ αὐτοῦ εἰπὼν οὐδέ τι ψευ-
 σάμενος, ὥς ἔστι παρ' αὐτῷ, εἶασε τὸ ἔστιν οὐδὲν
 καταμαρτυρήσας τῶν οὐ παρόντων, οἷον οἱ μὴ
 ἐπιστήμη τοὺς ἐπαίνους ποιούμενοι, οἱ ἐλαττοῦσι
 τὴν τῶν ἐπαινουμένων δόξαν προστιθέντες αὐτοῖς
 25 ἃ τῆς ἀξίας αὐτῶν ἐστίν ἐλάττω, ἀποροῦντες ἀλη-
 θεῖς εἰπεῖν περὶ τῶν ὑποκειμένων προσώπων τοὺς
 λόγους. καὶ οὖν καὶ ἡμεῖς μηδὲν τῶν ὑστέρων
 καὶ τῶν ἐλαττόνων προστιθῶμεν, ἀλλ' ὥς ὑπὲρ
 ταῦτα ἰὼν ἐκεῖνος τούτων αἷτιος ἦ, ἀλλὰ μὴ αὐ-
 30 τὸς ταῦτα. καὶ γὰρ αὐτὸ φύσις ἀγαθοῦ οὐ πάντα
 εἶναι οὐδ' αὐτὸ ἐν τι τῶν πάντων· εἴη γὰρ αὖν ὑπὸ
 ἐν καὶ ταῦτὸν τοῖς ἅπασιν, ὑπὸ δὲ ταῦτὸν ὅν τοῖς

πᾶσι διαφέροι ἂν τῷ ἰδίῳ μόνον καὶ διαφορᾷ καὶ
 προσθήκῃ. ἔσται τοίνυν δύο, οὐχ ἓν, ὧν τὸ μὲν
 οὐκ ἀγαθόν, τὸ κοινόν, τὸ δὲ ἀγαθόν· μικτόν
 ἄρα ἔσται ἐξ ἀγαθοῦ καὶ οὐκ ἀγαθοῦ· οὐκ ἄρα
 καθαρῶς ἀγαθόν οὐδὲ πρῶτως, ἀλλ' ἐκείνο ἂν 5
 εἴη πρῶτως, οὗ μετέχον παρὰ τὸ κοινὸν γεγένηται
 ἀγαθόν. μεταλήψει μὲν δὴ αὐτὸ ἀγαθόν, οὗ δὲ
 μετέλαβεν οὐδὲν τῶν πάντων· οὐδὲν ἄρα τῶν
 πάντων τὸ ἀγαθόν. ἀλλ' εἰ ἐν αὐτῷ τοῦτο τὸ
 ἀγαθόν — διαφορὰ γάρ, καθ' ἣν τοῦτο τὸ σύν- 10
 θετον ἦν ἀγαθόν — δεῖ αὐτὸ παρ' ἄλλου εἶναι·
 ἦν δὲ αὐτὸ ἀπλοῦν καὶ μόνον ἀγαθόν· πολλῷ
 ἄρα [μᾶλλον] τὸ ἀφ' οὗ μόνον ἀγαθόν. τὸ ἄρα
 πρῶτως καὶ τἀγαθὸν ὑπὲρ τε πάντα τὰ ὄντα ἀνα-
 πέφανται ἡμῖν καὶ μόνον ἀγαθόν καὶ οὐδὲν ἔχον 15
 ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ ἀμιγῆς πάντων καὶ ὑπὲρ πάντα
 καὶ αἷτιον τῶν πάντων. οὐ γὰρ δὴ ἐκ κακοῦ τὸ
 καλὸν οὐδὲ τὰ ὄντα οὐδ' αὖ ἐξ ἀδιαφόρων· κρεῖτ-
 τον γὰρ τὸ ποιοῦν τοῦ ποιουμένου· τελειότερον γάρ.

VI.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟ ΕΠΕΚΕΙΝΑ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ ΜΗ ΝΟΕΙΝ ΚΑΙ 20
 ΤΙ ΤΟ ΠΡΩΤΩΣ ΝΟΟΥΝ ΚΑΙ ΤΙ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΩΣ.

p. 533

1. Τὸ μὲν ἔστι νοοῦν ἄλλο, τὸ δὲ αὐτό, ὃ
 ἤδη φεύγει μᾶλλον τὸ δύο εἶναι. τὸ δὲ πρότερον
 λεχθὲν βούλεται καὶ αὐτό, ἀλλ' ἥττον δύναται·
 παρ' αὐτῷ μὲν γὰρ ἔχει ὃ ὀρᾷ, ἕτερόν γε μὴν 25
 ἐκείνου. τὸ δὲ οὐ κεχώρισται τῇ οὐσίᾳ, ἀλλὰ
 συνὸν αὐτῷ ὀρᾷ ἑαυτό. ἄμφω οὖν γίνεται ἓν ὄν.
 μᾶλλον οὖν νοεῖ, ὅτι ἔχει, καὶ πρῶτως νοεῖ, ὅτι
 τὸ νοοῦν δεῖ ἓν καὶ δύο εἶναι. εἴτε γὰρ μὴ ἓν,

ἄλλο τὸ νοοῦν, ἄλλο τὸ νοούμενον ἔσται — οὐκ
 ἂν οὖν πρῶτως νοοῦν εἴη, ὅτι ἄλλου τὴν νόησιν
 λαμβάνον οὐ τὸ πρῶτως νοοῦν ἔσται, ὅτι ὁ νοεῖ
 οὐκ ἔχει ὡς αὐτοῦ, ὥστε οὐδ' αὐτό· ἢ εἰ ἔχει ὡς
 5 αὐτό, ἵνα κυρίως νοῇ, τὰ δύο ἔν ἔσται· δεῖ ἄρα
 ἔν εἶναι ἄμφω — εἴτε ἔν μὲν, μὴ δύο δὲ αὐτὸ ἔσται,
 ὃ τι νοήσῃ οὐχ ἔξει· ὥστε οὐδὲ νοοῦν ἔσται.
 ἀπλοῦν ἄρα καὶ οὐχ ἀπλοῦν δεῖ εἶναι. μᾶλλον δ' ἂν
 τις αὐτὸ τοιοῦτον ὃν εἴλοι ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀναβαί-
 10 νων· ἐνταῦθα γὰρ διαιρεῖν ῥάδιον, καὶ ῥᾶον ἂν
 τις τὸ διπλοῦν ἴδοι. εἰ οὖν τις διπλοῦν φῶς
 ποιήσῃ, τὴν μὲν ψυχὴν κατὰ τὸ ἥττον, τὸ δὲ
 νοητὸν αὐτῆς κατὰ τὸ καθαρώτερον, εἴτα ποιήσῃ p. 534
 καὶ τὸ ὀρῶν ἴσον εἶναι φῶς τῷ ὀρωμένῳ, οὐκ
 15 ἔχων ἔτι χωρίζειν τῇ διαφορᾷ ἔν τὰ δύο θήσεται
 νοῶν μὲν, ὅτι δύο ἦν, ὀρῶν δὲ ἥδη ἔν· οὕτω
 νοοῦν καὶ νοητὸν αἰρήσῃ. ἡμεῖς μὲν οὖν τῷ λόγῳ
 ἐκ δύο ἔν πεποιήκαμεν, τὸ δ' ἀνάπαλιν ἐξ ἐνός
 ἐστὶ δύο, ὅτι νοεῖ ποιοῦν αὐτὸ δύο, μᾶλλον δὲ
 20 ὅν, ὅτι νοεῖ, δύο, καὶ ὅτι αὐτό, ἔν.

2. εἰ δὴ τὸ μὲν πρῶτως νοοῦν, τὸ δὲ ἥδη
 ἄλλως νοοῦν, τὸ ἐπέκεινα τοῦ πρῶτως νοοῦντος
 οὐκ ἂν ἔτι νοοῖ· νοῦν γὰρ δεῖ γενέσθαι, ἵνα νοῇ,
 ὅντα δὲ νοῦν καὶ νοητὸν ἔχειν καὶ πρῶτως νο-
 25 οῦντα ἔχειν τὸ νοητὸν ἐν αὐτῷ. νοητὸν δὲ ὃν
 οὐκ ἀνάγκη πᾶν καὶ νοοῦν· ἐν αὐτῷ ἔχειν καὶ
 νοεῖν· ἔσται γὰρ οὐ μόνον νοητόν, ἀλλὰ καὶ
 νοοῦν, πρῶτόν τε οὐκ ἔσται δύο ὄν. ὃ τε νοῦς ὁ
 τὸ νοητὸν ἔχων οὐκ ἂν συσταίῃ μὴ οὔσης οὐσίας
 30 καθαρῶς νοητοῦ, ὃ πρὸς μὲν τὸν νοῦν νοητὸν
 ἔσται, καθ' ἑαυτὸ δὲ οὔτε νοοῦν οὔτε νοητὸν
 κυρίως ἔσται· τό τε γὰρ νοητὸν ἐτέρῳ ὃ τε νοῦς

τὸ ἐπιβάλλειν τῇ νοήσει κενὸν ἔχει ἄνευ τοῦ λαβεῖν
καὶ ἐλεῖν τὸ νοητὸν ὃ νοεῖ· οὐ γὰρ ἔχει τὸ
νοεῖν ἄνευ τοῦ νοητοῦ. τότε οὖν τέλειον, ὅταν
ἔχῃ· ἔδει δὲ πρὸ τοῦ νοεῖν τέλειον εἶναι παρ' αὐτοῦ
τῆς οὐσίας. ὥ ἄρα τὸ τέλειον ὑπάρξει, πρὸ τοῦ 5
νοεῖν τοῦτο ἔσται· οὐδὲν ἄρα δεῖ αὐτῷ τοῦ νοεῖν·
αὐταρκες γὰρ πρὸ τούτου. οὐκ ἄρα νοήσει. τὸ μὲν
ἄρα οὐ νοεῖ, τὸ δὲ πρῶτως νοεῖ, τὸ δὲ νοή-
σει δευτέρως. ἔτι εἰ νοήσει τὸ πρῶτον, ὑπάρξει
τι αὐτῷ· οὐκ ἄρα πρῶτον, ἀλλὰ καὶ δευτέρον 10
καὶ οὐχ ἓν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἤδη καὶ πάντα ὅσα
νοήσει· καὶ γὰρ, εἰ μόνον ἑαυτό, πολλὰ ἔσται.

p. 535 3. εἰ δὲ πολλὰ τὸ αὐτὸ οὐδὲν κωλύειν φήσου-
σιν, ἐν τούτοις ὑποκείμενον ἔσται· οὐ δύναται
γὰρ πολλὰ μὴ ἐνὸς ὄντος, ἀφ' οὗ ἢ ἐν ᾧ, ἢ ὅλως 15
ἐνὸς καὶ τούτου πρῶτου τῶν ἄλλων ἀριθμουμένου,
ὃ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ δεῖ λαβεῖν μόνον. εἰ δὲ ὁμοῦ
εἴη μετὰ τῶν ἄλλων, δεῖ τοῦτο συλλαβόντα αὐτὸ
μετὰ τῶν ἄλλων, ὅμως δὲ ἕτερον τῶν ἄλλων ὄν,
ἑᾶν ὡς μετ' ἄλλων, ζητεῖν δὲ τοῦτο τὸ ὑποκείμε- 20
νον τοῖς ἄλλοις μηκέτι μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλ' αὐτὸ
καθ' ἑαυτό. τὸ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτὸ ὁμοιον
μὲν ἂν εἴη τούτῳ, οὐκ ἂν εἴη δὲ τούτῳ· ἀλλὰ
δεῖ αὐτὸ μόνον εἶναι, εἰ μέλλοι καὶ ἐν ἄλλοις
ὁραῖσθαι. εἰ μὴ τις αὐτοῦ λέγοι τὸ εἶναι σὺν τοῖς 25
ἄλλοις τὴν ὑπόστασιν ἔχειν· οὐκ ἄρα ἀπλοῦν αὐτὸ
ἔσται, οὐδὲ τὸ συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἔσται· τό
τε γὰρ οὐ δυνάμενον ἀπλοῦν εἶναι ὑπόστασιν οὐχ
ἔξει, τό τε συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἀπλοῦ οὐκ ὄν-
τος οὐδ' αὐτὸ ἔσται. ἐκάστου γὰρ ἀπλοῦ οὐ δυν- 30
ναμένου εἶναι οὐχ ὑφεστηκότος τινὸς ἐνὸς ἀπλοῦ
ἐφ' ἑαυτοῦ, οὐδενὸς αὐτῶν ὑπόστασιν ἔχειν καθ'

ἑαυτὸ δυναμένον οὐδὲ παρέχειν αὐτὸ μετ' ἄλλου
εἶναι τῷ ὅλῳ μὴ εἶναι, πῶς ἂν τὸ ἐκ πάντων
εἴη σύνθετον ἐκ μὴ ὄντων γεγενημένον, οὐ τί μὴ
ὄντων, ἀλλ' ὅλῳ μὴ ὄντων; εἰ ἄρα πολλά τί ἐστι,
5 δεῖ πρὸ τῶν πολλῶν ἔν εἶναι. εἰ οὖν τὸ νοοῦν τι
πλήθος, δεῖ ἐν τῷ μὴ πλήθει τὸ νοεῖν μὴ εἶναι.
ἦν δὲ τοῦτο τὸ πρῶτον. ἐν τοῖς ὑστέροις ἄρα
αὐτοῦ τὸ νοεῖν καὶ νοῦς ἔσται.

4. ἔτι εἰ τὸ ἀγαθὸν ἀπλοῦν καὶ ἀνενδεές δεῖ p. 536
10 εἶναι, οὐδ' ἂν τοῦ νοεῖν δέοιτο. οὐ δὲ μὴ δεῖ
αὐτῷ, οὐ παρέσται αὐτῷ. ἐπεὶ καὶ ὅλῳ οὐδὲν
πάρεστιν αὐτῷ. οὐκ ἄρα πάρεστιν αὐτῷ τὸ νοεῖν.
καὶ νοεῖ οὐδέν, ὅτι μὴδὲ ἄλλο. ἔτι ἄλλο νοῦς τοῦ
ἀγαθοῦ. ἀγαθοειδὴς γὰρ τῷ τὸ ἀγαθὸν νοεῖν.
15 ἔτι ὥς ἐν τοῖς δυσιν ὄντος ἐνὸς καὶ ἄλλου οὐχ
οἶόν τε τοῦτο τὸ μετ' ἄλλου τὸ ἐν εἶναι, ἀλλ'
ἔδει ἐν ἐφ' ἑαυτοῦ πρὸ τοῦ μετ' ἄλλου εἶναι, οὕτω
δεῖ καὶ οὐ μετ' ἄλλου τὸ ἐν ὑπάρχον ἀπλοῦν
καθ' αὐτὸ τοῦτο εἶναι, οὐκ ἔχον οὐδὲν ἐν ἑαυτῷ
20 τῶν ὅσα ἐν τῷ μετ' ἄλλων. πόθεν γὰρ ἐν ἄλλῳ
ἄλλο, μὴ πρότερον χωρὶς ὄντος ἀφ' οὗ τὸ ἄλλο;
τὸ μὲν γὰρ ἀπλοῦν οὐκ ἂν παρ' ἄλλου εἴη, ὃ δ'
ἂν πολὺ ἢ ἡ δύο, δεῖ αὐτὸ ἀνηρητῆσθαι εἰς ἄλλο.
καὶ οὖν ἀπεικαστέον τὸ μὲν φωτὶ, τὸ δὲ ἐφεξῆς
25 ἡλίῳ, τὸ δὲ τρίτον τῷ σελήνῃς ἄστρῳ κομιζομένῳ
τὸ φῶς παρ' ἡλίου. ψυχὴ μὲν γὰρ ἐπακτὸν νοῦν
ἔχει ἐπιχωρῶννύντα αὐτὴν νοεράν οὖσαν, νοῦς δ'
ἐν αὐτῷ οἰκεῖον ἔχει οὐ φῶς ὢν μόνον, ἀλλ' ὃ
ἐστι πεφωτισμένον ἐν τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ, τὸ δὲ παρὲ-
30 χον τοῦτῳ τὸ φῶς οὐκ ἄλλο ὢν φῶς ἐστὶν ἀπλοῦν
παρέχον τὴν δύναμιν ἐκεῖνῳ τοῦ εἶναι ὃ ἐστι. τί
ἂν οὖν αὐτὸ δέοιτό τινος; οὐ γὰρ αὐτὸ τὸ αὐτό

τῷ ἐν ἄλλῳ· ἄλλο γὰρ τὸ ἐν ἄλλῳ ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ καθ' αὐτὸ ὄντος.

5. ἔτι τὸ πολὺ ζητοῖ ἂν ἑαυτὸ καὶ ἐθέλοι ἂν
 συννεύειν καὶ συναισθάνεσθαι αὐτοῦ· ὃ δ' ἐστὶ
 πάντῃ ἐν, ποῦ χωρῆσεται πρὸς αὐτό; ποῦ δ' ἂν
 δέοιτο συναισθήσεως; ἀλλ' ἐστὶ τὸ αὐτὸ καὶ συναι- 5
 σθήσεως καὶ πάσης κρείττον νοήσεως. τὸ γὰρ
 νοεῖν οὐ πρῶτον οὔτε τῷ εἶναι οὔτε τῷ τίμιον
 εἶναι, ἀλλὰ δεύτερον καὶ γενόμενον, ἐπειδὴ ὑπέστη
 τὸ ἀγαθὸν καὶ ἐκίνησε πρὸς αὐτό, τὸ δ' ἐκινήθη 10
 τε καὶ εἶδε. καὶ τοῦτ' ἐστὶ νοεῖν, κίνησις πρὸς
 ἀγαθὸν ἐφιεμένον ἐκείνου· ἡ γὰρ ἔφεσις τὴν νόη-
 σιν ἐγέννησε καὶ συνυπέστησεν αὐτῇ· ἔφεσις γὰρ
 ὄψεως ὄρασις. οὐδὲν οὖν δεῖ αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν
 νοεῖν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἄλλο αὐτοῦ τὸ ἀγαθόν. ἐπεὶ 15
 καὶ ὅταν τὸ ἕτερον παρὰ τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ νοῇ, τῷ
 ἀγαθοειδὲς εἶναι νοεῖ καὶ ὁμοίωμα ἔχειν πρὸς τὸ
 ἀγαθὸν καὶ ὡς ἀγαθὸν καὶ ἐφετὸν αὐτῷ γενόμενον
 νοεῖ καὶ οἶον φαντασίαν τοῦ ἀγαθοῦ λαμβάνον.
 εἰ δ' αἰεὶ οὕτως, αἰεὶ τοῦτο. καὶ γὰρ αὐτὸ ἐν τῇ 20
 νοήσει αὐτοῦ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτὸ νοεῖ· πρὸς
 γὰρ τὸ ἀγαθὸν βλέπον αὐτὸ νοεῖ· ἐνεργοῦν γὰρ αὐτὸ
 ἑαυτὸ νοεῖ· ἡ δ' ἐνέργεια ἀπάντων πρὸς τὸ ἀγαθόν.

6. εἰ δὴ ταῦτα ὀρθῶς λέγεται, οὐκ ἂν ἔχοι
 χώραν νοήσεως ἡντινοῦν τὸ ἀγαθόν· ἄλλο γὰρ δεῖ 25
 τῷ νοοῦντι τὸ ἀγαθὸν εἶναι. ἀνενέργητον οὖν.
 καὶ τί δεῖ ἐνεργεῖν τὴν ἐνέργειαν; ὅλως μὲν γὰρ
 οὐδεμία ἐνέργεια ἔχει αὐτὸ πάλιν ἐνέργειαν· εἰ δέ
 γε ταῖς ἄλλαις ταῖς εἰς ἄλλο ἐχούσαις ἐπανενεργεῖν,
 τὴν γε πρῶτην ἀπασῶν, εἰς ἣν αἱ ἄλλαι ἀνήρτην- 30
 ται, αὐτὸ εἶναι δεῖ τοῦτο ὃ ἐστὶν οὐδὲν ἔτι αὐτῇ
 προστιθέντας. ἡ οὖν τοιαύτη ἐνέργεια οὐ νοήσις·

οὐ γὰρ ἔχει ὁ νοήσει· αὐτὸ γὰρ πρῶτον. ἔπειτα
 οὐδ' ἡ νόησις νοεῖ, ἀλλὰ τὸ ἔχον τὴν νόησιν. δύο
 οὖν πάλιν αὐτὸ ἐν τῷ νοοῦντι γίνεται· τοῦτο δὲ
 οὐδαμῇ δύο. ἔτι δὲ μᾶλλον ἰδοὶ ἂν τις τοῦτο, εἰ
 5 λάβοι σαφέστερον, πῶς ἐν παντὶ τῷ νοοῦντι ὑπάρ-
 χει ἡ διπλῇ φύσις αὕτη. λέγομεν τὰ ὄντα ὡς ὄντα
 καὶ αὐτὸ ἕκαστον καὶ τὰ ἀληθῶς ὄντα ἐν τῷ νοητῷ
 τόπῳ εἶναι οὐ μόνον, ὅτι τὰ μὲν μένει ὡσαύτως
 τῇ οὐσίᾳ, τὰ δὲ ῥεῖ καὶ οὐ μένει, ὅσα ἐν αἰσθήσει —
 10 τάχα γὰρ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐστὶ τὰ μένοντα —
 ἀλλὰ μᾶλλον, ὅτι τὸ τέλειον τοῦ εἶναι παρ' αὐτῶν
 ἔχει. δεῖ γὰρ τὴν πρῶτως λεγομένην οὐσίαν οὐκ
 εἶναι τοῦ εἶναι σκιάν, ἀλλ' ἔχειν πλήρες τὸ εἶναι.
 πλήρες δὲ ἐστὶ τὸ εἶναι, ὅταν εἶδος τοῦ νοεῖν καὶ ζῆν
 15 λάβῃ. ὁμοῦ ἄρα τὸ νοεῖν, τὸ ζῆν, τὸ εἶναι ἐν τῷ p. 588
 ὄντι. εἰ ἄρα ὄν, καὶ νοῦς, καὶ εἰ νοῦς, καὶ ὄν,
 καὶ τὸ νοεῖν ὁμοῦ μετὰ τοῦ εἶναι. πολλὰ ἄρα καὶ
 οὐχ ἓν τὸ νοεῖν. ἀνάγκη τοίνυν τῷ μὴ τοιούτῳ
 μηδὲ τὸ νοεῖν εἶναι. καὶ καθ' ἕκαστα δὲ ἐπιούσιν
 20 [νόησις ἀνθρώπου καὶ] ἄνθρωπος καὶ νόησις ἵππου
 καὶ ἵππος καὶ δικαίου νόησις καὶ δίκαιον. διπλᾶ
 τοίνυν ἅπαντα καὶ τὸ ἐν δύο, καὶ αὐτὰ τὰ δύο εἰς
 ἓν ἔρχεται· ὃ δὲ οὐκ ἐστὶ τούτων, οὐδ' ἐν ἕκαστον
 οὐδὲ ἐκ πάντων τῶν δύο οὐδ' ὅλως δύο. ὅπως
 25 δὲ τὰ δύο ἐκ τοῦ ενός, ἐν ἄλλοις. ἀλλ' ἐπέκεινα
 οὐσίας ὄντι καὶ [τὸ] τοῦ νοεῖν ἐπέκεινα εἶναι· οὐ
 τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνο ἄτοπον, εἰ μὴ οἶδεν ἑαυτόν·
 οὐ γὰρ ἔχει παρ' ἑαυτῷ, ὃ μάθη, εἰς ὧν, ἀλλ'
 οὐδὲ τὰ ἄλλα δεῖ αὐτὸν εἰδέναι. κρεῖττον γὰρ τι
 30 καὶ μεῖζον δίδωσιν αὐτοῖς τοῦ εἰδέναι αὐτὰ [ὃ] ἦν
 τὸ ἀγαθὸν τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῷ αὐτῷ
 καθ' ὅσον δύναται ἐφάπτεσθαι ἐκείνου.

VII.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΙ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΑ ΕΣΤΙΝ ΕΙΔΗ.

p. 539

1. Εἰ καὶ τοῦ καθέκαστον ἐστὶν ἰδέα; ἢ εἰ
 ἐγὼ καὶ ἕκαστος τὴν ἀναγωγὴν ἐπὶ τὸ νοητὸν ἔχει,
 καὶ ἕκαστον ἢ ἀρχὴν ἔκει. ἢ εἰ μὲν αἰ Σωκράτης
 καὶ ψυχὴ Σωκράτους, ἔσται αὐτοσωκράτης ὡς λέ- 5
 γεται ἐκεῖ, καθ' ὃ ἡ ψυχὴ καθέκαστα καὶ ἐκεῖ. εἰ
 δ' οὐκ αἰ, ἀλλὰ ἄλλοτε ἄλλη γίνεται ὁ πρότερον
 Σωκράτης, οἷον Πυθαγόρας ἢ τις ἄλλος, οὐκ ἐστὶ ὁ
 καθέκαστα οὗτος κάκει. ἀλλ' εἰ ἡ ψυχὴ ἕκαστον
 ὧν διεξέρχεται τοὺς λόγους ἔχει πάντων, πάντες 10
 αὐτὸ ἐκεῖ. ἐπεὶ καὶ λέγομεν, ὅσους ὁ κόσμος ἔχει
 λόγους, καὶ ἕκαστην ψυχὴν ἔχειν. εἰ οὖν ὁ κό-
 σμος μὴ ἀνθρώπου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν καθέκαστα
 ζώων, καὶ ἡ ψυχὴ· ἀπειρον οὖν τὸ τῶν λόγων
 ἔσται, εἰ μὴ ἀνακάμπει περιόδοις, καὶ οὕτως ἢ 15
 ἀπειρία ἔσται πεπερασμένη, ὅταν ταῦτ' ἀποδιδῶται.
 εἰ οὖν ὅλως πλείω τὰ γινόμενα τοῦ παραδείγματος,
 τί δεῖ εἶναι τῶν ἐν μιᾷ περιόδῳ πάντων γινομένων
 λόγους καὶ παραδείγματα; ἀρκεῖν γὰρ ἓνα ἄνθρω- 20
 πον εἰς πάντας ἀνθρώπους, ὥσπερ καὶ ψυχὰς
 ὠρισμένας ἀνθρώπους ποιούσας ἀπείρους. ἢ τῶν
 διαφορῶν οὐκ ἔστιν εἶναι τὸν αὐτὸν λόγον, οὐδὲ
 ἀρκεῖ [εἷς] ἄνθρωπος πρὸς παράδειγμα τῶν τινων
 ἀνθρώπων διαφερόντων ἀλλήλων οὐ τῇ ὕλῃ μόνον,
 ἀλλὰ καὶ εἰδικαῖς διαφοραῖς μυρίαῖς. οὐ γὰρ ὡς 25
 αἱ εἰκόνες Σωκράτους πρὸς τὸ ἀρχέτυπον, ἀλλὰ
 δεῖ τὴν διαφορὸν ποιήσιν ἐκ διαφορῶν λόγων
 [εἶναι]. ἢ δὲ πᾶσα περίοδος πάντας ἔχει τοὺς
 λόγους, αὐτῇ δὲ τὰ αὐτὰ πάλιν κατὰ τοὺς αὐτοὺς

λόγους. τὴν δὲ ἐν τῷ νοητῷ ἀπειρίαν οὐ δεῖ δεδιέναι·
 πᾶσα γὰρ ἐν ἀμερεῖ, καὶ οἷον πρόεισιν, ὅταν ἐνεργῇ.

2. ἀλλ' εἰ αἱ μίξεις τῶν λόγων ἄρρενος καὶ
 θήλεος διαφόρους ποιοῦσιν, οὐκέτι τοῦ γινομένου
 5 ἐκάστου λόγος τις ἔσται, ὃ τε ἐκάτερος γεννῶν,
 οἷον ὁ ἄρρην, οὐ κατὰ διαφόρους λόγους ποιήσει,
 ἀλλὰ καθ' ἓνα τὸν αὐτοῦ ἢ πατρὸς ἑαυτοῦ. ἢ οὐ— p. 540
 δὲν κωλύει καὶ κατὰ διαφόρους τῷ τοὺς πάντας
 ἔχειν αὐτούς, ἄλλους δὲ αἰεὶ προχείρους. ὅταν δὲ
 10 ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων διάφοροι; ἢ διὰ τὴν οὐκ
 ἴσην ἐπικράτησιν. ἀλλ' ἐκέينو, ὅτι οὐκ εἰ ἐν τῷ
 φαίνεσθαι ὅτε μὲν κατὰ τὸ ἄρρεν τὸ πλεῖστον,
 ὅτε δὲ κατὰ τὸ θήλυ. ἢ κατὰ τὸ ἴσον μέρος ἔδωκεν
 ἐκάτερος. ἀλλ' ὅλον μὲν ἔδωκε καὶ ἔγκειται, κρα-
 15 τεῖ δὲ τῆς ὕλης μέρους ἐκατέρου ἢ θατέρου. οἱ δὲ
 ἐν ἄλλῃ χώρᾳ πῶς διάφοροι; ἄρ' οὖν ἡ ὕλη τὸ
 διάφορον οὐχ ὁμοίως κρατουμένη; πάντες ἄρα
 χωρὶς ἐνὸς παρὰ φύσιν. εἰ δὲ τὸ διάφορον πολλα-
 χοῦ καλόν, οὐχ ἐν τὸ εἶδος. ἀλλὰ τῷ αἰσχει μόνῳ
 20 ἀποδοτέον τὸ παρὰ [φύσιν] τὴν ὕλην κρατεῖν τῶν
 τελείων λόγων κεκρυμμένων μὲν, δοθέντων δὲ
 ὅλων. ἀλλ' ἔστωσαν διάφοροι οἱ λόγοι· τί δεῖ
 τοσούτους, ὅσοι οἱ γινόμενοι ἐν μιᾷ περιόδῳ, εἴπερ
 ἐνι τῶν αὐτῶν διδομένων διαφόρους ἔξωθεν φαί-
 25 νεσθαι; ἢ συγκεχώρηται τῶν ὅλων διδομένων,
 ζητεῖται δέ, εἰ τῶν αὐτῶν κρατούντων. ἄρ' οὖν,
 ὅτι τὸ ταῦτόν πάντῃ ἐν τῇ ἑτέρᾳ περιόδῳ, ἐν ταύτῃ
 δὲ οὐδὲν πάντῃ ταῦτόν;

3. πῶς οὖν ἐπὶ πολλῶν διδύμων διαφόρους
 30 φήσομεν τοὺς λόγους; εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα ζῷά
 τις ἴοι καὶ τὰ πολυτόκα μάλιστα; ἢ, ἐφ' ὧν ἀπα-
 ράλλακτα, εἰς λόγος. ἀλλ' εἰ τοῦτο, οὐχ, ὅσα τὰ

καθέκαστα, τοσοῦτοι καὶ οἱ λόγοι. ἢ ὅσα διάφορα
 τὰ καθέκαστα καὶ διάφορα οὐ τῷ ἐλλείπειν κατὰ
 τὸ εἶδος. ἢ τί κωλύει καὶ ἐν οἷς ἀδιάφορα; εἴπερ
 τινὰ ὁλως ἐστὶ πάντη ἀδιάφορα. ὥς γὰρ ὁ τεχνί- 5
 της, καὶν ἀδιάφορα ποιῇ, δεῖ ὁμως τὸ ταὐτὸν δια-
 φορᾶ λαμβάνειν λογικῇ, καθ' ἣν ἄλλο ποιήσῃ
 προσφέρων διάφορόν τι τῷ αὐτῷ. ἐν δὲ τῇ φύσει
 μὴ λογισμῷ γινομένου τοῦ ἐτέρου, ἀλλὰ λόγοις
 μόνον, συνεξεῦχθαι δεῖ τῷ εἶδει τὸ διάφορον.
 ἡμεῖς δὲ λαμβάνειν τὴν διαφορὰν ἀδυνατοῦμεν. 10
 καὶ εἰ μὲν ἡ ποίησις ἔχει τὸ εἰκῇ τοῦ ὁποσαοῦν,
 p. 541 ἄλλος λόγος. εἰ δὲ μεμέτρηται, ὁπόσα τινὰ εἴη,
 τὸ ποσὸν ὠρισμένον ἐστὶ τῇ τῶν λόγων ἀπάντων
 ἐξελλίξει καὶ ἀναπλώσει. ὥστε, ὅταν παύσῃται
 πάντα, ἀρχὴ ἄλλη. ὁπόσον γὰρ δεῖ τὸν κόσμον 15
 εἶναι, καὶ ὁπόσα ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ διεξελεύσεται,
 κεῖται ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ ἔχοντι τοὺς λόγους. ἄρ'
 οὐ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων, ἐφ' ὧν πλήθος ἐκ
 μιᾶς γενέσεως, τοσοῦτους τοὺς λόγους; ἢ οὐ φο-
 βητέον τὸ ἐν τοῖς σπέρμασι καὶ τοῖς λόγοις ἄπειρον, 20
 ψυχῆς τὰ πάντα ἐχούσης. ἢ καὶ ἐν νῷ, ἢ ἐν ψυχῇ
 τὸ ἄπειρον τούτων ἀνάπαλιν τῶν ἐκεῖ προχείρων.

VIII.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΟΗΤΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ.

1. Ἐπειδὴ φαμεν τὸν ἐν θεᾷ τοῦ νοητοῦ κάλ-
 λους γεγεννημένον καὶ τὸ τοῦ ἀληθινοῦ νοῦ κατα- 25
 νοήσαντα κάλλος τοῦτον δυνήσεσθαι καὶ τὸν τούτου
 πατέρα τὸν ἐπέκεινα νοῦ εἰς ἐννοίαν βαλέσθαι,
 πειραθῶμεν ἰδεῖν καὶ εἰπεῖν ἡμῖν αὐτοῖς, ὥς οἶόν
 τε τὰ τοιαῦτα εἰπεῖν, πῶς ἂν τις τὸ κάλλος τοῦ

- νοῦ καὶ τοῦ κόσμου ἐκείνου θαύσασαιτο. κειμένων
 τοίνυν ἀλλήλων ἐγγύς, ἔστιν δέ, εἰβούλει, [δύο] λί-
 θων ἐν ὄγκῳ, τοῦ μὲν ἀρρυθμίστου καὶ τέχνης
 ἀμοίρου, τοῦ δὲ ἤδη τέχνῃ κεκρατημένου εἰς
 5 ἄγαλμα θεοῦ ἢ καὶ τινος ἀνθρώπου, θεοῦ μὲν
 Χάριτος ἢ τινος Μούσης, ἀνθρώπου δὲ μὴ τινος,
 ἀλλ' ὃν ἐκ πάντων καλῶν πεποίηκεν ἢ τέχνῃ,
 φανεῖται μὲν ἂν ὁ ὑπὸ τῆς τέχνης γεγεννημένος εἰς p. 542
 εἰδους κάλλος καλὸς οὐ παρὰ τὸ εἶναι λίθος —
 10 ἦν γὰρ ἂν καὶ ὁ ἔτερος ὁμοίως καλὸς — ἀλλὰ
 παρὰ τοῦ εἰδους, ὃ ἐνῆκεν ἢ τέχνῃ. τοῦτο μὲν
 τοίνυν τὸ εἶδος οὐκ εἶχεν ἢ ὕλην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ
 ἐννοήσαντι καὶ πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὸν λίθον. ἦν δ'
 ἐν τῷ δημιουργῷ οὐ καθ' ὅσον ὀφθαλμοὶ ἢ χεῖρες
 15 ἦσαν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι μετείχε τῆς τέχνης. ἦν ἄρα
 ἐν τῇ τέχνῃ τὸ κάλλος τοῦτο ἄμεινον πολλῶ. οἱ
 γὰρ ἐκεῖνο ἤλθεν εἰς τὸν λίθον τὸ ἐν τῇ τέχνῃ,
 ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν μένει, ἄλλο δὲ ἀπ' ἐκείνης ἔλατ-
 τον ἐκείνου. καὶ οὐδὲ τοῦτο ἔμεινε καθαρὸν ἐν
 20 αὐτῷ, οὐδὲ οἷον ἐβούλετο, ἀλλ' ὅσον εἴξεν ὁ λίθος
 τῇ τέχνῃ. εἰ δ' ἡ τέχνῃ ὃ ἔστι καὶ ἔχει τοιοῦτον
 ποιεῖ — καλὸν δὲ ποιεῖ κατὰ λόγον οὐ ποιεῖ —
 μειζόνως καὶ ἀληθεστέρως καλὴ ἔστι τὸ κάλλος
 ἔχουσα τὸ τέχνης μεῖζον μέντοι καὶ κάλλιον, ἢ
 25 ὅσον ἐστὶν ἐν τῷ ἔξῳ. καὶ γὰρ ὅσῳ ἰὸν εἰς τὴν
 ὕλην ἐκτέταται, τόσῳ ἀσθενέστερον τοῦ ἐν ἐνὶ
 μένοντος. ἀφίσταται γὰρ ἑαυτοῦ πᾶν διστάμενον,
 εἰ ἰσχύς, ἐν ἰσχύϊ, εἰ θερμότης, ἐν θερμότητι, εἰ
 ὄλως δύναμις, ἐν δυνάμει, καὶ κάλλος ἐν κάλλει.
 30 καὶ τὸ πρῶτον ποιοῦν πᾶν καθ' αὐτὸ κρείττον
 εἶναι δεῖ τοῦ ποιοιμένου. οὐ γὰρ ἡ ἀμουσία μου-
 σικόν, ἀλλ' ἡ μουσική, καὶ τὴν ἐν αἰσθητῷ ἢ πρὸ

τούτου. εἰ δέ τις τὰς τέχνας ἀτιμάζει, ὅτι μιμού-
 μεναι τὴν φύσιν ποιοῦσι, πρῶτον μὲν φατέον καὶ
 τὰς φύσεις μιμεῖσθαι ἄλλα· ἔπειτα δεῖ εἰδέναι,
 ὥς οὐχ ἀπλῶς τὸ ὁρώμενον μιμοῦνται, ἀλλ' ἀνα-
 τρέχουσιν ἐπὶ τοὺς λόγους, ἐξ ὧν ἡ φύσις· εἶτα 5
 καὶ ὅτι πολλὰ παρ' αὐτῶν ποιοῦσι. καὶ προστι-
 θέασι γὰρ ὅτῳ τι ἐλλείπει, ὥς ἔχουσαι τὸ κάλλος·
 ἐπεὶ καὶ ὁ Φειδίας τὸν Δία πρὸς οὐδὲν αἰσθητὸν
 ποιήσας, ἀλλὰ λαβὼν οἶος ἂν γένοιτο, εἰ ἡμῖν ὁ
 Ζεὺς δι' ὁμμάτων ἐθέλοι φανῆναι.

10

2. ἀλλ' ἡμῖν ἀφείσθωσαν αἱ τέχναι· ὧν δὲ
 λέγονται τὰ ἔργα μιμεῖσθαι, τὰ φύσει κάλλη γινό-
 μενα καὶ λεγόμενα, θεωρῶμεν, λογικά τε ζῶα καὶ
 ἄλογα πάντα καὶ μάλιστα ὅσα κατέρχονται αὐτῶν
 τοῦ πλάσαντος αὐτὰ καὶ δημιουργήσαντος ἐπικρα- 15
 τήσαντος τῆς ὕλης καὶ εἶδος ὃ ἐβούλετο παρασχόν-
 τος. τί οὖν τὸ κάλλος ἐστὶν ἐν τούτοις; οὐ γὰρ δὴ
 τὸ αἶμα καὶ τὰ καταμήνια, ἀλλὰ καὶ χροὰ ἄλλη τού-
 των καὶ σχῆμα ἢ οὐδὲν ἢ τι ἄσχημον. ἢ οἷον τὸ περι-
 p. 543 ἔχον ἀπλοῦν τι, οἷα ὕλη. πόθεν δὴ ἐξέλαμψε τὸ 20
 τῆς Ἑλένης τῆς περιμαχίτου κάλλος, ἢ ὅσαι γυ-
 ναικῶν Ἀφροδίτης ὁμοίαι κάλλει; ἐπεὶ καὶ τὸ τῆς
 Ἀφροδίτης αὐτῆς πόθεν, ἢ εἰ τις ὁλως καλὸς ἄν-
 θρωπος, ἢ θεὸς τῶν ἂν εἰς ὄψιν ἐλθόντων ἢ καὶ
 μὴ ἰόντων, ἐχόντων δὲ ἐπ' αὐτοῖς ὁραθὲν ἂν 25
 κάλλος; ἄρ' οὐκ εἶδος μὲν πανταχοῦ τοῦτο, ἦκον
 δὲ ἐπὶ τὸ γενόμενον ἐκ τοῦ ποιήσαντος, ὥσπερ ἐν
 ταῖς τέχναις ἐλέγετο ἐπὶ τὰ τεχνητὰ λέναι παρὰ
 τῶν τεχνῶν; τί οὖν; καλὰ μὲν τὰ ποιήματα καὶ ὁ
 ἐπὶ τῆς ὕλης λόγος, ὁ δὲ μὴ ἐν ὕλῃ, ἀλλ' ἐν τῷ 30
 ποιοῦντι λόγος οὐ κάλλος, ὁ πρῶτος καὶ αὐλός
 ἀλλ' εἰς ἐν οὗτος; ἀλλ' εἰ μὲν ὁ ὄγκος ἦν καλός,

καθ' ὅσον ὄγκος ἦν, ἐχρῆν τὸν λόγον, ὅτι μὴ ἦν
 ὄγκος, τὸν ποιήσαντα μὴ καλὸν εἶναι· εἰ δέ, ἐάν
 τε ἐν σμικρῷ ἐάν τε ἐν μεγάλῳ τὸ αὐτὸ εἶδος ἦ,
 ὁμοίως κινεῖ καὶ διατίθῃσι τὴν ψυχὴν τὴν τοῦ
 5 ὁρῶντος τῇ αὐτοῦ δυνάμει, τὸ κάλλος οὐ τῷ τοῦ
 ὄγκου μεγέθει ἀποδοτέον· τεκμήριον δὲ καὶ τόδε,
 ὅτι ἔξω μὲν ἕως ἐστίν, οὕτω εἶδομεν, ὅταν δὲ εἰσω
 γένηται, διέσθηκεν· εἰσεισι δὲ δι' ὁμαίων εἶδος
 ὃν μόνον· ἢ πῶς διὰ μικροῦ; συνεφέλκεται δὲ
 10 καὶ τὸ μέγεθος οὐ μέγα ἐν ὄγκῳ, ἀλλ' εἶδει γενό-
 μενον μέγα· ἐπειτα ἢ αἰσχροὺς δεῖ τὸ ποιοῦν ἢ
 ἀδιάφορον ἢ καλὸν εἶναι· αἰσχροὺς μὲν οὖν ὃν
 οὐκ ἂν τὸ ἐναντίον ποιήσειεν, ἀδιάφορον δὲ τί
 μᾶλλον καλὸν ἢ αἰσχρόν; ἀλλὰ γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ
 15 φύσις ἢ τὰ οὕτω καλὰ δημιουργοῦσα πολὺν πρό-
 τερον καλή, ἡμεῖς δὲ τῶν ἔνδον οὐδὲν ὁρᾶν εἰδι-
 σμένοι οὐδ' εἰδότες τὸ ἔξω διώκομεν ἀγνοοῦντες,
 ὅτι τὸ ἔνδον κινεῖ· ὥσπερ ἂν εἴ τις τὸ εἰδῶλον
 αὐτοῦ βλέπων ἀγνοῶν ὅθεν ἦκει ἐκεῖνο διώκει.
 20 δηλοῖ δέ, ὅτι τὸ διωκόμενον ἄλλο καὶ οὐκ ἐν μεγέ-
 θει τὸ κάλλος, καὶ τὸ ἐν τοῖς μαθήμασι κάλλος
 καὶ τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ὅλως τὸ ἐν ταῖς
 ψυχαῖς· οὐ δὴ καὶ ἀληθείᾳ μᾶλλον κάλλος, ὅταν
 τῷ φρόνησιν ἐνίδῃ καὶ ἀγασθῇ οὐκ εἰς τὸ πρόσ-
 25 ὤπον ἀφορῶν· εἴη γὰρ ἂν τοῦτο αἶσχος· ἀλλὰ
 πᾶσαν μορφήν ἀφείς διώκει τὸ εἶσω κάλλος αὐ-
 τοῦ· εἰ δὲ μήπω σε κινεῖ, ὥς καλὸν εἰπεῖν τὸν
 τοιοῦτον, οὐδὲ σπαντῶ εἰς τὸ εἶσω βλέψας ἡσθήσῃ
 ὥς καλῷ· ὥστε μάτην ἂν οὕτως ἔχων ζητοῖς
 30 ἐκεῖνο· αἰσχροῦ γὰρ καὶ οὐ καθαρῷ ζητήσεις· διὸ
 οὐδὲ πρὸς πάντας οἱ περὶ τῶν τοιούτων λόγοι· εἰ
 δὲ καὶ σὺ εἶδες σπαντὸν καλόν, ἀναμνήσθῃτι.

p. 544

3. ἔστιν οὖν καὶ ἐν τῇ φύσει λόγος κάλλους ἀρχέτυπος τοῦ ἐν σώματι, τοῦ δ' ἐν τῇ φύσει ὃ ἐν τῇ ψυχῇ καλλίων, παρ' οὗ καὶ ὁ ἐν τῇ φύσει. ἐναργέστατός γε μὴν ὁ ἐν σπουδαίᾳ ψυχῇ καὶ ἡδὴ προίων κάλλει· κοσμήσας γὰρ τὴν ψυχὴν καὶ φῶς 5 παρασχὼν ἀπὸ φωτὸς μείζονος πρώτως κάλλους ὄντος συλλογίζεσθαι ποιεῖ αὐτὸς ἐν ψυχῇ αὖν, οἷός ἐστιν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὁ οὐκέτι ἐγγιγνόμενος οὐδ' ἐν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ. διὸ οὐδὲ λόγος ἐστίν, ἀλλὰ ποιητῆς τοῦ πρώτου λόγου κάλλους ἐν ὕλῃ ψυχικῇ 10 ὄντος· νοῦς δὲ οὗτος, ὁ αἰὲν νοῦς καὶ οὐ ποτὲ νοῦς, ὅτι μὴ ἐπακτὸς αὐτῷ. τίνα αὖν οὖν εἰκόνα τις αὐτοῦ λάβοι; πᾶσα γὰρ ἔσται ἐκ χειρόνος. ἀλλὰ γὰρ δεῖ τὴν εἰκόνα ἐκ νοῦ γενέσθαι, ὥστε μὴ δι' εἰκόνομ, ἀλλ' οἷον χρυσοῦ παντὸς χρυσόν τινα 15 δεῖγμα λαβεῖν, καὶ εἰ μὴ καθαρὸς εἴη ὁ ληφθεὶς, καθαιρεῖν αὐτὸν ἢ ἔργῳ ἢ λόγῳ δεικνύντας, ὥς οὐ πᾶν τοῦτό ἐστι χρυσός, ἀλλὰ τουτὶ τὸ ἐν τῷ ὄγκῳ μόνον· οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ νοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν κεκαθαυμένου, εἰ δὲ βούλει, ἀπὸ τῶν θεῶν, 20 οἷός ἐστιν ὁ ἐν αὐτοῖς νοῦς. σεμνοὶ μὲν γὰρ πάντες θεοὶ καὶ καλοὶ καὶ τὸ κάλλος αὐτῶν ἀμήχανον. ἀλλὰ τί ἐστι δι' ὃ τοιοῦτοί εἰσιν; ἢ νοῦς, καὶ ὅτι. μᾶλλον νοῦς ἐνεργῶν ἐν αὐτοῖς ὥστε ὁρᾶσθαι. οὐ γὰρ δὴ ὅτι αὐτῶν καλὰ τὰ σώματα — 25 καὶ γὰρ οἷς ἐστί σώματα, οὐ τοῦτό ἐστιν αὐτοῖς τὸ εἶναι θεοῖς — ἀλλὰ κατὰ τὸν νοῦν καὶ οὗτοι θεοί. καλοὶ δὴ οἱ θεοί. οὐ γὰρ δὴ ποτὲ μὲν φρονούσι, ποτὲ δὲ ἀφραίνουσιν, ἀλλ' αἰὲν φρονούσιν ἐν ἀπαθείᾳ τῷ νῷ καὶ στασίμῳ καὶ καθαρῷ καὶ 30 ἴσασι πάντα καὶ γινώσκουσιν οὐ τὰ ἀνθρώπεια, ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν καὶ ὅσα νοῦς ὁρᾷ. τῶν δὲ θεῶν

οἱ μὲν ἐν οὐρανῷ ὄντες, σχολὴ γὰρ αὐτοῖς, θεῶν-
 ται αἰεὶ, οἷον δὲ πόρρωθεν τὰ ἐν ἐκείνῳ αὐτῷ τῷ
 οὐρανῷ ὑπεροχῇ τῆς ἐαυτῶν κεφαλῆς· οἱ δὲ ἐν
 ἐκείνῳ ὄντες, ὅσοις οἰκησιν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ,
 5 ἐν παντὶ οἰκοῦντες τῷ ἐκεῖ οὐρανῷ. πάντα γὰρ
 ἐκεῖ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ οὐρανὸς καὶ θάλασσα καὶ
 ξῶα καὶ φυτὰ καὶ ἄνθρωποι, πᾶν οὐράνιον ἐκεῖ-
 νου τοῦ οὐρανοῦ. οἱ δὲ θεοὶ οἱ ἐν αὐτῷ οὐκ
 ἀπαξιοῦντες ἀνθρώπους οὐδ' ἄλλο τι τῶν ἐκεῖ,
 10 ὅτι τῶν ἐκεῖ, πᾶσαν μὲν διεξίλασι τὴν ἐκεῖ χώραν
 καὶ τὸν τόπον ἀναπαυόμενοι.

4. καὶ γὰρ τὸ ρεῖα ζῶειν ἐκεῖ, καὶ ἀλήθεια δὲ p. 545
 αὐτοῖς καὶ γενέτειρα καὶ τροφὸς καὶ οὐσία καὶ
 τροφή, καὶ ὁρᾶσι τὰ πάντα, οὐχ οἷς γένεσις πρόσ-
 15 εστιν, ἀλλ' οἷς οὐσία, καὶ ἐαυτοὺς ἐν ἄλλοις·
 διαφανῇ γὰρ πάντα καὶ σκοτεινὸν οὐδὲ ἀντίτυπον
 οὐδέν, ἀλλὰ πᾶς παντὶ φανερός εἰς τὸ εἶσω καὶ
 πάντα· φῶς γὰρ φωτὶ. καὶ γὰρ ἔχει πᾶς πάντα
 ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ὅρα ἐν ἄλλῳ πάντα, ὥστε παν-
 20 ταχοῦ πάντα καὶ πᾶν πᾶν καὶ ἕκαστον· πᾶν καὶ
 ἄπειρος ἢ αἰγλή· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν μέγα, ἐπεὶ
 καὶ τὸ μικρὸν μέγα· καὶ ἥλιος ἐκεῖ πάντα ἄστρα,
 καὶ ἕκαστον ἥλιος αὐτὸς καὶ πάντα. ἐξέχει δ' ἐν
 ἐκάστῳ ἄλλο, ἐμφαίνει δὲ καὶ πάντα. ἔστι δὲ καὶ
 25 κίνησις καθαρὰ· οὐ γὰρ συγχέει αὐτὴν ἰοῦσαν δ
 κινεῖ ἕτερον αὐτῆς ὑπάρχον· καὶ ἡ στάσις οὐ παρα-
 κινουμένη, ὅτι μὴ μέμικται τῷ μὴ στασίμῳ· καὶ τὸ
 καλὸν καλόν, ὅτι μὴ ἐν τῷ καλῷ. βέβηκε δὲ ἕκα-
 στος οὐκ ἐπ' ἀλλοτρίᾳς οἷον γῆς, ἀλλ' ἔστιν ἐκά-
 30 στω ἐν ᾧ ἔστιν αὐτὸ ὃ ἔστι, καὶ συνθεῖ αὐτῷ
 οἷον πρὸς τὸ ἄνω ἰόντι τὸ ὅθεν ἐστὶ, καὶ οὐκ
 αὐτὸς μὲν ἄλλο, ἢ χώρα δὲ αὐτοῦ ἄλλο. καὶ γὰρ

τὸ ὑποκείμενον νοῦς καὶ αὐτὸς νοῦς· οἷον εἴ τις
 καὶ τοῦτον τὸν οὐρανὸν τὸν ὁρώμενον φωτοειδῆ
 ὄντα τοῦτο τὸ φῶς τὸ ἐξ αὐτοῦ φῦναι νοήσκειν.
 ἐνταῦθα μὲν οὖν ἐκ μέρους ἄλλο ἄλλου γένοιτ'
 ἂν καὶ εἴη ἂν μόνον ἕκαστον μέρος, ἐκεῖ δὲ ἐξ 5
 ὅλου ἀεὶ ἕκαστον καὶ ἅμα ἕκαστον καὶ ὅλον· φαν-
 τάζεται μὲν γὰρ μέρος, ἐνοραῖται δὲ τῷ ὅξει ὅλον,
 οἷον εἴ τις γένοιτο τὴν ὄψιν τοιοῦτος, οἷος ὁ Ἀνγ-
 κεύς ἐλέγετο καὶ τὰ εἰσω τῆς γῆς ὁρᾶν τοῦ μύθου
 τοὺς ἐκεῖ αἰνιττομένους ὀφθαλμούς. τῆς δὲ ἐκεῖ 10
 θέας οὔτε κάματος ἐστίν, οὔτ' ἐστὶ πλήρωσις εἰς
 τὸ παύσασθαι θεωμένῳ· οὔτε γὰρ κένωσις ἦν,
 ἵνα ἦκων εἰς πλήρωσιν καὶ τέλος ἀρκεσθῇ, οὔτε
 τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο, ἵνα ἐτέρῳ τῶν ἐν αὐτῷ
 τὰ τοῦ ἐτέρου μὴ ἀρέσκοντα ἦ, ἄτρυντά τε τὰ ἐκεῖ. 15
 ἀλλ' ἐστὶ τὸ ἀπλήρωτον τῷ μὴ τὴν πλήρωσιν
 ἀταφρονεῖν ποιεῖν τοῦ πεπληρωκότος· ὁρῶν γὰρ
 p. 546 μᾶλλον ὁρᾷ καὶ καθορῶν ἄπειρον αὐτὸν καὶ τὰ
 ὁρώμενα συνέπεται τῇ ἑαυτοῦ φύσει. καὶ ἡ ζωὴ
 μὲν οὐδενὶ κάματος ἔχει, ὅταν ἡ καθαρά· τὸ δ' 20
 ἄριστα ζῶν τί ἂν κάμοι; ἡ δὲ ζωὴ σοφία, σοφία δὲ οὐ
 πορισθεῖσα λογισμοῖς, ὅτι ἀεὶ ἦν πᾶσα καὶ ἐλλεί-
 πουσα οὐδενί, ἵνα ζητήσεως δεηθῇ· ἀλλ' ἐστὶν ἡ
 πρώτη καὶ οὐκ ἀπ' ἄλλης· καὶ ἡ οὐσία αὕτη
 σοφία, ἀλλ' οὐκ αὐτός, εἴτα σοφός. διὰ τοῦτο δὲ 25
 οὐδεμία μείζων, καὶ ἡ αὐτοεπιστήμη ἐνταῦθα πά-
 ρεδρος τῷ νῷ τῷ συμπροφαίνεσθαι, οἷον λέγουσι
 κατὰ μίμησιν καὶ τῷ Διὶ τὴν Δίκην. πάντα γὰρ
 τὰ τοιαῦτα ἐκεῖ οἷον ἀγάλματα παρ' αὐτῶν ἐνο-
 ρώμενα, ὥστε θέαμα εἶναι ὑπερβυδαίωνων θεα- 30
 τῶν. τῆς μὲν οὖν σοφίας τὸ μέγεθος καὶ τὴν δύ-
 ναμιν ἂν τις κατίδοι, ὅτι μετ' αὐτῆς ἔχει καὶ

πεποιήκε τὰ ὄντα πάντα καὶ πάντα ἡκολούθησε
 καὶ ἔστιν αὐτῇ τὰ ὄντα καὶ συνεγένετο αὐτῇ, καὶ
 ἐν ἅμφῳ, καὶ ἡ οὐσία ἡ ἐκεῖ σοφία. ἀλλ' ἡμεῖς
 εἰς σύνεσιν οὐκ ἤλθομεν, ὅτι καὶ τὰς ἐπιστήμας
 5 θεωρήματα καὶ συμφόρησιν νευνομίκαμεν προτάσεων
 εἶναι· τὸ δὲ οὐδ' ἐν ταῖς ἐνταῦθα ἐπιστήμασι. εἰ
 δέ τις περὶ τούτων ἀμφισβητεῖ, ἑατέον ταύτας ἐν
 τῷ παρόντι· περὶ δὲ τῆς ἐκεῖ ἐπιστήμης, ἣν δὴ
 καὶ ὁ Πλάτων κατιδὼν φησιν 'οὐδ' ἦτις ἐστὶν
 10 ἄλλη ἐν ἄλλῳ', ὅπως δέ, εἰασε ζητεῖν καὶ ἀνευ-
 ρίσκειν, εἴπερ ἄξιοι τῆς προσηγορίας φαμέν εἶναι.
 ἴσως οὖν βέλτιον ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι.

5. πάντα δὴ τὰ γινόμενα, εἴτε τεχνητὰ εἴτε
 φυσικὰ εἴη, σοφία τις ποιεῖ, καὶ ἡγεῖται τῆς ποιή-
 15 σεως πανταχοῦ σοφία. ἀλλ' εἰ δὴ τις κατ' αὐτὴν
 τὴν σοφίαν ποιεῖ, ἔστωσαν μὲν αἱ τέχναι τοιαῦται.
 ἀλλ' ὁ τεχνίτης πάλιν αὖ εἰς σοφίαν φυσικὴν ἐρχε-
 ται, καθ' ἣν γεγένηται, οὐκέτι συντεθεῖσαν ἐκ
 θεωρημάτων, ἀλλ' ὅλην ἐν τι, οὐ τὴν συγκειμένην
 20 ἐκ πολλῶν εἰς ἓν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀναλυομένην εἰς
 πληθὺς ἐξ ενός. εἰ μὲν οὖν ταύτην τις πρώτην
 θήσεται, ἀρκεῖ· οὐκέτι γὰρ ἐξ ἄλλου οὐσα οὐδ' ἐν
 ἄλλῳ. εἰ δὲ τὸν μὲν λόγον ἐν τῇ φύσει, τούτου
 δὲ ἀρχὴν φήσουσι τὴν φύσιν, πόθεν ἔξει φήσομεν·
 25 καὶ εἰ ἐξ ἄλλου, [τῷ] ἐκεῖνο; εἰ μὲν ἐξ αὐτοῦ, στή- p. 547
 σόμεθα· εἰ δὲ εἰς νοῦν ἡξουσιν, ἐνταῦθα ὁπτεύον,
 εἰ ὁ νοῦς ἐγέννησε τὴν σοφίαν· καὶ εἰ φήσουσι,
 πόθεν; εἰ δὲ ἐξ αὐτοῦ, ἀδύνατον ἄλλως ἢ αὐτὸν
 ὄντα σοφίαν. ἡ ἄρα ἀληθινὴ σοφία οὐσία, καὶ ἡ
 30 ἀληθινὴ οὐσία σοφία, καὶ ἡ ἀξία τῇ οὐσίᾳ παρὰ
 τῆς σοφίας, καί, ὅτι παρὰ τῆς σοφίας, οὐσία ἀλη-
 θής. διὸ καὶ ὅσαι οὐσίαι σοφίαν οὐκ ἔχουσι τῷ

μὲν διὰ σοφίαν τινὰ γεγονέναι οὐσίαι, τῷ δὲ μὴ
 ἔχειν ἐν αὐταῖς σοφίαν οὐκ ἀληθινὰ οὐσίαι. οὐ
 τοίνυν δεῖ νομίζειν ἐκεῖ ἀξιώματα ὁρᾶν τοὺς θεοὺς
 οὐδὲ τοὺς ἐκεῖ ὑπερευδαίμονας, ἀλλ' ἕκαστα τῶν
 λεγομένων ἐκεῖ καλὰ ἀγάλματα, οἷα ἐφαντάζετό 5
 τις ἐν τῇ σοφοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ εἶναι, ἀγάλματα δὲ
 οὐ γεγραμμένα, ἀλλὰ ὄντα. διὸ καὶ τὰς ιδέας ὄντα
 ἔλεγον εἶναι οἱ παλαιοὶ καὶ οὐσίαις.

6. δυκοῦσι δέ μοι καὶ οἱ Αἰγυπτίων σοφοί,
 εἴτε ἀκριβεῖ ἐπιστήμῃ λαβόντες εἴτε καὶ συμφύτῳ 10
 **, περὶ ὧν ἐβούλοντο διὰ σοφίας δεικνύναι, μὴ
 τύποις γραμμάτων διεξοδεύουσι λόγους καὶ προ-
 τάσεις μὴδὲ μιμουμένοις φωνὰς καὶ προφορὰς ἀξιο-
 μάτων κεχρησθαι, ἀγάλματα δὲ γράψαντες καὶ ἐν
 ἕκαστον ἕκαστον πράγματος ἄγαλμα ἐντυπώσαντες 15
 ἐν τοῖς ἱεροῖς τὴν ἐκείνου διεξοδὸν ἐμφῆναι, ὥς
 ἄρα τις καὶ ἐπιστήμῃ καὶ σοφίᾳ ἕκαστόν ἐστιν
 ἄγαλμα καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀθρόον καὶ οὐ δια-
 νόησις οὐδὲ βούλευσις· ὕστερον δὲ ἀπ' αὐτῆς
 ἀθρόας οὔσης εἰδωλον ἐν ἄλλῳ ἐξειλιγμένον ἤδη 20
 καὶ λέγον αὐτὸ ἐν διεξόδῳ καὶ τὰς αἰτίας, δι' αἷς
 οὕτως, ἐξεύρισκον, ὥς τὸ καλῶς οὕτως ἔχοντος
 τοῦ γεγεννημένου θαυμάσαι. [ᾧ] εἰ τις οἶδε, θαυ-
 μάσαι ἔφη τὴν σοφίαν, πῶς αὕτη αἰτίας οὐκ ἔχουσα
 τῆς οὐσίας, δι' αἷς οὕτω, παρέχει τοῖς ποιουμένοις 25
 κατ' αὐτήν. τὸ καλῶς ἄρα οὕτως τὸ ἐκ ζητήσεως
 ἂν μόλις ἢ οὐδ' ὁλως φανέν, ὅτι δεῖ οὕτως, εἴπερ
 τις ἐξεύροι, πρὸ ζητήσεως καὶ πρὸ λογισμοῦ ὑπάρ-
 χειν οὕτως· οἶον — λάβωμεν γὰρ ἐφ' ἐνὸς μεγά-
 λου ὃ λέγω, ὅπερ ἀρμόσει καὶ ἐπὶ πάντων — 30

7. τοῦτο δὴ τὸ πᾶν, ἐπείπερ συγχωροῦμεν
 παρ' ἄλλου αὐτὸ εἶναι καὶ τοιοῦτον εἶναι, ἄρα

οἰώμεθα τὸν ποιητὴν αὐτοῦ ἐπινοῆσαι παρ' αὐτῷ
 γῆν καὶ ταύτην ἐν μέσῳ δεῖν στήναι, εἴτα ὕδωρ
 καὶ ἐπὶ τῇ γῇ τοῦτο καὶ τὰ ἄλλα ἐν τάξει μέχρι
 τοῦ οὐρανοῦ, εἴτα ζῷα πάντα καὶ τούτοις μορφὰς
 5 ταιαύτας ἐκάστω, ὅσαι νῦν εἰσι, καὶ τὰ ἐνδον ἐκά-
 στοις σπλάγχνα καὶ τὰ ἔξω μέρη, εἴτα διατιθέντα
 ἕκαστα παρ' αὐτῷ οὕτως ἐπιχειρεῖν τῷ ἔργῳ; ἀλλ'
 οὔτε ἡ ἐπίνοια δυνατὴ ἡ ταιαύτη· πόθεν γὰρ ἐπηλ-
 θεν οὐπώποτε ἑωρακότι; οὔτε ἐξ ἄλλου λαβόντι
 10 δυνατόν ἦν ἐργάσασθαι, ὅπως νῦν οἱ δημιουργοὶ
 ποιοῦσι χερσὶ καὶ ὀργάνοις χρώμενοι· ὕστερον γὰρ
 καὶ χεῖρες καὶ πόδες. λείπεται τοίνυν εἶναι μὲν
 πάντα ἐν ἄλλῳ, οὐδενὸς δὲ μεταξὺ ὄντος τῇ ἐν
 τῷ ὄντι πρὸς ἄλλο γειτονείᾳ οἶον ἐξαίφνης ἀνα-
 15 φανῆναι ἰνδαλμα καὶ εἰκόνα ἐκείνου εἴτε αὐτόθεν
 εἴτε ψυχῆς διακονησαμένης — διαφέρει γὰρ οὐδὲν
 ἐν τῷ παρόντι — ἢ ψυχῆς τινος. ἀλλ' οὖν ἐκεῖθεν
 ἦν σύμπαντα ταῦτα, καὶ καλλιόνως ἐκεῖ· τὰ γὰρ
 τῇδε μέμικται, καὶ οὐκ ἐκεῖνα μέμικται. ἀλλ' οὖν
 20 εἶδεσι κατέσχηται ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος· πρῶτον μὲν ἡ
 ὕλη τοῖς τῶν στοιχείων εἶδεσιν, εἴτα ἐπὶ εἶδεσιν εἶδη
 ἄλλα, εἴτα πάλιν ἑτερα· ὅθεν καὶ χαλεπὸν εὗρεῖν τὴν
 ὕλην ὑπὸ πολλοῖς εἶδεσι κρυφθεῖσαν. ἐπεὶ δὲ καὶ
 αὕτη εἰδὸς τι ἔσχατον, πᾶν εἶδος τόδε καὶ πάντα
 25 εἶδη· τὸ γὰρ παράδειγμα εἶδος ἦν· ἐποίει [δὲ] τόδε
 ἀποφητί, ὅτι πᾶν τὸ ποιῆσαν καὶ οὐσία καὶ εἶδος·
 διὸ ἄπονός καὶ οὕτως ἡ δημιουργία. καὶ παντὸς δὲ
 ἦν, ὥς ἂν πᾶν. οὐ τοίνυν ἦν τὸ ἐμποδίζον, καὶ
 νῦν δὲ ἐπικρατεῖ καίτοι ἄλλων ἄλλοις ἐμποδίων
 30 γινομένων· ἀλλ' οὐκ αὐτῇ οὐδὲ νῦν· μένει γὰρ
 ὥς πᾶν. δοκεῖ δέ μοι, ὅτι καί, εἰ ἡμεῖς ἀρχέτυπα
 καὶ οὐσία καὶ εἶδη ἅμα καὶ τὸ εἶδος τὸ ποιοῦν

ἐνταῦθα ἦν ἡμῶν οὐσία, ἐκράτησεν ἄν ἄνευ πόνων
 ἢ ἡμετέρα δημιουργία, καίτοι καὶ ἄνθρωπος δη-
 μιουργεῖ εἶδος αὐτοῦ ἄλλο ὃ ἐστὶ γενόμενος. ἀπέ-
 στη γὰρ τοῦ εἶναι τὸ πᾶν νῦν ἄνθρωπος γενόμε- 5
 νος· παυσάμενος δὲ τοῦ ἄνθρωπος εἶναι ἔμετε-
 ροπορεῖ· φησι ἑκαὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ·
 γενόμενος γὰρ τοῦ ὅλου τὸ ὅλον ποιεῖ. ἀλλ' οὐ
 p. 549 χάριν ὁ λόγος, ὅτι ἔχεις μὲν σὺ αἰτίαν εἰπεῖν δι'
 ἣν ἐν μέσῳ ἢ γῇ καὶ διὰ τί στρογγύλη καὶ ὁ λοξὸς
 διὰ τί ὠδί, ἐκεῖ δὲ οὐ, διότι οὕτως ἐχρῆν, διὰ 10
 τοῦτο οὕτω βεβούλευται, ἀλλ' ὅτι οὕτως ἔχει ὥς
 ἐστι, διὰ τοῦτο καὶ ταῦτα ἔχει καλῶς· ὅλον εἰ πρὸ
 τοῦ συλλογισμοῦ τῆς αἰτίας τὸ συμπέρασμα, οὐ
 παρὰ τῶν προτάσεων· οὐδὲ γὰρ ἐξ ἀκολουθίας
 οὐδ' ἐξ ἐπινοίας, ἀλλὰ πρὸ ἀκολουθίας καὶ πρὸ 15
 ἐπινοίας· ὕστερα γὰρ ταῦτα πάντα, καὶ λόγος καὶ
 ἀποδείξεις καὶ πίστις. ἐπεὶ γὰρ ἀρχή, αὐτόθεν
 πάντα ταῦτα καὶ ὧδε· καὶ τὸ μὴ ζητεῖν αἰτίας
 ἀρχῆς οὕτω καλῶς λέγεται, καὶ τῆς τοιαύτης ἀρχῆς
 τῆς τελείας, ἥτις ταῦτόν τῳ τέλει· ἥτις δὲ ἀρχή 20
 καὶ τέλος, αὕτη τὸ πᾶν ὁμοῦ καὶ ἀνελλιπής.

8. καλὸν οὖν πρῶτως, καὶ ὅλον δὲ καὶ παν-
 ταχοῦ ὅλον, ἵνα μὴδὲ μέρει ἀπολείπεται τῷ καλῷ
 ἐλλείπειν. τίς οὖν οὐ φήσκει καλόν; οὐ γὰρ δὴ ὁ
 μὴ ὅλον αὐτό, ἀλλ' ὁ μέρος ἔχον ἢ μὴδὲ τι αὐτοῦ 25
 ἔχον. ἢ εἰ μὴ ἐκεῖνο καλόν, τί ἂν ἄλλο; τὸ γὰρ
 πρὸ αὐτοῦ οὐδὲ καλὸν ἐθέλει εἶναι· τὸ δὲ πρῶτως
 εἰς θεῖαν παρελθὼν τῷ εἶδος εἶναι καὶ θεάμα νοῦ
 τούτῳ καὶ ἀγαστὸν ὀφθῆναι. διὸ καὶ Πλάτων
 τοῦτο σημῆναι θέλων εἰς τι τῶν ἐναργεστέρων ὥς 30
 πρὸς ἡμᾶς ἀποδεξάμενον ποιεῖ τὸν δημιουργὸν τὸ
 ἀποτελεσθὲν διὰ τούτου ἐνδείξασθαι θέλων τὸ τοῦ

παραδείγματος καὶ τῆς ιδέας κάλλος ὡς ἀγαθόν.
 πᾶν γὰρ τὸ κατ' ἄλλο ποιηθὲν ὅταν τις θαυμάσῃ,
 ἐπ' ἐκεῖνο ἔχει τὸ θαῦμα, καθ' ὃ ἐστὶ πεποιημένον.
 εἰ δ' ἄγνοεὶ ὃ πάσχει, θαῦμα οὐδέν· ἐπεὶ καὶ οἱ
 5 ἔρωντες καὶ ὅλως οἱ τὸ τῇδε κάλλος τεθναυμανότας
 ἀγνοοῦσιν, ὅτι δι' ἐκεῖνο· δι' ἐκεῖνο γάρ. ὅτι δὲ
 εἰς τὸ παράδειγμα ἀνάγει τὸ ἡγάσθη, δῆλον ποιεῖ
 ἐπίτηδες τὸ ἐξῆς τῆς λέξεως λαβών· εἶπε γὰρ
 'ἡγάσθη τε καὶ ἐτι μᾶλλον πρὸς τὸ παράδειγμα
 10 αὐτὸ ἐβουλήθη ἀφομοιωῖσai', τὸ κάλλος τοῦ παρα-
 δείγματος οἶόν ἐστιν ἐνδεικνύμενος διὰ τοῦ ἐκ
 τούτου τὸ γενόμενον καλὸν καὶ αὐτὸ ὡς εἰκόνα
 ἐκείνου εἶπεν· ἐπεὶ καὶ εἰ μὴ ἐκεῖνο ἦν τὸ ὑπερ-
 καλὸν κάλλει ἀμυγάνῳ, τί ἂν τούτου τοῦ ὁρωμένου
 15 ἦν κάλλιον; ὅθεν οὐκ ὀρθῶς οἱ μεμφόμενοι τούτα,
 εἰ μὴ ἄρα καθ' ὅσον μὴ ἐκεῖνό ἐστι.

9. τοῦτον τοίνυν τὸν κόσμον, ἐκάστου τῶν p. 550
 μερῶν μένοντος ὃ ἐστὶ καὶ μὴ συγχεομένον, λάβω-
 μεν τῇ διανοίᾳ, εἰς ἓν ὁμοῦ πάντα, ὡς οἶόν τε,
 20 ὥστε ἐνὸς ὁτουοῦν προφαινομένου, οἶον τῆς ἔξω
 σφαίρας οὔσης, ἀκολουθεῖν εὐθὺς καὶ τὴν ἡλίου
 καὶ ὁμοῦ τῶν ἄλλων ἄστρον τὴν φαντασίαν καὶ
 γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ζῶα ὀφᾶσθαι,
 οἶον ἐπὶ σφαίρας διαφανοῦς, καὶ ἔργῳ ἂν γένοιτο
 25 πάντα ἐνορᾶσθαι. ἔστω οὖν ἐν τῇ ψυχῇ φωτεινὴ
 τις φαντασία σφαίρας ἔχουσα πάντα ἐν αὐτῇ, εἴτε
 κινούμενα εἴτε ἐστηκότα, ἢ τὰ μὲν κινούμενα, τὰ
 δὲ ἐστηκότα. φυλάττων δὲ ταύτην ἄλλην παρὰ
 σαντιῷ ἀφελὼν τὸν ὄγκον λαβέ· ἄφελε δὲ καὶ τοὺς
 80 τόπους καὶ τὸ τῆς ὕλης ἐν σοι φάντασμα, καὶ μὴ
 πειρῶ αὐτῆς ἄλλην σμικροτέραν λαβεῖν τῷ ὄγκῳ,
 θεὸν δὲ καλέσας τὸν πεποιηκότα ἧς ἔχεις τὸ φάν-

τασμα εὖξαι ἐλθεῖν. ὁ δὲ ἦκοι τὸν αὐτοῦ κόσμον
 φέρων μετὰ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ θεῶν εἰς ὧν καὶ
 πάντες καὶ ἕκαστος πάντες, συνόντες εἰς ἓν καὶ
 ταῖς μὲν δυνάμεσιν ἄλλοι, τῇ δὲ μιᾷ ἐκείνῃ τῇ
 πολλῇ πάντες εἰς· μᾶλλον δὲ ὁ εἰς πάντες· οὐ γὰρ 5
 ἐπιλείπει αὐτός, ἦν πάντες ἐκείνοι γένωνται, ὁμοῦ
 δὲ εἰσι καὶ ἕκαστος χωρὶς αὖ ἐν στάσει ἀδιαστάτῳ
 οὐ μορφὴν αἰσθητὴν οὐδεμίαν ἔχων· ἥδη γὰρ ἂν
 ὁ μὲν ἄλλοθι, ὁ δὲ πού ἄλλοθι ἦν, καὶ ἕκαστος δὲ
 οὐ πᾶς ἐν αὐτῷ· οὐδὲ μέρη ἄλλα ἔχων ἄλλοις ἢ 10
 αὐτῷ οὐδὲ ἕκαστον ὅλον δύναμις κερματισθεῖσα
 καὶ τοσαύτη οὕσα, ὅσα τὰ μέρη μετρούμενα. τὸ δὲ
 ἐστὶ δύναμις πᾶσα, εἰς ἄπειρον μὲν ἰοῦσα, εἰς
 ἄπειρον δὲ δυναμένη· καὶ οὕτως ἐστὶν ἐκείνος
 μέγας, ὡς καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ ἄπειρα γεγονέναι. ποῦ 15
 γὰρ τι ἐστὶν εἰπεῖν, ὅπου μὴ φθάνει; μέγας μὲν
 οὖν καὶ ὅδε ὁ οὐρανὸς καὶ αἱ ἐν αὐτῷ πᾶσαι δυ-
 νάμεις ὁμοῦ, ἀλλὰ μείζων ἂν ἦν καὶ ὁπόσος οὐδ’
 ἂν ἦν εἰπεῖν, εἰ μὴ τις αὐτῷ συνῇν σώματος δύ-
 νამις μικρά· καίτοι γε μεγάλας ἂν τις φήσειε πυρὸς 20
 καὶ τῶν ἄλλων σωμάτων τὰς δυνάμεις· ἀλλὰ ἥδη
 ἄπειρά· δυνάμεως ἀληθινῆς φαντάζονται καίονσαι
 καὶ φθείρουσαι καὶ θλίβουσαι καὶ πρὸς γένεσιν
 τῶν ζῶων ὑπουργοῦσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν φθείρει,
 p. 551 ὅτι καὶ φθίρεται, καὶ συγγεννᾷ, ὅτι καὶ αὐτὰ 25
 γίνεται· ἡ δὲ δύναμις ἡ ἐκεῖ μόνον τὸ εἶναι ἔχει
 καὶ μόνον τὸ καλὸν εἶναι. ποῦ γὰρ ἂν εἴη τὸ
 καλὸν ἀποστερηθὲν τοῦ εἶναι; ποῦ δ’ ἂν ἡ οὐσία
 τοῦ καλὸν εἶναι ἐστερημένη; ἐν γὰρ τῷ ἀπολει-
 φθῆναι τοῦ καλοῦ ἐλλείπει καὶ τῇ οὐσίᾳ. διὸ καὶ 30
 τὸ εἶναι ποθεινόν ἐστίν, ὅτι ταῦτόν τῳ καλῷ, καὶ
 τὸ καλὸν ἐράσμιον, ὅτι τὸ εἶναι. πότερον δὲ ποτέ-

ρου αἴτιον τί χρὴ ζητεῖν οὕσης τῆς φύσεως μιᾶς;
 ἦδε μὲν γὰρ ἡ ψευδῆς οὐσία δεῖται ἐπακτοῦ εἰδω-
 λου καλοῦ, ἵνα καὶ καλὸν φαίνεται καὶ ὁλως ἦ,
 καὶ κατὰ τοσοῦτον ἔστι, καθ' ὅσον μετέλληφε κάλ-
 5 λους τοῦ κατὰ τὸ εἶδος, καὶ λαβοῦσα ὅσῳ ἂν λάβῃ
 μᾶλλον τελειότερα· μᾶλλον γὰρ οἴκελα ἢ καλή.

10. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ζεὺς καίπερ ὦν πρεσβύ-
 τατος τῶν ἄλλων θεῶν, ὦν αὐτὸς ἡγεῖται, πρῶτος
 πορεύεται ἐπὶ τὴν τοῦτου θέαν, οἱ δὲ ἔπονται θεοὶ
 10 ἄλλοι καὶ δαίμονες καὶ ψυχαί, αἱ ταῦτα ὁρᾶν δύ-
 νανται. ὁ δὲ ἐκφαίνεται αὐτοῖς ἐκ τινος ἀοράτου
 τόπου καὶ ἀνατείλας ὑψοῦ ἐπ' αὐτῶν κατέλαμψε
 μὲν πάντα καὶ ἐπλησεν αὐγῆς καὶ ἐξέπληξε μὲν
 τοὺς κάτω καὶ ἐστράφησαν ἰδεῖν οὐ δεδυννημένοι,
 15 οἷα ἥλιον· οἱ μὲν ὑπ' αὐτοῦ ἀνέχονται τε καὶ βλέ-
 πουσιν, οἱ δὲ ταράττονται, ὅσῳ ἂν ἀφεστήκωσιν
 αὐτοῦ. ὁρῶντες δὲ οἱ δυνηθέντες ἰδεῖν εἰς αὐτὸν
 μὲν πάντες βλέπousι καὶ εἰς τὸ αὐτοῦ, οὐ ταῦτόν
 δὲ ἕκαστος ἀεὶ θέαμα κομίζεται, ἀλλ' ὁ μὲν ἀτενὲς
 20 ἰδὼν ἐκλάμπουσιν εἶδε τὴν τοῦ δικαίου πηγὴν καὶ
 φύσιν, ἄλλος δὲ τῆς σωφροσύνης ἐπλήσθη τοῦ
 θεάματος, οὐχ οἷαν ἄνθρωποι παρ' αὐτοῖς, ὅταν
 ἔχωσιν, [ἔχουσι]. μιμεῖται γὰρ αὕτη ἀμηγέπη ἐκεί-
 νην, ἡ δὲ ἐπὶ πᾶσι περὶ πᾶν τὸ οἶον μέγεθος αὐτοῦ
 25 ἐπιθέουσα τελευταία ὁράται οἷς πολλὰ ἤδη ὥφθη
 ἐναργῆ θεάματα. [θεῶνται μὲν οὖν] οἱ θεοὶ καθ'
 ἓνα καὶ πᾶς ὁμοῦ, [καὶ] αἱ ψυχαὶ αἱ πάντα ἐκεῖ
 ὁρᾶσαι καὶ ἐκ τῶν πάντων γενόμεναι, ὥστε πάντα
 περιέχειν καὶ αὐταὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος, καὶ εἰσὶν
 30 ἐκεῖ, ὅσον ἂν αὐτῶν πεφύκη εἶναι ἐκεῖ, πολλάκις
 δὲ αὐτῶν καὶ τὸ πᾶν ἐκεῖ, ὅταν μὴ ὥσι διειλημ-
 μέναι. ταῦτα οὖν ὁρῶν ὁ Ζεὺς καὶ εἴ τις ἡμῶν

p. 552 αὐτῷ συναρστέης τὸ τελευταῖον ὁρώμενον ἐπὶ πᾶσιν
 ὄλον τὸ κάλλος καὶ κάλλους μετασχὼν τοῦ ἐκεῖ·
 ἀποστίλβει γὰρ πάντα καὶ πληροὶ τοὺς ἐκεῖ γενο-
 μένους, ὡς καλοὺς καὶ αὐτοὺς γενέσθαι, ὅποια 5
 πολλάκις ἄνθρωποι εἰς ὑψηλοὺς ἀναβαίνοντες τό-
 πους τὸ ξανθὸν χροῶμα ἐχούσης τῆς γῆς τῆς ἐκεῖ
 ἐπλήσθησαν ἐκείνης τῆς χροᾶς ὁμοιωθέντες τῇ ἐφ’
 ἧς ἐβεβήκεσαν. ἐκεῖ δὲ χροᾶ ἡ ἐπανθοῦσα κάλλος
 ἐστί, μᾶλλον δὲ πᾶν χροᾶ καὶ κάλλος ἐκ βάθους·
 οὐ γὰρ ἄλλο τὸ καλὸν ὡς ἐπανθοῦν. ἀλλὰ τοῖς 10
 μὴ ὄλον ὁρᾶσιν ἡ προσβολὴ μόνῃ ἐνομίσθη, τοῖς
 δὲ διὰ παντὸς οἶον οἰνωθεῖσι καὶ πληρωθεῖσι τοῦ
 νέκταρος, αἶτε δι’ ὅλης τῆς ψυχῆς τοῦ κάλλους
 ἐλθόντος, οὐ θεαταῖς μόνον ὑπάρχει γενέσθαι. οὐ
 γὰρ ἔτι ὁ μὲν ἔξω, τὸ δ’ αὖ θεώμενον ἔξω, ἀλλ’ 15
 ἔχει ὁ ὀξέως ὁρῶν ἐν αὐτῷ τὸ ὁρώμενον, καὶ ἔχων
 τὰ πολλὰ ἄγνοεῖ ὅτι ἔχει καὶ ὡς ἔξω ὄν βλέπει,
 ὅτι ὡς ὁρώμενον βλέπει καὶ ὅτι θέλει βλέπειν.
 πᾶν δὲ ὃ τις ὡς θεατὸν βλέπει ἔξω βλέπει. ἀλλὰ
 χρὴ εἰς αὐτὸν ἤδη μεταφέρειν καὶ βλέπειν ὡς ἐν 20
 καὶ βλέπειν ὡς αὐτόν, ὥσπερ εἰ τις ὑπὸ θεοῦ
 κατασχεθεὶς φοιβόληπτος ἢ ὑπὸ τινος Μούσης ἐν
 αὐτῷ ἂν ποιῶτο τοῦ θεοῦ τὴν θέαν, εἰ δύναιμι
 ἔχει ἐν αὐτῷ θεὸν βλέπειν.

11. εἰ δὲ τις ἡμῶν ἀδυνατῶν ἑαυτὸν ὁρᾶν, 25
 ὑπ’ ἐκείνου τοῦ θεοῦ ἐπὰν καταληφθεὶς εἰς τὸ
 ἰδεῖν προφέρει τὸ θέαμα, ἑαυτὸν προφέρει καὶ
 εἰκόνα αὐτοῦ καλλωπισθεῖσαν βλέπει. ἀφελὲς δὲ
 τὴν εἰκόνα καίπερ καλὴν οὖσαν εἰς ἐν αὐτῷ ἐλθὼν
 καὶ μηκέτι σχίσας ἐν ὁμοῦ πάντα ἐστὶ μετ’ ἐκείνου 30
 τοῦ θεοῦ ἀποφνητὶ παρόντος, καὶ ἔστι μετ’ αὐτοῦ
 ὅσον δύναται καὶ θέλει. εἰ δὲ ἐπιστραφεῖν εἰς

- δύο, καθαρὸς μὲν ὢν ἐφεξῆς ἐστὶν αὐτῷ, ὥστε
 αὐτῷ παρεῖναι ἐκαίνως πάλιν, εἰ πάλιν ἐπ' αὐτὸν
 σπεύροι. ἐν δὲ τῇ ἐπιστροφῇ κέρδος τοῦτ' ἔχει·
 ἀρχόμενος αἰσθάνεται αὐτοῦ, ἕως ἑτερός ἐστι· δρα-
 5 μῶν δὲ εἰς τὸ εἰσω ἔχει πᾶν, καὶ ἀφελὲς τὴν αἰσθη-
 σιν εἰς τοῦπίσω τοῦ ἑτεροῦ εἶναι φόβῳ εἰς ἐστὶν
 ἐκεῖ· καὶ ἐπιθυμήσῃ ὥς ἑτερον ὃν ἰδεῖν, ἔξω αὐτὸν p. 558
 ποιῇ. δεῖ δὲ καταμανθάνοντα μὲν ἐν τινὶ τύπῳ
 αὐτοῦ μένοντα μετὰ τοῦ ζητεῖν γνωματεύειν αὐτόν,
 10 εἰς οἶον δὲ εἰσεῖσιν οὕτω μαθόντα καὶ πίστιν
 [ἔχοντα], ὥς ἐπὶ χρῆμα μακαριστὸν εἰσεῖσιν, ἥδη
 αὐτὸν δοῦναι εἰς τὸ εἰσω καὶ γενέσθαι ἀντὶ ὁρῶν-
 τος ἥδη θέαμα ἑτέρου θεωμένου οἷος ἐκείθεν ἦκει
 ἐκλάμποντα τοῖς νοήμασι. πῶς οὖν ἔσται τις ἐν
 15 καλῷ μὴ ὁρῶν αὐτό; ἢ ὁρῶν αὐτὸ ὥς ἑτερον οὐ-
 δέπω ἐν καλῷ, γενόμενος δὲ αὐτὸ οὕτω μάλιστα
 ἐν καλῷ. εἰ οὖν ὄρασις τοῦ ἔξω, ὄρασιν μὲν οὐ
 δεῖ εἶναι ἢ οὕτως, ὥς ταῦτόν τῳ ὁρατῷ· τοῦτο δὲ
 οἶον σύνεσις καὶ συναίσθησις αὐτοῦ εὐλαβοσμένου
 20 μὴ τῷ μᾶλλον αἰσθάνεσθαι θέλειν ἑαυτοῦ ἀπο-
 στῆναι. δεῖ δὲ κακεῖνο ἐνθυμεῖσθαι, ὥς τῶν μὲν
 κακῶν αἰ αἰσθήσεις τὰς πληγὰς ἔχουσι μελῶν,
 ἥτιους δὲ τὰς γνώσεις τῇ πληγῇ ἐκκρουομένας·
 νόσος γὰρ μᾶλλον ἐκπληξιν, ὑγίεια δὲ ἡρέμα συν-
 25 οὔσα μᾶλλον ἂν σύνεσιν δοίῃ αὐτῆς· προΐζει γὰρ
 ἅτε οἰκτεῖον καὶ ἐνοῦται· ἢ δ' ἐστὶν ἀλλότριον καὶ
 οὐκ οἰκτεῖον καὶ ταύτῃ διάδηλος τῷ σφόδρα ἑτερον
 ἡμῶν εἶναι δοκεῖν· τὰ δὲ ἡμῶν καὶ ἡμεῖς ἀναί-
 σθητοι. οὕτως δ' ὄντες μάλιστα πάντων ἐσμέν
 30 αὐτοῖς συνετοὶ τὴν ἐπιστήμην ἡμῶν καὶ ἡμᾶς
 ἐν πεποιηκότες. κακεῖ τοίνυν, ὅτε μάλιστα ἴσμεν
 κατὰ νοῦν, ἀγνοεῖν δοκοῦμεν τῆς αἰσθήσεως ἀνα-

μένοντες τὸ πάθος, ἣ φησι μὴ ἑωρακέναι· οὐ γὰρ εἶδεν οὐδ' ἂν τὰ τοιαῦτά ποτε ἴδοι. τὸ οὖν ἀπιστοῦν ἢ αἰσθησίς ἐστιν, ὃ δὲ ἄλλος ἐστὶν ὁ ἰδὼν· ἢ, εἰ ἀπιστοὶ κἀκεῖνος, οὐδ' ἂν αὐτὸν πιστεύσειεν εἶναι· οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸς δύναται ἔξω θεῖς ἑάν- 5 τὸν ὥς αἰσθητὸν ὄντα ὁφθαλμοῖς τοῖς τοῦ σώματος βλέπειν.

12. ἀλλὰ εἴρηται, πῶς ὥς ἕτερος δύναται τοῦτο ποιεῖν, καὶ πῶς ὥς αὐτός. ἰδὼν δὴ, εἴτε ὥς ἕτε- 10 ρος, εἴτε ὥς μείνας αὐτός, τί ἀπαγγέλλει; ἢ θεὸν ἑωρακέναι τόκον ᾠδίνοντα καλὸν καὶ πάντα δὴ ἐν αὐτῷ γεγεννηκότα καὶ ἄλυπον ἔχοντα τὴν ᾠδῖνα ἐν αὐτῷ· ἡσθεὶς γὰρ οἷς ἐγέννα καὶ ἀγασθεὶς τῶν τόκων κατέσχε πάντα παρ' αὐτῷ τὴν αὐτοῦ καὶ τὴν αὐτῶν ἀγλαίαν ἀσμενίσας· ὃ δὲ καλῶν ὄντων 15 καὶ καλλιόνων τῶν εἰς τὸ εἶσω μεμενηκότων μόνος ἐκ τῶν ἄλλων παῖς ἐξεφάνη εἰς τὸ ἔξω. ἀφ' οὗ καὶ ὑστάτου παιδὸς ὄντος ἔστιν ἰδεῖν οἶον ἐξ εἰκό-
 p. 554 νος τινὸς αὐτοῦ, ὅσος ὁ πατήρ ἐκεῖνος καὶ οἱ μεί-
 ναντες παρὰ τῷ πατρὶ ἀδελφοί. ὃ δὲ οὐ φησι 20 μᾶτην ἐλθεῖν παρὰ τοῦ πατρός· εἶναι γὰρ δὴ αὐ-
 τοῦ ἄλλον κόσμον γεγονότα καλόν, ὥς εἰκόνα καλοῦ·
 μηδὲ γὰρ εἶναι θεμιτὸν εἰκόνα καλὴν μὴ εἶναι
 μήτε καλοῦ μήτε οὐσίας. μιμεῖται δὴ τὸ ἀρχέτυπον
 πανταχῇ. καὶ γὰρ ζῶν ἔχει καὶ τὸ τῆς οὐσίας, 25 ὥς μίμημα, καὶ τὸ κάλλος εἶναι, ὥς ἐκείθεν· ἔχει
 δὲ καὶ τὸ αἰεῖ αὐτοῦ, ὥς εἰκῶν· ἢ ποτὲ μὲν ἔξει
 εἰκόνα, ποτὲ δὲ οὐ, οὐ τέχνη γενομένης τῆς εἰκό-
 νος; πᾶσα δὲ φύσει εἰκῶν ἐστίν, ὅσον ἂν τὸ ἀρχέ-
 τυπον μένῃ. διὸ οὐκ ὁρθῶς, οἷ φθείρουσι τοῦ 30 νοητοῦ μένοντος καὶ γεννωσιν οὕτως, ὥς ποτὲ βου-
 λευσαμένου τοῦ ποιῶντος ποιεῖν. ὅστις γὰρ τρό-

πος ποιήσεως τοιαύτης οὐκ ἐθέλουσι συνιέναι οὐδ' ἴσασιν, ὅτι, ὅσον ἐκείνο ἐλλάμπει, οὐ μήποτε τὰ ἄλλα ἐλλείπη, ἀλλ' ἐξ οὗ ἔστι καὶ ταῦτα ἔστιν· ἦν δ' αἰ καὶ ἔσται. χρηστέον γὰρ τούτοις τοῖς
 5 ὀνόμασι τῇ τοῦ σημαίνειν ἐθέλειν ἀνάγκη.

13. ὁ οὖν θεὸς ὁ εἰς τὸ μένειν ὡσαύτως δεδε-
 μένος καὶ συγχωρήσας τῷ παιδί τοῦδε τοῦ παντός
 ἄρχειν — οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ πρὸς τρόπου τὴν ἐκεῖ
 ἀρχὴν ἀφέντι νεωτέραν αὐτοῦ καὶ ὑστέραν μεθέ-
 10 πειν κόρον ἔχοντι τῶν καλῶν — ταῦτ' ἀφελὲς ἔστησέ
 τε τὸν αὐτοῦ πατέρα εἰς ἑαυτὸν καὶ μέχρις αὐτοῦ
 πρὸς τὸ ἄνω· ἔστησε δ' αὖ καὶ τὰ εἰς θάτερα ἀπὸ
 τοῦ παιδὸς ἀρξάμενα εἶναι μετ' αὐτόν, ὥστε με-
 ταξὺ ἀμφοῖν γενέσθαι τῇ τε ἑτερότητι τῆς πρὸς
 15 τὸ ἄνω ἀποτομῆς καὶ τῷ ἀνέχοντι ἀπὸ τοῦ μετ'
 αὐτόν πρὸς τὸ κάτω δεσμοῦ, μεταξὺ ὧν πατρός τε
 ἀμείνονος καὶ ἡττονος υἱέος. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πατήρ
 αὐτῷ μείζων ἢ κατὰ κάλλος ἦν, πρῶτως αὐτὸς
 ἔμεινε καλός, καίτοι καλῆς καὶ τῆς ψυχῆς οὕσης·
 20 ἀλλ' ἔστι καλλίων καὶ ταύτης, ὅτι ἵχνος αὐτῇ αὐ-
 τοῦ, καὶ τούτῳ ἔστι καλὴ μὲν τὴν φύσιν, καλλίων
 δέ, ὅταν ἐκεῖ βλέπη. εἰ οὖν ἡ ψυχὴ ἡ τοῦ παν-
 τός, ἵνα γνωριμώτερον λέγωμεν, καὶ ἡ Ἀφροδίτη
 αὐτῇ καλὴ, τίς ἐκείνος; εἰ μὲν γὰρ παρ' αὐτῆς,
 25 πόσον ἂν εἴη ἐκείνο; εἰ δὲ παρ' ἄλλου, παρὰ τίνος
 ψυχῇ καὶ τὸ ἐπακτόν καὶ τὸ συμφυὲς τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς
 κάλλος ἔχει; ἐπεὶ καί, ὅταν καὶ αὐτοὶ καλοί, τῷ αὐτῶν p. 555
 εἶναι, αἰσχροὶ δὲ ἐπ' ἄλλην μεταβαίνοντες φύσιν· καὶ
 γινώσκοντες μὲν ἑαυτοὺς καλοί, αἰσχροὶ δὲ ἀγνοοῦν-
 30 τες. ἐκεῖ οὖν ἀκακέθην τὸ καλόν. ἄρ' οὖν ἀρκεῖ τὰ
 εἰρημένα εἰς ἑναργὴ σύνεσιν ἀγαγεῖν τοῦ νοητοῦ τό-
 που, ἢ κατ' ἄλλην ὁδὸν πάλιν αὖ δεῖ ἐπελθεῖν ὥδε;

IX.

ΠΕΡΙ (ΤΟΤ) ΝΟΤ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΤ ΟΝΤΟΣ.

1. Πάντες ἄνθρωποι ἐξ ἀρχῆς αἰσθήσει πρὸ νοῦ χρησάμενοι καὶ τοῖς αἰσθητοῖς προσβαλόντες πρῶτοις ἐξ ἀνάγκης οἱ μὲν ἐνταυθοῖ καταμείναντες διέζησαν ταῦτα πρῶτα καὶ ἔσχατα νομίσαντες, 5 καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς λυπηρόν τε καὶ ἡδὺ τὸ μὲν κακόν, τὸ δὲ ἀγαθὸν ὑπολαβόντες ἀρκεῖν ἐνόμισαν, εἰ τὸ μὲν διώκοντες, τὸ δ' ἀποικονομούμενοι διγύνοντο. καὶ σοφίαν ταύτην οἱ γε λόγου μεταποιούμενοι αὐτῶν ἔθεντο, οἷα οἱ βαρεῖς τῶν ὀνύθων, οἱ πολλὰ ἐκ γῆς λαβόντες καὶ βαρυνθέντες ὑψοῦ πτῆναι ἀδυνατοῦσι καίπερ πτερὰ παρὰ τῆς φύσεως λαβόντες. οἱ δὲ ἥρθησαν μὲν ὀλίγον ἐκ τῶν κάτω κινουῦντος αὐτοὺς πρὸς τὸ κάλλιον ἀπὸ τοῦ ἡδέος τοῦ τῆς ψυχῆς κρείττονος. ἀδυνατήσαντες 15 δὲ ἰδεῖν τὸ ἄνω, ὥς οὐκ ἔχοντες ἄλλο, ὅπου στήσονται, κατηνέχθησαν σὺν τῷ τῆς ἀρετῆς ὀνόματι ἐπὶ πράξεις καὶ ἐκλογὰς τῶν κάτω, ἀφ' ὧν ἐπεχείρησαν τὸ πρῶτον αἰρεσθαι. τρίτον δὲ γένος θείων ἀνθρώπων δυνάμει τε κρείττονι καὶ ὀξύτητι 20 ὀμμάτων εἶδέν τε ὥσπερ ὑπὸ ὀξυδορκίας τὴν ἄνω αἰγλήν, καὶ ἥρθη τε ἐκεῖ οἶον ὑπὲρ νεφῶν καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀχλύος, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ τὰ τῇδε ὑπεριδὸν πάντα ἡσθὲν τῷ τόπῳ ἀληθινῷ καὶ οἰκείῳ ὄντι, ὥσπερ ἐκ πολλῆς τινος πλάνης εἰς πατρίδα 25 εὖνομον ἀφικόμενος ἄνθρωπος.

p. 556

2. τίς οὖν οὗτος ὁ τόπος; καὶ πῶς ἂν τις εἰς αὐτὸν ἀφίκοιτο; ἀφίκοιτο μὲν ἂν ὁ φύσει ἐρωτικὸς καὶ ὄντως τὴν διάθεσιν ἐξ ἀρχῆς φιλόσοφος, ὡδί-

- νων μὲν, ἅτε ἐρωτικός, περὶ τὸ καλόν, οὐκ ἀνασχόμενος· δὲ τοῦ ἐν σώματι κάλλους, ἀλλ' ἐνθεν ἀναφυγὼν ἐπὶ τὰ τῆς ψυχῆς κάλλη, ἀρετὰς καὶ ἐπιστήμας καὶ [καλὰ] ἐπιτηδεύματα καὶ νόμους, πάλιν
- 5 αὐτὸ ἐπαναβαίνει ἐπὶ τὴν τῶν ἐν ψυχῇ καλῶν αἰτίαν, καὶ εἴ τι πάλιν αὐτὸ πρὸ τούτου, ἕως ἐπ' ἐσχατον ἦκη τὸ πρῶτον, ὃ παρ' αὐτοῦ καλόν. ἐνθα καὶ ἐλθὼν ὠδίνος παύσεται, πρότερον δὲ οὐ. ἀλλὰ πῶς ἀναβήσεται; καὶ πόθεν ἡ δύναμις αὐτῷ, καὶ
- 10 τίς λόγος τοῦτον τὸν ἐρωτα παιδαγωγήσεται; ἢ ὅδε· τοῦτο τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ τοῖς σώμασιν ἐπακτόν ἐστι τοῖς σώμασι· μορφαὶ γὰρ αὗται σωμάτων ὡς ἐπὶ ὕλῃ αὐτοῖς· μεταβάλλει γοῦν τὸ ὑποκείμενον καὶ ἐκ καλοῦ αἰσχροὺν γίνεται. μεθέξει ἄρα, φησὶν
- 15 ὁ λόγος· τί οὖν τὸ ποιῆσαν σῶμα καλόν; ἄλλως μὲν κάλλους παρουσία, ἄλλως δὲ ψυχῇ, ἢ ἐπλασέ τε καὶ μορφὴν τοιάνδε ἐνῆκε. τί οὖν; ψυχῇ παρ' αὐτῆς καλόν; ἢ οὐ. οὐ γὰρ [αὖ] ἡ μὲν ἦν φρόνιμος τε καὶ καλή, ἡ δὲ ἄφρων καὶ αἰσχροά. φρο-
- 20 νήσει ἄρα τὸ καλὸν περὶ ψυχὴν. καὶ τίς οὖν ὁ φρόνησιν δοὺς ψυχῇ; ἢ νοῦς ἐξ ἀνάγκης. νοῦς δὲ οὐ ποτὲ μὲν νοῦς, ποτὲ δὲ ἄνους, ὃ γε ἀληθινός. παρ' αὐτοῦ ἄρα καλός. καὶ πρότερον δὲ ἐνταῦθα δεῖ στήναι, ὡς πρῶτον, ἢ καὶ νοῦ ἐπέκεινα
- 25 δεῖ ἵεναι; νοῦς δὲ προέστηκε μὲν ἀρχῆς τῆς πρώτης ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὥσπερ ἐν προθύροις τὰ γαθού ἀπαγγέλλων ἐν αὐτῷ τὰ πάντα, ὥσπερ [δὲ] ἐκείνου τύπος μᾶλλον ἐν πλήθει ἐκείνου πάντα μένοντος ἐν ἐνί.
- 30 3. ἐπισκεπτέον δὲ ταύτην τὴν νοῦ φύσιν, ἣν ἐπαγγέλλεται ὁ λόγος εἶναι τὸ ὄν ὄντως καὶ τὴν ἀληθῆ οὐσίαν, πρότερον βεβαιωσαμένους κατ' ἄλλην

ὁδὸν ἰόντας, ὅτι δεῖ εἶναί τινα τοιαύτην. ἴσως μὲν
 οὖν γελοῖον ζητεῖν, εἰ νοῦς ἔστιν ἐν τοῖς οὖσι·
 p. 557 τάχα δ' ἂν τινες καὶ περὶ τούτου διαμφοισβητοῖεν.
 μᾶλλον δέ, εἰ τοιοῦτος, οἷόν φαμεν, καὶ εἰ χωρι-
 στός τις, καὶ εἰ οὗτος τὰ ὄντα, καὶ εἰ ἡ τῶν εἰδῶν 5
 φύσις ἐνταῦθα, περὶ οὗ καὶ τὰ νῦν εἰπεῖν πρό-
 κειται. ὁρῶμεν δὴ τὰ λεγόμενα εἶναι πάντα σύν-
 θετα καὶ ἀπλοῦν αὐτῶν οὐδὲ ἓν, ἃ τε τέχνη ἐργά-
 ζεται ἐκάστη, ἃ τε συνέστηκε φύσει. τὰ τε γὰρ
 τεχνητὰ ἔχει χαλκὸν ἢ ξύλον ἢ λίθον καὶ παρὰ 10
 τούτων οὐπω τετέλεσται, πρὶν ἂν ἡ τέχνη ἐκάστη
 ἡ μὲν ἀνδριάνα, ἡ δὲ κλίνην, ἡ δὲ οἰκίαν ἐργά-
 σηται εἰδους τοῦ παρ' αὐτῆς ἐνθάσει. καὶ μὴν
 καὶ τὰ φύσει συνεστῶτα τὰ μὲν πολυσύνθετα
 αὐτῶν καὶ συγκρίματα καλούμενα ἀναλύσεις εἰς 15
 [ὕλην καὶ] τὸ ἐπὶ πᾶσι τοῖς συγκριθεῖσιν εἶδος·
 οἷον ἄνθρωπον εἰς ψυχὴν καὶ σῶμα, καὶ τὸ σῶμα
 εἰς τὰ τέσσαρα. ἕκαστον δὲ τούτων σύνθετον εὐ-
 ρὼν ἐξ ὕλης καὶ τοῦ μορφοῦντος — ὕλη γὰρ παρ'
 αὐτῆς ἡ τῶν στοιχείων ἄμορφος — ζητήσεις τὸ 20
 εἶδος ὅθεν τῇ ὕλῃ. ζητήσεις δ' αὖ καὶ τὴν ψυχὴν
 πότερα τῶν ἀπλῶν ἦδη, ἢ ἐνι τι ἐν αὐτῇ τὸ μὲν
 ὥς ὕλη, τὸ δὲ ὥς εἶδος, ὁ νοῦς ὁ ἐν αὐτῇ, ὁ μὲν
 ὥς ἡ ἐπὶ τῷ χαλκῷ μορφή, ὁ δὲ οἶος ὁ τὴν μορ-
 φὴν ἐν τῷ χαλκῷ ποιήσας. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ 25
 ἐπὶ τοῦ παντὸς μεταφέρων τις ἀναβήσεται καὶ ἐν-
 ταῦθα ἐπὶ νοῦν ποιητὴν ὄντως καὶ δημιουργὸν
 τιθέμενος, καὶ φήσει τὸ ὑποκείμενον δεξάμενον
 μορφὰς τὸ μὲν πῦρ, τὸ δὲ ὕδωρ, τὸ δὲ ἀέρα καὶ
 γῆν γενέσθαι, τὰς δὲ μορφὰς ταύτας παρ' ἄλλου 30
 ἦκειν· τοῦτο δὲ εἶναι ψυχὴν· ψυχὴν δ' αὖ καὶ
 ἐπὶ τοῖς τέτταρσι τὴν κόσμου μορφήν δοῦναι· ταύτη

δὲ νοῦν χορηγὸν τῶν λόγων γεγονέναι, ὥσπερ
καὶ ταῖς τῶν τεχνιτῶν ψυχαῖς παρὰ τῶν τεχνῶν
τοὺς εἰς τὸ ἐνεργεῖν λόγους· νοῦν δὲ τὸν μὲν
ὡς εἶδος τῆς ψυχῆς, τὸν κατὰ τὴν μορφὴν, τὸν
5 δὲ τὴν μορφὴν παρέχοντα ὡς τὸν ποιητὴν τοῦ
ἀνδριάντος, ᾧ πάντα ἐνυπάρχει, ἃ δίδωσιν. ἐγγὺς
μὲν ἀληθείας, ἃ δίδωσι ψυχῇ· ἃ δὲ τὸ σῶμα δέ-
χεται, εἰδῶλα ἤδη καὶ μιμήματα.

4. διὰ τί οὖν δεῖ ἐπὶ ψυχῇ ἀνιέναι, ἀλλ’
10 οὐκ αὐτὴν εἶναι τίθεσθαι τὸ πρῶτον; ἢ πρῶτον
μὲν νοῦς ψυχῆς ἕτερον καὶ κρεῖττον· τὸ δὲ
κρεῖττον φύσει πρῶτον. οὐ γὰρ δὴ, ὡς οἴονται,
ψυχὴ νοῦν τελειωθείσα γεννᾷ· πόθεν γὰρ τὸ
δυνάμει ἐνεργείᾳ ἔσται, μὴ τοῦ εἰς ἐνέργειαν
15 ἄγοντος αἰτίου ὄντος; εἰ γὰρ κατὰ τύχην, ἐνδέ- p. 558
χεται μὴ ἐλθεῖν εἰς ἐνέργειαν. διὸ δεῖ τὰ πρῶτα
ἐνεργείᾳ τίθεσθαι καὶ ἀπροσδεᾶ καὶ τέλεια· τὰ
δὲ ἀτελῇ ὕστερα ἐκείνων, τελειούμενα δὲ παρ’
αὐτῶν τῶν γεγεννηκότων δίκην πατέρων τελει-
20 ούντων, ἃ κατ’ ἀρχὰς ἀτελῇ ἐγέννησαν· καὶ
εἶναι μὲν ὕλην πρὸς τὸ ποιῆσαν τὸ πρῶτον, εἴτ’
αὐτὴν ἔμμορφον ἀποτελεῖσθαι. εἰ δὲ δὴ καὶ
ἐμπαθὲς ψυχὴ, δεῖ δέ τι [καὶ] ἀπαθὲς εἶναι —
ἢ πάντα τῷ χρόνῳ ἀπολείπεται — δεῖ τι πρὸ ψυ-
25 χῆς εἶναι. καὶ εἰ ἐν κόσμῳ ψυχὴ, ἐκτὸς δὲ δεῖ
τι κόσμου εἶναι, καὶ ταύτῃ πρὸ ψυχῆς δεῖ τι
εἶναι. εἰ γὰρ τὸ ἐν κόσμῳ τὸ ἐν σώματι καὶ
ὕλῃ, οὐδὲν ταῦτόν μένει· ὥστε ἄνθρωπος καὶ
πάντες λόγοι οὐκ αἰδιοὶ οὐδὲ οἱ αὐτοί. καὶ ὅτι
30 μὲν νοῦν πρὸ ψυχῆς εἶναι δεῖ, ἐκ τούτων καὶ ἐξ
ἄλλων πολλῶν ἂν τις θεωρήσειε.

5. δεῖ δὲ νοῦν λαμβάνειν, εἴπερ ἐπαληθεύ-

σομεν τῷ ὀνόματι, μὴ τὸν δυνάμει μῆδὲ τὸν ἐξ
 ἀφροσύνης εἰς νοῦν ἐλθόντα — εἰ δὲ μὴ, ἄλλον
 πάλιν αὐτὸν πρὸ αὐτοῦ ζητήσομεν — ἀλλὰ τὸν ἐνεργεία
 καὶ αἰετὸν νοῦν ὄντα. εἰ δὲ μὴ ἐπακτὸν τὸ
 φρονεῖν ἔχει, εἴ τι νοεῖ, παρ' αὐτοῦ νοεῖ, καὶ εἴ 5
 τι ἔχει, παρ' αὐτοῦ ἔχει. εἰ δὲ παρ' αὐτοῦ καὶ
 ἐξ αὐτοῦ νοεῖ, αὐτός ἐστιν ἃ νοεῖ. εἰ γὰρ ἡ μὲν
 οὐσία αὐτοῦ ἄλλη, ἃ δὲ νοεῖ ἕτερα αὐτοῦ, αὐτῇ
 ἡ οὐσία αὐτοῦ ἀνόητος ἔσται· καὶ δυνάμει, οὐκ
 ἐνεργεία αὐτῇ. οὐ χωριστέον οὖν οὐδέτερον ἀπὸ 10
 θατέρου. ἔθος δὲ ἡμῖν ἀπὸ τῶν παρ' ἡμῖν κα-
 κείνα ταῖς ἐπινοίαις χωρίζειν. τί οὖν ἐνεργεῖ καὶ
 τί νοεῖ, ἵνα ἐκεῖνα αὐτὸν ἃ νοεῖ θάμεθα; ἢ δῆλον,
 ὅτι νοῦς ὢν ὄντως νοεῖ τὰ ὄντα καὶ ὑφίστησιν.
 ἔστιν ἄρα τὰ ὄντα. ἢ γὰρ ἐτέρωθι ὄντα αὐτὰ 15
 νοήσει, ἢ ἐν αὐτῷ ὡς αὐτὸν ὄντα. ἐτέρωθι μὲν
 οὖν ἀδύνατον· ποῦ γάρ; αὐτὸν ἄρα καὶ ἐν αὐτῷ.
 οὐ γὰρ δὴ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ὥσπερ οἴονται. τὸ
 γὰρ πρῶτον ἕκαστον οὐ τὸ αἰσθητόν· τὸ γὰρ ἐν
 p. 559 αὐτοῖς εἶδος ἐπὶ ὕλῃ εἰδωλον ὄντος, πᾶν τε εἶδος 20
 ἐν ἄλλῳ παρ' ἄλλου εἰς ἐκεῖνο ἐρχεται καὶ ἐστιν
 εἰκὼν ἐκείνου. εἰ δὲ καὶ ποιητὴν δεῖ εἶναι τοῦθε
 τοῦ παντός, οὐ τὰ ἐν τῷ μήπω ὄντι οὗτος νοήσει,
 ἵνα αὐτὸ ποιῇ. πρὸ τοῦ κόσμου ἄρα δεῖ εἶναι
 ἐκεῖνα, οὐ τύπους ἀφ' ἐτέρων, ἀλλὰ καὶ ἀρχέτυπα 25
 καὶ πρῶτα καὶ νοῦ οὐσίαν. εἰ δὲ λόγους φήσουσιν
 ἀρκεῖν, αἰδίους δῆλον· εἰ δὲ αἰδίους καὶ ἀπαθείς,
 ἐν νῷ δεῖ εἶναι καὶ τοιούτῳ καὶ προτέρῳ ἕξεως
 καὶ φύσεως καὶ ψυχῆς· δυνάμει γὰρ ταῦτα. ὁ νοῦς
 ἄρα τὰ ὄντα ὄντως, οὐχ οἷά ἐστιν ἄλλοθι νοῶν· 30
 οὐ γὰρ ἔστιν οὔτε πρὸ αὐτοῦ οὔτε μετ' αὐτόν·
 ἀλλὰ οἷον νομοθέτης πρῶτος, μᾶλλον δὲ νόμος

- αὐτὸς τοῦ εἶναι. ὁρθῶς ἄρα 'τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν
 ἐστὶν τε καὶ εἶναι', καὶ ἡ τῶν ἄνευ ὕλης ἐπιστήμη
 ταῦτόν τῳ πράγματι, καὶ τὸ 'ἐμαυτὸν ἐδιξυσάμην'
 ὡς ἐν τῶν ὄντων· καὶ αἱ ἀναμνήσεις δέ· οὐδὲν
 5 γὰρ ἔξω τῶν ὄντων οὐδ' ἐν τόπῳ, μένει δὲ αἰεὶ
 ἐν αὐτοῖς μεταβολὴν οὐδὲ φθορὰν δεχόμενα· διὸ
 καὶ ὄντως ὄντα. ἡ γιγνόμενα καὶ ἀπολλύμενα ἐπακτῷ
 χρήσεται τῳ ὄντι, καὶ οὐκέτ' ἐκεῖνα, ἀλλ' ἐκεῖνο
 τὸ ὄν ἐστί. τὰ μὲν δὴ αἰσθητὰ μετέξει ἐστὶν α'
 10 λέγεται τῆς ὑποκειμένης φύσεως μορφὴν ἰσχύσεως
 ἄλλοθεν· οἷον χαλκὸς παρὰ ἀνδριαντοποιικῆς καὶ
 ξύλον παρὰ τεκτονικῆς διὰ εἰδώλου τῆς τέχνης εἰς
 αὐτὰ λούσης, τῆς δὲ τέχνης αὐτῆς ἔξω ὕλης ἐν
 ταυτότητι μενούσης καὶ τὸν ἀληθῆ ἀνδριάντα καὶ
 15 κλίνην ἐχούσης. οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν σωματίων.
 καὶ τόδε τὸ πᾶν ἰνδαλμάτων μετέχον ἕτερα αὐτῶν
 δείκνυσσι τὰ ὄντα, ἄτρεπτα μὲν ὄντα ἐκεῖνα, αὐτὰ
 δὲ τρεπόμενα, ἰδρυμένα τε ἐφ' ἑαυτῶν, οὐ τόπου
 δεόμενα· οὐ γὰρ μετέθη· νοερὰν δὲ καὶ ἀντάφκη
 20 ἑαυτοῖς ὑπόστασιν ἔχοντα. σωματίων γὰρ φύσις
 σώζεσθαι παρ' ἄλλου θέλει, νοῦς δὲ ἀνέχων θκυ-
 μαστῇ φύσει τὰ παρ' αὐτῶν πίπτοντα ὅπου ἰδρυθῇ
 αὐτὸς οὐ ζητεῖ.

6. νοῦς μὲν δὴ ἐστὼ τὰ ὄντα, καὶ πάντα ἐν p. 560
 25 αὐτῷ οὐχ ὡς ἐν τόπῳ ἔχων, ἀλλ' ὡς αὐτὸν ἔχων
 καὶ ἐν ὧν αὐτοῖς. πάντα δὲ ὁμοῦ ἐκεῖ καὶ οὐδὲν
 ἡττον διακεκριμένα. ἐπεὶ καὶ ψυχὴ ὁμοῦ ἔχουσα
 πολλὰς ἐπιστήμας ἐν ἑαυτῇ οὐδὲν ἔχει συγκεχυ-
 μένον καὶ ἐκάστη πράττει τὸ αὐτῆς, ὅταν δέη, οὐ
 30 συνεφέλκουσα τὰς ἄλλας, νόημα δὲ ἕκαστον καθά-
 ρον ἐνεργεῖ ἐκ τῶν ἐνδον αὐτῷ νοημάτων κειμένων.
 οὕτως οὖν καὶ πολὺ μᾶλλον ὁ νοῦς ἐστὶν ὁμοῦ

πάντα καὶ αὐτὸ οὐχ ὁμοῦ, ὅτι ἕκαστον δύνάμεις
 ἰδίᾳ· ὁ δὲ πᾶς νοῦς περιέχει [πάντα] ὥσπερ
 γένος εἶδη καὶ ὥσπερ ὅλον μέρος. καὶ αἱ τῶν
 σπερμάτων δὲ δυνάμεις εἰκόνα φέρουσι τοῦ λεγο-
 μένου· ἐν γὰρ τῷ ὅλῳ ἀδιάκριτα πάντα, καὶ 5
 οἱ λόγοι ὥσπερ ἐν ἐνὶ κέντρῳ· καὶ ἔστιν ἄλλος
 ὁφθαλμοῦ, ἄλλος δὲ χειρῶν λόγος (τὸ) ἕτερος εἶναι
 παρὰ τοῦ γενομένου ὑπ' αὐτοῦ αἰσθητοῦ γνωσθείς.
 αἱ μὲν οὖν ἐν τοῖς σπέρμασι δυνάμεις ἕκαστη
 αὐτῶν λόγος εἰς ὅλος μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἐμπεριε- 10
 χομένων μερῶν, [ᾧ] τὸ μὲν σωματικὸν ὕλην ἔχει,
 οἶον ὅσον ὑγρόν, αὐτὸς δὲ εἰδὸς ἐστὶ τὸ ὅλον καὶ
 λόγος ὁ αὐτὸς ὧν ψυχῆς εἶδει τῷ γεννῶντι, ἣ
 ἐστὶν ἰνδαλμα ψυχῆς ἄλλης κρείττονος. φύσιν
 δέ τινες λέγουσιν αὐτὴν τὴν ἐν τοῖς σπέρμασιν, 15
 ἣ ἐκείθεν ὀρμηθεῖσα ἀπὸ τῶν πρὸ αὐτῆς, ὥσπερ
 ἐκ πυρὸς φῶς, ἔτρεψέ τε καὶ ἐμόρφωσε τὴν ὕλην
 οὐκ ὠθοῦσα οὐδὲ ταῖς πολυθρυλήτοις μοχλείαις
 χρωμένη, δοῦσα δὲ τῶν λόγων.

7. αἱ δὲ ἐπιστῆμαι ἐν ψυχῇ λογικῇ οὔσαι αἱ 20
 μὲν τῶν αἰσθητῶν — εἰ δεῖ ἐπιστήμας τούτων λέγειν,
 πρόκειται δὲ αὐταῖς τὸ τῆς δόξης ὄνομα — ὕστεραι
 τῶν πραγμάτων οὔσαι εἰκόνες εἰς τούτων· αἱ δὲ
 τῶν νοητῶν, αἱ δὴ καὶ ὄντως ἐπιστῆμαι, παρὰ νοῦ
 εἰς λογικὴν ψυχὴν ἐλθοῦσαι αἰσθητὸν μὲν οὐδὲν 25
 νοοῦσι· καθόσον δὲ εἰσιν ἐπιστῆμαι, εἰσὶν αὐτὰ
 ἕκαστα ἃ νοοῦσι, καὶ ἐνδοθεν τό τε νοητὸν τὴν
 τε νόησιν ἔχουσιν, ὅτι ὁ νοῦς ἐνδον, ὅς ἐστιν
 αὐτὰ τὰ πρῶτα, συνὼν αὐτῷ αἰεὶ καὶ ἐνέργεια
 ὑπάρχων καὶ οὐκ ἐπιβάλλων ὥς οὐκ ἔχων ἣ 30
 ἐπικτώμενος ἣ διεξοδεύων οὐ προκεχειρισμένα·
 ψυχῆς γὰρ ταῦτα πάθη· ἀλλ' ἔστηκεν ἐν αὐτῷ

ὁμοῦ πάντα ὦν, οὐ νοήσας, ἵν' ὑποστήσῃ ἕκαστα. οὐ γάρ, ὅτε ἐνόησε θεόν, θεὸς ἐγένετο, οὐδέ, ὅτε ἐνόησε κίνησιν, κίνησις ἐγένετο. ὅθεν καὶ τὸ λέγειν νοήσεις τὰ εἶδη, εἰ οὕτω λέγεται, ὥς, 5 ἐπειδὴ ἐνόησε, τότε ἐγένετο ἢ ἔστι τόδε, οὐκ ὀρθῶς. ταύτης γάρ τῆς νοήσεως πρότερον δεῖ τὸ νοούμενον εἶναι. ἢ πῶς ἂν ἔλθοι ἐπὶ τὸ νοεῖν αὐτό; οὐ γάρ δὴ κατὰ συντυχίαν οὐδὲ ἐπέβαλεν εἰκῇ.

- 10 8. εἰ οὖν ἡ νόησις ἐνόντος, ἐκεῖνο τὸ εἶδος τὸ ἐνὸν καὶ ἡ ἰδέα αὕτη. τί οὖν τοῦτο; νοῦς καὶ νοερὰ οὐσία, οὐχ ἑτέρα τοῦ νοῦ ἐκάστη ἰδέα, ἀλλ' ἐκάστη νοῦς. καὶ ὅλος μὲν ὁ νοῦς τὰ πάντα εἶδη, ἕκαστον δὲ εἶδος νοῦς ἕκαστος, ὥς ἡ ὅλη ἐπιστήμη
- 15 τὰ πάντα θεωρήματα, ἕκαστον δὲ μέρος τῆς ὅλης οὐχ ὥς διακεκριμένον τόπῳ, ἔχον δὲ δύναμιν ἕκαστον ἐν τῷ ὅλῳ. ἔστι μὲν οὖν οὗτος ὁ νοῦς ἐν αὐτῷ καὶ ἔχων ἑαυτὸν ἐν ἡσυχίᾳ κόρος αἰεί. εἰ μὲν οὖν προεπεινοεῖτο ὁ νοῦς πρότερος τοῦ ὄντος,
- 20 ἔδει τὸν νοῦν λέγειν ἐνεργήσαντα καὶ νοήσαντα ἀποτελέσαι καὶ γεννηῖσαι τὰ ὄντα· ἐπεὶ δὲ τὸ ὄν τοῦ νοῦ προεπεινοεῖν ἀνάγκη, ἐγκεῖσθαι δεῖ τίθεσθαι ἐν τῷ νοοῦντι τὰ ὄντα, τὴν δὲ ἐνέργειαν καὶ τὴν νόησιν ἐπὶ τοῖς οὖσιν, οἷον ἐπὶ πυρὶ ἤδη τὴν
- 25 τοῦ πυρὸς ἐνέργειαν, ἵν' ἐν ὄντα τὸν νοῦν ἐφ' ἑαυτοῖς ἔχῃ ἐνέργειαν αὐτῶν. ἔστι δὲ καὶ τὸ ὄν ἐνέργεια· μία οὖν ἀμφοῖν ἐνέργεια, μᾶλλον δὲ τὰ ἄμφω ἔν. μία μὲν οὖν φύσις τό τε ὄν ὃ τε νοῦς· διὸ καὶ τὰ ὄντα καὶ ἡ τοῦ ὄντος ἐνέργεια καὶ ὁ
- 30 νοῦς ὁ τοιοῦτος· καὶ αἱ οὕτω νοήσεις τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή τοῦ ὄντος καὶ ἡ ἐνέργεια. ἐπεινοεῖται γε μὴν μεριζομένων ὑφ' ἡμῶν θάτερα πρὸ τῶν

ἐτέρων. ἕτερος γὰρ ὁ μερίζων νοῦς, ὁ δὲ ἀμέριστος καὶ μὴ μερίζων τὸ ὄν καὶ τὰ πάντα.

p. 562 9. τίνα οὖν ἐστὶ τὰ ἐν ἐνὶ νῷ, ἃ νοοῦντες μερίζομεν ἡμεῖς; θεῖ γὰρ αὐτὰ ἡρεμοῦντα προφέ-
ρειν, οἷον ἐξ ἐπιστήμης ἐν ἐνὶ οὔσης ἐπιθεωρεῖν 5
τὰ ἐνόντα. κόσμου δὲ τοῦδε ὄντος ζῶου περι-
εκτικοῦ ζῶων ἀπάντων καὶ παρ' ἄλλου ἔχοντος τὸ
εἶναι καὶ τοιῷδε εἶναι, παρ' οὗ δὲ ἐστὶν εἰς νοῦν
ἀναγομένου, ἀναγκαῖον καὶ ἐν νῷ τὸ ἀρχέτυπον
πάν εἶναι, καὶ κόσμον νοητὸν τοῦτον τὸν νοῦν εἶναι, 10
ὃν φησιν ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ ὃ ἐστὶ ζῶον. ὥς
γὰρ ὄντος λόγου ζῶου τινός, οὔσης δὲ καὶ ὅλης
τῆς τὸν λόγον τὸν σπερματικὸν δεξαμένης, ἀνάγκη
ζῶον γενέσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ φύσεως νοε-
ρᾶς καὶ παντοδυνάμου οὔσης καὶ οὐδενὸς διείρ- 15
γοντος, μηδενὸς ὄντος μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ
δέξασθαι δυναμένου, ἀνάγκη τὸ μὲν κοσμηθῆναι,
τὸ δὲ κοσμηῆσαι. καὶ τὸ μὲν κοσμηθὲν ἔχει τὸ
εἶδος μεμερισμένον, ἀλλαχοῦ ἀνθρωποῦ καὶ ἀλ-
λαχοῦ ἥλιον· τὸ δὲ ἐν ἐνὶ πάντα. 20

10. ὅσα μὲν οὖν ὥς εἶδη ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐστὶ,
ταῦτα ἐκεῖθεν· ὅσα δὲ μή, οὔ. διὸ τῶν παρὰ
φύσιν οὐκ ἐστὶν ἐκεῖ οὐδέν, ὥσπερ οὐδὲ τῶν
παρὰ τέχνην ἐστὶν ἐν ταῖς τέχναις, οὐδὲ ἐν τοῖς
σπέρμασι χωλεία. ποδῶν δὲ χωλεία [ἢ μὲν] ἤδη 25
ἐν τῇ γενέσει οὐ κρατήσαντος λόγου, ἢ δὲ ἐκ
τύχης λύμη τοῦ εἶδους. καὶ ποιότητες δὴ σύμ-
φωνοι καὶ ποσότητες, ἀριθμοὶ τε καὶ μεγέθη, γενέ-
σεις τε καὶ σχέσεις, ποιήσεις τε καὶ πείσεις αἱ
κατὰ φύσιν, κινήσεις τε καὶ στάσεις καθόλου τε 30
καὶ ἐν μέρει τῶν ἐκεῖ· ἀντὶ δὲ χρόνου αἰῶν· ὁ
δὲ τόπος ἐκεῖ νοερός τὸ ἄλλο ἐν ἄλλῳ. ἐκεῖ μὲν

οὖν ὁμοῦ πάντων ὄντων ὃ τι ἂν λάβῃς αὐτῶν
 οὐσία νοερά καὶ ζωῆς ἕκαστον μετέχον, καὶ ταῦτόν
 καὶ θάτερον, καὶ κίνησις καὶ στάσις, καὶ κινούμενον
 καὶ ἐστώς, καὶ οὐσία καὶ ποιόν, καὶ πάντα οὐσίᾳ.
 5 καὶ γὰρ ἐνεργείᾳ, οὐ δυνάμει, τὸ ὄν ἕκαστον·
 ὥστε οὐ κεχώρισται τὸ ποιὸν ἑκάστης οὐσίας. ἄρ'
 οὖν μόνα τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐκεῖ, ἢ καὶ ἄλλα
 πλείω; ἀλλὰ πρότερον περὶ τῶν κατ' ἐχένην σκε-
 πτέον. [περὶ] κακοῦ γὰρ οὐδενός· τὸ γὰρ κακὸν
 10 ἐνταῦθα ἐξ ἐνδείας καὶ στερησεως καὶ ἐλλείψεως, p. 563
 καὶ ὕλης ἀτυχούσης πάθος καὶ τοῦ ὕλη ὁμοι-
 ωμένου.

11. τῶν δὴ τεχνῶν ὅσαι μιμητικάι, γραφικὴ
 μὲν καὶ ἀνδριαντοποιία, ὄρχησῖς τε καὶ χειρονομία,
 15 ἐνταῦθά που τὴν σύστασιν λαβοῦσαι καὶ αἰσθητῷ
 προσχωρῶμεναι παραδείγματι καὶ μιμούμεναι εἶδη
 τε καὶ κινήσεις τὰς τε συμμετρίας αἷς ὁρῶσι μετα-
 τιθεῖσαι οὐκ ἂν εἰκότως ἐκεῖ ἀνάγοιντο, εἰ μὴ τῷ
 ἀνθρώπου λόγῳ. εἰ δέ τις ἕξις ἐκ τῆς περὶ τὰ
 20 ζῷα συμμετρίας ὅλων ζῴων ἐπισκοποῖτο, μῶριον
 ἂν εἶη δυνάμεως τῆς ἀκκεῖ ἐπισκοπούσης καὶ θεω-
 ρούσης τὴν ἐν τῷ νοητῷ περὶ πάντα συμμετρίαν.
 καὶ μὴν καὶ μουσικὴ πᾶσα περὶ ἁρμονίαν ἔχουσα
 καὶ ῥυθμὸν τὰ νοήματα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἂν εἶη,
 25 ὥσπερ καὶ ἡ περὶ τὸν νοητὸν ῥυθμὸν ἔχουσα.
 ὅσαι δὲ ποιητικαὶ αἰσθητῶν τῶν κατὰ τέχνην, οἷον
 οἰκοδομικὴ καὶ τεκτονικὴ, καθ' ὅσον συμμετρίαις
 προσχωρῶνται, ἀρχὰς ἂν ἐκείθεν ἔχοιεν καὶ τῶν
 ἐκεῖ φρονήσεων· τῷ δὲ αἰσθητῷ ταῦτα συγκερα-
 30 σάμεναι τὸ ὅλον οὐκ ἂν εἶεν ἐκεῖ ἢ ἐν τῷ ἀν-
 θρώπῳ. οὐ μὴν οὐδὲ γεωργία συλλαμβάνουσα
 αἰσθητῷ φυτῷ, ἱατρικὴ τε τὴν ἐνταῦθα ὑγίειαν

θεωροῦσα ἥ τε περὶ ἰσχὺν τὴν τῇδε καὶ εὐεξίαν·
 ἄλλη γὰρ ἐκεῖ δύναμις καὶ ὑγίεια, καθ' ἣν ἀτρεμῇ
 πάντα καὶ ἱκανὰ ὅσα ζῶα. ῥητορεία δὲ καὶ στρα-
 τηγία, οἰκονομία τε καὶ βασιλική, εἴ τινες αὐτῶν
 τὸ καλὸν κοινοῦσι ταῖς πράξεσιν, εἰ ἐκεῖνο θεω- 5
 ροῦεν, μοῖραν ἐκεῖθεν εἰς ἐπιστήμην ἔχουσιν ἐκ
 τῆς ἐπιστήμης τῆς ἐκεῖ. γεωμετρία δὲ τῶν νοη-
 τῶν οὖσα τακτέα ἐκεῖ, σοφία τε ἀνωτάτω περὶ τὸ
 ὄν οὖσα. καὶ περὶ μὲν τεχνῶν καὶ τῶν κατὰ τέ-
 χνας ταῦτα. 10

12. εἰ δὲ ἀνθρώπου ἐκεῖ, καὶ λογικοῦ ἐκεῖ
 καὶ τεχνικοῦ, καὶ αἱ τέχναι νοῦ γεννήματα οὖσαι.
 χρὴ δὲ καὶ τῶν καθόλου λέγειν τὰ εἶδη εἶναι, οὐ
 Σωκράτους, ἀλλ' ἀνθρώπου. ἐπισκεπτέον δὲ περὶ
 p. 564 ἀνθρώπου, εἰ καὶ ὁ καθέκαστα· τὸ δὲ καθέκαστον, 15
 ὅτι μὴ τὸ αὐτὸ ἄλλο ἄλλω· οἷον ὅτι ὁ μὲν σιμός,
 ὁ δὲ γρυπός. γρυπότητα μὲν [οὖν] καὶ σιμότητα
 διαφορὰς ἐν εἶδει θετέον ἀνθρώπου, ὥσπερ ζώου
 διαφοραὶ εἰσιν· ἦκειν δὲ καὶ παρὰ τῆς ὕλης τὸ
 τὸν μὲν τοιάνδε γρυπότητα, τὸν δὲ τοιάνδε 20
 [ἔχειν]· καὶ χρωμάτων διαφορὰς τὰς μὲν ἐν λόγῳ
 οὖσας, τὰς δὲ καὶ ὕλην καὶ τόπον διάφορον ὄντα
 ποιεῖν.

13. λοιπὸν δὲ εἰπεῖν, εἰ μόνον τὰ ἐν αἰσθητῶ
 ἐκεῖ, ἢ καί, ὥσπερ ἀνθρώπου ὁ αὐτοάνθρωπος 25
 ἕτερος, οὕτω καὶ ψυχῆς αὐτοψυχὴ ἕτέρα ἐκεῖ καὶ
 νοῦ αὐτονοῦς. λεκτέον δὲ πρῶτον μέν, ὅτι οὐ
 πάντα δεῖ, ὅσα ἐνταῦθα, εἰδῶλα νομίζειν ἀρχετύ-
 πων, οὐδὲ ψυχὴν εἰδῶλον εἶναι αὐτοψυχῆς, τιμι-
 ότητι δὲ ἄλλην ἄλλης διαφέρειν καὶ εἶναι καὶ ἐν- 30
 ταῦθα, ἴσως δὲ οὐχ ὥς ἐνταῦθα, αὐτοψυχὴν.
 εἶναι δὲ ψυχῆς ὄντως οὕσης ἐκάστης καὶ δικαιο-

- σύνην δὴ τινὰ καὶ σωφροσύνην, καὶ ἐν ταῖς παρ'
 ἡμῖν ψυχαῖς ἐπιστήμην ἀληθινήν, οὐκ εἶδωλα
 οὐδὲ εἰκόνας ἐκείνων ὡς ἐν αἰσθητῷ, ἀλλὰ ταῦτὰ
 ἐκεῖνα ἄλλον τρόπον ὄντα ἐνταῦθα· οὐ γὰρ
 5 ἐν τινὶ τόπῳ ἀφωρισμένα ἐκεῖνα· ὥστε, ὅπου
 ψυχὴ σώματος ἐξανέδν, ἐκεῖ καὶ ἐκεῖνα. ὁ μὲν γὰρ
 αἰσθητὸς κόσμος μοναχοῦ, ὁ δὲ νοητὸς παν-
 ταχοῦ. ὅσα μὲν οὖν ψυχὴ ἢ τοιαύτη ἐνταῦθα,
 ταῦτα ἐκεῖ· ὥστε, εἰ τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ τὰ ἐν
 10 τοῖς ὁρωμένοις λαμβάνοιτο, οὐ μόνον τὰ ὄντα
 ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ πλείω· εἰ δὲ
 τὰ ἐν τῷ κόσμῳ λέγοιτο συμπεριλαμβανομένων
 καὶ ψυχῆς καὶ τῶν ἐν ψυχῇ, πάντα ἐνταῦθα, ὅσα
 καὶ ἐκεῖ.
- 15 14. τὴν οὖν τὰ πάντα περιλαβοῦσαν ἐν τῷ
 νοητῷ φύσιν ταύτην ἀρχὴν θετέον. καὶ πῶς, τῆς
 μὲν ἀρχῆς τῆς ὄντως ἐνὸς καὶ ἀπλοῦ πάντῃ οὔσης,
 πλήθους δὲ ἐν τοῖς οὖσιν ὄντος; πῶς [δὲ] παρὰ
 τὸ ἐν τὸ πλήθος, καὶ πῶς τὰ πάντα ταῦτα, καὶ
 20 διὰ τί νοῦς ταῦτα καὶ πόθεν, λεκτέον ἀπ' ἄλλης
 ἀρχῆς ἀρχομένοις. περὶ δὲ τῶν ἐκ σήψεως καὶ p. 565
 τῶν χαλεπῶν, εἰ καὶ ἐκεῖ εἶδος, καὶ εἰ ῥύπου καὶ
 πηλοῦ, λεκτέον, ὡς, ὅσα κομίζεται νοῦς ἀπὸ τοῦ
 πρώτου, πάντα ἄριστα· ἐν οἷς οὐ ταῦτα· οὐδ'
 25 ἐκ τούτων νοῦς, ἀλλὰ ψυχὴ παρὰ νοῦ, λαβοῦσα
 παρὰ ὕλης ἄλλα, ἐν οἷς ταῦτα. περὶ δὲ τούτων
 σαφέστερον λεχθήσεται ἐπανελθοῦσιν ἐπὶ τὴν ἀπο-
 ρίαν, πῶς ἐξ ἐνὸς πλήθους. ὅτι δὲ τὰ σύνθετα
 εἰκῇ ὄντα, οὐ νῶ, ἀλλ' ἐφ' ἑαυτῶν αἰσθητὰ συνελ-
 30 θόντα, οὐκ ἐν εἶδεσι, τὰ τε ἐκ σήψεως ψυχῆς
 ἄλλο τι ἴσως ἀδυνατούσης· εἰ δὲ μή, ἐποίησεν
 ἄν τι τῶν φύσει· ποιεῖ γοῦν ὅπου δύναται· περὶ

δὲ τῶν τεχνῶν, ὅτι ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ περιέχονται ὅσαι τέχναι ἀναφέρονται πρὸς τὰ κατὰ φύσιν ἀνθρώπῳ· πρότερον δὲ [εἶναι] ἄλλην καθόλου, καὶ τῆς καθόλου αὐτοψυχῆν, ἥτοι τὴν ζώην τὴν ἐν νῷ πρὶν γενέσθαι ψυχῆν, ἵνα καὶ γένηται αὐ- 5 τοψυχὴν ἐκείνην λέγειν.

ΠΛΩΤΙΝΟΥ

ΕΝΝΕΑΣ ΕΚΤΗ.

I.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΩΝ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

1. Περὶ τῶν ὄντων πόσα καὶ τίνα ἐξήγησαν p. 566
 μὲν καὶ οἱ πάνυ παλαιοὶ [οἱ μὲν] ἔν, οἱ δὲ ὠρι-
 σμένα, οἱ δὲ ἄπειρα εἰπόντες, καὶ τούτων ἕκα-
 5 στοι οἱ μὲν ἄλλο, οἱ δὲ ἄλλο εἰπόντες τὸ ἔν, οἱ
 δὲ τὰ πεπερασμένα καὶ αὐτὰ ἄπειρα εἰπόντες·
 καὶ τοῖς μετ' αὐτοὺς ἐξετασθεῖσαι αὐταὶ αἱ δόξαι
 ἱκανῶς ἀφετέαι ἡμῖν. ὅσα δὲ ἐξετάσαντες τὰ ἐκεί-
 νων ἔθεντο ἐν γένεσιν ὠρισμένοις καὶ αὐτοί, περὶ
 10 τούτων ἐπισκεπτέον, οἷ οὔτε ἔν θίμενοι, ὅτι
 πολλὰ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ὤρων, οὔτε ἄπειρα,
 ὅτι μήτε οἷόν τε, μήτ' ἐπιστήμη ἂν γένοιτο, τὰ τε
 πεπερασμένα εἰς ἀριθμόν, ὅτι τὰ ὑποκείμενα οὐκ
 ὁρθῶς οἷον στοιχεῖα, γένη τινὰ αὐτῶν εἰρήκασιν,
 15 οἱ μὲν δέκα, οἱ δὲ ἐλάττω· εἶεν δ' ἂν τινες οἱ
 πλείω τούτων. ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς γένεσι διαφορά·
 οἱ μὲν γὰρ τὰ γένη ἀρχάς, οἱ δὲ αὐτὰ τὰ ὄντα τῷ
 γένει τοσαῦτα. πρῶτον τοίνυν τὴν διαιρουμένην
 εἰς δέκα τὰ ὄντα ληπτέον ἀνασκοποῦντας, πότερα
 20 δέκα γένη δεῖ νομίζειν αὐτοὺς λέγειν κοινοῦ ὀνό-
 ματος τυχόντα τοῦ ὄντος, ἢ κατηγορίας δέκα. ὅτι
 γὰρ οὐ συνώνυμον τὸ ὄν ἐν ἅπασι, λέγουσι καὶ
 ὁρθῶς λέγουσι· μᾶλλον δὲ ἐκεῖνο πρῶτον ἐρωτη-
 τέον, πότερα ὁμοίως ἔν τε τοῖς νοητοῖς ἔν τε τοῖς

αἰσθητοῖς τὰ δέκα, ἣ ἐν μὲν τοῖς αἰσθητοῖς ἅπαντα,
 ἐν δὲ τοῖς νοητοῖς τὰ μὲν εἶναι, τὰ δὲ μὴ εἶναι·
 οὐ γὰρ δὴ ἀνάπαλιν. οὐ δὴ ἔξεταστέον, τίνα κακεῖ
 p. 567 τῶν δέκα, καὶ εἰ τὰ ἐκεῖ ὄντα ὕφ' ἐν γένος ὑπα-
 κτέον τοῖς ἐνταῦθα, ἣ ὁμωνύμως ἣ τε ἐκεῖ οὐσία 5
 ἣ τε ἐνταῦθα. ἀλλ' εἰ τοῦτο, πλείω τὰ γένη· εἰ
 δὲ συνωνύμως, ἄτοπον τὸ αὐτὸ σημαίνειν τὴν οὐ-
 σίαν ἐπὶ τε τῶν πρώτως ὄντων καὶ τῶν ὑστέρων
 οὐκ ὄντος γένους κοινοῦ, ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ
 ὕστερον. ἀλλὰ περὶ τῶν νοητῶν κατὰ τὴν διαί- 10
 ρεσιν οὐ λέγουσιν· οὐ πάντα ἄρα τὰ ὄντα διαι-
 ρεῖσθαι ἐβουλήθησαν, ἀλλὰ τὰ μάλιστα ὄντα παρα-
 λελοίπασιν.

2. πάλιν οὖν ἄρα γένη νομιστέον εἶναι; καὶ
 πῶς ἐν γένος ἢ οὐσία; ἀπὸ γὰρ ταύτης πάντως 15
 ἀρκτέον. ὅτι μὲν [οὖν] ἐν ἐπὶ τε τῆς νοητῆς ἐπὶ
 τε τῆς αἰσθητῆς κοινὸν εἶναι ἀδύνατον τὸ τῆς
 οὐσίας, εἴρηται. καὶ προσέτι ἄλλο τι ἔσται πρό
 τε τῆς νοητῆς καὶ πρὸ τῆς αἰσθητῆς, ἄλλο τι ὃν
 κατηγορούμενον κατ' ἀμφοῖν, ὃ οὔτε σῶμα οὔτε 20
 ἀσώματον ἂν εἴη· ἔσται γὰρ ἢ τὸ σῶμα ἀσώματον,
 ἢ τὸ ἀσώματον σῶμα. οὐ μὲν ἀλλὰ ἐπ' αὐτῶν
 τῶν τῇδε οὐσιῶν ζητητέον, τί κοινὸν ἐπὶ τῆς ὕλης
 καὶ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ἐξ ἀμφοῖν. πάντα γὰρ
 ταῦτα οὐσίας λέγουσιν εἶναι, καὶ οὐ τὸ ἴσον εἰς 25
 οὐσίαν ἔχειν, ὅταν μᾶλλον λέγεται τὸ εἶδος οὐσία
 ἢ ἡ ὕλη· καὶ ὁρθῶς· οἱ δ' ἂν εἴποιεν τὴν ὕλην
 μᾶλλον. αἱ δὲ πρῶται λεγόμεναι οὐσῖαι πρὸς τὰς
 δευτέρας τί ἂν ἔχοιεν κοινόν; ὁπότε παρὰ τῶν
 προτέρων ἔχουσιν αἱ δεύτεραι τὸ οὐσῖαι λέγεσθαι. 30
 ὅλως δὲ τί ἔστιν ἢ οὐσία εἰπεῖν οὐκ ἔστιν· οὐδὲ
 γὰρ, εἰ τὸ ἰδιὸν τις ἀποδοίῃ, ἥδη ἔχει τὸ τί ἔστι,

καὶ ἴσως οὐδὲ τὸ ἐν καὶ ταὐτὸν ἀριθμῷ δεκτικὸν τῶν ἐναντίων ἐπὶ πάντων ἀρμόσει.

3. ἀλλ' ἄρα μίαν τινὰ κατηγορίαν λεκτέον ὁμοῦ συλλαβοῦσι τὴν νοητὴν οὐσίαν, τὴν ὕλην,
 5 τὸ εἶδος, τὸ ἐξ ἀμφοῖν; οἶον εἴ τις τὸ τῶν Ἑρα-
 κλειδῶν γένος ἐν τι λέγοι, οὐχ ὥς κοινὸν κατὰ
 πάντων, ἀλλ' ὥς ἀφ' ἐνός· πρῶτως γὰρ καὶ οὐσία
 ἐκείνη, δευτέρως δὲ καὶ ἥττον τὰ ἄλλα. ἀλλὰ τί
 κωλύει μίαν κατηγορίαν τὰ πάντα εἶναι; καὶ γὰρ
 10 τὰ ἄλλα πάντα ἀπὸ τῆς οὐσίας τὰ λεγόμενα εἶναι.
 ἢ ἐκεῖνα μὲν πάθῃ, αἱ δ' οὐσίαι ἐφεξῆς ἄλλως.
 ἀλλὰ γὰρ καὶ οὕτως οὕτω ἔχομεν ἐπερείσασθαι τῇ οὐσίᾳ, οὐδὲ τὸ κυριώτατον λαβεῖν, ἴν' ἀπὸ τούτου
 καὶ τὰς ἄλλας. συγγενεῖς μὲν δὴ οὕτως ἔστωσαν
 15 πᾶσαι αἱ λεγόμεναι οὐσίαι ἔχουσαι τι παρὰ τὰ ἄλλα
 γένῃ. τί ἄρα γε αὐτὸ τοῦτο τὸ τί καὶ τὸ τόδε καὶ τὸ
 ὑποκείμενον καὶ μὴ ἐπικείμενον μὴδ' ἐν ἄλλῳ ὥς
 ἐν ὑποκειμένῳ μὴδ' ὃ ἐστὶν ἄλλου ὄν, οἶον λευκὸν
 ποιότης σώματος καὶ ποσὸν οὐσίας, καὶ χρόνος κι-
 20 νήσεώς τι καὶ κίνησις τοῦ κινουμένου; ἀλλ' ἢ δευ-
 τέρα οὐσία κατ' ἄλλου. ἢ ἄλλον τρόπον τὸ κατ'
 ἄλλου ἐνταῦθα, ὥς γένος ἐνυπάρχον (καὶ ἐνυπάρ-
 χον ὥς μέρος) καὶ τὸ τί ἐκείνου, τὸ δὲ λευκὸν
 κατ' ἄλλου, ὅτι ἐν ἄλλῳ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴδια
 25 ἂν τις λέγοι πρὸς τὰ ἄλλα καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἐν
 οὕτω συνάγοι καὶ οὐσίας λέγοι, ἐν δέ τι γένος οὐκ
 ἂν λέγοι, οὐδὲ δηλοῖ πῶς τὴν ἐννοίαν τῆς οὐσίας
 καὶ τὴν φύσιν. καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθα κείσθω·
 ἐπὶ δὲ τὴν τοῦ ποσοῦ ἴωμεν φύσιν.
 30 4. ἀριθμὸν δὴ πρῶτον ποσὸν λέγουσι καὶ τὸ
 συνεχὲς ἅπαν μέγεθος καὶ τόπον καὶ χρόνον, τὰ δ'
 ἄλλα εἰς ταῦτα ἀναφέρουσιν, ὅσα ποσὰ λέγουσι,

καὶ τὴν κίνησιν ποσὸν τῷ τὸν χρόνον, καίτοι ἴσως ἀνάπαλιν τοῦ χρόνου τὸ συνεχές παρὰ τῆς κινήσεως λαβόντος. εἰ μὲν δὴ τὸ συνεχές ἢ συνεχές ποσὸν φήσουσιν εἶναι, τὸ διωρισμένον οὐκ ἂν εἴη ποσόν· εἰ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς τὸ συνεχές, τί κοι- 5 νὸν ἀμφοτέροις ἔσται τὸ ποσοῖς εἶναι; τοῖς μὲν γὰρ ἀριθμοῖς τὸ ποσοῖς εἶναι ὑπαρχέτω· καίτοι τοῦτο τὸ λέγεσθαι ποσοῖς ὑπάρχει, οὐπω δέ, τίς ἢ φύσις καθ' ὃ λέγεται, δηλοῦται· ἀλλὰ γραμμὴ γε καὶ ἐπίπεδον καὶ σῶμα οὐδὲ λέγεται, ἀλλὰ με- 10 γέθη μὲν λέγεται, ποσὰ δὲ οὐ λέγεται, εἴπερ τότε προσλαμβάνει τὸ ποσὸν λέγεσθαι, ὅταν εἰς ἀριθμὸν ἀχθῇ [οἶον] δίπηχυν ἢ τρίπηχυν· ἐπεὶ καὶ τὸ σῶμα τὸ φυσικὸν μετρηθὲν γίνεται ποσόν τι, καὶ ὁ τόπος κατὰ συμβεβηκός, οὐχ ἢ τόπος. δεῖ δὲ μὴ τὸ κατὰ 15 συμβεβηκὸς ποσὸν λαμβάνειν, ἀλλὰ τὸ καθ' αὐτό, οἶον ποσότητα· ἐπεὶ οὐδὲ τοὺς τρεῖς βοῦς ποσόν, ἀλλὰ τὸν ἐπ' αὐτοῖς ἀριθμόν· βόες γὰρ τρεῖς δύο κατηγορίαι ἦδη. οὕτως οὖν καὶ γραμμὴ τοσήδε δύο κατηγορίαι, καὶ ἐπιφάνεια τοσήδε δύο, καὶ ἡ 20 p. 569 ποσότης μὲν αὐτῆς ποσόν, αὐτὴ δὲ ἡ ἐπιφάνεια διὰ τί ποσόν; περατωθεῖσα γοῦν οἶον τρισὶ γραμμαῖς ἢ τέσσαρσι λέγεται εἶναι ποσόν. τί οὖν; μόνον τοὺς ἀριθμοὺς φήσομεν ποσόν; ἀλλ' εἰ μὲν τοὺς καθ' αὐτοὺς ἀριθμούς, οὐσίαι λέγονται οὗτοι καὶ 25 μάλιστα τῷ καθ' αὐτοὺς εἶναι· εἰ δὲ τοὺς ἐν τοῖς μετέχουσιν αὐτῶν, καθ' οὓς ἀριθμοῦμεν, οὐ μονάδας, ἀλλὰ ἵππους δέκα καὶ βοῦς δέκα, πρῶτον μὲν ἄτοπον δόξει εἶναι, εἰ ἐκείνοι οὐσίαι, μὴ καὶ τούτους· ἔπειτα δέ, εἰ μετροῦντες τὰ ὑποκείμενα ἐν- 30 πάρχουσιν ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ μὴ ἔξω ὄντες ὥσπερ οἱ κανόνες καὶ τὰ μέτρα μετροῦσιν. ἀλλ' εἰ ἐφ'

ἑαυτῶν ὄντες λαμβάνονται εἰς τὸ μετρεῖν καὶ μὴ
 ἐν τοῖς ὑποκειμένοις, οὔτε ἐκεῖνα ποσὰ τὰ ὑποκει-
 μενα μὴ μετέχοντα ποσότητος, αὐτοὶ τε διὰ τί πο-
 σόν; μέτρα γάρ· τὰ δὲ μέτρα διὰ τί ποσὰ ἢ ποσό-
 5 της; ἢ ὅτι ἐν τοῖς οὔσιν ὄντες, εἰ μηδεμιᾶ τῶν
 ἄλλων ἀρμόττουσι, τοῦτο, ὃ λέγονται, ἔσονται καὶ
 ἐν τῇ λεγομένῃ ποσότητι κείσονται. καὶ γὰρ ἡ
 μονὰς αὐτῶν ὀρίζει ἓν, εἴτ' ἐπεισι καὶ ἐπ' ἄλλο,
 καὶ ὁ ἀριθμὸς ὅσα μηνύει, καὶ μετρεῖ τὸ πλήθος
 10 ἢ ψυχὴ προσχρωμένῃ. μετροῦσα οὖν οὐ τὸ τί ἐστὶ
 μετρεῖ· ἐν γὰρ λέγει καὶ δύο, καὶ ὅποια οὖν καὶ
 ἐναντία ἢ· ἀλλ' οὐδὲ ἥντινα διάθεσιν ἔχει, οἷον
 θερμὸν ἢ καλόν, ἀλλ' ὅσα. τοῦ ποσοῦ ἄρα, εἴτε
 καθ' αὐτό, εἴτ' ἐν τοῖς μετέχουσι θεωροῖτο, αὐτός,
 15 οὐ τὰ μετέχοντα. οὐ τὸ τρίπηχυν τοίνυν, ἀλλὰ τὰ
 τρία. διὰ τί οὖν καὶ τὰ μεγέθη; ἄρα, ὅτι ἐγγὺς
 τοῦ ποσοῦ, καὶ οἷς ἂν ἐγγίνηται, ποσὰ αὐτὰ λέγο-
 μεν, οὐ τῷ κυρίως ποσῷ, ἀλλὰ μέγα λέγομεν,
 ὥσπερ πολλοῦ μετέχον ἀριθμοῦ, καὶ μικρόν, ὅτι
 20 ὀλίγον; ἀλλὰ τὸ μέγα αὐτὸ καὶ τὸ μικρόν οὐκ
 ἀξιοῦται ποσὰ εἶναι, ἀλλὰ πρὸς τι· ἀλλ' ὁμως
 πρὸς τι λέγουσι, καθ' ὅσον ποσὰ δοκεῖ εἶναι. σκε-
 πτέον δὲ ἀκριβέστερον. ἔσται τοίνυν οὐχ ἓν τι
 γένος, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς μόνος, τὰ δὲ δευτέρως. οὐ
 25 κυρίως τοίνυν ἓν γένος, ἀλλὰ κατηγορία μία συν-
 ἀγουσα καὶ τὰ ἐγγὺς πρὸς τὰ πρῶτως καὶ δευτέ-
 ρως. ἡμῖν δὲ ζητητέον, πῶς οἱ καθ' αὐτοὺς ἀριθ-
 μοὶ οὐσίαι ἢ καὶ αὐτοὶ ποσόν τι· ὅποτερως δ' ἂν
 ἔχωσιν, οὐκ ἂν κοινόν τι ἔχοιεν πρὸς τούτους ἐκεῖ-
 30 νοι, ἀλλ' ἢ ὄνομα μόνον.

5. ὁ δὲ λόγος καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ κίνησις πῶς; p. 570
 πρῶτον δὲ περὶ τοῦ λόγου, εἰ βούλει. μετρεῖται

μὲν γάρ· ἀλλὰ λόγος [φωνή] ὢν τοσόσδε ἐστίν,
 ἥ δὲ λόγος, οὐ ποσόν· σημαντικὸν γάρ, ὥσπερ τὸ
 ὄνομα καὶ τὸ ἔημα. ὕλη δ' αὐτοῦ ὁ ἀήρ, ὥσπερ
 καὶ τούτων· καὶ γὰρ σύγκειται ἐξ αὐτῶν· ἡ δὲ
 πληγὴ μᾶλλον λόγος, καὶ οὐχ ἡ πληγὴ ἀπλῶς, ἀλλ' 5
 ἡ τύπωσις ἡ γιγνομένη, ὥσπερ μορφοῦσα· μᾶλλον
 οὖν ποιήσις καὶ ποίησις σημαντική. τὴν δὲ κίνη-
 σιν ταύτην καὶ τὴν πληγὴν ποίησιν μᾶλλον ἂν
 εὐλόγως τις θεῖτο, τὴν δὲ ἀντικειμένως πάθος, ἥ
 ἐκάστην ἄλλου μὲν ποίησιν, ἄλλου δὲ πάθος, ἥ 10
 ποίησιν εἰς τὸ ὑποκείμενον, πάθημα δ' ἐν τῷ ὑπο-
 κειμένῳ. εἰ δὲ μὴ κατὰ τὴν πληγὴν ἡ φωνή, ἀλλὰ
 κατὰ τὸν ἀέρα, δύο ἂν εἴη καὶ οὐ μία ἡ κατηγορία
 ἐκ τῆς σημαντικῆς εἰς συσσημαντικὸν ἐκείνης τῆς
 κατηγορίας. ὁ δὲ χρόνος εἰ μὲν κατὰ τὸ μετροῦν 15
 λαμβάνοιτο, τίποτε τὸ μετροῦν ληπτέον· ἡ γὰρ ψυχὴ
 ἡ τὸ νῦν. εἰ δὲ κατὰ τὸ μετρούμενον, κατὰ μὲν τὸ
 τοσόσδε εἶναι, οἶον ἐνιαύσιος, ἔστω ποσόν, κατὰ
 μέντοι τὸ χρόνος εἶναι φύσις τις ἄλλη· τὸ γὰρ το-
 σόνδε ἄλλο ὢν τοσόνδε ἐστίν. οὐ γὰρ δὴ ποσότης 20
 ὁ χρόνος· ἡ δὲ ποσότης οὐκ ἐφαπτομένη ἄλλου αὐτὸ
 τοῦτο ἂν εἴη τὸ κυρίως ποσόν. εἰ δὲ τὰ μετέχοντα
 πάντα τοῦ ποθοῦ ποσὰ θεῖτο, καὶ ἡ οὐσία ἔσται τὸ
 αὐτὸ καὶ ποσόν. τὸ δὲ ἴσον καὶ ἄνισον ἰδιον εἶναι
 τοῦ ποθοῦ ἐπ' αὐτοῦ ληπτέον, οὐ τῶν μετεχόντων, 25
 ἀλλ' ἡ κατὰ συμβεβηκός, οὐχ ἡ αὐτὰ ἐκεῖνα, ὥσπερ
 ὁ τρίπηχυς ποσός, συνηρημένος καὶ οὗτος οὐκ εἰς
 γένος ἓν, ἀλλ' ὑφ' ἓν καὶ μίαν κατηγορίαν.

6. τὸ δὲ πρὸς τι οὕτως ἐπισκεπτέον, εἰ τις
 κοινότης γενικὴ ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ἢ ἄλλον τρόπον 30
 εἰς ἓν καὶ μάλιστα ἐπὶ τούτου, εἰ ὑπόστασις τις ἡ
 σχέσις ἐστὶν αὕτη, ὥσπερ ὁ δεξιὸς καὶ ὁ ἀριστερὸς

- καὶ τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἡμισυ, ἢ ἐπὶ μὲν τῶν
 ἐστίν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ὕστερον λεχθέντος, ἐπὶ δὲ
 τοῦ πρότερον λεχθέντος οὐδεμία, ἢ οὐδαμῶς τοῦτο.
 τί δὴ ἐπὶ διπλασίου καὶ ἡμίσεος καὶ ὅλως ὑπερ-
 5 ἔχοντος καὶ ὑπερεχομένου, καὶ αὖ ἔξωθεν καὶ δια-
 θέσεως, ἀνακλίσεως, καθίσεως, στάσεως, καὶ αὖ
 πατρός, υἱός, δεσπότου, δούλου, καὶ πάλιν ὁμοίου,
 ἀνομοίου, ἴσου, ἀνίσου, ποιητικοῦ τε αὖ καὶ πα- p. 571
 θητικοῦ, καὶ μέτρον καὶ μετρούμενον; καὶ ἐπι-
 10 στήμη καὶ αἰσθησις, ἢ μὲν πρὸς ἐπιστητόν, ἢ δὲ
 πρὸς αἰσθητόν. ἢ μὲν γὰρ ἐπιστήμη ἔχει ἂν πρὸς
 ἐπιστητόν μίαν τινὰ κατ' ἐνέργειαν ὑπόστασιν πρὸς
 τὸ τοῦ ἐπιστητοῦ εἶδος, καὶ ἡ αἰσθησις πρὸς αἰσθη-
 τὸν ὡσαύτως, τό τε ποιητικὸν πρὸς τὸ παθητικόν,
 15 καὶ ἔργον ἐν ἀπεργάσασθαι, καὶ τὸ μέτρον πρὸς τὸ
 μετρούμενον. ὅμοιον δὲ πρὸς ὅμοιον τί ἂν ἔχει
 ἀπογεννώμενον; ἢ οὐκ ἀπογεννώμενον, ἀλλὰ ὑπάρ-
 χον, τὴν ταυτότητα τὴν ἐν τῷ ποιῶ. ἀλλὰ παρὰ
 τὸ ἐν ἑκατέρῳ ποιὼν οὐδέν. οὐδὲ τὰ ἴσα· τὸ γὰρ
 20 ταῦτόν ἐν τῷ ποσῷ προϋπάρχει πρὸ τῆς σχέσεως·
 ἢ δὲ σχέσις τί ἄλλο ἢ ἡμετέρα κρίσις παραβαλλόν-
 των τὰ ἐφ' ἑαυτῶν ὄντα ἃ ἔστι καὶ λεγόντων
 'τοῦτο καὶ τοῦτο τὸ αὐτὸ μέγεθος ἔχει καὶ τὴν
 αὐτὴν ποιότητα' καὶ 'οὗτος πεποιήκε τοῦτον καὶ
 25 οὗτος κρατεῖ τούτου'; κἀδισίς τε καὶ στάσις παρὰ
 τὸ καθήμενον καὶ ἐστηκὸς τί ἂν εἴη; ἢ δὲ ἔξις,
 ἢ μὲν κατὰ τὸ ἔχον λεγομένη, ἔχειν ἂν μᾶλλον
 σημαίνει, ἢ δὲ κατὰ τὸ ἐχόμενον, ποῖόν ἂν εἴη·
 καὶ ἐπὶ διαθέσεως ὡσαύτως. τί ἂν οὖν εἴη παρὰ
 30 ταῦτα τὰ πρὸς ἄλληλα ἢ ἡμῶν τὴν παράθεσιν
 νοοῦντων; τὸ δ' ὑπερέχον τὸ μὲν τοσόνδε μέγε-
 θος, τὸ δὲ τοσόνδε· ἄλλο δὲ τόδε, τὸ δὲ ἄλλο· ἢ

δὲ παραβολὴ παρ' ἡμῶν, οὐκ ἐν αὐτοῖς. ὁ δὲ δεξιὸς πρὸς ἀριστερόν καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν μᾶλλον ἂν ἴσως ἐν τῷ κείσθαι· ὁ μὲν ὠδί, ὁ δὲ ὠδί· ἡμεῖς δὲ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν ἐνοήσαμεν, ἐν δὲ αὐτοῖς οὐδέν. τό τε πρότερον καὶ ὕστερον χρόνοι δύο· τὸ δὲ πρότερον καὶ ὕστερον ἡμεῖς ὡσαύτως. 5

7. εἰ μὲν οὖν οὐδὲν λέγομεν, ἀλλὰ λέγοντες ψευδόμεθα, οὐδὲν ἂν εἴη τούτων, ἀλλὰ κενὸν ἢ σχέσις· εἰ δ' ἀληθεύομεν λέγοντες 'πρότερος ὅδε τοῦδε καὶ ὕστερος' χρόνους δύο παραβάλλοντες, ἕτερον παρὰ τὰ ὑποκείμενα αὐτῶν λέγοντες τὸ πρότερον, καὶ ἐπὶ δεξιῷ καὶ ἐπὶ ἀριστεροῦ ὡσαύτως καὶ ἐπὶ μεγεθῶν παρὰ τὸ ποσὸν αὐτῶν τὴν σχέσιν, καθὼς τὸ μὲν ὑπερβάλλει, τὸ δ' ὑπερβάλλεται; εἰ δὲ καὶ μὴ λεγόντων ἡμῶν μηδὲ νοούντων ἔστιν οὕτως, ὥστε διπλάσιον εἶναι τόδε τοῦδε, καὶ ἔχει, τὸ δ' ἔχεται, καὶ πρὶν ἡμᾶς ἐπι-
 p. 572 στήσαι, καὶ ἴσα πρὸ ἡμῶν πρὸς ἄλληλα ἐπὶ τοῦ ποῖα εἶναι ἔστιν ἐν ταυτότητι τῇ πρὸς ἄλληλα καὶ ἐπὶ πάντων ὧν λέγομεν πρὸς τι μετὰ τὰ ὑποκείμενα ἔστι πρὸς ἄλληλα ἢ σχέσις, ἡμεῖς δὲ οὕσαν θεωροῦμεν καὶ ἢ γνῶσις πρὸς τὸ γινωσκόμενον — οὗ δὴ καὶ φανερώτερον τὸ τῆς ὑποστάσεως τὸ ἐκ τῆς σχέσεως — παυστέον μὲν τὸ ζητεῖν, εἰ ἔστι σχέσις· ἐπισημνημαμένους δέ, ὅτι τῶν τοιούτων ἐπὶ μὲν τῶν, ἕως μένει τὰ ὑποκείμενα ὅπως εἶχε, καὶ χωρὶς γένηται, ὑπάρχει ἢ σχέσις, ἐπὶ δὲ τῶν, ὅταν συνέλθῃ, γίννεται, ἐπὶ δὲ τῶν καὶ μενόντων παύεται ἢ σχέσις ἢ ὅλως ἢ ἄλλη γίννεται, οἷον ἐπὶ δεξιῷ καὶ πλησίον, ἐξ ὧν καὶ μάλιστα ἢ ὑπονοια τοῦ μηδὲν εἶναι ἐν τοῖς τοιούτοις· τοῦτ' οὖν 20 25 30

ἐπισημηναμένους χρη̃ ζητεῖν τί ταῦτόν ἐν πᾶσι,
καὶ εἰ ὡς γένος, ἀλλὰ μὴ συμβεβηκός· εἴτα εὗρε-
θεν τὸ ταῦτόν ποῖαν ὑπόστασιν ἔχει. λεκτέον δὴ
τὸ πρὸς τι οὐκ εἴ τι ἁπλῶς ἐτέρου λέγεται, οἷον
5 ἕξις ψυχῆς ἢ σώματος, οὐδ' ὅτι ψυχὴ τοῦδε ἐστὶν
ἢ ἐν ἐτέρῳ, ἀλλ' οἷς ἡ ὑπόστασις οὐδαμόθεν ἢ ἐκ
τῆς σχέσεως παραγίνεται· ὑπόστασις δὲ οὐχ ἡ τῶν
ὑποκειμένων, ἀλλ' ἡ πρὸς τι λέγεται· οἷον τὸ
διπλάσιον πρὸς ἡμῖς τὴν ὑπόστασιν δίδωσιν οὔτε
10 τῷ διπῇχει ἢ ὅλως δυσὶν, οὔτε τῷ πηχυαίῳ ἢ
ὅλως ἐνί, ἀλλὰ τούτων ὄντων κατὰ τὴν σχέσιν
αὐτῶν πρὸς τῷ δύο, τὸ δὲ ἓν εἶναι, ἔσχε τὸ μὲν
διπλάσιον λέγεσθαί τε καὶ εἶναι, τὸ δὲ ἓν ἡμῖς
ἔσχεν αὐτό. συνεγέννησεν οὖν ἅμφω ἐξ αὐτῶν
15 ἄλλο εἶναι διπλάσιον καὶ ἡμῖς, ἃ πρὸς ἀλλήλα
ἐγεννήθη καὶ τὸ εἶναι οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ ἀλλήλοις
εἶναι, τῷ μὲν διπλασίῳ παρὰ τοῦ ὑπερέχειν τὸ
ἡμῖς, τῷ δὲ ἡμίσει παρὰ τοῦ ὑπερέχεσθαι· ὥστε
οὐκ ἔστι τὸ μὲν αὐτῶν πρότερον, τὸ δὲ ὕστε-
20 ρον, ἀλλ' ἅμα ὑφίσταται. εἰ δὲ καὶ ἅμα μένει;
ἢ ἐπὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ τῶν παραπλησίων πα-
τρὸς ἀπελθόντος υἱός ἐστι, καὶ ἀδελφοῦ ἀδελφός·
ἐπεὶ καὶ τὸ 'ὅμοιος οὗτος τῷ τεθνηκότι' λέγομεν.

8. ἀλλὰ ταῦτα μὲν παρεξέβημεν· ἐκεῖθεν δὲ
25 ζητητέον τὸ διὰ τί ἐπὶ τούτων οὐχ ὁμοίως; ἀλλὰ
τὸ εἶναι τοῦτο τὸ παρ' ἀλλήλων τίνα ἔχει κοινὴν
τὴν ὑπόστασιν εἰπάτωσαν. σῶμα μὲν οὖν τι τοῦτο
τὸ κοινὸν οὐκ ἂν εἴη. λείπεται δὴ, εἴπερ ἔστιν, p. 573
ἀσώματος καὶ ἢ ἐν αὐτοῖς ἢ ἔξωθεν. καὶ εἰ μὲν
30 ἢ αὐτῇ σχέσις, συνώνυμος, εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἄλλη
ἄλλων, ὁμώνυμος· οὐ γὰρ δὴ, ὅτι σχέσις λέγεται,
καὶ τὴν οὐσίαν τὴν αὐτὴν ἂν ἔχοι. ἄρ' οὖν τὰς

σχέσεις ταύτη διαιρετέον, ἥ τὰ μὲν ἔχει ἄργον τὴν
σχέσιν, οἷον κειμένην θεωρεῖν, καὶ ἅμα πάντῃ ἢ ὑπό-
στασις, τὰ δὲ μετὰ δυνάμεως καὶ ἔργου ἢ αἰὲ πῶς τὴν
σχέσιν καὶ εἶχε καὶ πρὸ τοῦ τὴν ἐτοιμότητα, ἐν δὲ
τῇ συνόδῳ καὶ ἐνεργείᾳ ὑπέστη, ἥ καὶ ὅλως τὰ 5
μὲν πεποίηκε, τὰ δ' ὑπέστη, καὶ τὸ ὑποστὰν ὄνομα
μόνον παρέσχε τῷ ἑτέρῳ, τὸ δὲ τὴν ὑπόστασιν;
τοιούτου γὰρ καὶ ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱός· καὶ τὸ
ποιητικὸν δὲ καὶ τὸ παθητικὸν ἔχει τινὰ οἷον ζωὴν
καὶ ἐνέργειαν. ἄρ' οὖν ταύτῃ διαιρετέον τὴν σχέ- 10
σιν, καὶ διαιρετέον οὐχ ὥς ταυτόν τι καὶ κοινὸν
ἐν διαφοραῖς, ἀλλ' ὅλως ὥς ἑτέραν φύσιν τὴν
σχέσιν ἐν ἑκατέρῳ, καὶ λεκτέον ὁμώνυμον τὴν μὲν
ποιοῦσαν ποίησιν καὶ πάθῃσιν, ὥς μίαν ἄμφω,
τὴν δὲ οὐ ποιοῦσαν, ἀλλ' ἐπ' ἀμφοῖν τὸ ποιοῦν 15
ἄλλο; οἷον ἰσότητα τὴν τὰ ἴσα· ἰσότητι γὰρ ἴσα
καὶ ὅλως ταυτοτήτῃ τινι ταῦτά· τὸ δὲ μέγα καὶ
μικρόν, τὸ μὲν μεγέθους παρουσία, τὸ δὲ μικρό-
τητος. ὅταν δὲ τὸ μὲν μείζον, τὸ δὲ μικρότερον, οἱ
μὲν μεταλαμβάνοντες ὁ μὲν μείζων ἐνεργείᾳ φανέντος 20
τοῦ ἐν αὐτῷ μεγέθους, ὁ δὲ μικρὸς τῆς σμικρότητος.

9. χρὴ οὖν ἐπὶ μὲν τῶν πρόσθεν εἰρημένων,
οἷον ποιοῦντος, ἐπιστήμης, ἐνεργῇ τὴν σχέσιν καὶ
τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸν ἐπὶ τῇ ἐνεργείᾳ λόγον τίθε- 25
σθαι, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων εἰδους καὶ λόγου μετὰ-
ληψιν εἶναι. καὶ γὰρ, εἰ μὲν σώματα ἔδει τὰ ὄντα
εἶναι, οὐδὲν ἔδει λέγειν εἶναι ταύτας τὰς τοῦ πρὸς
τι λεγομένας σχέσεις· εἰ δὲ καὶ ἀσωμάτοις δίδομεν
τὴν κυρίαν χώραν καὶ τοῖς λόγοις, λόγους λέγοντες
τὰς σχέσεις καὶ εἰδῶν μεταλήψεις αἰτίας· τοῦ γὰρ 30
διπλάσιον εἶναι τὸ διπλάσιον αὐτὸ αἷτιον, τῷ δὲ
τὸ ἥμισυ· καὶ τὰ μὲν τῷ αὐτῷ εἶδει, τὰ δὲ τοῖς

ἀντικειμένοις εἶναι ἃ λέγεται· ἅμα οὖν τῷδε μὲν
 προσῆλθε τὸ διπλάσιον, ἄλλῳ δὲ τὸ ἥμισυ, καὶ
 τῷδε μὲν τὸ μέγεθος, τῷδε δὲ ἡ σμικρότης, ἡ
 ἀμφοτέρᾳ ἐστὶν ἐν ἐκάστῳ, καὶ ὁμοιότης καὶ ἀνο-
 5 μοιότης καὶ ὅλως ταῦτόν καὶ θάτερον· διὸ καὶ
 ὁμοιον καὶ ἀνόμοιον τὸ αὐτὸ καὶ ταῦτόν καὶ θάτε-
 ρον. τί οὖν, εἰ ὁ μὲν αἰσχροῦς, ὁ δὲ αἰσχρῶν εἰ-
 δους τοῦ αὐτοῦ μετουσίᾳ; ἢ, εἰ μὲν παντάπασιν
 αἰσχροί, ἴσοι εἶδους ἀπουσίᾳ· εἰ δ' ἐν τῷ μὲν τὸ
 10 μᾶλλον, [ἐν] τῷ δὲ τὸ ἥττον, μεταλήψει εἶδους
 τοῦ οὐ κρατοῦντος ὁ ἥττον αἰσχροῦς, ὁ δὲ μᾶλλον
 ἐτι μᾶλλον οὐ κρατοῦντος· ἢ τῇ στερήσει, εἰ τις
 βούλοιτο τὴν παραβολὴν ἔχειν, οἷον εἶδους αὐτοῖς
 ὄντος. αἰσθησις δὲ εἶδος τι ἐξ ἀμφοῖν, καὶ γνῶ-
 15 σις ὡσαύτως ἐξ ἀμφοῖν τι εἶδος· ἢ δὲ ἐξίς πρὸς
 τὸ ἐχόμενον ἐνέργειά τις οἷον συνεχέουσα, ὡσπερ
 ποιήσις τις· ἢ δὲ μέτρησις τοῦ μετροῦντος ἐνέρ-
 γεια πρὸς τὸ μετρούμενον λόγος τις. εἰ μὲν οὖν
 ὡς εἶδος γενικῶς τὴν τοῦ πρὸς τι σχέσιν ὡς ἔν τις
 20 θήσεται, γένος ἔν καὶ ὑπόστασις ὡς λόγος τις παντα-
 χοῦ· εἰ δὲ οἱ λόγοι καὶ ἀντικείμενοι καὶ διαφορὰς
 ἔχοντες τὰς εἰρημένους, τάχα οὐκ ἂν ἔν γένος εἴη, ἀλλ'
 εἰς ὁμοιότητά τινα πάντα ἀνάγεται καὶ κατηγορίαν
 μίαν. ἀλλ' εἰ καὶ εἰς ἔν δύναιτο ἀνάγεσθαι τὰ εἰρη-
 25 μένα, ἀλλ' εἰς γένος ἔν ἀδύνατον τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν
 κατηγορίαν αὐτοῖς τεθέντα. καὶ γὰρ τὰς ἀποφάσεις
 αὐτῶν εἰς ἔν ἀνάγουσι, καὶ τὰ παρονομαζόμενα ἀπ'
 αὐτῶν, οἷον [διπλάσιον καὶ οὐ διπλάσιον] καὶ τὸ
 διπλάσιον καὶ ὁ διπλασμός. πῶς ἂν οὖν ὑφ' ἔν
 30 γένος αὐτό τι καὶ ἡ ἀπόφασις, διπλάσιον· καὶ οὐ
 διπλάσιον, καὶ πρὸς τι καὶ οὐ πρὸς τι; ὡσπερ ἂν
 εἰ ζῷόν τις γένος θεῖς καὶ τὸ οὐ ζῶον ἐκεῖ τιθείη.

καὶ τὸ διπλάσιον καὶ ὁ διπλασμός ὥσπερ ἡ λευ-
κότης καὶ ὁ λευκός, οὐχ ὥσπερ ταυτόν.

10. τὴν δὲ ποιότητα, ἀφ' ἧς ὁ λεγόμενος
ποιός, δεῖ λαμβάνειν πρῶτον τίς οὕσα τοὺς λεγο-
μένους ποιοὺς παρέχεται, καὶ εἰ μία καὶ ἡ αὐτὴ 5
κατὰ τὸ κοινὸν ταῖς διαφοραῖς τὰ εἶδη παρέχεται.
ἢ, εἰ πολλαχῶς αἱ ποιότητες, οὐχ ἓν ἂν εἶη γένος.
τί οὖν τὸ κοινὸν ἐπὶ τε ἕξεως καὶ διαθέσεως καὶ
παθητικῆς ποιότητος καὶ σχήματος καὶ μορφῆς;
καὶ λεπτόν, παχύ, ἰσχνόν; εἰ μὲν γὰρ τὸ κοινὸν 10
δύναμιν ἐροῦμεν, ἢ ἐφαρμόττει καὶ ταῖς ἕξεσι καὶ
ταῖς διαθέσεσι καὶ ταῖς φυσικαῖς δυνάμεσιν, ἀφ'
ἧς τὸ ἔχον δύναται ἂ δύναται, οὐκέτι αἱ ἀδυνα-
μῖαι ἀρμόσουσιν. ἔπειτα τὸ σχῆμα καὶ ἡ μορφὴ ἢ
περὶ ἕκαστον πῶς δύναμεις; εἴτα καὶ τὸ ὄν ἢ ὄν δύ- 15
ναμιν οὐδεμίαν ἕξει, ἀλλ' ὅταν αὐτῷ προσέλθῃ τὸ
p. 575 ποιόν, αἱ δὲ ἐνέργειαι τῶν οὐσιῶν, ὅσαι μάλιστα
εἰσιν ἐνέργειαι, τοῦ ποιοῦ καθ' ἑαυτὰς ἐνεργοῦσαι
καὶ τῶν οἰκείων δυνάμεων ὅ εἰσιν. ἀλλ' ἄρα κατὰ
τὰς μετ' αὐτὰς οὐσίας δυνάμεις; οἷον ἡ πυκτικὴ δύνα- 20
μις οὐ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἀνθρώπος, ἀλλὰ τὸ λογικόν.
ὥστε οὐ ποιότης τὸ οὕτω λογικόν, ἀλλὰ μᾶλλον ὃ
ἐξ ἀρετῆς κτήσαιο ἂν τις· ὥστε ὁμώνυμον τὸ
λογικόν· ὥστε εἶη ἂν ἡ ποιότης δύναμεις προστι-
θεῖσα ταῖς οὐσίαις μεθ' ἑαυτὰς τὸ ποιαῖς εἶναι. αἱ 25
δὲ διαφοραὶ αἱ πρὸς ἀλλήλας τὰς οὐσίας διστᾶσαι
ὁμωνύμως ποιότητες, ἐνέργειαι οὕσαι μᾶλλον καὶ
λόγοι ἢ μέρη λόγων, τὸ τί οὐδὲν ἤττον δηλοῦσαι,
κἂν δοκῶσι τὴν ποιάν οὐσίαν λέγειν. αἱ δὲ ποιό-
τητες αἱ κυρίως, καθ' ἃς ποιοί, ἃς δὴ λέγομεν 30
δυνάμεις εἶναι, [κατὰ] τὸ κοινὸν εἶεν ἂν λόγοι
τινὲς καὶ οἷον μορφαί, περὶ τε ψυχὴν κάλλη καὶ

αἰσχη καὶ περὶ σῶμα ὡσαύτως. ἀλλὰ πῶς δυνά-
 μεις πᾶσαι; κάλλος μὲν γὰρ ἔστω καὶ ὑγίεια ἐκα-
 τέρα, αἰσχος δὲ καὶ νόσος καὶ ἀσθένεια καὶ ἀδυ-
 ναμία ὅλως [πῶς]; ἢ ὅτι καὶ κατὰ ταύτας ποιοί
 5 λέγονται. ἀλλὰ τί κωλύει λεγομένους ποιοὺς ὁμο-
 νύμως λέγεσθαι καὶ μὴ καθ' ἓνα λόγον, καὶ μὴ
 μόνον τετραχῶς, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον τῶν τετ-
 τάρων τοῦλάχιστον διχῶς; ἢ πρῶτον μὲν οὐ κατὰ
 τὸ ποιῆσαι ἢ παθεῖν ἢ ποιότης, ὥστε ἄλλως μὲν
 10 τὸ δυνάμενον ποιεῖν, ἄλλως δὲ τὸ πάσχον, ἀλλὰ
 κατὰ τὴν ὑγίειαν καὶ τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ἔξιν
 ποιὸν καὶ τὴν νόσον ὡσαύτως καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ
 τὴν ἀσθένειαν. ἀλλ' εἰ τοῦτο, οὐκέτι κοινὸν ἢ
 δύναμις, ἀλλὰ ἄλλο τι δεῖ τὸ κοινὸν ζητεῖν· οὐδ'
 15 αὖ λόγους πάσας· πῶς γὰρ ἢ νόσος ἢ ἐν ἔξει
 λόγος; ἀλλ' ἄρα τὰς μὲν ἐν εἶδεσι καὶ δυνάμεσι
 ποιότητος, ταύτας δὲ στερήσεις; ὥστε μὴ ἐν γένος,
 ἀλλὰ εἰς ἓν ὡς μίαν κατηγορίαν, οἷον ἐπιστήμην
 μὲν εἶδος καὶ δύναμιν, ἀνεπιστημοσύνην δὲ στέ-
 20 ρησιν καὶ ἀδυναμίαν. ἢ μορφή τις καὶ ἢ ἀδυναμία
 καὶ ἢ νόσος, καὶ δύναται δὲ καὶ ποιεῖ πολλά, ἀλλὰ
 φανύλως, καὶ ἢ νόσος καὶ ἢ κακία. ἢ ἐκπτώσεις
 τοῦ σκοποῦ οὐσα πῶς δύνανται; ἢ τὸ αὐτῆς ἐκάστη
 πράττει οὐ πρὸς τὸ ὀρθὸν βλέπουσα· οὐ γὰρ
 25 αὖ ἐποίησέ τι, ὃ μὴ δύναται. καὶ τὸ κάλλος δὲ
 δύναμιν ἔχει τινός. ἄρ' οὖν καὶ τὸ τρίγωνον;
 ἢ ὅλως οὐδὲ πρὸς δύναμιν δεῖ βλέπειν, ἀλλὰ μάλ-
 λον πρὸς ὃ διάκειται· ὥστε κατὰ τὰς οἷον μορφὰς
 καὶ χαρακτῆρας, καὶ κοινὸν ἢ μορφή καὶ τὸ εἶδος p. 576
 30 τὸ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ μετὰ τὴν οὐσίαν. ἀλλὰ πάλιν
 πῶς αἱ δυνάμεις; ἢ καὶ ὁ φύσει πυκτικὸς τῷ δια-
 κεῖσθαι πως ἔχει τοῦτο, καὶ ὁ ἀδύνατος πρὸς τι,

καὶ ὅλως χαρακτηρ τις ἢ ποιότης οὐκ οὐσιώδης. ὁ δ' ἂν τὸ αὐτὸ δοκῇ καὶ εἰς οὐσίαν συμβάλλεσθαι καὶ εἰς μὴ οὐσίαν, οἶον θερμότης καὶ λευκότης καὶ ὅλως χροῖα, τὸ μὲν τῆς οὐσίας ἄλλο, οἶον ἐνέργεια αὐτῆς, τὸ δὲ δευτέρως καὶ ἀπ' ἐκείνου 5 καὶ ἄλλο ἐν ἄλλῳ, εἰδωλον αὐτοῦ καὶ ὅμοιον. ἀλλ' εἰ κατὰ τὴν μόρφωσιν καὶ χαρακτηρ καὶ λόγον, πῶς τὰ κατὰ ἀδυναμίαν καὶ αἰσχη; ἢ λόγους ἀτελεῖς λεκτέον, οἶον ἐν τῷ αἰσχυρῷ. καὶ ἐν τῇ νόσῳ πῶς ὁ λόγος; ἢ καὶ ἐνταῦθα λόγον κινού- 10 μενον τὸν τῆς ὑγείας. ἢ οὐκ ἐν λόγῳ πάντα, ἀλλὰ ἄρκεῖ τὸ κοινὸν παρὰ τό πως διακεῖσθαι εἶναι ἔξωθεν τῆς οὐσίας, καὶ τὸ ἐπιγιγνόμενον μετὰ τὴν οὐσίαν ποιότης τοῦ ὑποκειμένου. τὸ δὲ τρίγωνον ποιότης τοῦ ἐν ᾧ, οὐχ ἀπλῶς τρίγωνον, 15 ἀλλὰ τὸ ἐν τούτῳ καὶ καθ' ὅσον ἐμόρφωσεν. ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἐμόρφωσεν ἢ οὐσίωσεν.

11. ἀλλ' εἰ ταῦτα οὕτως, διὰ τί πλείω εἶδη ποιότητος, καὶ ἔξεις καὶ διαθέσεις ἄλλο; οὐ γὰρ διαφορὰ ποιότητος τὸ μόνιμον καὶ τὸ μὴ, ἀλλ' 20 ἄρκεῖ ἢ διάθεσις ὁπωσοῦν ἔχουσα πρὸς τὸ παρασχέσθαι ποιόν· προσθήκη δ' ἔξωθεν τὸ μένειν· εἰ μὴ τις λέγοι τὰς μὲν διαθέσεις μόνον ἀτελεῖς οἶον μορφάς, τὰς δὲ ἔξεις τελείας. ἀλλ' εἰ ἀτελεῖς, οὕπω ποιότητες· εἰ δ' ἤδη ποιότητες, προσθήκη 25 τὸ μόνιμον. αἱ δὲ φυσικαὶ δυνάμεις πῶς ἕτερον εἶδος; εἰ μὲν γὰρ κατὰ τὰς δυνάμεις ποιότητες, οὐκ ἐφαρμόττει πάσαις τὸ τῆς δυνάμεως, ὥς εἴρηται· εἰ δὲ τῷ διακεῖσθαι τὸν φύσει πνυκτικὸν ποιὸν λέγομεν, οὐδὲν ἢ δύναμις προστεθεῖσα ποιεῖ, ἐπεὶ 30 καὶ ἐν ταῖς ἔξεσι δυνάμεις. ἔπειτα διὰ τί ὁ κατὰ δύναμιν τοῦ κατὰ ἐπιστήμην διοίσει; ἢ, εἰ ποιοί,

οὐδὲ διαφοραὶ ποιότητος αὐταί, εἰ ὁ μὲν μελετήσας
 ἔχοι, ὁ δὲ φύσει, ἀλλ' ἔξωθεν ἢ διαφορά· κατ'
 αὐτὸ δὲ τὸ εἶδος τῆς πυκτικῆς πῶς; καὶ εἰ αἱ μὲν
 ἐκ πάθους, αἱ δὲ οὐ· οὐ γὰρ διαφέρει τὸ πόθεν p. 577
 5 ἡ ποιότης· λέγω δὲ ποιότητος παραλλαγαῖς καὶ
 διαφοραῖς. ἔχοι δ' ἂν ζήτησιν καί, εἰ ἐκ πάθους
 αἴθε, αἱ μὲν οὕτως, αἱ δὲ μὴ τῶν αὐτῶν, πῶς ἐν
 εἶδει τῷ αὐτῷ· καὶ εἰ αἱ μὲν τῷ γεγονέναι, αἱ δὲ
 τῷ ποιεῖν, ὁμωνύμως ἂν εἶεν. τί δὲ ἡ περὶ ἔκα-
 10 στον μορφή; εἰ μὲν γὰρ καθ' ὃ εἶδος ἐστὶν ἔκα-
 στον, οὐ ποιοῦν· εἰ δὲ καθ' ὃ καλὸν μετὰ τὸ τοῦ
 ὑποκειμένου εἶδος ἢ αἰσχροῦν, λόγον ἂν ἔχοι. τὸ
 δὲ τραχὺ καὶ τὸ λεῖον καὶ τὸ ἀραιὸν καὶ τὸ πυ-
 κνὸν οὐκ ὁρθῶς ἂν λέγοιτο ποιά· οὐ γὰρ δὴ ταῖς
 15 διαστάσεσι ταῖς ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἐγγὺς τὸ μανὸν
 καὶ τὸ πυκνὸν καὶ τραχύτης, καὶ οὐ πανταχοῦ ἐξ
 ἀνωμαλίας θέσεως καὶ ὁμαλότητος· εἰ δὲ καὶ ἐκ
 τούτων, οὐδὲν κωλύει καὶ ὥς ποιά εἶναι. τὸ δὲ
 κοῦφον καὶ βαρὺ γνωσθὲν δηλώσει, ὅπου δεῖ αὐτὰ
 20 θεῖναι. εἴη δ' ἂν καὶ ὁμωνυμία περὶ τὸ κοῦφον,
 εἰ μὴ τῷ σταθμῷ λέγοιτο τοῦ πλείονος καὶ ἐλάττω-
 νος, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἰσχνὸν καὶ τὸ λεπτόν, ὃ ἐν ἄλλῳ
 εἶδει παρὰ τὰ τέτταρα.

12. ἀλλ' εἰ μὴ οὕτω τις ἀξιώσει τὸ ποιοῦν
 25 διαιρεῖν, τίνι ἂν διέλοι; ἐπισκεπτέον οὖν, εἰ
 δεῖ τὰς μὲν σώματος λέγοντα, τὰς δὲ ψυχῆς,
 τοῦ δὲ σώματος μερῶς κατὰ τὰς αἰσθήσεις, τὰς
 μὲν ὅψει λέγοντα, τὰς δ' ἀκοῇ ἢ γεύσει, ἄλλας
 ὁσφρήσει ἢ ἀφῇ. τὰς δὲ τῆς ψυχῆς πῶς; ἐπιθυ-
 30 μητικοῦ, θυμοειδοῦς, λογιστικοῦ. ἢ ταῖς δια-
 φοραῖς τῶν ἐνεργειῶν, αἵ γίνονται κατ' αὐτάς,
 ὅτι γεννητικαὶ αὐταὶ τούτων. ἢ τῷ ὠφελίμῳ καὶ

βλαβερωῦ· καὶ πάλιν διαιρετέον τὰς ὠφελείας καὶ
 τὰς βλάβας. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σωματικῶν
 τῷ ποιεῖν διάφορα τῷ ὠφελίμῳ καὶ βλαβερωῦ·
 οἴκεται γὰρ διαφοραὶ ποιότητος. ἢ γὰρ δοκεῖ ἡ
 ὠφέλεια καὶ τὸ βλάβος ἀπὸ τῆς ποιότητος καὶ 5
 ποιοῦ ἢ ζητητέον τρόπον ἄλλον. ἐπισκεπτέον δέ,
 πῶς καὶ ὁ ποιὸς ὁ κατὰ τὴν ποιότητα ἐν τῇ αὐτῇ
 ἔσται· οὐ γὰρ δὴ ἐν γένος ἀμφοῖν· καὶ εἰ ὁ πυ-
 κτικός ἐν ποιότητι, πῶς οὐ καὶ ὁ ποιητικός; καὶ
 εἰ τοῦτο, καὶ τὸ ποιητικόν· ὥστε οὐδὲν δεῖ εἰς 10
 τὸ πρὸς τι τὸ ποιητικόν οὐδ' αὖ τὸ παθητικόν,
 εἰ ὁ παθητικός ποιός. καὶ ἴσως βέλτιον ἐνταῦθα
 ὁ ποιητικός, εἰ κατὰ δύναμιν λέγεται· ἢ δὲ δύ-
 νامις ποιότης· εἰ δὲ κατ' οὐσίαν ἢ δύναμις, ἢ
 p.578 δύναμις, οὐδ' οὕτω πρὸς τι οὐδὲ ποῖον ἔτι. 15
 οὐδὲ γὰρ ὡς τὸ μείζον τὸ ποιητικόν· τὸ γὰρ μείζον
 τὴν ὑπόστασιν, καθ' ὃ μείζον, πρὸς τὸ ἐλαττον,
 τὸ δὲ ποιητικόν τῷ τοιόνδε εἶναι ἤδη. ἀλλ' ἴσως
 κατὰ μὲν τὸ τοιόνδε ποῖον, ἢ δὲ δύναται εἰς ἄλλο
 ποιητικόν λεγόμενον πρὸς τι. διὰ τί οὖν οὐ καὶ 20
 ὁ πυκτικός πρὸς τι, καὶ ἡ πυκτικὴ αὐτή; πρὸς ἄλλο
 γὰρ ὅλως ἡ πυκτικὴ· καὶ γὰρ οὐδὲν αὐτῆς θεωρημα,
 ὃ μὴ πρὸς ἄλλο. καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὲ τεχνῶν ἢ
 τῶν πλείστων ἐπισκεπτέον καὶ λεκτέον ἴσως· ἢ μὲν
 διατιθεῖσι τὴν ψυχὴν, ποιότητες, ἢ δὲ ποιοῦσι, 25
 ποιητικαὶ καὶ κατὰ τοῦτο πρὸς ἄλλο καὶ πρὸς τι·
 ἐπεὶ καὶ ἄλλον τρόπον πρὸς τι, καθ' ὃ ἕξεις λέ-
 γονται. ἄρ' οὖν ἄλλη τις ὑπόστασις κατὰ τὸ ποιη-
 τικόν τοῦ ποιητικοῦ οὐκ ἄλλου τινὸς ὄντος ἢ καθ'
 ὅσον ποῖον; τάχα μὲν γὰρ ἄν τις ἐπὶ τῶν ἐμψύχων 30
 καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῶν προαίρεσιν ἐχόντων τῷ
 νενευκέναι πρὸς τὸ ποιεῖν ὑπόστασιν εἶναι καὶ

κατὰ τὸ ποιητικόν· ἐπὶ δὲ τῶν ἀψύχων δυνάμεων,
 ἃς ποιότητος εἶπομεν, τί τὸ ποιητικόν; ἢ ὅταν
 συντύχη αὐτῷ ἄλλο, ἀπέλανσε καὶ μετέλαβε παρ'
 ἐκείνου οὗ ἔχει. εἰ δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ποιεῖ εἰς ἄλλο
 5 καὶ πάσχει, πῶς ἔτι τὸ ποιητικόν; ἐπεὶ καὶ τὸ
 μεῖζον τρίπηχυν ὄν καθ' αὐτὸ καὶ μεῖζον καὶ ἔλατ-
 τον ἐν τῇ συντυχίᾳ τῇ πρὸς ἄλλο. ἀλλ' ἐρεῖ τις
 τὸ μεῖζον καὶ ἔλαττον μεταλήψει μεγέθους καὶ
 σμικρότητος· ἢ καὶ τοῦτο μεταλήψει ποιητικοῦ
 10 καὶ παθητικοῦ. ζητητέον δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ εἰ
 αἱ τῆδε ποιότητες καὶ αἱ ἐκεῖ ὅφ' ἔν· τοῦτο δὲ
 πρὸς τοὺς τιθεμένους ἀκκεῖ. ἢ καὶ μὴ εἶδῃ τις
 διδῶν, ἀλλὰ νοῦν λέγων εἰ ἔξιν λέγοι, εἰ κοινόν
 τι ἐπ' ἐκείνης καὶ ταύτης τῆς ἑξέως. καὶ σοφία
 15 δὲ συγχωρεῖται. ἢ εἰ ὁμῶνυμος πρὸς τὴν ἐν-
 ταῦθα, οὐκ ἠρίδμηται δηλονότι ἐν τούτοις· εἰ
 δὲ συνωνύμως, ἔσται τὸ ποιὸν κοινὸν ἐνταῦθα
 ἀκκεῖ, εἰ μὴ τις τὰ ἐκεῖ λέγοι πάντα οὐσίας·
 καὶ τὸ νοεῖν τοίνυν. ἀλλὰ τοῦτο κοινὸν καὶ
 20 πρὸς τὰς ἄλλας κατηγορίας, εἰ τὸ διττὸν ὧδε
 ἀκκεῖ, ἢ ὅφ' ἔν ἄμφω.

13. περὶ δὲ τοῦ ποτὲ ὧδε ἐπισκεπτέον· εἰ τὸ p. 579
 χθὲς καὶ αὐριον καὶ πέρυσιν καὶ τὰ τοιαῦτα μέρη
 χρόνου, διὰ τί οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ ἔσται καὶ ταῦτα,
 25 ἐν ᾧπερ καὶ ὁ χρόνος; ἐπεὶ καὶ τὸ ἦν καὶ τὸ ἔστι
 καὶ τὸ ἔσται, εἶδῃ ὄντα χρόνον, δίκαιον δῆπου ἐν
 ᾧ ὁ χρόνος τετάχθαι. λέγεται δὲ τοῦ ποσοῦ ὁ
 χρόνος· ὥστε τί δεῖ κατηγορίας ἄλλης; εἰ δὲ
 λέγοιεν, ὥς οὐ μόνον χρόνος τὸ ἦν καὶ ἔσται, καὶ
 30 τὸ χθὲς καὶ τὸ πέρυσιν, τὰ ὑπὸ τὸ ἦν — ὑποβε-
 βλησθαι γὰρ δεῖ ταῦτα τῷ ἦν — ἀλλ' οὐ νῦν
 μόνον χρόνος, ἀλλὰ ποτὲ χρόνος, πρῶτον μὲν

ἔσται, εἰ τὸ ποτὲ χρόνος, χρόνος· ἔπειτα, εἰ χρό-
 νος παρεληλυθὼς τὸ χθές, σύνθετόν τι ἔσται, εἰ
 ἕτερον τὸ παρεληλυθὸς καὶ ἕτερον ὁ χρόνος· δύο
 οὖν κατηγορεῖται καὶ οὐχ ἀπλοῦν. εἰ δὲ τὸ ἐν
 χρόνῳ φήσουσι τὸ ποτὲ εἶναι, ἀλλ' οὐ χρόνον, 5
 τοῦτο τὸ ἐν χρόνῳ εἰ μὲν τὸ πρᾶγμα λέγουσιν,
 οἷον Σωκράτης ὅτι πέρυσιν ἦν, ὁ μὲν Σωκράτης
 ἔξωθεν ἂν εἴη, καὶ οὐχ ἐν τι λέγουσιν. ἀλλὰ Σω-
 κράτης ἢ ἡ πρᾶξις ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τί ἂν εἴη
 ἢ ἐν μέρει τοῦ χρόνου; εἰ δ' ὅτι μέρος χρόνου 10
 λέγουσι, καὶ καθ' ὃ τι μέρος ἀξιοῦσι μὴ χρόνον
 ἀπλῶς τι λέγειν, ἀλλὰ μέρος χρόνου παρεληλυθός,
 πλείω ποιοῦσι, καὶ τὸ μέρος ἢ μέρος πρὸς τι ὅν
 προσλαμβάνουσι καὶ τὸ παρεληλυθὸς ἐγκείμενόν τι
 αὐτοῖς ἔσται ἢ τὸ αὐτὸ τῷ ἦν, ὃ ἦν εἶδος χρόνου. 15
 ἀλλ' εἰ τῷ ἀόριστον μὲν εἶναι τὸ ἦν, τὸ δὲ χθές
 καὶ τὸ πέρυσιν ὠρίσθαι, πρῶτον μὲν τὸ ἦν που
 τάξομεν· ἔπειτα τὸ χθές ἔσται ἦν ὠρισμένον·
 ὥστε ἔσται ὠρισμένος χρόνος τὸ χθές. τοῦτο δὲ
 ποσός τις χρόνος· ὥστε, εἰ χρόνος ποσόν, ποσὸν 20
 ὠρισμένον ἕκαστον τούτων ἔσται. εἰ δέ, ὅταν λέ-
 γωσι χθές, τοῦτο λέγουσιν, ὡς ἐν χρόνῳ παρελη-
 λυθότι ὠρισμένῳ γέγονε τόδε, ἔτι πλείω καὶ μᾶλλον
 λέγουσιν· ἔπειτα, εἰ δεῖ ἐπείσθαι ἄλλας κατη-
 γορίας τῷ ἕτερον ἐν ἐτέρῳ ποιεῖν, ὡς ἐνταῦθα τὸ 25
 ἐν χρόνῳ, ἄλλας πολλὰς ἀνευρήσομεν ἀπὸ τοῦ
 ποιεῖν ἄλλο ἐν ἄλλῳ. λεχθήσεται δὲ σαφέστερον
 ἐν τοῖς ἐξῆς τοῖς περὶ τοῦ ποῦ.

14. (τὸ δὲ ποῦ [οἷον] ἐν Λυκείῳ καὶ ἐν Ἀκα-
 δημίᾳ.) ἢ μὲν οὖν Ἀκαδημία καὶ τὸ Λύκειον πάν- 30
 πως τόποι καὶ μέρη τόπων, ὥσπερ τὸ ἄνω καὶ τὸ
 κάτω καὶ τὸ ὠδὲ εἶδη ἢ μέρη· διαφέρει δέ, ὅτι

- ἀφωρισμένως μάλλον. εἰ οὖν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω
καὶ τὸ μέσον τόποι, οἷον Δελφοὶ τὸ μέσον, καὶ τὸ
παρὰ τὸ μέσον, οἷον Ἀθῆναι καὶ Λύκειον δὴ καὶ
τὰ ἄλλα, τί δεῖ ἔτι παρὰ τὸν τόπον ζητεῖν ἡμᾶς
5 καὶ ταῦτα λέγοντας τόπον ἐφ' ἐκάστου τούτων
σημαίνειν; εἰ δὲ ἄλλο ἐν ἄλλῳ λέγομεν, οὐχ ἔν
λέγομεν οὐδὲ ἀπλοῦν λέγομεν. ἔπειτα, εἰ τοῦτον
ἐνταῦθα λέγομεν, σχέσιν τινὰ γεννωμένον τοῦδε ἐν
τῷδε καὶ τοῦ δεξαμένου πρὸς ὃ ἐδέξατο· διὰ τί
10 οὖν οὐ πρὸς τι, εἰ ἐκ τῆς ἐκατέρου πρὸς ἐκάτερον
σχέσεως ἀπεγεννήθη τι; εἴτα [τί] διαφέρει τὸ ὧδε
τοῦ Ἀθήνησιν; ἀλλὰ τὸ ὧδε τὸ δεικτικὸν τόπον
φῆσουσι σημαίνειν· ὥστε καὶ τὸ Ἀθήνησιν· ὥστε
τοῦ τόπου τὸ Ἀθήνησιν. εἴτα, εἰ τὸ Ἀθήνησι τοῦτ'
15 ἔστι τὸ ἐν Ἀθήναις ἔστι, πρὸς τῷ τόπῳ καὶ τὸ
ἔστι προσκατηγορεῖται· δεῖ δὲ οὐ· ὥσπερ οὐδὲ τὸ
ποιότης ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ποιότης μόνον. πρὸς δὲ
τούτοις, εἰ δεῖ τὸ ἐν χρόνῳ ἄλλο καὶ τὸ ἐν τόπῳ
ἄλλο παρὰ χρόνον καὶ τόπον, διὰ τί οὐ καὶ τὸ ἐν
20 ἀγγείῳ ἄλλην κατηγορίαν ποιήσει; καὶ τὸ ἐν ὕλῃ
ἄλλο, καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ ἄλλο, καὶ τὸ ἐν ὄλῳ
μέρος καὶ τὸ ὅλον ἐν μέρεσι, καὶ γένος ἐν εἶδεσι
καὶ εἶδος ἐν γένει; καὶ οὕτως ἡμῖν πλείους αἱ
κατηγορίαι ἔσονται.
- 25 15. ἐν δὲ τῷ ποιεῖν λεγόμενῳ τὰδ' ἂν τις
ἐπισκέψαιτο. λέγεται γάρ, ὥς, ἐπεὶ μετὰ τὴν οὐ-
σίαν τὰ περὶ τὴν οὐσίαν ἦν ποσότης καὶ ἀριθμός,
τὸ ποσὸν γένος ἕτερον ἦν καὶ ποιότητος οὐσης περὶ
αὐτὴν ἄλλο γένος τὸ ποιόν, οὕτω καὶ ποιήσεως
30 οὐσης ἄλλο γένος τὸ ποιεῖν. ἄρ' οὖν τὸ ποιεῖν ἢ
ἢ ποιήσεις, ἀφ' ἧς τὸ ποιεῖν, ὥσπερ καὶ ποιότης,
ἀφ' ἧς τὸ ποιόν; ἢ ἐνταῦθα ποιήσεις, ποιεῖν, ποιῶν

εἰς ἓν ληπτέα. ἐμφαίνει δὲ μᾶλλον τὸ ποιεῖν καὶ τὸν ποιοῦντα, ἢ δὲ ποιήσις οὐ· καὶ τὸ ποιεῖν ἓν ποιήσει εἶναι τι· τοῦτο δὲ ἐνεργεία· ὥστε ἐνέργειαν μᾶλλον εἶναι τὴν κατηγορίαν, ἢ περὶ τὴν οὐσίαν λέγεται θεωρεῖσθαι, ὥς ἐκεῖ ποιότης, καὶ 5 αὐτὴ περὶ τὴν οὐσίαν ὥσπερ κίνησις, καὶ ἓν γένος ἢ κίνησις τῶν ὄντων. διὰ τί γὰρ ποιότης μὲν ἓν τι περὶ τὴν οὐσίαν, καὶ ποσότης ἓν τι, καὶ πρὸς τι διὰ τὴν σχέσιν ἄλλου πρὸς ἄλλο, κινήσεως δὲ περὶ τὴν οὐσίαν οὔσης οὐκ ἔσται τι καὶ κίνησις 10 ἓν γένος;

16. εἰ δέ τις λέγοι τὴν κίνησιν ἀτελεῖ ἐνέργειαν εἶναι, οὐδὲν ἐκώλυε τὴν μὲν ἐνέργειαν προτάττειν, εἶδος δὲ τὴν κίνησιν ὥς ἀτελεῖ οὔσαν ὑποβάλλειν, κατηγοροῦντά γε αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν, 15 προστιθέντα δὲ τὸ ἀτελές. τὸ γὰρ ἀτελές λέγεται περὶ αὐτῆς, οὐχ ὅτι οὐδὲ ἐνέργεια, ἀλλὰ ἐνέργεια μὲν πάντως, ἔχει δὲ καὶ τὸ πάλιν· καὶ τὸ πάλιν, οὐχ ἵνα ἀφίκεται εἰς ἐνέργειαν· ἔστι γὰρ ἤδη· ἀλλ' ἵνα ἐργάσῃται τι, ὃ ἕτερόν ἐστι μετ' αὐτήν· 20 καὶ οὐκ αὐτὴ τελειοῦται τότε, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οὐ ἔστοχάζετο· οἷον βάδισις ἐξ ἀρχῆς βάδισις ἦν. εἰ δὲ ἔδει στάδιον διανύσαι, οὐπω δὲ ἦν διανύσας, τὸ ἐλλείπον οὐ τῆς βαδίσεως οὐδὲ τῆς κινήσεως ἦν, ἀλλὰ τῆς ποσῆς βαδίσεως· βάδισις δὲ ἦν καὶ 25 ὁποσηοῦν καὶ κίνησις ἦδη· ὁ γοῦν κινούμενος ἦδη κεκίνηται, καὶ ὁ τέμνων ἦδη ἔτεμε. καὶ ὥς ἡ λεγομένη ἐνέργεια οὐ δεῖται χρόνου, οὕτως οὐδ' ἡ κίνησις, ἀλλ' ἡ εἰς τοσοῦτον κίνησις· καὶ εἰ ἓν ἀχρόνῳ ἡ ἐνέργεια, καὶ ἡ κίνησις ἡ ὅλως κίνησις. 30 εἰ δ' ὅτι τὸ συνεχές προσλαβοῦσα πάντως ἓν χρόνῳ, καὶ ἡ ὄρασις μὴ διαλείπουσα τὸ ὁρᾶν ἓν συνεχεία

ἂν εἴη καὶ ἐν χρόνῳ. μαρτυρεῖ δὲ τούτῳ καὶ ἡ
 ἀναλογία ἢ λέγουσα ἀεὶ οἷόν τε εἶναι λαμβάνειν
 ἡστινοσοῦν κινήσεως καὶ μὴ εἶναι μήτε τοῦ χρόνου
 ἀρχὴν ἐν ᾧ καὶ ἀφ' οὗ ἤρξατο μήτε αὐτῆς ἀρχὴν
 5 τῆς κινήσεως, ἀλλ' εἶναι αὐτὴν διαιρεῖν ἐπὶ τὸ
 ἄνω· ὥστε ἐξ ἀπείρου συμβαίνειν ἂν τοῦ χρόνου
 κεκινήσθαι τὴν ἄρτι ἀρξαμένην καὶ αὐτὴν ἄπειρον
 εἰς τὸ ἀρξάμενον εἶναι. τοῦτο γὰρ συμβαίνει διὰ
 τὸ χωρίζειν ἐνέργειαν κινήσεως καὶ τὴν μὲν ἐν
 10 ἀχρόνῳ φάσκειν γενέσθαι, τὴν δὲ χρόνου δεῖσθαι
 λέγειν μὴ τὴν ποσὴν μόνον, ἀλλ' ὅλως τὴν φύσιν
 αὐτῆς ἀναγκάζεσθαι ποσὴν λέγειν καίτοι ὁμολο-
 γοῦντας καὶ αὐτοὺς κατὰ συμβεβηκὸς τὸ ποσὸν
 αὐτῇ παρεῖναι, εἰ ἡμερησία εἴη ἢ ὀποσοῦν χρόνου.
 15 ὥσπερ οὖν ἐνέργεια ἐν ἀχρόνῳ, οὕτως οὐδὲν κω-
 λύει καὶ κίνησιν ἡρῆσθαι ἐν ἀχρόνῳ, ὁ δὲ χρόνος
 τῷ τοσόνδε γεγενῆσθαι· ἐπεὶ καὶ μεταβολαὶ ἐν ἀχρόνῳ
 ὁμολογοῦνται γίγνεσθαι ἐν τῷ λέγεσθαι ὥσπερ οὐ
 καὶ ἀθρόας γινομένης μεταβολῆς. εἰ οὖν μετα-
 20βολή, διὰ τί οὐχὶ καὶ κίνησις; εἴληπται δὲ μετα-
 βολὴ οὐκ ἐν τῷ μεταβεβληκέναι· οὐ γὰρ τῆς ἐν
 τῷ μεταβεβληκέναι ἔδειτο.

17. εἰ δέ τις λέγοι μήτε τὴν ἐνέργειαν μήτε
 τὴν κίνησιν γένους δεῖσθαι καθ' αὐτά, ἀλλ' εἰς
 25 τὸ πρὸς τι ἀνάγειν τῷ τὴν μὲν ἐνέργειαν [τοῦ]
 δυνάμει εἶναι ἐνεργητικοῦ, τὴν δὲ [κίνησιν] τοῦ
 δυνάμει κινήτικοῦ, λεκτέον, ὥς τὰ μὲν πρὸς τι
 αὐτὴ ἢ σχέσις ἐγέννα, ἀλλ' οὐ τὸ πρὸς ἕτερον
 μόνον λέγεσθαι· ὅταν δὲ ἢ τις ὑπόστασις, καὶ
 30 ἑτέρου ἢ καὶ πρὸς ἕτερον, τὴν γε πρὸ τοῦ πρὸς
 τι εἴληχε φύσιν. αὕτη τοίνυν ἢ ἐνέργεια καὶ ἢ
 κίνησις καὶ ἢ ἕξις δὲ ἑτέρου οὐσα οὐκ ἀφήρηται

τοῦ πρὸ τοῦ πρὸς τι εἶναι τε καὶ νοεῖσθαι καθ' αὐτά· ἢ οὕτω πάντα ἔσται πρὸς τι· πάντως γὰρ ἔχει ὅτιοῦν σχέσιν πρὸς ὅτιοῦν, ὥς καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς· αὐτὴ τε ἢ ποιήσεις καὶ τὸ ποιεῖν διὰ τί εἰς τὸ πρὸς τι οὐκ ἀναγκηθήσεται; ἢ γὰρ κινήσεις ἢ ἐνέργεια πάντως ἔσται. εἰ δὲ τὴν μὲν ποιήσιν εἰς τὸ πρὸς τι ἀνάξουσιν, τὸ δὲ ποιεῖν ἐν γένος θήσονται, διὰ τί οὐ καὶ τὴν μὲν κίνησιν εἰς τὸ πρὸς τι, τὸ δὲ κινεῖσθαι ἐν τι γένος θήσονται, καὶ διαιρησονται τὸ κινεῖσθαι ὥς ἐν διχῇ ἐν εἰδεσι τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν, ἀλλ' οὐχ ὥς νῦν τὸ μὲν ποιεῖν λέγουσιν, τὸ δὲ πάσχειν;

18. ἐπισκεπτέον δέ, εἰ ἐν τῷ ποιεῖν τὰς μὲν ἐνεργείας φήσουσιν, τὰς δὲ κινήσεις, τὰς μὲν ἐνεργείας λέγοντες εἶναι τὰς ἀθρόας, τὰς δὲ κινήσεις, οἷον τὸ τέμνειν· ἐν χρόνῳ γὰρ τὸ τέμνειν· ἢ πάσας κινήσεις ἢ μετὰ κινήσεως, καὶ εἰ πάσας πρὸς τὸ πάσχειν τὰς ποιήσεις ἢ τινας καὶ ἀπολύτους, οἷον τὸ βαδίζειν καὶ τὸ λέγειν, καὶ εἰ τὰς [μὲν] πρὸς τὸ πάσχειν πάσας κινήσεις, τὰς δὲ ἀπολύτους ἐνεργείας, ἢ ἐν ἑκατέροις ἑκάτερον. τὸ γοῦν βαδίζειν ἀπολελυμένον ὃν κίνησιν ἂν εἴποιεν, τὸ δὲ νοεῖν οὐκ ἔχον τὸ πάσχον καὶ αὐτὸ ἐνέργειαν, οἶμαι· ἢ οὐδὲ ποιεῖν φατέον τὸ νοεῖν καὶ τὸ βαδίζειν. ἀλλ' εἰ μὴ ἐν τῷ ποιεῖν ταῦτα, ποῦ λεκτέον. τάχα δὲ τὸ νοεῖν πρὸς τὸ νοητόν, ὥσπερ τὴν νόησιν· καὶ γὰρ τὴν αἰσθησιν πρὸς τὸ αἰσθητόν. ἀλλ' εἰ κακεὶ τὴν αἰσθησιν πρὸς τὸ αἰσθητόν, διὰ τί αὐτὸ τὸ αἰσθάνεσθαι οὐκέτι πρὸς τὸ αἰσθητόν; καὶ ἢ αἰσθησις δὲ ἢ πρὸς ἕτερον σχέσιν μὲν ἔχει πρὸς ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τι παρὰ τὴν σχέσιν, τὸ ἢ ἐνέργεια ἢ πάθος εἶναι. εἰ οὖν τὸ πάθος παρὰ

τό τινος εἶναι καὶ ὑπό τινος, ἔστι τι ἕτερον καὶ ἡ ἐνέργεια. ἡ δὲ δὴ βάδισις ἔχουσα καὶ αὐτὴ τό τινος εἶναι (καὶ ποδῶν εἶναι) καὶ ὑπό τινος ἔχει τὸ κίνησις εἶναι. ἔχοι ἄν οὖν καὶ ἡ νόησις παρὰ
 5 τὸ πρὸς τι τὸ ἡ κίνησις εἶναι ἢ ἐνέργεια.

19. ἐπισκεπτέον δέ, εἰ καὶ τινες ἐνέργειαὶ δόξουσιν ἀτελεῖς εἶναι μὴ προσλαβοῦσαι χρόνον, ὥστε εἰς ταύτῃν ταῖς κινήσεσιν ἔλθειν, οἷον τὸ ζῆν καὶ ἡ ζωή. ἐν χρόνῳ γὰρ τελείῳ τὸ ζῆν ἐκά-
 10 στου καὶ ἡ εὐδαιμονία ἐνέργεια οὐκ ἐν ἁμερεῖ, ἀλλὰ οἷον ἀξιοῦσι καὶ τὴν κίνησιν εἶναι· ὥστε κινήσεις ἄμφω λεκτέον καὶ ἐν τι τὴν κίνησιν καὶ γένος ἐν, θεωροῦντας παρὰ τὸ ποσὸν τὸ ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τὸ ποιὸν καὶ κίνησιν οὖσαν περὶ αὐτήν·
 15 καί, εἰ βούλει, τὰς μὲν σωματικές, τὰς δὲ ψυχικάς; ἢ τὰς μὲν παρ' αὐτῶν, τὰς δὲ ὑπ' ἄλλων εἰς αὐτά, ἢ τὰς μὲν ἐξ αὐτῶν, τὰς δὲ ἐξ ἄλλων, καὶ τὰς μὲν ἐξ αὐτῶν ποιήσεις εἴτε εἰς ἄλλα εἴτε ἀπολε-
 λυμένας, τὰς δὲ ἐξ ἄλλων πείσεις. καίτοι καὶ αἱ
 20 εἰς ἄλλα κινήσεις αἱ αὐταὶ ταῖς ἐξ ἄλλων· ἡ γὰρ τμησίς, ἢ τε παρὰ τοῦ τέμνοντος ἢ τε ἐν τῷ τεμνο-
 μένῳ, μία, ἀλλὰ τὸ τέμνειν ἕτερον καὶ τὸ τέμνε-
 σθαι. τάχα δὲ οὐδὲ μία ἡ τμησίς ἢ ἀπὸ τοῦ τέ-
 μνοντος καὶ ἢ ἐν τῷ τεμνομένῳ, ἀλλ' ἔστι τὸ τέμνειν
 25 τὸ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας καὶ κινήσεως ἑτέραν ἐν τῷ τεμνομένῳ διάδοχον κίνησιν γίνεσθαι. ἢ ἴσως οὐ κατ' αὐτὸ τὸ τέμνεσθαι τὸ διάφορον, ἀλλὰ κατ' ἄλλο τὸ ἐπιγινόμενον κίνημα, οἷον τὸ ἀλγεῖν·
 καὶ γὰρ τὸ πάσχειν ἐν τούτῳ. τί οὖν, εἰ μὴ τι
 30 ἀλγεῖ; τί ἄλλο ἢ ἡ ἐνέργεια τοῦ ποιοῦντος ἐν τῷδε οὖσα; οὕτω γὰρ καὶ τὸ οὕτω λεγόμενον ποιεῖν, καὶ διττὸν οὕτως εἶναι τὸ ποιεῖν, τὸ μὲν μὴ ἐν

ἄλλω, τὸ δὲ ἐν ἄλλω συνιστάμενον· καὶ οὐκέτι τὸ
 μὲν ποιεῖν, τὸ δὲ πάσχειν, ἀλλὰ τὸ ποιεῖν ἐν ἄλλω
 πεποίηκε δύο νομίζειν εἶναι, τὸ μὲν ποιεῖν, τὸ δὲ
 πάσχειν· οἷον καὶ τὸ γράφειν, καίτοι ὃν ἐν ἄλλω,
 οὐκ ἐπιζητεῖ τὸ πάσχειν, ὅτι μὴ ἄλλο τι ἐν τῷ 5
 γραμματεῖω ποιεῖ παρὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ γρά-
 φοντος οἷον τὸ ἀλγεῖν. εἰ δέ τις λέγοι γεγράφθαι,
 οὐ τὸ πάσχειν λέγει. καὶ ἐπὶ τοῦ βαδίζειν, καίτοι
 οὔσης γῆς ἐφ' ἧς, οὐ προσποιεῖται τὸ πεπονθέναι.
 ἀλλ' ὅταν ἐπὶ σώματος ζώου βαίῃ, τὸ πάσχειν 10
 ἐπινοεῖ, ὃ ἐπιγίγνεται, ἄλγημα συλλογιζόμενος, οὐ
 τὸ βαδίζειν· ἢ ἐπενόησεν ἂν καὶ πρότερον. οὕτω
 καὶ ἐπὶ πάντων κατὰ μὲν τὸ ποιεῖν ἐν λεκτέον
 μετὰ τοῦ λεγομένου πάσχειν, τοῦ ἀντιθέτου. ὃ δὲ
 πάσχειν λέγεται, τὸ γενόμενον ὕστερον, οὐ τὸ 15
 ἀντίθετον, οἷον τῷ καίειν τὸ καίεσθαι· ἀλλὰ τὸ
 ἐκ τοῦ καίειν καὶ καίεσθαι ἐνὸς ὄντος, τὸ ἐπ'
 αὐτῷ γιγνόμενον ἢ ἄλγημα ἢ τι ἄλλο, οἷον μαραι-
 νεσθαι. τί οὖν, εἴ τις αὐτὸ τοῦτο ἐργάζοιτο, ὥστε
 λυπεῖν, οὐχ ὃ μὲν ποιεῖ, ὃ δὲ πάσχει, καὶ ἐκ μιᾶς 20
 ἐνεργείας τὰ δύο; ἢ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ οὐκέτι τὸ τῆς
 βουλήσεως τοῦ λυπεῖν, ἀλλὰ ποιεῖ τι ἕτερον, δι'
 οὗ λυπεῖ, ὃ ἐν τῷ λυπησομένῳ γενόμενον ἐν ὃν
 καὶ ταύτῳ πεποίηκεν ἄλλο, τὸ λυπεῖσθαι. τί οὖν;
 αὐτὸ τὸ ἐν γενόμενον, πρὶν καὶ λύπην ποιῆσαι, 25
 ἢ ὅλως λύπην οὐκ ἐμποιοῦν, οὐ πάθος ἐστὶ τοῦ
 εἰς ὃν, οἷον τὸ ἀκοῦσαι; ἢ οὐ πάθος τὸ ἀκοῦσαι
 οὐδ' ὅλως τὸ αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ τὸ λυπηθῆναι
 ἐστὶ γενέσθαι ἐν πάθει, ὃ μὴ ἀντίθετον τῷ ποιῆσαι.
 20. ἀλλ' ἔστω μὴ ἀντίθετον· ὅμως δὲ ἕτερον 30
 ὃν τοῦ ποιεῖν οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ γένει τῇ ποιήσει.
 ἢ, εἰ κίνησις ἄμφω, ἐν τῷ αὐτῷ, οἷον ἀλλοιώσις

κίνησις κατὰ τὸ ποιόν. ἄρ' οὖν, ὅταν μὲν ἀπὸ τοῦ
 ποιοῦ ἴῃ ἢ ἀλλοιώσις, ποιήσις καὶ τὸ ποιεῖν ἀπα-
 θοῦς αὐτοῦ ὄντος; ἢ ἐὰν μὲν ἀπαθὴς ᾖ, ἐν τῷ
 ποιεῖν ἔσται, ἐὰν δὲ ἐνεργοῦν εἰς ἄλλο, οἷον τύ-
 5 πτον, καὶ πάσχη, οὐκέτι ποιεῖ. ἢ οὐδὲν κωλύει
 ποιοῦντα καὶ πάσχειν. εἰ οὖν κατ' αὐτὸ τὸ πάσχειν,
 οἷον τὸ τρίβειν, διὰ τί ποιεῖν μᾶλλον ἢ πάσχειν;
 ἢ, ὅτι ἀντιτρίβεται, καὶ πάσχει. ἄρ' οὖν, ὅτι ἀντι-
 κινεῖται, καὶ δύο κινήσεις φήσομεν περὶ αὐτόν;
 10 καὶ πῶς δύο; ἀλλὰ μία. καὶ πῶς ἡ αὐτὴ καὶ ποιή-
 σις καὶ πεῖσις; ἢ οὕτω μὲν ποιήσις τῷ ἀπ' ἄλλου,
 [τῷ] εἰς ἄλλον δὲ πεῖσις ἢ αὐτὴ οὕσα. ἀλλὰ ἄλλην
 φήσομεν; καὶ πῶς ἄλλο τι διατίθῃσι τὸν πάσχοντα
 ἀλλοιοῦσα καὶ ὁ ποιωὺν ἀπαθὴς ἐκείνου; πῶς γὰρ
 15 ἂν πάθοι ὃ ποιεῖ ἐν ἄλλῳ; ἄρ' οὖν τὸ ἐν ἄλλῳ τὴν
 κίνησιν εἶναι ποιεῖ τὸ πάσχειν, ὃ ἦν οὐ πάσχειν κατὰ
 τὸν ποιοῦντα; ἀλλ' εἰ τὸ μὲν λευκαίνει ὁ λόγος ὃ
 τοῦ κύκνου, ὃ δὲ λευκαίνεται ὁ γιγνόμενος κύκνος,
 πάσχειν φήσομεν ἴοντα εἰς οὐσίαν; εἰ δὲ καὶ ὕστε-
 20 ρον λευκαίνοιτο γενόμενος, καὶ εἰ τὸ μὲν αὔξει,
 τὸ δὲ αὔξειτο, τὸ αὔξανόμενον πάσχειν; ἢ μόνον
 ἐν τῷ ποιῶ τὴν πεῖσιν; ἀλλ' εἰ τὸ μὲν καλὸν
 ποιοῖ, τὸ δὲ καλλύνοιτο, τὸ καλλυνόμενον πάσχειν;
 εἰ οὖν τὸ καλλῦνον χεῖρον γίγνοιτο ἢ καὶ ἀφανί-
 25 ζοιτο, οἷον ὁ καττίτερος, τὸ δὲ βέλτιον γίγνοιτο,
 ὁ χαλκός, πάσχειν τὸν χαλκὸν φήσομεν, τὸν δὲ
 ποιεῖν; τὸν δὲ μανθάνοντα πῶς πάσχειν τῆς τοῦ
 ποιοῦντος ἐνεργείας εἰς αὐτὸν ἰούσης; ἢ πάθησις
 πῶς ἂν εἴῃ μία γε οὕσα; ἀλλ' αὐτὴ μὲν οὐ πάθη-
 30 σις, ὃ δὲ ἔχων πάσχων ἔσται, τοῦ πάσχειν τινὸς
 λαμβανομένου· οὐδὲ γὰρ τῷ μὴ ἐνηργηκέναι αὐ-
 τόν· οὐ γὰρ τὸ μανθάνειν, ὥσπερ τὸ πληγῆναι,

ἐν ἀντιλήψει ὃν καὶ γνωρίσει, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὄραν.

21. τίνι οὖν γνωριοῦμεν τὸ πάσχειν; οὐ γὰρ δὴ τῇ ἐνεργείᾳ τῇ παρ' ἄλλου, εἰ ὁ τὴν ἐνέργειαν παραδεξάμενος αὐτοῦ ἐποιήσατο διαδεξάμενος. ἀλλ' 5 ἄρα ὅπου μὴ ἐνέργεια, πείσις δὲ μόνον; τί οὖν, εἰ κάλλιον γίγνωιτο, ἢ δὲ ἐνέργεια τὸ χεῖρον ἔχει; ἢ εἰ κατὰ κακίαν ἐνεργοῖ τις καὶ ἄρχοι εἰς ἄλλον ἀκολάστως; ἢ οὐδὲν κωλύει ἐνέργειαν εἶναι φά- λην καὶ πείσιν καλήν. τίνι οὖν διοριοῦμεν; ἄρα 10 τῷ τὸ μὲν εἰς ἄλλον παρ' αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄφ' ἑτέρου ἐν ἄλλῳ; τί οὖν, εἰ ἐξ αὐτοῦ μὲν, μὴ εἰς ἄλλον δέ, οἷον τὸ νοεῖν, τὸ δοξάζειν; τὸ δὲ θερμοανθῆναι παρ' αὐτοῦ διανοηθέντος ἢ θυμωθέντος ἐκ δόξης μηθενὸς ἐξωθεν προσελθόντος. ἢ τὸ μὲν ποιεῖν, 15 εἴτε ἐν αὐτῷ εἴτε εἰς ἄλλο τι ὄν, κίνημα ἐξ αὐτοῦ. ἢ οὖν ἐπιθυμία τί καὶ πᾶσα ὄρεξις; ἢ ἡ ὄρεξις κινεῖται ἀπὸ τοῦ ὀρεκτοῦ, εἰ μὴ τις μὴ προσποιῶ τὸ ἄφ' οὗ κεκίνηται, ὅτι δὲ μετ' ἐκείνο ἐγήγερται. τί οὖν διαφέρει τοῦ πεπληῆσθαι ἢ ὥσθεντα κατε- 20 νεχθῆναι; ἀλλ' ἄρα διαιρετέον τὰς ὀρέξεις λέγοντα τὰς μὲν ποιήσεις, ὅσαι νῶν ἐπόμεναι, τὰς δὲ ὁλκὰς οὐσας πείσεις, τὸ δὲ πάσχειν οὐ τῷ παρ' ἑτέρου ἢ παρ' ἑαυτοῦ — ἀπείη γὰρ ἂν τι ἐν ἑαυτῷ — ἀλλ' ὅταν μηδὲν συμβαλλόμενον αὐτὸ ὑπομείνῃ 25 ἀλλοιῶσιν τὴν μὴ εἰς οὐσίαν ἄγουσαν, ἣτις ἐξίστησι πρὸς τὸ χεῖρον ἢ μὴ πρὸς τὸ βέλτιον, τὴν τοιαύτην ἀλλοιῶσιν πείσιν καὶ τὸ πάσχειν ἔχειν; ἀλλ' εἰ τὸ θερμαίνεσθαι θερμοότητά ἐστιν ἴσχειν, εἴη δὲ τῷ μὲν εἰς οὐσίαν συντελοῦν, τῷ δὲ μή, τὸ 30 αὐτὸ πάσχειν καὶ οὐ πάσχειν ἔσται. καὶ πῶς οὐ τὸ θερμαίνεσθαι διττόν; ἢ τὸ θερμαίνεσθαι, ὅταν

εἰς οὐσίαν συντελῇ, καὶ τότε ἄλλου πάσχοντος εἰς οὐσίαν συντελέσει, οἷον θερμαινομένου τοῦ χαλκοῦ καὶ πάσχοντος, ἡ δὲ οὐσία ὁ ἀνδριάς, ὅς οὐκ αὐτὸς ἐθερμαίνεται, ἀλλ' ἡ κατὰ συμβεβηκός. εἰ οὖν καλ-
 5 λίων ὁ χαλκὸς ἀπὸ τοῦ θερμαίνεσθαι ἢ κατὰ τὸ θερμαίνεσθαι, οὐδὲν κωλύει πάσχειν λέγειν· διτ-
 τὸν γὰρ εἶναι τὸ πάσχειν, τὸ μὲν ἐν τῷ χειρὸν γίνεσθαι, τὸ δ' ἐν τῷ βέλτιον, ἢ οὐδέτερον.

22. οὐκοῦν γίνεται τὸ πάσχειν τῷ ἔχειν ἐν
 10 αὐτῷ κίνησιν τὴν κατὰ τὸ ἀλλοιοῦσθαι ὁπωσοῦν· καὶ τὸ ποιεῖν οὖν ἢ ἔχειν ἐν αὐτῷ κίνησιν τὴν ἀπόλυτον παρ' αὐτοῦ ἢ τὴν τελευτῶσαν εἰς ἄλλο ἀπ' αὐτοῦ ὁρμωμένην ἀπὸ τοῦ λεγομένου ποιεῖν. καὶ κίνησις μὲν ἐπ' ἀμφοῖν, ἡ δὲ διαφορὰ ἡ διαι-
 15 ροῦσα τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν τὸ μὲν ποιεῖν, καθ' ὅσον ποιεῖν, ἀπαθὲς τηροῦσα, τὸ δὲ πάσχειν ἐν τῷ διατίθεσθαι ἐτέρως ἢ πρότερον εἶχε, τῆς τοῦ πάσχοντος οὐσίας οὐδὲν εἰς οὐσίαν προσλαμ-
 βανούσης, ἀλλὰ ἄλλου ὄντος τοῦ πάσχοντος, ὅταν
 20 τις οὐσία γίνηται. γίνεται τοίνυν τὸ αὐτὸ ἐν σχέσει τινὶ ποιεῖν, ἐν ἄλλῃ δὲ πάσχειν. παρὰ μὲν γὰρ τῷδε θεωρούμενον ποιεῖν ἔσται, κίνησις οὐσα ἢ αὐτή, παρὰ δὲ τῷδε πάσχειν, ὅτι τάδε οὕτως δια-
 τίθεται, ὥστε κινδυνεύειν ἄμφω πρὸς τι εἶναι,
 25 ὅσα τοῦ ποιεῖν πρὸς τὸ πάσχειν, (εἰ μὲν παρὰ τούτῳ, τὸ αὐτὸ ποιεῖν, εἰ δὲ παρὰ τῷδε, πάσχειν), καὶ θεωρούμενον ἐκάτερον οὐ καθ' αὐτό, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ποιούντος καὶ πάσχοντος 'οὗτος κινεῖ καὶ οὗτος κινεῖται' καὶ δύο κατηγορίαι ἐκάτερον· καὶ
 80 'οὗτος δίδωσι τῷδε κίνησιν, οὗτος δὲ λαμβάνει', ὥστε λῆψις καὶ δόσις καὶ πρὸς τι. ἢ εἰ ἔχοι ὁ λαβών, ὥσπερ λέγεται ἔχειν χρῶμα, διὰ τί οὐ καὶ

ἔχει κίνησιν; καὶ ἡ ἀπόλυτος κίνησις, οἷον ἡ του
 βαδίζειν, ἔχει βάδισιν καὶ ἔχει δὲ νόησιν. ἐπισκε-
 πτέον δέ, εἰ τὸ προνοεῖν ποιεῖν, εἰ καὶ τὸ προ-
 νοίας τυγχάνειν πάσχειν· εἰς ἄλλο γὰρ καὶ περὶ
 p. 587 ἄλλου ἢ πρόνοια. ἥ οὐδὲ τὸ προνοεῖν ποιεῖν, καὶ 5
 εἰ περὶ ἄλλου τὸ νοεῖν, ἥ ἐκεῖνο πάσχειν. ἥ οὐδὲ
 τὸ νοεῖν ποιεῖν· οὐ γὰρ εἰς αὐτὸ τὸ νοούμενον,
 ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ· οὐδὲ ποιήσις ὅλως οὐδὲ δεῖ
 πάσας ἐνεργείας ποιήσεις λέγειν οὐδὲ ποιεῖν τι·
 κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἡ ποιήσις. τί οὖν; εἰ βαδίζων 10
 ἴχνη εἰργάσατο, οὐ λέγομεν πεποιηκέναι; ἀλλ' ἐκ
 τοῦ εἶναι αὐτὸν ἄλλο τι. ἥ ποιεῖν κατὰ συμβεβη-
 κὸς καὶ τὴν ἐνέργειαν κατὰ συμβεβηκὸς, ὅτι μὴ
 πρὸς τοῦτο ἑώρα· ἐπεὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων ποιεῖν
 λέγομεν, οἷον τὸ πῦρ θερμαίνειν καὶ ἐνήργησε τὸ 15
 φάρμακον·. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αἴλις.

23. περὶ δὲ τοῦ ἔχειν, εἰ τὸ ἔχειν πολλαχῶς,
 διὰ τί οὐ πάντες οἱ τρόποι τοῦ ἔχειν εἰς ταύτην
 τὴν κατηγορίαν ἀναχθῇσονται; ὥστε καὶ τὸ ποσόν,
 ὅτι ἔχει μέγεθος, καὶ τὸ ποιόν, ὅτι ἔχει χρῶμα, 20
 καὶ ὁ πατήρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅτι ἔχει [υἷόν, καὶ ὁ
 υἱός, ὅτι ἔχει] πατέρα, καὶ ὅλως κτήματα. εἰ δὲ
 τὰ μὲν ἄλλα ἐν ἐκείναις, ὅπλα δὲ καὶ ὑποδήματα
 καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα, πρῶτον μὲν ζητήσκειν ἄν
 τις, διὰ τί, καὶ διὰ τί ἔχων μὲν αὐτὰ μίαν ἄλλην 25
 κατηγορίαν ποιεῖ, καίων δὲ ἡ τέμνων ἡ κατορύτ-
 των ἡ ἀποβάλλων οὐκ ἄλλην ἢ ἄλλας; εἰ δ' ὅτι
 περικέεται, καὶ ἰμάτιον κέηται ἐπὶ κλίνης, ἄλλη
 κατηγορία ἔσται, καὶ κεκαλυμμένος ἢ τις. εἰ δὲ
 κατὰ τὴν καθέξιν αὐτὴν καὶ τὴν ἔξιν, δηλονότι 30
 καὶ τὰ ἄλλα πάντα [τὰ] κατὰ τὸ ἔχειν λεγόμενα
 καὶ εἰς ἔξιν αὐτά, ὅπου ποτὲ ἢ ἔξις, ἀνακτέον· οὐ

γὰρ διοίσει κατὰ τὸ ἐχόμενον. εἰ μέντοι ποιότητα
 ἔχειν οὐ δεῖ λέγειν, ὅτι ἤδη ποιότης εἴρηται, οὐδὲ
 ποσότητα ἔχειν, ὅτι ποσότης, οὐδὲ μέρη ἔχειν, ὅτι
 οὐσία εἴρηται· διὰ τί δὲ ὅπλα ἔχειν εἰρημένης οὐ-
 5 σίας, ἐν ᾗ ταῦτα; οὐσία γὰρ ὑπόδημα καὶ ὅπλα.
 πῶς δ' ὁλως ἀπλοῦν καὶ μιᾶς κατηγορίας ὅδε
 ὅπλα ἔχει; τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἀπλίσθαι. ἔπειτα p. 588
 πότερον ἐπὶ ζῶντος μόνον ἢ καὶ ἀνδριᾶς ἢ, ὅτῳ
 ταῦτα; ἄλλως γὰρ ἐκότερον ἔχειν δοκεῖ καὶ ἴσως
 10 ὁμωνύμως· ἐπεὶ καὶ τὸ ἔστηκεν ἐπ' ἀμφοῖν οὐ
 ταυτόν. ἔτι καὶ τὸ ἐν ὀλίγοις πῶς εὐλογον ἔχειν
 κατηγορίαν γενικὴν ἄλλην;

24. ἐπὶ δὲ τοῦ κείσθαι, ἐν ὀλίγοις καὶ αὐτὸ
 ὄν** ἀνακεῖσθαι, καθῆσθαι· καίτοι οὐ κείσθαι ἀπλῶς
 15 λεγομένων. ἀλλὰ 'πῶς κεῖνται' καὶ 'κεῖται ἐν σχή-
 ματι τοιῷδε'. καὶ τὸ μὲν σχῆμα ἄλλο· τοῦ δὲ
 κείσθαι τί ἄλλο σημαίνοντος ἢ 'ἐν τόπῳ ἐστίν',
 εἰρημένου τοῦ σχήματος καὶ τοῦ τόπου, τί δεῖ εἰς
 ἐν δύο κατηγορίας συνάπτειν; ἔπειτα, εἰ μὲν τὸ
 20 κάθηται ἐνεργεῖαν σημαίνει, ἐν ταῖς ἐνεργείαις
 τακτέον, εἰ δὲ πάθος, ἐν τῷ πεπονθέναι ἢ πάσχειν.
 τὸ δὲ ἀνάκειται τί ἄλλο ἢ ἄνω κεῖται, ὥσπερ καὶ
 τὸ κάτω κεῖται ἢ μεταξὺ κεῖται. διὰ τί δὲ ἀνα-
 κλίσεως οὐσης ἐν τῷ πρὸς τι οὐχὶ καὶ ὁ ἀνακεί-
 25 μενος ἐκεῖ; ἐπεὶ καὶ τοῦ δεξιοῦ ὄντος ἐκεῖ καὶ
 ὁ δεξιὸς ἐκεῖ καὶ ὁ ἀριστερός. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ
 τούτων.

25. πρὸς δὲ τοὺς τέτταρας τιθέντας καὶ τε-
 τραχῶς διαιροῦντας εἰς ὑποκείμενα καὶ ποιά καὶ
 30 πῶς ἔχοντα καὶ πρὸς τί πως ἔχοντα, καὶ κοινόν τι
 ἐπ' αὐτῶν τιθέντας καὶ ἐνὶ γένει περιλαμβάνον-
 τας τὰ πάντα, ὅτι μὲν κοινόν τι καὶ ἐπὶ πάντων

ἐν γένος λαμβάνουσι, πολλὰ ἂν τις λέγοι. καὶ γὰρ
 ὡς ἀσύνητον αὐτοῖς καὶ ἄλογον τὸ τί τοῦτο καὶ
 οὐκ ἐφαρμόττον ἀσωμάτοις καὶ σώμασι· καὶ δια-
 φορὰς οὐ καταλελοίπασιν, αἷς τὸ τί διαιρήσουσι·
 καὶ τὸ τί τοῦτο ἢ ὄν ἢ μὴ ὄν ἐστίν. εἰ μὲν οὖν 5
 ὄν, ἐν τι τῶν εἰδῶν ἐστίν· εἰ δὲ μὴ ὄν, ἐστὶ τὸ
 ὄν μὴ ὄν — καὶ μυρία ἑτέρα. ταῦτα μὲν οὖν ἐν
 τῷ παρόντι ἐατέον, αὐτὴν δὲ τὴν διαίρεσιν ἐπι-
 σκεπτέον. ὑποκείμενα μὲν γὰρ πρῶτα τάξαντες
 καὶ τὴν ὕλην ἐνταῦθα τῶν ἄλλων προτάξαντες 10
 τὴν πρώτην αὐτοῖς δοκοῦσαν ἀρχὴν συντάττουσι
 p. 589 τοῖς μετὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. καὶ πρῶτον μὲν τὰ
 πρότερα τοῖς ὑστέροις εἰς ἓν ἄγουσιν, οὐχ οἷόν τε
 ὄν ἐν γένει τῷ αὐτῷ τὸ μὲν πρότερον, τὸ δὲ ὕστε-
 ρον εἶναι. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἐν οἷς τὸ πρότερον 15
 καὶ τὸ ὕστερον, τὸ ὕστερον παρὰ τοῦ προτέρου
 λαμβάνει τὸ εἶναι, ἐν δὲ τοῖς ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος
 τὸ ἴσον εἰς τὸ εἶναι ἕκαστον ἔχει παρὰ τοῦ γένους,
 εἴπερ τοῦτο δεῖ γένος εἶναι τὸ ἐν τῷ τί ἐστὶ τῶν
 εἰδῶν κατηγορούμενον· ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ φήσουσι 20
 παρὰ τῆς ὕλης, οἶμαι, τοῖς ἄλλοις τὸ εἶναι ὑπάρ-
 χειν. ἔπειτα τὸ ὑποκείμενον ἐν ἀριθμοῦντες οὐ
 τὰ ὄντα ἐξαριθμοῦνται, ἀλλ' ἀρχὰς τῶν ὄντων
 ζητοῦσι· διαφέρει δὲ ἀρχὰς λέγειν καὶ αὐτά. εἰ δὲ
 ὄν μὲν μόνον τὴν ὕλην φήσουσι, τὰ δ' ἄλλα πάθη 25
 τῆς ὕλης, οὐκ ἐχρῆν τοῦ ὄντος καὶ τῶν ἄλλων ἐν
 τι γένος προτάττειν· μᾶλλον δ' ἂν βέλτιον αὐτοῖς
 ἐλέγετο, εἰ τὸ μὲν οὐσίαν, τὰ δ' ἄλλα πάθη, καὶ
 διηροῦντο ταῦτα. τὸ δὲ καὶ λέγειν τὰ μὲν ὑπο-
 κείμενα, τὰ δὲ τὰ ἄλλα, ἐνὸς ὄντος τοῦ ὑποκει- 30
 μένου καὶ διαφορὰν οὐκ ἔχοντος, ἀλλ' ἢ τῷ μεμε-
 ρίσθαι, ὥσπερ ὄγκον εἰς μέρος — καίτοι οὐδὲ

μεμερίσθαι τῷ συνεχῇ λέγειν τὴν οὐσίαν βέλτιον λέγειν ἢν τὸ ὑποκείμενον.

26. ὅλως δὲ τὸ προτάττειν ἀπάντων, ὃ δυνάμει ἐστίν, ἀλλὰ μὴ ἐνέργειαν πρὸ δυνάμεως τάττειν, παντάπασιν ἀτοπώτατον. οὐδὲ γὰρ ἐστὶ τὸ δυνάμει εἰς ἐνέργειαν ἐλθεῖν ποτε τάξεως ἀρχὴν ἔχοντος ἐν τοῖς οὖσι τοῦ δυνάμει· οὐ γὰρ δὴ αὐτὸ ἑαυτὸ ἄξει, ἀλλὰ δεῖ ἢ πρὸ αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐνεργεῖα καὶ οὐκέτι τοῦτο ἀρχή, ἢ, εἰ ἅμα λέγοιεν, ἐν
- 10 τύχαις θήσονται τὰς ἀρχάς. ἔπειτα, εἰ ἅμα, διὰ τί οὐκ ἐκεῖνο προτάττουσι; καὶ διὰ τί τοῦτο μᾶλλον ὄν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο; εἰ δὲ ὕστερον ἐκεῖνο, πῶς; οὐ γὰρ δὴ ἡ ὕλη τὸ εἶδος γεννᾷ, ἡ ἄποιος τὸ ποιόν, οὐδ' ἐκ τοῦ δυνάμει ἐνέργεια· ἐνυπηρχε
- 15 γὰρ ἂν τὸ ἐνεργεῖα καὶ οὐχ ἀπλοῦν ἔτι. καὶ ὁ θεὸς δεύτερος αὐτοῖς τῆς ὕλης· καὶ γὰρ σῶμα ἐξ ὕλης ὄν καὶ εἶδους. καὶ πόθεν αὐτῷ τὸ εἶδος; εἰ δὲ καὶ ἄνευ τοῦ ὕλην ἔχειν, ἀρχοειδῆς ὢν καὶ λόγος ἀσώματος ἂν εἴη ὁ θεὸς καὶ τὸ ποιητικὸν p. 590
- 20 ἀσώματον. εἰ δὲ καὶ ἄνευ τῆς ὕλης ἐστὶ τὴν οὐσίαν σύνθετος, ἄτε σῶμα ὢν, ἄλλην ὕλην τὴν τοῦ θεοῦ εἰσάξουσιν. ἔπειτα πῶς ἀρχὴ ἡ ὕλη σῶμα οὖσα; οὐ γὰρ ἐστὶ σῶμα μὴ οὐ πολλὰ εἶναι· καὶ πᾶν σῶμα ἐξ ὕλης καὶ ποιότητος. εἰ δὲ ἄλλως
- 25 τοῦτο τὸ σῶμα, ὁμωνύμως λέγουσι σῶμα τὴν ὕλην. εἰ δὲ κοινὸν ἐπὶ σώματος τὸ τριχῇ διάστατον, μαθηματικὸν λέγουσιν· εἰ δὲ μετὰ ἀντιτυπίας τὸ τριχῇ, οὐχ ἐν λέγουσιν. ἔπειτα ἡ ἀντιτυπία ποῖον ἢ παρὰ ποιότητος. καὶ πόθεν ἡ ἀντιτυπία; πόθεν
- 30 δὲ τὸ τριχῇ διάστατον, ἢ τίς διέστησεν; οὐ γὰρ ἐν τῷ λόγῳ τοῦ τριχῇ διαστάτου ἡ ὕλη, οὐδ' ἐν τῷ τῆς ὕλης τὸ τριχῇ διάστατον. μετασχοῦσα τοίνυν

μεγέθους οὐκέτ' ἂν ἀπλοῦν εἴη. ἔπειτα πόθεν ἡ
 ἔνωσις; οὐ γὰρ δὴ αὐτὸ ἔνωσις, ἀλλὰ μετοχῇ ἐνό-
 τητος. ἐχρῆν δὴ λογίσασθαι, ὥς οὐκ ἔστι δυνατόν
 προτάττειν ἀπάντων ὄγκον, ἀλλὰ τὸ ἄογκον καὶ
 τὸ ἔν, καὶ ἐκ τοῦ ἐνὸς ἀρξαμένους εἰς τὰ πολλὰ 5
 τελευτᾶν καὶ ἐξ ἀμεγέθους εἰς μεγέθη, εἰ γε οὐκ
 ἔστι πολλὰ εἶναι μὴ ἐνὸς ὄντος, οὐδὲ μέγεθος μὴ
 ἀμεγέθους· εἰ γε τὸ μέγεθος ἐν οὐ τῷ αὐτὸ ἐν,
 ἀλλὰ τῷ μετέχειν τοῦ ἐν καὶ κατὰ σύμβασιν. δεῖ
 τοίνυν εἶναι τὸ πρῶτως καὶ κυρίως πρὸ τοῦ κατὰ 10
 σύμβασιν· ἢ πῶς ἢ σύμβασις; καὶ ζητεῖν, τίς ὁ
 τρόπος τῆς συμβάσεως· τάχα γὰρ ἂν εὖρον τὸ μὴ
 κατὰ συμβεβηκός ἐν. λέγω δὲ κατὰ συμβεβηκός,
 ὅτῳ μὴ αὐτὸ ἐν, ἀλλὰ παρ' ἄλλου.

27. ἐχρῆν δὲ καὶ ἄλλως τηροῦντας τὴν ἀρχὴν 15
 τῶν πάντων ἐν τῷ τιμίῳ μὴ τὸ ἄμορφον μηδὲ τὸ
 παθητὸν μηδὲ τὸ ζωῆς ἄμοιρόν καὶ ἀνόητον καὶ
 σκοτεινὸν καὶ τὸ ἀόριστον τίθεσθαι ἀρχήν, καὶ
 τούτῳ ἀναφέρειν καὶ τὴν οὐσίαν. ὁ γὰρ θεὸς
 p. 591 αὐτοῖς εὐπρεπείας ἔνεκεν ἐπειςάγεται παρὰ τε τῆς 20
 ὕλης ἔχων τὸ εἶναι καὶ σύνθετος καὶ ὕστερος,
 μᾶλλον δὲ ὕλη πως ἔχουσα. ἔπειτα εἰ ὑποκείμε-
 νον, ἀνάγκη ἄλλο εἶναι, ὃ ποιοῦν εἰς αὐτὴν ἔξω
 ὢν αὐτῆς παρέχει αὐτὴν ὑποκεῖσθαι τοῖς παρ' αὐ-
 τοῦ πεμπομένοις εἰς αὐτήν. εἰ δ' ἐν τῇ ὕλῃ καὶ 25
 αὐτὸς εἴη ὑποκείμενος καὶ αὐτὸς σὺν αὐτῇ γενό-
 μενος, οὐκέτι ὑποκείμενον τὴν ὕλην παρῆξεται οὐδὲ
 μετὰ τῆς ὕλης αὐτὸς ὑποκείμενον· τίτι γὰρ ὑπο-
 κείμενα ἔσται οὐκέτι ὄντος τοῦ παρῆξοντος ὑπο-
 κείμενα αὐτὰ ἀπάντων καταναλωθέντων εἰς τὸ 30
 λεγόμενον ὑποκείμενον; πρὸς τι γὰρ τὸ ὑποκει-
 μενον, οὐ πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ πρὸς τὸ ποιοῦν

εἰς αὐτὸ κείμενον. καὶ τὸ ὑποκείμενον ὑπόκειται
 πρὸς τὸ οὐχ ὑποκείμενον· εἰ [δὲ] τοῦτο, πρὸς τὸ
 ἔξω· ὥστε παραλελειμμένον ἂν εἴη τοῦτο. εἰ δὲ
 οὐδὲν δέονται ἄλλου ἔξωθεν, αὐτὸ δὲ πάντα δύνα-
 5 ται γίνεσθαι σχηματιζόμενον, ὥσπερ ὁ τῇ ὀρχήσει
 πάντα αὐτὸν ποιῶν, οὐκέτ' ἂν ὑποκείμενον εἴη,
 ἀλλ' αὐτὸ τὰ πάντα. ὥς γὰρ ὁ ὀρχηστὴς οὐχ ὑπο-
 κείμενου τοῖς σχήμασιν — ἐνέργεια γὰρ αὐτοῦ τὰ
 ἄλλα — οὕτως οὐδὲ ἦν λέγουσιν ὕλην ἔσται τοῖς
 10 πᾶσιν ὑποκείμενον, εἰ τὰ ἄλλα παρ' αὐτῆς εἴη·
 μᾶλλον δὲ οὐδὲ τὰ ἄλλα ὅλως ἔσται, εἰ γέ πως
 ἔχουσα ὕλη τὰ ἄλλα, ὥς πως ἔχων ὁ ὀρχούμενος
 τὰ σχήματα. εἰ δὲ τὰ ἄλλα οὐκ ἔσται, οὐδὲ ὅλως
 ὑποκείμενον αὕτη οὐδὲ τῶν ὄντων ἢ ὕλη, ἀλλὰ
 15 ὕλη μόνον οὕσα τούτῳ αὐτῷ οὐδὲ ὕλη· πρὸς τι
 γὰρ ἢ ὕλη. τὸ γὰρ πρὸς τι πρὸς ἄλλο καὶ ἐκ τοῦ
 αὐτοῦ γένους, οἷον διπλάσιον πρὸς ἡμισυ, οὐκ
 οὐσία πρὸς διπλάσιον· ὃν δὲ πρὸς μὴ ὃν πῶς
 πρὸς τι, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός; τὸ δὲ καθ' αὐτὸ
 20 ὃν καὶ ἢ ὕλη ὃν πρὸς ὃν. εἰ γὰρ δύναμὶς ἐστίν,
 ὃ μέλλει ἔσεσθαι, ἐκεῖνο δὲ μὴ οὐσία, οὐδ' ἂν
 αὕτη οὐσία· ὥστε συμβαίνει αὐτοῖς αἰτιωμένοις
 τοὺς ἐκ μὴ οὐσιῶν οὐσίας ποιοῦντας αὐτοὺς ποιεῖν
 ἐξ οὐσίας μὴ οὐσίαν· ὁ γὰρ κόσμος καθ' ὅσον
 25 κόσμος οὐκ οὐσία. ἄτοπον δὲ τὴν μὲν ὕλην τὸ
 ὑποκείμενον οὐσίαν, τὰ δὲ σώματα μὴ μᾶλλον
 οὐσίας, καὶ τούτων μᾶλλον μὴ τὸν κόσμον οὐσίαν,
 ἀλλ' ἢ μόνον, καθ' ὅσον μόριον αὐτοῦ, οὐσίαν·
 καὶ τὸ ζῶον μὴ παρὰ τῆς ψυχῆς ἔχειν τὴν οὐσίαν,
 30 παρὰ δὲ τῆς ὕλης μόνον, καὶ τὴν ψυχὴν πάθημα
 ὕλης καὶ ὕστερον. παρὰ τίνος οὖν ἔσχευ ἢ ὕλη
 τὸ ἐψυχῶσθαι, καὶ ὅλως τῆς ψυχῆς ἢ ὑπόστασις;

πῶς δὲ ἡ ὕλη ὅτε μὲν σώματα γίνεται, ἄλλο δὲ αὐτῆς ψυχὴ; καὶ γὰρ εἰ ἄλλοθεν προσλοι τὸ εἶδος, οὐδαμῇ ψυχὴ ἂν γένοιτο ποιότητος προσελθούσης τῇ ὕλῃ, ἀλλὰ σώματα ἄψυχα. εἰ δέ τι αὐτὴν πλάττοι καὶ ψυχὴν ποιοῖ, πρὸ τῆς γινομένης ψυχῆς ἔσται ἡ ποιοῦσα ψυχὴ. 5

p. 592

28. ἀλλὰ γὰρ πολλῶν ὄντων τῶν λεγομένων πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τούτων μὲν παυστέον, μὴ καὶ ἄτοπον ἢ τὸ πρὸς οὕτω φανεράν ἀτοπίαν φιλονεικεῖν, δεικνύντα, ὅτι τὸ μὴ ὄν ὥς τὸ μάλι- 10 στα ὄν προτάττουσι καὶ τὸ ὕστατον πρῶτον. αἰτίου δὲ ἡ αἰσθησις αὐτοῖς ἡγεμὼν γενομένη καὶ πιστὴ εἰς ἀρχῶν καὶ τῶν ἄλλων θέσιν· τὰ γὰρ σώματα νομίσαντες εἶναι τὰ ὄντα, εἴτα αὐτῶν τὴν μεταβολὴν εἰς ἄλληλα φοβηθέντες τὸ μένον ὑπ' αὐτὰ 15 τοῦτο ᾤκηθησαν τὸ ὄν εἶναι, ὥσπερ ἂν εἰ τις μᾶλλον τὸν τόπον ἢ τὰ σώματα νομίσειεν εἶναι τὸ ὄν, ὅτι οὐ φθίρεται ὁ τόπος, νομίσας. καίτοι καὶ οὗτος αὐτοῖς μένει, ἔδει δὲ οὐ τὸ ὅπως οὖν μένον νομίσαι τὸ ὄν, ἀλλὰ ἰδεῖν πρότερον, τίνα δεῖ προσ- 20 εἶναι τῷ ἀληθῶς ὄντι, οἷς οὖσιν ὑπάρχει καὶ τὸ αἰεὶ μένειν. οὐδὲ γὰρ, εἰ σκιὰ αἰεὶ μένοι παρακολουθοῦσα ἀλλοιουμένῳ ἄλλῳ, μᾶλλον ἔστιν ἢ ἐκείνο· τό τε αἰσθητὸν μετ' ἐκείνου καὶ ἄλλων πολλῶν τῷ πληθύνει μᾶλλον ἂν τὸ ὅλον ὄν εἴη, ἢ ἓν τι τῶν ἐν 25 ἐκείνῳ. εἰ δὲ δὴ καὶ τὸ ὅλον, ὑποβάθρα ἐκείνο μὴ ὄν πῶς ἂν ἐκείνο; πάντων τε θαυμαστότατον τὸ τῇ αἰσθήσει πιστουμένους ἕκαστα τὸ μὴ τῇ αἰσθήσει ἀλωτὸν τίθεσθαι ὄν· οὐδὲ γὰρ ὀρθῶς τὸ ἀντιτυπὲς αὐτῇ διδόασιν· ποιότης γὰρ τοῦτο. εἰ δὲ 30 τῷ νῶ λέγουσι λαβεῖν, ἄτοπος ὁ νοῦς οὗτος ὁ τὴν ὕλην αὐτοῦ προτάξας καὶ τὸ ὄν αὐτῇ δεδωκώς,

ἀλλ' οὐχ αὐτῷ. οὐκ ὦν οὖν ὁ νοῦς αὐτοῖς πῶς
 ἂν πιστὸς εἴη περὶ τῶν κυριαστέρων αὐτοῦ λέγων
 καὶ οὐδαμῇ αὐτοῖς συγγενῆς ὢν; ἀλλὰ περὶ μὲν
 ταύτης τῆς φύσεως καὶ τῶν ὑποκειμένων ἱκανῶς
 5 καὶ ἐν ἄλλοις.

29. τὰ δὲ ποιά αὐτοῖς ἕτερα μὲν δεῖ εἶναι τῶν
 ὑποκειμένων, καὶ λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν αὐτὰ δεύ-
 τερα κατηγορθέον. εἰ τοίνυν ἕτερα, δεῖ αὐτὰ καὶ
 ἀπλᾶ εἶναι· εἰ τοῦτο, μὴ σύνθετα· εἰ τοῦτο, μὴδ'
 10 ὕλην ἔχειν, ἣ ποιά· εἰ τοῦτο, ἀσώματα εἶναι καὶ
 δραστήρια· ἣ γὰρ ὕλη πρὸς τὸ πάσχειν αὐτοῖς p. 593
 ὑπόκειται. εἰ δὲ σύνθετα, πρῶτον μὲν ἄτοπος ἡ
 διαίρεσις ἀπλᾶ καὶ σύνθετα ἀντιδιαστέλλουσα καὶ
 ταῦτα ὑφ' ἐν γένος, ἔπειτα ἐν θατέρῳ τῶν εἰδῶν
 15 τὸ ἕτερον τιθεῖσα, ὥσπερ ἂν [εἰ] τις διαιρῶν τὴν
 ἐπιστήμην τὴν μὲν γραμματικὴν λέγοι, τὴν δὲ
 γραμματικὴν καὶ ἄλλο τι. εἰ δὲ τὰ ποιά ὕλην
 ποιάν λέγοιεν, πρῶτον μὲν οἱ λόγοι αὐτοῖς ἐνυλοί,
 ἀλλ' οὐκ ἐν ὕλῃ γενόμενοι, σύνθετόν τι ποιή-
 20 σουσιν, ἀλλὰ πρὸ τοῦ συνθέτου ὃ ποιοῦσιν ἐξ
 ὕλης καὶ εἶδους ἔσονται· οὐκ ἄρα αὐτοὶ εἶδη οὐδὲ
 λόγοι. εἰ δὲ λέγοιεν μὴδὲν εἶναι τοὺς λόγους ἢ
 ὕλην πῶς ἔχουσιν, τὰ ποιά δηλονότι πῶς ἔχοντα
 ἐροῦσι καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ γένει τακτέον. εἰ δὲ
 25 ἦδε ἡ σχέσις ἄλλη, τίς ἡ διαφορά; ἢ δηλονότι τό
 πῶς ἔχειν ἐνταῦθα ὑπόστασις μᾶλλον· καίτοι εἰ
 μὴ κακεῖ ὑπόστασις, τί καταριθμοῦσιν ὥς ἐν γένος
 ἢ εἶδος; οὐ γὰρ δὴ ὑπὸ τὸ αὐτὸ τὸ μὲν ὄν, τὸ δὲ
 οὐκ ὄν δύναται εἶναι. ἀλλὰ τί τοῦτο τὸ ἐπὶ τῇ
 30 ὕλῃ πῶς ἔχον; ἢ γὰρ ὄν ἢ οὐκ ὄν. καὶ εἰ ὄν,
 πάντως ἀσώματον· εἰ δὲ οὐκ ὄν, μάτην λέγεται,
 καὶ ὕλη μόνον, τὸ δὲ ποιὸν οὐδέν. ἀλλ' οὐδὲ τό

πως ἔχον· ἔτι γὰρ μάλλον οὐκ ὄν. τὸ δὲ τέταρτον λεχθὲν καὶ πολλῶ μάλλον. μόνον ὃν ἄρα ὕλη. τίς οὖν τοῦτο φησιν; οὐ γὰρ δὴ αὐτὴ ἡ ὕλη· εἰ μὴ ἄρα αὐτή, πῶς γὰρ ἔχουσα ὁ νοῦς — καίτοι τό πως ἔχουσα προσθήκη κενή — ἡ ὕλη ἄρα λέγει 5 ταῦτα καὶ καταλαμβάνει. καὶ εἰ μὲν ἔλεγεν ἔμφορα, θαῦμα ἂν ἦν, πῶς καὶ νοεῖ καὶ ψυχῆς ἔργα ποιεῖ οὔτε νοῦν οὔτε ψυχὴν ἔχουσα· εἰ δ' ἀφρόνως λέγοι αὐτὴν τιθεῖσα ὃ μὴ ἔστι μηδὲ δύναται, τίνι ταύτην δεῖ ἀνατιθέναι τὴν ἀφροσύνην; ἢ, εἰ 10 ἔλεγεν αὐτή· νῦν δὲ οὔτε λέγει ἐκείνη, ὃ τε λέγων πολὺ τὸ παρ' ἐκείνης ἔχων λέγει, ὅλος μὲν ὢν ἐκείνης, εἰ καὶ μόνον ψυχὴν ἔχει, ἀγνοῖα δὲ αὐτοῦ καὶ δυνάμεως τῆς λέγειν τάληθ' περὶ τῶν τοιούτων δυναμένης. 15

30. ἐν δὲ τοῖς πως ἔχουσιν ἄτοπον μὲν ἴσως τὰ πως ἔχοντα τρίτα τίθεσθαι ἢ ὁπωσοῦν τάξεως ἔχει, ἐπειδὴ περὶ τὴν ὕλην πως ἔχοντα πάντα. ἀλλὰ διαφορὰν τῶν πως ἔχόντων φήσουσιν εἶναι p. 594 καὶ ἄλλως πως ἔχειν τὴν ὕλην ὥδι καὶ οὕτως, 20 ἄλλως δὲ ἐν τοῖς πως ἔχουσι, καὶ ἔτι τὰ μὲν ποιά περὶ τὴν ὕλην πως ἔχοντα, τὰ ἰδίως δὲ πως ἔχοντα περὶ τὰ ποιά. ἀλλὰ τῶν ποιῶν αὐτῶν οὐδὲν ἢ ὕλης πως ἐχούσης ὄντων πάλιν τὰ πως ἔχοντα ἐπὶ τὴν ὕλην αὐτοῖς ἀνατρέχει καὶ περὶ τὴν ὕλην 25 ἔσται. πῶς δὲ ἐν τό πως ἔχον πολλῆς διαφορᾶς ἐν αὐτοῖς οὔσης; πῶς γὰρ τὸ τρίπηχυ καὶ τὸ λευκὸν εἰς ἓν, τοῦ μὲν ποσοῦ, τοῦ δὲ ποιοῦ ὄντος; πῶς δὲ τὸ ποτὲ καὶ τὸ ποῦ; πῶς δὲ ὅλως πως ἔχοντα τὸ χθὲς καὶ τὸ πέρυσιν καὶ τὸ ἐν Ἀνκεῖω 30 καὶ Ἀκαδημίᾳ; καὶ ὅλως πῶς δὲ ὁ χρόνος πως ἔχων; οὔτε γὰρ αὐτὸς οὔτε τὰ ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ,

οὔτε τὰ ἐν τῷ τόπῳ οὔτε ὁ τόπος. τὸ δὲ ποιεῖν
 πῶς πως ἔχον; ἐπεὶ οὐδ' ὁ ποιῶν πῶς ἔχων, ἀλλὰ
 μᾶλλον πῶς ποιῶν ἢ ὅλως οὐκ ὄν, ἀλλὰ ποιῶν
 μόνον· καὶ ὁ πάσχων οὐ πῶς ἔχων, ἀλλὰ μᾶλλον
 5 πῶς πάσχων ἢ ὅλως πάσχων οὕτως. ἴσως δ' ἂν
 μόνον ἀρμόσει ἐπὶ τοῦ κελθεῖν τὸ πῶς ἔχον καὶ
 ἐπὶ τοῦ ἔχειν· ἐπὶ δὲ τοῦ ἔχειν οὐ πῶς ἔχον, ἀλλὰ
 ἔχον. τὸ δὲ πρὸς τι εἰ μὲν μὴ ὑφ' ἐν τοῖς ἄλλοις
 ἐτίθεσαν, ἕτερος λόγος ἦν ἂν ζητούντων, εἴ τινα
 10 διδόασιν ὑπόστασιν ταῖς τοιαύταις σχέσεσι, πολλα-
 χοῦ οὐ διδόντων. ἔτι δ' ἐν γένει τῷ αὐτῷ ἐπι-
 γενόμενον πρᾶγμα τοῖς ἡδὴ οὔσιν ἄτοπον συντάτ-
 τειν εἰς ταυτόν γένος τοῖς πρότερον οὔσι· δεῖ γὰρ
 πρότερον ἐν καὶ δύο εἶναι, ἵνα καὶ ἡμισυ καὶ δι-
 15 πλάσιον. περὶ δὲ τῶν ὅσοι ἄλλως τὰ ὄντα ἢ τὰς
 ἀρχὰς τῶν ὄντων ἔθεντο, εἴτε ἄπειρα εἴτε πεπερα-
 σμένα, εἴτε σώματα εἴτε ἀσώματα, ἢ καὶ τὸ συναμ-
 φότερον, χωρὶς περὶ ἐκάστων ἔξεστι ζητεῖν λαμ-
 βάνουσι καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀρχαίων πρὸς τὰς δόξας
 20 αὐτῶν εἰρημένα.

II.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΩΝ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

1. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν λεγομένων δέκα γενῶν p. 595
 ἐπέσκεπται, εἴρηται δὲ καὶ περὶ τῶν εἰς ἐν ἀγόν-
 των γένος τὰ πάντα τέτταρα ὑπὸ τὸ ἐν οἶον εἶδη
 25 τιθεμένων, ἀκόλουθον ἂν εἴη εἰπεῖν, τί ποτε
 ἡμῖν περὶ τούτων φαίνεται τὰ δοκοῦντα ἡμῖν πει-
 ρωμένοις εἰς τὴν Πλάτωνος ἀνάγειν δόξαν. εἰ μὲν
 οὖν ἐν ἔδει τίθεσθαι τὸ ὄν, οὐδὲν ἂν ἔδει ζητεῖν,
 οὔτ' εἰ γένος ἐν ἐπὶ πᾶσιν, οὔτε εἰ γένη μὴ ὑφ'

ἓν, οὐτ' εἰ ἀρχάς, οὔτε εἰ τὰς ἀρχάς καὶ γένη τὰς
 αὐτὰς δεῖ τίθεσθαι, οὔτε εἰ τὰ γένη καὶ ἀρχάς τὰ
 αὐτά, ἢ τὰς μὲν ἀρχάς ἀπάσας καὶ γένη, τὰ δὲ
 γένη οὐκ ἀρχάς, ἢ ἀνάπαλιν, ἢ ἐφ' ἑκατέρων τινὰς 5
 μὲν ἀρχάς καὶ γένη καὶ τινὰ γένη καὶ ἀρχάς, ἢ
 ἐπὶ μὲν τῶν ἐτέρων πάντα καὶ θάτερα, ἐπὶ δὲ τῶν
 ἐτέρων τινὰ καὶ θάτερα. ἐπεὶ δὲ οὐχ ἓν φαμεν
 τὸ ὄν — διότι δέ, εἴρηται καὶ τῷ Πλάτῳ καὶ
 ἐτέροις — ἀναγκαῖον ἴσως γίγνεται καὶ περὶ τού-
 των ἐπισκέψασθαι πρότερον εἰς μέσον θέντας, τίνα 10
 ἀριθμὸν λέγομεν καὶ πῶς. ἐπεὶ οὖν περὶ τοῦ
 ὄντος ἢ τῶν ὄντων ζητοῦμεν, ἀναγκαῖον πρῶτον
 παρ' αὐτοῖς διελέσθαι τάδε, τί τε τὸ ὄν λέγομεν,
 περὶ οὗ ἢ σκέψις ὀρθῶς [ἂν] γίνοιτο νυνί, καὶ τί
 δοκεῖ μὲν ἄλλοις εἶναι ὄν, γινόμενον δὲ αὐτὸ λέ- 15
 γομεν εἶναι, ὄντως δὲ οὐδέποτε ὄν. δεῖ δὲ νοεῖν
 ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων διηρημένα οὐχ ὥς γένους τοῦ
 τι εἰς ταῦτα διηρημένου, οὐδ' οὕτως οἰεσθαι τὸν
 p. 596 Πλάτωνα πεποιημέναι. γελοῖον γὰρ ὑφ' ἓν θέσθαι
 τὸ ὄν τῷ μὴ ὄντι, ὥσπερ ἂν εἴ τις Σωκράτη ὑπὸ 20
 τὸ αὐτὸ θεῖτο καὶ τὴν τούτου εἰκόνα. τὸ γὰρ διε-
 λέσθαι ἐνταῦθά ἐστι τὸ ἀφορίσαι καὶ χωρὶς θεῖναι,
 καὶ τὸ δόξαν ὄν εἶναι εἰπεῖν οὐκ εἶναι ὄν, ὑπο-
 δεῖξαντα αὐτοῖς ἄλλο τὸ ὥς ἀληθῶς ὄν εἶναι. καὶ
 προστιθεὶς τῷ ὄντι τὸ ἀεὶ ὑπέδειξεν, ὥς δεῖ τὸ 25
 ὄν τοιοῦτον εἶναι, οἷον μηδέποτε ψεύδεσθαι τὴν
 τοῦ ὄντος φύσιν. περὶ δὲ τούτου τοῦ ὄντος λέ-
 γοντες καὶ περὶ τούτου ὥς οὐχ ἑνὸς ὄντος σκεψό-
 μεθα· ὕστερον δέ, εἰ δοκεῖ, καὶ περὶ γενέσεως
 καὶ τοῦ γινομένου καὶ κόσμου αἰσθητοῦ τι ἐροῦμεν. 30
 2. ἐπεὶ οὖν οὐχ ἓν φαμεν, ἄρα ἀριθμὸν τινὰ;
 ἢ ἄπειρον· πῶς γὰρ διὰ τὸ οὐχ ἓν ἢ ἓν ἅμα καὶ

πολλὰ λέγομεν, καί τι ποικίλον ἐν τὰ πολλὰ εἰς
 ἐν ἔχον; ἀνάγκη τοίνυν τοῦτο τὸ οὕτως ἐν ἡ τῷ
 γένει ἐν εἶναι, εἶδη δ' αὐτοῦ τὰ ὄντα, οἷς πολλὰ
 καὶ ἐν, ἡ πλείω ἐνὸς γένει, ὅφ' ἐν δὲ τὰ πάντα,
 5 ἡ πλείω μὲν γένει, μηδὲν δὲ ἄλλο ὑπ' ἄλλο, ἀλλ'
 ἕκαστον περιεκτικὸν τῶν ὑπ' αὐτό, εἴτε καὶ αὐτῶν
 γενῶν ἐλαττόνων ὄντων ἡ εἰδῶν καὶ ὑπὸ τούτοις
 ἀτόμων, συντελεῖν ἅπαντα εἰς μίαν φύσιν καὶ ἐκ
 πάντων τῷ νοητῷ κόσμῳ, ὃν δὴ λέγομεν τὸ ὄν,
 10 τὴν σύστασιν εἶναι. εἰ δὴ τοῦτο, οὐ μόνον γένει
 ταῦτα εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀρχὰς τοῦ ὄντος ἅμα ὑπάρ-
 χειν· γένει μὲν, ὅτι ὑπ' αὐτὰ ἄλλα γένει ἐλάττω
 καὶ εἶδη μετὰ τοῦτο καὶ ἄτομα· ἀρχὰς δέ, εἰ τὸ
 ὄν οὕτως ἐκ πολλῶν καὶ ἐκ τούτων τὸ ὅλον ὑπάρ-
 15 χει. εἰ μέντοι πλείω μὲν ἦν ἐξ ὧν, συνελθόντα
 δὲ τὰ ὅλα ἐποίει τὸ πᾶν, ἀλλ' οὐκ ἔχοντα ὑπ'
 αὐτά, ἀρχαὶ μὲν ἂν ἦσαν, γένει δὲ οὐκ ἂν· οἶον
 εἰ τις ἐκ τῶν τεσσάρων ἐποίει τὸ αἰσθητόν, πυρὸς
 καὶ τῶν τοιούτων· ταῦτα γὰρ ἀρχαὶ ἂν ἦσαν,
 20 γένει δὲ οὐ· εἰ μὴ ὁμωνύμως τὸ γένος. λέγοντες
 τοίνυν καὶ γένει τινα εἶναι, τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἀρχὰς,
 ἄρα τὰ μὲν γένει, ἕκαστον μετὰ τῶν ὑπ' αὐτό
 ὁμοῦ, μιγνύντες ἀλλήλοις τὸ ὅλον ἀποτελοῦμεν καὶ
 σύγκρασιν ποιούμεν ἀπάντων; ἀλλὰ δυνάμει, οὐκ
 25 ἐνεργείᾳ ἕκαστα οὐδὲ καθαρὸν αὐτὸ ἕκαστον ἔσται.
 ἀλλὰ τὰ μὲν γένει ἐάσομεν, τὰ δὲ καθ' ἕκαστον
 μίξομεν. τίνα οὖν ἔσται ἐφ' αὐτῶν τὰ γένει; ἡ
 ἔσται κἀκεῖνα ἐφ' αὐτῶν καὶ καθαρὰ, καὶ τὰ μι-
 χθέντα οὐκ ἀπολεῖ αὐτά. καὶ πῶς; ἡ ταῦτα μὲν
 30 εἰς ὕστερον· νῦν δ' ἐπεὶ συγκεχωρήκαμεν καὶ
 γένει εἶναι καὶ προσέτι καὶ τῆς οὐσίας ἀρχὰς καὶ
 τρόπον ἕτερον ἀρχὰς καὶ συνθέσεις, πρῶτον λε-

p. 597 κτέον πρὸς ἃ λέγομεν γένη καὶ πῶς διύσταμεν ἀπ' ἀλλήλων αὐτὰ καὶ οὐχ ὑφ' ἑν ἄγομεν, ὥσπερ ἐκ τύχης συνελθόντα καὶ ἑν τι πεποιηκότα· καίτοι πολλῶ εὐλογώτερον ὑφ' ἑν. ἥ, εἰ μὲν εἶδη οἷόν τε ἦν τοῦ ὄντος ἅπαντα εἶναι καὶ ἐφεξῆς τούτοις 5 τὰ ἄτομα καὶ μηδὲν τούτων ἔξω, ἦν ἂν ἴσως ποιεῖν οὕτως· ἐπειδὴ δὲ ἡ τοιαύτη θέσις ἀναίρεσις ἐστὶν αὐτοῖς — οὐδὲ γὰρ τὰ εἶδη εἶδη ἐσται, οὐδ' ὅλως πολλὰ ὑφ' ἑν, ἀλλὰ πάντα ἑν, μὴ ἑτέρου ἢ ἑτέρων ἔξω ἐκείνου τοῦ ἐνὸς ὄντων· πῶς γὰρ ἂν 10 πολλὰ ἐγένετο τὸ ἑν, ὥστε καὶ εἶδη γεννηῆσαι, εἰ μὴ τι ἦν παρ' αὐτὸ ἄλλο; οὐ γὰρ αὐτὸ πολλὰ, εἰ μὴ τις ὥς μέγεθος κερματιεῖ· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἕτερον τὸ κερματίζον. εἰ δ' αὐτὸ κερματιεῖ ἢ ὅλως διαιρήσει, πρὸ τοῦ διαιρεθῆναι ἐστὶ διηρημένον. 15 ταύτῃ μὲν οὖν καὶ δι' ἄλλα πολλὰ ἀποστατέον τοῦ γένος ἑν καὶ ὅτι οὐχ οἷόν τε ἕκαστον ὁτιοῦν ληφθὲν ἢ ὄν ἢ οὐσίαν λέγειν. εἰ δέ τις λέγοι ὄν, τῷ συμβεβηκέναι φήσει, οἷον εἰ λευκὸν λέγοι τὴν οὐσίαν· οὐ γὰρ ὅπερ λευκὸν λέγει. 20

3. πλείω μὲν δὴ λέγομεν εἶναι καὶ οὐ κατὰ τύχην πλείω. οὐκοῦν ἀφ' ἐνός. ἥ, εἰ καὶ ἀφ' ἐνός, οὐ κατηγορουμένου δὲ κατ' αὐτῶν ἑν τῷ εἶναι, οὐδὲν κωλύει ἕκαστον οὐχ ὁμοειδὲς ὄν ἄλλω χωρὶς αὐτὸ εἶναι γένος. ἄρ' οὖν ἔξωθεν τοῦτο 25 τῶν γενομένων γενῶν τὸ αἷτιον μὲν, μὴ κατηγορούμενον δὲ τῶν ἄλλων ἑν τῷ τί ἐστίν; ἢ τὸ μὲν ἔξω· ἐπέκεινα γὰρ τὸ ἑν, ὥς ἂν μὴ συναριθμούμενον τοῖς γένεσιν, εἰ δι' αὐτὸ τὰ ἄλλα, ἃ ἐπίσης ἀλλήλοισι εἰς τὸ γένη εἶναι. καὶ πῶς ἐκείνο οὐ 30 συναριθμῆται; ἢ τὰ ὄντα ζητοῦμεν, οὐ τὸ ἐπέκεινα. τοῦτο μὲν οὖν οὕτως· τί δὲ τὸ συναριθμούμενον;

- ἐφ' οὗ καὶ θαυμάσειεν ἂν τις, πῶς συναριθμοῦ-
 μενον τοῖς αἰτιατοῖς. ἢ, εἰ μὲν ὑφ' ἐν γένος αὐτὰ
 καὶ τὰ ἄλλα, ἄτοπον· εἰ δὲ οἷς αἴτιον συναριθ-
 μεῖται ὥς αὐτὸ τὸ γένος καὶ τὰ ἄλλα ἐφεξῆς καὶ
 5 ἔστι διάφορα τὰ ἐφεξῆς πρὸς αὐτὸ καὶ οὐ κατη-
 γορεῖται αὐτῶν ὥς γένος οὐδ' ἄλλο τι κατ' αὐτῶν,
 ἀνάγκη καὶ αὐτὰ γένη εἶναι ἔχοντα ὑφ' αὐτά· οὐδὲ
 γάρ, εἰ σὺ τὸ βαδίζειν ἐγέννας, ὑπὸ σὲ ὥς γένος τὸ
 βαδίζειν ἦν ἂν· καὶ εἰ μὴδὲν ἦν πρὸ αὐτοῦ ἄλλο
 10 ὥς γένος αὐτοῦ, ἦν δὲ τὰ μετ' αὐτό, γένος ἂν ἦν
 τὸ βαδίζειν ἐν τοῖς οὖσιν. ὅλως δὲ ἴσως οὐδὲ τὸ p. 598
 ἐν φατέον αἴτιον τοῖς ἄλλοις εἶναι, ἀλλ' οἶον μέρος
 αὐτοῦ καὶ οἶον στοιχεῖα αὐτοῦ καὶ πάντα μίαν
 φύσιν μεριζομένην ταῖς ἡμῶν ἐπινοαίαις, αὐτὸ δὲ
 15 εἶναι ὑπὸ δυνάμεως θαυμαστῆς ἐν εἰς πάντα καὶ
 φαινόμενον πολλὰ καὶ γινόμενον πολλὰ, οἶον ὅταν
 κινηθῇ, καὶ τὸ πολύχουν τῆς φύσεως ποιεῖν τὸ ἐν
 μὴ ἐν εἶναι, ἡμᾶς τε οἶον μοίρας αὐτοῦ προφέρου-
 τας ταύτας ἐν ἑκαστον τίθεσθαι καὶ γένος λέγειν
 20 ἀγνοοῦντας, ὅτι μὴ ὅλον ἅμα εἶδομεν, ἀλλὰ κατὰ
 μέρος προφέροντες πάλιν αὐτὰ συνάπτομεν οὐ
 δυνάμενοι ἐπὶ πολὺν χρόνον αὐτὰ κατέχειν σπεύ-
 δοντα πρὸς αὐτά. διὸ πάλιν μεθίεμεν εἰς τὸ ὅλον
 καὶ ἑῶμεν ἐν γενέσθαι, μᾶλλον δὲ ἐν εἶναι. ἀλλὰ
 25 ἴσως σαφέστερα ταῦτα ἔσται κἀκείνων ἐγνωσμένων,
 ἦν τὰ γένη λάβωμεν ὁπόσα· οὕτω γὰρ καὶ τὸ πῶς.
 ἀλλ' ἐπεὶ δεῖ λέγοντα μὴ ἀποφάσεις λέγειν, ἀλλὰ
 καὶ εἰς ἐννοιαν καὶ νόησιν ἵεναι τῶν λεγομένων,
 ὡδὲ ποιητέον·
- 30 4. εἰ τὴν σώματος φύσιν ἰδεῖν ἐβουλόμεθα,
 οἷον τί ἐστίν ἐν τῷδε τῷ ὅλῳ ἢ τοῦ σώματος αὐ-
 τοῦ φύσις, ἅρ' οὐ καταμαθόντες ἐπὶ τινος τῶν

μερῶν αὐτοῦ, οἶον ἐπὶ λίθου, ὥς ἐστι τὸ μὲν ὡς
 ὑποκείμενον αὐτοῦ, τὸ δὲ ὁπόσον αὐτοῦ, τὸ μέγε-
 θος, τὸ δὲ ὁποῖον, οἶον τὸ χρωμα, καὶ ἐπὶ παντὸς
 ἄλλου σώματος εἰποῖμεν ἄν, ὡς ἐν τῇ σώματος
 φύσει τὸ μὲν ἐστὶν οἶον οὐσία, τὸ δὲ ἐστὶ ποσόν, 5
 τὸ δὲ ποιόν, ὁμοῦ μὲν πάντα, τῷ δὲ λόγῳ δια-
 ρεθέντα εἰς τρία, καὶ σῶμα ἂν ἦν ἐν τὰ τρία;
 εἰ δὲ καὶ κίνησις αὐτοῦ παρῇν σύμφυτος τῇ συ-
 στάσει, καὶ τοῦτο ἂν συνηριθμήσαμεν, καὶ τὰ
 τέτταρα ἦν ἂν ἔν, καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐν ἀπήρτιστο 10
 πρὸς τὸ ἐν καὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν τοῖς ἅπασιν. τὸν
 αὐτὸν δὴ τρόπον, ἐπειδὴ περὶ οὐσίας νοητῆς καὶ
 τῶν ἐκεῖ γενῶν καὶ ἀρχῶν ὁ λόγος ἐστίν, ἀφε-
 λόντας χρὴ τὴν ἐν τοῖς σώμασι γένεσιν καὶ τὴν δι'
 αἰσθησεως κατανόησιν καὶ τὰ μεγέθη — οὕτω γὰρ 15
 καὶ τὸ χωρὶς καὶ τὸ διεστηκότα ἀπ' ἀλλήλων
 εἶναι — λαβεῖν τινα νοητὴν ὑπόστασιν καὶ ὡς
 ἀληθῶς ὄν καὶ μᾶλλον ἔν. ἐν ᾧ καὶ τὸ θαῦμα πῶς
 πολλὰ καὶ ἐν τὸ οὕτως ἔν· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν σω-
 μάτων συγκεχώρηται τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλὰ εἶναι· 20
 καὶ γὰρ εἰς ἄπειρον τὸ αὐτὸ καὶ ἕτερον τὸ χρωμα
 p. 599 καὶ τὸ σχῆμα ἕτερον· καὶ γὰρ χωρίζεται· εἰ δὲ
 τις λάβοι ψυχὴν μίαν, ἀδιάστατον, ἀμεγέθη,
 ἀπλούστατον, ὡς δόξει τῇ πρώτῃ τῆς διανοίας ἐπι-
 βολῇ, πῶς ἂν τις ἐλπίσειε πολλὰ εὐρήσειν πάλιν 25
 αὐτῇ; καίτοι νομίσας εἰς τοῦτο τελευτᾶν, ὅτε διη-
 ρεῖτο τὸ ζῶον εἰς σῶμα καὶ ψυχὴν, καὶ σῶμα μὲν
 πολυειδὲς καὶ σύνθετον καὶ ποικίλον, τὴν δὲ ψυ-
 χὴν ἐθάρρει ὡς ἀπλοῦν εὐρὼν ἀναπαύσασθαι τῆς
 πορείας ἐλθὼν ἐπ' ἀρχήν. ταύτην τοίνυν τὴν ψυ- 30
 χὴν, ἐπειδήπερ ἐκ τοῦ νοητοῦ τόπου προεχειρίσθη
 ἡμῖν, ὡς ἐκεῖ τὸ σῶμα ἐκ τοῦ αἰσθητοῦ, λάβωμεν,

πῶς τὸ ἐν τοῦτο πολλά ἐστι, καὶ πῶς τὰ πολλὰ
ἐν ἐστίν, οὐ σύνθετον ἐν ἐκ πολλῶν, ἀλλὰ μία
φύσις πολλά· διὰ γὰρ τούτου ληφθέντος καὶ φανε-
ροῦ γενομένου καὶ τὴν περὶ τῶν γενῶν τῶν ἐν
5 τῷ ὄντι ἔφαμεν ἀλήθειαν φανερὰν ἔσεσθαι.

5. πρῶτον δὲ τοῦτο ἐνθυμητέον, ὥς, ἐπειδὴ
τὰ σώματα, οἷον τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, ἑκα-
στον αὐτῶν πολλά ἐστι καὶ χρώμασι καὶ σχήμασι
καὶ μεγέθεσι καὶ εἶδεσι μερῶν καὶ ἄλλο ἄλλοθι,
10 ἔρχεται δὲ τὰ πάντα ἐξ ἐνός, ἢ παντάπασιν ἐξ
ἐνός ἢ ἕξει πάντη παντὸς ἐνός· ἢ μᾶλλον μὲν
ἐνός ἢ οἷον τὸ ἐξ αὐτοῦ, ὥστε καὶ μᾶλλον ὄντος
ἢ τὸ γενόμενον· ὅσῳ γὰρ πρὸς ἐν ἢ ἀπόστασις,
τόσῳ καὶ πρὸς ὄν. ἐπεὶ οὖν ἐξ ἐνός μὲν, οὐχ
15 οὕτω δὲ ἐνός, ὥς πάντη ἐν ἢ αὐτοέν — οὐ γὰρ
ἂν διεστηκὸς πληθὸς ἐποίει — λείπεται εἶναι ἐκ
πληθους ἐνός. τὸ δὲ ποιοῦν ἦν ψυχὴ· τοῦτο ἄρα
πληθὸς ἐν. τί οὖν; τὸ πληθὸς οἱ λόγοι τῶν γινο-
μένων; ἄρ' οὖν αὐτὸ μὲν ἄλλο, οἱ λόγοι δὲ ἄλλοι;
20 ἢ καὶ αὐτὴ λόγος καὶ κεφάλαιον τῶν λόγων καὶ
ἐνέργεια αὐτῆς κατ' οὐσίαν ἐνεργούσης οἱ λόγοι·
ἢ δὲ οὐσία δυνάμεις τῶν λόγων. πολλὰ μὲν δὴ
οὕτω τοῦτο τὸ ἐν ἐξ ὧν εἰς ἄλλα ποιεῖ δεδειγμένον.
τί δ' εἰ μὴ ποιοῖ, ἀλλὰ τις αὐτὴν μὴ ποιοῦσαν
25 λαμβάνει ἀναβαίνων αὐτῆς εἰς τὸ μὴ ποιοῦν; οὐ
πολλὰς καὶ ἐνταῦθα εὐρήσει δυνάμεις; εἶναι μὲν
γὰρ αὐτὴν πᾶς ἂν τις συγχωρήσειεν· ἄρα δὲ ταύ-
τον ὥς εἰ καὶ λίθον ἔλεγεν εἶναι; ἢ οὐ ταυτόν.
ἀλλ' ὅμως κακεῖ ἐπὶ τοῦ λίθου τὸ εἶναι τῷ λίθῳ p. 600
30 ἦν οὐ τὸ εἶναι, ἀλλὰ τὸ λίθῳ εἶναι· οὕτω καὶ
ἐνταῦθα τὸ εἶναι ψυχῇ μετὰ τοῦ εἶναι ἔχει τὸ ψυχῇ
εἶναι. ἄρ' οὖν ἄλλο τὸ εἶναι, ἄλλο δὲ τὸ λοιπόν,

ὁ συμπληροῦ τὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν; καὶ τὸ μὲν ὄν, διαφορὰ δὲ ποιεῖ τὴν ψυχὴν; ἢ τι ὄν μὲν ἢ ψυχὴ, οὐ μέντοι οὕτως, ὥς ἄνθρωπος λευκός, ἀλλ' ὥς τις οὐσία μόνον· τοῦτο δὲ ταῦτόν τῳ μὴ ἔξωθεν τῆς οὐσίας ἔχειν ὃ ἔχει.

5

6. ἀλλ' ἄρα οὐκ ἔξωθεν μὲν ἔχει τῆς ἑαυτῆς οὐσίας, ἵνα ἢ μὲν κατὰ τὸ εἶναι ἢ, ἢ δὲ κατὰ τὸ τοιόνδε εἶναι; ἀλλ' εἰ κατὰ τὸ τοιόνδε εἶναι καὶ ἔξωθεν τὸ τοιόνδε, οὐ τὸ ὅλον καθ' ὃ ψυχὴ ἔσται οὐσία, ἀλλὰ κατὰ τι, καὶ μέρος αὐτῆς οὐσία, ἀλλ' οὐ τὸ ὅλον οὐσία. ἔπειτα τὸ εἶναι αὐτῇ τί ἔσται ἄνευ τῶν ἄλλων; ἢ λίθος; ἢ δεῖ τοῦτο εἶναι αὐτῆς ἐν τῳ εἶναι οἶον πηγὴν καὶ ἀρχὴν, μᾶλλον δὲ πάντα, ὅσα αὐτῇ· καὶ ζωὴν τοίνυν καὶ συνάμφω ἔν. ἄρ' οὖν οὕτως ἔν, ὥς ἕνα λόγον; ἢ τὸ ὑποκεί- 15 μενον ἔν· οὕτω δὲ ἔν, ὥς αὐτὸ δύο ἢ καὶ πλείω, ὅσα ἐστὶν ἢ ψυχὴ τὰ πρῶτα· ἢ οὖν οὐσία καὶ ζωὴ, ἢ ἔχει ζωὴν. ἀλλ' εἰ ἔχει, τὸ ἔχον καθ' αὐτὸ οὐκ ἐν ζωῇ, ἢ τε ζωὴ οὐκ ἐν οὐσίᾳ. ἀλλ' εἰ μὴ ἔχει θάτερον τὸ ἕτερον, λεκτέον ἔν ἅμφω. ἢ ἔν καὶ 20 πολλὰ καὶ τοσαῦτα, ὅσα ἐμφαίνεται ἐν τῳ ἐνί, καὶ ἔν ἑαυτῳ, πρὸς δὲ τὰ ἄλλα πολλὰ, καὶ ἔν μὲν ὄν, ποιοῦν δὲ ἑαυτὸ ἐν τῇ οἶον κινήσει πολλά, καὶ ὅλον ἔν, οἶον δὲ θεωρεῖν ἐπιχειροῦν ἑαυτὸ πολλά· ὥσπερ γὰρ οὐκ ἀνέχεται ἑαυτοῦ τὸ ὄν ἔν εἶναι 25 πάντα θυνάμενον, ὅσα ἐστίν. ἢ δὲ θεωρία αἰτία τοῦ φανῆναι αὐτὸ πολλά, ἵνα νοήσῃ· ἐὰν γὰρ ἔν φανῇ, οὐκ ἐνόησεν, ἀλλ' ἔστιν ἡδη ἐκεῖνο.

7. τίνα οὖν ἐστὶ καὶ πόσα τὰ ἐνορώμενα; ἐπεὶ δὴ ἐν ψυχῇ εὗρομεν οὐσίαν ἅμα καὶ ζωὴν καὶ 30 τοῦτο κοινὸν ἢ οὐσία ἐπὶ πάσης ψυχῆς, κοινὸν δὲ καὶ ἡ ζωὴ, ζωὴ δὲ καὶ ἐν νῳ, ἐπεισαγαγόντες καὶ

τὸν νοῦν καὶ τὴν τούτου ζωὴν, κοινὸν τὸ ἐπὶ
πάσῃ ζωῇ τὴν κίνησιν ἔν τι γένος θησόμεθα, οὐ- p. 601
σίαν δὲ καὶ κίνησιν τὴν πρώτην ζωὴν οὕσαν δύο
γένη θησόμεθα. καὶ γὰρ εἰ ἔν, χωρίζει αὐτὰ τῇ
5 νοήσει τὸ ἔν οὐχ ἔν εὐρών· ἢ οὐκ ἂν δυνηθεῖη
χωρίσαι. ὅρα δὲ καὶ ἐν ἄλλοις σαφῶς τοῦ εἶναι
τὴν κίνησιν ἢ τὴν ζωὴν χωριζομένην, εἰ καὶ μὴ ἐν
τῷ ἀληθινῷ εἶναι, ἀλλὰ τῇ σκιᾷ καὶ τῷ ὁμωνύμῳ
τοῦ εἶναι. ὥς γὰρ ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ ἀνθρώπου
10 πολλὰ ἑλλείπει καὶ μάλιστα τὸ κύριον, ἢ ζωὴ,
οὕτω καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς τὸ εἶναι σκιὰ τοῦ εἶναι
ἀφηρημένον τοῦ μάλιστα εἶναι, ὃ ἐν τῷ ἀρχετύπῳ
ἦν ζωή. ἀλλ' οὖν ἔσχομεν ἐντεῦθεν χωρίσαι τοῦ
ζῆν τὸ εἶναι καὶ τοῦ εἶναι τὸ ζῆν. ὄντος μὲν δὴ
15 εἶδη πολλὰ καὶ [ἔν] γένος· κίνησις δὲ οὔτε ὑπὸ
τὸ ὄν τακτέα οὔτ' ἐπὶ τῷ ὄντι, ἀλλὰ μετὰ τοῦ
ὄντος, εὐρεθεῖσα ἐν αὐτῷ οὐχ ὥς ἐν ὑποκει-
μένῳ· ἐνέργεια γὰρ αὐτοῦ καὶ οὐδέτερον ἄνευ
τοῦ ἐτέρου ἢ ἐπινόα, καὶ αἱ δύο φύσεις μία· καὶ
20 γὰρ ἐνεργεία τὸ ὄν, οὐ δύναμις. καὶ εἰ χωρὶς
μὲντοι ἑκάτερον λάβοις, καὶ ἐν τῷ ὄντι κίνησις
φανήσεται καὶ ἐν τῇ κινήσει τὸ ὄν, οἶον καὶ
ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ὄντος ἑκάτερον χωρὶς εἶχε θάτερον,
ἀλλ' ὅμως ἡ διάνοια δύο φησὶ καὶ εἶδος ἑκάτερον
25 διπλοῦν ἔν. κινήσεως δὲ περὶ τὸ ὄν φανείσης οὐκ
ἐξιστάσης τὴν ἐκείνου φύσιν, μᾶλλον δ' ἐν τῷ
εἶναι οἶον τέλειον ποιούσης, αἰετὶς τῆς τοιαύτης
φύσεως ἐν τῷ οὕτω κινεῖσθαι μενούσης, εἴ τις μὴ
στάσιν ἐπεισάγοι, ἀτοπώτερος ἂν εἴη τοῦ μὴ κίνη-
30 σιν διδόντος· προχειροτέρα γὰρ ἢ τῆς στάσεως
περὶ τὸ ὄν ἐννοία καὶ νόησις τῆς περὶ τὴν κίνησιν
οὔσης· τὸ γὰρ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως καὶ ἔνα

λόγον ἔχον ἐκεῖ. ἔστω δὴ καὶ στάσις ἐν γένος ἔτε-
 ρον ὃν κινήσεως, ὅπου καὶ ἐναντίον ἂν φανείη.
 τοῦ δὲ ὄντος ὡς ἑτερον, πολλαχῇ δῆλον ἂν εἴη καὶ
 διότι, εἰ τῷ ὄντι ταῦτόν εἴη, οὐ μᾶλλον τῆς κινή- 5
 σεως ταῦτόν τῷ ὄντι. διὰ τί γὰρ ἡ μὲν στάσις
 τῷ ὄντι ταῦτόν, ἡ δὲ κίνησις οὐ, ξωή τις αὐτοῦ
 καὶ ἐνέργεια καὶ τῆς οὐσίας καὶ αὐτοῦ τοῦ εἶναι;
 ἀλλ' ὥσπερ ἐχωρίζομεν τὴν κίνησιν αὐτοῦ ὡς ταῦ-
 τόν τε καὶ οὐ ταῦτόν αὐτῷ καὶ ὡς δύο ἄμφω ἐλέ-
 γομεν καὶ αὖ ἐν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν στάσιν 10
 χωριοῦμεν αὐτοῦ καὶ αὖ οὐ χωριοῦμεν τοσοῦτον
 χωρίζοντες τῷ νῷ, ὅσον ἄλλο γένος θίεσθαι ἐν τοῖς
 οὐσίῃ. ἢ εἰ συνάγοιμεν πάντη εἰς ἐν τὴν στάσιν
 καὶ τὸ ὄν, μηδὲν μηδαμῇ διαφέρειν λέγοντες τό
 τε ὃν τῇ κινήσει ὡσαύτως, τὴν στάσιν καὶ τὴν 15
 κίνησιν διὰ μέσου τοῦ ὄντος εἰς ταῦτόν συνάξομεν,
 καὶ ἔσται ἡμῖν ἡ κίνησις καὶ ἡ στάσις ἓν.

p. 602

8. ἀλλὰ χρὴ τρία ταῦτα τίθεσθαι, εἴπερ ὁ
 νοῦς χωρὶς ἑκαστον νοεῖ. ἅμα δὲ νοεῖ καὶ τίθησιν,
 εἴπερ νοεῖ, καὶ ἔστιν, εἴπερ νενόηται. οἷς μὲν γὰρ 20
 τὸ εἶναι μετὰ ὕλης ἐστὶ, τούτων οὐκ ἐν τῷ νῷ τὸ
 εἶναι. ἀλλ' ἔστιν ἄνυλα. ἃ δ' ἐστὶν ἄνυλα, εἰ νενόηται,
 τοῦτ' ἔστιν αὐτοῖς τὸ εἶναι. ἴδε δὴ νοῦν καθαρὸν
 καὶ βλέπον εἰς αὐτὸν ἀτενίσας, μὴ ὄμμασι τούτοις
 δεδορκώς. ὁρᾷς δὴ οὐσίας ἐστῖαν καὶ φῶς ἐν αὐτῷ 25
 ἄνυλον καὶ ὡς ἔσθηκεν ἐν αὐτῷ καὶ ὡς διέσθηκεν
 ὁμοῦ ὄντα καὶ ζωὴν μένουσαν καὶ νόησιν οὐκ ἐνερ-
 γοῦσαν εἰς τὸ μέλλον, ἀλλ' εἰς τὸ ἤδη, μᾶλλον δὲ
 τὸ αἰὲ ἤδη καὶ τὸ παρὸν αἰεῖ, καὶ ὡς νοῶν ἐν ἑαυτῷ
 καὶ οὐκ ἔξω. ἐν μὲν οὖν τῷ νοεῖν ἡ ἐνέργεια καὶ 30
 ἡ κίνησις, ἐν δὲ τῷ ἑαυτὸν ἡ οὐσία καὶ τὸ ὄν.
 ὢν γὰρ νοεῖ καὶ ὄντα ἑαυτὸν καὶ εἰς ὃ οἶον ἔπε-

ρείδετο ὄν. ἡ μὲν γὰρ ἐνέργεια ἡ εἰς αὐτὸν οὐκ
 οὐσία, εἰς ὃ δὲ καὶ ἀφ' οὗ τὸ ὄν· τὸ γὰρ βλεπό-
 μενον τὸ ὄν, οὐχ ἡ βλέψις· ἔχει δὲ καὶ αὕτη τὸ
 εἶναι, ὅτι ἀφ' οὗ καὶ εἰς ὃ ὄν. ἐνεργεία δὲ ὄν,
 5 οὐ δύναμει, συνάπτει πάλιν αὐτὰ δύο καὶ οὐ
 χωρίζει, ἀλλὰ ποιεῖ ἑαυτὸν ἐκεῖνο καὶ κεῖνο ἑαυτόν.
 ὄν δὲ τὸ πάντων ἐδραιότατον καὶ περὶ ὃ τὰ ἄλλα
 τὴν στάσιν ὑπεστήσατο καὶ ἔχει οὐκ ἐπακτόν, ἀλλ'
 ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ. ἔστι δὲ καὶ εἰς ὃ λήγει ἡ
 10 νόησις οὐκ ἀρξαμένη στάσις, καὶ ἀφ' οὗ ὠρμηται
 οὐχ ὁρμήσασα στάσις· οὐ γὰρ ἐκ κινήσεως κίνησις
 οὐδ' εἰς κίνησιν. ἔτι δὲ ἡ μὲν ιδέα ἐν στάσει
 πέρας οὐσα νοῦ, ὃ δὲ νοῦς αὐτῆς ἡ κίνησις, ὥστε
 ἐν πάντα, καὶ κίνησις καὶ στάσις, καὶ δι' ὅλων
 15 ὄντα γένη καὶ ἕκαστον τῶν ὕστερόν τι ὄν καὶ τις
 στάσις καὶ τις κίνησις. τρία δὴ ταῦτα ιδῶν τις,
 ἐν προσβολῇ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως γεγεννημένος,
 καὶ τῷ παρ' αὐτῷ ὄντι τὸ ὄν καὶ τοῖς ἄλλοις ιδῶν
 τὰ ἄλλα, τὴν κίνησιν τὴν ἐν αὐτῷ τῇ ἐν αὐτῷ
 20 κινήσει, καὶ τῇ στάσει τὴν στάσιν, καὶ ταῦτα
 ἐκείνοις ἐφαρμόσας, ὁμοῦ μὲν γενομένοις καὶ οἶον
 συγκεχυμένοις συμμίξας οὐ διακρίνων, οἶον δ'
 ὀλίγον διαστήσας καὶ ἐπισχὼν καὶ διακρίνας εἰσι-
 δὼν ὄν καὶ στάσιν καὶ κίνησιν, τρία ταῦτα καὶ
 25 ἕκαστον ἐν, ἄρ' οὐχ ἕτερα ἀλλήλων εἴρηκε καὶ p. 603
 διέστησεν ἐν ἑτερότητι καὶ εἶδε τὴν ἐν τῷ ὄντι
 ἑτερότητα τρία τιθεὶς καὶ ἐν ἕκαστον, πάλιν δὲ
 ταῦτα εἰς ἐν καὶ ἐν ἐνὶ καὶ πάντα ἐν, εἰς ταυτόν
 αὐτὸν συνάγων καὶ βλέπων ταυτότητα εἶδε γενομένην
 80 καὶ οὐσαν; οὐκοῦν πρὸς τρισὶν ἐκείνοις ἀνάγκη
 δύο ταῦτα προστιθέναι, ταυτόν, θάτερον, ὥστε
 τὰ πάντα γένη γίγνεσθαι πέντε πᾶσι, καὶ ταῦτα

διδόντα τοῖς μετὰ ταῦτα τὸ ἑτέροισ καὶ ταῦτοῖς
 εἶναι· καὶ τι γὰρ ταῦτόν καὶ τι ἕτερον ἑκαστον·
 ἀπλῶς γὰρ ταῦτόν καὶ ἕτερον ἄνευ τοῦ τι ἐν γένει
 ἂν εἶη. καὶ πρῶτα δὲ γένη, ὅτι μηδὲν αὐτῶν κατη-
 γορήσεις ἐν τῷ τί ἐστι. τὸ γὰρ ὄν κατηγορήσεις 5
 αὐτῶν· ὄντα γάρ· ἀλλ' οὐχ ὥς γένος· οὐ γὰρ
 ὅπερ ὄν τι· οὐδ' αὖ τῆς κινήσεως οὐδὲ τῆς στά-
 σεως· οὐ γὰρ εἶδη τοῦ ὄντος· ὄντα γὰρ τὰ μὲν
 ὥς εἶδη αὐτοῦ, τὰ δὲ μετέχοντα αὐτοῦ· οὐδ' αὖ
 τὸ ὄν μετέχον τούτων ὥς γενῶν αὐτοῦ, οὐδὲ γὰρ 10
 ἐπαναβέβηκεν αὐτῷ οὐδὲ πρότερα τοῦ ὄντος.

9. ἀλλ' ὅτι μὲν ταῦτα γένη πρῶτα, ἐκ τούτων
 ἂν τις, ἴσως δὲ καὶ ἄλλων, βεβαιώσαιο· ὅτι δὲ
 μόνα ταῦτα καὶ οὐκ ἄλλα πρὸς τούτοις, πῶς ἂν
 τις πιστεύσεις; διὰ τί γὰρ οὐ καὶ τὸ ἐν; διὰ τί δ' 15
 οὐ τὸ ποσόν; καὶ τὸ ποιὸν δέ; τὸ δὲ πρὸς τι καὶ
 τὰ ἄλλα, ἅπερ ἤδη ἕτεροι κατηγοροῦνται; τὸ μὲν
 οὖν ἐν, εἰ μὲν τὸ πάντως ἐν, ὃ μηδὲν ἄλλο πρόσ-
 εστι, μὴ ψυχῇ, μὴ νοῦς, μὴ ὅτιοῦν, οὐδενὸς ἂν
 κατηγοροῖτο τοῦτο, ὥστε οὐδὲ γένος· εἰ δὲ τὸ 20
 προσὸν τῷ ὄντι, ἐφ' οὗ τὸ ἐν ὄν λέγομεν, οὐ πρῶ-
 τως ἐν τοῦτο. ἔτι ἀδιάφορον ὄν αὐτοῦ πῶς ἂν
 ποιήσειεν εἶδη; εἰ δὲ τοῦτο μὴ, οὐ γένος. πῶς
 γὰρ καὶ διαιρήσεις; διαιρῶν γὰρ πολλὰ ποιήσεις·
 ὥστε αὐτὸ τὸ ἐν πολλὰ ἐστὶ καὶ ἀπολεῖ ἑαυτό, 25
 εἰ ἐθέλοι γένος εἶναι. ἔπειτά τι προσθήσεις διαι-
 ρῶν εἰς εἶδη· οὐ γὰρ ἂν εἶεν διαφοραὶ ἐν τῷ ἐν,
 ὥσπερ εἰσὶ τῆς οὐσίας. ὄντος μὲν γὰρ δέχεται ὁ
 νοῦς εἶναι διαφοράς, ἐνὸς δὲ πῶς; εἴτα ἐκάστοτε
 p. 604 μετὰ τῆς διαφορᾶς δύο τιθεὶς ἀναιρεῖς τὸ ἐν, ἐπελ- 30
 περ πανταχοῦ ἢ μονάδος προσθήκη τὸ πρότερον
 ποσὸν ἀφανίζει. εἰ δὲ τις λέγοι τὸ ἐπὶ τῷ ὄντι

ἔν καὶ το ἐπὶ κινήσει ἔν καὶ τοῖς ἀλλοῖς κοινὸν
 εἶναι, εἰς μὲν ταῦτὸν ἄγων τὸ ὄν καὶ τὸ ἔν, ἐν
 ᾧ λόγῳ τὸ ὄν οὐκ ἐποίει τῶν ἄλλων γένος, ὅτι μὴ
 ὅπερ [ὄν] ὄντα, ἀλλ' ἕτερον τρόπον ὄντα, οὕτως
 5 οὐδὲ τὸ ἔν κοινὸν ἐπ' αὐτῶν ἔσται, ἀλλὰ τὸ μὲν
 πρῶτως, τὸ δὲ ἄλλως. εἰ δὲ μὴ πάντων λέγοι
 ποιεῖν, ἀλλὰ ἔν τι ἐφ' ἑαυτοῦ, ὥσπερ τὰ ἄλλα,
 εἰ μὲν ταῦτὸν αὐτῷ τὸ ὄν καὶ τὸ ἔν, ἤδη τοῦ ὄν-
 τος ἡριθιμημένου ἐν τοῖς γένεσιν ὄνομα εἰσάγει.
 10 εἰ δὲ ἔν ἐκάτερον, τινὰ φύσιν λέγει, καὶ εἰ μὲν
 προστίθῃσί τι, ἔν λέγει, εἰ δὲ μηδέν, ἐκείνο, ὃ
 οὐδενὸς κατηγορεῖται, πάλιν αὖ λέγει. εἰ δὲ τὸ
 τῷ ὄντι συνόν, εἰπομεν μὲν, ὅτι οὐ πρῶτως ἔν
 λέγει. ἀλλὰ τί κωλύει πρῶτως εἶναι τοῦτο ἐξηρη-
 15 μένου ἐκείνου τοῦ παντελῶς ἔν; καὶ γὰρ τὸ ὄν
 μετ' ἐκείνο λέγομεν ὄν καὶ ὄν πρῶτως ὄν. ἢ ὅτι
 οὐκ ἦν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὄν ἢ, εἴπερ ἦν, οὐκ ἂν ἦν
 πρῶτως [ὄν]. τούτου δὲ τὸ πρὸ αὐτοῦ ἔν. ἔπειτα
 χωρισθὲν τῇ νοήσει τοῦ ὄντος διαφορὰς οὐκ ἔχει.
 20 ἔπειτα ἐν τῷ ὄντι, εἰ μὲν ἐπακολουθήμα αὐτοῦ,
 καὶ πάντων καὶ ὕστερον — πρότερον δὲ τὸ γένος.
 εἰ δὲ ἅμα, καὶ πάντων — τὸ δὲ γένος οὐχ ἅμα.
 εἰ δὲ πρότερον, ἀρχὴ τις καὶ αὐτοῦ μόνον. εἰ δὲ
 ἀρχὴ αὐτοῦ, οὐ γένος αὐτοῦ. εἰ δὲ μὴ αὐτοῦ,
 25 οὐδὲ τῶν ἄλλων. ἢ δεοί ἂν καὶ τὸ ὄν καὶ τῶν
 ἄλλων πάντων. ὅλως γὰρ ἔοικε τὸ ἔν ἐν τῷ ὄντι
 πλησιάζον τῷ ἐνὶ καὶ οἶον συνεκπίπτον τῷ ὄντι,
 τοῦ ὄντος τὸ μὲν πρὸς ἐκείνο ἔν ὄντος, τὸ δὲ μετ'
 ἐκείνο ὄντος, ὃ δύναται καὶ πολλὰ εἶναι, μένον αὐτὸ
 30 ἔν καὶ οὐ θέλον μερίζεσθαι οὐδὲ γένος εἶναι βού-
 λεσθαι.

10. πῶς οὖν ἕκαστον τοῦ ὄντος ἔν; ἢ τῷ [τὸ]

τι ἐν οὐχ ἐν· πολλὰ γὰρ ἤδη τὸ τι ἐν· ἀλλ'
 ὁμωνύμως ἐν ἕκαστον τῶν εἰδῶν· τὸ γὰρ εἶδος
 πληθὺς, ὥστε ἐν ἐνταῦθα ὡς στρατὸς ἢ χορὸς. οὐ
 τοίνυν τὸ ἐκεῖ ἐν ἐν τούτοις, ὥστε οὐ κοινὸν τὸ
 ἐν οὐδὲ θεωροῖτο [ἄν] ἐν τῷ ὄντι καὶ τοῖς τι οὖσι 5
 p. 605 τὸ αὐτό· ὥστε οὐ γένος τὸ ἐν· ἐπεὶ πᾶν γένος,
 καθ' οὗ ἀληθεύεται οὐκέτι καὶ τὰ ἀντικείμενα·
 καθ' οὗ δὲ παντὸς ὄντος ἀληθεύεται τὸ ἐν καὶ τὰ
 ἀντικείμενα, καθ' οὗ ἀληθεύεται τὸ ἐν ὡς γένος,
 κατὰ τούτου ἔσται οὐχ ὡς γένος· ὥστε οὔτε τῶν 10
 πρώτων γενῶν ἀληθεύεται ὡς γένος, ἐπεὶ περ καὶ
 τὸ ἐν ὄν οὐ μᾶλλον ἐν ἢ πολλά, οὐδέ τι τῶν
 ἄλλων γενῶν οὕτως ἐν, ὡς μὴ πολλά, οὔτε κατὰ
 τῶν ἄλλων τῶν ὑστέρων, ἃ πάντως πολλά. τὸ δ'
 ὅλον γένος οὐδὲν ἐν· ὥστε, εἰ τὸ ἐν γένος, ἀπολεῖ 15
 τὸ εἶναι ἐν· οὐ γὰρ ἀριθμὸς τὸ ἐν· ἀριθμὸς δ'
 ἔσται γενόμενον γένος. ἔτι τὸ ἐν ἀριθμῷ ἐν· εἰ
 γὰρ γένει ἐν, οὐ κυρίως ἐν. ἔτι ὥσπερ ἐν τοῖς
 ἀριθμοῖς τὸ ἐν οὐχ ὡς γένος κατ' αὐτῶν, ἀλλ'
 ἐνυπάρχειν μὲν λέγεται, οὐ γένος δὲ λέγεται, οὐ- 20
 τως οὐδ' εἰ ἐν τοῖς οὖσι τὸ ἐν, γένος ἂν εἴη οὔτε
 τοῦ ὄντος οὔτε τῶν ἄλλων οὔτε τῶν πάντων. ἔτι
 ὥσπερ τὸ ἀπλοῦν ἀρχὴ μὲν ἂν εἴη τοῦ οὐχ ἀπλοῦ,
 οὐ μὴν τούτου καὶ γένος — ἀπλοῦν γὰρ ἂν εἴη
 καὶ τὸ μὴ ἀπλοῦν — οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνός, εἰ τὸ 25
 ἐν ἀρχή, οὐκ ἔσται τῶν μετ' αὐτὸ γένος. ἔσται
 οὖν οὔτε τοῦ ὄντος οὔτε τῶν ἄλλων. ἀλλ' εἴπερ
 ἔσται, τῶν ἐν ἐκάστων, οἷον εἰ τις ἀξιῶσαι χωρί-
 σαι ἀπὸ τῆς οὐσίας τὸ ἐν. τινῶν οὖν ἔσται. ὥσπερ
 γὰρ τὸ ὄν οὐ πάντων γένος, ἀλλὰ τῶν ὄν εἰδῶν, 30
 οὕτω καὶ τὸ ἐν τῶν ἐν ἐκάστων εἰδῶν. τίς οὖν
 διαφορὰ ἄλλου πρὸς ἄλλο καθ' ὃ ἐν, ὥσπερ ἄλλου

πρὸς ἄλλο ὄντος διαφορά; ἀλλ' εἰ συμμερίζεται
 τῷ ὄντι καὶ τῇ οὐσίᾳ καὶ τὸ ὄν τῷ μερισμῷ καὶ
 τῷ ἐν πολλοῖς θεωρεῖσθαι τὸ αὐτὸ γένος, διὰ τί
 οὐ καὶ τὸ ἐν τοσαῦτα φαινόμενον, ὅσα ἡ οὐσία,
 5 καὶ ἐπὶ τὰ ἴσα μεριζόμενον οὐκ ἂν εἴη γένος; ἢ
 πρῶτον οὐκ ἀνάγκη, εἴ τι ἐνυπάρχει πολλοῖς, γένος
 εἶναι οὔτε αὐτῶν, οἷς ἐνυπάρχει, οὔτε ἄλλων, οὐδ'
 ὅλως, εἴ τι κοινόν, πάντως γένος. τὸ γοῦν σημειον
 ἐνυπάρχον ταῖς γραμμαῖς οὐ γένος οὔτε αὐτῶν
 10 οὔτε ὅλως, οὐδέ γε, ὥσπερ ἐλέγετο, τὸ ἐν τοῖς
 ἀριθμοῖς ἐν οὔτε τῶν ἀριθμῶν οὔτε τῶν ἄλλων.
 δεῖ γὰρ τὸ κοινὸν καὶ ἐν πολλοῖς καὶ διαφοραῖς
 οἰκείαις χρῆσθαι καὶ εἶδη ποιεῖν καὶ ἐν τῷ τί ἐστι·
 τοῦ δὲ ἐνὸς τίνες ἂν εἶεν διαφοραί; ἢ ποῖα γεννᾷ
 15 εἶδη; εἰ δὲ τὰ αὐτὰ εἶδη ποιεῖ, ἃ περὶ τὸ ὄν, καὶ
 τὸ αὐτὸ ἂν εἴη τῷ ὄντι, καὶ ὄνομα μόνον θάτερον,
 καὶ ἀρκεῖ τὸ ὄν.

11. ἐπισκεπτέον δέ, πῶς ἐν τῷ ὄντι τὸ ἔν, p. 606
 καὶ πῶς ὁ λεγόμενος μερισμὸς καὶ ὅλως ὁ τῶν
 20 γενῶν, καὶ εἰ ὁ αὐτὸς ἢ ἄλλος ἐκάτερος. πρῶτον
 οὖν, πῶς ὅλως ἐν ἑκάστων ὁτιοῦν λέγεται καὶ
 ἔστιν, εἰτα εἰ ὁμοίως καὶ ἐν τῷ ἐνὶ ὄντι λέγομεν
 καὶ ὡς ἐκεῖ λέγεται. τὸ μὲν οὖν ἐπὶ πάντων ἐν
 οὐ ταυτόν· οὔτε γὰρ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν ὁμοίως
 25 καὶ τῶν νοητῶν — ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ τὸ ὄν — οὔτε
 ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν πρὸς ἄλληλα ὁμοίως· οὐ γὰρ
 ταυτόν ἐν χορῷ καὶ στρατοπέδῳ καὶ νηὶ καὶ οἰκίᾳ
 οὐδὲ αὖ ἐν τούτοις καὶ ἐν τῷ συνεχεῖ. ἀλλ' ὁμως
 πάντα τὸ αὐτὸ μιμεῖται, τυγχάνει δὲ τὰ μὲν πόρ-
 30 ρωθεν, τὰ δὲ μᾶλλον, ἥδη δὲ καὶ ἀληθέστερον ἐν
 τῷ νῷ· ψυχὴ γὰρ μία καὶ ἔτι μᾶλλον νοῦς εἰς καὶ
 τὸ ὄν ἔν. ἄρ' οὖν ἐν ἐκάστῳ τὸ ὄν αὐτοῦ λέγον-

τες ἐν λέγομεν καὶ ὥς ἔχει ὄντος, οὕτω καὶ τοῦ
 ἑνός; ἢ συμβέβηκε μὲν τοῦτο, οὐ μέντοι καθ' ὃ
 ὄν καὶ ἐν, ἀλλ' ἔστι μὴ ἦττον ὄν ὑπάρχον ἦττον
 εἶναι ἐν. οὐ γὰρ ἦττον στρατός ἢ χορὸς οἰκίας,
 ἀλλ' ὁμῶς ἦττον ἐν. ἔοικεν οὖν τὸ ἐν ἐκάστῳ ἐν 5
 πρὸς ἀγαθὸν μᾶλλον βλέπειν, καὶ καθ' ὅσον τυγ-
 χάνει ἀγαθοῦ, κατὰ τοσοῦτον καὶ ἐν, καὶ τὸ μᾶλ-
 λον καὶ ἦττον τοῦ ἐν ἐν τούτῳ· εἶναι γὰρ θέλει
 ἕκαστον οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ. διὰ
 τοῦτο καὶ τὰ μὴ ἐν ὥς δύναται σπεύδει ἐν γενέσθαι, 10
 τὰ μὲν φύσει αὐτῇ τῇ φύσει συνιόντα εἰς ταῦτόν
 ἐνοῦσθαι αὐτοῖς θέλοντα· οὐ γὰρ ἀπ' ἀλλήλων
 σπεύδει ἕκαστα, ἀλλ' εἰς ἄλληλα καὶ εἰς αὐτά· καὶ
 ψυχαὶ πᾶσαι εἰς ἐν ἃν βούλονται ἵέναι μετὰ τὴν 15
 αὐτῶν οὐσίαν. καὶ ἀμφοτέρωθεν δὲ τὸ ἐν· καὶ
 γὰρ τὸ ἀπ' οὗ καὶ τὸ εἰς ὃ· καὶ γὰρ ἄρχεται ἀπὸ
 τοῦ ἐν καὶ σπεύδει εἰς τὸ ἐν· οὕτω γὰρ καὶ τὸ
 ἀγαθόν· οὐδὲ γὰρ ὑπέστη ἐν τοῖς οὖσιν ὅτιοῦν,
 ὑποστάν τε ἃν ἀνέχοιτο μὴ πρὸς τὸ ἐν τὴν σπου- 20
 δὴν ἔχον. τὰ μὲν δὴ φύσει οὕτω· τὰ δὲ ἐν ταῖς
 τέχναις αὐτῇ ἐκάστη ἕκαστον πρὸς τοῦτο καθ' ὅσον
 δύναται καὶ ὥς δύναται ἐκείνα οὕτως ποιεῖ· τὸ δὲ
 ὄν μάλιστα πάντων τούτου τυγχάνει· ἐγγὺς γάρ·
 ὅθεν τὰ μὲν ἄλλα λέγεται ἃ λέγεται μόνον, οἷον 25
 ἄνθρωπος· καὶ γάρ, εἴ ποτε λέγοιμεν εἷς, πρὸς δύο
 λέγομεν· εἰ δὲ καὶ ἄλλως τὸ ἐν λέγομεν ἐπ' αὐτοῦ,
 προστιθέντες λέγομεν. ἐπὶ δὲ τοῦ ὄντος λέγομεν
 τὸ ὅλον τοῦτο ἐν ὄν καὶ ἀξιοῦμεν ὥς ἐν ἐνδεικνύ-
 μενοι τὴν σφόδρα αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀγαθὸν συνου- 30
 σίαν. γίννεται οὖν τὸ ἐν καὶ ἐν αὐτῷ ὥς ἀρχὴ
 καὶ τέλος, οὐχ ὡσαύτως δέ, ἀλλὰ ἄλλως, ὥστε καὶ
 τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον καὶ ἐν τῷ ἐν. τί οὖν

τὸ ἐν αὐτῷ ἔν; οὐχὶ ὁμοίως ἐν ἅπασιν τοῖς μέρεσιν
καὶ κοινὸν θεωρούμενον; ἢ πρῶτον μὲν καὶ ἐν
ταῖς γραμμαῖς κοινὸν τὸ σημεῖον καὶ οὐ γένος
τῶν γραμμῶν· καὶ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς κοινὸν τὸ
5 ἐν δὴ ἴσως τοῦτο καὶ οὐ γένος· οὐδὲ γὰρ ταῦ-
τὸν τὸ ἐν τὸ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐν τῷ ἐπὶ μονάδος
καὶ δυάδος καὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν. ἔπειτα καὶ
ἐν τῷ ὄντι οὐδὲν κωλύει τὰ μὲν πρῶτα, τὰ δ'
ὑστερα εἶναι, καὶ τὰ μὲν ἀπλᾶ, τὰ δὲ σύν-
10 θετα εἶναι. καὶ εἰ ταῦτόν δὲ ἐν πᾶσι τὸ ἐν
τοῖς τοῦ ὄντος, διαφορὰ οὐκ οὔσα αὐτοῦ οὐδὲ
· εἶδη ποιεῖ· εἰ δὲ μὴ εἶδη, οὐδὲ γένος αὐτὸ δύνα-
ται εἶναι.

12. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. πῶς δὲ τοῖς ἀριθ-
15 μοῖς τὸ ἀγαθὸν ἐν τῷ ἐν εἶναι ἕκαστον ἀψύχοις
οὕσιν; ἢ κοινὸν τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀψύχων.
εἰ δέ τις λέγοι μὴ εἶναι ὅλως αὐτούς, ἡμεῖς περὶ
ὄντων εἰπομεν, καθ' ὃ ἐν ἕκαστον. εἰ δὲ τὸ ση-
μεῖον ζητοῖεν πῶς ἀγαθοῦ μετέχει, εἰ μὲν καθ'
20 αὐτὸ φήσουσιν εἶναι, εἰ μὲν ἀψυχὸν φήσουσι, τὸ
αὐτὸ ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ζη-
τοῦσιν· εἰ δ' ἐν ἄλλοις, οἷον ἐν κύκλῳ, τὸ ἀγα-
θὸν τὸ ἐκείνου τούτῳ καὶ ἡ ὄρεξις πρὸς τοῦτο
καὶ σπεύδει ὥς δύναται διὰ τούτου ἐκεῖ. ἀλλὰ
25 πῶς τὰ γένη ταῦτα; ἄρα καὶ τὰ κερματιζόμενα
ἕκαστα; ἢ ὅλον ἐν ἐκάστῳ ὧν γένος. καὶ πῶς ἔτι
ἐν; ἢ τὸ γένει ἐν ὥς ἐν πολλοῖς ὅλον. ἄρ' οὖν
μόνον ἐν τοῖς μετέχουσιν; ἢ οὐ, ἀλλὰ καὶ καθ'
αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς μετέχουσιν. ἀλλ' ἴσως σαφέστε-
30 ρον ἔσται ὑστερον.

13. νῦν δέ, πῶς τὸ ποσὸν οὐκ ἐν τοῖς γένεσιν
τοῖς πρῶτοις, καὶ αὐτὸ τὸ ποιόν; ἢ ποσὸν μὲν οὐ

πρῶτον μετὰ τῶν ἄλλων, ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅμα μετὰ
 τοῦ ὄντος. κίνησις γὰρ μετὰ τοῦ ὄντος ἐνεργεία
 ὄντος ζωὴ αὐτοῦ οὐσα· καὶ στάσις ἐν αὐτῇ τῇ
 οὐσίᾳ συνεισῆι, μᾶλλον δὲ συνῆν τὸ εἶναι τούτοις
 ἑτέροις καὶ τοῖς αὐτοῖς, ὥστε συνορᾶσθαι καὶ ταῦτα. 5
 ἀριθμὸς δὲ ὕστερός τε ἐκείνων καὶ ἑαυτοῦ, καὶ τὸ
 ὕστερον παρὰ τοῦ προτέρου καὶ ἐφεξῆς ἀλλήλοις,
 καὶ ἐνυπάρχει τὰ ὕστερα ἐν τοῖς προτέροις· ὥστε
 p. 608 ἐν μὲν τοῖς πρώτοις οὐκ ἂν καταριθμοῖτο· ζητη-
 τέον δέ, εἰ ὅλως γένος. τὸ μέντοι μέγεθος ἔτι 10
 μᾶλλον ὕστερον καὶ σύνθετον· ἀριθμὸς γὰρ ἐν
 τῷδε καὶ γραμμῇ (δύο τινὰ) καὶ ἐπίπεδον (τρία).
 εἰ μὲν οὖν παρὰ τοῦ ἀριθμοῦ ἔχει καὶ τὸ συνεχὲς
 μέγεθος τὸ ποσόν, τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ὄντος γένους
 πῶς ἂν τοῦτο ἔχοι; ἐνὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς μεγέθεσι 15
 τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον. εἰ δὲ κοινὸν ἐπὶ
 ἀμφοῖν τὸ ποσοῖς, τί τοῦτό ἐστι ληπτέον, καὶ εὐ-
 ρόντας θετέον γένος ὕστερον, οὐκ ἐν τοῖς πρῶ-
 τοις· καὶ εἰ γένος μὴ ἐν τοῖς πρώτοις, εἰς τι
 ἀνακτέον τῶν πρώτων ἢ τῶν εἰς τὰ πρῶτα. δῆλον 20
 τοίνυν ἴσως, ὅτι ὅσον τι δηλοῖ ἢ τοῦ ποσοῦ φύσις
 καὶ μετρεῖ τὸ ὅσον ἐκάστου αὐτῇ τε ὅσον τι. ἀλλ'
 εἰ κοινὸν ἐπ' ἀριθμοῦ καὶ μεγέθους τὸ ὅσον, ἢ ὁ
 ἀριθμὸς πρῶτος, τὸ δὲ μέγεθος ἀπ' ἐκείνου, ἢ
 ὅλως ὁ μὲν ἀριθμὸς ἐν μίξει κινήσεως καὶ στά- 25
 σεως, τὸ δὲ μέγεθος κινήσεως τις ἢ ἐκ κινήσεως,
 τῆς μὲν κινήσεως εἰς ἀόριστον προιούσης, τῆς δὲ
 στάσεως ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ προιόντος μονάδα ποι-
 ούσης. ἀλλὰ περὶ γενέσεως ἀριθμοῦ καὶ μεγέθους,
 μᾶλλον δὲ ὑποστάσεως καὶ ἐπινοίας, ὕστερον θεω- 30
 ρητέον. τάχα γὰρ ὁ μὲν ἀριθμὸς ἐν τοῖς πρώτοις
 γένεσι, τὸ δὲ μέγεθος ὕστερον ἐν συνθέσει· καὶ

ὁ μὲν ἀριθμὸς ἐστώτων, τὸ δὲ μέγεθος ἐν κινήσει.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον, ὥς φαμεν.

14. περὶ δὲ τοῦ ποιού, διὰ τί οὐκ ἐν τοῖς
πρώτοις; ἢ ὅτι καὶ τοῦτο ὕστερον καὶ μετὰ τὴν
5 οὐσίαν. δεῖ δὲ τὴν οὐσίαν παρακολουθοῦντα ταῦτα
ἔχειν τὴν πρώτην, μὴ ἐκ τούτων δὲ τὴν σύστασιν
ἔχειν, μηδὲ διὰ τούτων συμπληροῦσθαι· ἢ εἴη ἂν
ὑστέρα ποιότητος καὶ ποσότητος. ἐν μὲν οὖν ταῖς
συνθέτοις οὐσίαις καὶ ἐκ πολλῶν, ἐν αἷς καὶ ἀριθ-
10 μοὶ καὶ ποιότητες διαλλαγὴν ἐποίησαν αὐτῶν, καὶ
ποιότητες εἶεν ἂν καὶ κοινότης τις ἐν αὐταῖς θεω-
ρηθῆσεται· ἐν δὲ τοῖς πρώτοις γένεσι τὴν διαίρεσιν
οὐχ ἀπλῶν καὶ συνθέτων δεῖ ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀπλῶν
καὶ τῶν τὴν οὐσίαν συμπληρούντων, οὐ τὴν τινὰ
15 οὐσίαν. τὴν μὲν γὰρ τινὰ οὐσίαν συμπληροῦσθαι
καὶ ἐκ ποιότητος οὐδὲν ἴσως ἄτοπον, ἐχούσης ἥδη
τὴν οὐσίαν πρὸ τῆς ποιότητος, τὸ δὲ τοιόνδε ἔξω-
θεν, αὐτὴν δὲ τὴν οὐσίαν ἃ ἔχει οὐσιώδη ἔχειν.
καίτοι ἐν ἄλλοις ἠξιοῦμεν τὰ μὲν τῆς οὐσίας συμ-
20 πληρωτικὰ ὁμωνύμως ποιά εἶναι, τὰ δ' ἔξωθεν p. 609
μετὰ τὴν οὐσίαν ὑπάρχοντα ποιά, καὶ τὰ μὲν ἐν
ταῖς οὐσίαις ἐνεργείας αὐτῶν, τὰ δὲ μετ' αὐτάς
ἥδη πάθη· νῦν δὲ λέγομεν οὐκ οὐσίας ὅλως εἶναι
συμπληρωτικὰ τὰ τῆς τινὸς οὐσίας· οὐ γὰρ οὐσίας
25 προσθήκη γίνεται τῷ ἀνθρώπῳ, καθ' ὃ ἄνθρωπος,
εἰς οὐσίαν· ἀλλ' ἔστιν οὐσία ἄνωθεν, πρὶν ἐπὶ τὴν
διαφορὰν ἐλθεῖν, ὥσπερ καὶ ζῷον ἥδη, πρὶν ἐπὶ
τὸ λογικὸν ἦκειν.

15. πῶς οὖν τὰ τέτταρα γένη συμπληροῖ τὴν
30 οὐσίαν οὕτω ποιάν οὐσίαν ποιοῦντα; οὐδὲ γὰρ
τινά. ὅτι μὲν οὖν τὸ ὄν πρῶτον, εἴρηται, καὶ ὥς
ἢ κίνησις οὐκ ἂν εἴη ἄλλο οὐδ' ἢ στάσις οὐδὲ

θάτερον οὐδὲ ταῦτόν, δῆλον· καὶ ὅτι οὐ ποιότητα ἐνεργάζεται ἢ κίνησις αὕτη, ἴσως μὲν φανερόν, λεχθὲν δὲ μᾶλλον ποιήσει σαφέστερον. εἰ γὰρ ἢ κίνησις ἐνέργειά ἐστιν αὐτῆς, ἐνέργεια δὲ τὸ ὄν καὶ ὅλως τὰ πρῶτα, οὐκ ἂν συμβεβηκὸς εἴη ἢ 5 κίνησις, ἀλλ' ἐνέργεια οὕσα ἐνεργεία ὄντος οὐδ' ἂν συμπληρωτικὸν ἔτι λέγοιτο, ἀλλ' αὕτη· ὥστε οὐκ ἐμβέβηκεν εἰς ὕστερόν τι οὐδ' εἰς ποιότητα, ἀλλ' εἰς τὸ ἅμα τέτακται. οὐ γὰρ ἔστιν ὄν, εἴτα κελίηται, οὐδὲ ἔστιν ὄν, εἴτα ἔστι· οὐδὲ πάθος 10 ἢ στάσις, καὶ ταῦτόν δὲ καὶ θάτερον οὐχ ὕστερα, ὅτι μὴ ὕστερον ἐγένετο πολλά, ἀλλ' ἦν ὅπερ ἦν ἐν πολλά· εἰ δὲ πολλά, καὶ ἐτερότης, καὶ εἰ ἐν πολλά, καὶ ταυτότης. καὶ ταῦτα εἰς τὴν οὐσίαν ἀρκεῖ· ὅταν δὲ μέλλῃ πρὸς τὰ κάτω προιέναι, τότε 15 ἄλλα, ἃ οὐκέτι οὐσίαν ποιεῖ, ἀλλὰ ποιὰν οὐσίαν καὶ ποσὴν οὐσίαν, καὶ γιγνέσθω γένῃ οὐ πρῶτα.

16. τὸ δὲ πρὸς τι παραφναδί ἐοικὸς πῶς ἂν ἐν πρώτοις; ἐτέρου γὰρ πρὸς ἕτερον καὶ οὐ πρὸς αὐτὸ ἢ σχέςις καὶ πρὸς ἄλλο. ποῦ δὲ καὶ πότε 20 ἔτι πόρρω· τό τε γὰρ ποῦ ἄλλο ἐν ἄλλῳ, ὥστε δύο· τὸ δὲ γένος ἐν ὁδεῖ εἶναι, οὐ σύνθεσιν· καὶ οὐδὲ τόπος ἐκεῖ· νῦν δὲ ὁ λόγος περὶ τῶν ὄντων κατὰ ἀλήθειαν· ὁ τε χρόνος εἰ ἐκεῖ, σκεπτέον. μᾶλλον δὲ ἴσως οὔ. εἰ δὲ καὶ μέτρον καὶ οὐχ 25 ἀπλῶς μέτρον, ἀλλὰ κινήσεως, δύο καὶ σύνθετον τὸ ὅλον καὶ κινήσεως ὕστερον, ὥστε οὐχ ὅπου p.610 κίνησις ἐν ἴσῃ διαιρέσει. τὸ δὲ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν ἐν κινήσει. εἰ ἄρα ἐκεῖ τὸ πάσχειν καὶ τὸ ποιεῖν, [τὸ ποιεῖν] δὲ δύο, ὁμοίως καὶ τὸ 30 πάσχειν· οὐδέτερον οὖν ἀπλοῦν. καὶ τὸ ἔχειν δύο καὶ τὸ κεῖσθαι ἄλλο ἐν ἄλλῳ οὕτως, ὥστε τρία.

17. ἀλλὰ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ αἱ ἀρε-
 ται διὰ τί οὐκ ἐν τοῖς πρώτοις, ἐπιστήμη, νοῦς;
 ἢ τὸ μὲν ἀγαθόν, εἰ τὸ πρῶτον, ἦν δὴ λέγομεν
 τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φύσιν, καθ' ἧς οὐδὲν κατηγορεῖ-
 5 ται, ἀλλ' ἡμεῖς μὴ ἔχοντες ἄλλως σημῆναι οὕτω
 λέγομεν, γένος οὐδενὸς ἂν εἴη. οὐ γὰρ κατ' ἄλλων
 λέγεται ἢ ἦν ἂν καθ' ὧν λέγεται ἕκαστον ἐκεῖνο
 λεγόμενον· καὶ πρὸ οὐσίας δὲ ἐκεῖνο, οὐκ ἐν οὐ-
 σίᾳ. εἰ δ' ὥς ποιὸν τὸ ἀγαθόν, ὅλως τὸ ποιὸν
 10 οὐκ ἐν τοῖς πρώτοις. τί οὖν; ἢ τοῦ ὄντος φύσις
 οὐκ ἀγαθόν; ἢ πρῶτον μὲν ἄλλως καὶ οὐκ ἐκεί-
 νως, ὥς τὸ πρῶτον· καὶ ἔστιν ἀγαθὸν οὐχ ὥς
 ποιόν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα ἔφαμεν
 γένη ἐν αὐτῷ, καὶ διότι κοινόν τι ἦν ἕκαστον καὶ
 15 ἐν πολλοῖς ἑωρᾶτο, γένος. εἰ οὖν καὶ τὸ ἀγαθὸν
 ὁρᾶται ἐφ' ἐκάστῳ μέρει τῆς οὐσίας ἢ τοῦ ὄντος
 ἢ ἐπὶ τοῖς πλείστοις, διὰ τί οὐ γένος καὶ ἐν τοῖς
 πρώτοις; ἢ ἐν ἅπασιν τοῖς μέρεσιν οὐ ταυτόν, ἀλλὰ
 πρώτως καὶ δευτέρως καὶ ὑστέρως· ἢ γὰρ ὅτι θά-
 20 τερον παρὰ θατέρου, τὸ ὕστερον παρὰ τοῦ προτέ-
 ρου, ἢ ὅτι παρ' ἐνὸς πάντα τοῦ ἐπέκεινα, ἀλλὰ
 ἄλλως κατὰ φύσιν τὴν αὐτῶν μεταλαμβάνει. εἰ δὲ
 δὴ καὶ γένος ἐθέλοι τις θέσθαι, ὕστερον· ὕστερον
 γὰρ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ τί ἐστι τὸ εἶναι αὐτὸ ἀγα-
 25 θόν, κἂν αἰεὶ συνῇ, ἐκεῖνα δὲ ἦν τοῦ ὄντος ἢ ὄν
 καὶ εἰς τὴν οὐσίαν. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ τὸ ἐπέκεινα
 τοῦ ὄντος, ἐπειδὴ τὸ ὄν καὶ ἡ οὐσία οὐ δύναται
 μὴ πολλὰ εἶναι, ἀλλὰ ἀνάγκη αὐτὸ ἔχειν ταῦτα
 [τὰ] ἡριθμημένα γένη καὶ εἶναι ἐν πολλὰ. εἰ μὲν-
 30 τοι τὸ ἀγαθὸν τὸ ἐν τῷ ὄντι μὴ ὀκνοῖμεν λέγειν
 τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν κατὰ φύσιν πρὸς τὸ εἶν,
 τοῦτο [δ'] εἶναι τὸ ἀγαθὸν αὐτοῦ, ἵν' ἐκεῖθεν ἀγα-

δοειδὲς ἤ, ἔσται τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ἐνέργεια πρὸς τὸ ἀγαθόν· τοῦτο δὲ ἡ ζωὴ αὐτοῦ· τοῦτο δὲ ἡ κίνησις, ἡ ἥδη ἐστὶν ἐν τι τῶν γενῶν.

18. περὶ δὲ τοῦ καλοῦ, εἰ μὲν ἐκεῖνο ἡ πρώτη
 p. 611 καλλονή, τὰ αὐτὰ ἂν καὶ παραπλήσια λέγοιτο τοῖς 5
 ἐπὶ τοῦ ἀγαθοῦ λόγοις· καὶ εἰ τὸ ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ οἶον
 ἀποστίλβον, ὅτι μὴ τὸ αὐτὸ ἐν πᾶσι, καὶ ὅτι ὕστε-
 ρον τὸ ἀποστίλβειν. εἰ δὲ οὐκ ἄλλο τι τὸ καλὸν
 ἢ ἡ οὐσία αὐτή, ἐν τῇ οὐσίᾳ εἴρηται. εἰ δὲ πρὸς
 ἡμᾶς τοὺς ὁρῶντας τῷ τοιόνδε πάθος ποιεῖν ἐστι, 10
 τοῦτο τὸ ἐνεργεῖν κίνησις, καὶ εἰ πρὸς ἐκεῖνο ἡ
 ἐνέργεια, κίνησις. ἔστι δὲ καὶ ἡ ἐπιστήμη αὐτο-
 κίνησις ὅψις οὕσα τοῦ ὄντος καὶ ἐνέργεια, ἀλλ'
 οὐχ ἕξις· ὥστε καὶ αὐτὴ ὑπὸ τὴν κίνησιν, εἰ δὲ
 βούλει, ὑπὸ τὴν στάσιν, ἢ καὶ ὑπ' ἄμφω· εἰ 15
 δὲ ὑπ' ἄμφω, ὥς μικτόν· εἰ τοῦτο, ὕστερον τὸ
 μικτόν. ὁ δὲ νοῦς ὃν νοοῦν καὶ σύνθετον ἐκ πάν-
 των οὐχ ἐν τι τῶν γενῶν· καὶ ἔστιν ὁ ἀληθινὸς
 νοῦς ὃν μετὰ πάντων καὶ ἥδη πάντα τὰ ὄντα, τὸ
 δὲ ὃν μόνον ψιλὸν εἰς γένος λαμβανόμενον στοι- 20
 χεῖον αὐτοῦ. δικαιοσύνη δὲ καὶ σωφροσύνη καὶ
 ὅλως ἀρετὴ ἐνέργειαί τινες νοῦ πᾶσαι· ὥστε οὐκ
 ἐν πρώτοις, καὶ ὕστερα γένους καὶ εἶδη.

19. γένη δὴ ὄντα τὰ τέτταρα ταῦτα καὶ πρώτα
 ἄρα καθ' αὐτὸ ἕκαστον εἶδη ποιεῖ; οἶον τὸ ὃν 25
 διαιροῖτο ἂν ἥδη ἐφ' ἑαυτοῦ ἄνευ τῶν ἄλλων; ἢ
 οὐ· ἐπειδὴ ἕξωθεν τοῦ γένους λαβεῖν δεῖ τὰς δια-
 φοράς, καὶ εἶναι μὲν τοῦ ὄντος διαφορὰς ἢ ὃν,
 οὐ μέντοι τὰς διαφορὰς αὐτό. πόθεν οὖν ἕξει;
 οὐ γὰρ δὴ ἐκ τῶν οὐκ ὄντων. εἰ δὴ ἐξ ὄντων, 30
 ἣν δὲ τὰ γένη τὰ τρία τὰ λοιπὰ, δηλονότι ἐκ τού-
 των καὶ μετὰ τούτων προστιθεμένων καὶ συνδυα-

- ζομένων και ἅμα γινομένων. ἀλλὰ ἅμα γινόμενα τοῦτο δὴ ἐποίει τὸ ἐκ πάντων. πῶς οὖν τὰ ἄλλα ἐστὶ μετὰ τὸ ἐκ πάντων; και πῶς γένη πάντα ὄντα εἶδη ποιεῖ; πῶς δὲ ἡ κίνησις εἶδη κινήσεως;
- 5 και ἡ στάσις και τὰ ἄλλα; ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνο δεῖ παραφυλάττειν, ὅπως μὴ ἀφανίζοιτο ἕκαστον ἐν τοῖς εἶδεσι, μηδ' αὖ τὸ γένος κατηγορούμενον ἢ μόνον, ὡς ἐν ἐκείνοις θεωρούμενον, ἀλλ' ἢ [ἐν] ἐκείνοις ἅμα και ἐν αὐτῷ και μινύμενον αὖ καθαρόν, και
- 10 μὴ μινύμενον ὑπάρχει, μηδ' ἄλλοις συντελοῦν εἰς οὐσίαν αὐτὸ ἀπολλύη. περὶ μὲν δὴ τούτων σκεπτέον. ἐπεὶ δὲ ἔφαμεν τὸ ἐκ πάντων τῶν ὄντων νοῦν εἶναι ἕκαστον, πρὸ δὲ πάντων, ὡς εἰδῶν και μερῶν, τὸ ὄν και τὴν οὐσίαν τιθέμεθα νοῦν εἶναι,
- 15 τὸν ἤδη νοῦν ὕστερον λέγομεν εἶναι· και δὴ ταύτην τὴν ἀπορίαν χρήσιμον πρὸς τὸ ζητούμενον ποιησώμεθα και οἶον παραδείγματι χρῆσάμενοι εἰς γινῶσιν τῶν λεγομένων αὐτοὺς ἐμβιβάξωμεν.
20. λάβωμεν οὖν τὸν μὲν εἶναι νοῦν οὐδὲν p. 612
- 20 ἐφαπτόμενον τῶν ἐν μέρει οὐδ' ἐνεργοῦντα περὶ ὁτιοῦν, ἵνα μὴ τις νοῦς γίγνοιτο, ὥσπερ ἐπιστήμη πρὸ τῶν ἐν μέρει εἰδῶν, και ἡ ἐν εἶδει δὲ ἐπιστήμη πρὸ τῶν ἐν αὐτῇ μερῶν· πᾶσα μὲν οὐδὲν τῶν ἐν μέρει δυνάμεις πάντων, ἕκαστον δὲ ἐνε-
- 25 γεία ἐκεῖνο, και δυνάμει δὲ πάντα, και ἐπὶ τῆς καθόλου ὡσαύτως· αἱ μὲν ἐν εἶδει, αἱ ἐν τῇ ὅλῃ δυνάμει κεῖνται, αἱ δὴ τὸ ἐν εἶδει λαβοῦσαι δυνάμει εἰσὶν ἢ ὅλῃ — κατηγορεῖται γὰρ ἡ πᾶσα, οὐ μόνον τῆς πάσης· αὐτὴν γε μὴν δεῖ ἀκέραιον ἐφ'
- 30 ἐαυτῆς εἶναι — οὕτω δὴ ἄλλως μὲν νοῦν τὸν ξύμπαντα εἶπεῖν εἶναι πρὸ τῶν καθ' ἕκαστον ἐνεργεία ὄντων, ἄλλως δὲ ἐκάστους, τοὺς μὲν ἐν μέρει

ἐκ πάντων πληρωθέντας, τὸν δὲ ἐπὶ πᾶσι νοῦν
 χορηγὸν μὲν τοῖς καθ' ἕκαστα, δύναμιν δὲ αὐτῶν
 εἶναι καὶ ἔχειν ἐν τοῖς καθόλου ἐκείνους, ἐκείνους
 τε αὖ ἐν τοῖς ἐν μέρει οὖσιν ἔχειν τὸν καθόλου,
 ὥς ἢ τις ἐπιστήμη τὴν ἐπιστήμην· καὶ εἶναι καὶ 5
 καθ' αὐτὸν τὸν μέγαν νοῦν καὶ ἐκάστους αὖ ἐν
 αὐτοῖς ὄντας, καὶ ἐμπεριέχεσθαι αὖ τοὺς ἐν μέρει
 τῷ ὅλῳ καὶ τὸν ὅλον τοῖς ἐν μέρει, ἐκάστους δὲ
 ἐφ' ἑαυτῶν καὶ ἐν ἄλλῳ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ ἐκείνον
 καὶ ἐν ἐκείνοις, καὶ ἐν ἐκείνῳ μὲν πάντας ἐφ' 10
 ἑαυτοῦ ὄντι δυνάμει, ἐνεργεῖα ὄντι τὰ πάντα ἅμα,
 δυνάμει δὲ ἕκαστον χωρὶς, τοὺς δ' αἶ' ἐνεργεῖα
 μὲν ὃ εἰσί, δυνάμει δὲ τὸ ὅλον. καθ' ὅσον μὲν
 γὰρ τοῦτο ὃ λέγονται εἰσιν, ἐνεργεῖα εἰσὶν ἐκείνο
 ὃ λέγονται· ἢ δ' ἐν γένει ἐκείνῳ, δυνάμει ἐκείνο· 15
 ὁ δ' αὖ, ἢ μὲν γένος, δύναμις πάντων τῶν ὑπ'
 αὐτὸν εἰδῶν καὶ οὐδὲν ἐνεργεῖα ἐκείνων, ἀλλὰ
 πάντα ἐν αὐτῷ ἡσυχᾷ· ἢ δὲ ὃ ἐστι πρὸ τῶν εἰδῶν
 ἐνεργεῖα, τῶν οὐ καθ' ἕκαστα. δεῖ δὴ, εἴπερ
 ἐνεργεῖα ἔσονται, οἷον ἐν εἶδει, τὴν ἀπ' αὐτοῦ 20
 ἐνέργειαν αἰτίαν γίνεσθαι.

p. 613 21. πῶς οὖν μένων αὐτὸς ἐν τῷ λόγῳ τὰ ἐν
 μέρει ποιεῖ; τοῦτο δὲ ταῦτόν [τῷ] πῶς ἐκ τῶν
 τεττάρων ἐκείνων τὰ λεγόμενα ἐφεξῆς. ὅρα τοίνυν
 ἐν τούτῳ [τῷ] μεγάλῳ νῷ καὶ ἀμυγχανῳ, οὐ πολυ- 25
 λάλῳ ἀλλὰ πολύνῳ νῷ, τῷ πάντα νῷ καὶ ὅλῳ καὶ
 οὐ μέρει οὐδὲ τινὶ νῷ, ὅπως ἐνὶ τὰ πάντα ἐξ
 αὐτοῦ. ἀριθμὸν δὴ πάντως ἔχει ἐν τούτοις οἷς
 ὀργᾶ, καὶ ἐστι δὲ ἐν καὶ πολλά, καὶ ταῦτα δὲ δυ-
 νάμεις καὶ θαυμασταὶ δυνάμεις, οὐκ ἀσθενεῖς, ἀλλ' 30
 ἄτε καθαρεὶ οὖσαι μέγισταί εἰσι καὶ οἷον σφρι-
 γῶσαι καὶ ἀληθῶς δυνάμεις, οὐ τὸ μέχρι τινὸς

ἔχουσαι· ἄπειροι τοίνυν καὶ ἀπειρία καὶ τὸ μέγα.
 τοῦτο τοίνυν τὸ μέγα σὺν τῷ ἐν αὐτῷ καλῷ τῆς
 οὐσίας καὶ τῇ περὶ αὐτὸ ἀγλαΐᾳ καὶ τῷ φῶτι ὥς
 ἐν νῷ ὄντα ἰδὼν ὁράς καὶ τὸ ποιὸν ἤδη ἐπανθοῦν,
 5 μετὰ δὲ τοῦ συνεχοῦς τῆς ἐνεργείας μέγεθος προ-
 φαινόμενον τῇ σῇ προσβολῇ ἐν ἡσυχῇ κείμενον.
 ἐνὸς δὲ καὶ δύο ὄντων καὶ τριῶν, καὶ τὸ μέγεθος
 τριττὸν ὢν καὶ τὸ ποσὸν πᾶν. τοῦ δὲ ποσοῦ ἐνο-
 ρωμένου καὶ τοῦ ποιοῦ καὶ ἄμφω εἰς ἓν ἰόντων
 10 καὶ οἶον γινομένων καὶ σχῆμα ὄρα. εἰσπίπτοντος
 δὲ τοῦ θατέρου καὶ διαιροῦντος καὶ τὸ ποσὸν καὶ
 τὸ ποιὸν σχημάτων τε διαφοραὶ καὶ ποιότητες ἄλλαι·
 καὶ ταυτότης μὲν συνοῦσα ἰσότητα ποιεῖ εἶναι,
 ἐτερότης δὲ ἀνισότητα ἐν ποσῷ, ἐν τε ἀριθμῷ ἐν
 15 τε μεγέθει, ἐξ ὧν καὶ κύκλους καὶ τετράγωνα καὶ
 τὰ ἐξ ἀνίσων σχήματα, ἀριθμούς τε ὁμοίους καὶ
 ἀνομοίους, περιττοὺς τε καὶ ἀρτίους. οὐσα γὰρ ἐν-
 νους ζωὴ καὶ ἐνέργεια οὐκ ἀτελής οὐδὲν παραλείπει
 ὧν εὐρίσκομεν νῦν νοερὸν ἔργον ὢν, ἀλλὰ πάντα ἔχει
 20 ἐν τῇ αὐτῆς δυνάμει ὄντα αὐτὰ ἔχουσα καὶ ὥς ἂν
 νοῦς ἔχοι. ἔχει δὲ νοῦς ὥς ἐν νοήσει· νοήσει δὲ
 οὐ τῇ ἐν διεξόδῳ· παραλέλειπται δὲ οὐδὲν τῶν
 ὅσα λόγοι, ἀλλ' ἔστιν εἰς οἶον λόγος, μέγας, τέλειος,
 πάντας περιέχων, ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐπεξιῶν,
 25 μᾶλλον δὲ αἰεὶ ἐπεξελθὼν, ὥστε μηδέποτε τὸ
 ἐπεξιέναι ἀληθὲς εἶναι. ὅπως γὰρ πανταχοῦ, ὅσα
 ἂν τις ἐκ λογισμοῦ λάβῃ ἐν τῇ φύσει ὄντα, ταῦτα
 εὐρήσει ἐν νῷ ἄνευ λογισμοῦ ὄντα, ὥστε νομίζειν
 τὸ ὢν νοῦν λελογισμένον οὕτω ποιῆσαι, οἶον καὶ
 30 ἐπὶ τῶν λόγων τῶν τὰ ζῷα ποιοῦντων· ὥς γὰρ
 ἂν ὁ ἀκριβέστατος λογισμὸς λογίσαιτο ὥς ἄριστα,
 οὕτως ἔχει πάντα ἐν τοῖς λόγοις πρὸ λογισμοῦ

οὔσι. τί [οὖν] χρη̃ προσδοκᾶν ἐν τοῖς πρὸ φύσεως
καὶ τῶν λόγων τῶν ἐν αὐτῇ ἀνωτέρω εἶναι; ἐν
οἷς γὰρ ἡ οὐσία οὐκ ἄλλο τι ἢ νοῦς, καὶ οὐκ
ἐπακτὸν οὔτε τὸ ὄν αὐτοῖς οὔτε ὁ νοῦς, ἀμογητὶ
ἂν εἴη ἄριστα ἔχον, εἴπερ κατὰ νοῦν κείσεται, καὶ 5
p. 614 τοῦτο ὄν, ὃ θέλει νοῦς καὶ ἔστι· διὸ καὶ ἀληθινὸν
καὶ πρῶτον· εἰ γὰρ παρ' ἄλλον, ἐκείνο νοῦς. σχη-
μάτων δὴ πάντων ὁφθέντων ἐν τῷ ὄντι καὶ ποιό-
τητος ἀπάσης — ἦν γὰρ οὐ τίς· οὐδὲ γὰρ ἦν εἶναι
μίαν τῆς θατέρου φύσεως ἐνούσης, ἀλλὰ μία καὶ 10
πολλαί· καὶ γὰρ ταυτότης ἦν· ἐν δὲ καὶ πολλά,
καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ τοιοῦτον ὄν, ὥστε ἐν πᾶσιν εἶδеси
τὸ ἐν καὶ πολλά· μεγέθη δὴ διάφορα καὶ σχήματα
διάφορα καὶ ποιότητες διάφοροι· οὐ γὰρ οὐδὲ θε-
μιτὸν ἦν παραλελειφθαι οὐδέν, τέλειον γὰρ ἐκεῖ 15
τὸ πᾶν ἢ οὐκ ἂν ἦν πᾶν — καὶ ζωῆς ἐπιθεούσης,
μᾶλλον δὲ συνούσης πανταχοῦ, πάντα ἐξ ἀνάγκης
ζῶα ἐγίνετο, καὶ ἦν καὶ σώματα ὕλης καὶ ποιό-
τητος οὐσῶν· γενομένων δὲ πάντων αἰὲ καὶ με-
νόντων καὶ ἐν τῷ εἶναι αἰῶνι περιληφθέντων, 20
χωρὶς μὲν ἐκάστων ἃ ἔστιν ὄντων, ὁμοῦ δ' αὖ ἐν
ἐνὶ ὄντων, ἢ πάντων ἐν ἐνὶ ὄντων οἶον συμπλοκή
καὶ σύνθεσις νοῦς ἔστι· καὶ ἔχων μὲν τὰ ὄντα
ἐν αὐτῷ ζῶόν ἔστι παντελὲς καὶ ὃ ἔστι ζῶον, τῷ
δ' ἐξ αὐτοῦ ὄντι παρέχων ἑαυτὸν ὁραῖσθαι νοητὸν 25
γενόμενος ἐκείνῳ δίδωσιν ὁρθῶς λέγεσθαι.

22. καὶ ἡνιγμένως Πλάτωνι τὸ ἥπερ οὖν
νοῦς ἐνούσας ιδέας ἐν τῷ παντελεῖ ζῶν οἶαί τε
ἐννεῖσι καὶ ὅσαι καθορᾷ'. ἐπεὶ καὶ ψυχὴ μετὰ
νοῦν, καθ' ὅσον ψυχὴ ἔχουσα ἐν αὐτῇ, ἐν τῷ πρὸ 80
αὐτῆς βέλτιον καθορᾷ· καὶ ὁ νοῦς ἡμῶν ἔχων [ἐν
αὐτῷ] ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ βέλτιον καθορᾷ· ἐν μὲν

γὰρ αὐτῷ καθορᾷ μόνον, ἐν δὲ τῷ πρὸ αὐτοῦ καὶ
 καθορᾷ, ὅτι καθορᾷ. ὁ δὲ νοῦς οὗτος, ὃν φαρμεν
 καθορᾷν, οὐκ ἀπαλλαγείς τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ
 ὦν, ἅτε ὦν ἐξ ἐνὸς πολλὰ καὶ τὴν τοῦ θατέρου φύσιν
 5 συνοῦσαν ἔχων, εἰς πολλὰ γίνεται. εἰς δὲ νοῦς
 τὰ πολλὰ ὦν καὶ τοὺς πολλοὺς νοῦς ποιεῖ ἐξ
 ἀνάγκης τῆς τοιαύτης. ὅλως δὲ οὐκ ἔστι τὸ ἐν
 ἀριθμῷ λαβεῖν καὶ ἄτομον· ὃ τι γὰρ ἂν λάβῃς,
 εἶδος· ἄνευ γὰρ ὕλης. διὸ καὶ τοῦτο αἰνιττόμενος
 10 ὁ Πλάτων εἰς ἄπειρά φησι κατακερματίζεσθαι τὴν
 οὐσίαν. ἕως μὲν γὰρ εἰς ἄλλο εἶδος, οἷον ἐκ γέ-
 νους, οὐπω ἄπειρον· περατοῦται γὰρ τοῖς γεννη- p. 615
 θεῖσιν εἶδεσι· τὸ δ' ἔσχατον εἶδος, ὃ μὴ διαιρεῖται
 εἰς εἶδη, μᾶλλον ἄπειρον. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ 'τότε
 15 δὲ ἤδη εἰς τὸ ἄπειρον μεθέντα ἑᾶν χαίρειν'. ἀλλ'
 ὅσον μὲν ἐπ' αὐτοῖς, ἄπειρα· τῷ δὲ ἐνὶ περιλη-
 φθέντα εἰς ἀριθμὸν ἔρχεται ἤδη. νοῦς μὲν οὖν
 ἔχει τὸ μεθ' ἑαυτὸν ψυχὴν, ὥστε ἐν ἀριθμῷ εἶναι
 καὶ ψυχὴν μέχρι τοῦ ἐσχάτου αὐτῆς, τὸ δὲ ἔσχα-
 20 τον αὐτῆς ἤδη ἄπειρον παντάπασιν. καὶ ἔστι νοῦς
 μὲν ὁ τοιοῦτος μέρος, καίπερ τὰ πάντα ἔχων, καὶ
 ὁ πᾶς καὶ οἱ αὐτοῦ μέρη ἐνεργεῖα ὄντα αὐτοῦ
 ὄντος μέρους, ψυχὴ δὲ μέρος μέρους, ἀλλ' ὥς ἐνερ-
 γειᾷ ἐξ αὐτοῦ· ὅτε μὲν γὰρ ἐν αὐτῷ ἐνεργεῖ, τὰ
 25 ἐνεργούμενα οἱ ἄλλοι νοῖ, ὅτε δὲ ἐξ αὐτοῦ, ψυχῇ.
 ψυχῆς δὲ ἐνεργούσης ὥς γένους ἢ εἶδους αἱ ἄλλαι
 ψυχαι ὥς εἶδη· καὶ τούτων αἱ ἐνεργεῖαι διτταί.
 ἡ μὲν γὰρ πρὸς τὸ ἄνω νοῦς, ἡ δὲ πρὸς τὸ κάτω
 αἱ ἄλλαι δυνάμεις κατὰ λόγον· ἡ δὲ ἐσχάτη ὕλης
 30 ἤδη ἐφαπτομένη καὶ μορφοῦσα καὶ τὸ κάτω αὐτῆς
 τὸ ἄλλο πᾶν οὐ κωλύει εἶναι ἄνω. ἡ καὶ τὸ κάτω
 λεγόμενον αὐτῆς ἑνδαλμά ἐστιν αὐτῆς, οὐκ ἀποτε-

τμημένον δέ; ἀλλ' ὥς τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις, ἕως
 ἂν τὸ ἀρχέτυπον παρῇ ἔξω. δεῖ δὲ λαβεῖν, πῶς
 τὸ ἔξω. καὶ μέχρι τοῦ πρὸ τοῦ εἰδώλου ὁ νοητὸς
 κόσμος ἅπας τέλειος ἐκ πάντων νοητῶν, ὥσπερ
 ὅδε μίμημα ὦν ἐκείνου, καθ' ὅσον οἶόν τε ἀπο- 5
 σώξιν εἰκόνα ζῶον, ζῶον αὐτό, ὥς τὸ γεγραμμέ-
 νον ἢ τὸ ἐν ὕδατι φάντασμα τοῦ πρὸ ὕδατος καὶ
 γραφῆς δοκοῦντος εἶναι. τὸ δὲ μίμημα τὸ ἐν γραφῇ
 καὶ ὕδατι οὐ τοῦ συναμφοτέρου, ἀλλὰ τοῦ ἑτέρου
 τοῦ μορφωθέντος ὑπὸ θατέρου. νοητοῦ τοίνυν 10
 εἰκὼν ἔχουσα ἰνδάλματα οὐ τοῦ πεποιηκότος, ἀλλὰ
 τῶν περιεχομένων ἐν τῷ πεποιηκότι, ὧν καὶ ἄν-
 θρωπος καὶ ἄλλο πᾶν ζῶον· ζῶον δὲ καὶ τοῦτο
 καὶ τὸ πεποιηκός, ἄλλως ἐκάτερον καὶ ἄμφω ἐν
 νοητῷ. 15

III.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΩΝ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

p. 616 1. Περὶ μὲν τῆς οὐσίας ὅπη δοκεῖ, καὶ ὥς
 συμφώνως ἂν ἔχοι πρὸς τὴν τοῦ Πλάτωνος δόξαν,
 εἴρηται. δεῖ δὲ καὶ περὶ τῆς ἑτέρας φύσεως ἐπι-
 σκέψασθαι, πότερα τὰ αὐτὰ γένη θιέτον, ἅπερ 20
 κακεῖ ἐθέμεθα, ἢ πλείω ἐνταῦθα πρὸς ἐκείνοις ἄλλα
 τιθέντας, ἢ ὅλως ἕτερα, ἢ τὰ μὲν ὥς ἐκεῖ, τὰ δ'
 ἄλλως. δεῖ μέντοι τὸ ταῦτά ἀναλογία καὶ ὁμο-
 νυμία λαμβάνειν· τοῦτο δὲ φανήσεται γνωσθέντων.
 ἀρχὴ δὲ ἡμῖν ἦδε· ἐπειδὴ περὶ τῶν αἰσθητῶν ὁ 25
 λόγος ἡμῖν, πᾶν δὲ τὸ αἰσθητὸν τῷδε τῷ κόσμῳ
 περιείληπται, περὶ τοῦ κόσμου ἀναγκαῖον ἂν εἴη
 ζητεῖν διαιροῦντας τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ ἐξ ὧν
 ἔστι διαιροῦντας κατὰ γένη θεῖναι, ὥσπερ ἂν εἰ

- τὴν φωνὴν διηροῦμεθα ἄπειρον οὐσαν εἰς ὥρι-
 σμένα ἀνάγοντες τὸ ἐν πολλοῖς ταῦτόν εἰς ἓν, εἴτα
 πάλιν ἄλλο καὶ ἕτερον αὖ, ἕως εἰς ἀριθμὸν τινα
 θέντες ἕκαστον αὐτῶν, τὸ μὲν ἐπὶ τοῖς ἀτόμοις
 5 εἶδος λέγοντες, τὸ δ' ἐπὶ τοῖς εἶδεσι γένος. τὸ μὲν
 οὖν ἐπὶ τῆς φωνῆς ἕκαστον εἶδος καὶ ὁμοῦ πάντα
 τὰ φανέντα εἰς ἓν ἦν ἀνάγειν, καὶ κατηγορεῖν
 πάντων στοιχείου ἢ φωνῆς· ἐπὶ δὲ ὧν ζητοῦμεν
 οὐχ οἷόν τε, ὥς δέδεικται. διὸ δεῖ πλείω γένη
 10 ζητεῖν, καὶ τῷδε τῷ παντὶ ἕτερα ἐκείνων, ἐπειδὴ
 καὶ ἕτερον τοῦτο ἐκείνου καὶ οὐ συνώνυμον, ὁμό-
 νυμον δὲ καὶ εἰκῶν. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐνταῦθα ἐν
 τῷ μίγματι καὶ ἐν τῇ συνθέσει τὸ μὲν ἐστὶ σῶμα,
 τὸ δὲ ψυχὴ — ζῶον γὰρ τὸ πᾶν — ἡ δὲ ψυχῆς p. 617
 15 φύσις ἐν ἐκείνῳ τῷ νοητῷ καὶ οὐδ' ἀρμόσει εἰς
 οὐσίαν τῆς ἐνταῦθα λεγομένης σύνταξιν, ἀφορι-
 στέον, εἰ καὶ χαλεπῶς, ὅμως μὴν τῆς ἐνταῦθα
 πραγματείας, ὥσπερ ἂν εἴ τις βουλόμενος τοὺς
 πολίτας συντάξαι πόλεώς τινος, οἷον κατὰ τιμῆσεις
 20 ἢ τέχνας, τοὺς ἐπιδημοῦντας ξένους παραλίποι
 χωρὶς. περὶ δὲ τῶν παθημάτων, ὅσα μετὰ τοῦ
 σώματος ἢ διὰ τὸ σῶμα περὶ ψυχὴν συμβαίνει,
 περὶ τούτων ἐπισκεπτέον ὕστερον, ὅπως τακτέον,
 ὅταν περὶ τῶν ἐνταῦθα ζητῶμεν.
- 25 2. καὶ πρῶτον περὶ τῆς λεγομένης οὐσίας
 θεωρητέον συγχωροῦντας τὴν περὶ τὰ σώματα
 φύσιν ὁμωνύμως ἢ οὐδὲ ὅλως οὐσίαν διὰ τὸ ἐφαρ-
 μόττειν τὴν ἐννοίαν ῥεόντων, ἀλλὰ γένεσιν οἰκείως
 λέγεσθαι. εἴτα τῆς γενέσεως τὰ μὲν τοῖα, τὰ δὲ
 30 τοῖα· καὶ τὰ μὲν σώματα εἰς ἓν, τὰ τε ἀπλᾶ τὰ
 τε σύνθετα, τὰ τε συμβεβηκότα ἢ παρακολου-
 θοῦντα, διαιροῦντας ἀπ' ἀλλήλων καὶ ταῦτα· ἢ

τὸ μὲν ὕλην, τὸ δὲ εἶδος ἐπ' αὐτῇ, καὶ χωρὶς
 ἐκάτερον ὡς γένος ἢ ὑφ' ἐν ἄμφω, ὡς οὐσίαν
 ἐκάτερον ὁμωνύμως (ἢ γένεσιν). ἀλλὰ τί τὸ κοι-
 νὸν ἐπὶ ὕλης καὶ εἶδους; πῶς δὲ γένος ἢ ὕλη καὶ
 τίνων; τίς γὰρ διαφορὰ ὕλης; ἐν τίνι δὲ τὸ ἐξ 5
 ἀμφοῖν τακτέον; εἰ δὲ τὸ ἐξ ἀμφοῖν εἴη αὐτὸ ἢ
 σωματικὴ οὐσία, ἐκείνων δὲ ἐκάτερον οὐ σῶμα,
 πῶς ἂν ἐν ἐνὶ τάττοιτο καὶ τῷ αὐτῷ μετὰ τοῦ
 συνθέτου; πῶς δ' ἂν τὰ στοιχεῖά τινος μετ' αὐ-
 τοῦ; εἰ δ' ἀπὸ τῶν σωμάτων ἀρχοίμεθα, ἀρχοί- 10
 μεθ' ἂν ἀπὸ συλλαβῶν. διὰ τί δὲ οὐκ ἀνὰ λόγον,
 εἰ καὶ μὴ κατὰ ταῦτά ἢ διαίρεσις, λέγομεν ἂν
 ἀντὶ μὲν τοῦ ἐκεῖ ὄντος ἐνταῦθα τὴν ὕλην, ἀντὶ
 δὲ τῆς ἐκεῖ κινήσεως ἐνταῦθα τὸ εἶδος, οἷον ζωὴν
 τινα καὶ τελείωσιν τῆς ὕλης, τῆς δὲ ὕλης τὴν οὐκ 15
 ἐκστασιν κατὰ τὴν στάσιν, καὶ τὸ ταῦτόν καὶ θα-
 τερον οὕσης καὶ ἐνταῦθα ἐτερότητος πολλῆς καὶ
 ἀνομοιότητος μᾶλλον; ἢ πρῶτον μὲν ἢ ὕλη οὐχ
 οὕτως ἔχει καὶ λαμβάνει τὸ εἶδος ὡς ζωὴν αὐτῆς
 οὐδὲ ἐνέργειαν αὐτῆς, ἀλλ' ἐπεισιν ἀλλαχόθεν οὐκ 20
 ὄν τι ἐκείνης. εἰτα ἐκεῖ τὸ εἶδος ἐνέργεια καὶ
 κίνησις, ἐνταῦθα δὲ ἢ κίνησις ἄλλο καὶ συμβεβη-
 κός· τὸ δὲ εἶδος στάσις αὐτῆς μᾶλλον καὶ οἷον
 ἡσυχία· ὀρίζει γὰρ ἀόριστον οὐσαν· τό τε ταῦ-
 τὸν ἐκεῖ καὶ τὸ ἕτερον ἐνὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑτέρου 25
 ὄντος, ἐνταῦθα δὲ ἕτερον μεταλήψει καὶ πρὸς ἄλλο
 καὶ τί ταῦτόν καὶ ἕτερον οὐδ' ὡς ἐκεῖ εἴη ἂν τι ἐν
 p. 618 τοῖς ὑστέροις. στάσις δὲ τῆς ὕλης πῶς ἐπὶ πάντα
 ἐλκομένης μεγέθη καὶ ἐξωθεν τὰς μορφας [ἐχούσης]
 καὶ οὐκ ἀντάρκους ἑαυτῇ μετὰ τούτων τὰ ἄλλα 30
 γενυνᾷ; ταύτην μὲν οὖν τὴν διαίρεσιν ἀπετέον.

3. πῶς δὲ λέγωμεν; ἔστω δὴ πρῶτον οὕτως,

τὸ μὲν ὕλην εἶναι, τὸ δ' εἶδος, τὸ δὲ μικτὸν ἐξ
 ἀμφοῖν, τὰ δὲ περὶ ταῦτα· τῶν δὲ περὶ ταῦτα τὰ
 μὲν κατηγορούμενα μόνον, τὰ δὲ καὶ συμβεβη-
 κότα· τῶν δὲ συμβεβηκότων τὰ μὲν ἐν αὐτοῖς,
 5 τὰ δὲ αὐτὰ ἐν ἐκείνοις, τὰ δὲ ἐνεργήματα αὐτῶν,
 τὰ δὲ πάθη, τὰ δὲ παρακολουθήματα· καὶ τὴν
 μὲν ὕλην κοινὸν μὲν καὶ ἐν πάσαις ταῖς οὐσίαις,
 οὐ μὴν γένος, ὅτι μὴδὲ διαφορὰς ἔχει — εἰ μὴ
 τις τὰς διαφορὰς κατὰ τὸ τὴν μὲν πυρίνην, τὴν
 10 δὲ τὴν ἀέρος μορφὴν ἔχειν. εἰ δέ τις ἀρκοῖτο τῷ
 κοινῷ τῷ ἐν πᾶσιν οἷς ἔστιν ὕλην εἶναι, ἢ ὥς
 ὅλον πρὸς μέρη, ἄλλως γένος ἂν εἴη· καὶ στοι-
 χεῖον δὲ ἐν τούτῳ δυναμένου καὶ τοῦ στοιχείου
 γένους εἶναι· τὸ δὲ εἶδος προσκειμένου τοῦ περὶ
 15 τὴν ὕλην ἢ ἐν ὕλῃ τῶν μὲν ἄλλων εἰδῶν χωρίζει,
 οὐ μὴν περιλαμβάνει πᾶν εἶδος οὐσιῶδες. εἰ δὲ εἶδος
 λέγομεν τὸ ποιητικὸν οὐσίας καὶ λόγον τὸν οὐσιώδη
 κατὰ τὸ εἶδος, οὕτω τὴν οὐσίαν εἴπομεν πῶς δεῖ
 λαμβάνειν. τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν εἰ τούτῳ μόνον οὐσίαν,
 20 ἐκεῖνα οὐκ οὐσίας· εἰ δὲ ἀκεῖνα καὶ τοῦτο, τί τὸ
 κοινὸν σκεπτέον. τὰ δὲ κατηγορούμενα μόνον ἐν τῷ
 πρὸς τι ἂν εἴη, οἷον αἷτιον εἶναι, στοιχεῖον εἶναι.
 τῶν δὲ ἐν αὐτοῖς συμβεβηκότων τὸ μὲν ποσὸν εἶναι,
 τὸ δὲ ποιὸν εἶναι, ἃ ἐν αὐτοῖς· τὰ δ' αὐτὰ ἐν
 25 ἐκείνοις, ὥς τόπος καὶ χρόνος, τὰ δὲ ἐνεργήματα
 αὐτῶν καὶ πάθη, ὥς κινήσεις, τὰ δὲ παρακολου-
 θήματα, ὥς τόπος καὶ χρόνος, ὁ μὲν τῶν συνθέτων,
 ὁ δὲ τῆς κινήσεως. καὶ τὰ μὲν τρία εἰς ἓν εὗρομεν
 κοινόν τι, τὴν ἐνταῦθα ὁμώνυμον οὐσίαν· εἴτα
 30 τὰ ἄλλα ἐφεξῆς, πρὸς τι, ποσόν, ποιόν, ἐν χρόνῳ,
 ἐν τόπῳ, κίνησις, (τόπος, χρόνος)· ἢ ληφθέντος
 τόπου καὶ χρόνου περιττὸν τὸ ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ,

ὥστε εἶναι πέντε, ὡς ἐν τῶν πρώτων τριῶν· εἰ
 δὲ μὴ εἰς ἐν τὰ τρία, ἔσται ὕλη, εἶδος, συναμφο-
 p. 619 ρερον, πρὸς τι, ποσόν, ποιόν, κίνησις. ἢ καὶ
 ταῦτα εἰς τὰ πρὸς τι· περιεκτικὸν γὰρ μᾶλλον.

4. τί οὖν ταῦτόν ἐν τοῖς τρισί, καὶ τί ἔσται, 5
 ὃ ταῦτα ποιεῖ οὐσίαν τὴν ἐν τούτοις; ἄρα ὑπο-
 βάθρα νινὰ τοῖς ἄλλοις; ἀλλ' ἢ μὲν ὕλη ὑπο-
 βάθρα καὶ ἔδρα δοκεῖ τῷ εἶδει εἶναι, ὥστε τὸ εἶδος
 οὐκ ἔσται ἐν οὐσίᾳ. τό τε σύνθετον ἄλλοις ὑπο-
 βάθρα καὶ ἔδρα, ὥστε καὶ τὸ εἶδος μετὰ τῆς ὕλης 10
 ὑποβεβλήσεται τοῖς συνθέτοις ἢ πᾶσι γε τοῖς μετὰ
 τὸ σύνθετον, οἷον ποσῶ, ποιῶ, κινήσει. ἀλλ' ἄρα τὸ
 μὴ ἐτέρου ὃ λέγεται; λευκὸν μὲν γὰρ καὶ μέλαν
 ἄλλου τοῦ λελευκωμένου, καὶ τὸ διπλάσιον δὲ
 ἐτέρου· λέγω δὲ οὐ τοῦ ἡμίσεος εἶναι, ἀλλὰ ξύλον 15
 διπλάσιον· καὶ πατήρ ἄλλου, ἢ πατήρ ἐστι, καὶ
 ἡ ἐπιστήμη δὲ ἄλλου τοῦ ἐν ᾧ, καὶ τόπος δὲ πέρας
 ἄλλου, καὶ χρόνος μέτρον ἄλλου, πῦρ δὲ οὐκ
 ἄλλου οὐδὲ ξύλον καθ' ὃ ξύλον ἄλλου οὐδ' ἄν-
 θρωπος ἄλλου οὐδὲ Σωκράτης οὐδ' ὅλως ἢ σύν- 20
 θετος οὐσία οὐδὲ τὸ κατὰ τὴν οὐσίαν εἶδος ἄλλου,
 ὅτι οὐκ ἄλλον πάθος ἦν· οὐ γὰρ τῆς ὕλης εἶδος,
 τοῦ δὲ συναμφοτέρου μέρος· τὸ δὲ τοῦ ἀνθρώπου
 εἶδος καὶ ὁ ἀνθρώπος ταυτόν· καὶ ἡ ὕλη μέρος
 ὅλου καὶ ἄλλου ὡς τοῦ ὅλου, οὐχ ὡς ἐτέρου ὄντος 25
 ἐκείνου, οὗ λέγεται· λευκὸν δὲ ὃ λέγεται εἶναι
 ἐτέρου ἐστίν· ὃ οὖν ἄλλου ὃν ἐκείνου λέγεται,
 οὐκ οὐσία· οὐσία τοίνυν, ὃ ὅπερ ἔστιν αὐτοῦ
 ἔστιν, ἢ μέρος ὃν τοιούτου συμπληρωτικόν ἐστι
 συνθέτου, ὄντος μὲν αὐτοῦ ἕκαστον μὲν ἢ ἐκά- 30
 τερον αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὸ σύνθετον ἄλλον τρόπον
 ἐκείνου λεγόμενον, ἢ μὲν μέρος, πρὸς ἄλλο λεγό-

- μενον, καθ' αὐτὸ δὲ φύσει ἐν τῷ εἶναι ὃ ἔστιν οὐχ ἑτέρου λεγόμενον. κοινὸν δὲ καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ τε τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ συναμφοτέρου· ἀλλὰ ἄλλως μὲν ἢ ὕλη τῷ εἶδει, 5 ἄλλως δὲ τὸ εἶδος τοῖς πάθεσι καὶ τὸ συναμφοτέρον· ἢ οὔτε ἢ ὕλη ὑποκείμενον τῷ εἶδει· τελείωσις γὰρ τὸ εἶδος αὐτῆς καθ' ὅσον ὕλη καὶ καθ' ὅσον δυνάμει· οὐδ' αὖ τὸ εἶδος ἐν ταύτῃ· μεθ' οὗ γὰρ τι ἀπαρτίζει ἐν τι, οὐκ ἔσται θάτερον ἐν
- 10 θατέρῳ, ἀλλ' ἄμφω ὁμοῦ ὑποκείμενα ἄλλῳ, οἷον ἄνθρωπος καὶ τὶς ἄνθρωπος ὑπόκεινται τοῖς πάθεσι καὶ προϋπάρχουσι τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν παρακολουθούντων, καὶ ἀφ' ἧς δὲ τὰ ἄλλα καὶ δι' ἣν τὰ ἄλλα καὶ περὶ ὃ τὸ πάσχειν καὶ ἀφ' ἧς τὸ ποιεῖν.
- 15 5. ἀκουστέον δὲ ταῦτα περὶ τῆς ἐνθάδε οὐσίας p. 620 λεγομένης· εἰ δέ πη ταῦτα καὶ ἐπ' ἐκείνης συμβαίνει, ἴσως μὲν κατ' ἀναλογίαν καὶ ὁμωνύμως. καὶ γὰρ τὸ πρῶτον ὥς πρὸς τὰ μετ' αὐτὸ λέγεται· οὐ γὰρ ἀπλῶς πρῶτον, ἀλλ' ἔστιν ὥς πρὸς ἐκεῖνα
- 20 ἔσχατα ἄλλα πρῶτα μετ' ἐκεῖνα. καὶ τὸ ὑποκείμενον ἄλλως, καὶ τὸ πάσχειν ἐκεῖ ἀμφισβητεῖται, καὶ εἰ κἀκεῖ, ἄλλο τὸ ἐκεῖ πάσχειν· καὶ τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι κατὰ πάσης οὐσίας, εἰ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ (εἶναι) δεῖ μὴ ὥς μέρος ὑπάρχειν τοῦ
- 25 ἐν ᾧ ἔστι, μηδ' οὕτως, ὥστε μηδὲ συντελεῖν μετ' ἐκείνου εἰς ἐν τι· μεθ' οὗ γὰρ συντελεῖ εἰς σύνθετον οὐσίαν, ἐν ἐκείνῳ ὥς ὑποκειμένῳ οὐκ ἂν εἴη· ὥστε μήτε τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ εἶναι ὥς ὑποκειμένῳ, μήτε τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ Σωκράτει μέρος ὄντα
- 30 Σωκράτους. ὃ οὖν μὴ ἐν ὑποκειμένῳ, οὐσία· εἰ δὲ λέγομεν μήτε ἐν ὑποκειμένῳ, μήτε καθ' ὑποκείμενον, προσθετέον ὥς ἄλλου, ἵνα καὶ ὁ ἄν-

θρωπος λεγόμενος κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου περι-
 λαμβάνηται τῷ λόγῳ ἐν τῇ προσθήκῃ τῇ μὴ κατ'
 ἄλλου. ὅταν γὰρ τὸν ἄνθρωπον κατηγορῶ τοῦ
 Σωκράτους, οὕτως λέγω, οὐχ ὥς τὸ ξύλον λευκόν,
 ἀλλ' ὥς τὸ λευκὸν λευκόν· τὸν γὰρ Σωκράτην 5
 λέγων ἄνθρωπον τὸν τινὰ ἄνθρωπον λέγω ἄνθρω-
 πον, καὶ τοῦ ἐν τῷ Σωκράτει ἀνθρώπου τὸν ἄν-
 θρωπον· τοῦτο δὲ ταύτὸν τῷ τὸν Σωκράτην Σω-
 κράτην λέγειν, καὶ ἔτι τῷ κατὰ ζῴου λογικοῦ τοι-
 οὔδε τὸ ζῶον κατηγορεῖν. εἰ δέ τις λέγοι μὴ ἴδιον 10
 εἶναι τῆς οὐσίας τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι, τὴν
 γὰρ διαφορὰν μὴδ' αὐτὴν εἶναι τῶν ἐν ὑποκει-
 μένῳ, μέρος οὐσίας λαμβάνων τὸ δίπουν τοῦτο
 οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ φησὶν εἶναι· ἐπεὶ, εἰ μὴ τὸ
 δίπουν λαμβάνοι, ὃ ἔστι τοιάδε οὐσία, ἀλλὰ διπο- 15
 δίαν, μὴ οὐσίαν λέγων, ἀλλὰ ποιότητα, ἐν ὑπο-
 κειμένῳ ἔσται τὸ δίπουν. ἀλλ' οὐδὲ ὁ χρόνος ἐν
 ὑποκειμένῳ, οὐδ' ὁ τόπος. ἀλλ' εἰ μὲν τὸ μέτρον
 λαμβάνεται κινήσεως κατὰ τὸ μεμετροημένον, τὸ
 μέτρον ἐν τῇ κινήσει ὑπάρξει ὥς ἐν ὑποκειμένῳ, 20
 ἢ τε κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ· εἰ δὲ κατὰ τὸ με-
 τροῦν λαμβάνεται, ἐν τῷ μετροῦντι ἔσται τὸ μέ-
 τρον. ὁ δὲ τόπος πέρας τοῦ περιέχοντος ὧν ἐν
 p. 621 ἐκείνῳ. καίτοι περὶ ταύτην τὴν οὐσίαν, περὶ ἧς
 ὁ λόγος, γίνεται ἐναντίως ἢ κατὰ ἐν τούτων ἢ 25
 κατὰ πλείω ἢ κατὰ πάντα τὰ εἰρημένα λαμβάνε-
 σθαι τὴν οὐσίαν τὴν τοιαύτην ἐφαρμοτιόντων καὶ
 τῇ ὄλῃ καὶ τῷ εἶδει καὶ τῷ συναμφοτέρῳ τῶν
 εἰρημένων.

6. εἰ δέ τις λέγοι, ὥς ταῦτα μὲν ἔστω τεθεω- 30
 ρημένα περὶ τὴν οὐσίαν, ὃ δ' ἔστιν οὐκ εἰρηται,
 αἰτεῖ ἔτι ἴσως αἰσθητὸν ἰδεῖν τοῦτο· τὸ δ' ἔστι

τοῦτο καὶ τὸ εἶναι οὐκ ἂν ὁρῶτο. τί οὖν; τὸ πῦρ
 οὐκ οὐσία καὶ τὸ ὕδωρ; οὐσία οὖν ἐκάτερον, ὅτι
 ὁρᾶται; οὐ. ἀλλὰ τῷ ὕλῃν ἔχειν; οὐ. ἀλλὰ τῷ
 εἶδος; οὐδὲ τοῦτο. ἀλλ' οὐδὲ τῷ συναμφοτέρων.
 5 ἀλλὰ τίνι δῆ; τῷ εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ ποσὸν ἔστι,
 καὶ τὸ ποιὸν ἔστιν. ἡμεῖς δὴ φήσομεν ἄρα, ὅτι
 ὁμωνύμως. ἀλλὰ τί ἐπὶ πυρὸς καὶ γῆς καὶ τῶν
 τοιούτων τὸ ἔστι, καὶ τίς ἡ διαφορὰ τούτου τοῦ
 ἔστι καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἄλλων; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἀπλῶς
 10 εἶναι λέγεται καὶ ἀπλῶς ὄν, τὸ δὲ λευκὸν εἶναι.
 τί οὖν; τὸ εἶναι τὸ προσκείμενον τῷ λευκῷ ταύ-
 τὸν τῷ ἄνευ προσθήκης; οὐχί. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶ-
 τως ὄν, τὸ δὲ κατὰ μετάληψιν καὶ δευτέρως. τό
 τε γὰρ λευκὸν προστεθὲν τῷ ὄντι πεποίηκε λευκὸν
 15 τὸ ὄν, τό τε ὄν τῷ λευκῷ προστεθὲν πεποίηκε τὸ
 λευκὸν ὄν, ὥστε ἐκατέρω, τῷ μὲν ὄντι συμβεβηκὸς
 τὸ λευκόν, τῷ δὲ λευκῷ συμβεβηκὸς τὸ ὄν. καὶ
 οὐχ οὕτως λέγομεν, ὥς ἂν εἴποι τις τὸν Σωκρά-
 την λευκὸν καὶ τὸ λευκὸν Σωκράτην· ἐν γὰρ ἀμ-
 20 φοτέροις ὁ Σωκράτης ὁ αὐτός. ἀλλ' ἴσως τὸ λευ-
 κὸν οὐ ταῦτόν· ἐπὶ γὰρ τοῦ τὸ λευκὸν Σωκράτης
 ἐμπεριείληπται ὁ Σωκράτης τῷ λευκῷ, ἐν δὲ τῷ
 Σωκράτης λευκὸς καθαρῶς συμβεβηκὸς τὸ λευκόν.
 καὶ ἐνταῦθα τὸ ὄν λευκὸν συμβεβηκὸς ἔχει τὸ λευ-
 25 κόν, ἐν δὲ τῷ τὸ λευκὸν ὄν τὸ λευκὸν συνειλημ-
 μένον τῷ ὄντι. καὶ ὅλως τὸ μὲν λευκὸν ἔχει τὸ
 εἶναι, ὅτι περὶ τὸ ὄν καὶ ἐν ὄντι· παρ' ἐκείνου
 οὖν τὸ εἶναι· τὸ δὲ ὄν παρ' αὐτοῦ τὸ ὄν, παρὰ
 δὲ τοῦ λευκοῦ τὸ λευκόν, οὐχ ὅτι αὐτὸ ἐν τῷ
 30 λευκῷ, ἀλλ' ὅτι τὸ λευκὸν ἐν αὐτῷ. ἀλλ' ἐπεὶ
 καὶ τοῦτο τὸ ὄν τὸ ἐν τῷ αἰσθητῷ οὐ παρ' αὐτοῦ
 ὄν, λεκτέον, ὅτι παρὰ τοῦ ὄντως ὄντος ἔχει τὸ

ὄν, παρὰ δὲ τοῦ ὄντως λευκοῦ ἔχει τὸ λευκὸν εἶναι, ἀγκείνου τὸ λευκὸν ἔχοντος κατὰ μετάληψιν τοῦ ἐκεῖ ὄντος ἔχοντος τὸ εἶναι.

p. 622

7. εἰ δέ τις λέγοι παρὰ τῆς ὕλης ἔχειν τὰ τῆδε ὅσα ἐπ' αὐτῆς τὸ εἶναι, πόθεν ἔξει ἡ ὕλη τὸ εἶναι 5
καὶ τὸ ὄν ἀπαιτήσομεν. ὅτι δὲ μὴ πρῶτον ἡ ὕλη, εἴρηται ἐν ἄλλοις· εἰ δέ, ὅτι τὰ ἄλλα οὐκ ἂν συσταίῃ μὴ ἐπὶ τῆς ὕλης, τὰ αἰσθητὰ φήσομεν. πρὸ τούτων δὲ οὐσαν ὕστερον πολλῶν εἶναι καὶ τῶν ἐκεῖ πάντων οὐδὲν κωλύει ἀμυδρὸν τὸ εἶναι 10
ἔχουσαν καὶ ἦττον ἢ τὰ ἐπ' αὐτῆς, ὅσῳ τὰ μὲν λόγοι καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ ὄντος, ἢ δ' ἄλογος παντελῶς, σκιὰ λόγου καὶ ἐκπτώσις λόγου· εἰ δέ τις λέγοι, ὅτι τὸ εἶναι αὕτη δίδωσι τοῖς ἐπ' αὐτῆς, ὥσπερ ὁ Σωκράτης τῷ ἐπ' αὐτοῦ λευκῷ, λεκτέον, 15
ὅτι τὸ μὲν μᾶλλον ὄν δοίῃ ἂν τῷ ἦττον ὄντι τὸ εἶναι, τὸ δὲ ἦττον ὄν οὐκ ἂν δοίῃ τῷ μᾶλλον ὄντι. ἀλλ' εἰ μᾶλλον ὄν τὸ εἶδος τῆς ὕλης, οὐκέτι κοινόν τι τὸ ὄν κατ' ἀμφοῖν, οὐδ' ἡ οὐσία γένος ἔχον τὴν ὕλην, τὸ εἶδος, τὸ συναμφοτέρον, ἀλλὰ κοινὰ 20
μὲν πολλὰ αὐτοῖς ἔσται, ἅπερ λέγομεν, διάφορον δὲ ὅμως τὸ εἶναι. περὶ γὰρ ἐλαττόνως ὄν μᾶλλον ὄν προσελθὸν τάξει μὲν πρῶτον ἂν εἴη, οὐσία δὲ ὕστερον· ὥστε, εἰ μὴ ἐπίσης τὸ εἶναι τῇ ὕλει καὶ τῷ εἶδει καὶ τῷ συναμφοτέρῳ, κοινὸν μὲν οὐκ ἂν 25
ἔτι εἴη ἡ οὐσία ὡς γένος· ἄλλως μέντοι ἔξει πρὸς τὰ μετὰ ταῦτα, ὡς κοινόν τι πρὸς ἐκεῖνα ἔχουσα τῷ αὐτῶν εἶναι, ὡς ζωῆς ἢ μὲν τις ἀμυδρά, ἢ δ' ἐναργεστέρα, καὶ εἰκόνων ἢ μὲν τις ὑποτύπωσις, ἢ δὲ ἐξεργασία μᾶλλον. εἰ δὲ τῷ ἀμυδρῷ τοῦ 30
εἶναι μετροῖ τις τὸ εἶναι, τὸ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις πλέον ἐφή, τοῦτο πάλιν αὖ κοινὸν ἔσται τὸ εἶναι.

ἀλλὰ μήποτε οὐχ οὕτω δεῖ ποιεῖν. ἄλλο γὰρ ἑκά-
 στον ὅλον, ἀλλ' οὐ κοινόν τι τὸ ἀμυδρόν, ὥσπερ
 ἐπὶ τῆς ζωῆς οὐκ ἂν εἴη κοινόν τι ἐπὶ θρεπτικῆς
 καὶ αἰσθητικῆς καὶ νοερᾶς. καὶ ἐνταῦθα τοίνυν τὸ
 5 εἶναι ἄλλο τὸ ἐπὶ τῆς ὕλης καὶ εἶδους καὶ συνάμφω
 ἀφ' ἐνὸς ἄλλως καὶ ἄλλως ὄνεντος. οὐ γὰρ μόνον,
 εἰ τὸ δεύτερον ἀπὸ τοῦ πρώτου, τὸ δὲ τρίτον ἀπὸ
 τοῦ δευτέρου, τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἐφεξῆς χειρόν
 καὶ ἐλαττον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄμφω, ἥ
 10 δὲ τὸ μὲν μᾶλλον μετασχὼν πυρός, οἷον κέραμος,
 τὸ δὲ ἥττον, ὥστε μὴ κέραμος γενέσθαι. τάχα δ' p. 623
 οὐδ' ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος· διαφορὰ
 γὰρ καὶ ἐν ἐκείνοις.

8. ἀλλ' ἄρα τὸ μὲν διαιρεῖν εἰς στοιχεῖα ἔαν
 15 δεῖ, καὶ μάλιστα περὶ τῆς αἰσθητῆς οὐσίας λέγοντα,
 ἣν δεῖ αἰσθῆσαι μᾶλλον ἢ λόγῳ λαμβάνειν, καὶ τὸ
 ἐξ ὧν σύγκειται μὴ προσποιεῖσθαι — οὐ γὰρ οὐσίαι
 ἐκεῖνα, ἥ οὐκ ἂν αἰσθηταί γε οὐσίαι — ἐνὶ δὲ
 γένει περιλαμβάνοντα τὸ κοινὸν ἐπὶ λίθου καὶ γῆς
 20 καὶ ὕδατος καὶ τῶν ἐκ τούτων φυτῶν, ἥ αἰσθητά,
 καὶ ζώων ὡσαύτως· οὐ γὰρ παραλελείψεται ἡ ὕλη
 οὐδὲ τὸ εἶδος· ἡ γὰρ αἰσθητὴ οὐσία ἔχει ταῦτα·
 ὕλη γὰρ καὶ εἶδος πῦρ καὶ γῆ καὶ τὰ μεταξὺ, τὰ
 δὲ σύνθετα ἤδη πολλὰ οὐσίαι εἰς ἓν· καὶ τὸ κοι-
 25 νὸν πᾶσι τούτοις, ἥ τῶν ἄλλων κεχώριται· ὑπο-
 κείμενα γὰρ ταῦτα τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἐν ὑποκει-
 μένῳ οὐδὲ ἄλλου· καὶ ὅσα εἴρηται, ὑπάρχει ταίτῃ.
 ἀλλ' εἰ ἡ αἰσθητὴ οὐσία οὐκ ἄνευ μεγέθους οὐδ' ἄνευ
 ποιότητος, πῶς ἔτι τὰ συμβεβηκότα χωριοῦμεν; χωρί-
 30 ζοντες γὰρ ταῦτα, τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα, τὸ χρῶμα,
 ξηρότητα, ὑγρότητα, τί τὴν οὐσίαν αὐτὴν θησό-
 μεθα; ποιαὶ γὰρ οὐσίαι αὗται. ἀλλὰ τι ἔστι, περὶ

ὃ συμβαίνει τὰ ποιοῦντα ἐκ τοῦ μόνου οὐσίαν εἶναι
 ποιὰν οὐσίαν εἶναι· καὶ ἔσται τὸ πῦρ οὐχ ὅλον
 οὐσία, ἀλλὰ τι αὐτοῦ, οἷον μέρος. τοῦτο δὲ τί ἂν
 εἴη; ἢ ὕλη. ἀλλὰ ἄρα γε ἡ αἰσθητὴ οὐσία συμ-
 φόρησις τις ποιοτήτων καὶ ὕλης, καὶ ὁμοῦ μὲν 5
 πάντα ταῦτα συμπαγέντα ἐπὶ ὕλης μιᾶς οὐσία,
 χωρὶς δὲ ἕκαστον λαμβανόμενον τὸ μὲν ποιόν, τὸ
 δὲ ποσὸν ἔσται, ἢ ποιὰ πολλά· καὶ ὃ μὲν ἂν
 ἐλλεῖπον μήπω ἀπηρτισμένην ἐᾷ γίνεσθαι τὴν ὑπό-
 στασιν, μέρος τῆσδε τῆς οὐσίας, ὃ δ' ἂν γενομένη 10
 τῇ οὐσίᾳ ἐπισυμβῇ, τὴν οἰκείαν ἔχει τάξιν οὐ
 κρυπτόμενον ἐν τῷ μίγματι τῷ ποιοῦντι τὴν λεγο-
 μένην οὐσίαν; καὶ οὐ τοῦτό φημι, ὥς ἐκεῖ μετὰ
 τῶν ἄλλων ὃν ἔστιν οὐσία, συμπληροῦν ἓνα ὄγκου
 τοσόνδε καὶ τοιόνδε, ἀλλαχοῦ δὲ μὴ συμπληροῦν 15
 ποιόν, ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖ ἕκαστον οὐσίαν, τὸ δ' ὅλον
 τὸ ἐκ πάντων οὐσίαν. καὶ οὐ δυσχεραντέον, εἰ τὴν
 οὐσίαν τὴν αἰσθητὴν ἐξ οὐκ οὐσιῶν ποιοῦμεν·
 οὐδὲ γὰρ τὸ ὅλον ἀληθῆς οὐσία, ἀλλὰ μιμούμενον
 p. 624 τὴν ἀληθῆ, ἣτις ἄνευ τῶν ἄλλων τῶν περὶ αὐτὴν 20
 ἔχει τὸ ὄν καὶ τῶν ἄλλων ἐξ αὐτῆς γινομένων,
 ὅτι ἀληθῶς ἦν· ὥδὲ δὲ καὶ τὸ ὑποβεβλημένον
 ἄγονον καὶ οὐχ ἱκανὸν εἶναι ὄν, ὅτι μηδὲ ἐξ αὐ-
 τοῦ τὰ ἄλλα, σκια δὲ καὶ ἐπὶ σκιᾷ αὐτῇ οὔση
 ζωγραφία καὶ τὸ φαίνεσθαι. 25

9. καὶ περὶ μὲν τῆς λεγομένης οὐσίας αἰσθητῆς
 καὶ γένους ἐνὸς ταύτῃ· εἶδη δ' αὐτοῦ τίνα ἂν τις
 θεῖτο καὶ πῶς διέλοι; σῶμα μὲν οὖν τὸ σύμπαν
 θετέον εἶναι, τούτων δὲ τὰ μὲν ὑλικώτερα, τὰ δὲ
 ὀργανικά· ὑλικώτερα μὲν πῦρ, γῆ, ὕδωρ, ἀήρ· 30
 ὀργανικά δὲ τὰ τῶν φυτῶν καὶ τὰ τῶν ζώων σώ-
 ματα κατὰ τὰς μορφὰς τὰς παραλλαγὰς σχόντα·

εἶτα εἶδη γῆς λαμβάνειν καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων,
 καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν ὀργανικῶν τὰ τε φυτὰ
 κατὰ τὰς μορφὰς διαιροῦντα καὶ τὰ τῶν ζώων σώ-
 ματα ἢ τῷ τὰ μὲν ἐπίγεια καὶ ἔγγεια καὶ καθ'
 5 ἑκάστον στοιχείον τὰ ἐν αὐτῷ ἢ τῶν σωμάτων τὰ
 μὲν κοῦφα, τὰ δὲ βαρέα, τὰ δὲ μεταξὺ· καὶ τὰ
 μὲν ἐστάναι ἐν μέσῳ, τὰ δὲ περιέχειν ἄνωθεν, τὰ
 δὲ μεταξὺ· καὶ ἐν ἑκάστῳ τούτων σώματα ἥδη
 σχήμασι διειλημμένα, ὥς εἶναι σώματα τὰ μὲν ζώων
 10 οὐρανίων, τὰ δὲ κατὰ ἄλλα στοιχεῖα· ἢ κατ' εἶδη
 διαστησάμενον τὰ τέσσαρα τὸ μετὰ τοῦτο ἄλλον
 τρόπον ἥδη συμπλέκειν καὶ μιγνύντα τὰς διαφορὰς
 αὐτῶν κατὰ τοὺς τόπους καὶ τὰς μορφὰς καὶ τὰς
 μίξεις, οἷον πύρινα ἢ γήινα τῷ πλείονι καὶ ἐπι-
 15 κρατοῦντι λεγόμενα. τὸ δὲ πρῶτας καὶ δευτέρας
 λέγειν, τόδε τὸ πῦρ καὶ πῦρ, ἄλλως μὲν ἔχειν
 διαφοράν, ὅτι τὸ μὲν καθ'ἑκάστον, τὸ δὲ καθόλου,
 οὐ μέντοι οὐσίας διαφοράν· καὶ γὰρ καὶ ἐν ποιῷ
 τί λευκὸν καὶ λευκὸν καὶ γραμματικὴ τις καὶ γραμ-
 20 ματική. ἔπειτα τί ἔλαττον ἔχει ἢ γραμματικὴ πρὸς
 τινὰ γραμματικὴν καὶ ὅλως ἐπιστήμη πρὸς τινὰ
 ἐπιστήμην; οὐ γὰρ ἢ γραμματικὴ ὕστερον τῆς τιῶς
 γραμματικῆς, ἀλλὰ μᾶλλον οὕσης γραμματικῆς καὶ
 ἢ ἐν σοί· ἐπεὶ καὶ ἢ ἐν σοὶ τίς ἐστὶ τῷ ἐν σοί·
 25 αὕτη δὲ ταυτόν τῇ καθόλου. καὶ ὁ Σωκράτης οὐκ
 αὐτὸς ἔδωκε τῷ μὴ ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ,
 ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος τῷ Σωκράτει· μεταλήψει γὰρ
 ἀνθρώπου ὁ τις ἄνθρωπος. ἔπειτα ὁ Σωκράτης
 τί ἂν εἴη ἢ ἄνθρωπος τοιόσδε, τὸ δὲ τοιόσδε τί
 30 ἂν ἐργάζοιτο πρὸς τὸ μᾶλλον οὐσίαν εἶναι; εἰ δ' p. 625
 ὅτι τὸ μὲν εἶδος μόνον ὁ ἄνθρωπος, τὸ δὲ εἶδος
 ἐν ὕλῃ, ἦττον ἄνθρωπος κατὰ τοῦτο ἂν εἴη· ἐν

ὕλη γὰρ ὁ λόγος χείρων. εἰ δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος οὐ κατὰ τὸ εἶδος, ἀλλ' ἐν ὕλῃ, τί ἔλαττον ἔξει τοῦ ἐν ὕλῃ καὶ αὐτὸς λόγος τοῦ ἐν τινὶ ὕλῃ; ἔτι πρότερον τῇ φύσει τὸ γενικώτερον, ὥστε καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἀτόμου· τὸ δὲ πρότερον τῇ φύσει καὶ 5 ἀπλῶς πρότερον. πῶς οὖν ἂν ἦττον εἴη; ἀλλὰ τὸ καθέκαστον πρὸς ἡμᾶς γνωριμώτερον ὢν πρότερον· τοῦτο δ' οὐκ ἐν τοῖς πράγμασι τὴν διαφορὰν ἔχει. ἔπειτα οὕτως οὐχ εἷς λόγος τῆς οὐσίας· οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς τοῦ πρώτως καὶ τοῦ δευτέρως οὐδ' 10 ὅψ' ἐν γένος.

10. ἔστι δὲ καὶ οὕτως διαιρεῖν, θερμῷ καὶ ξηρῷ, καὶ ξηρῷ καὶ ψυχρῷ, καὶ ψυχρῷ καὶ ὑγρῷ, ἢ ὅπως βούλεται τὸν συνδυασμὸν εἶναι· εἴτα ἐκ τούτων σύνθεσιν καὶ μίξιν, καὶ ἡ μένειν ἐνταῦθα 15 στάντα ἐπὶ τοῦ συνθέτου, ἢ κατὰ τὸ ἐγγεῖον καὶ ἐπίγειον, ἢ κατὰ τὰς μορφὰς καὶ κατὰ τὰς τῶν ζώων διαφοράς, οὐ τὰ ζῶα διαιροῦντα, ἀλλὰ κατὰ τὰ σώματα αὐτῶν, ὥσπερ ὄργανα, διαιροῦντα. οὐκ ἄτοπος δὲ ἡ κατὰ τὰς μορφὰς διαφορά, εἴπερ 20 οὐδ' ἡ κατὰ τὰς ποιότητας αὐτῶν διαίρεσις, θερμότητος, ψυχρότητας καὶ τὰ τοιαῦτα. εἰ δέ τις λέγοι 'ἀλλὰ κατὰ ταύτας ποιεῖ τὰ σώματα', καὶ κατὰ τὰς μίξεις φήσομεν ποιεῖν καὶ κατὰ τὰ χρώματα καὶ τὰ σχήματα· ἐπεὶ γὰρ περὶ αἰσθητῆς 25 οὐσίας ὁ λόγος, οὐκ ἄτοπος ἂν εἴη, διαφοραῖς εἰ λαμβάνοιτο ταῖς πρὸς τὴν αἰσθησιν· οὐδὲ γὰρ ὢν ἀπλῶς αὕτη, ἀλλ' αἰσθητὸν ὢν τὸ ὅλον τοῦτο· ἐπεὶ καὶ τὴν δοκοῦσαν ὑπόστασιν αὐτῆς σύνοδον τῶν πρὸς αἰσθησιν ἔφαμεν εἶναι καὶ ἡ πίστις τοῦ 30 εἶναι παρὰ τῆς αἰσθησέως αὐτοῖς. εἰ δὲ ἄπειρος ἡ σύνθεσις, κατ' εἶδη τῶν ζώων διαιρεῖν, οἷον

ἀνθρώπου εἶδος τὸ ἐπὶ σώματι· ποιότης γὰρ αὕτη
 σώματος, τὸ τοιοῦτον εἶδος, ποιότησι δ' οὐκ ἄτο-
 πον διαιρεῖν. εἰ δ' ὅτι τὰ μὲν ἀπλᾶ, τὰ δὲ σύν-
 θετα εἵπομεν, ἀντιδιαροῦντες τὸ σύνθετον τῷ
 5 ἀπλῷ, ὑλικώτερα εἵπομεν καὶ ὀργανικὰ οὐ προσ-
 ποιούμενοι τὸ σύνθετον. ἔστι δ' οὐκ ἀντιδιαίρεσις τὸ
 σύνθετον πρὸς τὸ ἀπλοῦν εἶναι, ἀλλὰ κατὰ πρῶ-
 τὴν διαίρεσιν τὰ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων θέντα μίξαντα
 αὐτὰ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ὑποβεβληκυίας διαφορὰν
 10 συνθέτων ἢ τόποις ἢ μορφαῖς ποιεῖσθαι, οἷον τὰ p. 626
 μὲν οὐράνια, τὰ δὲ γήινα. καὶ περὶ μὲν τῆς ἐν
 τοῖς αἰσθητοῖς οὐσίας ἢ γενέσεως ταῦτα.

11. περὶ δὲ ποσοῦ καὶ ποσότητος, ὡς ἐν ἀριθμῷ
 δεῖ τίθεσθαι καὶ μεγέθει, καθ' ὅσον τοσοῦτον ἔκα-
 15 στον, ὃ ἔστιν ἐν ἀριθμῷ τῶν ἐνύλων καὶ διαστή-
 ματι τοῦ ὑποκειμένου — οὐ γὰρ περὶ χωριστοῦ
 ποσοῦ ὁ λόγος, ἀλλ' ὃ ποιεῖ τρίτην εἶναι τὸ
 ξύλον, καὶ ἡ πεμπὰς ἢ ἐπὶ τοῖς ἵπποις — εἴρηται
 πολλάκις, ὅτι ταῦτα ποσὰ μόνον λεκτέον, τόπον
 20 δὲ καὶ χρόνον μὴ κατὰ τὸ ποσὸν νενοῆσθαι, ἀλλὰ
 τὸν μὲν χρόνον τῷ μέτρον κινήσεως εἶναι καὶ τῷ
 πρὸς τι δοτέον αὐτόν, τὸν δὲ τόπον σώματος περι-
 εκτικόν, ὡς καὶ τοῦτον ἐν σχέσει καὶ τῷ πρὸς τι
 κείσθαι· ἐπεὶ καὶ ἡ κίνησις συνεχῆς καὶ οὐκ ἐν
 25 ποσῷ ἐτέθη. μέγα δὲ καὶ μικρὸν διὰ τί οὐκ ἐν
 ποσῷ; ποσότητι γὰρ τινι μέγα τὸ μέγα, καὶ τὸ
 μέγεθος δὲ οὐ τῶν πρὸς τι, ἀλλὰ τὸ μείζον καὶ
 τὸ ἑλαττον τῶν πρὸς τι· πρὸς γὰρ ἕτερον, ὥσπερ
 καὶ τὸ διπλάσιον. διὰ τί οὖν ὅρος μικρόν, κέγ-
 30 χρος δὲ μεγάλη; ἢ πρῶτον μὲν ἀντὶ τοῦ μικρο-
 τερον λέγεται. εἰ γὰρ πρὸς τὰ ὁμογενῆ ὁμολογεῖ-
 ται καὶ παρ' αὐτῶν εἰρησθαι, ὁμολογεῖται, ὅτι ἀντὶ

τοῦ μικρότερον λέγεται, καὶ μεγάλη κέγχρος οὐχ ἀπλῶς λεγομένη μεγάλη, ἀλλὰ κέγχρος μεγάλη. τοῦτο δὲ ταὐτόν [τῷ] τῶν ὁμογενῶν· τῶν δὲ ὁμογενῶν κατὰ φύσιν ἂν λέγοιτο μείζων. ἔπειτα διὰ τί οὐ καὶ τὸ καλὸν λέγοιτο ἂν τῶν πρὸς τι; ἀλλὰ 5 φαμεν καλὸν μὲν καθ' ἑαυτὸ καὶ ποιόν, κάλλιον δὲ τῶν πρὸς τι· καίτοι καὶ καλὸν λεγόμενον φανείη ἂν πρὸς ἄλλο αἰσχρόν, οἷον ἀνθρώπου κάλλος πρὸς θεῶν· 'πιθήκων', φησίν, 'ὁ κάλλιστος αἰσχρὸς συμβάλλειν ἑτέρῳ γένει'· ἀλλ' ἐφ' ἑαυτοῦ 10 μὲν καλόν, πρὸς ἄλλο δὲ ἢ κάλλιον ἢ τοῦναντίον. καὶ ἐνταῦθα τοίνυν ἐφ' ἑαυτοῦ μὲν μέγα μεγέθους, πρὸς ἄλλο δὲ οὐ τοιοῦτον· ἢ ἀναιρετέον τὸ p. 627 καλόν, ὅτι ἄλλο κάλλιον αὐτοῦ. οὕτω τοίνυν οὐδ' ἀναιρετέον τὸ μέγα, ὅτι ἔστι τι μείζον αὐτοῦ· ἐπεὶ 15 οὐδὲ τὸ μείζον ὅλως ἂν εἴη μὴ μεγάλου ὄντος, ὥσπερ οὐδὲ κάλλιον μὴ καλοῦ.

12. ἀπολειπτέον τοίνυν καὶ ἐναντιότητα εἶναι περὶ τὸ ποσόν· αἱ γὰρ ἐννοιαὶ τὴν ἐναντιότητα συγχωροῦσιν, ὅταν μέγα λέγωμεν καὶ ὅταν μικρόν, 20 ἐναντίας τὰς φαντασίας ποιοῦσαι, ὥσπερ ὅταν πολλὰ καὶ ὀλίγα· καὶ γὰρ τὰ παραπλήσια περὶ τοῦ ὀλίγου καὶ πολλὰ λεκτέον. πολλοὶ γὰρ οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀντὶ τοῦ πλείους· τοῦτο δὲ πρὸς ἄλλο· καὶ ὀλίγοι ἐν τῷ θεάτρῳ ἀντὶ τοῦ ἐλάττους. καὶ δεῖ ὅλως 25 τὰ πολλὰ πολὺ λέγειν πλήθος ἐν ἀριθμῷ· πλήθος δὲ πῶς τῶν πρὸς τι; τοῦτο δὲ ταὐτόν τῷ ἐπέκτασις ἀριθμοῦ, τὸ δὲ ἐναντίον συστολή. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς τῆς ἐννοίας τὸ συνεχὲς προαγωγῆς εἰς τὸ πόρρω. ποσὸν μὲν οὖν, ὅταν τὸ 30 ἐν προέλθῃ, καὶ τὸ σημείον. ἀλλ' ἐὰν μὲν ταχὺ στῇ ἐκότερον, τὸ μὲν ὀλίγον, τὸ δὲ μικρόν· ἐὰν

δ' ἡ πρόοδος προιοῦσα μὴ παύσεται ταχύ, τὸ μὲν πολὺ, τὸ δὲ μέγα. τίς οὖν ὄρος; τίς δὲ καλοῦ; θερμοῦ δέ; καὶ ἐνι θερμότερον καὶ ἐνταῦθα. ἀλλὰ λέγεται τὸ μὲν θερμότερον πρὸς τι, τὸ δὲ θερμὸν
 5 ἀπλῶς ποιόν· ὅλως δὲ [δεῖ] λόγον τινά, ὥσπερ καλοῦ, οὕτω καὶ μεγάλου εἶναι, ὃς μεταληφθεὶς μέγα ποιεῖ, ὥσπερ καλὸν ὁ τοῦ καλοῦ. ἐναντιότης τοίνυν κατὰ ταῦτα περὶ τὸ ποσόν· κατὰ γὰρ τὸν τόπον οὐκέτι, ὅτι μὴ τοῦ ποσοῦ· ἐπεὶ καί, εἰ τοῦ
 10 ποσοῦ ἦν ὁ τόπος, οὐκ ἦν ἐναντίον τὸ ἄνω τινὶ μὴ ὄντος τοῦ κάτω ἐν τῷ παντί. ἐν δὲ τοῖς μέρεσι τὸ ἄνω καὶ κάτω λεγόμενον ἄλλο οὐδὲν ἄν σημαῖνοι ἢ ἀνωτέρω καὶ κατωτέρω καὶ ὁμοιον τῷ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν· ταῦτα δὲ τῶν πρὸς τι. συλ-
 15 λαβῇ δὲ καὶ λόγῳ συμβαίνει ποσοῖς εἶναι καὶ ὑποκεῖσθαι τῷ ποσῷ. φωνὴ γὰρ ποσὴ· αὕτη δὲ κίνησις τις. εἰς κίνησιν οὖν ὅλως ἀνακτέον, ὥσπερ καὶ τὴν πρᾶξιν.

13. τὸ μὲν οὖν συνεχὲς ἀπὸ τοῦ διωρισμένου p. 628
 20 κεισθῆναι καλῶς τῷ κοινῷ καὶ τῷ ἰδίῳ ὄρω εἴρηται. τὸ δ' ἐντεῦθεν ἤδη ἐπὶ μὲν ἀριθμοῦ περιττῷ, ἀρτίῳ· καὶ πάλιν, εἴ τινες διαφοραὶ τούτων ἑκατέρου, ἢ παραλειπτέον τοῖς περὶ ἀριθμὸν ἔχουσιν ἤδη, ἢ δεῖ ταύτας μὲν διαφορὰς τῶν μοναδικῶν
 25 ἀριθμῶν τίθεσθαι, τῶν δ' ἐν τοῖς αἰσθητοῖς οὐκέτι. εἰ δὲ τοὺς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἀριθμοὺς χωρίζει ὁ λόγος, οὐδὲν κωλύει καὶ τούτων τὰς αὐτὰς νοεῖν διαφορὰς. τὸ δὲ συνεχὲς πῶς, εἰ τὸ μὲν γραμμὴ, τὸ δ' ἐπίπεδον, τὸ δὲ στερεόν; ἢ τὸ μὲν
 30 ἐφ' ἑν, τὸ δ' ἐπὶ δύο, τὸ δ' ἐπὶ τρία, οὐκ εἰς εἶδη διαιρουμένου δόξει, ἀλλὰ καταριθμησιν μόνον ποιούμενου· αἰ γὰρ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς οὕτω λαμ-

βανομένοις κατὰ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον κοι-
 νόν τι ἐπ' αὐτῶν οὐκ ἔστι γένος, οὐδ' ἐπὶ πρώτης
 καὶ δευτέρας καὶ τρίτης αὔξης κοινόν τι ἔσται.
 ἀλλὰ ἴσως καθ' ὅσον ποσὸν τὸ ἴσον ἐπ' αὐτοῖς
 καὶ οὐ τὰ μὲν μᾶλλον ποσά, τὰ δὲ ἥττον, κἂν τὰ 5
 μὲν ἐπὶ πλείω τὰς διαστάσεις ἔχη, τὰ δὲ ἐπ' ἑλατ-
 τουν. ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν τοίνυν, καθ' ὅσον πάντες
 ἀριθμοί, τὸ κοινὸν ἂν εἴη· ἴσως γὰρ οὐχ ἡ μονὰς
 τὴν δυάδα, οὐδ' ἡ δυὰς τὴν τριάδα, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
 τὰ πάντα. εἰ δὲ μὴ γίνεται, ἀλλ' ἔστιν, ἡμεῖς δ' 10
 ἐπινόοῦμεν γινόμενα, ἔστω ὁ μὲν ἐλάττων πρότερος,
 ὁ δὲ ὕστερος ὁ μείζων· ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀριθμοὶ
 πάντες ὑφ' ἑν. καὶ ἐπὶ μεγεθῶν τοίνυν τὸ ἐπ'
 ἀριθμῶν μετενεκτέον· χωριοῦμεν δὲ ἀπ' ἀλλήλων
 γραμμὴν, ἐπίπεδον, στερεόν, ὃ δὴ κέκληκε σῶμα, 15
 τῷ διάφορα τῷ εἶδει μεγέθη ὄντα εἶναι. εἰ δὲ
 δεῖ ἕκαστον τούτων διαιρεῖν, γραμμὴν μὲν εἰς
 εὐθύ, περιφερές, ἐλικοειδές, ἐπίπεδον δὲ [εἰς] εὐ-
 θύγραμμον καὶ περιφερὲς σχῆμα, στερεὸν δὲ εἰς
 στερεὰ σχήματα, σφαῖραν καὶ εὐθύγραμμους [έχοντα] 20
 πλευράς, καὶ ταῦτα πάλιν, οἷα οἱ γεωμέτραι ποιοῦ-
 σιν, [εἰς] τρίγωνα, τετράπλευρα, καὶ πάλιν ταῦτα
 εἰς ἄλλα, ἐπισκεπτέον.

14. τί γὰρ ἂν φαῖμεν εὐθείαν; οὐ μέγεθος
 εἶναι; ἢ ποιὸν μέγεθος τὸ εὐθὺ φαίη τις ἂν. τί 25
 p. 629 οὖν κωλύει διαφορὰν εἶναι ἢ γραμμῇ; οὐ γὰρ
 ἄλλου τινὸς τὸ εὐθὺ ἢ γραμμῆς· ἐπεὶ καὶ οὐσίας
 διαφορὰς κομίζομεν παρὰ τοῦ ποιοῦ. ἢ οὖν εὐ-
 θεῖα ποσὸν μετὰ διαφορᾶς, καὶ οὐ σύνθετον διὰ
 τοῦτο ἢ εὐθεῖα ἐξ εὐθύτητος καὶ γραμμῆς· εἰ δὲ 30
 σύνθετον, ὥς μετὰ οἰκείας διαφορᾶς. τὸ δ' ἐκ
 τριῶν γραμμῶν διὰ τί οὐκ ἐν τῷ ποσῷ; ἢ οὐχ

ἀπλῶς τρεῖς γραμμαὶ τὸ τρίγωνον, ἀλλὰ οὕτωςι
 ἔχουσῶν, καὶ τὸ τετράπλευρον τέσσαρες οὕτωςι·
 καὶ γὰρ ἡ γραμμὴ ἡ εὐθεῖα οὕτωςι καὶ ποσόν· εἰ
 γὰρ τὴν εὐθεῖαν οὐ ποσὸν μόνον, τί κωλύει καὶ
 5 τὴν πεπερασμένην μὴ ποσὸν μόνον λέγειν; ἀλλὰ
 πέρας τῆς γραμμῆς στιγμὴ καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ. καὶ
 τὸ πεπερασμένον τοίνυν ἐπίπεδον ποσόν, ἐπείπερ
 γραμμαὶ περατοῦσιν, αἱ πολὺ μᾶλλον ἐν τῷ ποσῷ.
 εἰ οὖν τὸ πεπερασμένον ἐπίπεδον ἐν τῷ ποσῷ,
 10 τοῦτο δὲ ἢ τετράγωνον ἢ ἑξάπλευρον ἢ πολὺπλευ-
 ρον, καὶ τὰ σχήματα πάντα ἐν τῷ ποσῷ. εἰ δ'
 ὅτι τὸ τρίγωνον λέγομεν ποιὸν καὶ τὸ τετράγωνον,
 ἐν ποιῷ θησόμεθα, οὐδὲν κωλύει ἐν πλείοσι κατη-
 γορίαις θέσθαι τὸ αὐτό· καθ' ὃ μὲν μέγεθος καὶ
 15 τοιόνδε μέγεθος, ἐν τῷ ποσῷ, καθ' ὃ δὲ τοιάνδε
 μορφήν παρέχεται, ἐν ποιῷ· ἢ καὶ αὐτὸ τοιάδε
 μορφή τὸ τρίγωνον. τί οὖν κωλύει καὶ τὴν σφαί-
 ραν ποιὸν λέγειν; εἰ οὖν τις ὁμόσε χωροῖ, τὴν
 γεωμετρίαν τοίνυν οὐ περὶ μεγέθη, ἀλλὰ περὶ
 20 ποιότητα καταγίνεσθαι. ἀλλ' οὐ δοκεῖ τοῦτο, ἀλλ'
 ἡ πραγματεία αὕτη περὶ μεγέθη. αἱ δὲ διαφοραὶ
 τῶν μεγεθῶν οὐκ ἀναιροῦσι τὸ μεγέθη αὐτὰ εἶναι,
 ὥσπερ οὐδ' αἱ τῶν οὐσιῶν οὐκ οὐσίας τὰς οὐσίας
 εἶναι. ἔτι πᾶν ἐπίπεδον πεπερασμένον, οὐ γὰρ
 25 οἷόν τε ἄπειρον εἶναί τι ἐπίπεδον· ἔτι ὥσπερ, ὅταν
 περὶ οὐσίαν ποιότητα λαμβάνω, οὐσιῶδη ποιότητα
 λέγω, οὕτω καὶ πολὺ μᾶλλον, ὅταν τὰ σχήματα
 λαμβάνω, ποσότητος διαφορὰς λαμβάνω. ἔπειτα,
 εἰ μὴ ταύτας διαφορὰς μεγεθῶν ληψόμεθα, τίνων
 30 θησόμεθα; εἰ δὲ μεγεθῶν εἰσι διαφοραί, τὰ γενό-
 μενα ἐκ τῶν διαφορῶν μεγέθη διάφορα ἐν εἶδεσιν
 αὐτῶν τακτέον.

p. 630

15. ἀλλὰ πῶς ἴδιον τοῦ ποσοῦ τὸ ἴσον καὶ ἄνισον; ὅμοια γὰρ τρίγωνα λέγεται. ἢ καὶ ὅμοια λέγεται μεγέθη καὶ ἡ ὁμοιότης λεγομένη οὐκ ἀναιρεῖ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἀνόμοιον εἶναι ἐν τῷ ποσῷ· ἴσως γὰρ ἐνταῦθα ἐν τοῖς μεγέθεσι τὸ ὅμοιον ἄλλως καὶ οὐχ ὡς ἐν τῷ ποσῷ. ἔπειτα οὐκ, εἰ ἴδιον εἶπε τὸ ἴσον καὶ ἄνισον, ἀνείλε καὶ τὸ ὅμοιον κατηγορεῖν τινων· ἀλλ' εἰ εἶπε τὸ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον τοῦ ποιοῦ, ἄλλως λεκτέον, ὡς ἔφαμεν, τὸ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ. εἰ δὲ ταῦτόν τὸ ὅμοιον, καὶ ἐπὶ 10 τούτων ἐπισκεψάσθαι δεῖ ιδιότητας ἄλλας ἐκατέρου τοῦ γένους, τοῦ τε ποσοῦ καὶ τοῦ ποιοῦ. ἢ λεκτέον, τὸ ὅμοιον καὶ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ λέγεσθαι, καθόσον αἱ διαφοραὶ ἐν αὐτῷ, καθόλου δέ, ὅτι συντάττειν δεῖ τὰς συμπληρούσας διαφορὰς τῷ οὐ διαφοραί, 15 καὶ μάλιστα, ὅταν μόνου ἐκείνου ἢ διαφορὰ ἢ διαφορὰ. εἰ δ' ἐν ἄλλῳ μὲν συμπληροῖ τὴν οὐσίαν, ἐν ἄλλῳ δὲ μή, οὐ μὲν συμπληροῖ, συντακτέον, οὐ δὲ μὴ συμπληροῖ, μόνον ἐφ' ἑαυτοῦ ληπτέον· συμπληροῦν δὲ λέγω τὴν οὐσίαν οὐ τὴν 20 ἀπλῶς, ἀλλὰ τὴν τοιάνδε, τοῦ τοιάνδε προσθήκην οὐκ οὐσιώδη δεχομένου. κακεῖνο δὲ ἐπισημαντέον, ὅτι ἴσα μὲν λέγομεν καὶ τρίγωνα καὶ τετράγωνα καὶ ἐπὶ πάντων σχημάτων, ἐπιπέδων τε καὶ στερεῶν· ὥστε ἴσον τε καὶ ἄνισον κείσθω ἐπὶ ποσοῦ 25 ἴδιον. ὅμοιον δὲ καὶ ἀνόμοιον, εἰ ἐπὶ ποιοῦ, ἐπισκεπτέον. περὶ δὲ τοῦ ποιοῦ ἐλέχθη, ὡς σὺν ἄλλοις μὲν ὕλη καὶ ποσῷ συμμιχθὲν συμπλήρωσιν ἐργάζεται αἰσθητῆς οὐσίας, καὶ ὅτι κινδυνεύει ἢ λεγόμενα αὕτη οὐσία εἶναι τοῦτο τὸ ἐκ πολλῶν, οὐ τί, 30 ἀλλὰ ποιὸν μᾶλλον, καὶ ὁ μὲν λόγος εἶναι οἶον πυρρὸς τὸ τί σημαίνων μᾶλλον, ἣν δὲ μορφὴν ἐργά-

ζεται, ποιὸν μᾶλλον· καὶ ὁ λόγος ὁ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τί εἶναι, τὸ δ' ἀποτελεσθῆν ἐν σώματος φύσει εἰδῶλον ὃν τοῦ λόγου ποιόν τι μᾶλλον εἶναι· οἷον εἰ ἀνθρώπου ὄντος τοῦ Σωκράτους τοῦ ὁρώμενου ἢ εἰκῶν αὐτοῦ ἢ ἐν γραφῇ χρώματα καὶ φάρμακα οὔσα Σωκράτης λέγοιτο· οὕτως οὖν καὶ λόγον ὄντος, καθ' ὃν Σωκράτης, [οὐ] τὸν αἰσθητὸν Σωκράτην, ἀλλὰ χρώματα καὶ σχήματα ἐκείνων τῶν ἐν τῷ λόγῳ μιμήματα εἶναι, καὶ τὸν λόγον δὲ τοῦτον πρὸς τὸν ἀληθέστατον ἤδη λόγον τὸν ἀνθρώπου τὸ αὐτὸ πεπονθότα εἶναι. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως.

16. ἕκαστον δὲ λαμβανόμενον χωρὶς τῶν ἄλλων p. 631
τῶν περὶ τὴν λεγομένην οὐσίαν ποιότητα τὴν ἐν
15 τούτοις εἶναι, οὐ τὸ τί οὐδὲ τὸ ποσὸν οὐδὲ κίνησιν σημαίνοντα, χαρακτηρὰ δὲ καὶ τὸ τοιόνδε καὶ τὸ ποιὸν δηλοῦντα, [οἷον] καλὸν [καὶ] αἰσχροὺς τὸ ἐπὶ σώματι· ὁμώνυμον γὰρ τὸ καλὸν τὸ τῆδε καὶ κεῖ, ὥστε καὶ τὸ ποιόν· ἐπεὶ καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ
20 λευκὸν ἄλλο. ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ σπέρματι καὶ τῷ τοιούτῳ λόγῳ πότερα ταῦτόν ἢ ὁμώνυμον τῷ φαινόμενῳ; καὶ τοῖς ἐκεῖ προσνεμητέον ἢ τοῖς τῆδε; καὶ τὸ αἰσχροὺς τὸ περὶ τὴν ψυχὴν; τὸ μὲν γὰρ καλὸν ὅτι ἄλλο, ἤδη δῆλον. ἀλλ' εἰ ἐν τούτῳ τῷ
25 ποιῷ, καὶ ἡ ἀρετὴ ἐν τοῖς τῆδε ποιοῖς. ἢ τὰς μὲν ἐν τοῖς τῆδε ποιοῖς, τὰς δὲ ἐν τοῖς ἐκεῖ. ἐπεὶ καὶ τὰς τέχνας λόγους οὔσας ἀπορήσειεν ἂν τις εἰ ἐν τοῖς τῆδε· καὶ γὰρ εἰ ἐν ὕλῃ λόγοι, ἀλλὰ ὕλῃ αὐτοῖς ἢ ψυχῇ· ἀλλ' ὅταν καὶ μετὰ ὕλης, πῶς ἐν
30 ταῦθα· οἷον κιθαρωδία· καὶ γὰρ περὶ χορδὰς καὶ μέρος πῶς τῆς τέχνης ἢ ᾠδῆς, φωνὴ αἰσθητή, εἰ μὴ ἄρα ἐνεργείας ταύτας τις, ἀλλ' οὐ μέρος, θεῖτο.

ἀλλ' οὖν ἐνέργειαι αἰσθηταί· ἐπεὶ καὶ τὸ καλὸν
 τὸ ἐν σῶματι ἀσώματον· ἀλλ' ἀπέδομεν αὐτὸ
 αἰσθητὸν ὃν τοῖς περὶ σῶμα καὶ σώματος. γεωμε-
 τρίαν δὲ καὶ ἀριθμητικὴν διττὴν θεμένους τὰς μὲν
 ὡδὶ ἐν τῷδε τῷ ποιῶ τακτέον, τὰς δὲ αὐτῆς τῆς 5
 ψυχῆς πραγματείας πρὸς τὸ νοητὸν ἐκεῖ τακτέον.
 καὶ δὴ καὶ μουσικὴν φησιν ὁ Πλάτων καὶ ἀστρο-
 νομίαν ὁσαύτως. τὰς τοίνυν τέχνας περὶ σώματα
 ἐχούσας καὶ ὁργάνοις αἰσθητοῖς καὶ αἰσθήσει χρω-
 μένας, εἰ καὶ ψυχῆς εἰσι διαθέσεις, ἐπειδὴ κάτῳ 10
 νευούσης εἰσίν, ἐν τῷδε τῷ ποιῶ τακτέον. καὶ δὴ
 καὶ τὰς πρακτικὰς ἀρετὰς οὐδὲν κωλύει ἐνταῦθα
 τὰς οὕτω πραττούσας ὡς πολιτικῶς τὸ πράττειν
 ἔχειν, ὅσαι μὴ χωρίζουσι τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ ἐκεῖ
 ἄγουσαι, ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ καλῶς ἐνεργοῦσι προη- 15
 γούμενον τοῦτο, ἀλλ' οὐχ ὡς ἀναγκαῖον τιθέμεναι.
 καὶ τὸ ἐν τῷ σπέρματι τοίνυν καλὸν καὶ πολὺ
 μᾶλλον τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν ἐν τούτοις. τί
 οὖν; καὶ τὴν ψυχὴν τὴν τοιαύτην, ἐν ἣ οὗτοι οἱ
 λόγοι, ἐν οὐσίᾳ τῇ τῇδε τάξομεν; ἢ οὐδὲ ταῦτα 20
 p. 632 σώματα εἶπομεν, ἀλλ' ἐπεὶ περὶ σῶμα καὶ σωμα-
 των ποιήσεις οἱ λόγοι, ἐν ποιότητι ἐθέμεθα τῇ
 τῇδε· οὐσίαν δὲ αἰσθητὴν τὸ ἐκ πάντων τῶν εἰρη-
 μένων θέμενοι οὐδαμῶς ἀσώματον οὐσίαν ἐν αὐτῇ
 τάξομεν. ποιότητας δὲ ἀσωμάτους ἀπάσας λέγον- 25
 τες ἐν αὐτῇ πάθη ὄντα νενευκότα τῇδε ἐνηριθμή-
 σαμεν καὶ λόγους ψυχῆς τινος· τὸ γὰρ πάθος με-
 μερισμένον εἰς δύο, εἰς τε τὸ περὶ ὃ ἐστὶ καὶ ἐν
 ᾧ ἐστίν, ἐδίδομεν ποιότητι οὐ σωματικῇ οὕσῃ,
 περὶ σῶμα δὲ οὕσῃ· οὐκέτι δὲ τὴν ψυχὴν τῇδε τῇ 30
 οὐσίᾳ, ὅτι τὸ πρὸς σῶμα αὐτῆς πάθος ἤδη δεδω-
 κότες ἡμεν ποιῶ· ἄνευ δὲ τοῦ πάθους καὶ τοῦ

λόγου νοουμένην τῷ ὄθιν ἐστὶν ἀποδεδώκαμεν οὐδεμίαν οὐσίαν ὅπως οὖν νοητὴν ἐνταῦθα καταλιπόντες.

17. εἰ μὲν οὖν οὕτω δοκεῖ, διαιρετέον τὰς
 5 μὲν ψυχικὰς, τὰς δὲ σωματικὰς, ὥς σώματος οὔσας ποιότητας. εἰ δὲ τὰς ψυχὰς ἀπάσας ἐκεῖ τις βούλεται, ταῖς αἰσθήσεσι τὰς τῇδε ποιότητας ἐστι διαιρεῖν, τὰς μὲν δι' ὁμμάτων, τὰς δὲ δι' ὠτων, τὰς δὲ δι' ἀφῆς, γεύσεως, ὀσφρῆσεως, καὶ τούτων
 10 εἰ τινες διαφοραί, ὅψεσι μὲν χρώματα, ἀκοαῖς δὲ φωνάς, καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι· φωνὰς δέ, ἥ ποιαί, ἡδύ, τραχύ, λεῖον. ἐπεὶ δὲ τὰς διαφορὰς τὰς περὶ τὴν οὐσίαν ποιότησι διαιρούμεθα καὶ τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς πράξεις καλὰς ἢ αἰσχροὺς καὶ
 15 ὅλως τοιάσδε — τὸ γὰρ ποσὸν ἢ ὀλιγάκις εἰς τὰς διαφορὰς τὰς εἶδη ποιούσας ἢ οὐδαμοῦ — καὶ τὸ ποσὸν δὲ ποιότησι ταῖς αὐτῶν οἰκείαις, πῶς ἂν τις καὶ τὸ ποιοῦν διέλῃ κατ' εἶδη ἀπορήσειεν ἂν τις ποίαις χρώμενος διαφοραῖς καὶ ἐκ ποίου γένους.
 20 ἄτοπον γὰρ ἑαυτῷ καὶ ὁμοιον, ὥσπερ ἂν εἰ τις διαφορὰς οὐσίας οὐσίας πάλιν αὖ λέγοι. τίνι οὖν τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν; τίνι δὲ τὰ χρώματα ὅλως ἀπὸ χυμῶν καὶ τῶν ἀπτικῶν ποιότητων; εἰ δὲ τοῖς διαφόροις αἰσθητηρίοις ταῦτα, οὐκ ἐν τοῖς
 25 ὑποκειμένοις ἢ διαφορά. ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν αἰσθησιν πῶς; εἰ δ' ὅτι τὸ μὲν συγκριτικόν, τὸ δὲ διακριτικὸν ὁμμάτων, τὸ δὲ διακριτικὸν γλώττης καὶ συγκριτικόν, πρῶτον μὲν ἀμφισβητεῖται καὶ περὶ αὐτῶν τῶν παθῶν, εἰ διακρίσεις τινὲς
 80 καὶ συγκρίσεις ταῦτα· ἐπειτα οὐκ αὐτὰ οἷς διαφέρει εἴρηκεν. εἰ δέ τις λέγοι οἷς δύνανται, καὶ p. 633 οὐκ ἄλογον δὲ οἷς δύνανται, ἐκεῖνο ἴσως λεκτέον,

ὥς οἷς δύνανται διαιρετέον τὰ μὴ ὁρώμενα, οἷον τὰς ἐπιστήμας· αἰσθητὰ δὲ ταῦτα ὄντα διὰ τί ἐξ ὧν ποιεῖ; καὶ ἐν ταῖς ἐπιστήμασι δὲ διαιροῦντες οἷς δύνανται, καὶ ὅλως ταῖς τῆς ψυχῆς δυνάμεσι διαστησάμενοι ὥς ἕτεραι ἐξ ὧν ποιοῦσιν, ἔχομεν 5 λόγῳ διαφορὰς αὐτῶν λαμβάνειν οὐ μόνον περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ λόγους αὐτῶν ὁρῶντες. ἢ τὰς μὲν τέχνας ἔχομεν τοῖς λόγοις αὐτῶν καὶ τοῖς θεωρήμασι, τὰς δὲ ἐπὶ σώματι ποιότητος πῶς; ἢ κακεῖ ἐπὶ τῶν λόγων τῶν διαφόρων πῶς ἕτεροι ζητήσειν ἂν τις. 10 καὶ γὰρ φαίνεται τὸ λευκὸν τοῦ μέλανος διαφέρειν· ἀλλὰ τίνι ζητοῦμεν.

18. ἀλλὰ γὰρ ταῦτα ἅπαντα τὰ ἀπορηθέντα δεικνύει, ὥς τῶν ἄλλων δεῖ διαφορὰς ζητεῖν, αἷς χωριοῦμεν ἀπ' ἀλλήλων ἕκαστα, τῶν δὲ διαφορῶν 15 διαφορὰς καὶ ἀδύνατον καὶ ἄλογον. οὔτε γὰρ οὐσίας οὐσιῶν οὔτε ποσοῦ ποσότητος οὔτε ποιότητος ποιότητων οὔτε διαφορὰς διαφορῶν οἷόν τε· ἀλλ' ἀνάγκη, οὐ ἐγχωρεῖ, τοῖς ἔξωθεν ἢ τοῖς ποιητικοῖς ἢ τοῖς τοιούτοις· οὐ δὲ μὴδὲ ταῦτα, οἷον πράσινον 20 ὠχροῦ, ἐπειδὴ λευκοῦ καὶ μέλανος λέγουσι, τί ἂν τις εἴποι; ἀλλὰ γὰρ, ὅτι ἕτερα, ἢ αἰσθησις ἢ ὁ νοῦς ἐρεῖ, καὶ οὐ δάσσουσι λόγον, ἢ μὲν αἰσθησις, ὅτι μὴδ' αὐτῆς ὁ λόγος, ἀλλὰ μόνον μνηύσεις διαφόρους ποιήσασθαι, ὁ δὲ νοῦς ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐπι- 25 βολαῖς ἀπλοῦς καὶ οὐ λόγοις χρῆται πανταχοῦ, ὥς λέγειν τόδε ἕκαστον τόδε. καὶ ἔστιν ἑτερότης ἐν ταῖς κινήσεσιν αὐτοῦ διαιροῦσα θάτερον ἀπὸ θατέρου οὐχ ἑτερότητος αὐτῇ δεομένη. αἱ τοίνυν ποιότητες πότερα διαφοραὶ πᾶσαι γίνονται ἂν ἢ 30 οὐ; λευκότης μὲν γὰρ καὶ ὅλως αἱ χροαί, καὶ περὶ ἀφήν καὶ χυμοὺς γένοιντο ἂν διαφοραὶ ἐτέρων καὶ

- εἶδη ὄντα, γραμματικὴ δὲ καὶ μουσικὴ πῶς; ἢ τῷ
 τὴν μὲν γραμματικὴν ψυχὴν, τὴν δὲ μουσικὴν * * *
 καὶ μάλιστα, εἰ φύσει εἶεν, ὥστε καὶ εἰδοποιούς
 διαφορὰς γίνεσθαι. καὶ εἰ εἴη τις διαφορὰ ἐκ τού-
 5 του τοῦ γένους ἢ καὶ ἐξ ἄλλου· καὶ εἰ ἐκ τούτου
 τοῦ γένους, τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, οἷον ποιο-
 τήτων ποιότητος. ἀρετὴ γὰρ καὶ κακία ἢ μὲν ἕξις
 τοιάδε, ἢ δὲ τοιάδε· ὥστε ποιότητων οὐσῶν τῶν
 ἕξεων αἱ διαφοραὶ ποιότητες· εἰ μὴ τις φάλη τὴν p. 634
 10 μὲν ἕξιν ἄνευ τῆς διαφορᾶς μὴ ποιότητα εἶναι,
 τὴν δὲ διαφορὰν τὴν ποιότητα ποιεῖν. ἀλλ' εἰ τὸ
 γλυκὺ ὠφέλιμον, βλαβερόν δὲ τὸ πικρὸν, σχέσει,
 οὐ ποιότητι, διαιρεῖ. τί δ' εἰ τὸ γλυκὺ παχύ, τὸ
 δὲ αὐστηρόν λεπτόν; οὐ [τὸ] τί ἦν γλυκὺ ἴσως
 15 λέγει παχύ, ἀλλ' ὃ ἢ γλυκύτης· καὶ ἐπὶ τοῦ αὐ-
 στηροῦ ὁ αὐτὸς λόγος· ὥστε εἰ πανταχοῦ μὴ ποιό-
 τητος ποιότης διαφορὰ σκεπτέον, ὥσπερ οὐδε οὐ-
 σίας οὐσία, οὐδὲ ποσοῦ ποσότης. ἢ τὰ πέντε τῶν
 τριῶν διαφέρει δυσίν. ἢ ὑπερέχει δυσί, διαφέρει
 20 δ' οὐ λέγεται· πῶς γὰρ ἂν καὶ διαφέρει δυσὶν ἐν
 τοῖς τρισίν; ἀλλ' οὐδὲ κίνησις κινήσεως κινήσει
 διαφέρει ἂν, οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων ἂν τις εὗροι.
 ἐπὶ δὲ τῆς ἀρετῆς καὶ κακίας τὸ ὅλον πρὸς τὸ
 ὅλον ληπτέον, καὶ οὕτως αὐτοῖς διοίσει. τὸ δὲ ἐκ
 25 ταύτου γένους, τοῦ ποιοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἄλλου, εἰ τις
 διαιροῖ τῷ τὴν μὲν περὶ ἡδονάς, τὴν δὲ περὶ ὀρ-
 γάς, καὶ τὴν μὲν περὶ καρποῦ κομιδὴν, [τὴν δὲ
 περὶ δαπάνην εἶναι,] καὶ οὕτω παραδέξαιτο καλῶς
 ὠρίσθαι, δῆλον ὅτι ἔστι διαφορὰς εἶναι καὶ μὴ
 30 ποιότητος.

19. τῇ δὲ ποιότητι συντακτέον, ὥσπερ ἐδόκει,
 καὶ τοὺς κατ' αὐτὰς ποιούς, καθ' ὅσον ποιότης

περὶ αὐτούς, οὐ προσποιουμένους αὐτούς, ἵνα μὴ
κατηγορίαι δύο, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀνιόντας ἀπ' αὐ-
τῶν, ἀφ' οὗ λέγονται. τὸ δὲ οὐ λευκόν, εἰ μὲν
σημαίνει ἄλλο χροῶμα, ποιότης. εἰ δὲ ἀποφασίς
μόνον εἴη πραγμάτων ἢ ἐξαρίθμησις, οὐδὲν ἂν 5
εἴη, εἰ μὴ φωνή ἢ ὄνομα ἢ λόγος γινομένου καὶ
αὐτοῦ πράγματος· καὶ εἰ μὲν φωνή, κίνησις τις,
εἰ δ' ὄνομα ἢ λόγος, πρὸς τι, καθὼς σημαντικά. εἰ
δὲ μὴ μόνον πραγμάτων ἢ ἐξαρίθμησις κατὰ γένος,
ἀλλὰ δεῖ καὶ τὰ λεγόμενα καὶ τὰ σημαίνοντα, τίνος 10
ἕκαστον γένους σημαντικόν, ἐροῦμεν τὰ μὲν τίθε-
σθαι αὐτὰ μόνον δηλοῦντα, τὰ δὲ ἀναιρεῖν αὐτά·
καίτοι βέλτιον ἴσως τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν μὴ συν-
αριθμεῖν τὰς τε καταφάσεις μὴ συναριθμοῦντας
διὰ τὸ σύνθετον. τὰς δὲ στερήσεις πῶς; [ἦ,] εἰ 15
ἂν αἱ στερήσεις ποιότητες, καὶ αὐταὶ ποιότητες,
οἶον νωδὸς ἢ τυφλός· ὁ δὲ γυμνὸς καὶ ἡμφιεσμέ-
νος οὐδέτερος ποιός, ἀλλὰ μᾶλλον πως ἔχων· ἐν
σχέσει οὖν τῇ πρὸς ἄλλο. πάθος δὲ τὸ μὲν ἐν
τῷ πάσχειν ἔστι οὐ ποιότης, ἀλλὰ τις κίνησις· τὸ 20
δὲ ἐν τῷ πεπονθέναι καὶ ἔχειν μένον ἤδη τὸ πά-
θος ποιότης· εἰ δὲ μὴ ἔχει ἔστι τὸ πάθος, λέγοιτο
δὲ πεπονθέναι, κενυνῆσθαι. τοῦτο δὲ ταῦτόν τῷ
ἦν ἐν κινήσει. δεῖ δὲ μόνον κίνησιν νοεῖν ἀφαι-
ροῦντα τὸν χρόνον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸ νῦν προσ- 25
λαμβάνειν προσήκει. τὸ δὲ καλῶς καὶ τὰ τοιαῦτα
εἰς μίαν νόησιν τὴν τοῦ γένους ἀνακτέον. εἰ δὲ
τὸ μὲν ἐρυθριᾶν εἰς τὸ ποῖον ἀνακτέον, τὸν δὲ
ἐρυθρόν μηκέτι, ἐπισκεπτέον. τὸ μὲν γὰρ ἐρυθαί-
νεσθαι ὀρθῶς οὐκ ἀνακτέον· πάσχει γὰρ ἢ ὅλως 30
κινεῖται· εἰ δὲ μηκέτι ἐρυθαίνεται, ἀλλ' ἤδη [ἐρυ-
θρός] ἐστι, διὰ τί οὐ ποιός; οὐ γὰρ χρόνῳ ὁ ποιός.

ἢ τίνι ὀριστέον; ἀλλὰ τῷ τοιῷδε, καὶ ἐρυθρόν
λέγοντες ποιὸν λέγομεν· ἢ οὕτως τὰς ἔξεις μόνας
ποιότητος ἐρουῖμεν, τὰς δὲ διαθέσεις οὐκέτι. καὶ
θερμὸς τοίνυν οὐχ ὁ θερμαινόμενος, καὶ νοσῶν
5 οὐχ ὁ ἀγόμενος εἰς νόσον.

20. ὁρᾷν δὲ δεῖ, εἰ μὴ πάσῃ ποιότητι ἐστὶ τις
ἄλλη ἐναντία· ἐπεὶ καὶ τὸ μέσον τοῖς ἄκροις δοκεῖ
ἐπ' ἀρετῆς καὶ κακίας ἐναντίον εἶναι. ἀλλ' ἐπὶ
τῶν χρωμάτων τὰ μεταξὺ οὐχ οὕτως· εἰ μὲν οὖν,
10 ὅτι μίξεις τῶν ἄκρων τὰ μεταξὺ, ἔδει μὴ ἀντι-
διαίρειν, ἀλλὰ λευκῷ καὶ μέλανι, τὰ δ' ἄλλα συν-
θέσεις. ἢ τῷ μίαν τινὰ ἄλλην ἐπὶ τῶν μεταξὺ,
καὶ ἐκ συνθέσεως ἢ θεωρεῖσθαι, ἀντιτίθεμεν. ἢ
ὅτι τὰ ἐναντία οὐ μόνον διαφέρει, ἀλλὰ καὶ πλεῖ-
15 στον. ἀλλὰ κινδυνεύει τὸ πλεῖστον διαφέρειν λαμ-
βάνεσθαι ἐν τῷ θέσθαι ἤδη ταῦτα τὰ μεταξὺ· ἐπεὶ,
εἴ τις ταύτην τὴν διάταξιν ἀφέλοι, τίνι τὸ πλεῖστον
ὀριεῖ; ἢ ὅτι τὸ φαιδὸν ἐγγυτέρω τοῦ λευκοῦ μᾶλλον ἢ
τὸ μέλαν· καὶ τοῦτο παρὰ τῆς ὕψεως μὴνύεται, καὶ
20 ἐπὶ τῶν χυμῶν ὥσαύτως, θερμόν, ψυχρόν, τὸ μηδέ-
τερον μεταξὺ. ἀλλ' ὅτι μὲν οὕτως ὑπολαμβάνειν
εἰδίσμεθα, δῆλον· τάχα δ' ἂν τις ἡμῖν συγχωροῖ
ταῦτα, τὸ δὲ λευκὸν καὶ τὸ ξανθὸν καὶ ὀτιοῦν πρὸς
ὀτιοῦν ὁμοίως πάντῃ ἕτερα ἀλλήλων εἶναι καὶ ἕτερα p. 636
25 ὄντα ποιά ἐναντία εἶναι. οὐδὲ γὰρ τῷ εἶναι μεταξὺ
αὐτῶν ἄλλα τούτων ἢ ἐναντιότης· ὑγιείᾳ γοῦν καὶ
νόσῳ οὐδὲν παρεμπέπτωκε μεταξὺ καὶ ἐναντία. ἢ
ὅτι τὰ γινόμενα ἐξ ἑκατέρου πλείστην παραλλαγὴν
ἔχει. καὶ πῶς πλείστην ἔστιν εἰπεῖν μὴ οὐσῶν
30 ἐν τοῖς μέσοις ἐλαττόνων; οὐκ ἔστιν οὖν ἐπὶ ὑγι-
είας καὶ νόσου πλείστον εἰπεῖν. ἄλλω τοίνυν τὸ
ἐναντίον, οὐ τῷ πλείστον, ὀριστέον. εἰ δὲ τῷ

πολλῷ, εἰ μὲν τὸ πολὺ ἀντὶ τοῦ πλείον πρὸς ἔλατ-
τον, πάλιν τὰ ἅμεσα ἐκφεύξεται· εἰ δ' ἀπλῶς πολὺ,
ἕκαστον φύσει πολὺ ἀφεστάναι συγχρωρηθέντος,
μὴ τῷ πλείονι μετρεῖν τὴν ἀπόστασιν. ἀλλ' ἐπι-
σκεπτέον, πῶς τὸ ἐναντίον. ἄρ' οὖν τὰ μὲν ἔχοντά 5
τινα ὁμοιότητα· λέγω δὲ οὐ κατὰ τὸ γένος οὐδὲ
πάντως τῷ μεμιχθαι ἄλλαις οἷον μορφαῖς αὐτῶν
ἢ πλείονα ἢ ἐλάττωνα· οὐκ ἐναντία, ἀλλ' οἷς μηδὲν
ταύτων κατὰ τὸ εἶδος ἐναντία, καὶ προσθετέον δὲ
ἐν γένει τῷ ποιῶ· ἐντεῦθεν γὰρ τὰ μὲν ἅμεσα τῶν 10
ἐναντίων, οἷς μηδὲν εἰς ὁμοίωσιν, οὐκ ὄντων ἄλλων
τῶν οἷον ἐπαμφοτεριζόντων καὶ ὁμοιότητα πρὸς
ἄλληλα ἐχόντων, τῶν δὲ τινων μόνων μὴ ἐχόντων.
εἰ [δὲ] τοῦτο, οἷς μὲν ἐστὶ κοινότης ἐν τοῖς χρώ-
μασιν, οὐκ ἂν εἴη ἐναντία. ἀλλ' οὐδὲν κωλύσει 15
μὴ πᾶν μὲν παντί, ἄλλο δὲ ἄλλῳ οὕτως εἶναι ἐναν-
τίον, καὶ ἐπὶ χυμῶν δὲ ὡσαύτως. ταῦτα μὲν [οὖν]
οὕτω διηπορήσθω. περὶ δὲ τοῦ μᾶλλον ἐν μὲν
τοῖς μετέχουσιν ὅτι ἐστίν, ἐδόκει, ὑγίεια δὲ αὐτῇ
καὶ δικαιοσύνη ἡπορεῖτο. εἰ δὴ πλάτος ἔχει τοῦ- 20
των ἐκάστη αὐτῶν, καὶ τὰς ἑξῆς αὐτὰς δοτέον·
ἐκεῖ δὲ ἕκαστον τὸ ὅλον καὶ οὐκ ἔχει τὸ μᾶλλον.

21. περὶ δὲ κινήσεως, εἰ δεῖ γένος θέσθαι,
ὥδ' ἂν τις θεωρήσειε· πρῶτον μὲν, εἰ μὴ εἰς ἄλλο
γένος ἀνάγειν προσῆκεν, ἔπειτα, εἰ μηδὲν ἄνωθεν 25
αὐτῆς ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγοροῖτο, εἴτα, εἰ πολλὰς
διαφορὰς λαβοῦσα εἶδη ποιήσει, εἰς ποῖόν τις γένος
αὐτὴν ἀνάξει; οὔτε γὰρ οὐσία οὔτε ποιότης τῶν
p. 637 ἐχόντων αὐτήν· οὐ μὴν οὐδ' εἰς τὸ ποιεῖν· καὶ
γὰρ ἐν τῷ πάσχειν πολλὰ κινήσεις· οὐδ' αὖ εἰς 30
τὸ πάσχειν, ὅτι πολλὰ κινήσεις ποιήσεις· ποιήσεις
δὲ καὶ πείσεις εἰς ταύτην. οὐδ' αὖ εἰς τὸ πρὸς τι

ὁρθῶς, ὅτι τινὸς ἢ κίνησις καὶ οὐκ ἐφ' αὐτῆς·
 οὕτω γὰρ ἂν καὶ τὸ ποιὸν ἐν τῷ πρὸς τι· τινὸς
 γὰρ ἢ ποιότης καὶ ἐν τινι· καὶ τὸ ποσὸν ὡσαύτως.
 εἰ δ' ὅτι ὄντα ἐκεῖνά τινα, κἂν τινος ἢ, καθ' ὃ
 5 ἐστὶ τὸ μὲν ποιότης, τὸ δὲ ποσότης εἴρηται· τὸν
 αὐτὸν τρόπον, ἐπειδὴ, κἂν τινος ἢ κίνησις ἢ, ἐστι
 τι πρὸ τοῦ τινὸς εἶναι, ὃ ἐστὶν ἐφ' αὐτοῦ ληπτέον
 ἂν εἴη. ὅλως γὰρ πρὸς τι δεῖ τίθεσθαι οὐχ ὃ
 ἐστὶν, εἰτ' ἄλλου ἐστίν, ἀλλ' ὃ ἢ σχέσις ἀπογεννᾷ
 10 οὐδενὸς ὄντος ἄλλου παρὰ τὴν σχέσιν καθ' ὃ λέγε-
 ται, οἷον τὸ διπλάσιον καθ' ὃ λέγεται διπλάσιον
 ἐν τῇ πρὸς τὸ πηχυαῖον παραβολῇ τὴν γένεσιν
 λαβὸν καὶ τὴν ὑπόστασιν οὐδὲν νοοῦμενον πρὸ
 τούτου ἐν τῷ πρὸς ἕτερον παραβεβλήσθαι ἐσχε
 15 τοῦτο λέγεσθαι τε καὶ εἶναι. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο,
 ὃ ἑτέρου ὄν ἐστὶ τι, ἵνα καὶ ἑτέρου ἢ, ὡς τὸ ποιὸν
 καὶ τὸ ποσὸν καὶ ἢ οὐσία; ἢ πρότερον, ὅτι μηδὲν
 πρὸ αὐτοῦ ὡς γένος κατηγορεῖται, ληπτέον. ἀλλ'
 εἰ τὴν μεταβολὴν λέγοι τις πρὸ κινήσεως εἶναι,
 20 πρῶτον μὲν ἢ ταῦτόν λέγει ἢ γένος λέγων ἐκεῖνο
 ποιήσει ἕτερον παρὰ τὰ πρόσθεν εἰρημένα· εἰτα
 δῆλον, ὅτι ἐν εἶδει τὴν κίνησιν θήσεται καὶ τι
 ἕτερον ἀντιθήσει τῇ κινήσει τὴν γένεσιν ἴσως,
 μεταβολὴν τινὰ ἀκείνην λέγων, κίνησιν δὲ οὐ.
 25 διὰ τί οὖν οὐ κίνησις ἢ γένεσις; εἰ μὲν γάρ, ὅτι
 μήπω ἐστὶ τὸ γινόμενον, κίνησις δὲ οὐ περὶ τὸ
 μὴ ὄν, οὐδ' ἂν μεταβολὴ δηλονότι ἂν εἴη ἢ γένε-
 σις· εἰ δ' ὅτι ἢ γένεσις ἐστὶν οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀλλοίω-
 σις τις καὶ αὖξή τῷ ἀλλοιουμένων τινῶν καὶ αὖξο-
 30 μένων τὴν γένεσιν εἶναι, τὰ πρὸ τῆς γενέσεως
 λαμβάνει. δεῖ δὲ τὴν γένεσιν ἐν τούτοις ἕτερόν
 τι εἶδος λαβεῖν· οὐ γὰρ ἐν τῷ ἀλλοιουῖσθαι παθη-

τικῶς τὸ γίνεσθαι καὶ ἡ γένεσις, οἷον θερμαίνεσθαι
 ἢ λευκαίνεσθαι· ἔστι γὰρ τούτων γενομένων μήπω
 τὴν ἀπλῶς γένεσιν γεγενῆσθαι, ἀλλὰ τῷ γίνεσθαι
 αὐτὸ τοῦτο τὸ ἡλλοιωῖσθαι· ἀλλ' ὅταν ζῶον ἢ φυ- 5
 τόν, ὅταν εἰδός τι λαμβάνῃ. εἰποι δ' ἂν τις τὴν
 μεταβολὴν μᾶλλον ἀρμόττειν ἐν εἰδει τίθεσθαι ἢ
 τὴν κίνησιν, ὅτι τὸ μὲν τῆς μεταβολῆς ἄλλο ἀνθ'
 ἑτέρου ἐθέλει σημαίνειν, τὸ δὲ τῆς κινήσεως ἔχει
 καὶ τὴν ἐκ τοῦ οἰκείου μετάστασιν, ὥσπερ ἡ το-
 p. 688 πικὴ κίνησις· εἰ δὲ μὴ τοῦτο βούλεται τις, ἀλλ' 10
 ἡ μάθησις καὶ ἡ κιθάρισις, ἢ ὅλως ἡ ἀφ' ἑξέως
 κίνησις· ὥστε εἰδός τι ἂν εἴῃ κινήσεως μᾶλλον ἢ
 ἁλλοιώσεις ἐκστατικὴ τις οὐσα κίνησις.

22. ἀλλ' ἔστω ταῦτόν νοούμενον τὸ τῆς ἁλλοιω-
 σεως κατὰ τὸ παρακολουθεῖν τῇ κινήσει τὸ ἄλλο. 15
 τί οὖν δεῖ λέγειν τὴν κίνησιν; ἔστω δὴ ἡ κίνησις,
 ὡς τύπῳ εἶπευ, ἡ ἐκ δυνάμεως ὁδὸς εἰς ἐκεῖνο,
 ὃ λέγεται δύνασθαι. ὄντος γὰρ δυνάμει τοῦ μὲν,
 ὅτι ἦκοι ἂν εἰς εἰδός τι, οἷον δυνάμει ἀνδριᾶς,
 τοῦ δέ, ὅτι ἦκοι ἂν εἰς ἐνέργειαν, οἷον τὸ βαδι- 20
 στικόν, ὅταν τὸ μὲν προίῃ εἰς ἀνδριάντα, ἡ πρό-
 οδος κίνησις, τὸ δ' [ὅταν] ἐν τῷ βαδίζειν ἦ, τὸ
 βαδίζειν αὐτὸ κίνησις· καὶ ὄρχησις ἐπὶ τοῦ δυνα-
 μένου ὀρχεῖσθαι, ὅταν ὀρχῇται. καὶ ἐπὶ μὲν τι-
 νι κινήσει εἶδος ἄλλο ἐπιγίνεται, ὃ εἰργάσατο ἡ κίνη- 25
 σις, τὸ δὲ ὡς ἀπλοῦν εἶδος ὃν τῆς δυνάμεως οὐ-
 δὲν ἔχει μετ' αὐτὴν παυσαμένης τῆς κινήσεως·
 ὥστε, εἴ τις λέγοι τὴν κίνησιν εἶδος ἐγρηγορὸς
 ἀντίθετον τοῖς ἄλλοις εἶδεσι τοῖς ἐστηκόσιν, ἢ τὰ
 μὲν μένει, τὰ δὲ οὐ, καὶ αἴτιον τοῖς ἄλλοις εἶδεσιν, 30
 ὅταν μετ' αὐτὴν τι γίνηται, οὐκ ἂν ἄτοπος εἴῃ·
 εἰ δὲ καὶ ζωὴν τις λέγοι σωμαίων ταύτην, περὶ ἧς

- ὁ λόγος νῦν [οὐκ ἂν ἄτοπος εἴη]· τὴν γὰρ κίνη-
 σιν ταύτην ὁμώνυμον δεῖ λέγειν ταῖς νοῦ καὶ ψυχῆς
 κινήσεσιν. ὅτι δὲ γένος ἐστίν, οὐχ ἦττον ἂν τις
 καὶ ἐκ τοῦ μὴ ῥάδιον εἶναι ὀρισμῷ ἢ καὶ ἀδύνα-
 5 τον εἶναι λαβεῖν πιστώσαιτο. ἀλλὰ πῶς εἰδός τι,
 ὅταν πρὸς τὸ χεῖρον ἢ κίνησις, ἢ ὅταν παθητικὴ
 ἢ κίνησις; ἢ ὅμοιον, ὥσπερ ἂν [εἰ] ἢ θέρμανσις
 τὰ μὲν αὖξοι ἢ παρὰ τοῦ ἡλίου, τὰ δὲ εἰς τὸ ἐναν-
 τίον ἄγοι· καὶ ἢ κοινόν τι ἢ κίνησις, καὶ ἢ αὐτὴ
 10 ἐπ' ἀμφοῖν, τοῖς δὲ ὑποκειμένοις τὴν διαφορὰν
 τὴν δοκοῦσαν ἔχει. ὑγίανσις οὖν καὶ νόσανσις
 ταυτόν; ἢ καθ' ὅσον μὲν κίνησις ταυτόν· τίτι δὲ
 διοίσει; πότερά τοις ὑποκειμένοις, ἢ καὶ ἄλλω;
 ἀλλὰ τοῦτο ὕστερον, ὅταν περὶ ἀλλοιώσεως ἐπι-
 15 σκοπῶμεν· νῦν δὲ τί ταυτόν ἐν πάσῃ κινήσει σκε-
 πτέον. οὕτω γὰρ ἂν καὶ γένος εἴη. ἢ πολλαχῶς
 ἂν λέγοιτο καὶ οὕτως ἐστὶ, ὥσπερ ἂν εἰ τὸ ὄν.
 πρὸς δὲ τὴν ἀπορίαν, ὅτι ἴσως δεῖ, ὅσαι μὲν εἰς τὸ p. 639
 κατὰ φύσιν ἄγουσιν ἢ ἐνεργοῦσιν ἐν τοῖς κατὰ φύσιν,
 20 ταύτας μὲν οἶον εἶδη εἶναι, ὡς εἰρηται, τὰς δὲ εἰς
 τὰ παρὰ φύσιν ἀγωγὰς ἀνὰ λόγον τίθεσθαι τοῖς
 ἐφ' ἃ ἄγουσιν. ἀλλὰ τί τὸ κοινὸν ἐπὶ τε ἀλλοι-
 ώσεως καὶ αὐξήσεως καὶ γενέσεως καὶ τῶν ἐναν-
 τίων τούτοις ἔτι τε τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς,
 25 καθ' ὃ κινήσεις αὗται πᾶσαι; ἢ τὸ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ
 ἑκαστον, ἐν ᾧ πρότερον ἦν, εἶναι μὴδ' ἡρεμεῖν
 μὴδ' ἐν ἡσυχίᾳ παντελεῖ, ἀλλὰ, καθ' ὅσον κίνησις
 πάρεστιν, αἰεὶ πρὸς ἄλλο τὴν ἀγωγὴν ἔχειν, καὶ
 τὸ ἕτερον [τῷ] οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ μένειν· ἀπόλλυσθαι
 30 γὰρ τὴν κίνησιν, ὅταν μὴ ἄλλο. διὸ καὶ ἐτερότης
 οὐκ ἐν τῷ γεγονέναι καὶ μεῖναι ἐν τῷ ἐτέρῳ, ἀλλ'
 αἰεὶ ἐτερότης· ὅθεν καὶ ὁ χρόνος ἕτερον αἰεὶ, διότι

κίνησις αὐτὸν ποιεῖ· μεμετρημένη γὰρ κίνησις οὐ μένουσα· συνθεῖ οὖν αὐτῇ ὡς ἐπὶ φερομένης ὀχοίμενος. κοινὸν δὲ πᾶσι τὸ ἐκ δυνάμεως καὶ τοῦ δυνατοῦ εἰς ἐνέργειαν πρόοδον καὶ ἀγωγὴν εἶναι· πᾶν γὰρ τὸ κινούμενον καθ' ὅποιανοῦν κίνησιν 5 προυπάρχον δυνάμενον τοῦτο ποιεῖν ἢ πάσχειν ἐν τῷ κινεῖσθαι γίνεται.

23. καὶ ἔστιν ἡ κίνησις ἡ περὶ τὰ αἰσθητὰ παρ' ἄλλου ἐνιεμένη σείουσα καὶ ἐλάννουσα καὶ ἐγείρουσα καὶ ὠθοῦσα τὰ μεταλαβόντα αὐτῆς, ὥστε 10 μὴ εὐδεν μὴδ' ἐν ταυτότητι εἶναι, ἵνα δὴ τῇ μὴ ἡσυχίᾳ καὶ οἷον πολυπραγμονήσει ταύτῃ εἰδῶλω συνέχεται ζωῆς. δεῖ δὲ οὐ τὰ κινούμενα τὴν κίνησιν εἶναι νομίζειν· οὐ γὰρ οἱ πόδες ἢ βᾶδισις, ἀλλ' ἡ περὶ τοὺς πόδας ἐνέργεια ἐκ δυνάμεως. 15 ἀοράτου δὲ τῆς δυνάμεως ὑπαρχούσης τοὺς ἐνεργοῦντας πόδας ὁρᾶν μόνον ἀνάγκη, οὐ πόδας ἀπλῶς, ὥσπερ ἂν εἰ ἡσύχαζον, ἀλλ' ἤδη μετ' ἄλλου, ἀοράτου μὲν τούτου, ὅτι δὲ μετ' ἄλλου κατὰ συμβεβηκὸς ὁρῶμένου τῷ τοὺς πόδας ὁρᾶν 20 ἄλλον τόπον ἔχοντας καὶ ἄλλον καὶ μὴ ἡρεμεῖν· τὸ δ' ἀλλοιούμενον παρὰ τοῦ ἀλλοιουμένου, ὅτι μὴ ἡ αὐτὴ ποιότης. ἐν τίνι οὖν ἡ κίνησις, ὅταν ἄλλο κινῇ, καὶ ὅταν δὲ ἐκ τῆς ἐνούσης δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν ἵη; ἄρα ἐν τῷ κινουῦντι; καὶ πῶς τὸ 25 κινούμενον καὶ πάσχον μεταλήψεται; ἀλλ' ἐν τῷ κινουμένῳ; διὰ τί οὖν ἐλθοῦσα οὐ μένει; ἢ δεῖ μήτε τοῦ ποιοῦντος ἀπηλλάχθαι μήτε ἐν αὐτῷ εἶναι, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ μὲν καὶ εἰς ἐκεῖνο, οὐκ ἐν ἐκείνῳ δὲ ἀποτετμημένην εἶναι, ἀλλ' ἀπ' ἐκείνου 30 εἰς ἐκεῖνο, οἷον πνοὴν εἰς ἄλλο. ὅταν μὲν οὖν ἡ δύναμις τοῦ κινεῖν βαδιστικὴ ᾖ, οἷον ὥσε καὶ

πεποιήκεν ἄλλον ἀλλάττειν αἰὲ τόπον, ὅταν δὲ
 θερμοαντική, ἐθέρμανε· καὶ ὅταν ἡ δύναμις ὕλην
 λαβοῦσα εἰς φύσιν οἰκοδομῇ, αὖξῃσις, ὅταν δ' ἄλλη
 δύναμις ἀφαιρῇ, μείωσις τοῦ δυναμένου ἀφαίρεσιν
 5 παθεῖν μειούμενου· καὶ ὅταν ἡ γεννωῶσα φύσις
 ἐνεργῇ, γένεσις, ὅταν δὲ αὕτη ἀδυνατῇ, ἡ δὲ
 φθείρειν δυναμένη ἐπικρατῇ, φθορά, οὐχ ἡ ἐν τῷ
 ἦδη γεγονότι, ἀλλ' ἡ ἐν τῷ πορευομένῳ· καὶ
 ὑγίανσις δὲ κατὰ τὰ αὐτὰ τῆς ποιεῖν δυναμένης
 10 ὑγίαν ἐνεργούσης καὶ κρατούσης, νόσανσις δὲ
 τῆς ἐναντίας δυνάμεως τὰναντία ποιούσης· ὥστε
 συμβαίνειν μὴ παρὰ τὰ ἐν οἷς μόνον, ἀλλὰ καὶ
 παρὰ τὰ ἐξ αὐτῶν καὶ δι' αὐτῶν, καὶ τὴν τῆς κινήσεως
 ιδιότητα ποιοῦν τὴν κίνησιν καὶ τοιάνδε εἶναι ἐν
 15 τοῖς τοιούτοις.

24. περὶ δὲ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, εἰ τὸ
 ἄνω φέρεσθαι τῷ κάτω ἐναντίον, καὶ τὸ κύκλω
 τοῦ ἐπ' εὐθείας διοίσει, πῶς ἡ διαφορά, οἷον τὸ
 ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ ὑπὸ πόδας ῥίπτειν; καὶ γὰρ ἡ
 20 δύναμις ἡ ὠστική μία, εἰ μὴ τις ἄλλην τὴν ἄνω
 ὠθοῦσαν καὶ ἄλλην [τὴν κάτω] λέγοι, καὶ ἄλλως
 τὴν κάτω πρὸς τὴν ἄνω φοράν, καὶ μάλιστα εἰ
 φυσικῶς κινοῖτο, εἰ ἡ μὲν κουφότης εἴη, ἡ δὲ
 βαρύτης. ἀλλὰ κοινὸν καὶ τὸ αὐτὸ τὸ εἰς τὸν
 25 οἰκείον τόπον φέρεσθαι, ὥστε ἐνταῦθα κινδυνεύειν
 παρὰ τὰ ἔξω τὴν διαφορὰν γίνεσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς
 κύκλω καὶ ἐπ' εὐθείας, εἰ οἷον περὶ ἐπ' εὐθείας
 καὶ κύκλω περιθρόξαιεν, πῶς ἄλλη; ἢ παρὰ τὸ
 τῆς πορείας σχῆμα, εἰ μὴ τις μικτὴν λέγοι τὴν
 30 κύκλω, ὥς οὐ παντελῶς οὔσαν κίνησιν οὐδὲ πάντῃ
 ἐξισταμένην. ἀλλ' ἔοικεν ὅλως μία τις εἶναι ἡ
 τοπικὴ τοῖς ἔξωθεν τὰς διαφορὰς λαμβάνουσα.

25. σύγκρισις δὲ καὶ διάκρισις ἐπισκεπτέα πῶς.
 ἄρ' ἔτεραι κινήσεις τῶν εἰρημένων, γενέσεως καὶ
 φθορᾶς, αὔξης καὶ φθίσεως, τοπικῆς μεταβολῆς,
 ἀλλοιώσεως, ἣ εἰς ταύτας αὐτὰς ἀνακτέον, ἣ τού-
 των τινὰς συγκρίσεις καὶ διακρίσεις θετέον; εἰ μὲν 5
 οὖν τοῦτ' ἔχει ἡ σύγκρισις, πρόσσудον ἑτέρου πρὸς
 ἕτερον καὶ τὸ πελάζειν, καὶ αὐτὸ ἀποχώρησιν εἰς
 τοῦπίσω, τοπικὰς ἂν τις κινήσεις λέγοι δύο κινού-
 μενα λέγων πρὸς ἓν τι, ἣ ἀποχωροῦντα ἀπ' ἀλλή-
 λων. εἰ δὲ σύγκρασίν τινα καὶ μῖξιν λαμβάνουσι 10
 καὶ κρᾶσιν καὶ εἰς ἓν ἐξ ἑνὸς σύστασιν τὴν κατὰ
 τὸ συνίστασθαι γινομένην, οὐ κατὰ τὸ συνεστάναι
 ἤδη, εἰς τίνα ἂν τις ἀνάγοι τῶν εἰρημένων ταύ-
 τας; ἄρξει μὲν γὰρ ἡ τοπικὴ κίνησις, ἕτερον δὲ
 ἐπ' αὐτῇ τὸ γινόμενον ἂν εἴη, ὥσπερ καὶ τῆς αὔξης 15
 ἂν τις εὖροι ἄρχουσιν μὲν τὴν τοπικὴν, ἐπιγίνο-
 μένην δὲ τὴν κατὰ τὸ ποσὸν κίνησιν· οὕτω δὲ
 καὶ ἐνταῦθα ἡγεῖται μὲν τὸ κατὰ τόπον κινήσθαι,
 ἔπεται δὲ οὐκ ἐξ ἀνάγκης συγκριθῆναι οὐδ' αὐ-
 διακριθῆναι, ἀλλὰ γενομένης μὲν συμπλοκῆς τοῖς 20
 ἀπαντήσασιν συνεκρίθη, σχισθέντων δὲ τῇ συντεύξει
 διεκρίθη· πολλαχού δ' ἂν καὶ διακρινομένων ἐφέ-
 ποιτο ἂν ἡ τοῦ τόπου, ἣ ἅμα συμβαίνοι τοῦ πάθους
 ἄλλον περὶ τὰ διακρινόμενα, οὐ κατὰ τὸ κινεῖσθαι
 τοπικῶς, νοουμένου, ἓν τε τῇ συγκρίσει ἄλλου 25
 πάθους καὶ συστάσεως ἐπακολουθοῦντος ἑτέρου
 τῆς τοπικῆς κινήσεως. ἄρ' οὖν ταύτας μὲν ἐφ'
 ἑαυτῶν, τὴν δὲ ἀλλοιώσιν εἰς ταύτας ἀνακτέον;
 πυκνὸν γὰρ γενόμενον ἡλλοίωται· τοῦτο δὲ ταύ-
 τὸν τῷ συγκέκριται· μανὸν δὲ αὐτὸ ἡλλοίωται· τοῦτο 30
 δὲ ταύτῳ τῷ διακέκριται· καὶ οἴνου καὶ ὕδατος
 μίγνυμένων ἄλλο ἢ πρότερον ἢν ἐκάτερον ἐγένετο·

τοῦτο δὲ σύγκρισις, ἣ πεποίηκε τὴν ἀλλοιώσιν. ἡ
 φατέον καὶ ἐνταῦθα ἡγεῖσθαι τὰς συγκρίσεις καὶ
 διακρίσεις τινῶν ἀλλοιώσεων, ἐτέρας δὲ αὐτὰς εἶναι
 συγκρίσεων ἢ διακρίσεων· οὔτε γὰρ τὰς ἄλλας
 5 ἀλλοιώσεις εἶναι τοιαύτας, οὔτε τὴν ἀραιώσιν καὶ
 πύκνωσιν σύγκρισιν καὶ διάκρισιν ἢ ἐκ τούτων
 ὅλως εἶναι· οὕτω γὰρ ἂν τις καὶ κενὸν παρα-
 δέχοιτο. ἐπὶ δὲ μελανίας ἢ λευκότητος πῶς; εἰ δὲ
 ἐν τούτοις ἀμφισβητεῖ, πρῶτον μὲν τὰς χροάς καὶ
 10 τάχα τὰς ποιότητας ἀναιρεῖ ἢ τὰς γε πλείστας,
 μᾶλλον δὲ πάσας· εἰ γὰρ πᾶσαν ἀλλοιώσιν, ἣν
 λέγομεν κατὰ ποιότητα μεταβολήν, σύγκρισιν καὶ
 διάκρισιν λέγοι, τὸ γινόμενον οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ
 ἐγγὺς κείμενα καὶ διεστῶτα. ἔπειτα τὸ μανθάνειν
 15 καὶ τὸ διδάσκεσθαι πῶς συγκρίσεις;

26. ἐπισκεπτέον δὴ περὶ τούτων καὶ ἤδη ζη-
 τητέον πάλιν αὐτῶν κατ' εἶδη λεγομένων κινήσεων,
 οἷον ἐπὶ τοπικῆς, εἰ μὴ τῷ ἄνω καὶ κάτω καὶ
 εὐθείᾳ καὶ κύκλῳ, ὥς ἡπόρηται, εἰ ἐμψύχων καὶ
 20 ἀψύχων κινήσει — οὐ γὰρ ὁμοία ἡ κίνησις τού-
 των — καὶ πάλιν ταύτας τῇ περὶ καὶ τῷ νεῖν καὶ
 πτήσει. ἢ καὶ τῷ φύσει γε καὶ παρὰ φύσιν τάχ' p. 642
 ἂν τις διέλοι καθ' ἕκαστον εἶδος· τοῦτο δὲ οὐκ
 ἔξωθεν διαφοραὶ κινήσεων. ἢ ποιητικαὶ τούτων
 25 αὐταὶ καὶ οὐκ ἂν ἄνευ τούτων. καὶ ἡ φύσις δὲ
 ἀρχὴ δοκεῖ τούτων. ἢ τὰς μὲν φύσει, τὰς δὲ τέχνῃ,
 τὰς δὲ προαιρέσει· φύσει μὲν αὐξήσεις, φθίσεις,
 τέχνῃ δὲ οἰκοδομεῖν, ναυπηγεῖν, προαιρέσει δὲ
 σκοπεῖσθαι, μανθάνειν, πολιτεύεσθαι, ὅλως λέγειν,
 30 πράττειν. περὶ αὐξήσεως αὐτῆς καὶ ἀλλοιώσεως καὶ
 γενέσεως κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν ἢ ὅλως τοῖς
 ὑποκειμένοις.

27. περὶ δὲ στάσεως, ὃ ἀντιτέτακται κινήσει,
 ἢ ἡρεμίας τί ποτε χρὴ λέγειν; πότερα καὶ αὐτὸ
 ἐν τι γένος θετέον, ἢ εἰς τι γένος τῶν εἰρημένων
 ἀνακτέον; βέλτιον δ' ἴσως στάσιν τοῖς ἐκεῖ ἀπο-
 δόντα ἡρεμίαν ἐνταῦθα ζητεῖν. τὴν οὖν ἡρεμίαν 5
 ταύτην ζητητέον πρῶτον τί ποτέ ἐστι. καὶ εἰ μὲν
 ταύτην φανείη τῇ στάσει, οὐδ' ὀρθῶς ἂν ἐνταῦθα
 ταύτην ζητοῖ οὐδενὸς ἐστηκότος, ἀλλὰ τοῦ φαινο-
 μένου ἐστάναι σχολαιοτέρᾳ τῇ κινήσει χρωμένον·
 εἰ δ' ἕτερον ἡρεμίαν στάσεως λέγοιμεν τῷ τὴν μὲν 10
 στάσιν περὶ τὸ ἀκίνητον παντελῶς εἶναι, τὴν δ'
 ἡρεμίαν περὶ τὸ ἐστῶς, πεφυκὸς δὲ κινεῖσθαι, ὅταν
 μὴ κινῆται, εἰ μὲν τὸ ἡρεμίζεσθαι λέγοι τὸ ἡρε-
 μεῖν, κίνησιν οὐπω παυσαμένην, ἀλλ' ἐνεστῶσαν·
 εἰ δὲ τὴν οὐκέτι περὶ τὸ κινούμενον οὐσαν, πρῶ- 15
 τον μὲν ζητητέον, εἰ τί ἐστι μὴ κινούμενον ἐν-
 ταῦθα. εἰ δὲ μὴ πάσας οἷον τέ τι τὰς κινήσεις
 κινεῖσθαι, ἀλλὰ δεῖ κινήσεις τινὰς μὴ κινεῖσθαι,
 ἵνα καὶ ἐξῇ λέγειν τόδε τὸ κινούμενον εἶναι, τί
 ἄλλο χρὴ λέγειν τὸ μὴ κινούμενον κατὰ τόπον, 20
 ἀλλὰ ἡρεμοῦν ταύτην τὴν κίνησιν, ἢ ὅτι μὴ κινε-
 ται; ἀπόφασις ἄρα ἐστὶ ἡ ἡρεμία τοῦ κινεῖσθαι·
 τοῦτο δὲ οὐκ ἐν γένει. ἡρεμεῖ δὲ οὐκ ἄλλο τι ἢ
 ταύτην τὴν κίνησιν, οἷον τὴν τοπικὴν· τὴν οὖν
 ἀφαιρέσιν τούτου λέγει. εἰ δέ τις λέγοι· διὰ τί 25
 δ' οὐ τὴν κίνησιν ἀπόφασιν τῆς στάσεως φήσομεν;
 ὅτι, φήσομεν, ἥκει τι φέρουσα ἡ κίνησις καὶ ἐστὶν
 ἄλλο τι ἐνεργοῦν καὶ οἷον ὠθοῦν τὸ ὑποκείμενον
 καὶ μυρία ἐργαζόμενον αὐτὸ καὶ φθεῖρον, ἢ δὲ
 ἡρεμία ἐκάστου οὐδέν ἐστι παρ' αὐτό, ἀλλὰ ση- 30
 μαίνει μόνον, ὅτι κίνησιν οὐκ ἔχει. τί οὖν οὐ καὶ
 p. 643 ἐπὶ τῶν νοητῶν στάσιν εἴπομεν ἀπόφασιν κινή-

σεως; ἢ ὅτι οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν ἀναίρεσιν τῆς κινή-
 σεως τὴν στάσιν, ὅτι οὐ πανσαμένης τῆς κινήσεως
 ἔστιν, ἀλλ' οὕσης ἐκείνης καὶ αὕτη ἐστὶ· καὶ οὐ
 πεφυκὸς κινεῖσθαι, καθ' ὅσον μὴ κινεῖται ἢ στά-
 15 σις ἐκεῖ, ἀλλὰ, καθ' ὃ στάσις κατεῖληφεν, ἔστηκε,
 καθ' ὃ δέ ἐστι κινούμενον, αἰὲν κινήσεται· διὸ καὶ
 στάσει ἔστηκε καὶ κινήσει κινεῖται· ἐνταῦθα δὲ
 κινήσει μὲν κινεῖται, ἀπουσία δὲ ἡρεμεῖ ἐστερη-
 μένον τῆς ὀφειλομένης κινήσεως. ἔπειτα δὲ ὁρᾷν
 10 δεῖ, τί ἐστιν ἡ στάσις αὐτῇ [ἢ ἐνταῦθα λεγομένη·
 οἷον ἐν νόσῳ καὶ ὑγίειᾳ. κινεῖται μὲν οὖν ὁ ὑγι-
 αζόμενος] καὶ οὕτως, ὅταν ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν
 ἔλθῃ, ὑγιαίνεται. τί οὖν τῇ ὑγιάνσει ταύτῃ ἡρεμίας
 εἶδος ἀντιτάξομεν; εἰ μὲν γὰρ τὸ ἐξ οὗ, νόσος,
 15 ἀλλ' οὐ στάσις· εἰ δὲ τὸ εἰς ὃ, ὑγίεια· ὃ οὐ ταύ-
 τὸν τῇ στάσει. εἰ δέ τις λέγοι τὴν ὑγίειαν ἢ τὴν
 νόσον τινὰ στάσιν εἶναι, εἶδη στάσεως τὴν ὑγίειαν
 καὶ τὴν νόσον εἶναι φήσει· ὅπερ ἄτοπον. εἰ δὲ
 συμβεβηκέναι τῇ ὑγίειᾳ τὴν στάσιν, πρὸ τῆς στά-
 20 σεως ἢ ὑγίεια οὐχ ὑγίεια ἔσται. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τούτων, ὅπη δοκεῖ ἐκάστῳ.

28. εἰρηται δ' ὅτι τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν
 κινήσεις λεκτέον, καὶ ἔστι τὰς μὲν τῶν κινήσεων
 ἀπολύτους, τὰς δὲ ποιήσεις, τὰς δὲ πείσεις λέγειν.
 25 καὶ περὶ τῶν ἄλλων γενῶν λεγομένων, ὅτι εἰς
 ταῦτα, καὶ περὶ τοῦ πρὸς τι, ὅτι ἄλλου πρὸς ἄλλο
 σχέσις, καὶ ὅτι σύνεισιν ἅμα καὶ ἄμφω, καὶ τὸ
 πρὸς τι δέ, ὅταν σχέσις οὐσίας ποιῇ αὐτό, οὐχ ἢ
 οὐσία ἔσται πρὸς τι, ἀλλ' ἢ καθ' ὃ μέρος, οἷον
 30 χεῖρ ἢ κεφαλὴ ἢ αἷτιον ἢ ἀρχὴ ἢ στοιχεῖον. ἔστι
 δὲ καὶ τὰ πρὸς τι διαιρεῖν, ὥσπερ διήρηται τοῖς
 ἀρχαίοις, τὰ μὲν ὡς ποιητικά, τὰ δὲ ὡς μέτρα, τὰ

δ' ἐν ὑπεροχῇ καὶ ἐλλείψει, τὰ δ' ὅλως χωρίζοντα ὁμοιότησι καὶ διαφοραῖς. καὶ περὶ μὲν τούτων τῶν γενῶν ταῦτα.

IV.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟ ΟΝ ΕΝ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΝ ΟΝ ΑΜΑ
ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

5

p. 644 1. Ἀρά γε ἡ ψυχὴ πανταχοῦ τῷ παντὶ πάρε-
στιν, ὅτι σῶμά ἐστι τοῦ παντός τοσόνδε, περὶ τὰ
σώματα φύσιν ἔχουσα μερίζεσθαι, ἥ καὶ παρ' ἀν-
τῆς πανταχοῦ ἔστιν; οὐχ οὐπερ ἂν ὑπὸ σώματος
προαχθῇ, ἀλλὰ σώματος εὐρίσκοντος αὐτήν πρὸ 10
αὐτοῦ πανταχοῦ οὔσαν· ὥστε, ὅπου ἂν τεθῇ, ἐκεῖ
εὐρίσκειν ψυχὴν οὔσαν πρὶν αὐτὸ τεθῆναι ἐν μέρει
τοῦ παντός καὶ τὸ ὅλον τοῦ παντός σῶμα τεθῆναι
ἐν ψυχῇ οὔσῃ. ἀλλ' εἰ ἔστιν εἰς τοσοῦτον πρὶν
τὸ τοσόνδε σῶμα ἐλθεῖν πληροῦσα τὸ διάστημα 15
πᾶν, πῶς οὐ μέγεθος ἔξει; ἢ τίς τρόπος ἂν εἴη
τοῦ εἶναι ἐν τῷ παντὶ πρὶν τὸ πᾶν γενέσθαι τοῦ
παντός οὐκ ὄντος; τό τε ἄμερῃ λεγομένην καὶ
ἄμεγέθη εἶναι πανταχοῦ εἶναι μέγεθος οὐκ ἔχουσιν
πῶς ἂν τις παραδέξαιτο; καὶ εἰ τῷ σώματι λέγοιτο 20
συνεκτείνεσθαι μὴ σῶμα οὔσα, οὐδ' ὥς ἐκφεύγειν
ποιεῖ τὴν ἀπορίαν τῷ κατὰ συμβεβηκὸς τὸ μέγεθος
αὐτῇ διδόναι· ὁμοίως γὰρ ἂν τις καὶ ἐνταῦθα
ζητήσκειν εὐλόγως, ὅπως κατὰ συμβεβηκὸς μεγα-
θύνεται. οὐ γὰρ δὴ, ὥσπερ ἡ ποιότης, οἶον γλυ- 25
κύτης ἢ χροῶ, κατὰ πᾶν τὸ σῶμα, οὕτω καὶ ἡ
ψυχὴ· ταῦτα μὲν γὰρ πάθη τῶν σωμάτων, ὥστε
πᾶν τὸ πεπονθὸς ἔχειν τὸ πάθος, καὶ μηδὲν εἶναι
ἐφ' ἑαυτοῦ σώματος ὃν τι καὶ γινωσκόμενον τότε·

διὸ καὶ ἐξ ἀνάγκης τοσοῦτον, τό τε ἄλλου μέ-
 ρους λευκὸν οὐχ ὁμοπαθεῖς τῷ ἄλλου. καὶ ἐπὶ
 τοῦ λευκοῦ τὸ αὐτὸ μὲν εἶδει τὸ ἐπ' ἄλλου πρὸς
 τὸ ἐπ' ἄλλου μέρους, οὐ μὴν ταῦτον ἀριθμῶ,
 5 ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς τὸ αὐτὸ ἀριθμῶ τὸ ἐν τῷ
 ποδὶ καὶ τῇ χειρὶ ὑπάρχει, ὥς δηλοῦσιν αἱ ἀντι-
 λήψεις· καὶ ὅμως ἐν μὲν ταῖς ποιότησι τὸ αὐτὸ
 μεμερισμένον θεωρεῖται, ἐπὶ δὲ ψυχῆς τὸ αὐτὸ p. 645
 οὐ μεμερισμένον, οὕτω δὲ μεμερίσθαι λεγόμενον,
 10 ὅτι πανταχοῦ. λέγωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς περὶ του-
 των, εἴ τι ἡμῖν σαφές καὶ εὐπαράδεκτον γένοιτο,
 πῶς σώματος καὶ ἀμεγέθους οὕσα δύναται εἰς πλεῖ-
 στον ἵεναι εἴτε πρὸ τῶν σωμάτων εἴτ' ἐν τοῖς σώ-
 μασι. τάχα δέ, εἰ φανείη καὶ πρὸ τῶν σωμάτων
 15 τοῦτο δύνασθαι, ῥᾶδιον ἂν καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων
 παραδέξασθαι τὸ τοιοῦτον γένοιτο.

2. ἔστι δὴ τὸ μὲν ἀληθινὸν πᾶν, τὸ δὲ τοῦ
 παντὸς μίμημα ἢ τοῦδε τοῦ ὁρατοῦ φύσις. τὸ μὲν
 οὖν ὅντως πᾶν ἐν οὐδενί ἐστιν, οὐδὲν γὰρ ἐστι
 20 πρὸ αὐτοῦ· ὃ δ' ἂν μετὰ τοῦτο ἦ, τοῦτο ἤδη
 ἀνάγκη ἐν τῷ παντὶ εἶναι, εἴπερ ἔσται, καὶ μάλι-
 στα ἐξ ἐκείνου ἡρτημένον καὶ οὐ δυνάμενον ἄνευ
 ἐκείνου οὔτε μένειν οὔτε κινεῖσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ
 ὥς ἐν τόπῳ τις τιθεῖτο τὸ τοιοῦτον τὸν τόπον
 25 νοῶν ἢ πέρας σώματος τοῦ περιέχοντος καθ' ὃ
 περιέχει ἢ διάστημά τι, ὃ πρότερον ἦν τῆς φύσεως
 τοῦ κενοῦ καὶ ἔτι ἐστίν, ἀλλὰ τῷ γε οἶον ἐρεΐδε-
 σθαι ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀναπαύεσθαι πανταχοῦ ὄντος
 ἐκείνου καὶ συνεχόντος, τὴν τοῦ ὀνόματος ἀφεί-
 30 κατηγορίαν τῇ διανοίᾳ τὸ λεγόμενον λαμβανέτω.
 τοῦτο δὲ ἄλλου χάριν εἴρηται, ὅτι τὸ πᾶν ἐκεῖνο
 καὶ πρῶτον καὶ ὃν οὐ ζητεῖ τόπον, οὐδ' ὅλως ἐν

τινι. πᾶν δὴ τὸ πᾶν οὐκ ἔστιν ὅπως ἀπολείπεται
 ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἔστι πεπληρωκὸς ἑαυτοῦ καὶ ὃν ἴσον
 ἑαυτῷ· καὶ οὗ τὸ πᾶν, ἐκεῖ αὐτό· τὸ γὰρ πᾶν
 αὐτό ἐστιν. ὅλως τε, εἴ τι ἐν τῷ παντὶ ἰδρύθη
 ἄλλο ὃν παρ' ἐκεῖνο, μεταλαμβάνει αὐτοῦ καὶ 5
 συντυγχάνει αὐτῷ καὶ ἰσχύει παρ' αὐτοῦ οὐ μερί-
 ζον ἐκεῖνο, ἀλλ' εὐρίσκον αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ αὐτὸ
 προσελθὸν ἐκείνῳ ἐκείνου οὐκ ἔξω ἑαυτοῦ γενο-
 μένου· οὐ γὰρ οἷόν τε ἐν τῷ μὴ ὄντι τὸ ὃν εἶναι,
 ἀλλ' εἴπερ τὸ μὴ ὄν ἐν τῷ ὄντι. ὅλῳ οὖν ἐντυγ- 10
 χάνει τῷ ὄντι· οὐ γὰρ ἦν ἀποσπᾶσθαι αὐτὸ ἀφ'
 ἑαυτοῦ, καὶ τὸ πανταχοῦ δὲ λέγεσθαι εἶναι αὐτὸ
 δημοτὸ ἐν τῷ ὄντι· ὥστε ἐν αὐτῷ. καὶ οὐδὲν θαυ-
 μαστόν, εἰ τὸ πανταχοῦ ἐν τῷ ὄντι καὶ ἐν αὐτῷ·
 ἥδη γὰρ γίνεται τὸ πανταχοῦ ἐν ἐνί. ἡμεῖς δὲ τὸ 15
 ὃν ἐν αἰσθητῷ θέμενοι καὶ τὸ πανταχοῦ ἐκεῖ τιθέ-
 μεθα, καὶ μέγα νομίζοντες τὸ αἰσθητὸν ἀποροῦμεν,
 πῶς ἐν μεγάλῳ καὶ τοσοῦτῳ ἐκείνῃ ἡ φύσις ἐκτεί-
 νεται· τὸ δὲ ἐστι τοῦτο τὸ λεγόμενον μέγα μικρόν,
 ὃ δὲ νομίζεται μικρόν, ἐκεῖνο μέγα, εἴ γε ὅλον 20
 p. 646 ἐπὶ πᾶν τούτου μέρος φθάνει, μᾶλλον δὲ τοῦτο
 πανταχόθεν τοῖς αὐτοῦ μέρεσιν ἐπ' ἐκεῖνο ἰὸν
 εὐρίσκει αὐτὸ πανταχοῦ πᾶν καὶ μεῖζον ἑαυτοῦ.
 ὅθεν ὥς οὐκ ἐν τῇ ἐκτάσει πλέον τι ληψόμενον·
 ἔξω γὰρ αὖ καὶ τοῦ παντὸς ἐγίνετο· περιθεῖν 25
 αὐτὸ ἐβουλήθη, οὔτε δὲ περιλαβεῖν δεδυννημένον
 οὐδ' αὖ ἐντὸς γενέσθαι ἡγάπησε τόπον ἔχειν καὶ
 τάξιν οὗ σῶζοιτο γειτονοῦν αὐτῷ παρόντι καὶ οὐ
 παρόντι αὖ· ἔστι γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ ἐκεῖνο, κἂν τι
 αὐτῷ ἐθέλῃ παρεῖναι· ὅπου δὴ συνιὸν τὸ σῶμα 30
 τοῦ παντὸς εὐρίσκει τὸ πᾶν, ὥστε μηδὲν ἐτι δεῖ-
 σθαι τοῦ πόρρω, ἀλλὰ στρέφεσθαι ἐν τῷ αὐτῷ,

- ὥς παντὸς ὄντος τούτου οὐ κατὰ πᾶν μέρος αὐτοῦ ἀπολαύει ὅλον ἐκείνου. εἰ μὲν γὰρ ἐν τόπῳ ἦν ἐκεῖνο αὐτό, προσχωρεῖν τε ἔδει ἐκεῖ καὶ εὐθιπορεῖν καὶ ἐν ἄλλῳ μέρει αὐτοῦ ἄλλῳ μέρει ἐφάπτε-
- 5 σθαι ἐκείνου καὶ εἶναι τὸ πόρρω καὶ ἐγγύθεν· εἰ δὲ μήτε τὸ πόρρω μήτε τὸ ἐγγύθεν, ἀνάγκη ὅλον παρεῖναι, εἴπερ πάρεστι. καὶ ὅλως πάρεστιν ἐκείνων ἐκάστω, οἷς μήτε πόρρωθέν (ἐστι) μήτε ἐγγύθεν, δυνατοῖς δὲ δέξασθαι ἐστίν.
- 10 3. ἄρ' οὖν αὐτὸ φήσομεν παρεῖναι, ἢ αὐτὸ μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ εἶναι, δυνάμεις δὲ ἀπ' αὐτοῦ ἰέναι ἐπὶ πάντα, καὶ οὕτως αὐτὸ πανταχοῦ λέγεσθαι εἶναι; οὕτω γὰρ τὰς ψυχὰς οἶον βολὰς εἶναι λέγουσιν, ὥστε αὐτὸ μὲν ἰδρῦσθαι ἐν αὐτῷ, τὰς δὲ
- 15 ἐκπεμφθείσας κατ' ἄλλο καὶ κατ' ἄλλο ζῶον γίνεσθαι. ἢ ἐφ' ὧν μὲν τὸ ἐν τῷ μὴ πᾶσαν τὴν φύσιν ἀποσώζειν τὴν οὔσαν ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ ἐνταῦθα δύναμιν αὐτοῦ ᾧ πάρεστι παρεῖναι, οὐ μὴν οὐδ' ὥς ἐκεῖνο μὴ ὅλως παρεῖναι, ἐπεὶ καὶ τότε οὐκ
- 20 ἀποτέμνεται ἐκεῖνο τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν ἐκείνῳ· ἀλλ' ὁ λαβὼν τοσοῦτον ἐδυνήθη λαβεῖν παντὸς παρόντος. οὐ δὲ πᾶσαι αἱ δυνάμεις, αὐτὸ σαφῶς πάρεστι χωριστὸν ὅμως ὄν· γενόμενον μὲν γὰρ τοῦδε εἶδος ἀπέστη ἂν τοῦ τε πᾶν εἶναι τοῦ
- 25 τε εἶναι ἐν αὐτῷ πανταχοῦ, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ ἄλλου. μηδενὸς δὲ ὄν τοῦ θέλοντος αὐτοῦ εἶναι ᾧ ἂν αὐτὸ ἐθέλῃ ὥς δύναται πελάζει οὐ γενόμενον ἐκείνου, ἀλλ' ἐκείνου ἐφριεμένου αὐτοῦ, p. 647 οὐδ' αὖ ἄλλου. θαυμαστὸν οὖν οὐδὲν οὕτως ἐν
- 30 πᾶσιν εἶναι, ὅτι αὖ ἐν οὐδενὶ ἐστίν αὐτῶν οὕτως ὥς ἐκείνων εἶναι. διὸ καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς οὕτω λέγειν συμπαθεῖν τῷ σώματι καὶ τὴν ψυχῇν

οὐκ ἄτοπον ἴσως, εἰ αὐτὴ μὲν ἐφ' ἑαυτῆς λέγοιτο εἶναι οὐχ ὕλης γενομένη οὐδὲ σώματος, τὸ δὲ σῶμα πᾶν κατὰ πᾶν ἑαυτοῦ οἶονεῖ ἐλλάμποιτο. θαυμάζειν δὲ οὐ δεῖ, εἰ αὐτὸ μὴ ὄν ἐν τόπῳ παντὶ τῷ ἐν τόπῳ ὄντι πάρεστιν· ἦν γὰρ ἂν τούναντιόν 5 θαυμαστὸν καὶ ἀδύνατον πρὸς τῷ θαυμαστῷ, εἰ τόπον καὶ αὐτὸ ἔχον οἰκεῖον παρῆν ἄλλῳ τῷ ἐν τόπῳ, ἢ ὅλως παρῆν, καὶ παρῆν οὕτως, ὥς τοι ἡμεῖς φάμεν. νῦν δέ φησιν ὁ λόγος, ὥς ἀνάγκη αὐτῷ τόπον οὐκ εἰληχότι ᾧ πάρεστι τούτῳ ὅλον 10 παρεῖναι, παντὶ δὲ παρὸν ὥς καὶ ἐκάστῳ ὅλον παρεῖναι. ἢ ἔσται αὐτοῦ τὸ μὲν ὠδί, τὸ δὲ ἄλλοθι· ὥστε μεριστὸν ἔσται καὶ σῶμα ἔσται. πῶς γὰρ διῇ καὶ μεριεῖς; ἄρα γε τὴν ζωὴν μεριεῖς; ἀλλ' εἰ τὸ πᾶν ἦν ζωή, τὸ μέρος ζωὴ οὐκ ἔσται. ἀλλὰ τὸν 15 νοῦν, ἔν' ὁ μὲν ἦ ἐν ἄλλῳ, ὁ δὲ ἐν ἄλλῳ; ἀλλ' οὐδέτερον αὐτῶν νοῦς ἔσται. ἀλλὰ τὸ ὄν αὐτοῦ; ἀλλὰ τὸ μέρος οὐκ ὄν ἔσται, εἰ τὸ ὅλον τὸ ὄν ὑπῆρχε. τί οὖν, εἴ τις λέγοι καὶ τὸ σῶμα μεριζόμενον καὶ τὰ μέρη ἔχειν σώματα ὄντα; ἢ ὁ μερι- 20 σμὸς ἦν οὐ σώματος, ἀλλὰ τοσοῦδε σώματος, καὶ σῶμα ἕκαστον ἐλέγετο τῷ εἶδει καθ' ὃ σῶμα· τοῦτο δὲ οὐκ εἶχε τοσόνδε τι, ἀλλ' οὐδ' ὅπως οὖν τοσόνδε.

4. πῶς οὖν τὸ ὄν καὶ τὰ ὄντα καὶ νοῦς πολ- 25 λούς καὶ ψυχὰς πολλὰς, εἰ τὸ ὄν πανταχοῦ ἐν καὶ μὴ ὥς ὁμοειδὲς καὶ νοῦς εἰς καὶ ψυχὴ μία; καίτοι ἄλλην μὲν τοῦ παντός, τὰς δὲ ἄλλας. ταῦτά τε γὰρ ἀντιμαρτυρεῖν δοκεῖ καὶ τὰ εἰρημένα, εἴ τινα ἀνάγκην, ἀλλ' οὐ πειθῶ γε ἔχει ἀπίθανον νομι- 30 ζούσης τῆς ψυχῆς τὸ ἐν οὕτω πανταχοῦ ταῦτόν εἶναι. βέλτιον γὰρ ἴσως μερίσαντα τὸ ὅλον ὥς

μηδὲν ἐλαττοῦσθαι ἀφ' οὗ ὁ μερισμὸς γεγένηται,
 ἢ καὶ γεννήσαντα ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα δὴ βελτίοσι χρώ-
 μεθα ὀνόμασιν, οὕτω τὸ μὲν ἔᾶσαι ἐφ' αὐτοῦ
 εἶναι, τὰ δ' ὅλον μέρη γενόμενα συμπληροῦν ἤδη
 5 τὰ πάντα. ἀλλ' εἰ ἐκεῖνο μένει τὸ ὄν ἐφ' ἑαυτοῦ,
 ὅτι παράδοξον εἶναι δοκεῖ τὸ ἅμα ὅλον τι παντα-
 χοῦ παρεῖναι, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ψυχῶν
 ἔσται. ἐν οἷς γὰρ λέγονται σώμασιν ὅλαι ἐν ὅλοις
 εἶναι, οὐκ ἔσονται, ἀλλ' ἢ μερισθῆσονται ἢ μένου-
 10 σαι ὅλαι ποῦ τοῦ σώματος δύνάμιν αὐτῶν δώσου-
 σιν; ἐφ' ὧν καὶ τῶν δυνάμεων ἡ αὐτὴ ἀπορία
 ἔσται, εἰ ὅλον πανταχοῦ. καὶ ἔτι τὸ μὲν τι ψυχὴν
 ἔξει τοῦ σώματος, τὸ δὲ δύνάμιν μόνον. ἀλλὰ
 πῶς ψυχὰι πολλαὶ καὶ νοῦ πολλοὶ καὶ τὸ ὄν καὶ p. 648
 15 τὰ ὄντα; καὶ δὴ καὶ προιόντα ἐκ τῶν προτέρων
 ἀριθμοὶ ὄντα, ἀλλ' οὐ μεγέθη, ὁμοίως ἀπορίαν
 παρῆξουσιν πῶς πληροῦσι τὸ πᾶν. οὐδὲν οὖν ἡμῖν
 παρὰ τοῦ πλήθους οὕτω προιόντος ἐξεύρηται εἰς
 εὐπορίαν· ἐπεὶ καὶ τὸ ὄν πολλὰ συγχωροῦμεν
 20 εἶναι ἑτερότητι, οὐ τόπῳ. ὁμοῦ γὰρ πᾶν τὸ ὄν,
 καὶν πολὺ οὕτως ἢ· 'ἐὸν γὰρ ἐόντι πελάζει' καὶ
 πᾶν ὁμοῦ καὶ νοῦς πολὺς ἑτερότητι, οὐ τόπῳ,
 ὁμοῦ δὲ πᾶς. ἄρ' οὖν καὶ ψυχαί; ἢ καὶ ψυχαί·
 ἐπεὶ καὶ τὸ περὶ τὰ σώματα μεριστὸν λέγεται ἄμε-
 25 ρὲς εἶναι τὴν φύσιν, τὰ δὲ σώματα μέγεθος ἔχοντα
 ταύτης τῆς ψυχῆς φύσεως αὐτοῖς παρούσης, μᾶλλον
 δὲ τῶν σωμάτων ἐκεῖ γενομένων, ὅσον ἐστὶ μεμε-
 ρισμένα κατὰ πᾶν μέρος ἐκείνης ἐμφανταζομένης
 τῆς φύσεως περὶ τὰ σώματα οὕτως ἐνομίσθη εἶναι
 30 μεριστή. ἐπεὶ, ὅτι οὐ συνδιείληπται τοῖς μέρεσιν,
 ἀλλ' ὅλη πανταχοῦ, φανερόν ποιεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ
 ἀμέριστον ὄντως τῆς φύσεως. οὕτ' οὖν τὸ μίαν

εἶναι τὰς πολλὰς ἀναιρεῖ, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὄν τα
 ὄντα, οὔτε μάχεται τὸ πλῆθος ἐκεῖ τῷ ἐνί, οὔτε
 τῷ πλῆθει συμπληροῦν δεῖ ζωῆς τὰ σώματα, οὔτε
 διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος δεῖ νομίζειν τὸ πλῆ- 5
 θος τῶν ψυχῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸ τῶν σωμάτων
 εἶναι καὶ πολλὰς καὶ μίαν. ἐν γὰρ τῷ ὅλῳ αἱ
 πολλαὶ ἤδη οὐ δύναμι, ἀλλ' ἐνεργεῖα ἐκάστη·
 οὔτε γὰρ ἡ μία ἢ ὅλη κωλύει τὰς πολλὰς ἐν αὐτῇ
 εἶναι, οὔτε αἱ πολλαὶ τὴν μίαν. διέστησαν γὰρ
 οὐ διεστώσαι καὶ πάρεσιν ἀλλήλαις οὐκ ἀλλοτριω- 10
 θεῖσαι· οὐ γὰρ πέρασίν εἰσι διωρισμένοι, ὥσπερ
 οὐδὲ ἐπιστῆμαι αἱ πολλαὶ ἐν ψυχῇ μιᾷ, καὶ ἔστιν
 ἡ μία τοιαύτη, ὥστε ἔχειν ἐν ἑαυτῇ πάσας. οὕτως
 ἔστιν ἄπειρος ἡ τοιαύτη φύσις.

5. καὶ τὸ μέγα αὐτῆς οὕτω ληπτέον, οὐκ ἐν 15
 ὄγκῳ· τοῦτο γὰρ μικρόν ἐστιν εἰς τὸ μηδὲν ἰόν,
 εἴ τις ἀφαιροῖ. ἐκεῖ δὲ οὐδὲ ἀφελεῖν ἔστιν, οὐδ'
 εἰ ἀφαιροῖς ἐπιλείψει. εἰ δὲ οὐκ ἐπιλείψει, τί δεῖ
 δεδιέναι, μή τινος ἀποστατῇ; πῶς γὰρ ἀποστατεῖ
 οὐκ ἐπιλείπουσα, ἀλλ' ἀέναντος οὕσα φύσις οὐ ῥέουσα; 20
 ῥέουσα μὲν γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον ἐρχεται, ἐφ' ὅσον
 ῥεῖν δύναται, μὴ ῥέουσα δέ· οὐδὲ γὰρ ἂν οὐδ'
 ὅπου ῥεύσειεν ἔχοι· τὸ πᾶν κατείληφε, μᾶλλον δὲ
 αὐτῇ ἐστὶ τὸ πᾶν καὶ μεῖζόν τι οὕσα ἢ κατὰ σώ-
 ματος φύσιν. ὀλίγον γὰρ [ἂν] εἰκότως νομίζοιτο 25
 τῷ παντὶ διδόναι, ὅσον δύναται τοῦτο αὐτοῦ
 φέρειν. δεῖ δὲ ἐκεῖνο μήτε ἔλαττον λέγειν, μηδὲ
 p. 649 τιθέμενον ἔλαττον τῷ ὄγκῳ ἀπιστεῖν ἤδη, ὥς οὐ
 δυνατόν ἐπὶ τὸ μεῖζον αὐτοῦ ἵνα τὸ ἔλαττον·
 οὔτε γὰρ τὸ ἔλαττον κατηγορητέον, οὐδὲ παραθε- 30
 τέον ὄγκον πρὸς ἄνγκον ἐν μετρήσει — ὅμοιον
 γὰρ ὡς εἴ τις ἰατρικὴν λέγοι ἐλάττω εἶναι τοῦ

σώματος τοῦ ἱατροῦ — οὐδ' αὖ οὕτω μείζον νομι-
 στέον τῇ ποσοῦ μετρήσει· ἐπεὶ οὐδ' ἐπὶ τῆς ψυχῆς
 οὕτως τὸ μέγα καὶ τὸ μείζον τοῦ σώματος. μαρ-
 τυρεῖ δὲ τῷ μεγάλῳ τῆς ψυχῆς καὶ τὸ μείζονος
 5 τοῦ ὄγκου γινομένου φθάνειν ἐπὶ πᾶν αὐτοῦ τὴν
 αὐτὴν ψυχὴν, ἣ ἐπ' ἐλάττονος ὄγκου ἦν. γελοῖον
 γὰρ πολλαχῇ, εἴ τις προσθείη καὶ τῇ ψυχῇ ὄγκον.

6. τί οὖν οὐκ ἐπ' ἄλλο σῶμα ἔρχεται; ἢ ὅτι
 ἐκεῖνο δεῖ, εἰ δύναται, προσελθεῖν, τὸ δὲ προσε-
 10 ληλυθὸς καὶ δεξάμενον ἔχει. τί οὖν; τὸ ἄλλο
 σῶμα τὴν αὐτὴν ψυχὴν ἔχει ἔχον καὶ αὐτὸ τὴν ἦν
 ἔχει ψυχὴν; τί γὰρ διαφέρει; ἢ καὶ ταῖς προσθή-
 καις. εἴτα πῶς ἐν ποδὶ καὶ χειρὶ τὴν αὐτὴν, τὴν
 δὲ ἐν τῷδε τῷ μέρει τοῦ παντός οὐ τὴν αὐτὴν τῇ
 15 ἐν τῷδε; εἰ δὲ αἱ αἰσθήσεις διάφοροι, καὶ τὰ πάθη
 τὰ συμπίπτοντα διάφορα λεκτέον εἶναι. ἄλλα οὖν
 ἐστὶ τὰ κρινόμενα, οὐ τὸ κρῖνον· ὁ δὲ κρίνων ὁ
 αὐτὸς δικαστὴς ἐν ἄλλοις καὶ ἄλλοις πάθεσι γινό-
 μενος, καίτοι οὐχ ὁ πάσχων αὐτός, ἀλλ' ἡ τοῦ
 20 τοιοῦδε σώματος φύσις· καὶ ἔστιν οἶον εἰ [ὁ] αὐ-
 τὸς ἡμῶν καὶ ἡδονὴν κρίνει τὴν περὶ τὸν δάκτυλον
 καὶ ἀλγηδόνα τὴν περὶ τὴν κεφαλὴν. διὰ τί οὖν
 οὐ συναισθάνεται ἢ ἑτέρα τὸ τῆς ἑτέρας κρίμα;
 ἢ ὅτι κρίσις ἐστίν, ἀλλ' οὐ πάθος. εἴτα οὐδ'
 25 αὐτὴ ἡ κρίνασα κέκρικα λέγει, ἀλλ' ἔκρινε μόνον·
 ἐπεὶ οὐδὲ παρ' ἡμῖν ἡ ὄψις τῇ ἀκοῇ λέγει, καίτοι
 ἔκριναν ἄμφω, ἀλλὰ ὁ λογισμὸς ἐπ' ἄμφοιν· τοῦτο
 δὲ ἕτερον ἄμφοιν. πολλαχῇ δὲ καὶ ὁ λογισμὸς εἶδε
 τὸ ἐν ἑτέρῳ κρίμα καὶ σύνεσιν ἔσχευεν ἑτέρου πά-
 30 θους. ἐρρηται δὲ περὶ τούτου καὶ ἐν ἄλλοις.

7. ἀλλὰ πάλιν λέγωμεν πῶς ἐπὶ πάντα ἐστὶ p. 650
 τὸ αὐτό· τοῦτο δὲ ταυτόν ἐστι [τῷ] πῶς ἕκαστον

τῶν πολλῶν τῶν αἰσθητῶν οὐκ ἄμοιρον τοῦ αὐτοῦ
 πολλαχῇ κείμενον. οὐ γὰρ ἐκεῖνο ὁρθῶς ἔχει ἐκ
 τῶν εἰρημένων μερίζειν εἰς τὰ πολλά, ἀλλὰ τὰ
 πολλὰ μεμερισμένα εἰς τὸ ἓν μᾶλλον ἀνάγειν,
 καὶ ἐκεῖνο οὐκ ἐληλυθέναι πρὸς ταῦτα, ἀλλὰ ταῦτα 5
 ὅτι διέρριπται παρεσχηκέναι δόξαν ἡμῖν κατὰ ταῦτα
 καὶ ἐκεῖνο διειληφθαι, οἷον εἴ τις τὸ κρατοῦν καὶ
 συνέχον εἰς ἴσα τῷ κρατουμένῳ διαιροῖ. καίτοι
 κρατοῖν ἂν καὶ χεὶρ σῶμα ὅλον καὶ ξύλον πολύ-
 πηχυν καὶ ἄλλο τι, καὶ ἐπὶ πᾶν μὲν τὸ κρατοῦν, 10
 οὐ διειληπται δὲ ὅμως εἰς ἴσα τῷ κρατουμένῳ ἐν
 τῇ χειρὶ, καθ' ὅσον ἐφάπτεται εἰς τοσοῦτον περι-
 γραφομένης, ὥς δοκεῖ, τῆς δυνάμεως, ἀλλ' ὅμως
 τῆς χειρὸς ὀριζομένης τῷ αὐτῆς ποσῷ, οὐ τῷ τοῦ
 αἰωρουμένου καὶ κρατουμένου σώματος. καὶ εἰ 15
 προσθείη δὲ τῷ κρατουμένῳ σῶματι μῆκος ἄλλο
 καὶ δύναιτο ἢ χεὶρ φέρειν, ἢ δύναμις καὶ ἐκεῖνο
 κρατεῖ οὐ διαληφθεῖσα εἰς τοσαῦτα μέρη, ὅσα τὸ
 σῶμα ἔχει. τί οὖν, εἴ τις τὸν ὄγκον τὸν σωματι-
 κὸν τῆς χειρὸς ὑποθεῖτο ἀφηρηθῆναι, καταλείποι 20
 δὲ τὴν δύναμιν τὴν αὐτὴν τὴν ἀνέχουσαν καὶ
 πρότερον αὐτόν, τὴν πρόσθεν ἐν τῇ χειρὶ οὔσαν;
 ἄρ' οὐκ ἂν ἡ αὐτὴ ἀμέριστος οὔσα ἐν παντὶ ὡσαύ-
 τως κατὰ πᾶν μέρος εἴη; εἰ δὲ δὴ φωτεινὸν μικρὸν
 ὄγκον οἷον κέντρον ποιησάμενος μεῖζόν τι περι- 25
 θέλης σφαιρικὸν σῶμα διαφανές, ὥστε τὸ φῶς τὸ
 ἔνδον ἐν παντὶ τῷ περιέχοντι φαίνειν, οὐκ οὔσης
 ἄλλοθεν αὐγῆς τῷ ἔξωθεν ὄγκῳ, ἄρ' οὐκ ἐκεῖνο
 τὸ ἔνδον φήσομεν αὐτὸ μηδὲν παθεῖν, ἀλλὰ μένον
 ἐπὶ πάντα τὸν ἔξωθεν ὄγκον ἐληλυθέναι, καὶ τὸ 30
 ἐκεῖ ἐνορῶμενον ἐν τῷ μικρῷ ὄγκῳ φῶς κατειλη-
 φέναι τὸ ἔξω; ἐπειδὴ τοίνυν οὐ παρὰ τοῦ ὄγκου

- τοῦ σωματικοῦ τοῦ μικροῦ ἐκείνου ἦν τὸ φῶς — οὐ γὰρ ἡ σῶμα ἦν εἶχε τὸ φῶς, ἀλλ' ἡ φωτεινὸν σῶμα, ἐτέρα δυνάμει, οὐ σωματικῇ οὐσῃ — φέρε, εἴ τις τὸν ὄγκον τοῦ σώματος ὑφέλοι, τηροῖ δὲ
- 5 τὴν τοῦ φωτὸς δύνανται, ἃρ' ἂν ἔτι εἰποῖς πού εἶναι τὸ φῶς, ἡ ἐπ' ἰσῆς ἂν εἴη [ἐντὸς] καθ' ὅλην τε τὴν ἔξω σφαῖραν; οὐκέτι δὴ οὐδ' ἀπερείσῃ τῇ διανοίᾳ ὅπου πρότερον ἦν κείμενον, καὶ οὔτε ἔτι ἐρεῖς ὅθεν οὔτε ὅπῃ, ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου ἄπορος
- 10 ἔσῃ ἐν θαύματι ποιούμενος, ἅμα δὲ ὥδὲ τοῦ σφαιρικοῦ σώματος ἀτενίσας εἰς τὸ φῶς καὶ ὥδὲ αὐτοῦ· ἐπεὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡλίου ἔχεις μὲν εἰπεῖν ὅθεν τὸ φῶς ἐπιλάμπει κατὰ πάντα τὸν ἄερα εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἡλίου βλέπων, τὸ δὲ αὐτὸ ὁμῶς ὁρᾷς φῶς
- 15 πανταχοῦ οὐδὲ τοῦτο μεμερισμένον. δηλοῦσι δὲ αἱ ἀποτομαὶ ἐπὶ θάτερα ἢ ὅθεν ἐλήλυθεν διδοῦσαι εἶναι οὐδὲ μερίζουσαι. καὶ δὴ τοίνυν εἰ δύνανται p. 651 μόνον ὁ ἥλιος ἦν σώματος χωρὶς οὐσα καὶ φῶς παρείχεν, οὐκ ἂν ἐντεῦθεν ἤρξατο οὐδ' ἂν εἶπες
- 20 ὅθεν, ἀλλ' ἦν ἂν τὸ φῶς πανταχοῦ ἐν καὶ ταῦτόν ὃν οὐκ ἀρξάμενον οὐδ' ἀρχὴν ποθεῖν ἔχον.

8. τὸ μὲν οὖν φῶς, ἐπειδὴ σώματός ἐστιν, ὅθεν ἐλήλυθεν εἰπεῖν ἔχεις ἔχων εἰπεῖν τὸ σῶμα ὅπου ἐστίν, ἅντων δὲ εἴ τί ἐστι καὶ δεῖται οὐδὲν

25 σώματος πρότερον ὃν τῇ φύσει παντὸς σώματος, ἰδρυμένον αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἰδρύσεως δεόμενον οὐδὲν τῆς τοιαύτης, τοῦτο δὴ τὸ τοιαύτην ἔχον φύσιν οὐκ ἔχον ἀρχὴν ὅθεν ὁρμηθεῖν οὔτε ἐκ τινος τόπου οὔτε τινὸς ὃν σώματος

30 πῶς αὐτοῦ τὸ μὲν ὥδὲ φήσεις, τὸ δὲ ὥδί; ἥδη γὰρ ἂν καὶ τὸ ὅθεν ὁρμήθη [ἔχον] ἔχοι καὶ τὸ τινος εἶναι. λείπεται τοίνυν εἰπεῖν ὥς, εἴ τι αὐ-

τοῦ μεταλαμβάνει, τῇ τοῦ ὅλου δυνάμει μεταλαμ-
 βάνει αὐτοῦ παντός· μηδὲν οὖν μήτ' ἄλλο τι μήτε
 μεμερισμένον. τῷ μὲν γὰρ σῶμα ἔχοντι τὸ πάσχειν
 καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἂν γένοιτο, καὶ ταύτῃ παθη-
 τὸν ἂν λέγοιτο καὶ μεριστόν, ἐπειδὴ σώματός ἐστί 5
 τι οἶον πάθος ἢ εἶδος· ὃ δὲ ἐστὶ μηδενὸς σώματος,
 ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐθέλει αὐτοῦ εἶναι, ἀνάγκη τοῦτο
 τὰ τε ἄλλα πάθη τοῦ σώματος μηδαμῶς αὐτὸ πά-
 σχειν μερίζεσθαι τε οὐχ οἶόν τε· σώματος γὰρ καὶ
 τοῦτο καὶ πρῶτως πάθος καὶ ἡ σῶμα. εἰ δὲ ἡ 10
 σῶμα τὸ μεριστόν, ἡ μὴ σῶμα τὸ ἀμέριστον. πῶς
 γὰρ καὶ μεριεῖς οὐκ ἔχον μέγεθος; εἰ οὖν οὐκ
 ἔχοντος μέγεθος τὸ ἔχον τὸ μέγεθος ἀμηγέπη μετα-
 λαμβάνει, οὐ μεριζομένου αὐτοῦ ἂν μεταλαμβάνοι
 ἢ μέγεθος αὐτὸ ἔξει πάλιν. ὅταν οὖν ἐν [ἐν] πολλοῖς 15
 λέγῃς, οὐκ αὐτὸ πολλὰ γενόμενον λέγεις, ἀλλὰ
 τῶν πολλῶν τὸ πάθος περιάπτεις τῷ ἐνὶ ἐκείνῳ ἐν
 πολλοῖς αὐτὸ ἅμα ὁρᾶν. τὸ δὲ ἐν [ἐν] αὐτοῖς
 οὕτω ληπτέον ὥς οὐκ αὐτῶν γενόμενον ἐκάστου
 οὐδ' αὖ τοῦ παντός, ἀλλ' ἐκείνο μὲν αὐτοῦ εἶναι 20
 καὶ αὐτὸ εἶναι, αὐτὸ δὲ ὃν οὐκ ἀπολείπεσθαι ἐαυ-
 τοῦ, οὐδ' αὖ τοσοῦτον ὅσον τὸ πᾶν αἰσθητὸν
 οὐδ' εἰ τι μέρος τοῦ παντός· ὅλως γὰρ οὐδὲ πο-
 σόν. πῶς ἂν οὖν τοσοῦτον; σώματι μὲν γὰρ
 [τὸ] τοσοῦτον, τῷ δὲ μὴ σώματι, ἀλλ' ἐτέρας ὄντι 25
 φύσεως, οὐδαμῇ δεῖ προσάπτειν [τὸ] τοσοῦτον.
 ὅπου δὲ μὴ τὸ τοσοῦτον, οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸ
 ποῦ· οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸ ἐνταῦθα καὶ ἐνταῦθα·
 p. 652 ἥδη γὰρ ἂν πολλάκις πον εἴη. εἰ τοίνυν ὁ
 μερισμὸς τοῖς τόποις, ὅταν τὸ μὲν τι αὐτοῦ ὠδί, 30
 τὸ δὲ ὠδί, ὅτω τὸ ὠδί μὴ ὑπάρχει, πῶς ἂν
 τὸ μερίζεσθαι ἔχοι; ἀμέριστον ἄρα δεῖ αὐτὸ σὺν

αὐτῷ εἶναι, καὶ τὰ πολλὰ αὐτοῦ ἐφιέμενα τυγ-
 χάνη. εἰ οὖν τὰ πολλὰ ἐφίεται αὐτοῦ, δηλονότι
 ὅλου ἐφίεται αὐτοῦ· ὥστε καὶ εἰ δύνатаι μετα-
 λαβεῖν, ὅλου ἂν αὐτοῦ καθ' ὅσον δύνатаι μετα-
 5 λαμβάνοι. δεῖ οὖν τὰ μεταλαμβάνοντα αὐτοῦ οὐ-
 τως ἔχειν αὐτοῦ, ὥς οὐ μετέλαβε, μὴ ἰδίου αὐτῶν
 ὄντος· οὕτως γὰρ ἂν μένοι αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ ὅλου
 καὶ ἐν οἷς ὀραῖται ὅλον. εἰ γὰρ μὴ ὅλον, οὐκ αὐτὸ
 οὐδ' αὖ οὐ ἐφίεται ἢ μετάληψις ἔσται, ἀλλὰ ἄλλον,
 10 οὗ ἢ ἑφεσις οὐκ ἦν.

9. καὶ γὰρ εἰ τὸ μέρος τὸ γενόμενον ἐν ἐκά-
 στῳ ὅλον ἦν, καὶ αὐτὸ ἕκαστον οἶον τὸ πρῶτον,
 ἀποτετμημένων ἀεὶ ἐκάστων πολλὰ τὰ πρῶτα καὶ
 ἕκαστον πρῶτον. εἴτα ταῦτα τὰ πολλὰ πρῶτα τί
 15 ἂν εἴη τὸ διεῖργον, ὥστε μὴ ἐν ὁμοῦ πάντα εἶναι;
 οὐ γὰρ δὴ τὰ σώματα αὐτῶν· οὐ γὰρ τῶν σωμά-
 των οἶόν τε ἦν εἶδη αὐτὰ εἶναι, εἴπερ ὅμοια καὶ
 ταῦτα ἐκείνῳ τῷ πρῶτῳ ἀφ' οὗ. εἰ δὲ δυνάμεις
 αὐτοῦ τὰ λεγόμενα μέρη τὰ ἐν τοῖς πολλοῖς, πρῶ-
 20 τον μὲν οὐκέτι ὅλον ἕκαστον· ἔπειτα πῶς ἦλθον
 ἀποτεμῆθαι καὶ καταλιποῦσαι; εἰ γὰρ καὶ κατέ-
 λιπον, δηλονότι κατέλιπόν ποιλοῦσαι. εἴτα πότερα
 ἔτι εἰσὶν ἐν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αἱ ἐνταῦθα ἐν τῷ
 αἰσθητῷ γεγεννημέναι ἢ οὐ; εἰ μὲν γὰρ μὴ εἰσιν,
 25 ἄτοπον ἐλαττωθῆναι ἐκεῖνο καὶ ἀδύναμον γερονέ-
 ναι ἐστερημένον ὧν πρότερον εἶχε δυνάμεων, χω-
 ρίς τε τὰς δυνάμεις εἶναι τῶν οὐσιῶν ἑαυτῶν πῶς
 ἂν οἶόν τε εἴη ἀποτετμημένας; εἰ δὲ ἐν ἐκείνῳ τέ
 εἰσι καὶ ἄλλοθι, ἢ ὅλαι ἢ μέρη αὐτῶν ἐνταῦθα
 30 ἔσονται. ἀλλ' εἰ μέρη, κακεῖ τὰ λοιπὰ μέρη· εἰ
 δὲ ὅλαι, ἦτοι αἴπερ ἐκεῖ καὶ ἐνταῦθα οὐ μεμερι-
 σμέναι καὶ πάλιν αὖ ἔσται τὸ αὐτὸ πανταχοῦ οὐ

μεμερισμένον, ἣ πολλὰ γενόμενον ὅλον ἕκαστον αἰ
 δυνάμεις καὶ ὅμοιαι ἀλλήλαις, ὥστε καὶ μετὰ τῆς
 οὐσίας ἐκάστης ἡ δύναμις ἡ μία μόνον ἔσται ἡ
 συνουσα τῇ οὐσίᾳ, αἱ δ' ἄλλαι δυνάμεις μόνον.
 καίτοι οὐχ οἷόν τε, ὥσπερ οὐσίαν ἄνευ δυνάμεως, 5
 οὕτως οὐδὲ δύνανται ἄνευ οὐσίας. ἡ γὰρ δύναμις
 ἐκεῖ ὑπόστασις καὶ οὐσία ἡ μείζων οὐσίας. εἰ δ'
 ἕτεραι ὥς ἐλάττους καὶ ἀμυδραὶ δυνάμεις αἱ ἐξ-
 ἐκείνου, οἷονεὶ φῶς ἐκ φωτὸς ἀμυδρὸν ἐκ φανο-
 τέρου, καὶ δὴ οὐσίαι συνουσαι ταῖς δυνάμεσι ταύ- 10
 ταις, ἵνα μὴ γίνηται ἄνευ οὐσίας δύναμις, πρῶτον
 μὲν καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων δυνάμεων ἀναγκαῖον
 ὁμοειδῶν πάντως πρὸς ἀλλήλας γινομένων ἢ τὴν
 p. 653 αὐτὴν πανταχοῦ συγχωρεῖν εἶναι, ἢ καί, εἰ μὴ
 πανταχοῦ, ἀλλ' οὖν πανταχῇ ἅμα τὴν αὐτὴν ὅλην, 15
 οὐ μεμερισμένην, οἷον ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ σώματι.
 εἰ δὲ τοῦτο, διὰ τί οὐκ ἐν παντὶ τῷ ὅλῳ; εἰ δὲ
 μεμερίσθαι ἐκάστην εἰς ἅπειρον, οὐκέτι οὐδ' αὐτὴ
 ὅλη, ἀλλὰ τῷ μερισμῷ ἔσται ἀδυναμία. ἔπειτα
 ἄλλη κατ' ἄλλο οὐσα οὐ καταλείψει συναίσεισθαι. 20
 ἔπειτα δέ, καθάπερ τὸ Ἰνδαλμά τινος, οἷον καὶ τὸ
 ἀσθενέστερον φῶς, ἀποτεμνόμενον τοῦ παρ' οὗ
 ἔστιν οὐκέτ' ἂν εἴη καὶ ὅλως πᾶν τὸ παρ' ἄλλου
 τὴν ὑπόστασιν ἔχον Ἰνδαλμα ὃν ἐκείνου οὐχ οἷόν
 τε ἀποτέμνοντα ἐν ὑποστάσει ποιεῖν εἶναι, οὐδ' 25
 ἂν αἱ δυνάμεις αὗται αἱ ἀπ' ἐκείνου ἐλθοῦσαι
 ἀποτετμημέναι ἂν ἐκείνου εἶεν. εἰ δὲ τοῦτο, οὐ
 εἰσιν αὗται, κἀκεῖνο ἀφ' οὗ ἐγένοντο ἐκεῖ ἅμα
 ἔσται, ὥστε πανταχοῦ ἅμα πάλιν αὐτὸ οὐ μεμε-
 ρισμένον ὅλον ἔσται. 30

10. εἰ δέ τις λέγοι, ὥς οὐκ ἀνάγκη τὸ εἰδωλὸν
 του συνηρτῆσθαι τῷ ἀρχετύπῳ — ἔστι γὰρ καὶ

εἰκόνα εἶναι ἀπόντος τοῦ ἀρχετύπου, ἀφ' οὗ ἡ
 εἰκὼν, καὶ τοῦ πυρὸς ἀπελθόντος τὴν θερμότητα
 εἶναι ἐν τῷ θερμανθέντι· πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ
 ἀρχετύπου καὶ τῆς εἰκόνης, εἰ τὴν παρὰ τοῦ ζω-
 5 γράφου εἰκόνα λέγοι τις, οὐ τὸ ἀρχέτυπον φήσο-
 μεν τὴν εἰκόνα πεποιηκέναι, ἀλλὰ τὸν ζωγράφον
 οὐκ οὔσαν αὐτοῦ εἰκόνα οὐδ' εἰ αὐτόν τις γράφοι·
 τὸ γὰρ γράφον ἦν οὐ τὸ σῶμα τοῦ ζωγράφου οὐδὲ
 τὸ εἶδος τὸ μεμιμημένον· καὶ οὐ τὸν ζωγράφον,
 10 ἀλλὰ τὴν θέσιν τὴν οὕτως τῶν χρωμάτων λεκτέον
 ποιεῖν τὴν τοιαύτην εἰκόνα, οὐδὲ κυρίως ἡ τῆς
 εἰκόνης καὶ τοῦ ἰνδάλματος ποιήσεις, οἷον ἐν ὕδασι
 καὶ κατόπτροις ἢ ἐν σκιαῖς· ἐνταῦθα [γὰρ] ὑφί-
 σταταί τε παρὰ τοῦ προτέρου κυρίως καὶ γίνεται
 15 ἀπ' αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔστιν ἀπ' αὐτοῦ ἀποτετμημένα
 τὰ γεγεννημένα εἶναι. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον καὶ
 τὰς ἀσθενεστέρας δυνάμεις παρὰ τῶν προτέρων
 ἀξιῶσουσιν γίνεσθαι. τὸ δ' ἐπὶ τοῦ πυρὸς λεγό-
 μενον οὐκ εἰκόνα τὴν θερμότητα τοῦ πυρὸς λεκτέον
 20 εἶναι, εἰ μὴ τις λέγοι καὶ πῦρ ἐν τῇ θερμότητι
 εἶναι· εἰ γὰρ τοῦτο, χωρὶς πυρὸς ποιήσῃ τὴν θερ-
 μότητα. εἴτα καὶ εἰ μὴ αὐτίκα, ἀλλ' οὖν παύεται
 καὶ ψύχεται τὸ σῶμα τὸ θερμανθὲν ἀποστάντος
 τοῦ πυρὸς. εἰ δὲ καὶ οὗτοι ταύτας τὰς δυνάμεις
 25 σβεννύοιεν, πρῶτον μὲν ἐν μόνον ἄφθαρτον φή-
 σουσι, τὰς δὲ ψυχὰς καὶ τὸν νοῦν φθαρτὰ ποιή-
 σουσιν· εἴτα καὶ ἐκ φεύσεως οὐσίας φέοντα τὰ ἐξ
 αὐτῆς ποιήσουσι, καίτοι, εἰ μένοι ἰδρυθεῖς [ὁ] ἥλιος
 ὁπουοῦν, τὸ αὐτὸ φῶς ἂν παρέχοι τοῖς αὐτοῖς
 30 τόποις· εἰ δὲ λέγοι τις μὴ τὸ αὐτό, τούτῳ ἂν
 πιστῶτο τὸ τὸ σῶμα εἶναι τοῦ ἡλίου. ἀλλ' ὅτι μὲν
 μὴ φθαρτὰ τὰ παρ' ἐκείνου, ἀθάνατοι δὲ καὶ αἱ

ψυχαι καὶ νοῦς πᾶς, καὶ ἐν ἄλλοις διὰ πλειόνων εἴρηται.

p. 654

11. ἀλλὰ διὰ τί, εἴπερ ὅλον πανταχοῦ, οὐχ ὅλον πάντα μεταλαμβάνει τοῦ νοητοῦ; πῶς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐκείνου, τὸ δὲ ἐτι δεύτερον καὶ μετ' 5 ἐκεῖνο ἄλλα; ἢ τὸ παρὸν ἐπιτηδειότητι τοῦ δεξιμένου παρεῖναι νομιστέον, καὶ εἶναι μὲν πανταχοῦ τοῦ ὄντος τὸ ὄν οὐκ ἀπολειπόμενον ἑαυτοῦ, παρεῖναι δὲ αὐτῷ τὸ δυνάμενον παρεῖναι καὶ καθ' ὅσον δύναται κατὰ τοσοῦτον αὐτῷ οὐ τόπῳ παρεῖ- 10 ναι, οἷον τῷ φωτὶ τὸ διαφανές. τῷ δὲ τεθολωμένῳ ἢ μετέληψις ἄλλως. καὶ δὴ τὰ πρῶτα καὶ δεύτερα καὶ τρίτα τάξει καὶ δυνάμει καὶ διαφοραῖς, οὐ τόποις. οὐδὲν γὰρ κωλύει ὁμοῦ εἶναι τὰ διάφορα, οἷον ψυχὴν καὶ νοῦν καὶ πάσας ἐπιστή- 15 μας μελίσους τε καὶ ὑφειμένους. ἐπεὶ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν ὀφθαλμὸς εἶδε τὸ χρῶμα, ἢ δὲ ὄσφρησις τὸ εὐώδες, ἄλλη δὲ αἰσθησις ἄλλο, ὁμοῦ πάντων, ἀλλ' οὐ χωρὶς ὄντων. οὐκ οὖν ἐκεῖνο ποικίλον καὶ πολὺ; ἢ τὸ ποικίλον ἀπλοῦν αὐτῷ, καὶ τὰ 20 πολλὰ ἓν. λόγος γὰρ εἷς καὶ πολὺς, καὶ πᾶν τὸ ὄν ἓν. καὶ γὰρ τὸ ἕτερον ἐν αὐτῷ καὶ ἡ ἑτερότης αὐτοῦ. οὐ γὰρ δὴ τοῦ μὴ ὄντος. καὶ τὸ ὄν δὲ τοῦ ἐνὸς οὐ κεχωρισμένου, καὶ ὅπου ἂν ἡ τὸ ὄν, πάρεστιν αὐτῷ καὶ τὸ αὐτοῦ ἓν, καὶ τὸ ἓν ὄν αὐτῷ 25 ἐφ' ἑαυτοῦ. ἐστὶ γὰρ καὶ παρεῖναι χωρὶς ὄν. ἄλλως δὲ τὰ αἰσθητὰ τοῖς νοητοῖς πάρεστιν, ὅσα πάρεστιν αὐτῶν καὶ οἷς πάρεστιν, ἄλλως τὰ νοητὰ αὐτοῖς. ἐπεὶ καὶ ἄλλως ψυχῇ σῶμα, ἄλλως ἐπιστήμη ψυχῇ καὶ ἐπιστήμη ἐπιστήμη ἐν τῷ αὐτῷ ἑκατέρα οὕσα. 30 σῶμα δὲ σῶματι παρὰ ταῦτα ἐτέρως.

12. ὥσπερ δὲ φωνῆς οὔσης κατὰ τὸν ἀέρα

- πολλάκις καὶ λόγον ἐν τῇ φωνῇ οὓς μὲν παρὸν
 ἐδέξατο καὶ ἤσθετο καὶ εἰ ἕτερον θείης μεταξὺ τῆς
 ἐρημίας, ἤλθε καὶ πρὸς αὐτὸ ὁ λόγος καὶ ἡ φωνή,
 μᾶλλον δὲ τὸ οὓς ἤλθε πρὸς τὸν λόγον, καὶ ὀφθαλ- p. 655
- 5 μοι πολλοὶ τὸ αὐτὸ εἶδον καὶ πάντες ἐπλήσθησαν
 τῆς θείας καίτοι ἐν ἀφωρισμένῳ τοῦ θεάματος κει-
 μένου, ὅτι ὁ μὲν ὀφθαλμός, τὸ δὲ οὓς ἦν, οὕτω
 τοι καὶ τὸ δυνάμενον ψυχὴν ἔχειν ἔξει καὶ ἄλλο
 αὐ καὶ ἕτερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ φωνή
- 10 πανταχοῦ τοῦ ἀέρος οὐ μία μεμερισμένη, ἀλλὰ μία
 πανταχοῦ ὅλη, καὶ τὸ τῆς ὀψεως δέ, εἰ παθὼν ὁ
 ἀῆρ τὴν μορφὴν ἔχει, ἔχει οὐ μεμερισμένην· οὐ
 γὰρ ἂν ὄψις τεθῇ, ἔχει ἐκεῖ τὴν μορφὴν. ἀλλὰ
 τοῦτο μὲν οὐ πᾶσα δόξα συγχωρεῖ, εἰρησθῶ δ’
- 15 οὖν δι’ ἐκεῖνο, ὅτι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐνὸς ἡ μετά-
 ληψις. τὸ δὲ ἐπὶ τῆς φωνῆς ἐναργέστερον, ὥς ἐν
 παντὶ τῷ ἀέρι ὅλον τὸ εἶδος ἐστίν· οὐ γὰρ ἂν
 ἤκουσε πᾶς τὸ αὐτὸ μὴ ἐκασταχοῦ ὅλου ὄντος τοῦ
 φωνηθέντος λόγου καὶ ἐκάστης ἀκοῆς τὸ πᾶν ὁμοίως
- 20 δεδεδυμένης. εἰ δὲ μὴδ’ ἐνταῦθα ἡ ὅλη φωνὴ καθ’
 ὅλον τὸν ἀέρα παρατίθεται, ὥς τόδε μὲν τὸ μέρος
 αὐτῆς τῷδε συνεξυῆχθαι τῷ μέρει, τόδε δὲ τῷδε
 συμμεμερίσθαι, τί δεῖ ἀπιστεῖν, εἰ ψυχὴ μὴ παρα-
 τίθεται συμμεριζομένη, ἀλλὰ πανταχοῦ οὐ ἂν παρῇ
- 25 ἀρεστί καὶ ἔστι πανταχοῦ τοῦ παντός οὐ μεμε-
 ρισμένη; καὶ γενομένη μὲν ἐν σώμασιν, οἷς ἂν
 γένοιτο, ἀνάλογον ἔξει τῇ ἡδὴ ἐν τῷ ἀέρι φωνη-
 θείσῃ φωνῇ, πρὸ δὲ τῶν σωμάτων τῷ φωνοῦντι
 καὶ φωνήσοντι· καίτοι καὶ γενομένη ἐν σώματι
- 30 οὐδ’ ὥς ἀπέστη τοῦ κατὰ τὸν φωνοῦντα εἶναι,
 ὅστις φωνῶν καὶ ἔχει τὴν φωνὴν καὶ δίδωσι. τὰ
 μὲν οὖν τῆς φωνῆς ταυτότητα μὲν οὐκ ἔχει τοῖς

πρὸς ἃ εἰληπται, ἔχει δ' οὖν ὁμοιότητα κατὰ τι·
 τὰ δὲ τῆς ψυχῆς ἅτε φύσεως ὄντα τῆς ἐτέρας δεῖ
 λαμβάνειν ὥς οὐκ ὄντος αὐτῆς τοῦ μὲν ἐν σώμασι,
 τοῦ δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ ὅλου ἐν αὐτῷ καὶ ἐν
 πολλοῖς αὖ φανταζομένου. καὶ αὖ [εἰ] ἦλθεν ἄλλο 5
 εἰς τὸ λαβεῖν ψυχὴν, ἐξ ἀφανοῦς αὖ καὶ τοῦτο
 ἔχει, ὅπερ ἦν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις. οὐδὲ γὰρ οὕτω
 προητοιμάστω, ὥστε μέρος αὐτῆς ὡδὶ κείμενον εἰς
 τοῦτο ἐλθεῖν, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον ἦκειν ἦν ἐν
 παντὶ ἐν ἑαυτῷ καὶ ἔστιν ἐν ἑαυτῷ καίτοι δοκοῦν 10
 ἐνταῦθα ἐλθεῖν. πῶς γὰρ καὶ ἦλθεν; εἰ οὖν μὴ
 ἦλθεν, ὥφθη δὲ νῦν παρούσα, καὶ παρούσα οὐ
 τῷ ἀναμεῖναι τὸ μεταληψόμενον, δηλονότι οὐσα
 ἐφ' ἑαυτῆς πάρεστι καὶ τούτῳ. εἰ δ' οὐσα ἐφ'
 ἑαυτῆς τούτῳ πάρεστι, τοῦτο ἦλθε πρὸς αὐτήν. 15
 εἰ δὲ τοῦτο ἔξω ὃν τοῦ ὄντως ὄντος ἦλθε πρὸς
 τὸ ὄντως ὄν, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τῆς ζωῆς κόσμῳ,
 ἦν δὲ ὁ κόσμος ὁ τῆς ζωῆς ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ πᾶς
 δὴ ἦν ἐφ' ἑαυτοῦ οὐ διειλημμένος εἰς τὸν ἑαυτοῦ
 ὄγκον· οὐδὲ γὰρ ὄγκος ἦν· καὶ τὸ ἐληλυθὸς δὴ 20
 οὐκ εἰς ὄγκον ἦλθε. μετέλαβεν ἄρα αὐτοῦ οὐ μέ-
 ρος ὅλου. ἀλλὰ κἄν ἄλλο ἦκη εἰς τὸν τοιοῦτον
 κόσμον, ὅλου αὐτοῦ μεταλήψεται. ὁμοίως ἄρα, εἰ
 λέγοιτο ἐκεῖνος ἐν τούτοις ὅλος, ἐν παντὶ ἐκάστω
 ἔσται. καὶ πανταχοῦ ἄρα ὁ αὐτὸς εἰς ἀριθμῷ οὐ 25
 μεμερισμένος, ἀλλ' ὅλος ἔσται.

p. 656

13. πόθεν οὖν ἡ ἑκτασις ἡ ἐπὶ πάντα τὸν
 οὐρανὸν καὶ τὰ ζῶα; ἢ οὐκ ἐξετάθη. ἡ μὲν γὰρ
 αἰσθησις, ἢ προσέχοντες ἀπιστοῦμεν τοῖς λεγομέ-
 νοις, λέγει ὅτι ὡδε καὶ ὡδε, ὁ δὲ λόγος τὸ ὡδε 30
 καὶ ὡδέ φησιν οὐκ ἐκταθέντος ὡδε καὶ ὡδε γεγο-
 νέναι, ἀλλὰ τὸ ἐκταθὲν πᾶν αὐτοῦ μετειληφέναι

- ὄντος ἀδιαστάτου αὐτοῦ. εἰ οὖν τι μεταλήψεται
 τινος, δῆλον ὅτι οὐχ αὐτοῦ μεταλήψεται· ἢ οὐ
 μετείληφός ἐστι, ἀλλ' αὐτὸ ἐστι. δεῖ οὖν σῶμα
 μεταλαμβάνον τινὸς οὐ σώματος μεταλαμβάνειν·
 5 ἔχει γὰρ ἥδη. σῶμα δὴ οὐ σώματος μεταλήψεται.
 οὐδὲ μέγεθος τοίνυν μεγέθους μεταλήψεται· ἔχει
 γὰρ ἥδη. οὐδὲ γὰρ εἰ προσθήκην λάβοι, τὸ μέγε-
 θος ἐκείνο, ὃ πρότερον ἦν, μεγέθους μεταλήψεται·
 οὐ γὰρ τὸ τρίπληχυν τρίπληχυν γίνεται, ἀλλὰ τὸ ὑπο-
 10 κείμενον ἄλλο ποσὸν ἔχον ἄλλο ἔσχεν· ἐπεὶ οὕτω
 γε αὐτὰ τὰ δύο τρία ἐσται. εἰ οὖν τὸ διειλημ-
 μένον καὶ τὸ ἐκτεταμένον εἰς τόσον ἄλλου γένους
 μεταλήψεται ἢ ὅλως [ἄλλο] ἄλλου, δεῖ τὸ οὐ μετα-
 λαμβάνει μῆτε διειλημμένον εἶναι μῆτε ἐκτεταμέ-
 15 νον μῆτε ὅλως ποσὸν τι εἶναι. ὅλον ἄρα δεῖ τὸ
 παρεσόμενον αὐτὸ πανταχοῦ ἀμερές ὃν παρεῖναι,
 οὐχ οὕτω δὲ ἀμερές, ὥς μικρόν· οὕτω γὰρ οὐδὲν
 ἦττον καὶ μεριστὸν ἐσται καὶ οὐ παντὶ αὐτῷ ἐφαρ-
 μόσει οὐδ' αὖ ἀνυψομένῳ τὸ αὐτὸ συνέσται· ἀλλ'
 20 οὐδ' οὕτως, ὥς σημεῖον· οὐ γὰρ ἐν σημείον ὁ
 ὄγκος, ἀλλ' ἄπειρα ἐν αὐτῷ· ὥστε καὶ τοῦτο ἄπειρα
 σημεῖα ἐσται, εἴπερ ἐσται, καὶ οὐ συνεχές· ὥστε
 οὐδ' ὥς ἐφαρμόσει. εἰ οὖν ὁ ὄγκος ὁ πᾶς ἔξει
 αὐτὸ ὅλον, ἔξει αὐτὸ κατὰ πᾶν ἑαυτοῦ.
- 25 14. ἀλλ' εἰ ἡ αὐτὴ ἐκασταχοῦ ψυχῇ, πῶς ἰδίᾳ
 ἐκάστων; καὶ πῶς ἡ μὲν ἀγαθή, ἡ δὲ κακή; ἢ
 ἐξαρκεῖ καὶ ἐκάστῳ καὶ πάσας ψυχὰς ἔχει καὶ πάν-
 τας νοῦς. καὶ γὰρ ἐν ἐστὶ καὶ ἄπειρον αὖ καὶ
 πάντα ὁμοῦ καὶ ἐκαστον ἔχει διακεκριμένον καὶ
 30 αὖ οὐ διακριθὲν χωρίς· πῶς γὰρ ἂν καὶ ἄπειρον;
 ἢ οὕτω λέγοιτο, ὅτι ὁμοῦ πάντα ἔχει, πᾶσαν ζωὴν
 καὶ πᾶσαν ψυχὴν καὶ νοῦν ἅπαντα. ἑκαστον δὲ p. 657

αὐτῶν οὐ πέρασιν ἀφώρισται· διὰ τοῦτο αὐ καὶ ἐν.
οὐ γὰρ δὴ μίαν ζῶην ἔδει αὐτὸ ἔχειν, ἀλλ' ἄπειρον,
καὶ αὐ μίαν καὶ τὴν μίαν οὕτω μίαν, ὅτι πάσας ὁμοῦ
οὐ συμφορηθείσας εἰς ἓν, ἀλλ' ἀφ' ἑνὸς ἀρξαμένης
καὶ μενούσας ὅθεν ἤρξαντο, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἤρξαντο, 5
ἀλλ' οὕτως εἶχον αἰεὶ· οὐδὲν γὰρ γινόμενον ἐκεῖ·
οὐδὲ μεριζόμενον τοίνυν, ἀλλὰ δοκεῖ μερίζεσθαι
τῷ λαβόντι. τὸ δὲ ἐκεῖ τὸ ἐκπαλαι καὶ ἐξ ἀρχῆς·
τὸ δὲ γινόμενον πελάζει καὶ συνάπτεσθαι δοκεῖ
καὶ ἐξήρτηται ἐκείνου. ἡμεῖς δέ — τίνες δὲ ἡμεῖς; 10
ἄρα ἐκεῖνο ἢ τὸ πελάζον καὶ τὸ γινόμενον ἐν
χρόνῳ; ἢ καὶ πρὸ τοῦ ταύτην τὴν γένεσιν γενέ-
σθαι ἡμεν ἐκεῖ ἄνθρωποι ἄλλοι ὄντες καὶ τινες
καὶ θεοί, ψυχὰ καὶ καθαφαὶ καὶ νοῦς συνημμένος τῇ
ἀπάσῃ οὐσίᾳ, μέρη ὄντες τοῦ νοητοῦ οὐκ ἀφω- 15
ρισμένα οὐδ' ἀποτεμνημένα, ἀλλ' ὄντες τοῦ ὅλου·
οὐδὲ γὰρ οὐδὲ νῦν ἀποτεμνημέθα. ἀλλὰ γὰρ νῦν
ἐκείνῳ τῷ ἀνθρώπῳ προσελήλυθεν ἄνθρωπος ἄλλος
εἶναι θέλων καὶ εὐρὼν ἡμᾶς· ἡμεν γὰρ τοῦ παν-
τός οὐκ ἔξω· περιέθηκεν ἑαυτὸν ἡμῖν καὶ προσ- 20
έθηκεν ἑαυτὸν ἐκείνῳ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ὃς ἦν ἐκα-
στος ἡμῶν τότε — οἶον εἰ φωνῆς οὔσης μιᾶς καὶ
λόγου ἑνὸς ἄλλος ἄλλοθεν παραθείς τὸ οὖς ἀκού-
σειε καὶ δέξαιτο καὶ γένοιτο κατ' ἐνέργειαν ἀκοή
τις ἔχουσα τὸ ἐνεργοῦν εἰς αὐτὴν παρόν — καὶ 25
γεγενήμεθα τὸ συνάμφω, καὶ οὐ θάτερον, ὃ πρό-
τερον ἡμεν, καὶ θάτερόν ποτε, ὃ ὕστερον προσεθέ-
μεθα ἀργήσαντος τοῦ προτέρου ἐκείνου καὶ ἄλλον
τρόπον οὐ παρόντος.

15. ἀλλὰ πῶς προσελήλυθε τὸ προσελήλυθος; 30
ἢ ἐπεὶ ἐπιτηδειότης αὐτῷ παρῆν, ἔσχε πρὸς ὃ ἦν
ἐπιτηδεῖον. ἦν δὲ γενόμενον οὕτως, ὥς δέξασθαι

- ψυχὴν. ὃ δὲ γίνεται ὥς μὴ δέξασθαι πᾶσαν καί-
 τοι παροῦσαν πᾶσαν, ἀλλ' οὐχ αὐτῷ, οἷον καὶ ζῶα
 τὰ ἄλλα καὶ τὰ φυτὰ, τοσοῦτον ἔχει, ὅσον δύνα-
 ται λαβεῖν· οἷον φωνῆς λόγον σημαινούσης τὰ μὲν
 5 καὶ τοῦ λόγου μετέσχε μετὰ τῆς κατὰ φωνὴν ἡχῆς,
 τὰ δὲ τῆς φωνῆς καὶ τῆς πληγῆς μόνον. γενομέ-
 νου δὴ ζώου, ὃ ἔχει μὲν παροῦσαν αὐτῷ ἐκ τοῦ
 ὄντος ψυχὴν, καθ' ἣν δὴ ἀνήρτηται εἰς πᾶν τὸ
 ὄν, παρόντος δὲ καὶ σώματος οὐ κενοῦ οὐδὲ ψυχῆς
 10 ἀμοίρου, ὃ ἐκεῖτο μὲν οὐδὲ πρότερον ἐν τῷ ἀψύχῳ,
 ἔτι δὲ μᾶλλον οἷον ἐγγὺς γενόμενον τῇ ἐπιτηδεό-
 τητι, καὶ γενομένου οὐκ ἔτι σώματος μόνου, ἀλλὰ
 καὶ ζῶντος σώματος, καὶ τῇ οἷον γειτονείᾳ καρ-
 πωσαμένου τι ἵχνος ψυχῆς, οὐκ ἐκείνης μέρους,
 15 ἀλλ' οἷον θερμοσίας τινὸς ἢ ἐλλάμψεως ἐλθούσης, p. 658
 γένεσις ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν καὶ ἀλγηδόνων ἐν
 αὐτῷ ἐξέφυ. ἣν δὴ οὐκ ἀλλότριον τὸ σῶμα τοῦ
 ζώου τοῦ γεγενημένου. ἡ μὲν δὴ ἐκ τοῦ θείου
 ψυχὴ ἡσυχος ἦν κατὰ τὸ ἡθος τὸ ἐαυτῆς ἐφ' ἑαυ-
 20 τῆς βεβῶσα, τὸ δὲ ὑπ' ἀσθενείας θορυβούμενον
 καὶ ῥέον τε αὐτὸ καὶ πληγαῖς κρουόμενον ταῖς ἔξω
 πρῶτον αὐτό, [εἴτα] εἰς τὸ κοινὸν τοῦ ζώου ἐφθέγ-
 γετο, καὶ τὴν αὐτοῦ ταραχὴν ἐδίδου τῷ ὄλῳ· οἷον
 [ἐν] ἐκκλησίᾳ δημογερόντων καθημένων ἐφ' ἡσύχῳ
 25 συννοίᾳ δῆμος ἄτακτος τροφῆς δεόμενος καὶ ἄλλα
 ἃ δὴ πάσχει αἰτιώμενος τὴν πᾶσαν ἐκκλησίαν εἰς
 θόρυβον ἀσχήμονα [ἂν] ἐμβάλλοι. ὅταν μὲν οὖν
 ἡσυχίαν ἀγόντων τῶν τοιούτων ἀπὸ τοῦ φρονοῦν-
 τος ἡκῇ εἰς αὐτοὺς λόγος, κατέστη εἰς τάξιν με-
 30 τρίαν τὸ πλῆθος, καὶ οὐ κεκράτηκε τὸ χεῖρον· εἰ
 δὲ μή, κρατεῖ τὸ χεῖρον ἡσυχίαν ἄγοντος τοῦ βελ-
 τίονος, ὅτι μὴ ἡδυνήθη τὸ θορυβοῦν δέξασθαι τὸν

ἄνωθεν λόγον, καὶ τοῦτό ἐστι πόλεως καὶ ἐκκλη-
σίας κακία. τοῦτο δὲ καὶ ἀνθρώπου κακία αὐ-
τὸν ἔχοντος δῆμον ἐν αὐτῷ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ
φόβων κρατησάντων συνδόντος ἑαυτὸν τοῦ τοι-
ούτου ἀνθρώπου δῆμῳ τῷ τοιούτῳ· ὃς δ' ἂν τοῦ- 5
τον τὸν ὄχλον δουλώσῃται καὶ ἀναδράμῃ εἰς ἐκεῖ-
νον, ὅς ποτε ἦν, κατ' ἐκείνόν τε ξῆ καὶ ἔστιν
ἐκεῖνος διδόνς τῷ σώματι, ὅσα δίδωσιν ὥς ἐτέρῳ
ὄντι ἑαυτοῦ· ἄλλος δέ τις ὅτε μὲν οὕτως, ὅτε δὲ
ἄλλως ξῆ, μικτός τις ἐξ ἀγαθοῦ ἑαυτοῦ καὶ κακοῦ 10
ἐτέρου γεγεννημένος.

16. ἀλλ' εἰ ἐκείνη ἡ φύσις οὐκ ἂν γένοιτο
κακὴ καὶ οὗτος τρόπος ψυχῆς εἰς σῶμα ἰούσης καὶ
παρούσης, τίς ἢ ἀπόδοσις ἢ ἐν περιόδοις καὶ ἄνο-
δος αὐτῇ καὶ αἱ δίκαι καὶ αἱ εἰς ἄλλων ξύλων σώ- 15
ματα εἰσκρισεις; ταῦτα γὰρ παρὰ τῶν πάλαι περὶ
ψυχῆς ἄριστα πεφιλοσοφηκότων παρειλήφαμεν, οἷς
πειρᾶσθαι προσήκει σύμφωνον ἢ μὴ διάφωνόν γε
ἐπιδειξάμεν τὸν νῦν προκείμενον λόγον. ἐπειδὴ τοί-
νυν τὸ μεταλαμβάνειν ἐκείνης τῆς φύσεως ἦν οὐ 20
τὸ ἐλθεῖν ἐκείνην εἰς τὰ τῇδε ἀποσταῖσαν ἑαυτῆς,
ἀλλὰ τὸ τῇδε ἐν ἐκείνῃ γίνεσθαι καὶ μεταλαβεῖν,
δηλον ὅτι ὁ λέγουσιν ἐκεῖνοι ἡκεῖν λεκτέον εἶναι
τὴν σώματος φύσιν ἐκεῖ γενέσθαι καὶ μεταλαβεῖν
ζωῆς καὶ ψυχῆς καὶ ὅλως οὐ τοπικῶς τὸ ἡκεῖν, 25
ἀλλ' ὅστις [ὁ] τρόπος τῆς τοιαύτης κοινωνίας·
p. 659 ὥστε τὸ μὲν κατελθεῖν τὸ [τε] ἐν σώματι γενέ-
σθαι, ὥς φάμεν ψυχὴν ἐν σώματι γενέσθαι, τὸ
τούτῳ δοῦναί τι παρ' αὐτῆς, οὐκ ἐκείνου γενέσθαι,
τὸ δ' ἀπελθεῖν τὸ μηδαμῇ τὸ σῶμα ἐπικοινωνεῖν 30
αὐτῆς· τάξιν δὲ εἶναι τῆς τοιαύτης κοινωνίας τοῖς
τοῦδε τοῦ παντὸς μέρεσι, τὴν δὲ οἶον ἐν ἐσχάτῳ

- τῷ νοητῷ τόπῳ πλεονάκεις διδόναι ἑαυτῆς ἅτε πλη-
 σίον τῇ δυνάμει οὖσαν καὶ ἐν βραχυτέροις διαστή-
 μασι φύσεως τῆς τοιαύτης νόμῳ· κακὸν δὲ εἶναι
 τὴν τοιαύτην κοινωνίαν καὶ ἀγαθὸν τὴν ἀπαλλα-
 5 γήν. διὰ τί; ὅτι, καὶ μὴ τοῦδε ἤ, ἀλλ' οὖν ψυχὴ
 τοῦδε λεγομένη ὁπωσοῦν μερικὴ πως ἐκ τοῦ παν-
 τὸς γίνεται· ἢ γὰρ ἐνέργεια αὐτῆς οὐκέτι πρὸς τὸ
 ὅλον καίπερ τοῦ ὅλου οὔσης, ὥσπερ ἂν εἰ ἐπιστή-
 μης ὅλης οὔσης κατὰ τι θεώρημα ὁ ἐπιστήμων
 10 ἐνεργοῖ· τὸ δ' ἀγαθὸν αὐτῷ ἦν οὐ κατὰ τι τῆς
 ἐπιστήμης, ἀλλὰ κατὰ τὴν πᾶσαν ἣν ἔχει. καὶ
 τοίνυν αὕτη τοῦ παντὸς οὖσα κόσμου νοητοῦ καὶ
 ἐν τῷ ὅλῳ τὸ μέρος ἀποκρύπτουσα οἷον ἐξέθορεν
 ἐκ τοῦ παντὸς εἰς μέρος, εἰς ὃ ἐνείργει ἑαυτὴν
 15 μέρος ὅν, οἷον εἰ πῦρ πᾶν καίειν δυνάμενον μι-
 κρόν τι καίειν ἀναγκάζοιτο καίτοι πᾶσαν ἔχον τὴν
 δύναμιν. ἔστι γὰρ ἡ ψυχὴ χωρὶς πάντη οὖσα ἐκά-
 στη οὐχ ἐκάστη, ὅταν δὲ διακριθῇ οὐ τόπῳ, ἀλλ'
 ἐνεργείᾳ γένηται τὸ καθέκαστον, μοῖρά τις ἔστιν,
 20 οὐ πᾶσα, καίτοι καὶ ὥς πᾶσα τρόπον ἄλλον· οὐ-
 δὲν δὲ ἐπιστατοῦσα πάντη πᾶσα, οἷον δυνάμει
 τότε μέρος οὖσα. τὸ δὲ εἰς ἄθρον γίνεσθαι, εἰ μὲν
 ἐν τῷ αἰδεῖ, τὸ χωρὶς λέγεται· εἰ δέ τινα χεῖρω
 τόπον, τί θαυμαστόν; ἐπεὶ καὶ νῦν οὐ τὸ σῶμα
 25 ἡμῶν καὶ ἐν ᾧ τόπῳ ἀκείνη λέγεται ἐκεῖ. ἀλλὰ
 οὐκ ὄντος ἔτι τοῦ σώματος; ἢ τὸ εἰδωλον εἰ μὴ
 ἀποσπασθείη, πῶς οὐκ ἐκεῖ, οὐ τὸ εἰδωλον; εἰ δὲ
 παντελῶς λύσειε φιλοσοφία, καὶ ἀπέλθοι τὸ εἰδω-
 λον εἰς τὸν χεῖρω τόπον μόνον, αὐτὴ δὲ καθαρῶς
 30 ἐν τῷ νοητῷ οὐδενὸς ἐξηρημένου αὐτῆς. τὸ μὲν
 οὖν ἐκ τοῦ τοιοῦδε εἰδωλον γενόμενον οὕτως·
 ὅταν δ' αὐτὴ οἷον ἐλλάμψη πρὸς ἑαυτήν, τῇ νεύσει

τῇ ἐπὶ θάτερα πρὸς τὸ ὅλον συνέσταλται καὶ οὐκ ἔστιν ἐνεργεία οὐδ' αὖ ἀπόλωλεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ταῦτα· πάλιν δὲ ἀναλαβόντες τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον λέγωμεν.

V.

ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΚΑΙ ΤΑΤΤΟΝ ΟΝ ΑΜΑ ΠΑΝ- 5
ΤΑΧΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΝ ΔΕΤΤΕΡΟΝ.

p. 660

1. Τὸ ἐν καὶ ταυτόν ἀριθμῷ πανταχοῦ ἅμα ὅλον εἶναι κοινὴ μὲν τις ἐννοία φησιν, ὅταν πάν-
τες κινούμενοι αὐτοφουῶς λέγωσι τὸν ἐν ἐκάστῳ
ἡμῶν θεὸν ὡς ἓνα καὶ τὸν αὐτόν. καὶ εἰ τις αὐ- 10
τοὺς τὸν τρόπον μὴ ἀπαιτοῖ, μηδὲ λόγῳ ἐξετάζειν
τὴν δόξαν αὐτῶν ἐθέλοι, οὕτως ἂν καὶ θεῖντο καὶ
ἐνεργοῦντες τῇ διανοίᾳ τοῦτο οὕτως ἀναπαύοιντο
εἰς ἐν πως συνερείδοντες καὶ ταυτόν καὶ οὐδ' ἂν
ἐθέλοιεν ταύτης τῆς ἐνότητος ἀποσχίζεσθαι. καὶ 15
ἔστι πάντων βεβαιωτάτη ἀρχή, ἣν ὥσπερ αἱ ψυχαὶ
ἡμῶν φθέγγονται, ἡ [οὐκ] ἐκ τῶν καθέκαστα συγ-
κεφαλαιωθεῖσα, ἀλλὰ πρὸ τῶν καθέκαστα πάντων
προελθοῦσα καὶ πρὸ ἐκείνης τῆς τοῦ ἀγαθοῦ πάντα
ὁρέγεσθαι τιθεμένης τε καὶ λεγούσης. οὕτω γὰρ 20
ἂν αὕτη ἀληθὴς εἴη, εἰ τὰ πάντα εἰς ἐν σπεύδοι,
καὶ ἐν εἴη, καὶ τούτου ἡ ὄρεξις εἴη. τὸ γὰρ ἐν
τοῦτο προεῖον μὲν ἐπὶ θάτερα, ἐφ' ὅσον προελθεῖν
αὐτῷ οἶόν τε, πολλὰ ἂν φανείη τε καὶ πως καὶ
εἴη, ἡ δ' ἀρχαία φύσις καὶ ἡ ὄρεξις τοῦ ἀγαθοῦ 25
ὅπερ ἔστιν αὐτοῦ εἰς ἐν ὄντως ἄγει, καὶ ἐπὶ τοῦτο
σπεύδει πᾶσα φύσις, ἐφ' ἑαυτήν. τοῦτο γὰρ ἔστι
τὸ ἀγαθὸν τῇ μιᾷ ταύτῃ φύσει τὸ εἶναι αὐτῆς καὶ
εἶναι αὐτήν· τοῦτο δ' ἔστι τὸ εἶναι μίαν. οὕτω
δὲ καὶ τὸ ἀγαθὸν ὁρθῶς ἂν λέγοιτο οἰκεῖον· διὸ 30

οὐδὲ ἔξω ζητεῖν αὐτὸ δεῖ. ποῦ γὰρ ἂν εἴη ἔξω
 τοῦ ὄντος περιπεπτωκός; ἢ πῶς ἂν τις ἐν τῷ μὴ
 ὄντι ἐξεύροι αὐτό; ἀλλὰ δηλονότι ἐν τῷ ὄντι οὐκ
 ὄν αὐτὸ μὴ ὄν. εἰ δὲ ὄν καὶ ἐν τῷ ὄντι ἐκεῖνο,
 5 ἐν ἑαυτῷ ἂν εἴη ἐκάστω. οὐκ ἀπέστημεν ἄρα τοῦ
 ὄντος, ἀλλ' ἐσμὲν ἐν αὐτῷ, οὐδ' αὖ ἐκεῖνο ἡμῶν·
 ἐν ἄρα πάντα τὰ ὄντα.

2. λόγος δὲ ἐπιχειρήσας ἐξέτασιν ποιῆσθαι τοῦ p. 661
 λεγομένου οὐχ ἐν τι ὧν, ἀλλὰ τι μεμερισμένον,
 10 παραλαμβάνων τε εἰς τὴν ζήτησιν τὴν τῶν σωμά-
 των φύσιν καὶ ἐντεῦθεν τὰς ἀρχὰς λαμβάνων ἐμέ-
 ρισέ τε τὴν οὐσίαν τοιαύτην εἶναι νομίσας, καὶ τῇ
 ἐνότητι ἠπίσθησεν αὐτῆς ἅτε μὴ ἐξ ἀρχῶν τῶν
 οἰκείων τὴν ὁρμὴν τῆς ζητήσεως πεποιημένος. ἡμῖν
 15 δὲ ληπτέον εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς καὶ πάντη ὄντος
 λόγον οἰκείας εἰς πίστιν ἀρχάς· τοῦτο δ' ἐστὶ νοη-
 τὰς νοητῶν καὶ τῆς ἀληθινῆς οὐσίας ἐχομένας.
 ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν ἐστὶ πεφορημένον καὶ παντοίας
 δεχόμενον μεταβολὰς καὶ εἰς πάντα τόπον διειλημ-
 20 μένον, ὃ δὴ γένεσιν ἂν προσήκοι ὀνομάζειν, ἀλλ'
 οὐκ οὐσίαν, τὸ δὲ ὄν αἰεί, [οὐ] διειλημμένον, ὡσαύ-
 τως κατὰ ταῦτ' ἔχον, οὔτε γινόμενον οὔτε ἀπολ-
 λύμενον οὐδέ τινα χώραν οὐδὲ τύπον οὐδέ τινα
 ἔδραν ἔχον οὐδ' ἐξιόν ποθεν οὐδ' αὖ εἰσιδὼν εἰς
 25 ὅτιοῦν, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ μένον, περὶ μὲν ἐκείνων
 λέγων ἂν τις ἐξ ἐκείνης τῆς φύσεως καὶ τῶν ὑπὲρ
 αὐτῆς ἀξιουμένων συλλογίζοιτο ἂν [εἰκότως δι' εἰ-
 κότων εἰκότας καὶ τοὺς συλλογισμοὺς ποιούμενος.
 ὅταν δ' αὖ τοὺς περὶ τῶν νοητῶν λόγους τις ποιῇ-
 30 ται, λαμβάνων τὴν τῆς οὐσίας φύσιν περὶ ἧς πραγ-
 ματεύεται τὰς ἀρχὰς τῶν λόγων δικαίως ἂν ποι-
 οῖτο μὴ παρεκβαίνων ὥσπερ ἐπιλελησμένος ἐπ'

ἄλλην φύσιν, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς ἐκείνης περὶ αὐτῆς
τὴν κατανόησιν ποιούμενος, ἐπειδὴ πανταχοῦ τὸ
τί ἐστὶν ἀρχή, καὶ τοῖς καλῶς ὀρισαμένοις λέγεται καὶ
τῶν συμβεβηκότων τὰ πολλὰ γινώσκεσθαι, οἷς δὲ
καὶ πάντα ἐν τῷ τί ἐστὶν ὑπάρχει, πολλῷ μᾶλλον
ἐν τούτοις ἔχεσθαι δεῖ τούτου, καὶ εἰς τοῦτο βλε-
πτέον καὶ πρὸς τοῦτο πάντα ἀνενεκτέον.

p. 662

3. εἰ δὴ τὸ ὄν ὄντως τοῦτο καὶ ὡσαύτως ἔχει
καὶ οὐκ ἐξίσταται αὐτὸ ἑαυτοῦ καὶ γένεσις περὶ
αὐτὸ οὐδεμία οὐδ' ἐν τόπῳ ἐλέγετο εἶναι, ἀνάγκη
αὐτὸ οὕτως ἔχον αἰεὶ τε σὺν αὐτῷ εἶναι, καὶ μὴ
διστάναι ἀφ' αὐτοῦ μηδὲ αὐτοῦ τὸ μὲν ὥδι, τὸ
δὲ ὥδι εἶναι, μηδὲ προιέναι τι ἀπ' αὐτοῦ· ἥδη
γὰρ ἂν ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ εἴη, καὶ ὅλως ἐν τινι
εἴη, καὶ οὐκ ἐφ' ἑαυτοῦ οὐδ' ἀπαθές· πάθοι γὰρ
ἂν, εἰ ἐν ἄλλῳ· εἰ δ' ἐν ἀπαθεί ἐσται, οὐκ ἐν
ἄλλῳ. εἰ οὖν μὴ ἀποστὰν ἑαυτοῦ μηδὲ μερισθὲν
μηδὲ μεταβάλλον αὐτὸ μηδεμίαν μεταβολὴν ἐν πολ-
λοῖς ἅμα εἴη ἐν ὅλον ἅμα ἑαυτῷ ὄν, τὸ αὐτὸ ὄν
πανταχοῦ ἑαυτῷ τὸ ἐν πολλοῖς εἶναι ἂν ἔχοι· τοῦτο
δὲ ἐστὶν ἐφ' ἑαυτοῦ ὄν μὴ αὖ ἐφ' ἑαυτοῦ εἶναι.
λείπεται τοίνυν λέγειν αὐτὸ μὲν ἐν οὐδενὶ εἶναι,
τὰ δ' ἄλλα ἐκείνου μεταλαμβάνειν, ὅσα δύναται
αὐτῷ παρεῖναι, καὶ καθ' ὅσον ἐστὶ δυνατόν αὐτῷ
παρεῖναι. ἀνάγκη τοίνυν ἢ τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰς
ἀρχὰς ἐκείνας ἀναιρεῖν μηδεμίαν εἶναι τοιαύτην
φύσιν λέγοντας ἢ, εἰ τοῦτ' ἐστὶν ἀδύνατον καὶ
ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης τοιαύτη φύσις καὶ οὐσία, παρα-
δέχεσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς, τὸ ἐν καὶ ταύτῳ ἀριθμῷ
μὴ μεμερισμένον, ἀλλὰ ὅλον ὄν, τῶν ἄλλων τῶν
παρ' αὐτὸ μηδενὸς ἀποστατεῖν οὐδὲν τοῦ χεῖσθαι
δεηθὲν οὐδὲ τῷ μοίρας τινὰς ἀπ' αὐτοῦ ἐλθεῖν

μηδ' αὖ τῷ αὐτὸ μὲν μεῖναι ἐν αὐτῷ ὅλον, ἄλλο
 δέ τι ἀπ' αὐτοῦ γεγονὸς καταλελοιπὸς αὐτὸ ἦκειν
 εἰς τὰ ἄλλα πολλαχῇ. ἔσται τε γὰρ οὕτως τὸ μὲν
 ἄλλοθι, τὸ δ' ἀπ' αὐτοῦ ἄλλοθι, καὶ τόπον ἔξει
 5 διεστηκὸς ἀπὸ τῶν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἐπ' ἐκείνων
 αὖ εἰ ἕκαστον ὅλον ἢ μέρος· καὶ εἰ μὲν μέρος, οὐ
 τὴν τοῦ ὅλου ἀποσώσει φύσιν, ὅπερ δὴ εἴρηται·
 εἰ δὲ ὅλον ἕκαστον, ἢ ἕκαστον μεριοῦμεν ἴσα μέρη
 τῷ ἐν ᾧ ἐστὶν ἢ ταὐτὸν ὅλον πανταχοῦ συγχωρή-
 10 σομεν δύνασθαι εἶναι. οὗτος δὴ ὁ λόγος ἐξ αὐτοῦ
 τοῦ πράγματος καὶ τῆς οὐσίας ἀλλότριον οὐδὲν
 οὐδ' ἐκ τῆς ἐτέρας φύσεως ἐλκύσας.

4. ἰδὲ δέ, εἰ βούλει, καὶ τόνδε τὸν θεόν· οὐ
 πῇ μὲν εἶναι, πῇ δ' οὐκ εἶναι φαμεν. ἔστι γὰρ
 15 ἀξιούμενον τε παρὰ πᾶσι τοῖς ἔννοιαν ἔχουσι θεῶν
 οὐ μόνον περὶ ἐκείνου, ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων
 λέγειν θεῶν, ὡς πανταχοῦ πάρεσι, καὶ ὁ λόγος δέ
 φησι δεῖν οὕτω τίθεσθαι. εἰ οὖν πανταχοῦ, οὐχ
 οἷόν τε μεμερισμένον· οὐ γὰρ ἂν ἔτι πανταχοῦ
 20 αὐτὸς εἴη, ἀλλ' ἕκαστον αὐτοῦ μέρος τὸ μὲν ὡδί,
 τὸ δὲ ὡδί ἔσται αὐτός τε οὐχ εἷς ἔτι ἔσται, ὥσπερ p. 663
 εἰ τμηθεῖη τι μέγεθος εἰς πολλά, ἀπολλύμενον τε
 ἔσται καὶ τὰ μέρη πάντα οὐκέτι τὸ ὅλον ἐκείνο
 ἔσται· πρὸς τούτοις δὲ καὶ σῶμα ἔσται. εἰ δὴ
 25 ταῦτα ἀδύνατα, πάλιν αὖ ἀνεφάνη τὸ ἀπιστούμε-
 νον ἐν πάσῃ φύσει ἀνθρώπου ὁμοῦ τῷ θεὸν νομί-
 ζειν καὶ πανταχοῦ τὸ αὐτὸ ἅμα ὅλον εἶναι. πάλιν
 δέ, εἰ ἄπειρον λέγομεν ἐκείνην τὴν φύσιν· οὐ γὰρ
 δὴ πεπερασμένην· τί ἂν ἄλλο εἴη, ἢ ὅτι οὐκ ἐπι-
 30 λείψει; εἰ δὲ μὴ ἐπιλείψει, ὅτι πάρεστιν ἐκάστω.
 εἰ γὰρ μὴ δύνатаι παρεῖναι, ἐπιλείψει τε καὶ ἔσται
 ὅπου οὐ. καὶ γὰρ εἰ λέγοιμεν ἄλλο μετ' αὐτὸ τὸ

ἐν, ὁμοῦ αὐτῷ καὶ αὐτῷ καὶ τὸ μετ' αὐτὸ περὶ ἐκεῖνο
καὶ εἰς ἐκεῖνο καὶ αὐτοῦ οἶον γέννημα συναφές
ἐκείνῳ, ὥστε τὸ μετέχον τοῦ μετ' αὐτὸ κακείνου
μετεिल्φέναι. πολλῶν γὰρ ὄντων τῶν ἐν τῷ νοητῷ,
πρώτων τε καὶ δευτέρων καὶ τρίτων, καὶ οἶον 5
σφαίρας μιᾶς εἰς ἓν κέντρον ἀνημμένων, οὐ δια-
στήμασι διειλημμένων, ἀλλ' ὄντων ὁμοῦ αὐτοῖς
ἀπάντων, ὅπου ἂν παρῇ τὰ τρίτα, καὶ τὰ δεύτερα
καὶ τὰ πρῶτα πάρεστι.

5. καὶ σαφηνείας μὲν ἔνεκα ὁ λόγος πολλάκις 10
οἶον ἐκ κέντρον ἑνὸς πολλὰς γραμμὰς ποιήσας εἰς
ἐννοίαν τοῦ πλήθους τοῦ γενομένου ἐθέλει ἄγειν.
δεῖ δὲ τηροῦντας ὁμοῦ πάντα τὰ λεγόμενα πολλὰ
γεγονέναι λέγειν, ὥς ἀκεῖ ἐπὶ τοῦ κύκλου οὐκ
οὔσας γραμμὰς ἀφωρισμένας ἔστι λαμβάνειν· ἐπὶ 15
πεδον γὰρ ἔν. οὐ δὲ οὐδὲ κατ' ἐπίπεδον ἐν διά-
στημά τι, ἀλλ' ἀδιάστατοι δυνάμεις καὶ οὐσίαι,
πάντα ἂν εἰκότως κατὰ κέντρα λέγοιτο ἐν ἐνὶ
ὁμοῦ κέντρῳ ἡνωμένα, οἶον ἀφέντα τὰς γραμμὰς
τὰ πέρατα αὐτῶν τὰ πρὸς τῷ κέντρῳ κείμενα, ὅτε 20
δὴ καὶ ἐν ἔστι πάντα. πάλιν δέ, εἰ προσθείης
τὰς γραμμὰς, αἱ μὲν ἐξάψονται τῶν κέντρων αὐ-
τῶν ἃ κατέλιπον ἐκάστη, ἔσται γε μὴν οὐδὲν ἥττον
κέντρον ἕκαστον οὐκ ἀποτετμημένον τοῦ ἐνὸς πρῶ-
του κέντρον, ἀλλ' ὁμοῦ ὄντα ἐκείνῳ ἕκαστον αὐτῷ 25
ἔσται καὶ τοσαῦτα ὅσαι αἱ γραμμαὶ αἷς ἔδοσαν
p. 664 αὐτὰ πέρατα εἶναι ἐκείνων, ὥστε ὅσων μὲν ἐφάπτε-
ται γραμμῶν τοσαῦτα φανῆναι, ἐν δὲ ὁμοῦ πάντα
ἐκείνα εἶναι. εἰ δ' οὖν κέντροις πολλοῖς ἀπεικά-
σαμεν πάντα τὰ νοητὰ εἰς ἓν κέντρον ἀναφερομέ- 30
νοις καὶ ἐνουμένοις, πολλὰ δὲ φανέισι διὰ τὰς γραμ-
μὰς οὐ τῶν γραμμῶν γεννησασῶν αὐτά, ἀλλὰ

δειξασῶν, αἱ γραμμαὶ παρεχέτωσαν ἡμῖν χρεῖαν ἐν τῷ παρόντι ἀνάλογον εἶναι ὧν ἐφαπτομένη ἡ νοητὴ φύσις πολλὰ καὶ πολλαχοῦ φαίνεται παρεῖναι.

6. πολλὰ γὰρ ὄντα τὰ νοητὰ ἐν ἐστί, καὶ ἐν
 5 ὄντα τῇ ἀπειρῳ φύσει πολλὰ ἐστί, καὶ πολλὰ ἐν
 ἐνὶ καὶ ἐν ἐπὶ πολλοῖς καὶ ὁμοῦ πάντα, καὶ ἐνεργεῖ
 πρὸς τὸ ὅλον μετὰ τοῦ ὅλου, καὶ ἐνεργεῖ πρὸς
 τὸ μέρος αὐτὸ μετὰ τοῦ ὅλου. δέχεται δὲ τὸ μέρος
 εἰς αὐτὸ τὸ ὡς μέρους πρῶτον ἐνέργημα, ἀκολου-
 10 θεῖ δὲ τὸ ὅλον· οἷον εἰ ὁ ἄνθρωπος ἐλθὼν εἰς
 τὸν τινα ἄνθρωπον τις ἄνθρωπος γίνοιτο ὧν αὐτὸς
 ἄνθρωπος. ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος ὁ ἐν τῇ ὕλῃ ἀφ'
 ἐνὸς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατὰ τὴν ἰδέαν πολλοὺς
 ἐποίησε τοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔστιν ἐν τῷ
 15 αὐτῷ ἐν πολλοῖς οὕτως, ὅτι ἐστὶν ἐν τι οἷον ἐν-
 σφραγιζόμενον ἐν πολλοῖς. αὐτὸ δὲ ἄνθρωπος καὶ
 αὐτὸ ἕκαστον καὶ ὅλον τὸ πᾶν οὐχ οὕτως ἐν πολ-
 λοῖς, ἀλλὰ τὰ πολλὰ ἐν αὐτῷ, μᾶλλον δὲ περὶ
 αὐτό. ἄλλον γὰρ τρόπον τὸ λευκὸν πανταχοῦ καὶ
 20 ἡ ψυχὴ ἐκάστου ἐν παντὶ μέρει τοῦ σώματος ἡ
 αὐτή· οὕτω γὰρ καὶ τὸ ὄν πανταχοῦ.

7. ἀνάγεται γὰρ καὶ τὸ ἡμέτερον καὶ ἡμεῖς εἰς
 τὸ ὄν, καὶ ἀναβαίνομεν τε εἰς ἐκεῖνο καὶ τὸ πρῶ-
 τον ἀπ' ἐκείνου, καὶ νοοῦμεν ἐκεῖνα οὐκ εἰδῶλα
 25 αὐτῶν οὐδὲ τύπους ἔχοντες. εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ὄντες
 ἐκεῖνα. εἰ οὖν ἀληθινῆς ἐπιστήμης μετέχομεν,
 ἐκεῖνα ἐσμὲν οὐκ ἀπολαβόντες αὐτὰ ἐν ἡμῖν, ἀλλ' p. 665
 ἡμεῖς ἐν ἐκείνοις ὄντες. ὄντων δὲ καὶ τῶν ἄλλων,
 οὐ μόνον ἡμῶν, ἐκεῖνα, πάντες ἐσμὲν ἐκεῖνα.
 30 ὁμοῦ ἄρα ὄντες μετὰ πάντων ἐσμὲν ἐκεῖνα· πάντα
 ἄρα ἐσμὲν ἐν. ἔξω μὲν οὖν ὄρωντες ἢ ὄθεν ἐξήμ-
 μεθα ἀγνοοῦμεν ἐν ὄντες, οἷον πρὸς ὧπα πολλὰ

εἰς τὸ ἔξω κορυφὴν ἔχοντα εἰς τὸ εἶσω μίαν. εἰ δέ τις ἐπιστραφεῖναι δύναιτο ἢ παρ' αὐτοῦ ἢ τῆς Ἀθηνᾶς αὐτῆς εὐτυχήσας τῆς ἑλξεως, θεόν τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸ πᾶν ὄψεται· ὄψεται δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐχ ὥς τὸ πᾶν, εἴτ' οὐκ ἔχων ὅπῃ αὐτὸν στήσας 5 ὀριεῖται, μέχρι τίνος αὐτός ἐστιν, ἀφείς περιγραφῆναι ἀπὸ τοῦ ὄντος ἅπαντος αὐτὸν εἰς ἅπαν τὸ πᾶν ἥξει προελθὼν οὐδαμοῦ, ἀλλ' αὐτοῦ μείνας, οὗ ἴδρυται τὸ πᾶν.

8. οἶμαι δὲ ἔγωγε καὶ εἰ τις ἐπισκέψαιτο τὴν 10 τῆς ὕλης τῶν εἰδῶν μετάληψιν, μᾶλλον ἂν εἰς πίστιν ἔλθειν τοῦ λεγομένου καὶ μὴ ἂν ἔτι ὥς ἀδυνάτῳ ἀπιστεῖν ἢ αὐ' ἀπορεῖν. εὐλόγον γὰρ καὶ ἀναγκαῖον, οἶμαι, μὴ κειμένων τῶν εἰδῶν χωρὶς καὶ αὐ' τῆς ὕλης πόρρωθεν ἄνωθεν ποθεν τὴν 15 ἑλλαμψιν εἰς αὐτὴν γεγονέναι· μὴ γὰρ ἦ κενὸν τοῦτο λεγόμενον. τί γὰρ ἂν εἴη τὸ πόρρω ἐν τούτοις καὶ τὸ χωρὶς; καὶ οὐκ ἂν τὸ δύσφραστον καὶ τὸ ἀπορώτατον ἦν τὸ τῆς μεταλήψεως λεγόμενον, ἀλλ' εἴρητο ἂν προ χειρότατα γνώριμον ὃν τοῖς 20 παραδειγμασιν. ἀλλὰ καὶ ἑλλαμψιν λέγωμέν ποτε, οὐχ οὕτως ἐρουῖμεν, ὥς ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν λέγομεν εἰς αἰσθητὸν τὰς ἐλλάμψεις· ἀλλ' ἐπεὶ εἶδωλα τὰ ἐν τῇ ὕλῃ, ἀρχετύπων δὲ τάξιν ἔχει τὰ εἶδη, τὸ δὲ τῆς ἐλλάμψεως τοιοῦτον οἶον χωρὶς ἔχειν τὸ 25 ἑλλαμπόμενον, οὕτω λέγομεν. δεῖ δὲ νῦν ἀκριβέστερον λέγοντας μὴ οὕτω τίθεσθαι ὥς χωρὶς ὄντος τόπῳ τοῦ εἶδους εἶθ' ὥσπερ ἐν ὕδατι ἐνορᾶσθαι τῇ ὕλῃ τὴν ἰδέαν, ἀλλὰ τὴν ὕλην πανταχόθεν οἶον ἐφαπτομένην καὶ αὐ' οὐκ ἐφαπτομένην 80 τῆς ἰδέας κατὰ πᾶν ἐαυτῆς ἴσχειν παρὰ τοῦ εἶδους τῷ πλησιασμῷ ὅσον δύναται λαβεῖν οὐδενὸς μεταξὺ

ὄντος, οὐ τῆς ιδέας διὰ πάσης διεξεληθείσης καὶ
 ἐπιδραμούσης, ἀλλ' ἐν αὐτῇ μενούσης. εἰ γὰρ μὴ
 ἐν τῇ ὕλῃ ἐστὶν οἶον πυρὸς ἡ ιδέα — τὴν δὲ τοῖς
 στοιχείοις ὑποβεβλημένην ὁ λόγος λαμβανέτω —
 5 αὐτὸ δὴ πῦρ οὐκ ἐγγενόμενον αὐτὸ τῇ ὕλῃ μορ- p. 666
 φὴν πυρὸς κατὰ πᾶσαν τὴν πυρωθεῖσαν ὕλην
 παρέξεται. ὄγκος δὲ πολὺς πῦρ τὸ πρῶτον ἐνυλον
 ὑποκείσθω γενόμενον. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων τῶν λεγομένων στοιχείων ἀρμόσει. εἰ
 10 οὖν τὸ ἐν ἐκείνῳ πῦρ ἐν πᾶσι θεωρεῖται παρέχον
 εἰκόνα ἑαυτοῦ καὶ [οὐ] τόπῳ χωρὶς ὄν, οὐ παρέξει
 ὥς ἡ ἑλλαμψις ἡ ὀρωμένη· ἥδη γὰρ [αὖ] εἴη που
 πᾶν τοῦτο τὸ πῦρ τὸ ἐν αἰσθήσει, εἰ πᾶν αὐτὸ
 πολλὰ εἴη ἑαυτοῦ τῆς ιδέας αὐτῆς μενούσης ἐν
 15 ἀτόπῳ αὐτὸ τόπους γεννήσαν ἐξ αὐτοῦ· ἐπέπερ
 ἔδει τὸ αὐτὸ πολὺ γενόμενον φυγεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ,
 ἵν' ἡ πολὺ οὕτως καὶ πολλάκις μεταλάβῃ τοῦ· αὐ-
 τοῦ. καὶ οὐκ ἔδωκε μὲν ἑαυτῆς οὐδὲν τῇ ὕλῃ ἢ
 ιδέα ἀσκέδαστος οὖσα, οὐ μὴν ἀδύνατος γέγονεν
 20 ἐν οὖσα τὸ μὴ ἐν τῷ ἐνὶ αὐτῆς μορφῶσαι καὶ
 παντὶ αὐτοῦ οὕτω τοι παρεῖναι, ὥς [μὴ] ἄλλῳ μὲν
 μέρει αὐτῆς τόδε, ἄλλῳ δὲ ἄλλο μορφῶσαι, ἀλλὰ
 παντὶ ἑκαστον καὶ πᾶν. γελοῖον γὰρ πολλὰς ιδέας
 πυρὸς ἐπεισφέρειν, ἵν' ἑκαστον πῦρ ὑφ' ἐκάστης
 25 ἄλλης, τὸ δὲ ἄλλης, μορφοῖτο· ἅπειροι γὰρ οὕτως
 ἔσονται αἱ ιδέαι. εἴτα πῶς καὶ μεριεῖς τὰ γινό-
 μενα συνεχοῦς πυρὸς ἐνὸς ὄντος; καὶ εἰ προσθεί-
 ημεν τῇ ὕλῃ ταύτῃ ἄλλο πῦρ μείζον ποιήσαντες
 αὐτό, καὶ κατ' ἐκείνο αὖ τὸ μέρος τῆς ὕλης
 30 φρατέον τὴν αὐτὴν ιδέαν τὰ αὐτὰ εἰργάσθαι· οὐ
 γὰρ δὴ ἄλλην.

9. καὶ τοίνυν εἰ πάντα γενόμενα ἥδη τὰ στοι-

χεῖα τῷ λόγῳ τις εἰς ἓν σφαιρικὸν σχῆμα ἄγοι, οὐ
 πολλοὺς φατέον τὴν σφαῖραν ποιεῖν κατὰ μέρη
 ἄλλον ἄλλη ἀποτεμνόμενον αὐτῷ εἰς τὸ ποιεῖν μέ-
 ρος, ἀλλ' ἓν εἶναι τὸ αἷτιον τῆς ποιήσεως ὁλῶ
 ἑαυτῷ ποιοῦν οὐ μέρους αὐτοῦ ἄλλον ἄλλο ποιοῦν- 5
 τος· οὕτω γὰρ ἂν πάλιν πολλοὶ εἶεν, εἰ μὴ εἰς ἓν
 ἄμερès ἀναφέροις τὴν ποιήσιν, μᾶλλον δ' εἰ [μὴ]
 ἓν ἄμερès τὸ ποιοῦν τὴν σφαῖραν εἴη οὐκ αὐτοῦ
 χυθέντος εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ποιοῦντος, ἀλλὰ τῆς
 σφαίρας ὅλης εἰς τὸ ποιοῦν ἀνηρτημένης. καὶ ζωῇ 10
 τοίνυν μία τὴν σφαῖραν ἔχει ἢ αὐτῇ τῆς σφαίρας αὖ
 τεθείσης ἐν ζωῇ μιᾷ· καὶ τὰ ἐν τῇ σφαίρᾳ τοίνυν
 πάντα εἰς μίαν ζωὴν· καὶ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τοίνυν
 μία, οὕτω δὲ μία, ὥς ἄπειρος αὖ. διὸ καὶ οἱ μὲν
 ἀριθμὸν ἔλεγον, οἱ δὲ αὐτὸν αὖξοντα τὴν φύσιν 15
 αὐτῆς, φαντασθέντες ταύτῃ ἴσως, ὥς οὐδενὶ ἐπι-
 λείπει, ἀλλ' ἐπὶ πάντα ἐστὶν ὃ ἔστι μένουσα, καὶ
 p. 667 εἰ πλείων ὁ κόσμος ἦν, οὐκ ἂν ἐπέλιπεν ἢ δύνά-
 μεις μὴ οὐκ ἐπὶ πάντα αὖ ἐλθεῖν, μᾶλλον δὲ τοῦ-
 τον ἐν πάσῃ αὐτῇ εἶναι. δεῖ δὴτα λαβεῖν τὸ αὖξον 20
 οὐχ ὥς τῷ ῥήματι λέγεται, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐπιλείπει
 εἰς τὸ πανταχοῦ ἓν οὕσα· τοιοῦτον γὰρ αὐτῆς τὸ
 ἓν ὥς μὴ τοιοῦτον εἶναι οἶον μεμετρηῆσθαι ὅσον·
 τοῦτο γὰρ φύσεως ἄλλης τῆς τὸ ἐν ψευδομένης καὶ
 μεταλήψει ἐν φανταζομένης. τὸ δ' ἀληθείας ἐχό- 25
 μενον ἐν οἶον μήτε συγκεῖσθαι ἐκ πολλῶν, ἵνα
 [μὴ] ἀφαιρεθέντος τινὸς ἀπ' αὐτοῦ ἀπολωλὸς ἢ
 ἐκεῖνο τὸ ὅλον ἓν, μήτε διεληφθαι πέρασιν, ἵνα
 μὴ ἐναρμοζομένων αὐτῷ τῶν ἄλλων ἢ ἐλαττοῖτο
 αὐτῶν μεζύονων ὄντων ἢ διασπῶτο βουλόμενον ἐπὶ 30
 πάντα ἵεναι, παρῇ τε οὐχ ὅλον πᾶσιν, ἀλλὰ μέρε-
 σιν αὐτοῦ μέρεσιν ἐκείνων, καὶ τὸ λεγόμενον δὴ

τοῦτο ἄγνοῇ ὅπου γῆς ἐστὶν εἰς μίαν τινὰ συντέ-
 λειαν οὐ δυνάμενον ἵεναι ἅτε διεσπασμένον· ἑαυ-
 τοῦ. εἴπερ οὖν ἀληθεύσει τὸ ἐν τούτῳ, καθ' οὗ
 δὴ καὶ κατηγορεῖν ἐστὶν ὡς οὐσίαν τὸ ἐν, δεῖ αὐτὸ
 5 φανῆναι τρόπον τινὰ τὴν ἐναντίαν αὐτῷ φύσιν
 ἔχον τὴν τοῦ πλήθους ἐν τῇ δυνάμει, τῷ δὲ μὴ
 ἔξωθεν αὐτὸ πλήθος τοῦτο ἔχειν, ἀλλὰ παρ' αὐ-
 τοῦ καὶ ἐξ αὐτοῦ, τούτῳ ἐν ὄντως εἶναι, καὶ ἐν
 τῷ ἐνὶ ἔχειν τὸ εἶναι ἄπειρόν τε καὶ πλήθος, τοι-
 10 οῦτον δὲ ὃν πανταχοῦ ὅλον φαίνεσθαι ἓνα λόγον
 ἔχον ἑαυτὸν περιέχοντα καὶ τὸν περιέχοντα αὐτὸν
 εἶναι οὐδαμοῦ αὐτοῦ ἀποστατοῦντα, ἀλλ' ἐν αὐτῷ
 πανταχοῦ ὄντα. οὐ δὴ ἐστὶν αὐτὸ οὕτως ἄλλου
 τόπῳ διειλημμένον· πρὸ γὰρ τῶν ἐν τόπῳ ἀπάν-
 15 των ἦν καὶ οὐδὲν ἐδεῖτο αὐτὸ τούτων, ἀλλὰ ταῦτα
 ἐκείνου, ἵνα ἰδρυθῇ. ἰδρυθέντα δὲ οὐκ ἀπέστη-
 σεν ἐκείνῳ τῆς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἑδρας· κινήσεως
 γὰρ ἐκείνης ἀπώλετο ἂν αὐτὰ ἀπολομένης αὐτῶν
 τῆς βάσεως καὶ τοῦ στηρίζοντος αὐτά, οὐδ' αὖ
 20 ἐκείνῳ οὕτως ἀνόητον ἦν, ὥστε ἀπαλλαγέν αὐτὸ
 ἑαυτοῦ διασπασθῆναι καὶ σωζόμενον ἐν ἑαυτῷ ἀπύ-
 στῳ δοῦναι ἑαυτὸ τόπῳ τῷ αὐτοῦ πρὸς τὸ σώζε-
 σθαι δεομένῳ.

10. μένει οὖν ἐν ἑαυτῷ σωφρονοῦν καὶ οὐκ p 668
 25 ἂν ἐν ἄλλῳ γένοιτο· ἐκεῖνα δὲ τὰ ἄλλα ἀνήρτηται
 εἰς αὐτὸ ὥσπερ οὗ ἐστὶ πόδιον ἐξευρόντα, καὶ οὐ-
 τὸς ἐστὶν ὁ θυραυλῶν Ἑρως παρὼν ἔξωθεν αἰεὶ
 καὶ ἐφιέμενος τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαπῶν αἰεὶ οὕτως
 ὡς δύναται μετασχεῖν. ἐπεὶ καὶ ὁ ἐνταῦθα ἔρα-
 30 στῆς οὐ δεχόμενος τὸ κάλλος, ἀλλὰ παρακείμενος
 οὕτως ἔχει. τὸ δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ μένει, καὶ οἱ [τοῦ]
 ἐνὸς ἐρασταὶ πολλοὶ ὅλου ἐρωῶντες ὅλον ἔχουσιν

οὕτως, ὅταν ἔχωσι· τὸ γὰρ ὅλον ἦν τὸ ἐρώμενον.
 πῶς ἂν οὖν ἐκεῖνο οὐκ ἂν πᾶσιν ἀρκοῖ μένον;
 ἐπεὶ καὶ διὰ τοῦτο ἀρκεῖ, ὅτι μένει, καὶ καλόν,
 ὅτι πᾶσιν ὅλον. καὶ γὰρ καὶ τὸ φρονεῖν πᾶσιν
 ὅλον· διὸ καὶ ξυνὸν τὸ φρονεῖν, οὐ τὸ μὲν ᾧδε, 5
 τὸ δὲ ᾧδι ὄν· γελοῖον γάρ, [εἰ] καὶ τόπου δεό-
 μενον τὸ φρονεῖν ἔσται. καὶ οὐχ οὕτω τὸ φρονεῖν,
 ὥς τὸ λευκόν· οὐ γὰρ σώματος τὸ φρονεῖν· ἀλλ'
 εἴπερ ὄντως μετέχομεν τοῦ φρονεῖν, ἐν δεῖ εἰς τὸ
 αὐτὸ πᾶν ἑαυτῷ συνεῖναι. [καὶ] οὕτως ἐκεῖθεν, 10
 οὐ μοίρας αὐτοῦ λαβόντες, οὐδὲ ὅλον ἐγώ, ὅλον
 δὲ καὶ σύ, ἀποσπασθὲν ἐκάτερον ἐκατέρου. μι-
 μοῦνται δὲ καὶ ἐκκλησίαι καὶ πᾶσα σύνοδος ὥς εἰς
 ἐν τῷ φρονεῖν ἰόντων· καὶ χωρὶς ἕκαστος εἰς τὸ
 φρονεῖν ἀσθενής, συμβάλλων δὲ εἰς ἐν πᾶς ἐν τῇ 15
 συνόδῳ καὶ τῇ ὥς ἀληθῶς συνέσει τὸ φρονεῖν
 ἐγέννησε καὶ εὗρε. τί γὰρ δὴ καὶ διείρξει, ὥς μὴ
 ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι νοῦν ἀπ' ἄλλου [καὶ ἄλλου];
 ἀλλ' ὁμοῦ ὄντες ἡμῖν οὐχ ὁμοῦ δοκοῦσιν εἶναι·
 οἷον εἴ τις πολλοῖς τοῖς δακτύλοις ἐφαπτόμενος 20
 τοῦ αὐτοῦ ἄλλου καὶ ἄλλου ἐφ' ἔπτεσθαι νομίζοι, ἢ
 τὴν αὐτὴν χορδὴν μὴ ὀρῶν κρούοι. καίτοι καὶ
 ταῖς ψυχαῖς ὥς ἐφαπτόμεθα τοῦ ἀγαθοῦ ἐχρῆν ἐν-
 θυμεῖσθαι. οὐ γὰρ ἄλλου μὲν ἐγώ, ἄλλου δὲ σύ
 ἐφάπτη, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ, οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ μὲν, 25
 προσελθόντος δ' ἐμοὶ ρεύματος ἐκεῖθεν ἄλλου, σοὶ
 δὲ ἄλλου, ὥστε τὸ μὲν εἶναι πού ἄνω, τὰ δὲ παρ'
 αὐτοῦ ἐνταῦθα· καὶ [δίδωσι] τὸ διδόν τοῖς λαμβά-
 νουσιν, ἵνα ὄντως λαμβάνωσι, καὶ δίδωσι τὸ διδόν
 οὐ τοῖς ἀλλοτριόις, ἀλλὰ τοῖς ἑαυτοῦ. ἐπεὶ οὐ πόμπιος 30
 ἢ νοερά δόσις· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς διεστηκόσιν ἀπ' ἀλλή-
 λων τοῖς τόποις σώμασιν ἢ δόσις ἄλλου τῇ ἄλλου

- συγγενῆς καὶ εἰς [τὸ] αὐτὸ ἢ δόσις καὶ ἢ ποίησις, καὶ
 τό γε σωματικὸν τοῦ παντὸς δοῶ καὶ πάσχει ἐν αὐτῷ
 καὶ οὐδὲν ἔξωθεν εἰς αὐτό. εἰ δὲ ἐπὶ σώματος
 οὐδὲν ἔξωθεν τοῦ ἐκ φύσεως οἶον φεύγοντος ἑαυτοῦ,
 5 ἐπὶ πράγματος ἀδιαστάτου πῶς τὸ ἔξωθεν; ἐν τῷ
 αὐτῷ ἄρα ὄντες καὶ ὁρῶμεν τάγαθὸν καὶ ἐφαπτό-
 μεθα αὐτοῦ ὁμοῦ ὄντες τοῖς ἡμετέροις νοητοῖς. καὶ
 κόσμος εἰς πολὺ μᾶλλον ἐκεῖ· ἢ δύο κόσμοι αἰσθη- p. 669
 τοὶ ἔσονται ὅμοια μεμερισμένοι, καὶ ἡ σφαῖρα ἡ
 10 νοητή, εἰ οὕτως ἔν, ὥς αὕτη, οὐδὲν διοίσει, ἡ
 γελοιότερα ἔσται, εἴπερ τῇ μὲν ἐξ ἀνάγκης ὄγκος
 εὐλογος, ἡ δὲ μηδὲν δεομένη ἐκτενεῖ ἑαυτὴν καὶ
 ἑαυτῆς ἐκστήσεται. τί δὲ καὶ ἐμπόδιον τοῦ εἰς ἔν;
 οὐ γὰρ δὴ τὸ ἕτερον ἀπωθεῖ θάτερον τόπον οὐ
 15 παρέχον, ὥσπερ οὐδ' ὁρῶντες πᾶν μάθημα καὶ
 θεώρημα καὶ ὅλως ἐπιστήμας πάσας ἐπὶ ψυχῆς οὐ
 στενοχωρουμένας. ἀλλ' ἐπὶ οὐσιῶν φήσει τις οὐ
 δυνατόν. ἀλλ' οὐ δυνατόν ἦν ἄν, εἴπερ ὄγκοι
 ἦσαν αἱ ἀληθιναὶ οὐσίαι.
 20 11. ἀλλὰ πῶς τὸ ἀδιάστατον παρήκει παρὰ
 πᾶν σῶμα μέγεθος τοσοῦτον ἔχον; καὶ πῶς οὐ
 διασπᾶται ἐν ὃν καὶ ταῦτόν; ὃ πολλάκις ἠπόρηται
 παύειν τοῦ λόγου τὸ ἄπορον τῆς διανοίας περὶ
 [ταῦτα] τῇ προθυμίᾳ βουλομένου. ἀποδέδεικται
 25 μὲν οὖν ἤδη πολλαχῇ, ὅτι οὕτως· δεῖ δὲ τινων
 καὶ παραμυθιῶν, καίτοι οὐκ ἐλάχιστον, ἀλλὰ μέγι-
 στον εἰς πειθῶ ἦν ἐκείνη ἡ φύσις οἷα ἐστὶ διδα-
 χθεῖσα, ὅτι οὐκ ἔστιν οἷα λίθος, οἷον κύβος τις
 μέγας κείμενος οὐ κεῖται τοσοῦτον ἐπέχων, ὅσος
 30 ἐστίν, ἐκβαίνειν οὐκ ἔχων τοὺς αὐτοῦ ὄρους μετρη-
 θεῖς ἐπὶ τοσοῦτον καὶ τῷ ὄγκῳ καὶ τῇ συμπερι-
 γραφείῳ ἐν αὐτῷ τοῦ λίθου δυνάμει· ἀλλὰ οὐσα

πρώτη φύσις καὶ οὐ μετρηθεῖσα οὐδὲ ὀρισθεῖσα
 ὁπόσον δεῖ εἶναι· ταύτῃ γὰρ αὖ ἑτέρα μετρηθή-
 σεται· πᾶσά ἐστι δύναμις οὐδαμοῦ τοσῆδε. διὸ
 οὐδ' ἐν χρόνῳ, ἀλλὰ παντὸς χρόνου ἔξω, τοῦ μὲν
 χρόνου σκιδναμένου ἀεὶ πρὸς διάστασιν, τοῦ δ' 5
 αἰῶνος ἐν τῷ αὐτῷ μένοντος καὶ κρατοῦντος καὶ
 πλείονος ὄντος δυνάμει αἰδίῳ τοῦ ἐπὶ πολλὰ δο-
 κοῦντος εἶναι χρόνου, οἶονεὶ γραμμῆς εἰς ἄπειρον
 εἶναι δοκούσης εἰς σημεῖον ἀνηρητημένης καὶ περὶ αὐτὸ
 θεούσης πανταχῇ οὐ ἂν δράμῃ τοῦ σημείου αὐτῇ 10
 ἐμφανταζομένου αὐτοῦ οὐ θέοντος, ἀλλὰ περὶ αὐτὸ
 ἐκείνης κυκλομένης. εἰ τοίνυν χρόνος πρὸς τὸ ἐν
 τῷ αὐτῷ μένον ἐν οὐσίᾳ ἔχει τὴν ἀναλογίαν, ἔστι δὲ
 ἐκείνη ἢ φύσις οὐ μόνον τῷ ἀεὶ ἄπειρος, ἀλλὰ καὶ τῇ
 δυνάμει, χορὴ καὶ πρὸς ταύτην τὴν ἀπειρίαν τῆς δυνά- 15
 p. 670 μεως ἀντιπαραθέουσαν ἀποδοῦναι φύσιν ἀνταιωρου-
 μένην καὶ ἐξηρητημένην ἐκείνης· ταύτης τὰ ἴσα πως τῷ
 χρόνῳ θεούσης πρὸς μένουσαν δύναμιν πλείω οὐ-
 σαν τῷ ποιεῖν ἐκείνη ἐστὶν ὅσον παρετάθη. τίς
 οὖν αὕτη ἐστὶν ἢ μεταλαμβάνουσα ταύτης τῆς φύ- 20
 σεως καθ' ὅσον οἶόν τε αὐτῇ μεταλαβεῖν, πάσης
 μὲν παρούσης, οὐ παντὶ δὲ πάσης ἐνορωμένης
 ἀδυναμία τοῦ ὑποκειμένου; πάρεστι δὲ ταῦτόν
 πάντῃ οὐχ ὥς τὸ ἔνυλον τρίγωνον ἐν πολλοῖς
 πλείω ὢν ἀριθμῷ ταῦτόν, ἀλλ' ὥς τὸ ἄνυλον αὐτό, 25
 ἀφ' οὗ καὶ τὰ ἐν ὕλῃ. διὰ τί οὖν οὐ πανταχοῦ
 τρίγωνον ἔνυλον, εἴπερ πανταχοῦ τὸ ἄνυλον; ὅτι
 οὐ πᾶσα μετέσχευ ὕλη, ἀλλὰ [ἄλλη] ἄλλο τι ἔχει,
 καὶ οὐ πᾶσα πρὸς πᾶν· ἐπεὶ οὐδὲ ἡ πρώτη πᾶσα
 πρὸς πᾶν, ἀλλὰ πρὸς τὰ πρῶτα τῶν γενῶν, εἴτ' 30
 ἐπὶ τούτοις ἄλλα· παρῇν μέντοι παντί.

12. πάρεστιν οὖν πῶς; ὡς ζωὴ μία· οὐ γὰρ

μέχρι τινὸς ἐν ζώῳ ἢ ζωῇ, εἴτ' οὐ δύναται εἰς
 ἅπαν φθᾶσαι, ἀλλὰ πανταχοῦ. εἰ δέ τις ζητεῖ
 πάλιν πῶς, ἀναμνησθήτω τῆς δυνάμεως, ὅτι μὴ
 ποσὴ, ἀλλ' εἰς ἄπειρον διαιρωῶν τῇ διανοίᾳ ἀεὶ
 5 ἔχει δύναμιν τὴν αὐτὴν βυβλόθεν ἄπειρον· οὐ
 γὰρ ἐν ἑαυτῇ ἔχει ὕλην, ἵνα τῷ μεγέθει τοῦ ὄγκου
 συνεπιλείπῃ εἰς μικρὸν ἐλθοῦσα. ἐὰν οὖν λάβῃς
 ἀέναντον ἐν αὐτῇ ἀπειρίαν, φύσιν ἀκάματον καὶ
 ἄτρυτον καὶ οὐδαμῇ ἐλλείπουσαν, ἐν αὐτῇ οἶον
 10 ὑπερξέουσιν ζωῇ, ἥ που ἐπιβαλὼν ἢ πρὸς τι ἀτε-
 νίσας οὐχ εὐρήσεις ἐκεῖ, τούναντίον δ' ἂν σοι
 γένοιτο· οὐ γὰρ σύ γε ὑπερβῆσθαι παρελθὼν οὐδὲ
 αὖ στήσῃ εἰς μικρὸν ὥς οὐκέτι ἐχούσης διδόναι τῷ
 κατὰ μικρὸν ἐπιλιπεῖν, ἀλλ' ἢ συνθεῖν δυνηθεῖς,
 15 μᾶλλον δὲ ἐν τῷ παντὶ γενόμενος, οὐδὲν ἔτι ζητή-
 σεις, ἢ ἀπειπὼν παρεκβῆσθαι εἰς ἄλλο καὶ πεσῇ
 παρὸν οὐκ ἰδὼν τῷ εἰς ἄλλο βλέπειν. ἀλλ' εἰ οὐ-
 δὲν ἔτι ζητήσεις, πῶς ποτε τοῦτο πείσῃ; ἢ ὅτι
 παντὶ προσῆλθες καὶ οὐκ ἔμεινας ἐν μέρει αὐτοῦ
 20 οὐδ' εἰπας οὐδὲ σύ 'τοσοῦτός εἰμι', ἀφείς δὲ [τὸ]
 τοσοῦτον γέγονας πᾶς, καίτοι καὶ πρότερον ἦσθα
 πᾶς· ἀλλ' ὅτι καὶ ἄλλο τι προσῆν σοι μετὰ τὸ
 πᾶν, ἐλάττων ἐγίνου τῇ προσθήκῃ· οὐ γὰρ ἐκ p. 671
 τοῦ ὄντος ἦν ἢ προσθήκη — οὐδὲν γὰρ ἐκείνῳ
 25 προσθήσεις — ἀλλὰ τοῦ μὴ ὄντος. γενόμενος δέ
 τις καὶ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἐστὶν οὐ πᾶς, ἀλλ' ὅταν
 τὸ μὴ ὄν ἀφῇ. αὐξείς τοίνυν σεαυτὸν ἀφείς τὰ
 ἄλλα καὶ πάρεστί σοι τὸ πᾶν ἀφέντι, μετὰ δὲ
 ἄλλων ὄντι οὐ φαίνεται, οὐδ' ἦλθεν, ἵνα παρῇ,
 30 ἀλλὰ σὺ ἀπῆλθες (ὅτε οὐ πάρεστιν). εἰ δ' ἀπῆλ-
 θες, οὐκ ἀπ' αὐτοῦ — αὐτὸ γὰρ πάρεστιν — οὐδέ
 ποι ἀπῆλθες, ἀλλὰ παρὼν ἐπὶ τὰ ἐναντία ἐστράφης.

οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ πολλῶν παρόντων ἐνὶ φαίνονται πολλάκις, ὅτι ὁ εἷς ἐκείνος μόνος δύναται βλέπειν. ἀλλ' οὗτοι μὲν οἱ θεοί, ὅτι

παντοιοὶ τελέθοντες ἐπιστροφῶσι πόληας, εἷς ἐκείνον δὲ αἱ πόλεις ἐπιστρέφονται καὶ πᾶσα 5 γῆ καὶ πᾶς οὐρανός, πανταχοῦ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ μένοντα καὶ ἔχοντα ἐξ αὐτοῦ τὸ ὄν καὶ τὰ ἀληθῶς ὄντα μέχρ' ἡ ψυχῆς καὶ ζωῆς ἀνηρτημένα καὶ εἷς ἐν ἰόντα ἀμεγέθει τῷ ἀπείρῳ.

VI.

ΠΕΡΙ ΑΡΙΘΜΩΝ.

10

1. Ἄρ' ἐστὶ τὸ πλῆθος ἀπόστασις τοῦ ἐνός, καὶ ἡ ἀπειρία ἀπόστασις παντελῆς τῷ πλῆθους ἀνάριθμον εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο κακὸν ἡ ἀπειρία καὶ ἡμεῖς κακοί, ὅταν πλῆθος; καὶ γὰρ πολὺ ἕκαστον, ὅταν ἀδυνατοῦν εἰς αὐτὸ μένειν χέηται καὶ ἐκτείνηται 15 σκιδνάμενον. καὶ πάντῃ μὲν στερισκόμενον ἐν τῇ χύσει τοῦ ἐνός πλῆθος γίγνεται, οὐκ ὄντος τοῦ ἄλλο πρὸς ἄλλο μέρος αὐτοῦ ἐνοῦντος· εἰ δέ τι γένοιτο αἰεὶ χεόμενον μένον, μέγεθος γίνεσθαι. ἀλλὰ
p. 672 τί δεινὸν τῷ μεγέθει; ἢ εἰ ἡσθάνετο, ἦν ἄν· ἀφ' 20 ἑαυτοῦ γὰρ γενόμενον καὶ ἀφιστάμενον εἰς τὸ πόρρω ἡσθάνετο. ἕκαστον γὰρ οὐκ ἄλλο, ἀλλ' αὐτὸ ζητεῖ, ἢ δ' ἔξω πορεία μάταιος ἢ ἀναγκαῖα. μᾶλλον δέ ἐστὶν ἕκαστον, οὐχ ὅταν γένηται πολὺ ἢ μέγα, ἀλλ' ὅταν ἑαυτοῦ ἦ· ἑαυτοῦ δέ ἐστι πρὸς αὐτὸ νενευ- 25 κός. ἢ δὲ ἔφεσις ἢ πρὸς τὸ οὕτω μέγα ἀγνοοῦντός ἐστι τὸ ὄντως μέγα καὶ σπεύδοντος οὐχ οἷ δει, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἔξω· τὸ δὲ πρὸς αὐτὸ τὸ ἐνδον ἦν. μαρτύριον δὲ τὸ γενόμενον μεγέθει, εἰ μὲν ἀπηρτη-

μένον, ὡς ἕκαστον τῶν μερῶν αὐτοῦ εἶναι, ἐκεῖνα
 εἶναι ἕκαστα, ἀλλ' οὐκ αὐτὸ τὸ ἐξ ἀρχῆς· εἰ δ'
 ἔσται αὐτό, δεῖ τὰ πάντα μέρη πρὸς ἓν· ὥστε εἶναι
 αὐτό, ὅταν ἀμηνόγηται ἓν, μὴ μέγα, ἤ· γίνεται τοί-
 5 νυν διὰ μὲν τὸ μέγεθος καὶ ὅσον ἐπὶ τῷ μεγέθει
 ἀπολλύμενον αὐτοῦ· ὅτι δὲ ἔχει ἓν, ἔχει ἑαυτό.
 καὶ μὴν τὸ πᾶν μέγα καὶ καλόν· ἡ ὅτι οὐκ ἀφελθῇ
 φυγεῖν εἰς τὴν ἀπειρίαν, ἀλλὰ περιελήφθη ἐνί·
 καὶ καλὸν οὐ τῷ μέγα, ἀλλὰ τῷ καλῷ· καὶ ἐδεήθη
 10 τοῦ καλοῦ, ὅτι ἐγένετο μέγα· ἐπεὶ ἔρημον ὄν τού-
 του ὅσῳ μέγα, τοσούτῳ ἂν κατεφάνη αἰσχροῦ· καὶ
 οὕτω τὸ μέγα ὕλη τοῦ καλοῦ, ὅτι πολὺ τὸ θεό-
 μενον κόσμος· μᾶλλον οὖν ἄκοσμος τὸ μέγα καὶ
 μᾶλλον αἰσχροῦ.

15 2. τί οὖν ἐπὶ τοῦ λεγομένου ἀριθμοῦ τῆς
 ἀπειρίας; ἀλλὰ πρῶτον, πῶς ἀριθμός, εἰ ἄπειρος;
 οὔτε γὰρ τὰ αἰσθητὰ ἄπειρα, ὥστε οὐδὲ ὁ ἐπ'
 αὐτοῖς ἀριθμός, οὔτε ὁ ἀριθμῶν τὴν ἀπειρίαν
 ἀριθμεῖ· ἀλλὰ καὶ διπλάσια ἢ πολλαπλάσια ποιῇ,
 20 ὀρίζει ταῦτα, καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἢ τὸ παρεληλυ-
 θὸς λαμβάνει, ἢ καὶ ὁμοῦ, ὀρίζει ταῦτα· ἄρ' οὖν
 οὐχ ἀπλῶς ἄπειρος, οὔτω δέ, ὥστε αἰεὶ ἐξεῖναι
 λαμβάνειν; ἢ οὐκ ἐπὶ τῷ ἀριθμοῦντι τὸ γεννᾶν,
 ἀλλ' ἤδη ὥρισται καὶ ἔστηκεν· ἢ ἐν μὲν τῷ νοητῷ,
 25 ὥσπερ τὰ ὄντα, οὔτω καὶ ὁ ἀριθμὸς ὠρισμένος
 ὅσος τὰ ὄντα· ἡμεῖς δὲ ὡς τὸν ἄνθρωπον πολλὰ
 ποιούμεν ἐφαρμόζοντες πολλάκις καὶ τὸ καλὸν καὶ
 τὰ ἄλλα, οὔτω μετὰ τοῦ εἰδώλου ἑκάστου καὶ εἰ-
 δωλον ἀριθμοῦ συναπογεννῶμεν, καὶ ὥς τι ἄστυ
 30 πολλαπλασιούμεεν οὐχ ὑφεστώς, οὔτως τὸν αὐτὸν
 τρόπον καὶ τοὺς ἀριθμοὺς πολλαπλασίους ποιοῦ-
 μεν· καὶ εἰ τοὺς χρόνους δὲ ἀριθμοῖμεν, ἀφ' ὧν

ἔχομεν ἀριθμῶν ἐπάγομεν ἐπὶ τοὺς χρόνους μενόντων ἐν ἡμῖν ἐκείνων.

p. 673

3. ἀλλὰ τὸ ἄπειρον δὴ τοῦτο πῶς ὑφέστηκεν ὃν ἄπειρον; ὃ γὰρ ὑφέστηκε καὶ ἔστιν, ἀριθμῶν κατελλήπται ἤδη. ἀλλὰ πρότερον, εἰ ἐν τοῖς οὖσιν ὄντως πληθός, πῶς κακὸν τὸ πληθός; ἢ ὅτι ἦν- 5
ται τὸ πληθός, καὶ κεκώλυται πάντη πληθός εἶναι ἐν ὃν πληθός, καὶ διὰ τοῦτο δὲ ἐλαττοῦται τοῦ ἐνός, ὅτι πληθός ἔχει, καὶ ὅσον πρὸς τὸ ἐν χειρόν. καὶ οὐκ ἔχον δὲ τὴν φύσιν ἐκείνου, ἀλλὰ ἐκβε- 10
βηκός, ἡλάττωται, τῷ δ' ἐνὶ παρ' ἐκείνου τὸ σεμνὸν ἔχει, καὶ ἀνέστρεψε δὲ τὸ πληθός εἰς ἐν καὶ ἐμει-
νεν. ἀλλ' ἢ ἀπειρία πῶς; ἢ γὰρ οὐσα ἐν τοῖς οὖσιν ἤδη ὠρισται, ἢ εἰ μὴ ὠρισται, οὐκ ἐν τοῖς οὖσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς γινομένοις ἴσως, ὥς καὶ τῷ 15
χρόνῳ. ἢ καὶ ὀρισθῇ, τούτῳ γε ἄπειρος· οὐ γὰρ τὸ πέρας, ἀλλὰ τὸ ἄπειρον ὀρίζεται· οὐ γὰρ δὴ ἄλλο τι μεταξὺ πέρατος καὶ ἀπείρου, ὃ τὴν τοῦ ὄρου δέχεται φύσιν. τοῦτο δὴ τὸ ἄπειρον φεύγει μὲν αὐτὸ τὴν τοῦ πέρατος ἰδέαν, ἀλίσκεται δὲ περι- 20
ληφθὲν ἔξωθεν. φεύγει δὲ οὐκ εἰς τόπον ἄλλον ἐξ ἐτέρου· οὐ γὰρ οὐδ' ἔχει τόπον· ἀλλ' ὅταν ἀλῶ, ὑπέστη τόπος. διὸ οὐδὲ τὴν λεγομένην κίνησιν αὐτῆς τοπικὴν θετέον οὐδέ τινα ἄλλην τῶν λεγο-
μένων αὐτῇ παρ' αὐτῆς ὑπάρχειν· ὥστε οὐδ' ἂν 25
κινοῖτο. ἀλλ' οὐδ' ἔστηκεν αὐ· ποῦ γὰρ τοῦ ποῦ ὕστερον γινομένου; ἀλλ' ἔοικεν ἢ κίνησις αὐτῆς οὕτω λέγεσθαι, ὅτι μὴ μένει. ἄρ' οὖν οὕτως ἔχει, ὥς μετέωρος εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ, ἢ αἰωρεῖσθαι ἐκείσε καὶ δεῦρο; οὐδαμῶς. ἅμφω γὰρ πρὸς τὸν αὐτὸν 30
τόπον κρίνεται, τό τε μετέωρον οὐ παρεγκλῖνον καὶ τὸ παρεγκλῖνον. τί ἂν οὖν τις ἐπινοήσειεν

- αὐτήν; ἢ χωρίσας τὸ εἶδος τῇ διανοίᾳ. τί οὖν νοή-
 σεις; ἢ τὰ ἐναντία ἅμα καὶ οὐ τὰ ἐναντία· καὶ γὰρ
 μέγα καὶ σμικρὸν νοήσῃ· γίνεται γὰρ ἅμφω· καὶ
 ἐστὼς καὶ κινούμενον· καὶ γὰρ ταῦτα γίνεται. ἀλλὰ
 5 πρὸ τοῦ γίνεσθαι δῆλον, ὅτι οὐδέτερον ὠρισμένως· εἰ
 δὲ μή, ὠρισας. εἰ οὖν ἄπειρος καὶ ταῦτα ἀπείρως καὶ
 ἀορίστως, φαντασθεῖν γ' αὖν ἐκάτερα. καὶ προσελ- p. 674
 θῶν ἐγγὺς μὴ ἐπιβάλλων τι πέρας ὥσπερ δίκτυον
 ὑπεκφεύγουσαν ἔξεις καὶ οὐδὲν ἐν εὐρήσεις· ἤδη
 10 γὰρ [αὖν] ὠρισας· ἀλλ' εἰ τῷ προσέλθοις ὡς ἐνί,
 πολλὰ φανεῖται, καὶ πολλὰ εἴπῃς, πάλιν αὖ ψεύσῃ·
 οὐκ ὄντος γὰρ ἐκάστου ἐνὸς οὐδὲ πολλὰ τὰ πάντα·
 καὶ αὕτη ἡ φύσις αὐτῆς καθ' ἕτερον τῶν φαντα-
 σμάτων κινήσεις, καὶ καθ' ὃ προσῆλθεν ἡ φαντασία
 15 στάσις. καὶ τὸ μὴ δύνασθαι δι' αὐτῆς αὐτὴν ἰδεῖν,
 κινήσεις ἀπὸ νοῦ καὶ ἀπολίσθησις· τὸ δὲ μὴ ἀπο-
 δραῖναι ἔχειν, εἰργεσθαι δὲ ἔξωθεν καὶ κύκλω καὶ
 μὴ ἐξεῖναι προχωρεῖν, στάσις αὖν εἴη· ὥστε μὴ
 μόνον ἐξεῖναι κινεῖσθαι λέγειν.
- 20 4. περὶ δὲ τῶν ἀριθμῶν ὅπως ἔχουσιν ἐν τῷ
 νοητῷ σκεπτέον, πότερα ὡς ἐπιγινόμενων τοῖς
 ἄλλοις εἰδесιν ἢ καὶ παρακολουθούντων αἰεὶ· οἷον
 ἐπειδὴ τὸ ὄν τοιοῦτον οἷον πρῶτον αὐτὸ εἶναι,
 ἐνοήσαμεν μονάδα, εἴτα, ἐπεὶ κινήσεις ἐξ αὐτοῦ καὶ
 25 στάσις, τρία ἤδη, καὶ ἐφ' ἐκάστου τῶν ἄλλων
 ἕκαστον· ἢ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ συνεγεννήθη ἕκαστῳ
 μονὰς μία, ἢ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου ὄντος μονάς,
 ἐπὶ δὲ τοῦ μετ' ἐκεῖνο, εἰ τάξις ἐστί, δυὰς ἢ καὶ
 ὅσον τὸ πληθὸς ἐκάστου, οἷον εἰ δέκα, δεκάς· ἢ
 30 οὐχ οὕτως, ἀλλ' αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ ὁ ἀριθμὸς ἐνοήθη·
 καὶ εἰ οὕτως, πότερα πρότερος τῶν ἄλλων, ἢ ὕστε-
 ρος· ὁ μὲν οὖν Πλάτων εἰς ἐννοίαν ἀριθμοῦ τοὺς

ἀνθρώπους ἐλλυθῆναι εἰπὼν ἡμερῶν πρὸς νύκτας
 τῇ παραλλαγῇ τῇ τῶν πραγμάτων ἐτερότητι διδούς
 τὴν νόησιν τάχ' ἂν τὰ ἀριθμητὰ πρότερον δι' ἐτε-
 ρότητος ποιεῖν ἀριθμὸν λέγοι, καὶ εἶναι αὐτὸν
 συνιστάμενον ἐν μεταβάσει ψυχῆς ἐπεξιούσης ἄλλο 5
 μετ' ἄλλο πρᾶγμα καὶ τότε γίνεσθαι, ὅταν ἀριθμῇ
 ψυχῇ· τοῦτο δ' ἐστίν, ὅταν αὐτὰ διεξίῃ καὶ λέγῃ
 παρ' αὐτῇ ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο, ὥς, ἕως γε ταυτόν
 τι καὶ μὴ ἕτερον μετ' αὐτὸ νοεῖ, ἐν λεγούσης.
 ἀλλὰ μὴν ὅταν λέγῃ ἐν τῷ ἀληθινῷ ἀριθμῷ [οὐ- 10
 σίαν] καὶ τὸν ἀριθμὸν ἐν οὐσίᾳ, πάλιν αὖ ὑπό-
 στασίην τινα ἂν ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ λέγοι καὶ
 οὐκ ἐν τῇ ἀριθμούσῃ ὑφίστασθαι ψυχῇ, ἀλλὰ ἀνα-
 κινεῖσθαι ἐν αὐτῇ ἐκ τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ παραλ-
 λαγῆς τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀριθμοῦ. 15

p. 675

5. τίς οὖν ἡ φύσις αὐτοῦ; ἄρα παρακολού-
 θημα καὶ οἶον ἐπιθεωρούμενον ἐκάστη οὐσίᾳ; οἶον
 ἄνθρωπος καὶ εἰς ἄνθρωπος καὶ ὄν καὶ ἐν ὄν καὶ
 τὰ πάντα ἕκαστα τὰ νοητὰ καὶ πᾶς ὁ ἀριθμός;
 ἀλλὰ πῶς δυάς καὶ τριάς καὶ πῶς τὰ πάντα καθ' 20
 ἐν καὶ ὁ τοιοῦτος ἀριθμὸς εἰς ἐν ἂν συνάγοιτο;
 οὕτω γὰρ ἔσται πλήθος μὲν ἐνάδων, εἰς ἐν δὲ
 οὐδείς παρὰ τὸ ἀπλοῦν ἐν· εἰ μὴ τις λέγοι, ὥς
 δυάς μὲν ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, μᾶλλον δὲ τὸ
 ἐπὶ τῷ πράγματι θεωρούμενον, ὃ δύο ἔχει δυνά- 25
 μεις συνειλημμένας, οἶον σύνθετον· εἰς ἐν, ἣ οἷους
 ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι, οἱ ἐδόκουν λέγειν ἀριθ-
 μούς ἐκ τοῦ ἀνὰ λόγον, οἶον δικαιοσύνην τετράδα
 καὶ ἄλλον ἄλλως· ἐκείνως δὲ μᾶλλον τῷ πλήθει
 τοῦ πράγματος ἐνὸς ὄντος ὁμῶς καὶ τὸν ἀριθμὸν 30
 συζυγῇ, τοσοῦτον ἐν, οἶον δεκάδα. καίτοι ἡμεῖς
 οὐχ οὕτω τὰ δέκα, ἀλλὰ συνάγοντες καὶ τὰ διε-

- στῶτα δέκα λέγομεν. ἢ οὕτω μὲν δέκα λέγομεν, ὅταν δὲ ἐκ πολλῶν γίνηται ἓν, δεκάδα, ὡς κακεῖ οὕτως. ἀλλ' εἰ οὕτως, ἄρ' ἔτι ὑπόστασις ἀριθμοῦ ἔσται ἐπὶ τοῖς πράγμασιν αὐτοῦ θεωρουμένου;
- 5 ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἂν τις, καὶ τοῦ λευκοῦ ἐπὶ τοῖς πράγμασι θεωρουμένου ὑπόστασιν τοῦ λευκοῦ ἐν τοῖς πράγμασιν εἶναι; ἐπεὶ καὶ κινήσεως ἐπὶ τῷ ὄντι θεωρουμένης ὑπόστασις ἦν κινήσεως ἐν τῷ ὄντι οὔσης. ὁ δ' ἀριθμὸς οὐχ ὡς ἡ κίνησις.
- 10 ἀλλ' ὅτι ἡ κίνησις τι, οὕτως ἓν ἐπ' αὐτῆς ἐθεωρήθη· λέγεται. εἴτα καὶ ἡ τοιαύτη ὑπόστασις ἀφίστησι τὸν ἀριθμὸν τοῦ οὐσίαν εἶναι, συμβεβηκὸς δὲ μᾶλλον ποιεῖ. καίτοι οὐδὲ συμβεβηκὸς ὅλως· τὸ γὰρ συμβεβηκὸς δεῖ τι εἶναι πρὸ τοῦ συμβεβη-
- 15 κέναι, καὶ ἀχώριστον ἧ, ὅμως εἶναί τι ἐφ' ἑαυτοῦ φύσιν τινά, ὡς τὸ λευκόν, καὶ κατηγορεῖσθαι κατ' ἄλλου ἥδη ὃν ὁ κατηγορηθήσεται· ὥστε, εἰ περὶ ἕκαστον τὸ ἓν καὶ οὐ ταύτὸν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ εἰς ἄνθρωπος, ἀλλ' ἕτερον τὸ ἓν τοῦ ἀνθρώπου καὶ
- 20 κοινὸν τὸ ἓν καὶ ἐφ' ἑκάστου τῶν ἄλλων, πρότερον ἂν εἴη τὸ ἓν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἑκάστου τῶν ἄλλων, ἵνα καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἕκαστον τῶν ἄλλων τύχη ἕκαστον τοῦ ἓν εἶναι. καὶ πρὸ κινήσεως τοίνυν, εἶπερ καὶ ἡ κίνησις ἓν, καὶ πρὸ τοῦ ὄντος,
- 25 ἵνα καὶ αὐτὸ τοῦ ἓν εἶναι τύχη· λέγω δὲ οὐ τὸ ἓν ἐκεῖνο, ὃ δὴ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος φασκέν, ἀλλὰ τοῦτο τὸ ἓν, ὃ κατηγορεῖται τῶν εἰδῶν ἑκάστου. καὶ δεκάς τοίνυν πρὸ τοῦ καθ' οὗ κατηγορεῖται δεκάς· καὶ τοῦτο ἔσται αὐτοδεκάς· οὐ γὰρ δὴ ᾧ
- 30 πράγματι ἐπιθεωρεῖται δεκάς αὐτοδεκάς ἔσται. ἀλλ' ἄρα συνεγένετο καὶ συννέστη τοῖς οὖσιν; ἀλλ' εἰ p. 676
 συνεγεννήθη ὡς μὲν συμβεβηκός, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ

ύγλεια, δεῖ καὶ καθ' αὐτὸ εἶναι, καὶ εἰ ὥς στοι-
 χεῖον δὲ συνθέτου τὸ ἔν, δεῖ πρότερον εἶναι ἔν
 αὐτό τε τὸ ἔν, ἵνα σὺν ἄλλῳ· εἴτα συμμιχθὲν
 ἄλλῳ τῷ γενομένῳ δι' αὐτὸ ἔν ἐκεῖνο ποιήσῃ ψευ-
 δῶς ἔν, δύο ποιοῦν αὐτό. ἐπὶ δὲ τῆς δεκάδος 5
 πῶς; τί γὰρ δεῖ ἐκείνῳ τῆς δεκάδος, ὃ ἔσται διὰ
 τὴν τοσαύτην δύναμιν δεκάς; ἀλλ' εἰ εἰδοποιήσῃ
 αὐτὸ ὥσπερ ὕλην καὶ ἔσται παρουσίᾳ δεκάδος δέκα
 καὶ δεκάς, δεῖ πρότερον ἔφ' ἑαυτῆς τὴν δεκάδα
 οὐκ ἄλλο τι οὕσαν ἢ δεκάδα μόνον εἶναι. 10

6. ἀλλ' εἰ ἄνευ τῶν πραγμάτων τὸ ἔν αὐτὸ
 καὶ ἡ δεκάς αὐτῇ, εἴτα τὰ πράγματα τὰ νοητὰ
 μετὰ τὸ εἶναι ὅπερ ἔστι τὰ μὲν ἐνάδες ἔσονται, τὰ
 δὲ καὶ δυάδες καὶ τριάδες, τίς ἂν εἴη ἡ φύσις
 αὐτῶν καὶ πῶς συστάσῃ; λόγῳ δὲ δεῖ νομίζειν τὴν 15
 γένεσιν αὐτῶν ποιεῖσθαι. πρῶτον τοίνυν δεῖ λα-
 βεῖν τὴν οὐσίαν καθόλου τῶν εἰδῶν, ὅτι ἔστιν οὐχὶ
 νοήσαντος ἑκαστον τοῦ νενοηκότος, εἴτ' αὐτῇ τῇ
 νοήσει τὴν ὑπόστασιν αὐτῶν παρασχομένου. οὐ
 γάρ, ὅτι ἐνόησε τί ποτ' ἔστι δικαιοσύνη, δικαιο- 20
 σύνη ἐγένετο, οὐδ' ὅτι ἐνόησε τί ποτ' ἔστι κίνη-
 σις, κίνησις ὑπέστη· οὕτω γὰρ ἔμελλε τοῦτο τὸ
 νόημα καὶ ὕστερον εἶναι τοῦ πράγματος αὐτοῦ τοῦ
 νοηθέντος, δικαιοσύνης αὐτῆς ἢ νόησις αὐτῆς, καὶ
 πάλιν αὖ ἡ νόησις προτέρα τοῦ ἐκ τῆς νοήσεως 25
 ὑποστάντος, εἰ τῷ νενοηκέναι ὑπέστη. εἰ δὲ τῇ
 νοήσει τῇ τοιαύτῃ ταύτῳ ἢ δικαιοσύνη, πρῶτον
 μὲν ἄτοπον μηδὲν εἶναι δικαιοσύνην ἢ τὸν οἶον
 ὀρισμὸν αὐτῆς· τί γὰρ ἔστι τὸ νενοηκέναι δικαιο-
 σύνην ἢ κίνησιν, ἢ τὸ τί ἔστιν αὐτῶν λαβεῖν; 30
 τοῦτο δὲ ταύτῳ τῷ μὴ ὑφεστῶτος πράγματος λόγον
 λαβεῖν· ὅπερ ἀδύνατον. εἰ δέ τις λέγοι, ὥς ἐπὶ

- τῶν ἄνευ ὕλης τὸ αὐτό ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη τῷ πράγματι, ἐκείνως χρῆ νοεῖν τὸ λεγόμενον, ὥς οὐ τὴν ἐπιστήμην τὸ πρᾶγμα λέγει εἶναι οὐδὲ τὸν λόγον τὸν θεωροῦντα τὸ πρᾶγμα αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ
 5 ἀνάπαλιν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἄνευ ὕλης ὃν νοητόν τε καὶ νόησιν εἶναι, οὐχ οἷαν λόγον εἶναι τοῦ πράγματος οὐδ' ἐπιβολὴν πρὸς αὐτό, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐν τῷ νοητῷ ὃν τι ἄλλο ἢ νοῦν καὶ ἐπιστήμην εἶναι· οὐ γὰρ ἡ ἐπιστήμη πρὸς αὐτήν,
 10 ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖ τὴν ἐπιστήμην οὐ μένουσαν, p. 677 οἷα ἐστὶν ἡ τοῦ ἐν ὕλῃ πράγματος, ἐτέραν ἐποίησεν εἶναι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἀληθινὴν ἐπιστήμην· τοῦτο δ' ἐστὶν οὐκ εἰκόνα τοῦ πράγματος, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα αὐτό. ἡ νόησις τοίνυν τῆς κινήσεως
 15 οὐ πεποίηκεν αὐτοκίνησιν, ἀλλ' ἡ αὐτοκίνησις πεποίηκε τὴν νόησιν, ὥστε αὐτὴ ἐαυτὴν κίνησιν καὶ νόησιν· ἡ γὰρ κίνησις ἡ ἐκεῖ κἀκείνου νόησις, καὶ αὐτὸ δὲ κίνησις, ὅτι πρώτη· οὐ γὰρ ἄλλη πρὸ αὐτῆς· καὶ ἡ ὄντως, ὅτι μὴ συμβέβηκεν ἄλλω,
 20 ἀλλὰ τοῦ κινουμένου ἐνέργεια ὄντος ἐνεργεία· ὥστε αὐτὴ καὶ οὐσία· ἐπίνοια δὲ τοῦ ὄντος ἐτέρα. καὶ δικαιοσύνη δὲ οὐ νόησις δικαιοσύνης, ἀλλὰ νοῦ οἷον διάθεσις, μᾶλλον δὲ ἐνέργεια τοιάδε, ἥς ὡς ἀληθῶς καλὸν τὸ πρόσωπον καὶ οὔτε ἔσπερος [οὔθ'
 25 ἑῷς οὔτω καλὰ] οὐδ' ὅλως τι τῶν αἰσθητῶν, ἀλλ' οἷον ἄγαλμά τι νοερόν, οἷον ἐξ αὐτοῦ ἐστηκὸς καὶ προφανὲν ἐν αὐτῷ, μᾶλλον δὲ ὃν ἐν αὐτῷ.

7. ὅλως γὰρ δεῖ νοῆσαι τὰ πράγματα ἐν μιᾷ [φύσει] καὶ μίαν φύσιν πάντα ἔχουσιν καὶ οἷον
 30 περιλαβοῦσαν, οὐχ ὥς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἕκαστον χωρὶς, ἀλλαχοῦ ἥλιος καὶ ἄλλο ἄλλοθι, ἀλλ' ὁμοῦ ἐν ἐνὶ πάντα· αὕτη γὰρ νοῦ φύσις· ἐπεὶ καὶ ψυχὴ

οὕτω μιμεῖται καὶ ἡ λεγομένη φύσις, καθ' ἣν καὶ
 ὑφ' ἧς ἕκαστα γεννᾶται, ἄλλο ἄλλοθι αὐτῆς ὁμοῦ
 ἑαυτῇ οὔσης. ὁμοῦ δὲ πάντων ὄντων ἕκαστον αὖ
 χωρὶς ἐστίν· ἐνορχᾶ δὲ αὐτὰ τὰ ἐν τῷ νῷ καὶ τῇ
 οὐσίᾳ ὁ ἔχων νοῦς οὐκ ἐπιβλέπων, ἀλλ' ἔχων, οὐδὲ 5
 χωρίζων ἕκαστον· κεχώρισται γὰρ ἤδη ἐν αὐτῷ
 αἰεί. πιστούμεθα δὲ πρὸς τοὺς τεθναυμακότας ἐκ
 τῶν μετειληφόντων· τὸ δὲ μέγεθος αὐτοῦ καὶ τὸ
 κάλλος ψυχῆς ἔρωτι πρὸς αὐτὸν καὶ τῶν ἄλλων
 τὸν εἰς ψυχὴν ἔρωτα διὰ τὴν τοιαύτην φύσιν καὶ 10
 τῷ ἔχειν κατὰ τι ὁμοίωται. καὶ γὰρ δὴ καὶ αἴτο-
 πον εἶναί τι ζῶον καλὸν αὐτοζῶον μὴ θαναταστοῦ
 τὸ κάλλος καὶ ἀφράστου ὄντος. τὸ δὴ παντελὲς
 ζῶον ἐκ πάντων ζῶων ὄν, μᾶλλον δὲ ἐν αὐτῷ τὰ
 πάντα ζῶα περιέχον καὶ ἐν ὃν τοσοῦτον, ὅσα τὰ 15
 πάντα, ὥσπερ καὶ τόδε τὸ πᾶν ἐν ὃν καὶ πᾶν τὸ
 ὄρατὸν περιέχον πάντα τὰ ἐν τῷ ὄρατῷ.

p. 678 8. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ζῶον πρῶτως ἐστὶ καὶ
 διὰ τοῦτο αὐτοζῶον καὶ νοῦς ἐστὶ καὶ οὐσία ἡ
 ὄντως καὶ φαμεν ἔχειν καὶ ζῶα τὰ πάντα καὶ ἀριθ- 20
 μὸν τὸν σύμπαντα καὶ δίκαιον αὐτὸ καὶ καλὸν καὶ
 ὅσα ἄλλα τοιαῦτα — ἄλλως γὰρ αὐτοάνθρωπόν
 φαμεν καὶ ἀριθμὸν αὐτὸν καὶ δίκαιον αὐτό· σκε-
 πτέον πῶς τούτων ἕκαστον καὶ τί ὃν εἰς ὅσον οἶόν
 τέ τι εὐρεῖν περὶ τούτων. πρῶτον τοίνυν ἀφετέον 25
 πᾶσαν αἰσθησιν καὶ νοῦν νῷ θεωρητέον καὶ ἐνθυ-
 μητέον, ὥς καὶ ἐν ἡμῖν ζωὴ καὶ νοῦς οὐκ ἐν ὄγκῳ,
 ἀλλ' ἐν δυνάμει ἀόγκῳ, καὶ τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν
 ἐκδεδυνέναι ταῦτα καὶ δύνάμιν εἶναι ἐφ' ἑαυτῆς
 βεβῶσαν, οὐκ ἀμενηνόν τι χρῆμα, ἀλλὰ πάντων 30
 ζωτικωτάτην καὶ νοερωτάτην, ἧς οὔτε [τι] ζωτικώ-
 τερον οὔτε νοερώτερον οὔτε οὐσιωδέστερον, οὐ τὸ

ἐφαψάμενον ἔχει ταῦτα κατὰ λόγον τῆς ἐπαφῆς, τὸ μὲν ἐγγυὲς ἐγγυτέρω, τὸ δὲ πόρρω πορρωτέρω. εἶπερ οὖν ἐφετὸν τὸ εἶναι, τὸ μάλιστα ὃν μᾶλλον ὃ τε μάλιστα νοῦς, εἶπερ τὸ νοεῖν ὅλως· καὶ τὸ
 5 τῆς ζωῆς ὡσαύτως. εἰ δὴ τὸ ὃν πρῶτον δεῖ λαβεῖν πρῶτον ὃν, εἴτα νοῦν, εἴτα τὸ ζῶον — τοῦτο γὰρ ἦδη πάντα δοκεῖ περιέχειν — ὁ δὲ νοῦς δεύτερον — ἐνέργεια γὰρ τῆς οὐσίας, οὐτ' ἂν κατὰ τὸ ζῶον ὁ ἀριθμὸς εἴη — ἦδη γὰρ καὶ πρὸ αὐτοῦ καὶ ἕν καὶ
 10 δύο ἦν — οὕτε κατὰ τὸν νοῦν· πρὸ γὰρ αὐτοῦ ἡ οὐσία ἕν οὐσα καὶ πολλὰ ἦν.

9. λείπεται τοίνυν θεωρεῖν, πότερα ἡ οὐσία τὸν ἀριθμὸν ἐγέννησε τῷ αὐτῆς μερισμῷ, ἢ ὁ ἀριθμὸς ἐμέρισε τὴν οὐσίαν· καὶ δὴ καὶ ἡ οὐσία
 15 καὶ κίνησις καὶ στάσις καὶ ταῦτόν καὶ ἕτερον αὐτὰ τὸν ἀριθμὸν ἢ ὁ ἀριθμὸς ταῦτα. ἀρχὴ δὲ τῆς σκέψεως· ἄρ' οἷόν τε ἀριθμὸν εἶναι ἐφ' ἑαυτοῦ ἢ δεῖ καὶ τὰ δύο ἐπὶ δυσὶ πράγμασι θεωρεῖσθαι, καὶ τὰ τρία ὡσαύτως; καὶ δὴ καὶ τὸ ἕν τὸ ἐν τοῖς
 20 ἀριθμοῖς; εἰ γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ ἄνευ τῶν ἀριθμητῶν δύναιτο εἶναι, πρὸ τῶν ὄντων δύναιτο ἂν εἶναι. ἄρ' οὖν καὶ πρὸ τοῦ ὄντος; ἢ τοῦτο ἐατέον καὶ πρὸ ἀριθμοῦ ἐν τῷ παρόντι καὶ δοτέον ἀριθμὸν ἐξ ὄντος γίνεσθαι. ἀλλ' εἰ τὸ ἕν ἕν ὄν ἐστὶ καὶ p. 679
 25 τὰ δύο δύο ὄντα ἐστί, προηγῆσεται τοῦ τε ὄντος τὸ ἕν καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄντων. ἄρ' οὖν τῇ ἐπινοίᾳ καὶ τῇ ἐπιβολῇ; ἢ καὶ τῇ ὑποστάσει. σκεπτέον δὲ ὧδε· ὅταν τις ἄνθρωπον ὄντα νοῇ καὶ καλὸν ἕν, ὕστερον δῆπου τὸ ἕν νοεῖ ἐφ' ἑκατέρω·
 30 καὶ δὴ καὶ ὅταν ἵππον καὶ κύνα· καὶ δὴ σαφῶς τὰ δύο ἐνταῦθα ὕστερον. ἀλλ' εἰ γεννώῃ ἄνθρωπον καὶ γεννώῃ ἵππον καὶ κύνα ἢ ἐν αὐτῷ ὄντας

προφέροι καὶ μὴ κατὰ τὸ ἐπελθὸν μήτε γεννώ-
 μήτε προφέροι, ἄρ' οὐκ ἐρεῖ 'εἰς ἕν ἱτέον καὶ με-
 τιτέον εἰς ἄλλο ἕν καὶ δύο ποιητέον καὶ μετ' ἑμοῦ
 καὶ ἄλλο ποιητέον'; καὶ μὴν οὐδὲ τὰ ὄντα, ὅτε
 ἐγένετο, ἡριθμῆθη, ἀλλ' ὅσα δεῖ γενέσθαι δηλον 5
 ἦν, ὅτε ἔδει. πᾶς ἄρα ὁ ἀριθμὸς ἦν πρὸ αὐτῶν
 τῶν ὄντων. ἀλλ' εἰ πρὸ τῶν ὄντων, οὐκ ἦν ὄντα.
 ἢ ἦν ἐν τῷ ὄντι, οὐκ ἀριθμὸς ὦν τοῦ ὄντος —
 ἐν γὰρ ἦν ἔτι τὸ ὄν — ἀλλ' ἢ τοῦ ἀριθμοῦ δύ-
 ναμιν ὑποστᾶσα ἐμέρισε τὸ ὄν καὶ οἶον ὠδίνειν 10
 ἐποίησεν αὐτὸ τὸ πλήθος· ἢ γὰρ ἡ οὐσία αὐτοῦ
 ἢ ἡ ἐνέργεια ἀριθμὸς ἔσται καὶ τὸ ζῶον αὐτὸ καὶ
 ὁ νοῦς ἀριθμὸς. ἄρ' οὖν τὸ μὲν ὄν ἀριθμὸς ἡνω-
 μένος, τὰ δὲ ὄντα ἐξεληλιγμένος ἀριθμὸς, νοῦς δὲ
 ἀριθμὸς ἐν ἑαυτῷ κινούμενος, τὸ δὲ ζῶον ἀριθμὸς 15
 περιέχων; ἐπεὶ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς γενόμενον τὸ ὄν,
 ὡς ἦν ἐν ἐκείνῳ, δεῖ αὐτὸ οὕτως ἀριθμὸν εἶναι·
 διὸ καὶ τὰ εἶδη ἔλεγον καὶ ἐνάδας καὶ ἀριθμούς.
 καὶ οὗτός ἐστιν ὁ οὐσιώδης ἀριθμὸς· ἄλλος δὲ ὁ
 μοναδικὸς λεγόμενος εἰδωλον τούτου. ὁ δὲ οὐσιώ- 20
 δης ὁ μὲν ἐπιθεωρούμενος τοῖς εἶδεσι καὶ συγγεν-
 νῶν αὐτά, πρῶτως δὲ ὁ ἐν τῷ ὄντι καὶ μετὰ τοῦ
 ὄντος καὶ πρὸ τῶν ὄντων. βάσιν δὲ ἔχει τὰ ὄντα
 ἐν αὐτῷ καὶ πηγὴν καὶ ρίζαν καὶ ἀρχήν. καὶ γὰρ
 τῷ ὄντι τὸ ἐν ἀρχῇ καὶ ἐπὶ τούτου ἐστὶν ὄν· σκε- 25
 δασθεῖν γὰρ ἂν· ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῷ ὄντι τὸ ἐν· ἥδη γὰρ
 ἂν εἴη ἐν πρὶν τυχεῖν τοῦ ἐνός, καὶ ἥδη τὸ τυγχά-
 νον τῆς δεκάδος δεκάς πρὶν τυχεῖν τῆς δεκάδος.

p. 680

10. ἐστὼς οὖν τὸ ὄν ἐπὶ πλήθει ἀριθμὸς, ὅτε
 πολὺ μὲν ἡγείρετο, παρασκευὴ δὲ οἶον ἦν πρὸς 30
 τὰ ὄντα καὶ προτύπῳσις καὶ οἶον ἐνάδες τόπον
 ἔχουσαι τοῖς ἐπ' αὐτάς ἰδρυθησομένοις. καὶ γὰρ

καὶ νῦν 'τοσοῦτον βούλομαι' φησι 'πλήθος χρυσοῦ
 ἢ οὐκίων'. καὶ ἔν μὲν ὁ χρυσός, βούλεται δὲ οὐ
 τὸν ἀριθμὸν χρυσοῦ ποιῆσαι, ἀλλὰ τὸν χρυσὸν
 ἀριθμὸν, καὶ τὸν ἀριθμὸν ἥδη ἔχων ἐπιθεῖναι ζητεῖ
 5 τοῦτον τῷ χρυσῷ, ὥστε συμβῆναι τῷ χρυσῷ το-
 σοῦτῳ γενέσθαι. εἰ δὲ τὰ ὄντα μὲν ἐγίνετο πρὸ
 ἀριθμοῦ, ὁ δ' ἀριθμὸς ἐπ' αὐτοῖς ἐπεθεωρεῖτο
 τοσαῦτα κινήσεως τῆς ἀριθμούσης φύσεως, ὅσα
 τὰ ἀριθμητά, κατὰ συντυχίαν ἣν ἂν τοσαῦτα καὶ
 10 οὐ κατὰ πρόθεσιν τοσαῦτα, ὅσα ἐστίν. εἰ οὖν μὴ
 εἰκῇ τοσαῦτα, ὁ ἀριθμὸς αἴτιος προῶν τοῦ το-
 σαῦτα· τοῦτο δὲ ἐστίν, ἥδη ὄντος ἀριθμοῦ μετέσχε
 τὰ γινόμενα τοῦ τοσαῦτα, καὶ ἕκαστον μὲν τοῦ
 ἔν μετέσχεν, ἵνα ἔν ἦ. ἔστι δὲ ὃν παρὰ τοῦ ὄντος,
 15 ἐπεὶ καὶ τὸ ὃν παρ' αὐτοῦ ὄν· ἔν δὲ παρ' αὐτοῦ
 ἔν· ἕκαστόν τε ἔν, εἰ ὁμοῦ πολλὰ ἦν τὸ ἔν τὸ ἐπ'
 αὐτοῖς, ὥς τριάς ἔν καὶ τὰ πάντα ὄντα οὕτως ἔν, οὐχ
 ὥς τὸ ἔν τὸ κατὰ τὴν μονάδα, ἀλλ' ὥς ἔν ἡ μυριάς
 ἢ ἄλλος τις ἀριθμὸς. ἐπεὶ καὶ ὁ λέγων ἥδη πράγ-
 20 ματα μύρια γινόμενα, εἰ εἶπε μύρια ὁ ἀριθμῶν,
 οὐ παρ' αὐτῶν φησι τὰ μύρια προσφωνεῖσθαι
 δεικνύντων ὥσπερ τὰ χρώματα αὐτῶν, ἀλλὰ τῆς
 διανοίας λεγούσης τοσαῦτα· εἰ γὰρ μὴ λέγοι, οὐκ
 ἂν εἰδείη, ὅσον τὸ πλήθος. πῶς οὖν ἐρεῖ; ἢ ἐπι-
 25 στάμενος ἀριθμεῖν· τοῦτο δέ, εἰ ἀριθμὸν εἰδείη.
 εἰδείη δ' ἂν, εἰ εἶη ἀριθμὸς. ἀγνοεῖν δὲ τὴν φύσιν
 ἐκείνην, ὅσα ἐστὶ τὸ πλήθος, ἄτοπον, μᾶλλον δὲ
 ἀδύνατον. ὥσπερ τοίνυν εἰ λέγοι τις ἀγαθὰ, ἢ
 τὰ παρ' αὐτῶν τοιαῦτα λέγει, ἢ κατηγορεῖ τὸ ἀγα-
 30 θὸν ὥς συμβεβηκὸς αὐτῶν· καὶ εἰ τὰ πρῶτα λέγοι,
 ὑπόστασιν λέγει τὴν πρώτην, εἰ δὲ οἷς συμβέβηκε
 τὸ ἀγαθόν, δεῖ εἶναι φύσιν ἀγαθοῦ, ἵνα καὶ ἄλλοις

συμβεβήκη, ἢ τὸ αἷτιον τὸ πεποιηκὸς καὶ ἐν ἄλλῳ
 εἶναι, ἢ αὐτοαγαθὸν ἢ γεγεννηκὸς τὸ ἀγαθὸν ἐν
 φύσει οἰκεία· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων ὁ λέγων
 ἀριθμόν, οἷον δεκάδα, ἢ αὐτὴν ὑφesiτῶσαν δεκάδα
 ἂν λέγοι, ἢ οἷς συμβεβήκε δεκάς λέγων αὐτὴν δε- 5
 κάδα ἀναγκάζοιτο ἂν τίθεσθαι ἐφ' ἑαυτῆς οὐκ
 ἄλλο τι ἢ δεκάδα οὔσαν. ἀνάγκη τοίνυν, εἰ τὰ
 ὄντα δεκάδα λέγοι, ἢ αὐτὰ δεκάδα εἶναι ἢ πρὸ
 αὐτῶν ἄλλην δεκάδα εἶναι οὐκ ἄλλο τι ἢ αὐτὸ
 τοῦτο δεκάδα οὔσαν. καθόλου τοίνυν δεικτέον, 10
 ὅτι πᾶν ὃ τι περ ἂν κατ' ἄλλου κατηγορεῖται [ἢ]
 παρ' ἄλλου ἐλήλυθεν εἰς ἐκεῖνο, ἢ ἐνέργεια ἐστὶν
 ἐκείνου. καὶ εἰ τοιοῦτον, οἷον μὴ ποτὲ μὲν πα-
 ρεῖναι, ποτὲ δὲ μὴ παρεῖναι, ἀλλ' αἰετ' ἐκείνου
 p. 681 εἶναι, εἰ οὐσία ἐκεῖνο, οὐσία καὶ αὐτὸ καὶ οὐ 15
 μᾶλλον ἐκεῖνο ἢ αὐτὸ οὐσία· εἰ δὲ μὴ οὐσίαν δι-
 δοίη, ἀλλ' οὖν τῶν ὄντων καὶ ὄν. καὶ εἰ μὲν
 δύναιτο τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο νοεῖσθαι ἄνευ τῆς ἐνερ-
 γείας αὐτοῦ, ἅμα μὲν εἶναι οὐδὲν ἥττον ἐκείνου,
 ὕστερον δὲ τῇ ἐπινοίᾳ τάττεσθαι παρ' ἡμῶν· εἰ δὲ μὴ 20
 παρeπινoεῖσθαι οἷόν τε ἄνευ ἐκείνου, οἷον ἄνθρωπον
 ἄνευ τοῦ ἔν, ἢ οὐχ ὕστερον αὐτοῦ, ἀλλὰ συννύαρ-
 χον, ἢ πρότερον αὐτοῦ, ἵνα αὐτὸ δι' ἐκεῖνο ὑπάρχη·
 ἡμεῖς δὲ φάμεν πρότερον τὸ ἔν καὶ τὸν ἀριθμόν.
 11. ἀλλ' εἰ τὴν δεκάδα μηδὲν εἶναι τις λέγοι 25
 ἢ ἐνάδας τοσαύτας, εἰ μὲν τὴν ἐνάδα συγχωροῖ
 εἶναι, διὰ τί μίαν μὲν συγχωρήσει ἐνάδα εἶναι, τὰς
 δὲ δέκα οὐκ ἐτι; ὥς γὰρ ἢ μία τὴν ὑπόστασιν ἔχει,
 διὰ τί οὐ καὶ αἱ ἄλλαι; οὐ γὰρ δὴ συννεξεύχθαι
 δεῖ ἐνί τινι τῶν ὄντων τὴν μίαν ἐνάδα· οὕτω γὰρ 30
 [ἂν] οὐκ ἐτι ἕκαστον τῶν ἄλλων ἔν εἶη. ἀλλ' εἰ
 δεῖ καὶ ἕκαστον τῶν ἄλλων ἔν εἶναι, κοινὸν τὸ

ἐν. τοῦτο δὲ φύσις μία κατὰ πολλῶν κατηγορου-
 μένη, ἣν ἐλέγομεν καὶ πρὸ τοῦ ἐν πολλοῖς θεω-
 ρεῖσθαι δεῖν καθ' αὐτὴν ὑπάρχειν. οὕσης δὲ ἐνά-
 δος ἐν τούτῳ καὶ πάλιν ἐν ἄλλῳ θεωρουμένης, εἰ
 5 μὲν κακέκινη ὑπάρχει, οὐ μία μόνον ἐνάς τὴν ὑπό-
 στασιν ἔξει καὶ οὕτω πλήθος ἔσται ἐνάδων· εἰ δ'
 ἐκεκίνην μόνην τὴν πρώτην, ἦτοι τῷ μάλιστα ὄντι
 συνοῦσαν ἢ τῷ μάλιστα ἐνὶ πάντῃ. ἀλλ' εἰ μὲν τῷ
 μάλιστα ὄντι, ὁμωνύμως ἂν αἱ ἄλλαι ἐνάδες καὶ οὐ
 10 συνταχθήσονται τῇ πρώτῃ, ἢ ὁ ἀριθμὸς ἐξ ἀνομοίων
 μονάδων καὶ διαφοραὶ τῶν μονάδων καθ' ὅσον μονά-
 δες· εἰ δὲ τῷ μάλιστα ἐνὶ, τί ἂν δέοιτο τὸ μάλιστα
 ἐν, ἵνα ἐν ἢ, τῆς μονάδος ταύτης; εἰ δὴ ταῦτα
 ἀδύνατα, ἀνάγκη ἐν εἶναι οὐκ ἄλλο τι ὄν ἢ ἐν
 15 ψιλόν, ἀπηρημωμένον τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ πρὸ τοῦ
 ἑκαστον ἐν λεχθῆναι καὶ νοηθῆναι. εἰ οὖν τὸ ἐν
 ἄνευ τοῦ πράγματος τοῦ λεγομένου ἐν κακέῃ ἔσται,
 διὰ τί οὐ καὶ ἄλλο ἐν ὑποστήσεται; καὶ χωρὶς μὲν p. 682
 ἑκαστον πολλαὶ μονάδες, ἃ καὶ πολλὰ ἐν· εἰ δ'
 20 ἐφεξῆς οἶον γεννῶν ἢ φύσις, μᾶλλον δὲ γεννήσασα
 εἴη οὐ σταῖσα καθ' ἐν ὧν ἐγέννα, οἶον συνεχῇ ἔνα
 ποιοῦσα, περιγράψασα μὲν [ἂν] καὶ σταῖσα θᾶττον
 ἐν τῇ προόδῳ τοὺς ἐλάττους ἀριθμοὺς ἀπογεννή-
 σαι, εἰς πλεόν δὲ κινηθεῖσα, οὐκ ἐπ' ἄλλοις, ἀλλ'
 25 ἐν αὐταῖς ταῖς κινήσεσι, τοὺς μείζους ἀριθμοὺς
 ὑποστήσαι, καὶ οὕτω δὴ ἐκάστοις ἀριθμοῖς ἐφαρ-
 μόσαι τὰ πλήθη ἑκαστα καὶ ἑκαστον τῶν ὄντων
 εἰδυῖα, ὥς, εἰ μὴ ἐφαρμοσθεῖν ἑκαστον ἀριθμῷ
 ἐκάστῳ, ἢ οὐδ' ἂν εἴη ἢ ἄλλο τι ἂν παρεκβάν εἴη
 30 ἀνἀριθμον καὶ ἄλογον γεγεννημένον.

12. ἀλλ' εἰ καὶ τὸ ἐν καὶ τὴν μονάδα μὴ ὑπό-
 στασιν λέγοι ἔχειν· οὐδὲν γὰρ ἐν, ὃ μὴ τί ἐν·

πάθημα δέ τι τῆς ψυχῆς πρὸς ἕκαστον τῶν ὄντων,
 πρῶτον μὲν τί κωλύει, καὶ ὅταν λέγῃ ὄν, πάθημα
 λέγειν εἶναι τῆς ψυχῆς καὶ μηδὲν εἶναι ὄν; εἰ δ'
 ὅτι νύττει τοῦτο καὶ πλήττει καὶ φαντασίαν περὶ
 ὄντος ποιεῖ, νυττομένην καὶ φαντασίαν λαμβάνου- 5
 σαν τὴν ψυχὴν καὶ περὶ τὸ ἐν ὀρώμεν. ἔπειτα
 πότερα καὶ τὸ πάθημα καὶ τὸ νόημα τῆς ψυχῆς ἐν
 ἡ πληθός; ἀλλ' ὅταν λέγωμεν μὴ ἐν, ἐκ μὲν τοῦ
 πράγματος αὐτοῦ οὐκ ἔχομεν τὸ ἐν. φαμὲν γὰρ
 οὐκ εἶναι ἐν αὐτῷ τὸ ἐν· ἔχομεν ἄρα ἐν, καὶ ἔστιν 10
 ἐν ψυχῇ ἄνευ τοῦ τι ἐν. ἀλλ' ἔχομεν τὸ ἐν ἐκ
 τῶν ἔξωθεν λαβόντες τινὰ νόησιν καὶ τινα τύπον,
 οἷον ἐννόημα ἐκ τοῦ πράγματος. οἱ μὲν γὰρ τῶν
 λεγομένων παρ' αὐτοῖς ἐννοημάτων ἐν εἶδος τὸ
 τῶν ἀριθμῶν καὶ τοῦ ἐνὸς τιθέντες ὑποστάσεις ἂν 15
 τοιαύτας τιθεῖεν, εἴπερ τι τῶν τοιούτων ἐν ὑπο-
 στάσει, πρὸς οὓς περὶ αὐτῶν καιρίως ἂν λέγοιτο·
 ἀλλ' οὐκ, εἰ τοιοῦτον οἷον ὕστερον ἀπὸ τῶν πραγ-
 μάτων λέγοιεν γεγενῆσθαι ἐν ἡμῖν πάθημα ἢ νόημα,
 οἷον καὶ τὸ τοῦτο καὶ τὸ τι καὶ δὴ καὶ ὄχλον καὶ 20
 ἑορτὴν καὶ στρατὸν καὶ πληθός. καὶ γὰρ, ὥσπερ
 τὸ πληθός παρὰ τὰ πράγματα τὰ πολλὰ λεγόμενα
 οὐδὲν ἔστιν, οὐδ' ἡ ἑορτὴ παρὰ τοὺς συναχθέντας
 καὶ εὐθυμουμένους ἐπὶ ἱεροῖς, οὕτως οὐδὲ τὸ ἐν
 μόνον τι καὶ ἀπηρημαμένον τῶν ἄλλων νοοῦμεν, 25
 ὅταν λέγωμεν ἐν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶναι,
 οἷον καὶ δεξιὸν καὶ τὸ ἄνω καὶ τὰ ἀντικείμενα
 τούτοις. τί γὰρ ἂν εἴη πρὸς ὑπόστασιν ἐπὶ δεξιῷ
 ἢ ὅτι [ό] μὲν ὠδί, ὁ δ' ὠδί ἔστηκεν ἢ κἀθηται;
 καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ ἄνω ὡσαύτως, τὸ μὲν τοιαύτην 30
 θέσιν καὶ ἐν τούτῳ τοῦ παντὸς μᾶλλον, ὃ λέγομεν
 ἄνω, τὸ δὲ τὸ λεγόμενον κάτω. πρὸς δὴ τὰ τοι-

αὐτα πρῶτον μὲν ἐκεῖνο λεκτέον, ὡς ὑπόστασις
 τις τῶν εἰρημένων ἐν ἐκάστῳ τούτων, οὐ μέντοι
 ἢ αὐτὴ ἐπὶ πάντων, οὔτε αὐτῶν πρὸς ἄλληλα οὔτε
 πρὸς τὸ ἐν ἀπάντων. χωρὶς μέντοι πρὸς ἕκαστον
 5 τῶν λεχθέντων ἐπιστατέον.

13. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου γενέσθαι τὴν
 νόησιν τοῦ ἐνὸς τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ ἐν αἰσθη-
 σει ἀνθρώπου ὄντος ἢ ἄλλου ὁτιοῦν ζώου ἢ καὶ
 λίθου πῶς ἂν εἴη εὐλογον, ἄλλου μὲν ὄντος τοῦ
 10 φανέντος, ἄλλου δὲ καὶ οὐ ταύτου ὄντος τοῦ ἔν;
 οὐ γὰρ ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ἀνθρώπου τὸ ἐν ἢ δια-
 νοια κατηγορεῖ. ἔπειτα, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ καὶ
 τῶν τοιούτων οὐ μάτην κινουμένη, ἀλλ' ὁρῶσα
 θέσιν διάφορον ἔλεγε τὸ ὅδ' ἰ, οὕτωςί τι ἐνταῦθα
 15 ὁρῶσα λέγει ἐν· οὐ γὰρ δὴ κενὸν πάθημα καὶ
 ἐπὶ μηδενὶ τὸ ἐν λέγει. οὐ γὰρ διότι μόνον καὶ
 οὐκ ἄλλο· καὶ γὰρ ἐν τῷ 'καὶ οὐκ ἄλλο' ἄλλο ἐν
 λέγει· ἔπειτα τὸ ἄλλο καὶ τὸ ἕτερον ὕστερον. μὴ
 γὰρ ἐρείδασα πρὸς ἐν οὔτε ἄλλο ἐρεῖ ἢ διάνοια
 20 οὔτε ἕτερον, τό τε μόνον ὅταν λέγῃ, ἐν μόνον
 λέγει· ὥστε τὸ ἐν λέγει πρὸ τοῦ μόνον. ἔπειτα τὸ
 λέγον, πρὶν εἰπεῖν περὶ ἄλλου ἐν, ἐστὶν ἐν καὶ
 περὶ οὗ λέγει, πρὶν εἰπεῖν ἢ νοῆσαι τινα περὶ
 αὐτοῦ, ἐστὶν ἐν. ἢ γὰρ ἐν ἢ πλείω ἐνὸς καὶ πολλὰ·
 25 καὶ εἰ πολλὰ, ἀνάγκη προυπάρχειν ἐν. ἐπεὶ καὶ
 ὅταν πληθος λέγῃ, πλείω ἐνὸς λέγει, καὶ [ὅταν]
 στρατόν, πολλοὺς ὠπλισμένους καὶ εἰς ἐν συντε-
 ταγμένους νοεῖ· καὶ πληθος ὃν οὐκ ἔα πληθος
 εἶναι ἢ διάνοια, δηλὸν πού καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ ἢ
 30 διδοῦσα τὸ ἐν, ὃ μὴ ἔχει τὸ πληθος, ἢ ὀξέως τὸ
 ἐν τὸ ἐκ τῆς τάξεως ἰδοῦσα τὴν τοῦ πολλοῦ φύσιν
 συνήγαγεν εἰς ἐν· οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐνταῦθα τὸ ἐν

p. 684 ψεύδεται, ὥσπερ καὶ ἐπὶ οἰκίας τὸ ἐκ πολλῶν
 λίθων ἔν, μᾶλλον μέντοι τὸ ἐν ἐπὶ οἰκίας. εἰ οὖν
 μᾶλλον ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ μὴ
 μεριστοῦ, δῆλον ὅτι ὄντος τινὸς φύσεως τοῦ ἐνὸς
 καὶ ὑφεστώσεως. οὐ γὰρ οἶόν τε ἐν τοῖς μὴ οὖσι 5
 τὸ μᾶλλον εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ τὴν οὐσίαν κατηγο-
 ροῦντες καθ' ἑκάστου τῶν αἰσθητῶν, κατηγοροῦν-
 τες δὲ καὶ κατὰ τῶν νοητῶν, κυριώτερον κατὰ
 τῶν νοητῶν τὴν κατηγορίαν ποιούμεθα ἐν τοῖς
 οὖσι τὸ μᾶλλον καὶ κυριώτερον τιθέντες, καὶ τὸ 10
 ὃν μᾶλλον ἐν οὐσίᾳ καὶ αἰσθητῇ ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις
 γένεσιν, οὕτω καὶ τὸ ἐν μᾶλλον καὶ κυριώτερον
 ἐν τε τοῖς αἰσθητοῖς αὐτοῖς διάφορον κατὰ τὸ μᾶλ-
 λον καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ὁρῶντας εἶναι κατὰ πάν-
 τας τοὺς τρόπους, εἰς ἀναφορὰν μέντοι ἐνὸς εἶναι 15
 φατέον. ὥσπερ δὲ ἡ οὐσία καὶ τὸ εἶναι νοητὸν
 καὶ οὐκ αἰσθητὸν ἔστι, καὶ μετέχῃ τὸ αἰσθητὸν
 αὐτῶν, οὕτω καὶ τὸ ἐν περὶ αἰσθητὸν μὲν ἂν κατὰ
 μετοχὴν θεωροῖτο, νοητὸν μέντοι καὶ νοητῶς ἢ
 διάνοια αὐτὸ λαμβάνει· ὥστε ἀπ' ἄλλου ἄλλο νοεῖ, 20
 ὃ οὐχ ὁρᾷ· προήδει ἄρα. εἰ δὲ προήδει, ὃν τόδε
 τι ταῦτόν τῳ ὄν, καὶ ὅταν τι ἔν, ἐν αὐτῷ λέγει·
 ὥσπερ ὅταν τινὲς δύο καὶ ὅταν τινὰς πολλούς. εἰ
 τοίνυν μήτε τι νοῆσαι [μήτε εἰπεῖν] ἔστιν ἄνευ
 τοῦ ἐν ἢ τοῦ δύο ἢ τινος ἀριθμοῦ, πῶς οἶόν τε 25
 ἄνευ οὐ οὐχ οἶόν τε τι νοῆσαι ἢ εἰπεῖν μὴ εἶναι;
 οὐ γὰρ μὴ ὄντος μηδ' ὅτι οὖν δύναται νοῆσαι ἢ
 εἰπεῖν λέγειν μὴ εἶναι ἀδύνατον· ἀλλ' οὐ χρειὰ
 πανταχοῦ πρὸς παντὸς νοήματος ἢ λόγου γένεσιν
 προυπάρχειν δεῖ καὶ λόγου καὶ νοήσεως· οὕτω γὰρ 30
 ἂν πρὸς τὴν τούτων γένεσιν παραλαμβάνοιτο. εἰ
 δὲ καὶ εἰς οὐσίας ἐκάστης ὑπόστασιν — οὐδὲν γὰρ

ὄν, ὃ μὴ ἔν — καὶ πρὸ οὐσίας ἄν εἴη καὶ γεννῶν
 τὴν οὐσίαν. διὸ καὶ ἔν ὄν, ἀλλ' οὐκ ὄν, εἴτα ἔν·
 ἐν μὲν γὰρ τῷ ὄν καὶ ἔν πολλὰ ἄν εἴη, ἐν δὲ τῷ
 ἔν οὐκ ἐνι τὸ ὄν, εἰ μὴ καὶ ποιήσκειν αὐτὸ προσ-
 5 νεῦσαν αὐτοῦ τῇ γενέσει. καὶ τὸ τοῦτο δὲ οὐ
 κενόν· ὑπόστασιν γὰρ δεικνυμένην λέγει ἀντὶ τοῦ
 ὀνόματος αὐτοῦ· καὶ παρουσίαν τινά, οὐσίαν ἢ
 ἄλλο τι τῶν ὄντων· ὥστε τὸ τοῦτο σημαίνει ἄν
 οὐ κενόν τι οὐδ' ἐστὶ πάθημα τῆς διανοίας ἐπὶ
 10 μηδενὶ ὄντι, ἀλλ' ἐστὶ πρᾶγμα ὑποκείμενον, ὥσπερ
 εἰ καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ τινος ὄνομα λέγοι.

14. πρὸς δὲ τὰ κατὰ τὸ πρὸς τι λεχθέντα ἄν p. 685
 τις εὐλόγως λέγοι, ὥς οὐκ ἐστὶ τὸ ἐν τοιοῦτον
 οἶον ἄλλου παθόντος αὐτὸ μηδὲν παθὼν ἀπολωλε-
 15 κέναι τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἀλλὰ δεῖ, εἰ μέλλοι ἐκ
 τοῦ ἐν ἐκβῆναι, πεπονθέναι τὴν τοῦ ἐνὸς στέρησιν
 εἰς δύο ἢ πλείω διαιρεθέν. εἰ οὖν ὁ αὐτὸς ὄγκος
 διαιρεθεὶς δύο γίνεται οὐκ ἀπολόμενος ὥς ὄγκος,
 δηλόν, ὅτι παρὰ τὸ ὑποκείμενον ἦν ἐν αὐτῷ προσδόν
 20 τὸ ἐν, ὃ ἀπέβαλε τῆς διαιρέσεως αὐτὸ φθειράσης.
 ὃ δὴ ὅτε μὲν τῷ αὐτῷ πάρεστιν, ὅτε δὲ ἀπογίνε-
 ται, πῶς οὐκ ἐν τοῖς οὖσι τάξομεν, ὅπου ἄν ἦ;
 καὶ συμβεβηκέναι μὲν τούτοις, καθ' αὐτὸ δὲ εἶναι,
 ἐν τε τοῖς αἰσθητοῖς ὅταν φαίνεται ἐν τε τοῖς νοη-
 25 τοῖς, τοῖς μὲν ὑστέροις συμβεβηκός, ἐφ' ἑαυτοῦ δὲ ἐν
 τοῖς νοητοῖς, τῷ πρώτῳ, ὅταν ἔν, εἴτα ὄν. εἰ δὲ
 τις λέγοι, ὥς καὶ τὸ ἐν μηδὲν παθὼν προσελθόντος
 ἄλλου αὐτῷ οὐκέτι ἔν, ἀλλὰ δύο ἔσται, οὐκ ὁρθῶς
 ἐρεῖ. οὐ γὰρ τὸ ἐν ἐγένετο δύο, οὔτε ᾧ προσε-
 30 τέθη οὔτε τὸ προστεθέν, ἀλλ' ἐκάτερον μένει ἐν,
 ὥσπερ ἦν· τὰ δὲ δύο κατηγορεῖται κατ' ἀμφοῖν,
 χωρὶς δὲ τὸ ἐν καθ' ἐκατέρου μένοντος. οὐκ οὖν

τὰ δύο φύσει ἐν σχέσει καὶ ἡ δυνάς· ἀλλ' εἰ μὲν
 κατὰ τὴν σύνοδον καὶ τὸ συνόδῳ εἶναι ταῦτον τῷ
 δύο ποιεῖν, τάχ' ἂν ἦν ἡ τοιαύτη σχέσις τὰ δύο
 καὶ ἡ δυνάς· νῦν δὲ καὶ ἐν τῷ ἐναντίῳ πάθει
 θεωρεῖται πάλιν αὖ δυνάς· σχισθέντος· γὰρ ἐνός 5
 τινος γίνεται δύο. οὐ τοίνυν οὔτε σύνοδος οὔτε
 σχέσις τὰ δύο, ἔν' ἂν ἦν σχέσις. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος
 καὶ ἐπὶ παντὸς ἀριθμοῦ. ὅταν γὰρ σχέσις ἢ ἡ
 γεννωσά τι, ἀδύνατον τὴν ἐναντίαν τὸ αὐτὸ γεν-
 νᾶν, ὥς τοῦτο εἶναι τὸ πρᾶγμα τὴν σχέσιν. τί οὖν 10
 τὸ κύριον αἷτιον; ἐν μὲν εἶναι τοῦ ἐν παρουσία,
 δύο δέ, δυνάδος, ὥσπερ καὶ λευκὸν λευκοῦ καὶ κα-
 λὸν καλοῦ καὶ δικαίου δίκαιον· ἢ οὐδὲ ταῦτα θετέον
 εἶναι, ἀλλὰ σχέσεις καὶ ἐν τούτοις αἰτιατέον, ὥς
 δίκαιον μὲν διὰ τὴν πρὸς τάδε τοιάνδε σχέσιν, 15
 καλὸν δέ, ὅτι οὕτω διατιθέμεθα οὐδενὸς ὄντος ἐν
 αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ οἷον διαθεῖναι ἡμᾶς οὐδ'
 ἤκοντος ἐπακτοῦ τῷ καλῷ φαινομένῳ. ὅταν τοίνυν
 p. 686 ἰδῇς τι ἐν ᾧ λέγεις, πάντως δήπου ἐστὶ καὶ μέγα
 καὶ καλὸν καὶ μυρία ἂν εἴη εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ. ὥς 20
 οὖν τὸ μέγα καὶ μέγεθός ἐστιν ἐν αὐτῷ καὶ γλυκὺ
 καὶ πικρὸν καὶ ἄλλαι ποιότητες, διὰ τί οὐχὶ καὶ
 τὸ ἔν; οὐ γὰρ δὴ ποιότης μὲν ἔσται πᾶσα ἡτισοῦν,
 ποσότης δ' ἐν τοῖς οὖσιν οὐκ ἔσται, οὐδὲ ποσότης
 μὲν τὸ συνεχές, τὸ δὲ διωρισμένον οὐκ ἔσται, καί- 25
 τοι μέτρῳ τὸ συνεχές χρῆται τῷ διωρισμένῳ. ὥς
 οὖν μέγα μεγέθους παρουσία, οὕτω καὶ ἐν ἐνός
 καὶ δύο δυνάδος καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως. τὸ δὲ ζη-
 τεῖν πῶς μεταλαμβάνει κοινὸν πρὸς πάντων τῶν
 εἰδῶν τὴν ζητουμένην μετάληψιν· φατέον δ' ἐν 30
 μὲν τοῖς διηρημένοις ἄλλως θεωρεῖσθαι τὴν δεκάδα
 ἐνοῦσαν, ἐν δὲ τοῖς συνεχέσιν ἄλλως, ἐν δὲ ταῖς

πολλαῖς εἰς ἓν τοσαύταις δυνάμεσιν ἄλλως· καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ἤδη ἀναβεβηκέναι, ἐτι δὲ ἐκεῖ μηκέτι ἐν ἄλλοις θεωρουμένους, ἀλλ' αὐτοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ὄντας τοὺς ἀληθεστάτους ἀριθμοὺς εἶναι, αὐτοδε-
5 κάδα, οὐ δεκάδα τινῶν νοητῶν.

15. πάλιν γὰρ ἐξ ἀρχῆς τούτων ἤδη λεχθέντων λέγωμεν τὸ μὲν ξύμπαν ὃν τὸ ἀληθινὸν ἐκεῖνο καὶ ὃν εἶναι καὶ νοῦν καὶ ζῶον τέλειον εἶναι, ὁμοῦ δὲ πάντα ζῶα εἶναι, οὐ δὴ τὸ ἐν ἐνί, ὥς ἦν αὐτῷ
10 δυνατόν, μεμίμηται· καὶ τόδε τὸ ζῶον τὸ πᾶν· ἐφυγε γὰρ ἡ τοῦ αἰσθητοῦ φύσις τὸ ἐκεῖ ἔν, εἶπερ καὶ ἔμελλεν αἰσθητὸν εἶναι. ἀριθμὸν δὲ δεῖ αὐτὸ εἶναι σύμπαντα· εἰ γὰρ μὴ τέλειος εἴη, ἐλλείποι ἂν ἀριθμῷ τι· καὶ εἰ μὴ πᾶς ἀριθμὸς ζώων ἐν
15 αὐτῷ εἴη, παντελὲς ζῶον οὐκ ἂν εἴη. ἔστιν οὖν ὁ ἀριθμὸς πρὸ ζώου παντὸς καὶ τοῦ παντελοῦς ζώου. ὁ μὲν δὲ ἄνθρωπος ἐν τῷ νοητῷ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, καθ' ὃ ἔστι· καὶ ἡ ζῶον παντελὲς ἐστὶν ἐκεῖνο· καὶ γὰρ καὶ ὁ ἐνταῦθα ἄνθρωπος, ἡ ζῶον
20 τὸ πᾶν, μέρος αὐτοῦ· καὶ ἕκαστον, ἡ ζῶον, ἐκεῖ ἐν ζῷῳ ἐστίν. ἐν δὲ τῷ νῷ, καθ' ὅσον νοῦς, ὥς μὲν μέρη οἱ νοῖ πάντες καθ' ἕκαστον· ἀριθμὸς δὲ καὶ τούτων. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐν νῷ ἀριθμὸς πρώ-
τως· ὥς δὲ ἐν νῷ, ὅσα νοῦ ἐνεργεῖαι, καὶ ὥς νοῦ
25 δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταὶ p. 687 καὶ ἐπιστήμη καὶ ὅσα νοῦς ἔχων νοῦς ἐστὶν ὄντως· πῶς οὖν οὐκ ἐν ἄλλῳ ἢ ἐπιστήμῃ; ἢ ὅτι ἐστὶ ταύ-
τον καὶ ὁμοῦ ὁ ἐπιστήμων, τὸ ἐπιστητόν, ἡ ἐπι-
στήμη, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως. διὸ καὶ πρώτως
30 ἕκαστον καὶ οὐ συμβεβηκὸς ἢ δικαιοσύνη, ψυχῇ δέ, καθ' ὅσον ψυχῇ, συμβεβηκός· δυνάμει γὰρ μᾶλλον ταῦτα, ἐνεργείᾳ δέ, ὅταν πρὸς νοῦν καὶ

συνῆ. μετὰ δὲ τοῦτο ἤδη τὸ ὄν καὶ ἐν τούτῳ ὁ
 ἀριθμός, μεθ' οὗ τὰ ὄντα γεννᾷ κινούμενον κατ'
 ἀριθμόν, προστησάμενον τοὺς ἀριθμούς τῆς ὑπο-
 στάσεως αὐτῶν, ὥσπερ καὶ αὐτοῦ τὸ ἐν συνάπτου
 αὐτὸ τὸ ὄν πρὸς τὸ πρῶτον, οἱ δ' ἀριθμοὶ οὐκέτι 5
 τὰ ἄλλα πρὸς τὸ πρῶτον· ἀρκεῖ γὰρ τὸ ὄν συνημ-
 μένον· τὸ δὲ ὄν γενόμενον ἀριθμὸς συνάπτει τὰ
 ὄντα πρὸς αὐτό· σχίζεται γὰρ οὐ καθ' ὃ ἐν, ἀλλὰ
 μένει τὸ ἐν αὐτοῦ· σχιζόμενον δὲ κατὰ τὴν αὐτοῦ
 φύσιν εἰς ὅσα ἠθέλησεν, εἶδεν εἰς ὅσα καὶ τὸν 10
 ἀριθμὸν ἐγέννησεν ἐν αὐτῷ ἅρα ὄντα· ταῖς γὰρ
 δυνάμεσι τοῦ ἀριθμοῦ ἐσχίσθη καὶ τοσαῦτα ἐγέν-
 νησεν, ὅσα ἦν ὁ ἀριθμός. ἀρχὴ οὖν καὶ πηγὴ ὑποστά-
 σεως τοῖς οὖσιν ὁ ἀριθμὸς ὁ πρῶτος καὶ ἀληθής. διὸ
 καὶ ἐνταῦθα μετ' ἀριθμῶν ἢ γένεσις ἐκάστοις, καὶ 15
 ἄλλον ἀριθμὸν λάβητι, ἢ ἄλλο γεννᾷ ἢ γίνεται
 οὐδέν. καὶ οὗτοι μὲν πρῶτοι ἀριθμοί, ὥς ἀριθ-
 μητοί· οἱ δ' ἐν τοῖς ἄλλοις ἤδη ἀμφοτέρω ἐχουσιν·
 ἢ μὲν παρὰ τούτων, ἀριθμητοί, ἢ δὲ κατὰ τούτους,
 τὰ ἄλλα μετροῦσιν ἀριθμοῦντες καὶ τοὺς ἀριθμούς 20
 καὶ τὰ ἀριθμητά. τίνι γὰρ δέκα ἂν λέγοιεν ἢ τοῖς
 παρ' αὐτοῖς ἀριθμοῖς;

16. τούτους δὴ, οὓς φάμεν πρῶτους ἀριθμούς
 καὶ ἀληθεῖς, ποῦ ἂν, τις ἂν φαίη, θείητε καὶ εἰς τί
 γένος τῶν ὄντων; ἐν μὲν γὰρ τῷ ποσῷ δοκοῦσιν εἶναι 25
 παρὰ πᾶσι καὶ δὴ καὶ ποσοῦ μνήμην ἐν τῷ πρόσθεν
 ἐποιεῖσθε ἀξιοῦντες ὁμοίως τῷ συνεχεῖ καὶ τὸ διωρι-
 σμένον ἐν τοῖς οὖσι τιθέναι. πάλιν τε αὖ λέγετε, ὥς
 πρῶτων ὄντων οὗτοί εἰσιν οἱ ἀριθμοί· ἄλλους τε αὖ
 ἀριθμούς παρ' ἐκείνους εἶναι λέγετε ἀριθμοῦντας. πῶς 30
 οὖν ταῦτα διατάττεσθε, λέγετε ἡμῖν· ἔχει γὰρ πολλὴν
 ἀπορίαν· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐν τὸ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς πότερα

ποσόν τι ἢ πολλάκις μὲν τὸ ἐν ποσόν, αὐτὸ δὲ
 μόνον ἀρχὴ ποσοῦ καὶ οὐ ποσόν; καὶ πόττερα ἀρχὴ p.888
 οὐσα συγγενὲς ἢ ἄλλο τι; ταῦτα ἡμῖν πάντα δί-
 καιοι διασαφεῖν ἔσται. λεκτέον οὖν ἀρξαμένοις ἐν-
 5 τεῦθεν περὶ τούτων, ὥς ὅταν μὲν — πρῶτον δ'
 ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν ποιητέον τὸν λόγον· ὅταν τοί-
 νυν ἄλλον μετ' ἄλλον λαβὼν εἴπῃς δύο, οἷον κύνα
 καὶ ἄνθρωπον ἢ καὶ ἀνθρώπους δύο ἢ πλείους,
 δέκα εἰπὼν καὶ ἀνθρώπων δεκάδα, ὁ ἀριθμὸς οὐ-
 10 τος οὐκ οὐσία οὐδ' ὥς ἐν αἰσθητοῖς, ἀλλὰ καθα-
 ρῶς ποσόν· καὶ μερίζων καθ' ἓνα καὶ τῆς δεκάδος
 ταύτης ποιῶν μέρη τὰ ἓνα ἀρχὴν ποιεῖς καὶ τίθε-
 σαι ποσοῦ· εἰς γὰρ τῶν δέκα οὐχ ἐν καθ' αὐτό.
 ὅταν δὲ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ λέγῃς
 15 ἀριθμὸν τινα, οἷον δυάδα, ξῶον καὶ λογικόν, οὐχ
 εἰς ἐτι ὁ τρόπος ἐνταῦθα, ἀλλ' ἢ μὲν διεξοδεύεις
 καὶ ἀριθμεῖς, ποσόν τι ποιεῖς, ἢ δὲ τὰ ὑποκείμενά
 ἔστι δύο καὶ ἐκάτερον ἐν, εἰ τὸ ἐν ἐκάτερον συμ-
 πληροῦν τὴν οὐσίαν καὶ ἡ ἐνότης ἐν ἐκατέρῳ,
 20 ἀριθμὸν ἄλλον καὶ οὐσιώδη λέγεις· καὶ ἡ δυὰς
 αὕτη οὐχ ὕστερον οὐδὲ ὅσον λέγει μόνον ἐξωθεν
 τοῦ πράγματος, ἀλλὰ τὸ ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ συνέχον
 τὴν τοῦ πράγματος φύσιν· οὐ γὰρ ποιεῖς ἀριθμὸν
 σὺ ἐνταῦθα ἐν διεξόδῳ ἐπιὼν πράγματα καθ' αὐτὰ
 25 ὄντα οὐδὲ συννιστάμενα ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι. τί γὰρ
 ἂν γένοιτο εἰς οὐσίαν ἄλλῳ ἀνθρώπῳ μετ' ἄλλου
 ἀριθμουμένῳ; οὐδὲ γὰρ τις ἐνὰς, ὥσπερ ἐν χορῷ,
 ἀλλ' ἡ δεκάς αὕτη τῶν ἀνθρώπων ἐν σοὶ τῷ ἀριθ-
 μουῦντι τὴν ὑπόστασιν ἂν ἔχοι, ἐν δὲ τοῖς δέκα
 30 οὓς ἀριθμεῖς μὴ συντεταγμένοις εἰς ἐν οὐδὲ δεκάς
 ἂν λέγοιτο, ἀλλὰ δέκα σὺ ποιεῖς ἀριθμῶν καὶ πο-
 σῶν τοῦτο τὸ δέκα· ἐν δὲ τῷ χορῷ καὶ ἔστι τι

ἔξω καὶ ἐν τῷ στρατῷ. πῶς δ' ἐν σοί; ἢ ὁ μὲν
 πρὸ τοῦ ἀριθμεῖν ἐγκείμενος ἄλλως· ὁ δ' ἐκ τοῦ
 φανῆναι ἔξωθεν πρὸς τὸν ἐν σοὶ ἐνεργεῖα ἢ ἐκεί-
 νων ἢ κατ' ἐκείνους, ἀριθμοῦντος ἅμα καὶ ἀριθ-
 μὸν γεννῶντος καὶ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ ὑπόστασιν ποι- 5
 οῦντος ποσοῦ, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ βαδίζειν ὑπόστασιν
 τινος κινήσεως. πῶς οὖν ἄλλως ὁ ἐν ἡμῖν; ἢ ὁ
 τῆς οὐσίας ἡμῶν· μετέχουσά, φησιν, ἀριθμοῦ καὶ
 ἁρμονίας καὶ ἀριθμὸς αὐτὴ καὶ ἁρμονία· οὔτε γὰρ
 σῶμά, φησί τις, οὔτε μέγεθος· ἀριθμὸς ἄρα ἢ 10
 ψυχῇ, εἶπερ οὐσία. ὁ μὲν δὴ τοῦ σώματος ἀριθ-
 μὸς οὐσία, ὡς σῶμα, ὁ δὲ τῆς ψυχῆς οὐσίαι, ὡς
 ψυχαί. καὶ δὴ ὅλως ἐπὶ τῶν νοητῶν, εἴ ἔστι τὸ
 ἐκεῖ ζῶον αὐτὸ πλείω, οἶον τριάς, αὕτη ἡ τριάς
 οὐσιώδης ἢ ἐν τῷ ζῶῳ. ἢ δὲ τριάς ἢ μήπω ζῶον, 15
 ἀλλ' ὅλως τριάς ἐν τῷ ὄντι, ἀρχὴ οὐσίας. εἰ δ'
 ἀριθμοῖς ζῶον καὶ καλόν, ἐκάτερον μὲν ἓν, σὺ δὲ
 γεννᾷς ἀριθμὸν ἐν σοὶ καὶ ἐνεργεῖς ποσὸν καὶ
 δυάδα. εἰ μέντοι ἀρετὴν τέτταρα λέγοις, καὶ τετράς
 p. 689 ἐστὶ τις, οἶον τὰ μέρη αὐτῆς εἰς ἓν, καὶ ἐνάδα 20
 τετράδα, οἶον τὸ ὑποκείμενον, καὶ σὺ τετράδα
 ἐφαρμότεις τὴν ἐν σοί.

17. ὁ δὲ λεγόμενος ἄπειρος ἀριθμὸς πῶς; πέρας
 γὰρ οὗτοι αὐτῷ διδόασιν οἱ λόγοι. ἢ καὶ ὀρθῶς,
 εἶπερ ἔσται ἀριθμὸς· τὸ γὰρ ἄπειρον μάχεται τῷ 25
 ἀριθμῷ. διὰ τί οὖν λέγομεν 'ἄπειρος ὁ ἀριθμὸς';
 ἄρ' οὖν ὥσπερ ἄπειρον λέγομεν γραμμὴν — λέγο-
 μεν δὲ γραμμὴν ἄπειρον, οὐχ ὅτι ἔστι τις τοιαύτη,
 ἀλλ' ὅτι ἔξεστιν ἐπὶ τῇ μεγίστῃ, οἶον τοῦ παντός,
 ἐπινοῆσαι μεῖζω — οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ; 30
 γνωσθέντος γὰρ ὅσος ἐστὶν ἔστιν αὐτὸν διπλα-
 σίονα ποιῆσαι τῇ διανοίᾳ οὐκ ἐκείνῳ συνάψαντα·

- το γὰρ ἐν σοὶ μόνῳ νόημα καὶ φάντασμα πῶς ἂν τοῖς οὖσι προσάψαις; ἢ φήσομεν ἄπειρον ἐν τοῖς νοητοῖς εἶναι γραμμὴν· ποσὴ γὰρ ἂν εἴη ἢ ἐκεῖ γραμμή. ἀλλ' εἰ μὴ ποσὴ τις, ἐν ἀριθμῷ ἄπειρος ἂν εἴη.
- 5 ἢ τὸ ἄπειρον ἄλλον τρόπον, οὐχ ὥς ἀδιεξίτητον· ἀλλὰ πῶς ἄπειρος; ἢ ἐν τῷ λόγῳ τῆς αὐτογραμμῆς οὐκ ἐνὶ προσνοούμενον πέρας. τί οὖν ἐκεῖ γραμμὴ καὶ ποῦ; ὕστερον μὲν γὰρ ἀριθμοῦ· ἐνορεᾶται γὰρ ἐν αὐτῇ τὸ ἔν· καὶ γὰρ ἀφ' ἐνὸς καὶ
- 10 πρὸς μίαν διάστασιν· ποσὸν δὲ τὸ τῆς διαστάσεως μέτρον οὐκ ἔχει· ἀλλὰ ποῦ τοῦτο; ἄρα μόνον ἐν νοήσει οἶον ὀριστικῇ; ἢ καὶ πρᾶγμα, νοερὸν μέντοι. πάντα γὰρ οὕτως, ὥς καὶ νοερὰ καὶ πως τὸ πρᾶγμα· καὶ δὴ καὶ περὶ ἐπιπέδου καὶ στερεοῦ καὶ πάντων
- 15 τῶν σχημάτων ποῦ καὶ ὅπως· οὐ γὰρ δὴ ἡμεῖς τὰ σχήματα ἐπινοοῦμεν. μαρτυρεῖ δὲ τό τε τοῦ παντός σχῆμα πρὸ ἡμῶν καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα φυσικὰ σχήματα ἐν τοῖς φύσει οὖσιν, ἃ δὴ ἀνάγκη πρὸ τῶν σωμάτων εἶναι ἀσχημάτιστα ἐκεῖ καὶ πρῶτα
- 20 σχήματα. οὐ γὰρ μορφαὶ ἐν ἄλλοις, ἀλλὰ αὐτὰ αὐτῶν ὄντα οὐκ ἐδεῖτο ἐκταθῆναι· τὰ γὰρ ἐκταθέντα ἄλλων. πάντοτε οὖν σχῆμα ἐν τῷ ὄντι, διεκρίθη δὲ ἥτοι ἐν τῷ ζῳῷ ἢ πρὸ τοῦ ζῳου. λέγω δὲ p. 690 διεκρίθη, οὐχ ὅτι ἐμεγεθύνθη, ἀλλ' ὅτι ἕκαστον
- 25 ἐμερίσθη πρὸς ἕκαστον, ὥς τὸ ζῷον, καὶ τοῖς σώμασιν ἐδόθη τοῖς ἐκεῖ, οἶον πυρὶ, εἰ βούλει, τῷ ἐκεῖ ἢ ἐκεῖ πυραμῖς. διὸ καὶ τοῦτο μιμεῖσθαι θέλει μὴ δυνάμενον ὕλης αἰτία καὶ τὰ ἄλλα ἀνὰ λόγον, ὥς λέγεται περὶ τῶν τῆδε. ἀλλ' οὖν ἐν τῷ ζῳῷ
- 30 καθ' ὃ ζῷον; ἢ ἐν τῷ νῷ πρότερον. ἔστι μὲν γὰρ ἐν τῷ ζῳῷ· εἰ μὲν οὖν τὸ ζῷον περιεκτικὸν ἦν τοῦ νοῦ, ἐν τῷ ζῳῷ πρώτως, εἰ δὲ νοῦς κατὰ τὴν

τάξιν [πρότερον], πρότερον ἐν νῶ. ἀλλ' εἰ ἐν τῷ
 ζῳῷ τῷ παντελεῖ καὶ ψυχῇ, πρότερον νοῦς. ἀλλὰ
 'νοῦς' φησιν 'ὅσα ὁρᾷ ἐν τῷ παντελεῖ ζῳῷ'. εἰ
 οὖν ὁρᾷ, ὕστερος. ἢ δυνατὸν τὸ ὁρᾷ οὕτως εἰρη-
 σθαι, ὥς ἐν τῇ ὁράσει τῆς ὑποστάσεως γινομένης 5
 οὐ γὰρ ἄλλος, ἀλλὰ πάντα ἐν, καὶ ἡ νόησις δὲ
 ψιλὴν ἔχει σφαῖραν, τὸ δὲ ζῷον ζῶον σφαῖραν.

18. ἀλλὰ γὰρ ὁ ἀριθμὸς ἐκεῖ ὠρισταί· ἡμεῖς
 δ' ἐπινοήσομεν πλείονα τοῦ προτεθέντος, καὶ τὸ
 ἄπειρον οὕτως ἀριθμούντων. ἐκεῖ δὲ ἐπινοῆσαι 10
 πλεόν οὐκ ἔστι τοῦ ἐπινοηθέντος· ἤδη γὰρ ἔστιν·
 οὐδ' ἐλήφθη τις οὐδὲ ληφθήσεται, ἵνα τις καὶ
 προστεθῇ αὐτῷ. εἴη δὲ ἂν καὶ ἄπειρος, ὅτι οὐκ
 ἔστι μεμετρούμενος· ὑπὸ τίνας γάρ; ἀλλ' ὅς ἐστι,
 πᾶς ἔστιν ἐν ὧν καὶ ὁμοῦ καὶ ὅλος δὴ καὶ οὐ 15
 περιλειπημένος πέρατί τι, ἀλλ' ἐαυτῷ ὧν ὅς ἐστι·
 τῶν γὰρ ὄντων ὅλως οὐδὲν ἐν πέρατι, ἀλλ' ἔστι
 τὸ πεπερασμένον καὶ μεμετρούμενον τὸ εἰς ἀπειρίαν
 κωλυθὲν δραμεῖν καὶ μέτρον δεόμενον· ἐκείνα δὲ
 πάντα μέτρα, ὅθεν καὶ καλὰ πάντα. καὶ γάρ, ἢ 20
 ζῷον, καλόν, ἀρίστην τὴν ζωὴν ἔχον, οὐδεμιᾶ ζωῇ
 ἐλλείπον, οὐδ' αὖ πρὸς θάνατον συμμιγῇ ἔχον τὴν
 ζωὴν· οὐδὲν γὰρ θνητὸν οὐδ' ἀποθνήσκον· οὐδ'
 αὖ ἀμενηνὴ ἡ ζωὴ τοῦ ζῳοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ πρώτη
 καὶ ἐναργεστάτη καὶ τὸ τρανὸν ἔχουσα τοῦ ζῆν, 25
 ὥσπερ τὸ πρῶτον φῶς, ἀφ' οὗ καὶ αἱ ψυχαὶ ζῶσι
 τε ἐκεῖ καὶ αἱ δεῦρο ἰοῦσαι κομίζονται. οἶδε δὲ
 καὶ ὅτου χάριν ζῆ καὶ πρὸς ὃ ζῆ, ἀφ' οὗ καὶ ζῆ·
 p. 691 ἐξ οὗ γὰρ καὶ εἰς ὃ ζῆ. ἡ δὲ πάντων φρόνησις
 καὶ ὁ πᾶς νοῦς ἐπὼν καὶ συνῶν καὶ ὁμοῦ ὧν ἀγα- 30
 θώτερον αὐτὸ ἐπιχρώσας καὶ συγκερασάμενος φρό-
 νησιν σεμνότερον αὐτοῦ τὸ κάλλος παρέχεται· ἐπεὶ

- καὶ ἐνταῦθα φρόνιμος ζωὴ τὸ σεμνὸν καὶ τὸ καλὸν
κατὰ ἀληθειάν ἐστι, καίτοι ἀμυδρῶς ὁράται· ἐκεῖ
δὲ καθαρῶς ὁράται. δίδωσι γὰρ τῷ ὁρῶντι ὄρασιν
καὶ δύναμιν εἰς τὸ μᾶλλον ζῆν καὶ μᾶλλον εὐτόνως
5 ζῶντα ὁρᾶν καὶ γενέσθαι ὃ ὁρᾷ. ἐνταῦθα μὲν γὰρ
ἢ ποσβολὴ καὶ πρὸς ἄψυχα ἢ πολλή, καὶ ὅταν πρὸς
ζῶα, τὸ μὴ ζῶν αὐτῶν προβέβληται, καὶ ἢ ἐνδον ζωὴ
μέμικται. ἐκεῖ δὲ ζῶα πάντα καὶ ὅλα ζῶντα καὶ
καθαρά, καὶ ὡς οὐ ζῶόν τι λάβῃς, ἐξέλαμψεν αὐ-
10 τοῦ εὐθέως καὶ αὐτὸ τὴν ζωὴν· τὴν δὲ οὐσίαν ἐν
αὐτοῖς διαβάσαν, ἀκίνητον εἰς μεταβολὴν παρέχου-
σαν αὐτοῖς τὴν ζωὴν καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἐν
αὐτοῖς σοφίαν καὶ ἐπιστήμην θεασάμενος τὴν κάτω
φύσιν ἄπασαν γελάσει τῆς εἰς οὐσίαν προσποιήσεως.
- 15 παρὰ γὰρ ταύτης μένει μὲν ζωὴ, μένει δὲ νοῦς,
ἔστηκε δὲ ἐν αἰῶνι τὰ ὄντα· ἐξίστησι δὲ οὐδὲν
οὐδέ τι τρέπει οὐδὲ παρακινεῖ αὐτό· οὐδὲ γὰρ
ἔστι τι ὃν μετ' αὐτό, ὃ ἐφάπεται αὐτοῦ· εἰ δέ τι
ἦν, ὑπὸ τούτου ἂν ἦν· καὶ εἰ ἐναντίον τι ἦν,
20 ἀπαθὲς ἂν ἦν τοῦτο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐναντίου. ὃν
δὲ αὐτὸ οὐκ ἂν τοῦτο ἐποίησεν ὃν, ἀλλ' ἕτερον
πρὸ αὐτοῦ κοινὸν καὶ ἦν ἐκεῖνο τὸ ὄν· ὥστε ταύτη
Παρμενίδης ὀρθῶς ἐν εἰπὼν τὸ ὄν· καὶ οὐ δι'
ἐρημίαν ἄλλου ἀπαθὲς, ἀλλ' ὅτι ὄν. μόνῳ γὰρ
25 τούτῳ παρ' αὐτοῦ ἔστιν εἶναι. πῶς ἂν οὖν τις τὸ
ὄν παρ' αὐτοῦ ἀφείλοιο ἢ ὅτιοῦν ἄλλο, ὅσα ὄντως
ἐνεργεῖα καὶ ὅσα ἀπ' αὐτοῦ; ἕως γὰρ ἂν ἦ, χορη-
γεῖ· ἔστι δ' αἰεὶ· ὥστε κακεῖνα. οὕτω δ' ἔστιν
ἐν δυνάμει καὶ κάλλει μέγα, ὥστε θέλγειν καὶ τὰ
30 πάντα ἀνηρτησθαι αὐτοῦ· καὶ ἵχνος αὐτοῦ παρ'
αὐτοῦ ἔχοντα ἀγαπᾶν καὶ μετὰ τοῦτο τάραθόν
ζητεῖν· τὸ γὰρ εἶναι πρὸ ἐκείνου ὡς πρὸς ἡμᾶς,

καὶ ὁ πᾶς δὲ κόσμος οὗτος καὶ ζῆν καὶ φρονεῖν,
 ἵνα ἧ, θέλει, καὶ πᾶσα ψυχὴ καὶ πᾶς νοῦς ὃ ἔστιν
 εἶναι· τὸ δὲ εἶναι αὐταρκεῖς ἑαυτῷ.

VII.

ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ ΠΩΣ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΤΗΕΣΤΗ
 ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΑΓΑΘΟΥ.

5

p. 692

1. *Εἰς γένεσιν πέμπων ὁ θεὸς ἢ θεὸς τις τὰς
 ψυχὰς φωσφόρα περὶ τὸ πρόσωπον ἔθηκεν ὄμματα
 καὶ τὰ ἄλλα ὄργανα ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκάσταις
 ἔδωκε προορώμενος, ὥς οὕτως ἂν σώζοιτο, εἰ
 προορῶτο καὶ προακούοι καὶ ἀψαμένῃ τὸ μὲν φεύγοι, 10
 τὸ δὲ διώκοι. πόθεν δὴ προιδὼν ταῦτα; οὐ γὰρ
 δὴ πρότερον γενομένων ἄλλων, εἴτα δι' ἀπουσίαν
 αἰσθήσεων φθαρέντων, ἔδωκεν ὑστερον ἃ ἔχοντες
 ἔμελλον ἄνθρωποι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα τὸ παθεῖν
 φυλάξασθαι. ἢ εἴποι ἂν τις, ἥδει, ὅτι ἐν θερμοῖς 15
 καὶ ψυχροῖς ἔσοιτο τὸ ζῶον καὶ τοῖς ἄλλοις σωμα-
 των πάθεσι· ταῦτα δὲ εἰδώς, ὅπως μὴ φθείροιτο
 ῥαδίως τῶν ζώων τὰ σώματα, τὸ αἰσθάνεσθαι
 ἔδωκε, καὶ δι' ὧν ἐνεργήσουσιν αἱ αἰσθήσεις ὁρ-
 γάνων. ἀλλ' ἦτοι ἐχούσαις τὰς δυνάμεις ἔδωκε 20
 τὰ ὄργανα ἢ ἄμφω. ἀλλ' εἰ μὲν ἔδωκε καὶ τὰς
 αἰσθήσεις, οὐκ ἦσαν αἰσθητικαὶ πρότερον ψυχαὶ
 οὐσαι· εἰ δ' εἶχον, ὅτε ἐγένοντο ψυχαί, καὶ ἐγέ-
 νοντο, ἴν' εἰς γένεσιν ἴωσι, σύμφυτον αὐταῖς τὸ
 εἰς γένεσιν ἴναι. παρὰ φύσιν ἄρα τὸ ἀπὸ γενέ- 25
 σεως καὶ ἐν τῷ νοητῷ εἶναι· καὶ πεποιήνται δὴ,
 ἵνα ἄλλου ὧσι καὶ ἵνα ἐν κακῷ εἶεν· καὶ ἡ πρό-
 νοια, ἵνα σώζοιντο ἐν τῷ κακῷ, καὶ ὁ λογισμὸς
 ὁ τοῦ θεοῦ οὗτος καὶ ὅλως λογισμὸς. ἀρχαὶ δὲ*

λογισμῶν τίνες; καὶ γάρ, εἰ ἐξ ἄλλων λογισμῶν,
 δεῖ ἐπὶ τι πρὸ λογισμοῦ ἢ τινά γε πάντως ἵεναι.
 τίνες οὖν ἀρχαί; ἢ γὰρ αἰσθησις ἢ νοῦς. ἀλλὰ p. 693
 αἰσθησις μὲν οὕτω· νοῦς ἄρα. ἀλλ' εἰ νοῦς αἰ
 5 προτάσεις, τὸ συμπέρασμα ἐπιστήμη· περὶ αἰσθη-
 τοῦ οὐδενὸς ἄρα. οὗ γὰρ ἀρχὴ μὲν ἐκ τοῦ νοη-
 τοῦ, τελευτὴ δὲ εἰς νοητὸν ἀφικνεῖται, πῶς ἐνι
 ταύτην τὴν ἔξιν πρὸς αἰσθητοῦ διανόησιν ἀφι-
 κνεῖσθαι; οὔτ' οὖν ζώου πρόνοια οὔθ' ὅπως τοῦδε
 10 τοῦ παντὸς ἐκ λογισμοῦ ἐγένετο· ἐπεὶ οὐδὲ ὅπως
 λογισμὸς ἐκεῖ, ἀλλὰ λέγεται λογισμὸς εἰς ἐνδειξιν
 τοῦ πάντα οὕτως, ὥς ἂν τις σοφὸς ἐκ λογισμοῦ
 ἐν τοῖς ὑστέροις, καὶ προόρασις, ὅτι οὕτως, ὥς
 ἂν τις σοφὸς ἐν τοῖς ὑστερον προῖδοιτο. ἐν γὰρ
 15 τοῖς μὴ γενομένοις πρὸ λογισμοῦ ὁ λογισμὸς χρή-
 σιμον ἀπορίᾳ δυνάμεως τῆς πρὸ λογισμοῦ, καὶ
 προόρασις, ὅτι μὴ ἦν δύναμις τῷ προορῶντι, καθ'
 ἣν οὐκ ἐδεήθη προοράσεως. καὶ γὰρ ἡ προόρασις,
 ἵνα μὴ τοῦτο, ἀλλὰ τοῦτο, καὶ οἶον φοβεῖται τὸ
 20 μὴ τοιοῦτον· οὗ δὲ τοῦτο μόνον, οὐ προόρασις·
 καὶ ὁ λογισμὸς τοῦτο ἀντὶ τούτου. μόνου δ' ὄντος
 θατέρου τί καὶ λογίζεται; πῶς οὖν τὸ μόνον καὶ
 ἐν καὶ ἀπλῶς ἔχει ἀναπτυσσόμενον τὸ τοῦτο, ἵνα
 μὴ τοῦτο; καὶ ἔμελλε γὰρ τοῦτο, εἰ μὴ τοῦτο, καὶ
 25 χρήσιμον τοῦτο ἀνεφάνη καὶ σωτήριον τοῦτο γενό-
 μενον. προείδετο ἄρα καὶ προελογίσατο ἄρα. καὶ
 δὴ καὶ τὸ νῦν ἐξ ἀρχῆς λεχθὲν τὰς αἰσθησεις διὰ
 τοῦτο ἔδωκε καὶ τὰς δυνάμεις, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα
 ἄπορος ἢ δόσις καὶ πῶς. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δεῖ ἐκά-
 30 στην ἐνέργειαν μὴ ἀτελῇ εἶναι, μηδὲ θέμις τοῦ
 θεοῦ ὅτιοῦν ὃν ἄλλο τι νομίζειν ἢ ὅλον τε καὶ
 πᾶν, δεῖ ἐν ὁτιοῦν τῶν αὐτοῦ πάντα ἐνυπάρχειν.

δεῖ τοίνυν [καὶ τοῦ ἀεὶ εἶναι,] καὶ τοῦ μέλλοντος
[ὥς] ἤδη παρόντος εἶναι. οὐ δὴ ὕστερόν τι ἐν
ἐκείνῳ, ἀλλὰ τὸ ἤδη ἐκεῖ παρὸν ὕστερον ἐν ἄλλῳ
γίνεται. εἰ οὖν ἤδη πάρεστι τὸ μέλλον, ἀνάγκη
οὕτω παρεῖναι, ὥς προνενοημένον εἰς τὸ ὕστερον· 5
τοῦτο δὲ ἐστίν, ὥς μηδὲν δεῖσθαι μηδενὸς τότε,
τοῦτο δ' ἐστὶ μηδὲν ἐλλείψοντος. πάντα ἄρα ἤδη
ἦν καὶ ἀεὶ ἦν καὶ οὕτως ἦν, ὥς εἰπεῖν ὕστερον
τόδε διὰ τόδε· ἐκτεινόμενον μὲν γὰρ καὶ οἶον
ἀπλούμενον ἔχει δεικνύναι τόδε μετὰ τόδε, ὁμοῦ 10
δὲ ὃν πᾶν τόδε· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἔχον ἐν ἑαυτῷ
καὶ τὴν αἰτίαν.

p. 694

2. διὸ καὶ ἐντεῦθεν ἂν τις οὐχ ἥττον κατα-
μάθοι τὴν νοῦ φύσιν, ἣν καὶ πλεον τῶν ἄλλων
ὀρῶμεν, οὐδ' ὥς ὅσον ἐστὶ τὸ νοῦ χρῆμα ὀρῶμεν. 15
τὸ μὲν γὰρ ὅτι δίδομεν αὐτὸν ἔχειν, τὸ δὲ διότι
οὐκέτι, ἥ, εἰ δοίημεν, χωρίς. καὶ ὀρῶμεν ἄνθρω-
πον ἢ ὀφθαλμόν, εἰ τύχοι, ὥσπερ ἄγαλμα ἢ ἀγάλ-
ματος· τὸ δὲ ἐστὶν ἐκεῖ ἄνθρωπος καὶ διὰ τί ἄν-
θρωπος, εἴπερ καὶ νοερὸν αὐτὸν δεῖ τὸν ἐκεῖ 20
ἄνθρωπον εἶναι καὶ ὀφθαλμόν καὶ διὰ τί — ἢ οὐκ
ἂν ὁλως εἴη, εἰ μὴ διὰ τί — ἐνταῦθα δὲ ὥσπερ
ἕκαστον τῶν μερῶν χωρίς, οὕτω καὶ τὸ διὰ τί.
ἐκεῖ δ' ἐν ἐνὶ πάντα, ὥστε ταῦτόν τὸ πρᾶγμα καὶ
τὸ διὰ τί τοῦ πρᾶγματος. πολλαχοῦ δὲ καὶ ἐνταῦθα 25
τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ διὰ τί ταυτόν, οἶον τί ἐστὶν
ἐκλειψις. τί οὖν κωλύει καὶ ἕκαστον διὰ τί εἶναι
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ τοῦτο εἶναι τὴν οὐσίαν
ἐκάστου; μᾶλλον δὲ ἀνάγκη· καὶ πειρωμένοις οὐ-
τως τὸ τί ἦν εἶναι λαμβάνειν ὀρθῶς συμβαίνει. 30
ὃ γὰρ ἐστὶν ἕκαστον, διὰ τοῦτο ἐστι. λέγω δὲ
οὐχ, ὅτι τὸ εἶδος ἐκάστῳ αἰτίον τοῦ εἶναι — τοῦτο

μὲν γὰρ ἀληθές — ἀλλ' ὅτι, εἰ καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος
 ἕκαστον πρὸς αὐτὸ ἀναπτύσσοις, εὐρήσεις ἐν αὐτῷ
 τὸ διὰ τί. ἀργὸν μὲν γὰρ ὄν καὶ ζῶν ἔχον τὸ
 διὰ τί οὐ πάντως ἔχει, εἶδος δὲ ὄν καὶ νοῦ ὄν
 5 πόθεν ἂν λάβοι τὸ διὰ τί; εἰ δὲ παρὰ νοῦ τις
 λέγοι, οὐ χωρὶς ἐστίν, εἴ γε καὶ αὐτό ἐστίν· εἰ
 οὖν δεῖ ἔχειν ταῦτα μηδενὶ ἐλλείποντα, μηδὲ τῷ
 διὰ τί ἐλλείπειν. νοῦς δὲ ἔχει τὸ διὰ τί οὕτως
 ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ· τὰ δὲ ἐν αὐτῷ αὐτὸς ἕκα-
 10 στον ἂν εἴη τῶν ἐν αὐτῷ, ὥστε μηδὲν προσδεῖσθαι
 τοῦ διὰ τί γέγονεν, ἀλλ' ὁμοῦ γέγονε καὶ ἔχει ἐν
 αὐτῷ τὴν τῆς ὑποστάσεως αἰτίαν. γερονὸς δὲ οὐκ
 εἰκῇ οὐδὲν ἂν παραλελειμμένον ἔχοι τοῦ διὰ τί,
 ἀλλὰ πᾶν ἔχον ἔχει καὶ τὸ καλῶς ὁμοῦ τῆς αἰτίας. p. 695
 15 καὶ τοῖς ἄρα μεταλαμβάνουσιν οὕτω δίδωσιν, ὥς
 τὸ διὰ τί ἔχειν. καὶ μὴν, ὥσπερ ἐν τῷδε τῷ παντὶ
 ἐκ πολλῶν συνεστηκότι συνείρεται πρὸς ἄλληλα
 τὰ πάντα, καὶ ἐν τῷ πάντα εἶναι ἔστι καὶ διότι
 ἕκαστον, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἑκάστου τὸ μέρος πρὸς τὸ
 20 ὅλον ἔχον ὁράται, οὐ τούτου γενομένου, εἴτα τού-
 του μετὰ τόδε, ἀλλὰ πρὸς ἄλληλα ὁμοῦ τὴν αἰτίαν
 καὶ τὸ αἰτιατὸν συνιστάντων, οὕτω χρηὶ πολὺ μάλ-
 λον ἐκεῖ τὰ τε πάντα πρὸς τὸ ὅλον ἕκαστα καὶ
 ἕκαστον πρὸς αὐτό. εἰ οὖν ἡ συννπόστασις ὁμοῦ
 25 πάντων καὶ οὐκ εἰκῇ πάντων καὶ δεῖ μὴ ἀπηρτη-
 σθαι, ἐν αὐτοῖς ἂν ἔχοι τὰ αἰτιατὰ τὰς αἰτίας, καὶ
 τοιοῦτον ἕκαστον, οἷον ἀναιτίως τὴν αἰτίαν ἔχειν.
 εἰ οὖν μὴ ἔχει αἰτίαν τοῦ εἶναι, αὐτάρκη δέ ἐστι
 καὶ μεμονωμένα αἰτίας ἐστίν, εἴη ἂν ἐν αὐτοῖς
 30 ἔχοντα σὺν αὐτοῖς τὴν αἰτίαν. καὶ γὰρ αὐὶ εἰ μη-
 δὲν ἐστι μάτην ἐκεῖ, πολλὰ δὲ ἐν ἑκάστῳ ἐστὶ
 πάντα ὅσα ἔχει, ἔχοις ἂν εἰπεῖν διότι ἕκαστον.

προῆν ἄρα καὶ συνῆν τὸ διότι ἐκεῖ οὐκ ὂν διότι, ἀλλ' ὅτι· μᾶλλον δὲ ἄμφω ἔν. τί γὰρ ἂν καὶ περιττὸν εἶχε νοῦ, ὥς ἂν νοῦ νόημα μὴ τοιοῦτον ὂν, οἷον μὴ τέλειον γέννημα; εἰ οὖν τέλειον, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅτῳ ἐλλείπει, οὐδὲ διὰ τί τοῦτο οὐ 5 πάρεστι. παρὸν ἄρα ἔχοις ἂν εἰπεῖν διότι πάρεστιν· ἐν ἄρα τῇ ὑποστάσει τὸ διὰ τί· ἐν ἐκάστῳ τοίνυν νοήματι καὶ ἐνεργήματι, οἷον κατ' ἄνθρωπον πᾶς προεφάνη ὁ ἄνθρωπος συμφέρων ἑαυτὸν αὐτῷ καὶ πάντα ὅσα ἔχει ἐξ ἀρχῆς ὁμοῦ ἔχων ἔτοι- 10 μός ἐστιν ὅλος. εἶτα, εἰ μὴ πᾶς ἐστιν, ἀλλὰ δεῖ τι αὐτῷ προσθεῖναι, γεννημάτων ἐστιν. ἔστι δὲ αἰεῖ· ὥστε πᾶς ἐστιν. ἀλλ' ὁ γινόμενος ἄνθρωπος γεννητός.

3. τί οὖν κωλύει προβουλευσασθαι περὶ αὐτοῦ; ἢ κατ' ἐκεῖνόν ἐστιν, ὥστε οὔτε τι ἀφελεῖν 15 δεῖ οὔτε προσθεῖναι, ἀλλὰ τὸ βουλευσασθαι καὶ λελογίσθαι διὰ τὴν ὑπόθεσιν· ὑπέθετο γὰρ γινόμενα. καὶ οὕτω μὲν ἡ βούλευσις καὶ ὁ λογισμός· τῷ δ' αἰεὶ γινόμενα ἐνδείξασθαι καὶ ὅτι λογίζεται ἀνεῖλεν. οὐ γὰρ ἐνι λογίζεσθαι ἐν τῷ αἰεῖ· καὶ γὰρ 20 αὐτὸ ἐπιλελησμένου ἦν, ὅπως καὶ πρότερον· εἶτα, εἰ μὲν ἀμείνω ὕστερον, οὐκ ἂν καλὰ πρότερον· εἰ δ' ἦν καλὰ, ἔχει τὸ ὡσαύτως. καλὰ δ' ἐστὶ μετὰ τῆς αἰτίας· ἐπεὶ καὶ νῦν καλόν τι, ὅτι πάντα. τοῦτο γὰρ καὶ εἶδος τὸ πάντα καὶ ὅτι τὴν ὕλην κατέχει· 25 κατέχει δέ, εἰ μηδὲν αὐτῆς ἀμόρφωτον καταλείπει. καταλείπει δέ, εἴ τις μορφὴ ἐλλείποι, οἷον ὀφθαλμός ἢ ἄλλο τι· ὥστε αἰτιολογῶν πάντα λέγεις. διὰ τί οὖν ὀφθαλμοί; ἵνα πάντα· καὶ διὰ τί ὀφρύες; ἵνα πάντα. καὶ γὰρ εἰ ἔνεκα σωτηρίας λέγοις, φυλα- 30 κτικὸν τῆς οὐσίας λέγεις ἐν αὐτῇ ὑπάρχον, τοῦτο δὲ εἶναι συμβαλλόμενον. οὕτως ἄρα οὐσία ἦν

πρὶν καὶ τοῦτο, καὶ τὸ αἷτιον ἄρα μέρος τῆς οὐ-
 σίας· καὶ ἄλλο τοίνυν τοῦτο, ὃ δ' ἐστὶ τῆς οὐ-
 σίας. πάντα τοίνυν ἀλλήλοις καὶ ἡ ὅλη καὶ τελεία
 καὶ πᾶσα καὶ τὸ καλῶς μετὰ τῆς αἰτίας καὶ ἐν τῇ
 5 αἰτίᾳ, καὶ ἡ οὐσία καὶ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὸ διότι
 ἔν. εἰ τοίνυν ἐγκείται τὸ αἰσθητικὸν εἶναι καὶ
 οὕτως αἰσθητικὸν ἐν τῷ εἶδει ὑπὸ αἰδίου ἀνάγκης
 καὶ τελειότητος, νοῦ ἐν αὐτῷ ἔχοντος, εἴπερ τέ-
 λειος, τὰς αἰτίας, ὥστε ἡμᾶς ὕστερον ἰδεῖν, ὡς
 10 ἄρα ὀρθῶς οὕτως ἔχει — ἐκεῖ γὰρ ἐν καὶ συμπλη-
 ρωτικὸν τὸ αἷτιον καὶ οὐχὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ μόνον
 νοῦς ἦν, προσετέθη δὲ τὸ αἰσθητικόν, ὅτε εἰς γέ-
 νεσιν ἐστέλλετο — πῶς οὐκ ἂν ἐκεῖνος ὁ νοῦς
 πρὸς τὰ τῇδε ῥέποι; τί γὰρ ἂν εἴη αἰσθητικὸν ἢ
 15 ἀντιληπτικὸν αἰσθητῶν; πῶς δ' οὐκ ἄτοπον, ἐκεῖ
 μὲν αἰσθητικὸν ἐξ αἰδίου, ἐνταῦθα δὲ αἰσθάνεσθαι
 καὶ τῆς ἐκεῖ δυνάμεως τὴν ἐνέργειαν πληροῦσθαι
 ἐνταῦθα, ὅτε χεῖρων ἢ ψυχῇ γίνεται;

4. πάλιν οὖν πρὸς ταύτην τὴν ἀπορίαν ἄνω-
 20 θεν ληπτέον τὸν ἄνθρωπον ὅστις ἐκεῖνός ἐστιν.
 Ἰσως δὲ πρότερον χρὴ τὸν τῇδε ἄνθρωπον ὅστις
 ποτ' ἐστὶν εἰπεῖν, μὴ ποτε οὐδὲ τοῦτον ἀκριβῶς
 εἰδότες ὡς ἔχοντες τοῦτον ἐκείνον ζητοῦμεν. φα-
 νεῖη δ' ἂν ἰσως τισὶν ὁ αὐτὸς οὗτός τε καὶ ἐκεῖνος
 25 εἶναι. ἀρχὴ δὲ τῆς σκέψεως ἐντεῦθεν· ἄρα ὁ ἄν-
 θρωπος οὗτος λόγος ἐστὶ ψυχῆς ἑτερος τῆς τὸν
 ἄνθρωπον τοῦτον ποιούσης καὶ ξῆν αὐτὸν καὶ
 λογίζεσθαι παρεχομένης; ἢ ἡ ψυχὴ ἢ τοιαύτη ὁ
 ἄνθρωπός ἐστιν; ἢ ἡ τῷ σώματι τῷ τοιῷδε
 30 ψυχῇ προσχωρήσασα; ἀλλ' εἰ μὲν ζῶον λογικὸν ὁ
 ἄνθρωπος, ζῶον δὲ τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος,
 οὐκ ἂν εἴη ὁ λόγος οὗτος τῇ ψυχῇ ὁ αὐτός.

ἀλλ' εἰ τὸ ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος ὁ λόγος
 τοῦ ἀνθρώπου, πῶς ἂν εἴη ὑπόστασις αἰδίου, τού-
 του τοῦ λόγου τοῦ τοιούτου ἀνθρώπου γινομένου,
 ὅταν σῶμα καὶ ψυχὴ συνέλθῃ; ἔσται γὰρ ὁ λόγος
 p. 697 οὗτος δηλωτικὸς τοῦ ἐσομένου, οὐχ οἷος ὃν φάμεν 5
 αὐτοάνθρωπος, ἀλλὰ μᾶλλον ἰοικῶς ὄρω, καὶ τοι-
 ούτω οἷω μηδὲ δηλωτικῶ τοῦ τί ἦν εἶναι. οὐδὲ
 γὰρ εἰδους ἐστὶ τοῦ ἐνύλου, ἀλλὰ τὸ συναμφοτέ-
 ρον δηλῶν, ὃ ἔστιν ἤδη· εἰ δὲ τοῦτο, οὐπω εὐρη-
 ται ὁ ἄνθρωπος· ἦν γὰρ ὁ κατὰ τὸν λόγον. εἰ 10
 δέ τις λέγοι 'τὸν λόγον δεῖ τὸν τῶν τοιούτων
 εἶναι συναμφοτέρον τι, τόδε ἐν τῷδε', καθ' ὃ
 ἔστιν ἕκαστον οὐκ ἀξιοῖ λέγειν· χρὴ δέ, εἰ καὶ
 ὅτι μάλιστα τῶν ἐνύλων εἰδῶν καὶ μετὰ ὕλης τοὺς
 λόγους χρὴ λέγειν, ἀλλὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὸν 15
 πεποιηκότα, οἷον τὸν ἄνθρωπον, λαμβάνειν καὶ
 μάλιστα, ὅσοι τὸ τί ἦν εἶναι ἀξιούσιν ἐφ' ἐκάστου
 ὀρίζεσθαι, ὅταν κυρίως ὀρίζωνται. τί οὖν ἐστὶ τὸ
 εἶναι ἀνθρώπων; τοῦτο δ' ἐστί, τί ἐστὶ τὸ πεποιθ-
 κὸς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἐνυπάρχον, οὐ χωριστόν; 20
 ἄρ' οὖν αὐτὸς ὁ λόγος ζῶον ἐστὶ λογικὸν ἢ τὸ
 συναμφοτέρον, αὐτὸς δέ τις ποιητικὸς ζῶον логи-
 κοῦ; τίς ὢν αὐτός; ἢ τὸ ζῶον ἀντὶ ζωῆς λογικῆς
 ἐν τῷ λόγῳ. ζωὴ τοίνυν λογικὴ ὁ ἄνθρωπος. ἄρ'
 οὖν ζωὴ ἄνευ ψυχῆς; ἢ γὰρ ἡ ψυχὴ παρῆξεται τήν 25
 ζωὴν τήν λογικὴν καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος ἐνέργεια
 ψυχῆς καὶ οὐκ οὐσία, ἢ ἡ ψυχὴ ὁ ἄνθρωπος ἔσται.
 ἀλλ' εἰ ἡ ψυχὴ ἢ λογικὴ ὁ ἄνθρωπος ἔσται, ὅταν
 εἰς ἄλλο ζῶον ἔλθῃ ἢ ψυχῇ, πῶς οὐκ ἄνθρωπος;

5. λόγον τοίνυν δεῖ τὸν ἄνθρωπον ἄλλον παρὰ 30
 τήν ψυχὴν εἶναι. τί [οὖν] κωλύει συναμφοτέρον
 τι τὸν ἄνθρωπον εἶναι, ψυχὴν ἐν τοιῷδε λόγῳ,

ὄντος τοῦ λόγου οἷον ἐνεργείας τοιαῦσδε, τῆς δὲ
 ἐνεργείας μὴ δυναμένης ἄνευ τοῦ ἐνεργοῦντος
 εἶναι; οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἐν τοῖς σπέρμασι λόγοι·
 οὔτε γὰρ ἄνευ ψυχῆς οὔτε ψυχῶν ἀπλῶς. οἱ γὰρ
 5 λόγοι οἱ ποιοῦντες οὐκ ἄψυχοι, καὶ θαυμαστὸν
 οὐδὲν τὰς τοιαύτας οὐσίας λόγους εἶναι. οἱ οὖν
 μὴ ποιοῦντες ἄνθρωπον λόγοι ποίας ψυχῆς ἐνέρ-
 γειαι; ἄρα τῆς φυτικῆς; ἢ τῆς ζωῶν ποιούσης,
 ἐναργεστέρας τινὸς καὶ αὐτὸ τοῦτο ζωτικωτέρας. ἢ δὲ
 10 ψυχῇ ἢ τοιαύτῃ ἢ ἐγγενομένη τῇ τοιαύτῃ ὕλῃ, ἅτε
 οὕτω τοῦτο, οἷον οὕτω διακειμένη καὶ ἄνευ τοῦ
 σώματος, ἄνθρωπος, ἐν σώματι δὲ μορφώσασα
 καθ' αὐτήν καὶ ἄλλο εἶδωλον ἀνθρώπου ὅσον ἐδέ-
 χετο τὸ σῶμα ποιήσασα, ὥσπερ καὶ τούτου αὖ
 15 ποιήσει ὁ ζωγράφος ἔτι ἐλάττω ἀνθρωπὸν τινα,
 τὴν μορφήν ἔχει καὶ τοὺς λόγους ἢ τὰ ἥθη, τὰς p. 698
 διαθέσεις, τὰς δυνάμεις, ἀμυδρὰ πάντα, ὅτι μὴ
 οὗτος πρῶτος· καὶ δὴ καὶ εἶδη αἰσθήσεων ἄλλων,
 αἰσθήσεις ἄλλας ἐναργεῖς δοκούσας εἶναι, ἀμυδρο-
 20 τέρας δὲ ὡς πρὸς τὰς πρὸ αὐτῶν καὶ εἰκόνας· ὁ
 δὲ ἐπὶ τούτῳ ἄνθρωπος ψυχῆς ἥδη θειοτέρας, ἐχού-
 σης βελτίῳ ἄνθρωπον καὶ αἰσθήσεις ἐναργεστέρας.
 καὶ εἶη ἂν ὁ Πλάτων τοῦτον ὀριστάμενος, προσ-
 θεῖς δὲ τὸ 'χρωμένην σώματι', ὅτι ἐποχεῖται τῇ
 25 ἡττις προσχρῆται πρῶτως σώματι, ἢ δὲ δευτέρως.
 ἥδη γὰρ αἰσθητικοῦ ὄντος τοῦ γενομένου ἐπηκο-
 λούθησεν αὕτη τραυοτέραν ζωὴν διδοῦσα· μᾶλλον
 δὲ οὐδ' ἐπηκολούθησεν, ἀλλὰ οἷον προσέθηκεν.
 αὐτήν· οὐ γὰρ ἐξίσταται τοῦ νοητοῦ, ἀλλὰ συν-
 30 αψαμένη οἷον ἐκκρεμαμένην ἔχει τὴν κάτω συμ-
 μίξασα ἑαυτήν λόγῳ πρὸς λόγον. ὅθεν καὶ ἀμυ-
 δρὸς οὗτος ὢν ἐγένετο φανερός τῇ ἐλλάμψει.

6. πῶς οὖν ἐν τῇ κρείττονι τὸ αἰσθητικόν; ἢ
τὸ αἰσθητικὸν τῶν ἐκεῖ αἰσθητῶν, καὶ ὥς ἐκεῖ τὰ
αἰσθητά. διὸ καὶ οὕτως αἰσθάνεται τὴν αἰσθητὴν
ἁρμονίαν * * τῇ δὲ αἰσθήσει παραδεξαμένου τοῦ
αἰσθητικοῦ ἀνθρώπου καὶ συναρμόσαντος εἰς ἔσχα- 5
τον πρὸς τὴν ἐκεῖ ἁρμονίαν καὶ πῦρ ἐναρμόσαντος
πρὸς τὸ ἐκεῖ πῦρ, οὗ αἰσθησις ἦν ἐκείνῃ τῇ ψυχῇ
ἀνὰ λόγον τοῦ πυρὸς τοῦ ἐκεῖ φύσει. εἰ γὰρ ἦν
ἐκεῖ σώματα ταῦτα, ἦσαν [ἄν] αὐτῶν τῇ ψυχῇ
αἰσθήσεις καὶ ἀντιλήψεις· καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐκεῖ, 10
ἢ τοιαύτη ψυχὴ, ἀντιληπτικὴ τούτων, ὅθεν καὶ ὁ
ὑστερος ἄνθρωπος, τὸ μίμημα, εἶχε τοὺς λόγους
ἐν μιμήσει· καὶ ὁ ἐν νῶ ἄνθρωπος τὸν πρὸ πάν-
των τῶν ἀνθρώπων ἄνθρωπον. ἐλλάμπει δ' οὗτος
τῷ δευτέρῳ καὶ οὗτος τῷ τρίτῳ· ἔχει δὲ πῶς πάν- 15
τας ὁ ἔσχατος, οὗ γινόμενος ἐκείνοις, ἀλλὰ παρακεί-
μενος ἐκείνοις. ἐνεργεῖ δὲ ὁ μὲν ἡμῶν κατὰ τὸν ἔσχα-
τον, τῷ δέ τι καὶ παρὰ τοῦ πρὸ αὐτοῦ, τῷ δὲ καὶ
παρὰ τοῦ τρίτου ἢ ἐνέργεια, καὶ ἔστιν ἕκαστος καθ'
ὃν ἐνεργεῖ, καίτοι πάντας ἕκαστος ἔχει καὶ αὐτὸς οὐκ 20
ἔχει. τοῦ δὲ σώματος χωρισθείσης τῆς τρίτης ζωῆς
καὶ τοῦ τρίτου ἀνθρώπου, εἰ συνέποιτο ἢ δευτέρα,
συνέποιτο δὲ μὴ χωρισθείσα τῶν ἄνω, οὗ ἐκείνη
p. 699 καὶ αὕτη λέγεται εἶναι. μεταλαβούσης δὲ θήρειον
σῶμα θαυμάζεται, πῶς λόγος οὕσα ἀνθρώπου· ἢ 25
πάντα ἦν, ἄλλοτε δὲ ἐνεργεῖ κατ' ἄλλον. καθαρὰ
μὲν οὖν οὕσα καὶ πρὶν κακυνθῆναι ἄνθρωπον
θέλει καὶ ἄνθρωπος ἔστι. καὶ γὰρ κάλλιον τοῦτο,
καὶ τὸ κάλλιον ποιεῖ. ποιεῖ δὲ καὶ δαίμονας προ-
τέρους, ὁμοειδεῖς τῇ * * * ἄνθρωπον, καὶ ὁ πρὸ 30
αὐτῆς δαιμονιώτερος, μᾶλλον δὲ θεός, καὶ ἔστι
μίμημα θεοῦ δαίμων εἰς θεὸν ἀνηρτημένος, ὥσπερ

ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον. οὐ γὰρ λέγεται θεός, εἰς ὃν ὁ ἄνθρωπος. ἔχει γὰρ διαφοράν, ἣν ἔχουσι ψυχαὶ πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὥσι στοίχου. λέγειν δὲ δεῖ δαίμονας εἶδος δαιμόνων, οὓς φησιν
 5 ὁ Πλάτων δαίμονας. ὅταν δὲ συνέπηται τὴν θήρειον φύσιν ἐλομένη ψυχὴ ἢ συνηρτημένη τῇ * * ὅτε ἄνθρωπος ἦν, τὸν ἐν αὐτῇ λόγον ἐκείνου τοῦ ζώου ἔδωκεν. ἔχει γάρ, καὶ ἡ ἐνέργεια αὕτη χείρων.

7. ἀλλ' εἰ κακυνθεῖσα καὶ χείρων γενομένη
 10 πλάττει θήρειον φύσιν, οὐκ ἦν ὁ ἐξ ἀρχῆς βούν ἐποίει ἢ ἵππον, καὶ ὁ λόγος δὲ ἵππου καὶ ἵππος παρὰ φύσιν. ἢ ἔλαττον, οὐ μὴν παρὰ φύσιν, ἀλλ' ἐκεῖνό πως καὶ ἐξ ἀρχῆς ἵππος ἢ κύων· καὶ εἰ μὲν ἔξει, ποιεῖ τὸ κάλλιον, εἰ δὲ μή, ὁ δύναται,
 15 ἢ γε ποιεῖν προσταχθεῖσα· οἷα καὶ οἱ πολλὰ εἶδη ποιεῖν εἰδότες δημιουργοί, εἴτα ποιοῦντες τοῦτο, ἢ ὁ προσετάρχθησαν, ἢ ὁ ἡ ὕλη ἐθέλει τῇ ἐπιτηδειότητι. τί γὰρ κωλύει τὴν μὲν δύναμιν τῆς τοῦ παντός ψυχῆς προυπογράφειν, ἅτε λόγον πάντα
 20 οὖσαν, πρὶν καὶ παρ' αὐτῆς ἦκειν τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, καὶ τὴν προυπογραφὴν οἷον προδρόμους ἐλλάμψεις εἰς τὴν ὕλην εἶναι, ἥδη δὲ τοῖς τοιούτοις ἴχνεσιν ἐπακολουθοῦσαν τὴν ἐξεργαζομένην ψυχὴν κατὰ μέρη τὰ ἴχνη διαρθροῦσαν ποιῆσαι καὶ γενέ-
 25 σθαι ἐκάστην τοῦτο, ᾧ προσῆλθε, σχηματίσασαν ἑαυτήν, ὥσπερ τὸν ἐν ὁρχήσει πρὸς τὸ δοθὲν αὐτῷ δρᾶμα; ἀλλὰ γὰρ ἐπισπώμενοι τῷ ἐφεξῆς εἰς τοῦτο ἵκομεν. ἦν δὲ ἡμῖν ὁ λόγος, τὸ αἰσθητικὸν ὅπως τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῶς οὐκ ἐκεῖνα πρὸς γένε-
 30 σιν βλέπει· καὶ ἡμῖν ἐφαίνετο καὶ ὁ λόγος ἐδείκνυνεν οὐκ ἐκεῖνα πρὸς τὰ τῆδε βλέπειν, ἀλλὰ ταῦτα εἰς ἐκεῖνα ἀνηρτησθαι καὶ μιμεῖσθαι ἐκεῖνα,

p. 700 καὶ τοῦτον τὸν ἄνθρωπον παρ' ἐκείνου ἔχοντα τὰς
 δυνάμεις πρὸς ἐκεῖνα καὶ συνεξεῦχθαι ταῦτα τὰ
 αἰσθητὰ τοῦτω, ἐκεῖνα δ' ἐκείνω· ἐκεῖνα γὰρ τὰ
 αἰσθητά, ἃ οὕτως ὠνομάσαμεν, ὅτι ἀσώματα, ἄλλον
 τρόπον ἐν ἀντιλήψει, καὶ τήνδε τὴν αἰσθησιν ἀμυ- 5
 δροτέραν οὖσαν τῆς ἐκεῖ ἀντιλήψεως, ἣν ὠνομά-
 ζομεν αἰσθησιν, ὅτι σωμάτων ἦν, ἐναργεστέραν
 εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῦτον αἰσθητικόν, ὅτι
 ἐλαττόνως, καὶ ἐλαττόνων ἀντιληπτικὸν εἰκόνων
 ἐκείνων· ὥστε εἶναι τὰς αἰσθήσεις ταύτας ἀμυ- 10
 δρᾶς νοήσεις, τὰς δὲ ἐκεῖ νοήσεις ἐναργεῖς αἰσθη-
 σεις.

8. ἀλλὰ τὸ μὲν αἰσθητικὸν οὕτως. τὸ δὲ ἵππος
 ὅλος καὶ ἕκαστον τῶν ζώων ἐκεῖ πῶς οὐ πρὸς τὰ
 ἐνταῦθα ἐθέλει βλέπειν; ἀλλ' εἰ μὲν, ἵνα ἐνταῦθα 15
 ἵππος γένοιτο ἢ ἄλλο τι ζῷον, ἐξεῦρε νόησιν ἵππου·
 καίτοι πῶς οἶόν τε ἦν βουλόμενον ἵππον ποιῆσαι
 νοῆσαι ἵππον; ἥδη γὰρ δῆλον ὅτι ὑπῆρχεν ἵππου
 νόησις, εἴπερ ἡβουλήθη ἵππον ποιῆσαι· ὥστε οὐκ
 ἔστιν, ἵνα ποιήσῃ, νοῆσαι, ἀλλὰ πρότερον εἶναι 20
 τὸν μὴ γενόμενον ἵππον πρὸ τοῦ μετὰ ταῦτα ἐσο-
 μένου. εἰ οὖν πρὸ τῆς γενέσεως ἦν καὶ οὐχ, ἵνα
 γένηται, ἐνοήθη, οὐ πρὸς τὰ τῇδε βλέπων εἶχε
 παρ' ἑαυτῷ ὃς εἶχε τὸν ἐκεῖ ἵππον, οὐδ' ἵνα τὰ
 τῇδε ποιήσῃ, εἶχε τοῦτόν τε καὶ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ 25
 ἦν μὲν ἐκεῖνα, ταῦτα δὲ ἐπηκολούθει ἐξ ἀνάγκης
 ἐκείνοις· οὐ γὰρ ἦν στῆναι μέχρι τῶν ἐκεῖ. τίς
 γὰρ ἂν ἔστησε δύναμιν μένειν τε καὶ προιέναι
 δυναμένην; ἀλλὰ διὰ τί ἐκεῖ ζῶα ταῦτα; τί γὰρ ἐν
 θεῷ ταῦτα; τὰ μὲν γὰρ λογικὰ ἔστω· ἀλόγων δὲ 30
 τοσοῦτον πληθος τί τὸ σεμνὸν ἔχει; τί δὲ οὐ τοῦ-
 ναντίον; ὅτι μὲν οὖν πολλὰ δεῖ τοῦτο τὸ ἐν εἶναι

ὄν μετὰ τὸ πάντῃ ἔν, δῆλον· ἢ οὐκ ἂν ἦν μετ'
 ἐκείνο, ἀλλ' ἐκείνο. μετ' ἐκείνο δὲ ὄν ὑπὲρ μὲν ἐκείνο
 πρὸς τὸ μᾶλλον ἔν γενέσθαι οὐκ ἦν, ἐλλείπον δὲ
 ἐκείνου· τοῦ δ' ἀρίστου ὄντος ἐνὸς ἔδει πλεόν ἢ ἔν
 5 εἶναι· τὸ γὰρ πληθὺς ἐν ἐλλείψει. τί οὖν κωλύει
 δυάδα εἶναι; ἢ ἐκάτερον τῶν ἐν τῇ δυάδι οὐχ οἷόν
 τε ἦν ἔν παντελῶς εἶναι, ἀλλὰ πάλιν αὐτὸ δύο τοῦ-
 λάχιστος εἶναι, καὶ ἐκείνων αὐτὸ ὁσαύτως· εἴτα καὶ
 κίνησις ἦν ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ καὶ στάσις, ἦν
 10 δὲ καὶ νοῦς, καὶ ζωὴ ἦν ἐν αὐτῷ· καὶ τέλειος
 νοῦς καὶ ζωὴ τελεία. ἦν τοίνυν οὐχ ὥς νοῦς εἷς,
 ἀλλὰ πᾶς καὶ πάντας τοὺς καθ' ἑκαστα νοῦς ἔχων
 καὶ τοσοῦτος, ὅσοι πάντες, καὶ πλείων· καὶ ἔζη p. 701
 οὐχ ὥς ψυχὴ μία, ἀλλ' ὥς πᾶσαι καὶ πλείω δύνα-
 15 μιν εἰς τὸ ποιεῖν ψυχὰς ἐκάστας ἔχων, καὶ ζῶον
 παντελὲς ἦν, οὐκ ἀνθρωπὸν ἐν αὐτῷ μόνον ἔχον·
 μόνος γὰρ [ἂν] ἀνθρωπος ἐνταῦθα ἦν.

9. ἀλλ' ἔστω, φήσιν οἱ, τὰ τίμια τῶν ζῴων·
 πῶς [δ'] αὐτὰ εὐτελεῖ καὶ τὰ ἄλογα ἦν; τὸ εὐτε-
 20 λές δὲ δηλονότι τῷ ἀλόγως ἔχοντι, εἰ τῷ λογικῷ τὸ
 τίμιον· καὶ εἰ τῷ νοερῷ τὸ τίμιον, τῷ ἀνοήτῳ
 τὸ ἐναντίον. καίτοι πῶς ἀνόητον ἢ ἄλογον ἐκείνου
 ὄντος ἐν ᾧ ἑκαστα ἢ ἐξ οὗ; πρὸ δὲ τῶν περὶ
 ταῦτα καὶ πρὸς ταῦτα λεχθησομένων λάβωμεν, ὥς
 25 ὁ ἀνθρωπος ὁ ἐνταῦθα οὗ τοιοῦτός ἐστιν, οἷος
 ἐκείνος, ὥστε καὶ τὰ ἄλλα ζῶα οὐχ οἷα τὰ ἐνταῦθα
 κἀκεῖ, ἀλλὰ μειζόνως δεῖ ἐκεῖνα λαμβάνειν· εἴτα
 οὐδὲ τὸ λογικὸν ἐκεῖ· ὥδε γὰρ ἴσως λογικός, ἐκεῖ
 δὲ ὁ πρὸ τοῦ λογίζεσθαι. διὰ τί οὖν ἐνταῦθα
 30 λογίζεται οὗτος, τὰ δ' ἄλλα οὐ; ἢ διαφόρου ὄντος
 ἐκεῖ τοῦ νοεῖν ἐν τε ἀνθρώπῳ καὶ τοῖς ἄλλοις
 ζῴοις, διάφορον καὶ τὸ λογίζεσθαι· ἐνὶ γὰρ πῶς

και τοῖς ἄλλοις ζώοις πολλὰ διανοίας ἔργα. διὰ τί
 οὖν οὐκ ἐπίσης λογικά; διὰ τί δὲ ἄνθρωποι πρὸς
 ἀλλήλους οὐκ ἐπίσης; δεῖ δὴ ἐνθυμεῖσθαι, ὥς τὰς
 πολλὰς ζωὰς οἶον κινήσεις οὔσας καὶ τὰς πολλὰς
 νοήσεις οὐκ ἐχρῆν τὰς αὐτὰς εἶναι, ἀλλὰ καὶ ζωὰς 5
 διαφοροὺς καὶ νοήσεις ὁσαύτως· τὰς δὲ διαφοράς
 πως φωτεινοτέρας καὶ ἐναργεστέρας καὶ τὸ ἐγγὺς
 δὲ τῶν πρώτων πρώτας καὶ δευτέρας καὶ τρίτας.
 διόπερ τῶν νοήσεων αἱ μὲν θεοί, αἱ δὲ δευτερόν
 τι γένος, ἐν ᾧ τὸ λογικὸν ἐπικλην ἐνταῦθα, ἐξῆς 10
 δ' ἀπὸ τούτων τὸ ἄλογον κληθέν· ἐκεῖ δὲ καὶ τὸ
 ἄλογον λεγόμενον λόγος ἦν, καὶ τὸ ἄνουν νοῦς
 ἦν, ἐπεὶ καὶ ὁ νοῶν ἵππον νοῦς ἐστί, καὶ ἡ νόησις
 ἵππου νοῦς ἦν. ἀλλ' εἰ μὲν νόησις μόνον, ἄτοπον
 οὐδὲν τὴν νόησιν αὐτὴν νόησιν οὔσαν ἀνοήτου 15
 εἶναι· νῦν δ' εἰ ταύτῃ ἡ νόησις τῷ πράγματι,
 πῶς ἡ μὲν νόησις, ἀνόητον δὲ τὸ πρᾶγμα; οὕτω
 γὰρ ἂν νοῦς ἀνόητον ἑαυτὸν ποιοί. ἢ οὐκ ἀνόητον,
 ἀλλὰ νοῦς τοιόσδε· ζωὴ γὰρ τοιάδε. ὥς γὰρ ἡτισ-
 οῦν ζωὴ οὐκ ἀπήλλακται τοῦ εἶναι ζωὴ, οὕτως 20
 οὐδὲ νοῦς τοιόσδε ἀπήλλακται τοῦ εἶναι νοῦς·
 ἐπεὶ οὐδὲ ὁ νοῦς ὁ κατὰ ὅτιοῦν ζῶον ἀπήλλακται
 αὐτοῦ τοῦ νοῦς εἶναι πάντων, οἶον καὶ ἀνθρώπου,
 εἴπερ ἕκαστον μέρος, ὃ τι ἂν λάβῃς, πάντα, ἀλλ'
 ἴσως ἄλλως. ἐνεργεῖα μὲν γὰρ ἐκεῖνο, δύναται δὲ 25
 πάντα· λαμβάνομεν δὲ καθ' ἕκαστον τὸ ἐνεργεῖα·
 τὸ δ' ἐνεργεῖα ἔσχατον, ὥστε τοῦδε τοῦ νοῦ το
 ἔσχατον ἵππον εἶναι καὶ ἢ ἔληξε προιῶν αἰεὶ εἰς
 ἐλάττω ζωὴν ἵππον εἶναι, ἄλλον δὲ κατωτέρω
 λῆξαι. ἐξελιπτόμεναι γὰρ αἱ δυνάμεις καταλείπου- 30
 σιν αἰεὶ εἰς τὸ ἄνω. προίασι δέ τι ἀφιεῖσαι καὶ ἐν
 τῷ ἀφεῖναι δὲ ἄλλα [καὶ] ἄλλα διὰ τὸ ἐνδεὲς τοῦ

ζῳόν, τοῦ φανέντος ἐκ τοῦ ἐλλείποντος, ἑτερον
 ἐξευροῦσαι προσθίνειν· οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἔτι
 τὸ ἱκανὸν εἰς ζωὴν, ἀνεφάνη ὄνυξ ται τὸ γαμψό-
 νυχον ἢ τὸ καρχαρόδουν ἢ κέρατος φύσις· ὥστε,
 5 ἢ κατηλλθεν ὁ νοῦς, ταύτη πάλιν αὐτῷ αὐτάρκει
 τῆς φύσεως ἀνακύψαι καὶ εὐρεῖν ἐν αὐτῷ τοῦ
 ἐλλείποντος κειμένην ἴασιν.

10. ἀλλὰ πῶς ἐκεῖ ἐνέλειπε; τί γὰρ κέρατα
 ἐκεῖ πρὸς ἄμυναν; ἢ πρὸς τὸ αὐταρκες ὡς ζῳόν καὶ
 10 τὸ τέλειον. ὡς γὰρ ζῳὸν ἔδει τέλειον εἶναι, καὶ
 ὡς νοῦν δὲ τέλειον, καὶ ὡς ζωὴν δὲ τέλειον· ὥστε,
 εἰ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ τοῦτο. καὶ ἡ διαφορὰ τῷ ἄλλο
 ἀντὶ ἄλλου, ἵνα ἐκ πάντων μὲν τὸ τελειότατον
 ζῳόν καὶ ὁ τέλειος νοῦς καὶ ἡ τελειοτάτη ζωή,
 15 ἕκαστον δὲ ὡς ἕκαστον τέλειον. καὶ μὴν, εἰ ἐκ
 πολλῶν, δεῖ εἶναι αὐτὸν ἐν ἡ οὐχ οἷόν τε ἐκ πολ-
 λῶν μὲν εἶναι, τῶν αὐτῶν δὲ πάντων· ἢ αὐ-
 20 ταρκες ἦν αὐτὸν ἐν. δεῖ τοίνυν ἐξ ἐτέρων αἰεὶ
 κατ' εἶδος, ὥσπερ καὶ πᾶν σύνθετον, καὶ σωζο-
 20 μένων ἐκάστων, οἷαι καὶ αἱ μορφαὶ καὶ οἱ λόγοι.
 αἷ τε γὰρ μορφαί, οἷον ἀνθρώπου, ἐξ ὧσων δια-
 φορῶν, καίτοι τὸ ἐπὶ πᾶσιν ἐν· καὶ βελτίω καὶ
 χείρω ἀλλήλων, ὁφθαλμὸς καὶ δάκτυλος, ἀλλ'
 ἐνός, καὶ χεῖρον ὡς πρὸς τὸ πᾶν, ἀλλ' ὅτι οὕτω,
 25 βέλτιον· καὶ ὁ λόγος δὲ ζῳόν καὶ ἄλλο τι, ὃ μὴ
 ταυτὸν τῷ ζῳόν. καὶ ἀρετὴ δὲ τὸ κοινὸν καὶ τὸ
 ἴδιον καὶ τὸ ὅλον καλὸν ἀδιαφόρου τοῦ κοινοῦ
 ὄντος.

11. λέγεται δὲ οὐδ' ὁ οὐρανός, καὶ πολλὰ δὲ p.703
 30 φαίνεται, οὐκ ἀτιμάσαι τὴν τῶν ζῳῶν πάντων
 φύσιν· ἐπεὶ καὶ τόδε τὸ πᾶν πάντα ἔχει. πόθεν
 οὖν ἔχει; πάντα οὖν ἔχει ὅσα ἐνταῦθα τὰ ἐκεῖ;

ἢ ὅσα λόγῳ πεποιήται καὶ κατ' εἶδος. ἀλλ' ὅταν
 πῦρ ἔχη, καὶ ὕδωρ ἔχει, ἔχει δὲ πάντως καὶ φυτά.
 πῶς οὖν τὰ φυτὰ ἐκεῖ; καὶ πῶς πῦρ ζῆ; καὶ πῶς
 γῆ; ἢ γὰρ ζῆ, ἢ οἶον νεκρὰ ἔσται ἐκεῖ, ὥστε μὴ
 πᾶν τὸ ἐκεῖ ζῆν. καὶ τί ὅλως ἔστιν ἐκεῖ καὶ ταῦτα; 5
 τὰ μὲν οὖν φυτὰ δύναιτ' ἂν τῷ λόγῳ συναρμόσαι.
 ἐπεὶ καὶ τὸ τῆδε φυτὸν λόγος ἔσπιν ἐν ζωῇ κεί-
 μενος. εἰ δὴ ὁ ἔνυλος λόγος ὁ τοῦ φυτοῦ, καθ'
 ὅν τὸ φυτόν ἐστι, ζωὴ τις ἐστὶ τοιάδε καὶ ψυχὴ
 τις καὶ ὁ λόγος ἐν τι, ἦτοι τὸ πρῶτον φυτόν ἐστιν 10
 οὗτος ἢ οὗ, ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ φυτὸν τὸ πρῶτον,
 ἀφ' οὗ καὶ τοῦτο. καὶ γὰρ ἐκεῖνο ἐν, ταῦτα δὲ
 πολλὰ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐξ ἀνάγκης. εἰ δὴ τοῦτο, δεῖ
 πολὺ πρότερον ἐκεῖνο ζῆν καὶ αὐτὸ τοῦτο φυτὸν
 εἶναι, ἀπ' ἐκείνου δὲ ταῦτα δευτέρως καὶ τρίτως 15
 καὶ κατ' ἔχρος ἐκείνου ζῆν. γῆ δὲ πῶς; καὶ τί τὸ
 γῆ εἶναι; καὶ τίς ἢ ἐκεῖ γῆ τὸ ζῆν ἔχουσα; ἢ πρό-
 τερον τίς αὕτη· τοῦτο δ' ἐστὶ τί τὸ εἶναι ταύτη.
 δεῖ δὴ μορφὴν τινα εἶναι καὶ ἐνταῦθα καὶ λόγον.
 ἐκεῖ μὲν οὖν ἐπὶ τοῦ φυτοῦ ἔξη καὶ ὁ τῆδε αὐτοῦ 20
 λόγος. ἄρ' οὖν καὶ ἐν τῆδε τῇ γῇ; ἢ, εἰ λάβοιμεν
 τὰ μάλιστα γήινα γεννώμενα καὶ πλαττόμενα ἐν αὐτῇ,
 εὗροιμεν ἂν καὶ ἐνταῦθα τὴν γῆς φύσιν. λίθων τοί-
 νυν αὐξήσεις τε καὶ πλάσεις καὶ ὁρῶν ἀναφυομένων
 ἔνδον μορφώσεις πάντως που λόγου ἐμφύχου δημι- 25
 ουργοῦντος ἔνδοθεν καὶ εἰδοποιοῦντος χρή νομίζειν
 γίνεσθαι, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ εἶδος τῆς γῆς τὸ ποιοῦν,
 ὥσπερ ἐν τοῖς δένδροις τὴν λεγομένην φύσιν, τῷ δὲ
 ξύλῳ τοῦ δένδρου ἀνάλογον τὴν λεγομένην εἶναι
 γῆν, καὶ ἀποτμηθέντα τὸν λίθον οὕτως ἔχειν, ὥς εἰ 30
 ἐκ τοῦ δένδρου τι κοπεῖν, μὴ καθόκτος δὲ τούτου,
 ἀλλ' ἔτι συνηρτημένον, ὥς τὸ μὴ νοπὲν ἐκ τοῦ

ξῶντος φυτοῦ. τὴν [δὴ] δημιουργοῦσαν ἐγκαθη-
 μένην τῇ γῇ φύσει ζωὴν ἐν λόγῳ ἀνευρόντας
 πιστοίμεθα ἂν τὸ ἐντεῦθεν ῥηδίως τὴν ἐκεῖ γῆν
 πολὺ πρότερον ξῶσαν εἶναι καὶ ζωὴν ἔλλογον γῆς,
 5 αὐτογῆν καὶ πρῶτως γῆν, ἀφ' ἧς καὶ ἡ ἐνταῦθα
 γῆ. εἰ δὲ καὶ τὸ πῦρ λόγος τις ἐν ὕλῃ ἐστὶ καὶ
 τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτομάτου
 πῦρ — πόθεν γάρ; οὐ γὰρ ἐκ παρατρίψεως, p. 704
 ὥς ἂν τις οἰηθείη· ἤδη γὰρ ὄντος ἐν τῷ παντὶ
 10 πυρὸς ἡ παρατρίψις ἐχόντων τῶν παρατριβομένων
 σωμάτων· οὐδὲ γὰρ ἡ ὕλη οὕτως δυνάμει, ὥστε
 παρ' αὐτῆς· εἰ δὲ κατὰ λόγον δεῖ τὸ ποιοῦν
 εἶναι ὥς μορφοῦν, τί ἂν εἴη; ἡ ψυχὴ ποιεῖν πῦρ
 δυναμένη· τοῦτο δ' ἐστὶ ζωὴ καὶ λόγος, ἐν καὶ
 15 ταῦτόν ἄμφω. διὸ καὶ Πλάτων ἐν ἐκάστῳ τούτων
 ψυχὴν φησιν εἶναι οὐκ ἄλλως ἢ ὥς ποιοῦσαν τοῦτο
 δὴ τὸ αἰσθητὸν πῦρ. ἐστὶν οὖν καὶ τὸ ἐνταῦθα
 ποιοῦν πῦρ ζωὴ τις πυρίνη, ἀληθέστερον πῦρ. τὸ
 ἄρα ἐπέκεινα πῦρ μᾶλλον ὢν πῦρ μᾶλλον ἂν εἴη
 20 ἐν ζωῇ· ζῆ ἄρα καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ. ὁ δ' αὐτὸς
 λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὕδατός τε καὶ ἀέρος.
 ἀλλὰ διὰ τί οὐκ ἐμψυχα καὶ ταῦτα ὥσπερ ἡ γῆ;
 ὅτι μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἐν ζῳῇ τῷ παντὶ, δῆλόν
 που, καὶ ὅτι μέρη ζῳῆς· οὐ φαίνεται δὲ ζωὴ ἐν
 25 αὐτοῖς, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ τῆς γῆς· συλλογίζεσθαι
 δ' ἦν ἡκίμα καὶ ἐκ τῶν γινομένων ἐν αὐτῇ· ἀλλὰ
 γίνεσθαι καὶ ἐν πυρὶ ζῳά, καὶ ἐν ὕδατι δὲ φανερώ-
 τερον· καὶ ἀέρινοι δὲ ζῳῶν συστάσεις. γινόμενον
 δὲ τὸ πῦρ ἕκαστον καὶ ταχὺ σβεννύμενον τὴν ἐν
 30 τῷ ὅλῳ ψυχὴν παρέρχεται εἰς τε ὄγκον οὐ γεγένη-
 ται μένον, ἴν' [ἂν] ἐδειξε τὴν ἐν αὐτῷ ψυχὴν,
 αἴψα τε καὶ ὕδωρ ὡσαύτως· ἐπεὶ, εἰ παγελὴ πως

κατὰ φύσιν, δείξειεν ἄν· ἀλλ' ὅτι ἔδει εἶναι κεχυ-
 μένα, ἣν ἔχει οὐ δείκνυσι. καὶ κινδυνεύει ὁμοιον
 εἶναι οἶον τὸ ἐπὶ τῶν ὑγρῶν τῶν ἐν ἡμῖν, οἶον
 αἵματος· ἡ μὲν γὰρ σὰρξ ἔχειν δοκεῖ καὶ ὁ τι ἂν
 σὰρξ γένηται ἐκ τοῦ αἵματος, τὸ δ' αἷμα αἰσθησιν 5
 οὐ παρεχόμενον ἔχειν οὐ δοκεῖ. καίτοι ἀνάγκη ἐνεῖ-
 ναι καὶ ἐν αὐτῷ· ἐπεὶ καὶ οὐδέν ἐστι βίαιον γινώ-
 μενον περὶ αὐτό, ἀλλ' ἐτοιμόν ἐστι διεστάναι τῆς ἐνυ-
 παρχούσης ψυχῆς, οἶον καὶ ἐπὶ τῶν στοιχείων τῶν
 τριῶν δεῖ νομίζειν εἶναι· ἐπεὶ καὶ ὅσα ἐξ ἀέρος 10
 συστάντος μᾶλλον ζῶα ἔχει τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι εἰς
 τὸ παθεῖν. ὥσπερ δὲ ὁ ἀήρ τὸ φῶς ἀτενὲς ὄν καὶ
 μένον, ἕως μένει αὐτός, παρέρχεται, τοῦτον τὸν
 τρόπον πάρεισι καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ κύκλῳ καὶ
 οὐ πάρεισι· καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως. 15

12. ἀλλὰ πάλιν ὥδε λέγωμεν· ἐπεὶ γὰρ φαμεν
 πρὸς οἶον παράδειγμα ἐκείνου τόδε τὸ πᾶν εἶναι,
 δεῖ κακεῖ πρότερον τὸ πᾶν ζῶον εἶναι καί, εἰ
 παντελὲς τὸ εἶναι αὐτῷ, πάντα εἶναι. καὶ οὐρανὸν
 δὴ ἐκεῖ ζῶον εἶναι, καὶ οὐκ ἔρημον τοίνυν ἄστρον, 20
 τῶν ἐνταῦθα τοῦτο λεγομένων οὐρανόν, καὶ τὸ οὐ-
 ρανῷ εἶναι τοῦτο. ἔστι δ' ἐκεῖ δηλονότι καὶ γῆ
 οὐκ ἔρημος, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐξωωμένη, καὶ
 ἔστιν ἐν αὐτῇ ζῶα ξύμπαντα, ὅσα περὶ καὶ χερ-
 σαῖα λέγεται ἐνταῦθα, καὶ φυτὰ δηλονότι ἐν τῷ 25
 ζῆν ἰδρυμένα· καὶ θάλασσα δὲ ἔστιν ἐκεῖ, καὶ
 πᾶν ὕδωρ ἐν ῥοῇ καὶ ζωῇ μενούσῃ, καὶ τὰ ἐν
 ὕδατι ζῶα πάντα, ἀέρος τε φύσις τοῦ ἐκεῖ παντός
 μοῖρα, καὶ ζῶα ἀέρια ἐν αὐτῷ ἀνὰ λόγον αὐτῷ
 τῷ ἀέρι. τὰ γὰρ ἐν ζῶντι πῶς ἂν οὐ ζῶντα; ὅπου 30
 δὴ καὶ ἐνταῦθα. πῶς οὖν οὐ πᾶν ζῶον ἐξ ἀνάγ-
 κης ἐκεῖ; ὥς γὰρ ἕκαστον τῶν μεγάλων μερῶν

ἐστίν, ἐξ ἀνάγκης οὕτως ἔχει καὶ ἡ τῶν ζώων ἐν
 αὐτοῖς φύσις. ὅπως οὖν ἔχει καὶ ἐστίν ἐκεῖ οὐρα-
 νός, οὕτω καὶ ἔχει καὶ ἐστίν ἐκεῖ τὰ ἐν οὐρανῷ
 ζῶα πάντα, καὶ οὐκ ἐστὶ μὴ εἶναι· ἢ οὐδ' ἐκείνους
 5 ἐσται. ὁ οὖν ζητῶν πόθεν ζῶα, ζητεῖ πόθεν οὐρα-
 νός ἐκεῖ· τοῦτο δ' ἐστὶ ζητεῖν πόθεν ζῶον, τοῦτο
 δὲ ταὐτὸν [τῷ] πόθεν ζωὴ καὶ ζωὴ πᾶσα καὶ ψυχὴ
 πᾶσα καὶ νοῦς ὁ ξύμπας, μηδεμιᾶς ἐκεῖ πενίας
 μηδ' ἀπορίας οὔσης, ἀλλὰ πάντων ζωῆς πεπληρω-
 10 μένων καὶ οἷον ζέοντων. ἐστὶ δ' αὐτῶν ἡ οἷον
 ῥοὴ ἐκ μιᾶς πηγῆς, οὐχ οἷον ἐνός τινος πνεύματος
 ἢ θερμότητος μιᾶς, ἀλλ' οἷον εἴ τις ἦν ποιότης
 μία πάσας ἐν αὐτῇ ἔχουσα καὶ σῶζουσα τὰς ποιό-
 τητας, γλυκύτης μετ' εὐωδίας, καὶ ὁμοῦ οἰνώδης
 15 ποιότης καὶ χυλῶν ἀπάντων δυνάμεις καὶ χρωμά-
 των ὅψεις καὶ ὅσα ἀφαί γινώσκουσιν. ἐστῶσαν δὲ
 καὶ ὅσα ἀκοαὶ ἀκούουσι, πάντα μέλη καὶ ῥυθ-
 μὸς πᾶς.

13. ἐστὶ γὰρ οὔτε νοῦς ἀπλοῦν, οὔτε ἡ ἐξ
 20 αὐτοῦ ψυχὴ, ἀλλὰ ποικίλα πάντα ὅσῳ ἀπλᾶ, τοῦτο
 δὲ ὅσῳ μὴ σύνθετα καὶ ὅσῳ ἀρχαὶ καὶ ὅσῳ ἐνέρ-
 γειαι. τοῦ μὲν γὰρ ἐσχάτου ἡ ἐνέργεια ὥς ἂν
 λήγουσα ἀπλῇ, τοῦ δὲ πρώτου πᾶσαι· νοῦς τε
 κινούμενος κινεῖται μὲν ὡσαύτως καὶ κατὰ ταῦτά
 25 καὶ ὅμοια αἰεὶ, οὐ μέντοι ταὐτὸν καὶ ἐν τι ἐν μέρει,
 ἀλλὰ πάντα· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐν μέρει αὐτὸ οὐχ ἓν,
 ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἄπειρον διαιρούμενον. ἀπὸ τίνος
 δὲ φαίμεν ἂν καὶ πάντως ἐπὶ τί, ὥς ἐσχάτου. τὸ
 δὲ μεταξὺ πᾶν ἄρα ὥσπερ γραμμὴ, ἢ ὥσπερ ἔτε-
 30 ρον σῶμα ὁμοιομερές τι καὶ ἀποίικilon; ἀλλὰ τί τὸ
 σεμνόν; εἰ γὰρ μηδεμίαν ἔχει ἐξαλλαγὴν μηδέ τις p.706
 ἐξεγείρει αὐτὸ εἰς τὸ ζῆν ἑτερότης, οὐδ' ἂν ἐνέρ-

γεια εἴη· οὐδὲν γὰρ ἂν ἡ τοιαύτη κατάστασις μὴ
 ἐνεργείας διαφέρῃ. καὶ κίνησις δὲ ἢ τοιαύτη, οὐ
 πανταχῶς, μοναχῶς δ' ἂν εἴη ξαθή· δεῖ δὲ πάντα
 ξῆν καὶ πανταχόθεν καὶ οὐδὲν μὴ ξῆν. ἐπὶ πάν-
 τα οὖν κινεῖσθαι δεῖ, μᾶλλον δὲ κεννηθῆναι. 5
 ἀπλοῦν δὲ εἰ κινεῖτο, ἐκεῖνο μόνον ἔχει, καὶ ἡ
 αὐτὸ καὶ οὐ προύβη εἰς οὐδέν, ἢ εἰ προύβη, ἄλλο
 μένον· ὥστε δύο· καὶ εἰ ταὐτὸν τοῦτο ἐκείνῳ,
 μένει ἔν καὶ οὐ προσλήλυθεν, εἰ δ' ἕτερον, προῆλθε
 μετὰ ἑτερότητας καὶ ἐποίησεν ἐκ ταύτου τινος καὶ 10
 ἑτέρου τρίτον ἔν. γενόμενον δὴ ἐκ ταύτου καὶ
 ἑτέρου τὸ γενόμενον φύσιν ἔχει ταὐτὸν καὶ ἕτερον
 εἶναι· ἕτερον δὲ οὐ τί, ἀλλὰ πᾶν ἕτερον· καὶ γὰρ
 τὸ ταὐτὸν αὐτοῦ πᾶν. πᾶν δὲ ταὐτὸν ὅν καὶ πᾶν
 ἕτερον οὐκ ἔστιν ὃ τι ἀπολείπει τῶν ἑτέρων. φύ- 15
 σιν ἄρα ἔχει ἐπὶ πᾶν ἑτεροιοῦσθαι. εἰ μὲν οὖν
 ἔστι πρὸ αὐτοῦ τὰ ἕτερα πάντα, ἦδη πάσχοι ἂν
 ὑπ' αὐτῶν· εἰ δὲ μὴ ἔστιν, οὗτος τὰ πάντα ἐγέννα,
 μᾶλλον δὲ τὰ πάντα ἦν. οὐκ ἔστιν ἄρα τὰ ὄντα
 εἶναι μὴ νοῦ ἐνεργήσαντος, ἐνεργήσαντος δὲ ἀεὶ 20
 ἄλλο μετ' ἄλλο καὶ οἷον πλανηθέντος πᾶσαν πλά-
 νην καὶ ἐν αὐτῷ πλανηθέντος, οἷα νοῦς ἐν αὐτῷ
 ὁ ἀληθινὸς πέφυκε πλανᾶσθαι· πέφυκε δ' ἐν οὐ-
 σίαις πλανᾶσθαι συνθεουσῶν τῶν οὐσιῶν ταῖς
 αὐτοῦ πλάναις. πανταχοῦ δ' αὐτός ἐστι· μένουσιν 25
 οὖν ἔχει τὴν πλάνην. ἢ δὲ πλάνη αὐτῷ ἐν τῷ τῆς
 ἀληθείας πεδίῳ, οὐ οὐκ ἐκβαίνει. ἔχει δὲ κατα-
 λαβὼν πᾶν καὶ αὐτῷ ποιήσας εἰς τὸ κινεῖσθαι
 οἷον τόπον, καὶ ὁ τόπος ὁ αὐτός τῷ οὐ τόπος.
 ποικίλον δὲ ἔστι τὸ πεδίον τοῦτο, ἵνα καὶ 30
 διεξέλοι· εἰ δὲ μὴ κατὰ πᾶν καὶ ἀεὶ ποικίλον, καθ'
 ὅσον μὴ ποικίλον, ἔστημεν. εἰ δ' ἔστημεν, οὐ

νοεῖ· ὥστε καί, εἰ ἔστι, οὐ νενόηκεν· εἰ δὲ τοῦτο,
 οὐδ' ἔστιν. ἔστιν οὖν νόησις· ἡ δὲ κίνησις πᾶσα
 πληροῦσα οὐσίαν πᾶσαν, καὶ ἡ πᾶσα οὐσία νόησις
 πᾶσα ζωὴν περιλαβοῦσα πᾶσαν, καὶ μετ' ἄλλο αἰ
 5 ἄλλο, καὶ ὅτι αὐτοῦ ταύτῃ καὶ ἄλλο, καὶ διαι-
 ροῦντι αἰ τὸ ἄλλο ἀναφαίνεται. πᾶσα δὲ διὰ
 ζωῆς ἡ πορεία καὶ διὰ ζώων πᾶσα, ὥσπερ καὶ τῷ
 διὰ γῆς ἰόντι πάντα, ἃ διεξιεισι, γῆ, καὶ διαφορὰς
 ἔχει ἡ γῆ. καὶ ἐκεῖ ἡ μὲν ζωὴ δι' ἧς ἡ αὐτή, ὅτι
 10 δὲ αἰ ἄλλη, οὐχ ἡ αὐτή. αἰ δ' ἔχων τὴν αὐ-
 τὴν διὰ τῶν οὐκ αὐτῶν διεξοδον, ὅτι μὴ ἀμείβει,
 ἀλλὰ σύνεστι τοῖς ἄλλοις τὸ ὁσαύτως καὶ κατὰ
 ταῦτά· ἐὰν γὰρ μὴ περὶ τὰ ἄλλα τὸ ὁσαύτως καὶ
 κατὰ τὰ αὐτά, ἀργεῖ πάντα καὶ τὸ ἐνεργεῖα καὶ ἡ
 15 ἐνέργεια οὐδαμοῦ. ἔστι δὲ καὶ τὰ ἄλλα αὐτός,
 ὥστε πᾶς αὐτός. καὶ εἶπερ αὐτός, πᾶς, εἰ δὲ μὴ, p. 707
 οὐκ αὐτός. εἰ δὲ πᾶς αὐτός, καὶ πᾶς, ὅτι τὰ
 πάντα, καὶ οὐδὲν ἔστιν, ὅ τι μὴ συντελεῖ εἰς τὰ
 πάντα, οὐδὲν ἔστιν αὐτοῦ, ὅ τι μὴ ἄλλο, ἵνα
 20 ἄλλο ὃν καὶ τοῦτο συντελεῖ. εἰ γὰρ μὴ ἄλλο, ἀλλὰ
 ταύτόν, ἐλαττώσει αὐτοῦ τὴν οὐσίαν ἰδίαν οὐ
 παρεχόμενον εἰς συντέλειαν αὐτοῦ φύσιν.

14. ἔστι δὲ καὶ παραδείγμασι νοεροῖς χρωμένον
 εἰδέναι οἷον ἔστι νοῦς, ὡς οὐκ ἀνέχεται οἶον κατὰ
 25 μονάδα μὴ ἄλλος εἶναι. τίνα γὰρ καὶ βούλει εἰς
 παράδειγμα λαβεῖν λόγον εἴτε φυτοῦ εἴτε ζώου; εἰ
 γὰρ ἓν τι καὶ μὴ ἓν τοῦτο ποικίλον, οὐτ' ἂν λόγος
 εἴη, τό τε γενόμενον ὕλη ἂν εἴη τοῦ λόγου μὴ
 πάντα γενομένου εἰς τὸ πανταχοῦ τῆς ὕλης ἐμπε-
 30 σόντα μηδὲν αὐτῆς ἑᾶσαι τὸ αὐτὸ εἶναι· οἶον πρόσ-
 ωπον οὐκ ὄγκος εἷς, ἀλλὰ καὶ ῥίνες καὶ ὀφθαλμοί·
 καὶ ἡ ρίς οὐχὶ οὐσα ἓν, ἀλλ' ἑτερον, τὸ δ' ἑτερον

αὐτὸ πάλιν αὐτῆς, εἰ ἔμελλε ὅτι εἶναι· ἐν γὰρ τι ἀπλῶς οὐσα ὄγκος ἂν ἦν μόνον. καὶ τὸ ἄπειρον οὕτως ἐν νῶ, ὅτι αὐτὸς ἐν πολλὰ, οὐχ ὥς οἶκος εἰς, ἀλλ' ὥς λόγος πολὺς ἐν αὐτῷ, ἐν ἐνὶ σχήματι νοῦ οἶον περιγραφῇ ἔχων περιγραφὰς ἐντὸς καὶ 5 σχηματισμοὺς αὐτὸ ἐντὸς καὶ δυνάμεις καὶ νοήσεις καὶ τὴν διαίρεσιν μὴ κατ' εὐθύ, ἀλλ' εἰς τὸ ἐντὸς αἰεὶ, οἶον τοῦ παντὸς ζώου ἐμπεριεχομένης ζώων φύσεις, καὶ πάλιν αὐτὴ ἄλλας ἐπὶ τὰ μικρότερα τῶν ζώων καὶ εἰς τὰς ἐλάττους δυνάμεις, ὅπου στή- 10 σεται εἰς εἶδος ἄτομον. ἡ δὲ διαίρεσις ἐγκτεται οὐ συγκεχυμένων, καίτοι εἰς ἐν ὄντων, ἀλλ' ἔστιν ἡ λεγομένη ἐν τῷ παντὶ φιλία τοῦτο, οὐχ ἡ ἐν τῷδε τῷ παντί· μιμεῖται γὰρ αὕτη ἐκ διεστηκότων οὐσα φίλη· ἡ δὲ ἀληθὴς πάντα ἐν εἶναι καὶ μήποτε 15 διακριθῆναι. διακρίνεσθαι δὲ φησι τὸ ἐν τῷδε τῷ οὐρανῷ.

p. 708

15. ταύτην οὖν τὴν ζωὴν τὴν πολλὴν καὶ πᾶσαν καὶ πρώτην καὶ μίαν τίς ἰδὼν οὐκ ἐν ταύτῃ εἶναι ἀσπάζεται τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀτιμάσας; σκοτός 20 γὰρ αἱ ἄλλαι αἱ κάτω καὶ σμικραὶ καὶ ἀμυδραὶ καὶ εὐτελεῖς καὶ οὐ καθαραὶ καὶ τὰς καθαράς μολύνουσαι. καὶ εἰς αὐτὰς ἰδῆς, οὐκέτι τὰς καθαράς οὔτε ὀρεῖς, οὔτε ζῆς ἐκείνας τὰς πάσας ὁμοῦ, ἐν αἷς οὐδὲν ἔστιν ὃ τι μὴ ζῆ καὶ καθαρώς ζῆ κακὸν 25 οὐδὲν ἔχον. τὰ γὰρ κακὰ ἐνταῦθα, ὅτι ἴχνος ζωῆς καὶ νοῦ ἴχνος· ἐκεῖ δὲ τὸ ἀρχέτυπον τὸ ἀγαθοειδές φησιν, ὅτι ἐν τοῖς εἶδεσι τὸ ἀγαθὸν ἔχει. τὸ μὲν γὰρ ἔστιν ἀγαθόν, ὃ δὲ ἀγαθός ἔστιν ἐν τῷ θεωρεῖν τὸ ζῆν ἔχων· θεωρεῖ δὲ ἀγαθοειδῆ ὄντα τὰ 30 θεωρούμενα καὶ αὐτά, ἃ ἐκτίσαστο, ὅτε ἐθεώρει τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φύσιν. ἦλθε δὲ εἰς αὐτὸν οὐχ

ὥς ἐκεῖ ἦν, ἀλλ' ὥς αὐτὸς ἔσχευ. ἀρχὴ γὰρ ἐκεῖ-
 νος καὶ ἐξ ἐκείνου ἐν τούτῳ καὶ οὗτος ὁ ποιήσας
 ταῦτα ἐξ ἐκείνου. οὐ γὰρ ἦν θέμις βλέποντα εἰς
 ἐκεῖνον μηδὲν νοεῖν οὐδ' αὖ τὰ ἐν ἐκείνῳ· οὐ
 5 γὰρ ἂν αὐτὸς ἐγέννα. δύναμιν οὖν εἰς τὸ γεννᾶν
 εἶχε παρ' ἐκείνου καὶ τῶν αὐτοῦ πληροῦσθαι γεννη-
 μάτων διδόντος ἐκείνου ἃ μὴ εἶχεν αὐτός. ἀλλ'
 ἐξ ἐνὸς αὐτοῦ πολλὰ τούτῳ· ἦν γὰρ ἐκομίζετο
 δύναμιν ἀδυνατῶν ἔχειν συνέθραυε καὶ πολλὰ
 10 ἐποίησε τὴν μίαν, ἵν' οὕτω δύναιτο κατὰ μέρος
 φέρειν. ὅ τι οὖν ἐγέννα, ἀγαθοῦ ἐκ δυνάμεως ἦν
 καὶ ἀγαθοειδὲς ἦν καὶ αὐτὸς ἀγαθὸς ἐξ ἀγαθοει-
 θῶν, ἀγαθὸν ποικίλον. διὸ καὶ εἴ τις αὐτὸν ἀπει-
 κάξοι σφαίρα ζώσῃ ποικίλῃ, εἴτε παμπρόσωπόν τι
 15 χρῆμα λάμπον ζῶσι προσώποις εἴτε ψυχὰς τὰς κα-
 θαρὰς πάσας εἰς τὸ αὐτὸ συνδραμούσας φαντάξοιτο
 οὐκ ἐνδεεῖς, ἀλλὰ πάντα τὰ αὐτῶν ἐχούσας, καὶ
 νοῦν τὸν πάντα ἐπ' ἅκραις αὐταῖς ἰδρυμένον, ὥς
 φέγγει νοερωῖ καταλάμπεσθαι τὸν τόπον — φαντα-
 20 ζόμενος μὲν οὕτως ἔξω πως ἄλλος ὢν ὁρώῃ [ἂν]
 ἄλλον· δεῖ δὲ ἑαυτὸν ἐκεῖνο γενόμενον τὴν θεῶν
 ἑαυτὸν ποιήσασθαι.

16. χρῆ δὲ μηδ' αἰεὶ ἐν τῷ πολλῷ τούτῳ καλῷ
 μένειν, μεταβαίνειν δ' ἔτι πρὸς τὸ ἄνω ἀίξαντα
 25 καὶ ἀφέντα τοῦτο, οὐκ ἐκ τούτου τοῦ οὐρανοῦ, p. 709
 ἀλλ' ἐξ ἐκείνου, θαυμάσαντα τίς ὁ γεννήσας καὶ
 ὅπως. ἕκαστον μὲν οὖν εἶδος ἕκαστον καὶ ἰδιος
 οἶον τύπος· ἀγαθοειδὲς δὲ ὃν κοινὸν τὸ ἐπιθέον
 ἐπὶ πᾶσιν ἔχει. ἔχει μὲν οὖν καὶ τὸ ὃν ἐπὶ πᾶσιν,
 30 ἔχει δὲ καὶ τὸ ζῶον ἕκαστον ζωῆς κοινῆς ἐπὶ πᾶσιν
 ὑπαρχούσης, τάχα δ' ἂν καὶ ἄλλα. ἀλλὰ καθ' ὅσον
 ἀγαθὰ καὶ διότι ἀγαθὰ, τί ἂν εἴη; πρὸς δὴ τὴν τοιαύ-

την σκέψιν τάχ' ἂν εἴη προὔργου ἄρξασθαι ἐντεῦθεν.
 ἄρα, ὅτε ἑώρα πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἐνόει ὡς πολλὰ τὸ
 ἐν ἐκείνῳ καὶ ἐν ᾧ αὐτὸς ἐνόει αὐτό, πολλὰ μερί-
 ζων αὐτὸ παρ' αὐτῷ τῷ νοεῖν μὴ ὅλον ὁμοῦ δύ-
 νασθαι; ἀλλ' οὕτω νοῦς ἦν ἐκεῖνο βλέπων, ἀλλ' 5
 ἔβλεπεν ἀνοήτως. ἢ φατέον ὡς οὐδ' ἑώρα πώποτε,
 ἀλλ' ἔξῃ μὲν πρὸς αὐτὸ καὶ ἀνήρτητο αὐτοῦ καὶ
 ἐπέστραπτο πρὸς αὐτό, ἡ δὲ κίνησις αὕτη πληρω-
 θείσα τῷ ἐκεῖ κινεῖσθαι καὶ περὶ ἐκεῖνο ἐπλήρω-
 σεν αὐτὸν καὶ οὐκέτι κίνησις ἦν μόνον, ἀλλὰ 10
 κίνησις διακορῆς καὶ πλήρης· ἐξῆς δὲ πάντα ἐγέ-
 νετο καὶ ἔγνω τοῦτο ἐν συναισθηθείᾳ αὐτοῦ καὶ
 νοῦς ἤδη ἦν, πληρωθεὶς μὲν, ἴν' ἔχῃ, ὃ ὄψεται,
 βλέπων δὲ αὐτὰ μετὰ φωτὸς παρὰ τοῦ δόντος
 ἐκεῖνα καὶ τοῦτο κομιζόμενος. διὰ τοῦτο οὐ μόνον 15
 λέγεται τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὁρᾶσθαι αὐτήν,
 αἴτιος ἐκεῖνος εἶναι. ὥσπερ δὲ ὁ ἥλιος τοῦ ὁρᾶ-
 σθαι τοῖς αἰσθητοῖς καὶ τοῦ γίνεσθαι αἰτιῶς ᾧν
 αἰτιὸς πως καὶ τῆς ὀψεῶς ἐστίν — οὐκ οὐτε
 ὄψις οὔτε τὰ γινόμενα — οὕτω καὶ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ 20
 φύσις αἰτία οὐσίας καὶ νοῦ οὐσα καὶ φῶς κατὰ τὸ
 ἀνάλογον τοῖς ἐκεῖ ὁρατοῖς καὶ τῷ ὁρᾶντι οὔτε τὰ
 ὄντα οὔτε νοῦς ἐστίν, ἀλλὰ αἷτιον τούτων καὶ
 νοεῖσθαι φωτὶ τῷ ἑαυτοῦ εἰς τὰ ὄντα καὶ εἰς τὸν
 νοῦν παρέχον. πληρούμενος μὲν οὖν ἐγίνετο, πλη- 25
 ρωθεὶς δὲ ἦν, καὶ ὁμοῦ ἀπετελέσθη καὶ ἑώρα.
 ἀρχὴ δὲ αὐτοῦ ἐκεῖνο τὸ πρὶν πληρωθῆναι ἦν·
 ἑτέρα δὲ ἀρχὴ οἶονεῖ ἔξωθεν ἡ πληροῦσα ἦν, ἀφ'
 ἧς οἶον ἐτυποῦτο πληρούμενος.

p. 710 17. ἀλλὰ πῶς ταῦτα ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς οὐκ 80
 ὄντων ἐκεῖ ἐν τῷ πληρώσαντι, οὐδ' αὖ ἐν αὐτῷ
 τῷ πληρουμένῳ; ὅτε γὰρ μήπω ἐπληροῦτο, οὐκ

εἶχεν. ἢ οὐκ ἀνάγκη, ὃ τις δίδωσι, τοῦτο ἔχειν,
 ἀλλὰ δεῖ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ μὲν διδόν μεῖζον
 νομίζειν, τὸ δὲ διδόμενον ἔλαττον τοῦ διδόντος·
 τοιαύτη γὰρ ἡ γένεσις ἐν τοῖς οὖσι. πρῶτον γὰρ
 5 δεῖ τὸ ἐνεργεῖα εἶναι, τὰ δ' ὕστερα δυνάμει εἶναι
 τὰ πρὸ αὐτῶν· καὶ τὸ πρῶτον δὲ ἐπέκεινα τῶν
 δευτέρων καὶ τοῦ διδομένου τὸ διδόν ἐπέκεινα ἦν·
 κρεῖττον γάρ. εἴ τι τοίνυν ἐνεργείας πρότερον,
 ἐπέκεινα ἐνεργείας, ὥστε καὶ ἐπέκεινα ζωῆς. εἰ
 10 οὖν ζωὴ ἐν τούτῳ, ὁ διδοὺς ἔδωκε μὲν ζωὴν, καλ-
 λίων δὲ καὶ τιμιώτερος ζωῆς. εἶχεν οὖν ζωὴν καὶ
 οὐκ ἔδεῖτο ποικίλου τοῦ διδόντος, καὶ ἦν ἡ ζωὴ
 ἴχνος τι ἐκείνου, οὐκ ἐκείνου ζωῆς. πρὸς ἐκεῖνο
 μὲν οὖν βλέπουσα ἀόριστος ἦν, βλέψασα δ' ἐκεῖ
 15 ὠρίζετο ἐκείνου ὄρον οὐκ ἔχοντος. εὐθύς γὰρ
 πρὸς ἓν τι ἰδοῦσα ὀρίζεται τούτῳ καὶ ἰσχει ἐν
 αὐτῇ ὄρον καὶ πέρας καὶ εἶδος· καὶ τὸ εἶδος ἐν
 τῷ μορφωθέντι, τὸ δὲ μορφώσαν ἄμορφον ἦν· ὁ
 δὲ ὄρος οὐκ ἔξωθεν, οἷον μεγέθει περιτεθείς, ἀλλ'
 20 ἦν πάσης ἐκείνης τῆς ζωῆς ὁ ὄρος πολλῆς καὶ
 ἀπείρου οὔσης, ὥς ἂν παρὰ τοιαύτης φύσεως ἐκλαμ-
 ψάσης, ζωὴ τε ἦν οὐ τοῦδε· ὠριστο γὰρ ἂν ὥς
 ἀτόμου ἦδη. ἀλλ' ὠριστο μέντοι· ἦν ἄρα ὠρισθεῖσα
 ὥς ἐνός τινος πολλοῦ. ὠριστο δὴ καὶ ἕκαστον
 25 τῶν πολλῶν, διὰ μὲν τὸ πολὺ τῆς ζωῆς πολλὰ
 ὠρισθέν, διὰ δὲ αὐτὸν τὸν ὄρον ἓν. τί οὖν τὸ ἐν
 ὠρίσθη; νοῦς· ὠρισθεῖσα γὰρ ζωὴ νοῦς· τί δὲ τὸ
 πολλά; νόες πολλοί. πάντα οὖν νόες, καὶ ὁ μὲν
 πᾶς νοῦς, οἱ δὲ ἕκαστοι νοῖ. ὁ δὲ πᾶς νοῦς ἕκα-
 30 στον περιέχων ἄρα ταύτῃ ἐκαστον περιέχει; ἀλλ'
 ἓνα ἂν περιείχεν. εἰ οὖν πολλοί, διαφορὰν δεῖ
 εἶναι. πάλιν οὖν πῶς ἕκαστος διαφορὰν ἔσχεν;

ἢ ἐν τῷ καὶ εἰς ὅλως γενέσθαι εἶχε τὴν διαφοράν· οὐ γὰρ ταὐτὸν ὄντω ἢ τὸ πᾶν. ἦν οὖν ἢ μὲν ζωῇ δύναμις πᾶσα, ἢ δὲ δρασις ἢ ἐκείθεν δύναμις πάντων, ὁ δὲ γενόμενος νοῦς αὐτὰ ἀνεφάνη τὰ πάντα. ὁ δὲ ἐπικάθηται αὐτοῖς, οὐχ ἵνα ἰδρυθῇ, 5 ἀλλ' ἵνα ἰδρύσῃ εἶδος ἰδῶν τῶν πρώτων ἀνείδεον αὐτό. καὶ νοῦς δὲ γίνεταί πρὸς ψυχὴν οὕτω φῶς εἰς αὐτήν, ὥς ἐκεῖνος εἰς νοῦν· καὶ ὅταν καὶ οὗτος ὀρίσῃ τὴν ψυχὴν, λογικὴν ποιεῖ δοὺς αὐτῇ ὧν ἔσχεν ἴχνος. ἴχνος οὖν καὶ νοῦς ἐκείνου· ἐπεὶ 10 δὲ ὁ νοῦς εἶδος καὶ ἐν ἐκστάσει καὶ πλήθει, ἐκεῖ-
 p. 711 νος ἄμορφος καὶ ἀνείδεος· οὕτω γὰρ εἰδοποιεῖ. εἰ δ' ἦν ἐκεῖνος εἶδος, ὁ νοῦς ἦν ἂν λόγος. ἔδει δὲ τὸ πρῶτον μὴ πολὺ μηδαμῶς εἶναι· ἀνήρτητο γὰρ ἂν τὸ πολὺ αὐτοῦ εἰς ἕτερον αὐτὸ πρὸ αὐτοῦ. 15

18. ἀλλ' ἀγαθοειδῇ κατὰ τί τὰ ἐν τῷ νῷ; ἄρα ἢ εἶδος ἕκαστον, ἢ ἢ καλὰ, ἢ [ἢ] τί; εἰ δὴ τὸ παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἦκον πᾶν ἴχνος καὶ τύπον ἔχει ἐκείνου ἢ ἀπ' ἐκείνου, ὥσπερ τὸ ἀπὸ πυρὸς ἴχνος πυρὸς καὶ τὸ ἀπὸ γλυκέος γλυκέος ἴχνος, 20 ἦκει δὲ εἰς νοῦν καὶ ζωὴ ἀπ' ἐκείνου· ἐκ γὰρ τῆς παρ' ἐκείνου ἐνεργείας ὑπέστη· καὶ νοῦς δὲ δι' ἐκείνον καὶ τὸ τῶν εἰδῶν κάλλος ἐκείθεν, πάντα ἂν ἀγαθοειδῇ εἴη, καὶ ζωὴ καὶ νοῦς καὶ ἰδέα. ἀλλὰ τί τὸ κοινόν; οὐ γὰρ δὴ ἀρκεῖ τὸ ἀπ' ἐκείνου 25 πρὸς τὸ ταὐτόν· ἐν αὐτοῖς γὰρ δεῖ τὸ κοινὸν εἶναι· καὶ γὰρ ἂν γένοιτο ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μὴ τῶν-
 τὸν ἢ καὶ δοθέν ὡσαύτως ἐν τοῖς δεξομένοις ἄλλω γίνεσθαι· ἐπεὶ καὶ ἄλλο τὸ εἰς πρώτην ἐνεργείαν, ἄλλο δὲ τὸ τῇ πρώτῃ ἐνεργείᾳ δοθέν· τὸ δ' ἐπὶ 30 τούτοις ἄλλο ἦδη. ἢ οὐδὲν κωλύει καθ' ἕκαστον μὲν ἀγαθοειδὲς εἶναι, μᾶλλον μὴν κατ' ἄλλο, τί

οὖν καθ' ὃ μάλιστα; ἀλλὰ πρότερον ἐκεῖνο ἀναγκασ-
 τον ἰδεῖν· ἄρα γε ἀγαθὸν ἢ ζωὴ, ἢ αὐτὸ τοῦτο
 ζωὴ ἢ ψιλὴ θεωρουμένη καὶ ἀπογεγυμνωμένη; ἢ
 ἢ ζωὴ ἢ ἀπ' αὐτοῦ, τὸ δ' ἀπ' αὐτοῦ ἄλλο τι ἢ
 5 τοιαύτη; πάλιν οὖν τί ἢ τοιαύτη ζωὴ; ἢ ἀγαθοῦ.
 ἀλλ' οὐκ αὐτοῦ ἦν, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ. ἀλλ' εἰ ἐν τῇ
 ζωῇ ἐκείνῃ ἐνείη τι ἐξ ἐκείνου καὶ ἔστιν ἢ ὄντως
 ζωὴ καὶ οὐδὲν ἄτιμον παρ' ἐκείνου λεκτέον εἶναι,
 καὶ καθ' ὃ ζωὴ, ἀγαθὸν εἶναι, καὶ ἐπὶ νοῦ θῆ τοῦ
 10 ἀληθινοῦ ἀνέγκη λέγειν τοῦ πρώτου ἐκείνου, ὅτι
 ἀγαθόν· καὶ δῆλον ὅτι καὶ εἶδος ἕκαστον ἀγαθόν
 καὶ ἀγαθοειδές. ἢ οὖν τι ἔχει ἀγαθόν, εἴτε κοι-
 νόν, εἴτε μᾶλλον ἄλλο, εἴτε τὸ μὲν πρώτως, τὸ δὲ
 τῷ ἐφεξῆς καὶ δευτέρως. ἐπεὶ γὰρ εἰλήφαμεν ἕκα-
 15 στον ὡς ἔχον ἤδη ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ ἀγαθόν τι
 καὶ διὰ τοῦτο ἦν ἀγαθόν — καὶ γὰρ ἡ ζωὴ ἦν
 ἀγαθὸν οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ὅτι ἐλέγετο ἀληθινὴ καὶ
 ὅτι παρ' ἐκείνου, καὶ νοῦς ὁ ὄντως — δεῖ τι τοῦ
 αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς ὁραῖσθαι. διαφύρων γὰρ ὄντων,
 20 ὅταν τὸ αὐτὸ αὐτῶν κατηγορηται, κωλύει μὲν
 οὐδὲν ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν τοῦτο ἐνυπάρχειν, ὅμως p. 712
 δ' ἔστι λαβεῖν αὐτὸ χωρὶς τῷ λόγῳ, οἷον καὶ τὸ
 ζῶον ἐπ' ἀνθρώπου καὶ ἵππου, καὶ τὸ θερμὸν ἐπὶ
 ὕδατος καὶ πυρός, τὸ μὲν ὡς γένος, τὸ δ' ὡς τὸ
 25 μὲν πρώτως, τὸ δὲ δευτέρως· ἢ ὁμωνύμως ἂν ἐκά-
 τερον ἢ ἕκαστον λέγοιτο ἀγαθόν. ἄρ' οὖν ἐνυ-
 πάρχει τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν τὸ ἀγαθόν; ἢ ὅλον ἕκα-
 στον ἀγαθὸν ἔστιν, οὐ καθ' ἓν τὸ ἀγαθόν. πῶς
 οὖν; ἢ ὡς μέρος. ἀλλὰ ἀμερὲς τὸ ἀγαθόν. ἢ ἐν
 30 μὲν αὐτό, οὕτως δὲ τόδε· καὶ γὰρ ἡ ἐνέργεια ἡ
 πρώτη ἀγαθὸν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῇ ὁρισθὲν ἀγαθόν
 καὶ τὸ συνάμφω· καὶ τὸ μὲν ὅτι γενόμενον ἐπ'

αὐτοῦ, τὸ δ' ὅτι κόσμος ἀπ' αὐτοῦ, τὸ δ' ὅτι
 συνάμφω. ἀπ' αὐτοῦ οὖν καὶ οὐδὲν ταύτόν, οἶον
 εἰ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ φωνή καὶ βάδισις καὶ ἄλλο τι,
 πάντα κατορθούμενα. ἢ ἐνταῦθα, ὅτι τάξεις καὶ
 ῥυθμός· ἐκεῖ δὲ τί; ἀλλ' εἰποὶ τις ἄν, ὥς ἐνταῦθα 5
 ὅλως τὸ καλῶς ἔξωθεν διαφόρων ὄντων τῶν περὶ
 ἃ ἡ τάξις, ἐκεῖ δὲ καὶ αὐτά. ἀλλὰ διὰ τί καὶ
 αὐτά; οὐ γὰρ ὅτι ἀπ' ἐκείνου δεῖ πιστευόντας
 ἀφεῖναι· δεῖ μὲν γὰρ συγχωρεῖν ἀπ' ἐκείνου ὄντα
 εἶναι τίμια, ἀλλὰ ποθεῖ ὁ λόγος λαβεῖν, κατὰ τί 10
 τὸ ἀγαθὸν αὐτῶν.

19. ἄρ' οὖν τῇ ἐφέσει καὶ τῇ ψυχῇ ἐπιτρέψο-
 μεν τὴν κρίσιν καὶ τῷ ταύτης πάθει πιστεύσαντες
 τὸ ταύτῃ ἐφετὸν ἀγαθὸν φήσομεν, διότι δὲ ἐφέ- 15
 ται οὐ ζητήσομεν; καὶ τί μὲν ἕκαστον, περὶ τού-
 του ἀποδείξεις κομιοῦμεν, τὸ δ' ἀγαθὸν τῇ ἐφέσει
 δώσομεν; ἀλλὰ πολλὰ ἄτοπα ἡμῖν φαίνεται. πρῶ-
 τον μὲν, ὅτι καὶ τὸ ἀγαθὸν ἔν τι τῶν πέρι· ἐπειτα,
 ὅτι πολλὰ τὰ ἐπιέμενα καὶ ἄλλα ἄλλων· πῶς οὖν
 κρινοῦμεν τῷ ἐπιεμένῳ, εἰ βέλτιον; ἀλλ' ἴσως 20
 οὐδὲ τὸ βέλτιον γνωσόμεθα τὸ ἀγαθὸν ἀγνοοῦντες.
 ἀλλὰ ἄρα τὸ ἀγαθὸν ὁριούμεθα κατὰ τὴν ἐκάστου
 ἀρετὴν; ἀλλ' οὕτως εἰς εἶδος καὶ λόγον ἀνάξομεν,
 ὁρθῶς μὲν πορευόμενοι· ἀλλὰ ἐλθόντες ἐκεῖ τί
 ἐροῦμεν αὐτὰ ταῦτα ζητοῦντες πῶς ἀγαθὰ; ἐν μὲν 25
 γὰρ τοῖς χείροσιν, ὥς ἔοικε, γινώσκουμεν ἄν τὴν
 φύσιν τὴν τοιαύτην καίτοι οὐκ ἔχουσιν εἰλικρινῶς
 τῇ πρὸς τὰ χείρω παραθέσει· ἐκεῖ δέ, ὅπου μηδὲν
 ἐστὶ κακόν, αὐτὰ δὲ ἐφ' ἐαυτῶν ἐστὶ τὰ ἀμείνω,
 p. 713 ἀπορήσομεν. ἄρ' οὖν, ἐπειδὴ [ὁ] λόγος τὸ διότι 30
 ζητεῖ, ταῦτα δὲ ἀγαθὰ παρ' αὐτῶν, διὰ τοῦτο
 ἀπορεῖ τοῦ διότι τὸ ὅτι ὄντος; ἐπεὶ καὶ ἄλλο

φῶμεν αἴτιον, λόγου μὴ φθάνοντος ἐκεῖ ὁμοίως ἢ ἀπορία. οὐ μὴν ἀποστατέον, εἰ πῃ κατ' ἄλλην ὁδὸν πορευομένοις τι φανείη.

20. ἐπειδὴ τοίνυν ἀπιστοῦμεν ἐν τῷ παρόντι
 5 ταῖς ὁρεξεσι πρὸς τὰς τοῦ τί ἐστίν ἢ ποῖόν ἐστι
 θέσεις, ἄρα χρὴ πρὸς τὰς κρίσεις ἵεναι καὶ τὰς
 τῶν πραγμάτων ἐναντιώσεις, οἷον τάξιν ἀταξίαν,
 σύμμετρον ἀσύμμετρον, ὑγίειαν νόσον, εἶδος ἀμορ-
 φίαν, οὐσίαν φθοράν, ὅλως σύστασιν ἀφάνισιν;
 10 τούτων γὰρ τὰ πρῶτα καθ' ἐκάστην συζυγίαν τίς
 ἂν ἀμφισβητήσῃ μὴ οὐκ ἐν ἀγαθοῦ εἶδει εἶναι;
 εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτῶν ἀνάγκη ἐν
 ἀγαθοῦ μοίρᾳ τίθεσθαι. καὶ ἀρετὴ δὴ καὶ νοῦς
 καὶ ζωὴ καὶ ψυχὴ, ἣ γε ἔμφρων, ἐν ἀγαθοῦ εἶδει.
 15 καὶ ὧν ἐφίεται τοίνυν ἔμφρων ζωὴ. τί οὖν οὐ
 στησόμεθα, φήσῃ τις, εἰς νοῦν καὶ τοῦτο τὸ ἀγα-
 θὸν διησόμεθα; καὶ γὰρ ψυχὴ καὶ ζωὴ νοῦ ἔχνη
 καὶ τούτου ἐφίεται ψυχὴ. καὶ κρίνει τοίνυν καὶ
 ἐφίεται νοῦ, κρίνουσα μὲν δικαιοσύνην ἀντ' ἀδι-
 20 κίας ἄμεινον καὶ ἕκαστον εἶδος ἀρετῆς πρὸ κακίας
 εἶδους, καὶ τῶν αὐτῶν ἢ προτίμησις, ὧν καὶ ἡ
 αἵρεσις. ἀλλ' εἰ μὲν νοῦ μόνον ἐφίεται, τάχ' ἂν
 πλείονος ἐδέξασε λόγου δεικνύντων, ὥς οὐ τὸ ἔσχα-
 τον ὁ νοῦς καὶ νοῦ μὲν οὐ πάντα, ἀγαθοῦ δὲ
 25 πάντα. καὶ τῶν μὲν μὴ ἐχόντων νοῦν οὐ πάντα
 νοῦν κτήσασθαι ζητεῖ, τὰ δὲ ἔχοντα νοῦν οὐχ
 ἴσταται ἤδη, ἀλλὰ πάλιν τὸ ἀγαθὸν ζητεῖ, καὶ νοῦν
 μὲν ἐκ λογισμοῦ, τὸ δ' ἀγαθὸν καὶ πρὸ τοῦ λόγου.
 εἰ δὲ καὶ ζωῆς ἐφίεται καὶ τοῦ ἀεὶ εἶναι καὶ ἐνερ-
 30 γεῖν, οὐχ ἣ νοῦς ἂν εἴη τὸ ἐφετόν, ἀλλ' ἣ ἀγα-
 θὸν καὶ ἀπὸ ἀγαθοῦ καὶ εἰς ἀγαθόν· ἐπεὶ καὶ ἡ
 ζωὴ οὕτως.

p. 714

21. τί οὖν ἐν ὃν ἐν πᾶσι τούτοις ποιεῖ ἀγα-
 θὸν ἕκαστον; ὥδε τοίνυν τετολμήσθω· εἶναι μὲν
 τὸν νοῦν καὶ τὴν ζώην ἐκείνην ἀγαθοειδῆ, ἔφεσιν
 δὲ εἶναι καὶ τούτων, καθ' ὅσον ἀγαθοειδῆ· ἀγα- 5
 θοειδῆ δὲ λέγω τῷ τὴν μὲν ἀγαθοῦ εἶναι ἐνέρ-
 γειαν, μᾶλλον δὲ ἐκ ἀγαθοῦ ἐνέργειαν, τὸν δὲ
 ἥδη ὀρισθεῖσαν ἐνέργειαν· εἶναι δ' αὐτὰ μεστὰ
 μὲν ἀγλαίας καὶ διώκεσθαι μὲν ὑπὸ ψυχῆς, ὥς
 ἐκείθεν καὶ πρὸς ἐκεῖνα αὐ· ὥς τοίνυν οἰκεῖα,
 ἀλλ' οὐχὶ ἀγαθὰ· ἀγαθοειδῆ δὲ ὄντα οὐδὲ ταύτη 10
 ἀπόβλητα εἶναι. τὸ γὰρ οἰκεῖον, εἰ μὴ ἀγαθὸν
 εἶη, οἰκεῖον μὲν ἔστι, φεύγει δὲ τις αὐτό· ἐπεὶ καὶ
 ἄλλα πόρρω ὄντα καὶ κάτῳ κινήσειεν ἄν. γίνεται
 δὲ πρὸς αὐτὰ ἕρως ὁ σύντῳκος οὐχ ὅταν ἡ ἄπερ
 ἐστίν, ἀλλ' ὅταν ἐκείθεν ἥδη ὃν ἄπερ ἐστὶν ἄλλο 15
 προσλάβῃ. οἷον γὰρ ἐπὶ τῶν σωματίων φωτὸς ἐμ-
 μεμιγμένου ὅμως δεῖ φωτὸς ἄλλου, ἵνα καὶ φανείῃ
 τὸ ἐν αὐτοῖς φῶς, οὕτω τοι δεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκεῖ
 καίπερ πολὺ φῶς ἐχόντων φωτὸς κρείττονος ἄλλου,
 ἵνα ἀκεῖνα καὶ ὑπ' αὐτῶν καὶ ὑπ' ἄλλου ὁφθῇ. 20

22. ὅταν οὖν τὸ φῶς τοῦτο τις ἴδῃ, τότε δὴ
 καὶ κινεῖται ἐπ' αὐτὰ καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ ἐπιθέον-
 τος ἐπ' αὐτοῖς γλιχόμενος εὐφραίνεται, ὥσπερ καὶ
 τῶν ἐνταῦθα σωματίων οὐ τῶν ὑποκειμένων ἐστὶν
 ὁ ἕρως, ἀλλὰ τοῦ ἐμφανταζομένου κάλλους ἐπ' 25
 αὐτοῖς. ἔστι γὰρ ἕκαστον ὃ ἔστιν ἐφ' αὐτοῦ· ἐφε-
 τὸν δὲ γίνεται ἐπιχρώσαντος αὐτὸ τοῦ ἀγαθοῦ,
 ὥσπερ χάριτας δόντος αὐτοῖς καὶ εἰς τὰ ἐφιέμενα
 ἕρωτας. καὶ τοίνυν ψυχὴ λαβοῦσα εἰς αὐτὴν τὴν
 ἐκείθεν ἀπορροὴν κινεῖται καὶ ἀναβακχεύεται καὶ 30
 οἷστρων πίμπλαται καὶ ἕρως γίνεται. πρὸ τοῦ δὲ
 οὐδὲ πρὸς τὸν νοῦν κινεῖται, καίπερ καλὸν ὄντα·

- ἀργόν τε γὰρ τὸ κάλλος αὐτοῦ, πρὶν τοῦ ἀγαθοῦ
 φῶς λάβῃ, ὑπὲρ τε ἀναπέπτωκεν ἢ ψυχὴ παρ'
 αὐτῆς καὶ πρὸς πᾶν ἀργῶς ἔχει καὶ παρόντος νοῦ
 ἔστι πρὸς αὐτὸν νωθής. ἐπειδὴν δὲ ἦκη εἰς αὐ-
 5 τὴν ὥσπερ θερμοασία ἐκείθεν, ῥώννυται τε καὶ ἐγεί-
 ρεται καὶ ὄντως πτεροῦται καὶ πρὸς τὸ παρακεί-
 μενον καὶ πλησίον καίπερ ἐπτοημένη ὅμως πρὸς
 ἄλλο οἶον τῇ μνήμῃ μείζον κουφίζεται. καὶ ἔως
 τί ἐστιν ἀνωτέρω τοῦ παρόντος, αἴρεται φύσει ἄνω
 10 αἰρομένη ὑπὸ τοῦ δόντος τὸν ἔρωτα. καὶ νοῦν p. 715
 μὲν ὑπεραίρει, οὐ δύναται δὲ ὑπὲρ τὸ ἀγαθὸν
 δραμεῖν, ὅτι μηδὲν ἔστι τὸ ὑπερκεείμενον. εἰ δὲ
 μένῃ ἐν νῷ, καλὰ μὲν καὶ σεμνὰ θεᾷται, οὔπω
 μὴν ὃ ζητεῖ πάντῃ ἔχει. οἶον γὰρ προσώπῳ πελά-
 15 ζει καλῷ μὲν, οὔπω δὲ ὅψιν κινεῖν δυναμένῳ, ᾧ
 μὴ ἐμπρέπει χάρις ἐπιθέουσα τῷ κάλλει. διὸ καὶ
 ἐνταῦθα φατέον μᾶλλον τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ τῇ συμ-
 μετρίᾳ ἐπιλαμπόμενον ἢ τὴν συμμετρίαν εἶναι καὶ
 τοῦτο εἶναι τὸ ἐράσμιον. διὰ τί γὰρ ἐπὶ μὲν ζῶν-
 20 τος προσώπου μᾶλλον τὸ φέγγος τοῦ καλοῦ, ἔχνος
 δ' ἐπὶ τεθνηκότος καὶ μήπω τοῦ προσώπου ταῖς
 σαρξὶ καὶ ταῖς συμμετρίαις μεμαρασμένον; καὶ τῶν
 ἀγαλμάτων δὲ τὰ ζωτικώτερα καλλίω, κἂν συμμε-
 τρώτερα τὰ ἕτερα ἢ· καὶ αἰσχύων ζῶν καλλίων τοῦ
 25 ἐν ἀγάλματι καλοῦ; ἢ ὅτι τοδὶ ἐφετὸν μᾶλλον·
 τοῦτο δ' ὅτι ψυχὴν ἔχει· τοῦτο δ' ὅτι ἀγαθοειδέ-
 στερον· τοῦτο δέ, ὅτι ἀγαθοῦ ἀμνηγέπη φωτὶ κέχρω-
 σται καὶ χρωσθεῖσα ἐγήγερται καὶ ἀνακεκούφισται
 καὶ ἀνακουφίζει ὃ ἔχει, καὶ ὥς οἶόν τε αὐτῷ ἀγα-
 30 θοποιεῖ αὐτὸ καὶ ἐγείρει.

23. ἐκεῖνο δὴ, ὃ ψυχὴ διώκει, καὶ ὃ φῶς νῷ
 παρέχει καὶ ἐμπεσὸν αὐτοῦ ἔχνος κινεῖ, οὔτοι δεῖ

θαυμαῖν, εἰ τοιαύτην δύναμιν ἔχει ἔλκον πρὸς
 αὐτὸ καὶ ἀνακαλούμενον ἐκ πάσης πλάνης, ἵνα
 πρὸς αὐτὸ ἀναπαύσασαιτο. εἰ γὰρ ἐκ τούτου τὰ
 πάντα, οὐδὲν ἔστι κρείττον αὐτοῦ, ἐλάττω δὲ πάντα.
 τὸ δὴ ἄριστον τῶν ὄντων πῶς οὐ τὸ ἀγαθὸν ἔστι; 5
 καὶ μὴν εἰ δεῖ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φύσιν αὐταρκε-
 στάτην τε εἶναι αὐτῇ καὶ ἀνευδεῖα ἄλλου ὁπουοῦν
 παντός, τίνα ἂν ἄλλην ἢ ταύτην οὔσαν εὗροι τις;
 ἢ πρὸ τῶν ἄλλων ἦν ὅπερ ἦν, ὅτε μηδὲ κακία πω
 ἦν. εἰ δὲ τὰ κακὰ ὕστερον ἐν τοῖς μηδὲ καθ' ἓν 10
 τούτου μετεληφόσι καὶ ἐν τοῖς ἐσχάτοις καὶ οὐδὲν
 ἐπέκεινα τῶν κακῶν πρὸς τὸ χεῖρον, ἐναντίως ἂν
 ἔχοι τὰ κακὰ πρὸς αὐτὸ οὐδὲν ἔχοντα μέσον πρὸς
 ἐναντίωσιν. τὸ ἄρα ἀγαθὸν τοῦτο ἂν εἴη· ἢ γὰρ
 οὐκ ἔστιν ὅλως ἀγαθόν, ἢ, εἰ ἀνάγκη εἶναι, τοῦτο 15
 ἂν καὶ οὐκ ἄλλο εἴη. εἰ δέ τις λέγοι μὴ εἶναι,
 οὐδὲ κακὸν ἂν εἴη· ἀδιάφορα ἄρα πρὸς αἴρεσιν
 τῇ φύσει· τοῦτο δ' ἀδύνατον. ἂ δ' ἄλλα λέγου-
 σιν ἀγαθὰ, εἰς τοῦτο, αὐτὸ δὲ εἰς οὐδέν. τί οὖν
 p. 716 ποιεῖ τοιοῦτον ὄν; ἢ ἐποίησε νοῦν, ἐποίησε ζωήν, 20
 ψυχὰς ἐκ τούτου καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα λόγου ἢ νοῦ
 ἢ ζωῆς μετέχει. ὃ δὴ τούτων πηγὴ καὶ ἀρχή, τίς
 ἂν εἴποι, ὅπως ἀγαθὸν καὶ ὅσον; ἀλλὰ τί νῦν
 ποιεῖ; ἢ καὶ νῦν σώζει ἐκεῖνα καὶ νοεῖν ποιεῖ τὰ
 νοοῦντα καὶ ζῆν τὰ ζῶντα, ἐμπνέον νοῦν, ἐμπνέον 25
 ζωήν, εἰ δέ τι μὴ δύναται ζῆν, εἶναι.

24. ἡμᾶς δὲ τί ποιεῖ; ἢ πάλιν περὶ τοῦ φωτὸς
 λέγωμεν τί τὸ φῶς, ᾧ καταλάμπεται μὲν νοῦς,
 μεταλαμβάνει δὲ αὐτοῦ ψυχὴ· ἢ τοῦτο νῦν εἰς
 ὕστερον ἀφέντες εἰκότως ἐκεῖνα πρότερον ἀπορη- 30
 σωμεν· ἄρα γε τὸ ἀγαθόν, ὅτι ἔστιν ἄλλῳ ἐφετόν,
 ἔστι καὶ λέγεται ἀγαθὸν καὶ τινὶ μὲν ὄν ἐφετόν,

- τινὶ δὲ ἀγαθόν, πᾶσι δὲ ὃν τοῦτο λέγομεν εἶναι
 τὸ ἀγαθόν; ἢ μαρτύριον μὲν ἂν τις τοῦτο ποιή-
 σαιτο τοῦ εἶναι ἀγαθόν, δεῖ δὲ γε φύσιν αὐτὸ τὸ
 ἐφετὸν ἔχειν τοιαύτην, ὥς δικαίως ἂν τυχεῖν τῆς
 5 τοιαύτης προσηγορίας. καὶ πότερα τῷ τι δέχεσθαι
 τὰ ἐφιέμενα ἐφίεται ἢ τῷ χαίρειν αὐτῷ; καὶ εἰ μὲν τι
 δέχεται, τί τοῦτο; εἰ δὲ τῷ χαίρειν, διὰ τί τούτῳ,
 ἀλλὰ μὴ ἄλλῳ τινί; ἐν ᾧ δὴ καὶ πότερα τῷ οἰκείῳ
 τὸ ἀγαθόν ἢ ἄλλῳ τινί· καὶ δὴ καὶ πότερα τὸ
 10 ἀγαθὸν ὅλως ἄλλου ἐστίν, ἢ καὶ αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν
 ἀγαθὸν ἐστίν. ἢ ὃ ἂν ἢ ἀγαθόν, αὐτῷ μὲν οὐκ
 ἐστίν, ἄλλου δὲ ἐξ ἀνάγκης. καὶ τίτι φύσει ἀγα-
 θὸν ἐστίν; ἔστι δὲ τις φύσις, ἢ μηδὲν ἀγαθὸν
 ἐστι. κακεῖνο δὲ οὐκ ἀφετέον, ὃ τάχ' ἂν τις
 15 δυσχεραντικὸς ἀνὴρ εἴποι, ὥς ὑμεῖς, ὧ οὔτοι, τί
 δὴ ἀποσεμνύνετε τοῖς ὀνόμασιν ἄνω καὶ κάτω ζωὴν
 ἀγαθὸν λέγοντες καὶ νοῦν ἀγαθὸν λέγοντες, καίτοι
 ἐπέκεινα τούτων; τί γὰρ ἂν καὶ ὁ νοῦς ἀγαθὸν
 εἴη; ἢ τί ὁ νοῦν τὰ εἶδη αὐτὰ ἀγαθὸν ἔχοι αὐτὸ
 20 ἕκαστον θεωρῶν; ἡπατημένος μὲν γὰρ ἂν καὶ ἡδό-
 μενος ἐπὶ τούτοις τάχ' ἂν ἀγαθὸν λέγοι καὶ τὴν
 ζωὴν ἡδεῖαν οὔσαν· σταῖς δ' ἐν τῷ ἀνήδονος εἶναι
 διὰ τί ἂν φήσειεν ἀγαθὰ; ἢ τὸ αὐτὸν εἶναι; τί
 γὰρ ἂν ἐκ τοῦ εἶναι καρπώσαιο; ἢ τί ἂν διαφέρει
 25 ἐν τῷ εἶναι ἢ ὅλως μὴ εἶναι, εἰ μὴ τις τὴν πρὸς
 αὐτὸν φιλίαν αἰτίαν τούτων θείτο; ὥστε διὰ ταύ-
 την τὴν ἀπάτην φυσικὴν οὔσαν καὶ τὸν φόβον τῆς
 φθορᾶς τὴν τῶν ἀγαθῶν νομισθῆναι θέσιν.

25. ὁ μὲν οὖν Πλάτων ἡδονὴν τῷ τέλει μιγνύς p. 717
 30 καὶ τὸ ἀγαθὸν οὐχ ἀπλοῦν οὐδὲ ἐν νῷ μόνῳ τιθέ-
 μενος, ὥς ἐν τῷ Φιλήβῳ γέγραπται, τάχα ἂν αἰσθό-
 μενος ταύτης τῆς ἀπορίας οὔτε παντάπασιν ἐπὶ τὸ

ἡδὺ τίθεσθαι τὸ ἀγαθὸν ἐτράπετο, ὁρθῶς ποιῶν,
 οὔτε τὸν νοῦν ἀνῆδονον ὄντα φήθη δεῖν θέσθαι
 ἀγαθὸν τὸ κινουὺν ἐν αὐτῷ οὐχ ὄρων. τάχα δὲ οὐ
 ταύτη, ἀλλ' ὅτι ἡξίου τὸ ἀγαθὸν ἔχον φύσιν ἐν
 αὐτῷ τοιαύτην δεῖν ἐξ ἀνάγκης χαρτὸν εἶναι, τό 5
 τε ἐφετὸν τῷ τυγχάνοντι πάντως ἔχειν τὸ χαίρειν,
 ὥστε, ὃ μὴ τὸ χαίρειν, ἀγαθὸν μηδὲ εἶναι, καὶ
 ὥστε, εἰ τὸ χαίρειν τῷ ἐφιεμένῳ, τῷ πρώτῳ μὴ
 εἶναι· ὥστε μηδὲ τὸ ἀγαθόν. καὶ οὐκ ἔσποπον
 τοῦτο· αὐτὸς γάρ οὐ τὸ πρῶτον ἀγαθὸν ἐξήτει, τὸ 10
 δὲ ἡμῶν, καὶ ὅλως ἐτέρου ὄντος ἐστὶν αὐτῷ ἐτέρου
 ὃν αὐτοῦ, ἐλλικοῦς ὄντος αὐτοῦ καὶ ἴσως συνθέ-
 του· ὅθεν καὶ τὸ ἐρημον καὶ μόνον μηδὲν ἔχειν
 ἀγαθόν, ἀλλ' εἶναι ἐτέρως καὶ μειζόνως. ἐφετὸν
 μὲν οὖν δεῖ τὸ ἀγαθὸν εἶναι, οὐ μέντοι τῷ ἐφετὸν 15
 εἶναι ἀγαθὸν γίνεσθαι, ἀλλὰ τῷ ἀγαθὸν εἶναι ἐφε-
 τὸν γίνεσθαι. αἶρ' οὖν τῷ μὲν ἐσχάτῳ ἐν τοῖς οὐσι
 τὸ πρὸ αὐτοῦ, καὶ αἰεὶ ἢ ἀνάβασις τὸ ὑπὲρ ἕκαστον
 διδοῦσα ἀγαθὸν εἶναι τῷ ὑπ' αὐτῷ, εἰ ἢ ἀνάβασις
 οὐκ ἐξίσταται τοῦ ἀνὰ λόγον, ἀλλὰ ἐπὶ μείζον αἰεὶ 20
 προχωροῦ; τότε δὲ στήσεται ἐπ' ἐσχάτῳ, μεθ' ὃ
 οὐδὲν ἔστιν εἰς τὸ ἔνω λαβεῖν, καὶ τοῦτο τὸ πρῶ-
 του καὶ τὸ ὄντως καὶ τὸ μάλιστα κυρίως ἔσται,
 καὶ αἰτιον δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις. τῇ μὲν γὰρ ὅλη
 τὸ εἶδος — εἰ γὰρ αἰσθησιν λάβοι, ἀσπᾶσαιτ' ἄν. 25
 τῷ δὲ σώματι ψυχὴ — καὶ γὰρ οὐδ' ἂν εἴη οὐδ'
 ἂν σώζοιτο· ψυχῇ δὲ ἀρετή. ἥδη δὲ καὶ ἀνωτέρω
 νοῦς καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦν δὴ φαμεν πρώτην φύσιν.
 καὶ διὴ καὶ τούτων ἕκαστον ποιεῖν τι εἰς τὰ ὧν
 ἀγαθὰ ἐστί, τὰ μὲν τάξιν καὶ κόσμον, τὰ δ' ἡδη 30
 ζωὴν, τὰ δὲ φρονεῖν καὶ ζῆν εὖ, τῷ δὲ νῶ τὸ
 ἀγαθόν, ὃ φαμεν καὶ εἰς τοῦτον ἦκειν, καὶ ὅτι

ἐνέργεια ἐξ αὐτοῦ, καὶ ὅτι καὶ νῦν δίδωσι φῶς λεγόμενον· ὃ δὴ τί ποτ' ἐστίν, ὕστερον.

26. καὶ δὴ τὸ πεφυκὸς αἰσθάνεσθαι παρ' αὐτόν, εἰ ἦκει αὐτῷ, τὸ ἀγαθὸν γινώσκει καὶ λέγει
 5 ἔχειν. τί οὖν, εἰ ἠπάτῃται; δεῖ ἄρα τινὰ εἶναι ὁμοίωσιν, καθ' ἣν ἠπάτῃται. εἰ δὲ τοῦτο, ἐκεῖνο p. 718
 ἀγαθὸν ἂν αὐτῷ εἴη, ἀφ' οὗ ἠπάτῃται· ἐπεὶ καί, ὅταν ἐκεῖνο ἦκη, ἀφίσταται ἀφ' οὗ ἠπάτῃται. καὶ ἡ ἔφεσις δ' αὐτοῦ ἐκάστου καὶ ἡ ὁδὸς μαρτυρεῖ,
 10 ὅτι ἔστι τι ἀγαθὸν ἐκάστου. τοῖς μὲν γὰρ ἀψύχοις παρ' ἄλλου τοῦ ἀγαθοῦ αὐτοῖς ἡ δόσις, τῷ δὲ ψυχὴν ἔχοντι ἡ ἔφεσις τὴν δίδωσιν ἐργάζεται, ὥσπερ καὶ τοῖς νεκροῖς γεγεννημένοις σώμασι παρὰ τῶν ζώντων ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ κήδευσις, τοῖς δὲ ζῶσι
 15 παρ' αὐτῶν ἡ πρόνοια. ὅτι δ' ἔτυχε, πιστοῦται, ὅταν βέλτιόν τι γίνῃται καὶ ἀμετανόητον ἢ καὶ πεπληρωθῆσαι αὐτῷ γίνῃται καὶ ἐπ' ἐκεῖνου μένῃ καὶ μὴ ἄλλο ζητῇ. διὸ καὶ ἡ ἡδονὴ οὐκ αὐταρκες· οὐ γὰρ ἀγαπᾷ ταῦτόν· οὐ γάρ, ὅτι ἡδονὴν πάλιν,
 20 ταῦτόν· ἄλλο γὰρ αἰεὶ τὸ ἐφ' ᾧ ἡδεται. δεῖ δὴ τὸ ἀγαθόν, ὃ αἰρεῖται τις, εἶναι οὐ τὸ πάθος τὸ ἐπὶ τῷ τυχόντι· ὅθεν καὶ κενὸς μένει ὁ τοῦτο ἀγαθὸν νομίζων, τὸ πάθος μόνον ἔχων, ὃ ἔσχευ ἂν τις ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ. διὸ οὐκ ἂν ἀνάσχοιτο
 25 τις τοῦ πάθους, ἐφ' ᾧ οὐκ ἔχων, οἶον ἐπὶ τῷ παιδί, ὅτι πάρεστιν, ἡδεσθαι οὐ παρόντος· οὐδέ γε οἶμαι οἷς ἐν τῷ πληροῦσθαι σωματικῶς τὸ ἀγαθὸν ἡδεσθαι ὥς ἐσθίοντα μὴ ἐσθίοντα, ὥς ἀφροδισίοις χρωόμενον μὴ συνόντα ἢ ἐβούλετο, ἢ ὅλως
 30 μὴ δρωῶντα.

27. ἀλλὰ τίνος γενομένου ἐκάστῳ τὸ αὐτῷ προσῆκον ἔχει; ἢ εἰδους τινὸς φήσομεν· καὶ γὰρ

τῇ ὕλῃ εἶδος, καὶ ψυχῇ ἡ ἀρετὴ εἶδος. ἀλλὰ τὸ
 εἶδος τοῦτο ἄρᾳ γε τῷ οἰκεῖον εἶναι ἀγαθὸν ἐστὶν
 ἐκείνῳ, καὶ ἡ ἔφεσις πρὸς τὸ οἰκεῖον; ἢ οὐ· καὶ
 γὰρ τὸ ὅμοιον οἰκεῖον, καὶ ἐθέλη αὐτὸ καὶ χαίρει
 τῷ ὁμοίῳ, οὐπω τὸ ἀγαθὸν ἔχει· ἀλλ' οὐκ οἰκεῖον 5
 φήσομεν ἀγαθὸν εἰπόντες εἶναι. ἡ φρατέον τοῦ
 οἰκεῖου τῷ κρείττονι κρίνειν δεῖ καὶ τῷ βελτίονι
 αὐτοῦ, πρὸς ὃ δυνάμει ἐστίν. ὃν γὰρ δυνάμει
 πρὸς ὃ ἐστὶν ἐνδεές ἐστὶν αὐτοῦ, οὗ δὲ ἐνδεές ἐστι
 κρείττονος ὄντος, ἀγαθὸν ἐστὶν αὐτῷ ἐκεῖνο. ἡ δὲ 10
 ὕλη πάντων ἐνδεέστατον καὶ τὸ ἔσχατον εἶδος
 προσεχὲς αὐτῇ· μετ' αὐτὴν γὰρ πρὸς τὸ ἄνω. εἰ
 δὲ δὴ καὶ αὐτὸ αὐτῷ ἀγαθὸν ἐστὶ, πολὺ μᾶλλον
 ἂν εἴη ἀγαθὸν αὐτῷ ἢ τελειότης αὐτοῦ καὶ τὸ
 εἶδος καὶ τὸ κρεῖττον αὐτοῦ, καὶ τῇ ἑαυτοῦ φύσει 15
 ὃν τοιοῦτον καὶ αὐτῷ, ὅτι καὶ αὐτὸ ἀγαθὸν ποιεῖ.
 ἀλλὰ διὰ τί αὐτῷ ἀγαθὸν ἐστὶ; ἄρ' ὅτι οἰκειό-
 p. 719 τатον αὐτῷ; ἢ οὐ· ἀλλ' ὅτι ἐστὶ τις ἀγαθοῦ μοῖρα.
 διὸ καὶ μᾶλλον οἰκειώσεις πρὸς αὐτοὺς τοῖς εἰλι-
 κρινέσι καὶ τοῖς μᾶλλον ἀγαθοῖς. ἄτοπον δὴ τὸ 20
 ζητεῖν, διὰ τί ἀγαθὸν ὃν αὐτῷ ἀγαθὸν ἐστὶν, ὥσπερ
 δεόν πρὸς αὐτὸ ἐξίστασθαι τῆς ἑαυτοῦ φύσεως καὶ
 μὴ ἀγαπᾶν ἑαυτὸ ὡς ἀγαθόν. ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ
 τοῦτο σκεπτέον, εἰ, ὅπου μηδαμῶς ἐνὶ ἄλλο, τὸ
 δὲ ἄλλο, ἢ οἰκειώσεις πρὸς αὐτὸ ἀγαθὸν ἐστὶν 25
 ἑαυτῷ. νῦν δέ, εἰ ταῦτα ὀρθῶς λέγεται, καὶ ἡ
 ἐπανάβασις ἔχει τὸ ἀγαθὸν ἐν φύσει τινὶ κείμε-
 νον, καὶ οὐχ ἡ ἔφεσις ποιεῖ τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' ἡ
 ἔφεσις, ὅτι ἀγαθόν, καὶ γίνεται τι τοῖς κτω-
 μένοις καὶ ἐπὶ τῇ κτήσει ἡδύ. ἀλλὰ τὸ μέν, 30
 [καὶ] εἰ μὴ ἔποιτο ἡδονή, αἰρετέον καὶ αὐτὸ ζη-
 τητέον.

28. τὸ δ' ἐκ τοῦ λόγου συμβαῖνον νῦν ὀπτέον.
 εἰ γὰρ πανταχοῦ τὸ παραγινόμενον ὡς ἀγαθὸν εἶδος,
 καὶ τῇ ὕλῃ δὲ εἶδος ἐνὶ τὸ ἀγαθόν, πότερον ἡθέ-
 λησεν ἂν ἡ ὕλη, εἴπερ ἦν αὐτῇ τὸ θέλειν, εἶδος
 5 μόνον γενέσθαι; ἀλλ' εἰ τοῦτο, ἀπολέσθαι θελήσει·
 τὸ δ' ἀγαθὸν αὐτῷ πᾶν ζητεῖ. ἀλλ' ἴσως οὐχ ὕλη
 εἶναι ζητήσῃ, ἀλλὰ εἶναι, τοῦτο δ' ἔχουσα ἀφεῖναι
 αὐτῆς θελήσει τὴν κακὴν. ἀλλὰ τὸ κακὸν πῶς
 ἔφρῃσιν ἔξει τοῦ ἀγαθοῦ; ἢ οὐδὲ τὴν ὕλην ἐν ἐφέ-
 10 σει ἐτιθέμεθα, ἀλλὰ ὑπόθεσιν ἐποιεῖτο ὁ λόγος
 αἰσθησιν δοῦς, εἴπερ οἷόν τε ἦν δοῦναι ὕλην
 τηροῦσιν· ἀλλὰ τοῦ εἶδους ἐπελθόντος, ὥσπερ
 ὀνειράτος ἀγαθοῦ, ἐν καλλίονι τάξει γεγυμέναι.
 εἰ μὲν οὖν τὸ κακὸν ἡ ὕλη, εἴρηται· εἰ δ' ἄλλο
 15 τι, οἷον κακία, εἰ αἰσθησιν λάβοι τὸ εἶναι αὐτῆς,
 ἄρ' οὖν ἔτι τὸ οἰκεῖον πρὸς τὸ κρεῖττον τὸ ἀγαθὸν
 ἔσται; ἢ οὐχ ἡ κακία ἦν ἡ αἰρουμένη, ἀλλὰ τὸ
 κακούμενον. εἰ δὲ ταῦτόν τὸ εἶναι καὶ τὸ κακόν,
 πῶς τοῦτο τὸ ἀγαθὸν αἰρήσεται; ἀλλ' ἄρά γε, εἰ
 20 αἰσθησιν αὐτοῦ λάβοι τὸ κακόν, ἀγαπήσει αὐτό;
 καὶ πῶς ἀγαπητὸν τὸ μὴ ἀγαπητὸν ἔσται; οὐ γὰρ
 δὴ τῷ οἰκείῳ ἐθέμεθα τὸ ἀγαθόν. καὶ ταῦτα μὲν
 ταύτῃ. ἀλλ' εἰ εἶδος τὸ ἀγαθὸν πανταχοῦ καὶ
 μᾶλλον ἐπαναβαίνουσι μᾶλλον εἶδος — μᾶλλον γὰρ
 25 ψυχὴ εἶδος ἢ σώματος εἶδος καὶ ψυχῆς τὸ μὲν μάλ-
 λον, τὸ δ' ἐπὶ μᾶλλον, καὶ νοῦς ψυχῆς — τὸ ἀγα- p. 720
 θὸν ἂν προσχωροῖ τῷ τῆς ὕλης ἐναντίῳ καὶ οἷον
 καθαιρομένῳ καὶ ἀποτιθεμένῳ, κατὰ δύνάμιν μὲν
 ἐκάστω, τὸ δὲ μάλιστα πᾶν ὃ τι ὕλης ἀποτιθε-
 80 μένῳ. καὶ δὴ καὶ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ φύσις πᾶσαν
 ὕλην φυγοῦσα, μᾶλλον δὲ οὐδαμῇ οὐδαμῶς πλησίον
 γενομένη, ἀναπεφρευγυῖα ἂν εἴη εἰς τὴν ἀνείδεον

φύσιν, ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον εἶδος. ἀλλὰ περὶ τούτου ὕστερον.

29. ἀλλ' εἰ μὴ ἔποιτο ἡδονὴ τῷ ἀγαθῷ, γί-
 νοιτο δὲ πρὸ τῆς ἡδονῆς τι, δι' ὃ καὶ ἡ ἡδονή,
 διὰ τί οὐκ ἀσπαστόν; ἢ εἰπόντες ἀσπαστόν ἡδονήν 5
 ἦδη εἴπομεν. ἀλλ' εἰ ὑπάρξει μὲν, ὑπάρξαντος δὲ
 δυνατὸν μὴ ἀσπαστόν εἶναι; ἀλλ' εἰ τοῦτο, παρόν-
 τος τοῦ ἀγαθοῦ αἰσθησιν ἔχον τὸ ἔχον οὐ γινώσκει-
 ται, ὅτι. ἢ τί κωλύει καὶ γινώσκειν καὶ μὴ κινεῖ-
 σθαι ἄλλως μετὰ τῷ αὐτὸ ἔχειν; ὃ μᾶλλον ἂν τῷ 10
 σωφρονεστέρῳ ὑπάρχῃ καὶ μᾶλλον τῷ μὴ ἐνδεεῖ.
 διὸ οὐδὲ τῷ πρῶτῳ, οὐ μόνον ὅτι ἀπλοῦν, ἀλλ'
 ὅτι ἡ κτῆσις θεηθέντος ἡδεῖα. ἀλλὰ καὶ τουτὶ
 καταφανὲς ἔσται τὰ ἄλλα, ὅσα λοιπά, προσανακα-
 θηραμένοις καὶ ἐκείνῳ τὸν ἀντίτυπον λόγον ἀπω- 15
 σαμένοις. ἔστι δὲ οὗτος, ὃς ἀπορεῖ, τί ἂν καρπώ-
 σαιτο ὁ νοῦν ἔχων εἰς ἀγαθοῦ μοῖραν οὐδὲν
 πληττόμενος, ὅταν ταῦτα ἀκούῃ, τῷ μὴ εὖνεσιν
 αὐτῶν ἴσχειν, ἢ ὄνομα ἀκούων, ἢ ἄλλο τι ἕκαστον
 αὐτῶν ὑπολαμβάνων ἢ αἰσθητόν τι ζητῶν καὶ τὸ 20
 ἀγαθὸν ἐν χρήμασιν ἢ τισι τοιούτοις τιθέμενος.
 πρὸς ὃν λεκτέον, ὥς, ὅταν ταῦτα ἀτιμάξῃ, ὁμο-
 λογεῖ τίθεσθαι τι παρ' αὐτῷ ἀγαθόν, ἀπορῶν δὲ
 ὅπῃ τῇ ἐννοίᾳ τῇ παρ' αὐτῷ ταῦτα ἐφαρμόττει.
 οὐ γὰρ ἔστι λέγειν μὴ τοῦτο πάντῃ ἄπειρον καὶ 25
 ἀνευνόητον ὄντα τούτου. τάχα δὲ καὶ τὸ ὑπὲρ
 νοῦν ἀπομαντεύεται. ἔπειτα δέ, εἰ τῷ ἀγαθῷ ἢ
 τῷ ἐγγὺς τούτου προσβάλλων ἀγνοεῖ, ἐκ τῶν
 ἀντικειμένων εἰς ἐννοιαν ἵτω. ἢ οὐδὲ κακὸν τὴν
 ἄνοιαν θήσεται· καίτοι πᾶς αἰρεῖται νοεῖν καὶ 30
 νοῶν σεμνύνεται. μαρτυροῦσι δὲ καὶ αἱ αἰσθήσεις
 εἰδήσεις εἶναι θέλουσαι. εἰ δὴ νοῦς τίμιον καὶ

καλὸν καὶ νοῦς ὁ πρῶτος μάλιστα, τί ἂν φαντα-
 σθῇ τις, εἰ τις δύναιτο τὸν τούτου γεννητὴν καὶ p. 721
 πατέρα; τὸ δὲ εἶναι καὶ τὸ ζῆν ἀτιμάζων ἀντιμαρ-
 τυρεῖ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἑαυτοῦ πάθεσι πᾶσιν. εἰ δέ
 5 τις δυσχεραίνει τὸ ζῆν, ὃ θάνατος μέμικται, τὸ
 τοιοῦτο δυσχεραίνει, οὐ τὸ ἀληθῶς ζῆν.

30. ἀλλὰ εἰ δεῖ τῷ ἀγαθῷ τὴν ἡδονὴν μεμιχθῆναι
 καὶ μὴ τέλειόν ἐστι τὸ ζῆν, εἰ τις τὰ θεῖα θεῶτο
 καὶ μάλιστα τὴν τούτων ἀρχήν, νῦν ἰδεῖν ἐφαπτο-
 10 μένους τοῦ ἀγαθοῦ πάντως προσήκει. τὸ μὲν οὖν
 οἰεσθαι τὸ ἀγαθὸν ἔκ τε τοῦ νοῦ ὡς ὑποκειμένου
 ἔκ τε τοῦ πάθους τῆς ψυχῆς, ὃ γίνεται ἔκ τοῦ
 φρονεῖν, οὐ τὸ τέλος οὐδ' αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν τὸ συν-
 αμφοτέρον ἐστι τιθέντος, ἀλλὰ νοῦς ἂν εἴη τὸ
 15 ἀγαθόν, ἡμεῖς δὲ χαίροντες τῷ τὸ ἀγαθὸν ἔχειν.
 καὶ εἴη ἂν αὕτη τις δόξα περὶ ἀγαθοῦ. ἑτέρα δὲ
 εἴη ἂν παρὰ ταύτην, ἣ μίξασα τῷ νῷ τὴν ἡδονὴν
 ὡς ἓν τι ἐξ ἀμφοῖν ὑποκείμενον τοῦτο τίθεται
 εἶναι, ἵν' ἡμεῖς τὸν τοιοῦτον νοῦν κτησάμενοι ἢ
 20 καὶ ἰδόντες τὸ ἀγαθὸν ἔχωμεν. τὸ γὰρ ἐρημον
 καὶ μόνον οὔτε γενέσθαι οὔτε αἰρετὸν εἶναι δυνα-
 τὸν ὡς ἀγαθόν. πῶς ἂν οὖν μιχθῇ νοῦς ἡδονῇ
 εἰς μίαν συντέλειαν φύσεως; ὅτι μὲν οὖν τὴν σώ-
 ματος ἡδονὴν οὐκ ἂν τις οἰηθῇ νῷ δυνατόν εἶναι
 25 μίγνυσθαι, παντὶ δήπου δῆλον. ἀλλ' οὐδ' ὅσαι χαρὰ
 ψυχῆς ἂν ἄλογοι γένοιντο. ἀλλ' ἐπειδὴ πάσῃ ἐνεργείᾳ
 καὶ διαθέσει δὲ καὶ ζωῇ ἔπεσθαι δεῖ οἶον καὶ συνεῖναι
 τὸ ἐπιθέον, καθ' ὃ τῇ μὲν ἐστι κατὰ φύσιν λύσις τὸ
 ἐμποδίζον καὶ τι τοῦ ἐναντίου παραμεμιγμένον, ὃ
 30 οὐκ ἔῃ τὴν ζωὴν ἑαυτῆς εἶναι, τῇ δὲ καθαρὸν καὶ
 εἰλικρινὲς τὸ ἐνέργημα καὶ ἡ ζωὴ ἐν διαθέσει φαι-
 δρᾷ, τὴν τοιαύτην τοῦ νοῦ κατάστασιν ἀσμενιστὴν

καὶ αἰρετωτάτην εἶναι τιθέμενοι ἡδονῇ μεμιῆσθαι
λέγουσιν ἀπορία οἰκείας προσηγορίας, οἷα ποιοῦσι
καὶ τὰ ἄλλα ὀνόματα [τὰ] παρ' ἡμῖν ἀγαπώμενα
μεταφέροντες, τὸ μεθυσθεῖς ἐπὶ τοῦ νέκταρος καὶ
ἐπὶ δαῖτα καὶ ἐστίασιν καὶ τὸ 'μείδησεν δὲ πατήρ' 5
οἱ ποιηταὶ καὶ ἄλλα τοιαῦτα μυρία. ἔστι γὰρ καὶ
τὸ ἄσμενον ὄντως ἐκεῖ καὶ τὸ ἀγαπητότατον καὶ τὸ
ποθεινότατον, οὐ γινόμενον οὐδ' ἐν κινήσει, αἴτιον
δὲ τὸ ἐπιχρῶσαν αὐτὰ καὶ ἐπιλάμψαν καὶ φαι-
p. 722 δρῦναν. διὸ καὶ ἀλήθειαν τῷ μίγματι προστίθῃσι 10
καὶ τὸ μετρῆσον πρὸ αὐτοῦ ποιεῖ καὶ ἡ συμμε-
τρία καὶ τὸ κάλλος ἐπὶ τῷ μίγματι ἐκεῖθεν φησιν
εἰς τὸ καλὸν ἐλήλυθεν· ὥστε κατὰ τοῦτο ἂν
ἡμεῖς καὶ ἐν τούτῳ μοίρας. τὸ δὲ ὄντως ὀρεκτὸν
ἡμῖν ἄλλως μὲν ἡμεῖς αὐτοῖς εἰς τὸ βέλτιστον 15
ἑαυτῶν ἀνάγοντες ἑαυτούς, τοῦτο δὴ τὸ σύμμετρον
καὶ καλὸν καὶ εἶδος σύνθετον καὶ ζωὴν ἐναργῆ καὶ
νοερὰν καὶ καλὴν.

31. ἀλλ' ἐπεὶ ἐκαλλύνθη τὰ πάντα ἐκείνῳ τῷ
πρὸ τούτων καὶ φῶς ἔσχε, νοῦς μὲν τὸ τῆς ἐνεργ- 20
γείας τῆς νοερᾶς φέγγος, ᾧ τὴν φύσιν ἐξέλαμψε,
ψυχὴ δὲ δύναμιν ἔσχεν εἰς τὸ ζῆν ζωῆς πλείονος
εἰς αὐτὴν ἐλθούσης. ἤρθη μὲν οὖν ἐκεῖ καὶ ἔμει-
νεν ἀγαπήσας τὸ περὶ ἐκείνον εἶναι· ἐπιστραφείσα
δὲ καὶ ψυχὴ ἡ δυνηθεῖσα, ὥς ἔγνω καὶ εἶδεν, 25
ἦσθη τε τῇ θεᾷ καὶ ὅσον οἷα τε ἦν ἰδεῖν ἐξεπλάγη.
εἶδε δὲ οἷον πληγεῖσα καὶ ἐν αὐτῇ ἔχουσά τι αὐ-
τοῦ συνήσθητο καὶ διατεθεῖσα ἐγένετο ἐν πόθῳ,
ὥσπερ οἱ τῷ εἰδώλῳ τοῦ ἐρασμοῦ κινούμενοί εἰς
τὸ αὐτὸ ἰδεῖν ἐθέλειν τὸ ἐρώμενον. ὥσπερ δὲ 30
ἐνταῦθα σχηματίζονται εἰς ὁμοιότητα τῷ ἐραστῷ
οἱ ἂν ἐρώσι, καὶ τὰ σώματα εὐπρεπέστερα καὶ τὰς

- ψυχὰς ἄγοντες εἰς ὁμοιότητα, ὥς μὴ λείπεσθαι
 κατὰ δύναμιν θέλειν τῇ τοῦ ἐρωμένου σωφροσύνη
 τε καὶ ἀρετῇ τῇ ἄλλῃ — ἣ ἀπόβλητοι ἂν εἴεν τοῖς
 ἐρωμένοις τοῖς τοιούτοις· καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ συνει-
 5 ναι δυνάμενοι — τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ψυχὴ ἐρᾷ
 μὲν ἐκείνου ὑπ' αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸ ἐρᾶν κινη-
 θεῖσα· καὶ ἡ πρόχειρον ἔχουσα τὸν ἔρωτα ὑπόμνη-
 σιν οὐ περιμένει ἐκ τῶν καλῶν τῶν τῇδε, ἔχουσα
 δὲ τὸν ἔρωτα, καὶ ἂν ἀγνοῇ ὅτι ἔχει, ζητεῖ αἰεὶ καὶ
 10 πρὸς ἐκεῖνο φέρεσθαι θέλουσα ὑπεροψίαν τῶν τῇδε
 ἔχει, καὶ ἰδοῦσα τὰ ἐν τῷδε τῷ παντὶ καλὰ ὑποψίαν
 ἔχει πρὸς αὐτά, ὅτι ἐν σαρκὶ καὶ σώμασιν ὁρᾷ
 αὐτὰ ὄντα καὶ μαινόμενα τῇ παρούσῃ οἰκήσει καὶ
 τοῖς μεγέθεσι διειλημμένα καὶ οὐκ αὐτὰ τὰ καλὰ
 15 ὄντα — μὴ γὰρ ἂν τολμῆσαι ἐκεῖνα οἷά ἐστιν εἰς
 βόρβορον σωμάτων ἐμβῆναι καὶ ῥυπᾶναι ἑαυτὰ καὶ
 ἀφανίσαι· ὅταν δὲ καὶ παραρρέοντα ἴδῃ, ἥδῃ
 παντελῶς γινώσκει, ὅτι ἄλλοθεν ἔχει, ὃ ἦν αὐτοῖς
 ἐπιθέον. εἴτα ἐκεῖ φέρεται δεινὴ ἀνευρεῖν οὐπερ
 20 ἐρᾷ οὖσα, καὶ οὐκ ἂν πρὶν ἐλεῖν ἀποστᾶσα, εἰ μὴ
 πού τις αὐτῆς καὶ τὸν ἔρωτα ἐξέλοι· ἐνθα δὴ
 εἶδε μὲν καλὰ πάντα καὶ ἀληθῆ ὄντα, καὶ ἐπερρώ-
 σθη πλέον τῆς τοῦ ὄντος ζωῆς πληρωθεῖσα, καὶ
 ὄντως ὄν καὶ αὐτὴ γενομένη καὶ σύνεσιν ὄντως
 25 [ὄντος] λαβοῦσα ἐγγὺς οὖσα αἰσθάνεται οὐ πάλαι
 ζητεῖ.

32. ποῦ οὖν ὁ ποιήσας τὸ τοσοῦτον κάλλος καὶ p, 723
 τὴν τοσαύτην ζωὴν καὶ γεννήσας οὐσίαν; ὁρᾷς τὸ
 ἐπ' αὐτοῖς ἅπασι ποικίλοις οὖσιν εἶδεσι κάλλος;
 30 καλὸν μὲν ὥδ' ἔμεινεν· ἄλλ' ἐν καλῷ ὄντα δεῖ
 βλέπειν, ὅθεν ταῦτα καὶ ὅθεν καλά. δεῖ δ' αὐτὸν
 εἶναι τούτων μηδὲ ἐν· τί γὰρ αὐτῶν ἔσται

μέρος τε ἔσται. οὐ τοίνυν οὐδὲ τοιαύτη μορφή
οὐδέ τις δύναμις οὐδ' αὖ πᾶσαι αἱ γεγεννημένοι
καὶ οὔσαι ἐνταῦθα, ἀλλὰ δεῖ ὑπὲρ πάσας εἶναι
δυνάμεις καὶ ὑπὲρ πάσας μορφάς. ἀρχὴ δὲ τὸ
ἀνείδεον, οὐ τὸ μορφῆς θεόμενον, ἀλλ' ἀφ' οὗ 5
πᾶσα μορφή νοερά. τὸ γὰρ γενόμενον, εἴπερ ἐγί-
νετο, ἔδει γενέσθαι τι καὶ μορφὴν ἰδίαν ἔσχειν· ὃ
δὲ μηδεὶς ἐποίησε, τίς ἂν ποιήσκειεν; οὐδὲν οὖν
τοῦτο τῶν ὄντων καὶ πάντα· οὐδὲν μὲν, ὅτι ὕστερα
τὰ ὄντα, πάντα δέ, ὅτι ἐξ αὐτοῦ. πάντα δὲ ποιεῖν 10
δυνάμενον τί ἂν μέγεθος ἔχοι; ἢ ἄπειρον ἂν εἴη.
ἀλλ' εἰ ἄπειρον, μέγεθος ἂν ἔχοι οὐδέν· καὶ γὰρ μέγε-
θος ἐν τοῖς ὑστάτοις· καὶ δεῖ, εἰ καὶ τοῦτο ποιήσει,
αὐτὸν μὴ ἔχειν. τό τε τῆς οὐσίας μέγα οὐ ποσόν·
ἔχοι δ' ἂν καὶ ἄλλο τι μετ' αὐτὸν τὸ μέγεθος. τὸ 15
δὲ μέγα αὐτοῦ τὸ μηδὲν αὐτοῦ εἶναι δυνατώτερον
παρισυῶσθαι τε μηδὲν δύνασθαι· τίτι γὰρ τῶν
αὐτοῦ εἰς ἴσον ἂν τι ἔλθοι μηδὲν ταύτῳ ἔχον; τό
τε εἰς ἅει καὶ εἰς πάντα οὐ μέτρον αὐτῷ δίδωσιν
οὐδ' αὖ ἄμετρίαν· πῶς γὰρ ἂν τὰ ἄλλα μετρή- 20
σειεν; οὐ τοίνυν αὖ οὐδὲ σχῆμα. καὶ μήν, ὅτου
ἂν ποθεινοῦ ὄντος μήτε σχῆμα μήτε μορφὴν ἔχης
λαβεῖν, ποθεινότατον καὶ ἐρασμιώτατον ἂν εἴη, καὶ
ὁ ἔρως ἂν ἄμετρος εἴη· οὐ γὰρ ὥρισται ἐνταῦθα ὁ
ἔρως, ὅτι μηδὲ τὸ ἐρώμενον, ἀλλ' ἄπειρος ἂν εἴη 25
ὁ τούτου ἔρως, ὥστε καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ ἄλλον τρό-
πον καὶ κάλλος ὑπὲρ κάλλος. οὐδὲν γὰρ ὃν τί κάλλος;
ἐράσμιον δὲ ὃν τὸ γεννῶν ἂν εἴη τὸ κάλλος. δύ-
ναμις οὖν [ὄν] παντὸς καλοῦ ἄνθος ἐστὶ κάλλους
καλλοποιόν· καὶ γὰρ γεννᾷ αὐτὸ καὶ κάλλιον ποιεῖ 30
τῇ παρ' αὐτοῦ περιουσίᾳ τοῦ κάλλους, ὥστε ἀρχὴ
κάλλους καὶ πέρας κάλλους. οὔσα δὲ κάλλους

ἀρχὴ ἐκεῖνο μὲν καλὸν ποιεῖ, οὗ ἀρχή, καὶ καλὸν ποιεῖ οὐκ ἐν μορφῇ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ γινόμενον p. 724 ἄμορφον, ἄλλον δὲ τρόπον ἐν μορφῇ· ἡ γὰρ λεγομένη αὐτὸ τοῦτο μόνον μορφῇ ἐν ἄλλῳ, ἐφ' 5 ἐαυτῆς δὲ οὕσα ἄμορφον. τὸ οὖν μετέχον κάλλους μεμόρφωται, οὐ τὸ κάλλος.

33. διὸ καὶ ὅταν κάλλος λέγεται, φευκτέον μᾶλλον ἀπὸ μορφῆς τοιαύτης, ἀλλ' οὐ πρὸ ὁμμάτων ποιητέον, ἵνα μὴ ἐκπέσῃς τοῦ καλοῦ εἰς τὸ 10 ἀμυδρᾷ μετοχῇ καλὸν λεγόμενον. τὸ δὲ ἄμορφον εἶδος καλόν, εἶπερ εἶδός ἐστι, καὶ ὅσον ἂν ἀποσυλήσῃς πᾶσαν μορφὴν, οἶον καὶ τὴν ἐν λόγῳ, ἣ διαφέρειν ἄλλο ἄλλου λέγομεν, ὥς δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην ἀλλήλων ἑτερα, καίτοι καλὰ ὄντα. 15 ἐπεὶ δὲ ὁ νοῦς ἰδιόν τι νοεῖ, ἡλάττωται, καὶ ὁμοῦ πάντα λάβῃ ὅσα ἐν τῷ νοητῷ· καὶ ἕκαστον, μίαν μορφὴν νοητὴν ἔχει· ὁμοῦ δὲ πάντα οἶον ποικίλην τινά, ἔτι ἐν δεήσει, οἶον δεῖ θεάσασθαι ὃν ὑπὲρ ἐκεῖνο τὸ πάγκαλον καὶ ποικίλον καὶ οὐ ποικίλον, 20 οὗ ὀρέγεται μὲν ψυχὴ οὐ λέγουσα διὰ τί τοιοῦτον ποθεῖ, ὁ δὲ λόγος λέγει, ὅτι τοῦτο τὸ ὄντως, εἶπερ ἐν τῷ πάντῃ ἀνειδέω ἢ τοῦ ἀρίστου φύσις καὶ ἡ τοῦ ἐρασμιωτάτου. διὸ ὁ τι ἂν εἰς εἶδος ἀνάγων τῇ ψυχῇ δεικνύῃς, ἐπὶ τούτῳ ἄλλο τὸ μορφῶσαν 25 ζητεῖ. λέγει δὴ ὁ λόγος, ὅτι τὸ μορφὴν ἔχον καὶ ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος μεμετροημένον πᾶν, τοῦτο δὲ οὐ πᾶν οὐδὲ αὐταρκες οὐδὲ παρ' αὐτοῦ καλόν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μέμικται. δεῖ τοίνυν ταῦτα μὲν καλὰ, τὸ δὲ ὄντως ἢ τὸ ὑπέρκαλον μὴ μεμετροῦ- 30 σθαι· εἰ δὲ τοῦτο, μὴ μεμορφῶσθαι μηδὲ εἶδος εἶναι. ἀνείδεον ἄρα τὸ πρῶτως καὶ πρῶτον καὶ ἡ καλλονὴ ἐκεῖ νοητοῦ ἀγαθοῦ φύσις. μαρτυρεῖ δὲ

καὶ τὸ τῶν ἐραστῶν πάθος, ὥς, ἕως ἐστὶν ἐν
ἐκείνῳ τῷ τὸν αἰσθητὸν ἔχοντι, οὐπω ἐρᾷ· ὅταν
δ' ἀπ' ἐκείνου αὐτὸς ἐν αὐτῷ οὐκ αἰσθητὸν γεν-
νήσῃ τύπον ἐν ἀμερεῖ ψυχῇ, τότε ἔρως φύεται.
p. 725 βλέπειν δὲ ζητεῖ τὸ ἐρώμενον, ἵν' ἐκεῖνο ἐπάρδῃ 5
μαραινόμενον. εἰ δὲ σύνεσιν λάβοι, ὥς δεῖ μετα-
βαίνειν ἐπὶ τὸ ἀμορφότερον, ἐκείνου ἂν ὀρέγοιτο·
καὶ γὰρ ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐπαθεν, ἐκ σέλαος ἀμυδροῦ
ἔρως φωτὸς μεγάλου. τὸ γὰρ ἴχνος τοῦ ἀμόρφου
μορφῇ· τοῦτο γοῦν γεννᾷ τὴν μορφήν, οὐχ ἡ 10
μορφῇ τοῦτο, καὶ γεννᾷ, ὅταν ὕλῃ προσέλθῃ. ἡ
δὲ ὕλη παθροτάτῳ ἐξ ἀνάγκης, ὅτι μὴδὲ τῶν ὑστά-
των μορφῶν παρ' αὐτῆς τινα ἔχει. εἰ οὖν ἐρά-
σμιον μὲν οὐχ ἡ ὕλη, ἀλλὰ τὸ εἰδοποιηθὲν διὰ τὸ
εἶδος, τὸ δ' ἐπὶ τῇ ὕλῃ εἶδος παρὰ ψυχῆς, ψυχῇ 15
δὲ μᾶλλον εἶδος καὶ μᾶλλον ἐράσμιον καὶ νοῦς μᾶλ-
λον ταύτης εἶδος καὶ ἐτι μᾶλλον ἐρασμιώτερον, ἀνεί-
δεον δεῖ τὴν καλοῦ φύσιν τὴν πρώτην τίθεσθαι.

34. καὶ οὐκέτι θαυμάσομεν τὸ τοὺς δεινοὺς
πόθους παρέχον εἰ πάντῃ ἀπήλλακται καὶ μορφῆς 20
νοητῆς· ἐπεὶ καὶ ψυχῇ, ὅταν αὐτοῦ ἔρωτα σύντο-
νον λάβῃ, ἀποτίθεται πᾶσαν ἣν ἔχει μορφήν, καὶ
ἥτις ἂν καὶ νοητοῦ ἢ ἐν αὐτῇ. οὐ γὰρ ἔστιν
ἔχοντά τι ἄλλο καὶ ἐνεργοῦντα περὶ αὐτὸ οὔτε
ιδεῖν οὔτε ἐναρμοσθῆναι· ἀλλὰ δεῖ μῆτε κακὸν 25
μῆτ' αὖ ἀγαθὸν μὴδὲν ἄλλο πρόχειρον ἔχειν, ἵνα
δέξῃται μόνῃ μόνον. ὅταν δὲ τούτου εὐτυχήσῃ ἡ
ψυχῇ καὶ ἦκῃ πρὸς αὐτήν, μᾶλλον δὲ παρὸν φανῇ,
ὅταν ἐκείνη ἐκνεύσῃ τῶν παρόντων, καὶ παρα-
σκευάσασα αὐτήν ὥς ὅτι μάλιστα καλὴν καὶ εἰς 30
ὁμοιότητα ἐλθοῦσα· ἡ δὲ παρασκευὴ καὶ ἡ κόσμη-
σις δῆλη πού τοις παρασκευαζομένοις· ἰδοῦσα δὲ

ἐν αὐτῇ ἐξαίφνης φανέντα — μεταξὺ γὰρ οὐδὲν
 οὐδ' ἔτι δύο, ἀλλ' ἐν ἄμφω· οὐ γὰρ ἂν δια-
 κρίναις ἔτι, ἕως πάρεστι· μίμησις δὲ τούτου καὶ
 οἱ ἐνταῦθα ἐρασταὶ καὶ ἐρώμενοι συγκοῖναι θέ-
 5 λοντες — οὔτε σώματος ἔτι αἰσθάνεται, ὅτι
 ἐστὶν ἐν αὐτῷ, οὔτε ἑαυτὴν ἄλλο τι λέγει, οὐκ
 ἄνθρωπον, οὐ ζῶον, οὐκ ὄν, οὐδὲ πᾶν· ἀνώμαλος
 γὰρ ἢ τούτων πως θεά, καὶ οὔτε σχολὴν ἄγει πρὸς
 αὐτὰ οὔτε θέλει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ζητήσασα ἐκείνῳ
 10 παρόντι ἀπαντᾷ καὶ κεῖνο ἀντ' αὐτῆς βλέπει· τίς
 δὲ οὐσα βλέπει, οὐδὲ τοῦτο σχολάζει ὄρᾱν. ἐνθα
 δὴ οὐδὲν πάντων ἂν τούτου ἀλλάξαιτο, οὐδ' εἴ
 τις αὐτῇ πάντα τὸν οὐρανὸν ἐπιτρέποι, ὥς οὐκ
 ὄντος ἄλλου ἔτι ἀμείνωνος οὐδὲ μᾶλλον ἀγαθοῦ· p. 726
 15 οὔτε γὰρ ἀνωτέρω τρέχει τὰ τε ἄλλα πάντα κα-
 τιούσης, καὶ ἢ ἄνω· ὥστε τότε ἔχει καὶ τὸ κρίνειν
 καλῶς καὶ γινώσκειν, ὅτι τοῦτό ἐστιν οὗ ἐφίετο,
 καὶ τίθεσθαι, ὅτι μηδὲν ἐστι κρείττον αὐτοῦ. οὐ
 γὰρ ἐστὶν ἀπάτη ἐκεῖ· ἢ ποῦ ἂν τοῦ ἀληθοῦς ἀλη-
 20 θεστεροῦ τύχοι; ὃ οὖν λέγει, ἐκεῖνό ἐστι, καὶ
 ὕστερον λέγει, καὶ σιωπῶσα δὲ λέγει καὶ εὐπα-
 θεοῦσα οὐ ψεύδεται, ὅτι εὐπαθεῖ· οὐδὲ γαργαλιζο-
 μένου λέγει τοῦ σώματος, ἀλλὰ τοῦτο γενομένη, ὃ
 πάλαι, ὅτε εὐτύχει. ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα πάντα, οἷς
 25 πρὶν ἦδετο, ἀρχαῖς ἢ δυνάμεσιν ἢ πλούτοις ἢ κάλ-
 λεσιν ἢ ἐπιστήμαις, ταῦτα ὑπεριδοῦσα λέγει οὐκ
 ἂν εἰποῦσα μὴ κρείττοσι συντυχοῦσα τούτων· οὐδὲ
 φοβεῖται, μή τι πάθῃ, μετ' ἐκείνου οὐσα οὐδ'
 ὅλως ἰδοῦσα· εἰ δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ περὶ αὐτὴν
 30 φθείροιτο, εὖ μάλα καὶ βούλεται, ἵνα πρὸς τούτῳ
 ἢ μόνον· εἰς τόσον ἦκει εὐπαθείας.

35. οὕτω δὲ διάκειται τότε, ὥς καὶ τοῦ νοεῖν

καταφρονεῖν, ὃ τὸν ἄλλον χρόνον ἡσπάζετο, ὅτι
 τὸ νοεῖν κίνησις τις ἦν, αὐτὴ δὲ οὐ κινεῖσθαι
 θέλει· καὶ γὰρ οὐδ' ἐκείνόν φησιν, ὃν ὄρα, καί-
 τοι νοῦς γενομένη αὐτὴ θεωρεῖ, οἷον νοσθεῖσα καὶ
 ἐν τῷ τόπῳ τῷ νοητῷ γενομένη· ἀλλὰ γενομένη 5
 μὲν ἐν αὐτῷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχουσα τὸ νοητὸν
 νοεῖ, ἐπὴν δ' ἐκείνον ἰδῇ, πάντα ἡδὴ ἀφίησιν,
 οἷον εἰ τις εἰσελθὼν εἰς οἶκον ποικίλον καὶ οὕτω
 καλὸν θεωροῖ ἔνδον ἕκαστα τῶν ποικιλιμάτων καὶ
 θαυμάζοι, πρὶν ἰδεῖν τὸν τοῦ οἴκου δεσπότην, 10
 ἰδὼν δ' ἐκείνον καὶ ἀγασθεὶς οὐ κατὰ τὴν τῶν
 ἀγαλμάτων φύσιν ὄντα, ἀλλ' ἄξιον τῆς ὄντως
 θεάς, ἀφείς ἐκεῖνα τοῦτον μόνον τοῦ λοιποῦ βλέ-
 ποι, εἴτα βλέπων καὶ μὴ ἀφαιρῶν τὸ ὄμμα μηκέτι
 ὄραμα βλέποι τῷ συνεχεῖ τῆς θεάς, ἀλλὰ τὴν ὅψιν 15
 αὐτοῦ συγκεράσαιο τῷ θεάματι, ὥστε ἐν αὐτῷ
 ἡδὴ τὸ ὄρατὸν πρότερον ὅψιν γεγονέναι, τῶν δ'
 ἄλλων πάντων ἐπιλάθοιτο θεαμάτων. καὶ τάχ' ἂν
 σώξοι τὸ ἀνάλογον ἢ εἰκῶν, εἰ μὴ ἄνθρωπος εἴη ὁ
 ἐπιστάς τῷ τὰ τοῦ οἴκου θεωμένῳ, ἀλλὰ τις θεός, καὶ 20
 οὗτος οὐ κατ' ὅψιν φανείς, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν ἐμπλή-
 ρ. 727 σας τοῦ θεωμένου. καὶ τὸν νοῦν τοίνυν [δεῖ] τὴν
 μὲν ἔχειν δύναμιν εἰς τὸ νοεῖν, ἣ τὰ ἐν αὐτῷ βλέπει,
 τὴν δέ, ἣ τὰ ἐπέκεινα αὐτοῦ ἐπιβολῇ τινι καὶ παρα-
 δοχῇ, καθ' ἣν καὶ πρότερον ἑώρα μόνον καὶ ὄρων 25
 ὕστερον καὶ νοῦν ἔσχε καὶ ἔν ἐστι· καὶ ἔστιν ἐκείνη
 μὲν ἡ θεὰ νοῦ ἔμφρονος, αὕτη δὲ νοῦς ἐρῶν. ὅταν
 [γὰρ] ἄφρων γένηται μεθυσθεὶς τοῦ νέκταρος, τότε
 ἐρῶν γίνεται ἀπλωθεὶς εἰς εὐπάθειαν τῷ κόρῳ· καὶ
 ἔστιν αὐτῷ μεθύειν βέλτιον ἢ σεμνοτέρῳ εἶναι τοί- 30
 αὐτῆς μέθης. παρὰ μέρος δὲ ὁ νοῦς ἐκείνος ἄλλα,
 τὰ δὲ ἄλλοτε ἄλλα ὄρα; ἢ οὐ· ὁ δὲ λόγος διδάσκων

- γινόμενα ποιεῖ, ὁ δὲ ἔχει τὸ νοεῖν αἰεὶ, ἔχει δὲ καὶ τὸ
 μὴ νοεῖν, ἀλλὰ ἄλλως ἐκείνον βλέπειν. καὶ γὰρ ὁρῶν
 ἐκείνον ἔσχε γεννήματα καὶ συνήσθητο καὶ τούτων
 γενομένων καὶ ἐνόντων· καὶ ταῦτα μὲν ὁρῶν λέγε-
 5 ται νοεῖν, ἐκείνον δὲ ἢ δυνάμει ἔμελλε νοεῖν. ἡ δὲ
 ψυχὴ οἶον συγχέασα καὶ ἀφανίσασα μένοντα τὸν
 ἐν αὐτῇ νοῦν, μᾶλλον δὲ αὐτῆς ὁ νοῦς ὁρᾷ πρῶ-
 τος, ἔρχεται δὲ ἡ θεὰ καὶ εἰς αὐτήν καὶ τὰ δύο
 ἐν γίνεται. ἐκταθὲν δὲ τὸ ἀγαθὸν ἐπ' αὐτοῖς καὶ
 10 συναρμοσθὲν τῇ ἀμφοτέρων συστάσει ἐπιδραμὸν
 καὶ ἐνωσαν τὰ δύο ἔπεστιν αὐτοῖς μακαρίαν διδούς
 αἰσθησιν καὶ θεάν, τοσοῦτον ἄρας. ὥστε μήτε ἐν
 τόπῳ εἶναι, μήτε ἐν τῷ ἄλλῳ, ἐν ᾧ πέφυκεν ἄλλο
 ἐν ἄλλῳ εἶναι· οὐδὲ γὰρ αὐτός που· ὁ δὲ νοητὸς
 15 τόπος ἐν αὐτῷ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐν ἄλλῳ. διὸ οὐδὲ
 κινεῖται ἡ ψυχὴ τότε, ὅτι μὴδ' ἐκείνο· οὐδὲ ψυχὴ
 τοίνυν, ὅτι μὴδὲ ζῇ ἐκείνο, ἀλλὰ ὑπὲρ τὸ ζῆν·
 οὐδὲ νοῦς, ὅτι μὴδὲ νοεῖ· ὁμοιοῦσθαι γὰρ δεῖ·
 νοεῖ δὲ οὐκ ἐκείνο, ὅτι οὐδὲ νοεῖται.
- 20 36. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δῆλα, εἴρηται δέ τι καὶ
 περὶ τούτου. ἀλλ' ὅμως καὶ νῦν ἐπ' ὀλίγον λεκτέον
 ἀρχομένοις μὲν ἐκεῖθεν, διὰ λογισμῶν δὲ προοιοῦσιν.
 ἔστι μὲν γὰρ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ εἴτε γνῶσις εἴτε ἐπαφὴ
 μέγιστον, καὶ μέγιστόν φησι τοῦτο εἶναι μάθημα,
 25 οὐ τὸ πρὸς αὐτὸ ἰδεῖν μάθημα λέγων, ἀλλὰ περὶ
 αὐτοῦ μαθεῖν τι πρότερον. διδάσκουσι μὲν οὖν
 ἀναλογίαι τε καὶ ἀφαιρέσεις καὶ γνώσεις τῶν ἐξ p. 728
 αὐτοῦ καὶ ἀναβασμοί τινες, πορεύουσι δὲ καθάρ-
 σεις πρὸς αὐτὸ καὶ ἀρεταὶ καὶ κοσμήσεις καὶ τοῦ
 30 νοητοῦ ἐπιβάσεις καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἰδρύσεις καὶ τῶν
 ἐκεῖ ἐστιάσεις, ὥς τις γένηται ὁμοῦ θεατῆς τε καὶ
 θεάμα αὐτὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων καὶ γενόμενος

οὐσία καὶ νοῦς καὶ ζῶον παντελὲς μηκέτι ἔξωθεν
 αὐτὸ βλέπει· τοῦτο δὲ γενόμενος ἐγγὺς ἐστὶ καὶ
 τὸ ἐφεξῆς ἐκεῖνο καὶ πλησίον αὐτὸ ἤδη ἐπὶ παντὶ
 τῷ νοητῷ ἐπιστίλβον· ἔνθα δὴ ἑάσας τις πᾶν
 μάθημα καὶ μέχρι τούτου παιδαγωγηθεὶς καὶ ἐν
 5 καλῷ ἰδρυθεὶς, ἐν ᾧ μὲν ἐστὶ, μέχρι τούτου νοεῖ,
 ἐξενεχθεὶς δὲ τῷ αὐτῷ τοῦ νοῦ οἶον κύματι καὶ
 ὑψοῦ ὑπ' αὐτοῦ οἶον οἰδήσαντος ἄρθοις εἰσεῖδεν
 ἐξαίφνης οὐκ ἰδὼν ὅπως, ἀλλ' ἡ θεὰ πλήσασα φω-
 τὸς τὰ ὄμματα οὐ δι' αὐτοῦ πεποίηκεν ἄλλο ὄραν, 10
 ἀλλ' αὐτὸ τὸ φῶς τὸ ὄραμα ἦν· οὐ γὰρ ἦν ἐν
 ἐκείνῳ τὸ μὲν ὁράμενον, τὸ δὲ φῶς αὐτοῦ, οὐδὲ
 νοῦς καὶ νοούμενον, ἀλλ' ἀνγὴ γεννῶσα ταῦτα εἰς
 ὕστερον καὶ ἀφείσα εἶναι παρ' αὐτῷ· αὐτὸς δὲ
 ἀνγὴ μόνον γεννῶσα νοῦν, οὗτι σβέσασα αὐτῆς 15
 ἐν τῷ γεννῆσαι, ἀλλὰ μέινασα μὲν αὐτῇ, γενο-
 μένου δ' ἐκείνου τῷ τοῦτο εἶναι· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο
 τοιοῦτον ἦν, οὐκ ἂν ὑπέσθη ἐκεῖνο.

37. οἱ μὲν οὖν νόησιν αὐτῷ δόντες τῶν μὲν
 ἐλαττόνων καὶ τῶν ἑξ αὐτοῦ οὐκ ἔδοσαν· καίτοι 20
 καὶ τοῦτο ἄτοπον τὰ ἄλλα, φασὶ τινες, μὴ εἰδέναι·
 ἀλλ' οὖν ἐκεῖνοι ἄλλο τιμιώτερον αὐτοῦ οὐχ εὐρόν-
 τες τὴν νόησιν αὐτῷ αὐτοῦ εἶναι ἔδοσαν, ὥσπερ
 τῇ νοήσει σεμνοτέρου αὐτοῦ ἔσομένου καὶ τοῦ
 νοεῖν κρείττονος ἢ κατ' αὐτὸν ὃ ἐστὶν ὄντος, ἀλλ' 25
 οὐκ αὐτοῦ σεμνύνοντος τὴν νόησιν· τίμη γὰρ τὸ
 τίμιον ἔξει, τῇ νοήσει ἢ αὐτῷ; εἰ μὲν οὖν τῇ νοή-
 σει, αὐτῷ οὐ τίμιον ἢ ἦττον, εἰ δὲ αὐτῷ, πρὸ
 τῆς νοήσεως ἐστὶ τέλειος καὶ οὐ τῇ νοήσει τελειού-
 μενος· εἰ δ' ὅτι ἐνέργειά ἐστίν, ἀλλ' οὐ δύναμις, 30
 p. 729 δεῖ νοεῖν, εἰ μὲν οὐσία ἐστὶν αἰε νοοῦσα καὶ τούτῳ
 ἐνέργειαν λέγουσι, δύο ὁμῶς λέγουσι, τὴν οὐσίαν

καὶ τὴν νόησιν, καὶ οὐχ ἀπλοῦν λέγουσιν, ἀλλὰ
 τι ἕτερον προστιθέασιν αὐτῷ, ὥσπερ ὀφθαλμοῖς
 τὸ ὁρᾶν κατ' ἐνέργειαν, καὶ ἂν βλέπωσιν. εἰ δ'
 ἐνεργείᾳ λέγουσιν, ὅτι ἐνέργειά ἐστι καὶ νόησις,
 5 οὐκ ἂν οὐσα νόησις νοοῖ, ὥσπερ οὐδὲ κίνησις
 κινεῖτο ἂν. τί οὖν; οὐ καὶ αὐτοὶ λέγετε οὐσίαν
 καὶ ἐνέργειαν εἶναι ἐκεῖνα; ἀλλὰ πολλὰ ταῦτα
 ὁμολογοῦμεν εἶναι καὶ ταῦτα ἕτερα, τὸ δὲ πρῶτον
 ἀπλοῦν, καὶ τῷ ἐξ ἄλλου δίδομεν νοεῖν καὶ οἶον
 10 ζητεῖν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν καὶ αὐτὸ καὶ τὸ ποιῆσαν
 αὐτό, καὶ ἐπιστραφέν ἐν τῇ θέᾳ καὶ γνωρίσαν νοῦν
 ἥδη δικαίως εἶναι· τὸ δὲ μήτε γενόμενον μήτε ἔχον
 πρὸ αὐτοῦ [ἄλλο], ἀλλ' αἰ [ὄν] ὃ ἔστι, τίν' αἰτίαν
 τοῦ νοεῖν ἔξει; διὸ ὑπὲρ νοῦν φησιν ὁ Πλάτων
 15 εἶναι ὁρθῶς. νοῦς μὲν γὰρ μὴ νοῶν ἀνόητος· ὃ
 γὰρ ἡ φύσις ἔχει τὸ νοεῖν, εἰ μὴ τοῦτο πράττοι,
 ἀνόητον· ὃ δὲ μηδὲν ἔργον ἐστί, τί ἂν τούτῳ τις
 ἔργον προσάγων κατὰ στέρησιν αὐτοῦ κατηγοροῖ
 τοῦτο, ὅτι μὴ πράττει; οἶον εἰ ἀνίατρον αὐτόν τις
 20 λέγοι. μηδὲν δὲ ἔργον εἶναι αὐτῷ, ὅτι μηδὲν ἐπι-
 βάλλει αὐτῷ ποιεῖν· ἀρκεῖ γὰρ αὐτὸς καὶ οὐδὲν
 δεῖ ζητεῖν παρ' αὐτόν ὑπὲρ τὰ πάντα ὄντα· ἀρκεῖ
 γὰρ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ὧν αὐτὸς ὃ ἔστιν.

38. ἔστι δὲ οὐδὲ τὸ ἔστιν· οὐδὲν γὰρ οὐδὲ
 25 τούτου δεῖται· ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ἀγαθὸς ἐστι κατὰ
 τούτου, ἀλλὰ καθ' οὗ τὸ ἔστι· τὸ δὲ ἔστιν οὐχ
 ὡς κατ' ἄλλου ἄλλο, ἀλλ' ὡς σημαῖνον ὃ ἔστι.
 λέγομεν δὲ τἀγαθὸν περὶ αὐτοῦ λέγοντες οὐκ αὐτὸ
 οὐδὲ κατηγοροῦντες, ὅτι αὐτῷ ὑπάρχει, ἀλλ' ὅτι
 30 αὐτό· εἴτα οὐδ' ἔστιν ἀγαθὸν λέγειν ἀξιούντες
 οὐδὲ τὸ τὸ προτιθέναι αὐτοῦ, δηλοῦν δὲ οὐ δυνά-
 μενοι, εἴ τις αὐτὸ παντάπασιν ἀφέλοι, ἵνα μὴ

ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο ποιῶμεν, ὥς μὴ δεῖσθαι τοῦ
 ἔστιν ἔτι, οὕτω λέγομεν τὰγαθόν. ἀλλὰ τίς παρα-
 δέξεται φύσιν οὐκ οὔσαν ἐν αἰσθήσει καὶ γνώσει
 αὐτῆς; τί οὖν [οὐ] γνώσεται 'ἐγὼ εἰμὶ'; ἀλλ' οὐκ
 ἔστι. διὰ τί οὖν οὐκ ἐρεῖ τὸ 'τὰγαθὸν εἰμὶ'; ἢ 5
 πάλιν τὸ ἔστι κατηγορήσει αὐτοῦ. ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν
 μόνον ἐρεῖ τί προσθεῖς; ἀγαθὸν μὲν γὰρ νοήσειεν
 ἂν τις ἄνευ τοῦ ἔστιν, εἰ μὴ κατ' ἄλλον κατη-
 γοροῖ. ὁ δὲ αὐτὸν νοῶν ὅτι ἀγαθὸν πάντως νοή-
 σει τὸ 'ἐγὼ εἰμὶ τὸ ἀγαθόν'. εἰ δὲ μή, ἀγαθὸν 10
 μὲν νοήσει, οὐ παρέσται δὲ αὐτῷ τὸ ὅτι αὐτός ἐστι
 p. 730 τοῦτο νοεῖν. δεῖ οὖν τὴν νόησιν εἶναι, ὅτι ἀγα-
 θὸν εἰμὶ. καὶ εἰ μὲν [ἦ] νόησις αὐτῇ τὸ ἀγαθόν,
 οὐκ αὐτοῦ ἔσται νόησις, ἀλλ' ἀγαθοῦ, αὐτός τε
 οὐκ ἔσται τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' ἡ νόησις. εἰ δὲ ἑτέρα 15
 τοῦ ἀγαθοῦ ἡ νόησις τοῦ ἀγαθοῦ, ἔστιν ἥδη τὸ
 ἀγαθὸν πρὸ τῆς νοήσεως αὐτοῦ. εἰ δὲ ἐστὶ πρὸ
 τῆς νοήσεως τὸ ἀγαθόν, αὐταρκες ὢν αὐτῷ εἰς ἀγα-
 θὸν οὐδὲν ἂν δέοιτο τῆς νοήσεως τῆς περὶ αὐτοῦ.
 ὥστε ἡ ἀγαθὸν οὐ νοεῖ ἑαυτό, ἀλλὰ ἡ τί. ἡ οὐ- 20
 δὲν ἄλλο πάρεστιν αὐτῷ, ἀλλ' ἀπλῆ τις ἐπιβολὴ
 αὐτῷ πρὸς αὐτὸ ἔσται.

39. ἀλλ' οὐκ ὄντος οἶον διαστήματος τινος
 οὐδὲ διαφορᾶς πρὸς αὐτό, τὸ ἐπιβάλλον ἑαυτῷ
 τί ἂν εἴη ἡ αὐτό; διὸ καὶ ὁρθῶς ἐτερότητα λαμ- 25
 βάνει, ὅπου νοῦς καὶ οὐσία. δεῖ γὰρ τὸν νοῦν
 ἀεὶ ἐτερότητα καὶ ταυτότητα λαμβάνειν, εἴπερ νοή-
 σει. ἑαυτὸν τε γὰρ οὐ διακρινεῖ ἀπὸ τοῦ νοητοῦ
 τῇ πρὸς αὐτὸ ἑτέρου σχέσει, τὰ τε πάντα οὐ θεω-
 ρήσει μηδεμιας ἐτερότητος γενομένης εἰς τὸ πάντα 30
 εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἂν οὐδὲ δύο. ἔπειτα, εἰ νοήσει,
 οὐ δῆπου ἑαυτὸν μόνον νοήσει, εἴπερ ὅλως νοήσει.

διὰ τί γὰρ οὐχ ἅπαντα; ἢ ἀδυνατήσῃ. ὧς δὲ
 οὐχ ἀπλοῦς γίνεται νοῶν ἑαυτόν, ἀλλὰ δεῖ τὴν
 νόησιν τὴν περὶ αὐτοῦ ἐτέρου εἶναι, εἴ τι ὧς
 δύναιτο νοεῖν αὐτό. ἐλέγομεν δέ, ὅτι οὐ νόησις
 5 τοῦτο, εἴ μὴ ἄλλον αὐτὸν ἐθέλοι ἰδεῖν. νοήσας δὲ
 αὐτὸς πολὺς γίνεται, νοητός, νοῶν, κινούμενος καὶ
 ὅσα ἄλλα προσήκει νῶ. πρὸς δὲ τούτοις κάκεινο
 ὁρᾷν προσήκει, ὅπερ εἴρηται ἤδη ἐν ἄλλοις, ὡς
 ἐκάστη νόησις, εἴπερ νόησις ἔσται, ποικίλον τι δεῖ
 10 εἶναι, τὸ δὲ ἀπλοῦν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶν οἶον κίνημα,
 εἴ τοιοῦτον εἴη οἶον ἐπαφή, οὐδὲν νοερὸν ἔχει. τί
 οὖν; οὔτε τὰ ἄλλα οὔτε αὐτὸν εἰδήσει, ἀλλὰ σε-
 μνὸν ἐστήξεται. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ὕστερα αὐτοῦ,
 καὶ ἦν πρὸ αὐτῶν ὃ ἦν, καὶ ἐπίκμητος αὐτῶν ἡ
 15 νόησις καὶ οὐχ ἡ αὐτὴ αἰὶ καὶ οὐχ ἐστηκότων,
 καὶ τὰ ἐστῶτα δὲ νοῆ, πολὺς ἐστίν. οὐ γὰρ δὴ
 τὰ μὲν ὕστερα μετὰ τῆς νοήσεως καὶ τὴν οὐσίαν
 ἔξει, αἱ δὲ τούτου νοήσεις θεωρεῖαι κεναὶ μόνον
 ἔσονται. ἡ δὲ πρόνοια ἀρκεῖ ἐν τῷ αὐτὸν εἶναι,
 20 παρ' οὗ τὰ πάντα. τὸ δὲ πρὸς αὐτὸν πῶς, εἴ μὴ
 αὐτόν; ἀλλὰ σεμνὸν ἐστήξεται. ἔλεγε μὲν οὖν ὁ
 Πλάτων περὶ τῆς οὐσίας λέγων, ὅτι νοήσει, ἀλλ' p. 731
 οὐ σεμνὸν ἐστήξεται, ὡς τῆς οὐσίας μὲν νοούσης,
 τοῦ δὲ μὴ νοοῦντος σεμνοῦ ἐστηξομένου, τὸ μὲν
 25 ἐστήξεται τῷ μὴ ἄλλως ἂν δεδυνῆσθαι ἐρμηνεύσαι,
 σεμνότερον δὲ καὶ ὄντως σεμνὸν νομίζων εἶναι τὸ
 ὑπερβεβηκὸς τὸ νοεῖν.

40. καὶ ὅτι μὲν μὴ δεῖ νόησιν περὶ αὐτὸν
 εἶναι, εἰδεῖν ἂν οἱ προσαψάμενοι τοῦ τοιούτου·
 30 δεῖ γὰρ μὴν παραμύθια ἅττα πρὸς τοῖς εἰρημένους
 κομίζειν, εἴ πῃ οἶόν τε τῷ λόγῳ σημῆναι. δεῖ δὲ
 τὴν πειθῶ μεμιγμένην ἔχειν τὴν ἀνάγκην. δεῖ

τοίνυν γινώσκειν ἐπιστήσαντα, ὥς νόησις πᾶσα ἐκ
 τινός ἐστι καὶ τινός. καὶ ἡ μὲν συνοῦσα τῷ ἐξ
 οὗ ἐστὶν ὑποκειμένον μὲν ἔχει τὸ οὗ ἐστὶ νόησις,
 οἷον δὲ ἐπικείμενον αὐτῇ γίνεται ἐνέργεια αὐτοῦ
 οὔσα καὶ πληροῦσα τὸ δυνάμει ἐκείνο οὐδὲν αὐτῇ 5
 γεννωῖσα· ἐκείνου γὰρ ἐστὶν, οὗ ἐστὶ, μόνον οἷον
 τελειώσεις. ἡ δὲ οὔσα νόησις μετ' οὐσίας καὶ ὑπο-
 στήσασα τὴν οὐσίαν οὐκ ἂν δύναιτο ἐν ἐκείνῳ
 εἶναι, ἀφ' οὗ ἐγένετο· οὐ γὰρ ἂν ἐγέννησέ τι ἐν
 ἐκείνῳ οὔσα. ἀλλ' οὔσα δύναμις τοῦ γεννᾶν ἐφ' 10
 ἑαυτῆς ἐγέννα, καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῆς ἐστὶν οὐσία,
 καὶ σύνεστι καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ, καὶ ἔστιν οὐχ ἕτερον
 ἢ νόησις καὶ ἡ οὐσία αὕτη, καὶ αὕτη ἑαυτὴν νοῇ
 ἢ φύσις, οὐχ ἕτερον, ἀλλ' ἡ λόγῳ, τὸ νοοῦμενον
 καὶ τὸ νοοῦν, πληθὺς ὄν, ὥς δέδεικται πολλαχῇ. 15
 καὶ ἔστιν αὕτη πρώτη ἐνέργεια ὑπόστασιν γεννή-
 σασα εἰς οὐσίαν, καὶ ἰνδαλμα ὃν ἄλλου οὕτως ἐστὶ
 μεγάλου τινός, ὥστε ἐγένετο οὐσία. εἰ δ' ἦν ἐκεί-
 νου καὶ μὴ ἀπ' ἐκείνου, οὐδ' ἂν ἄλλο τι ἢ ἐκεί-
 νου ἦν, καὶ οὐκ ἂν ἐφ' ἑαυτῆς ὑπόστασις ἦν. 20
 πρώτη δὲ οὔσα αὕτη ἐνέργεια καὶ πρώτη νόησις
 οὐκ ἂν ἔχοι οὔτε ἐνέργειαν πρὸ αὐτῆς οὔτε νόησιν.
 μεταβαίνων τοίνυν τις ἀπὸ ταύτης τῆς οὐσίας καὶ
 νοήσεως οὔτε ἐπὶ οὐσίαν ἤξει οὔτε ἐπὶ νόησιν,
 ἀλλ' ἐπέκεινα ἤξει οὐσίας καὶ νοήσεως ἐπὶ τι θαν- 25
 μαστόν, ὃ μήτε ἔχει ἐν αὐτῷ οὐσίαν μήτε νόησιν,
 ἀλλ' ἐστὶν ἔρημον αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ τῶν ἐξ αὐτοῦ
 οὐδὲν δεόμενον. οὐ γὰρ ἐνεργήσας πρότερον ἐγέν-
 νησεν ἐνέργειαν — ἥδη γὰρ ἂν ἦν, πρὶν γενέσθαι·
 οὐδὲ νοήσας ἐγέννησε νόησιν — ἥδη γὰρ ὃν νε- 30
 νοῇκει, πρὶν γενέσθαι νόησιν. ὅλως γὰρ ἡ νόησις,
 εἰ μὲν ἀγαθοῦ, χεῖρον αὐτοῦ· ὥστε οὐ τοῦ ἀγα-

- θοῦ ἂν εἴη· λέγω δὲ οὐ τοῦ ἀγαθοῦ, οὐχ ὅτι μὴ
 ἔστι νοῆσαι τὸ ἀγαθόν· τοῦτο γὰρ ἔστω· ἀλλ' ὅτι
 ἐν αὐτῷ τῷ ἀγαθῷ οὐκ ἂν εἴη νόησις· ἢ ἔν ἔσται
 ὁμοῦ τἀγαθὸν καὶ τὸ ἑλαττον αὐτοῦ. εἰ δὲ χεῖρον p. 732
 5 ἔσται, ὁμοῦ ἢ νόησις ἔσται καὶ ἢ οὐσία. εἰ δὲ
 κρεῖττον ἢ νόησις, τὸ νοητὸν χεῖρον ἔσται. οὐ δὲ
 ἐν τῷ ἀγαθῷ ἢ νόησις, ἀλλὰ χεῖρον οὐσα καὶ διὰ
 τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἀξιωθεῖσα ἐτέρωθι ἂν εἴη αὐτοῦ
 καθαρὸν ἐκείνο, ὥσπερ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτῆς
 10 ἀφείσα. καθαρὸν δὲ ὃν νοήσεως εἰλικρινῶς ἔστιν
 ὃ ἔστιν, οὐ παραποδιζόμενον τῇ νοήσει παρούσῃ,
 ὥς μὴ εἰλικρινὲς καὶ ἐν εἶναι. εἰ δέ τις καὶ τοῦτο
 ἅμα νοοῦν καὶ νοούμενον ποιῶ καὶ οὐσίαν καὶ
 νόησιν συνουῶσαν τῇ οὐσίᾳ, καὶ οὕτως αὐτὸ νοοῦν
 15 θέλοι ποιεῖν, ἄλλου δεήσεται καὶ τούτου πρὸ αὐ-
 τοῦ· ἐπέπερ ἢ ἐνέργεια καὶ ἢ νόησις ἢ ἄλλου
 ὑποκειμένου τελείωσις ἢ συννυπόστασις οὐσα πρὸ
 αὐτῆς καὶ αὐτὴ ἄλλην ἔχει φύσιν, ἢ καὶ τὸ νοεῖν
 εἰκότως· καὶ γὰρ ἔχει ὃ νοήσει, ὅτι ἄλλο πρὸ αὐ-
 20 τῆς· καὶ ὅταν αὐτὴ αὐτήν, οἷον καταμανθάνει ἃ
 ἔσχεν ἐκ τῆς ἄλλου θέας ἐν αὐτῇ. ὧ δὲ μήτε τι
 ἄλλο πρὸ αὐτοῦ μήτε τι σύνεστιν αὐτῷ ἐξ ἄλλου,
 τί καὶ νοήσει ἢ πῶς ἑαυτό; τί γὰρ ἐξήτει; ἢ τί
 ἐπόθει; ἢ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὅση, ὥς ἐκτὸς οὐσης
 25 αὐτοῦ, καθὸ ἐνόει. λέγω δέ, εἰ ἄλλη μὲν ἢ δύνα-
 μιν αὐτοῦ, ἣν ἐμάνθανεν, ἄλλη δέ, ἢ ἐμάνθανεν·
 εἰ δὲ μία, τί ζητεῖ;

41. κινδυνεύει γὰρ βοήθεια τὸ νοεῖν δεδόσθαι
 ταῖς φύσεσι ταῖς θειοτέrais μὲν, ἐλάττωσι δὲ οὐ-
 80 σαις, καὶ οἷον αὐταῖς τυφλαῖς οὐσαις ὄμμα. ὁ δ'
 ὀφθαλμὸς τί ἂν δέοιτο τὸ ὃν ὁρᾶν φῶς αὐτὸς ὦν;
 ὃ δ' ἂν δέχεται δι' ὀφθαλμοῦ, σκότον ἔχον παρ'

αὐτῷ φῶς ζητεῖ. εἰ οὖν φῶς τὸ νοεῖν, τὸ δὲ φῶς
 φῶς οὐ ζητεῖ, οὐκ ἂν ἐκείνη ἢ ἀνγὴ φῶς μὴ ζη-
 τοῦσα ζητήσκει νοεῖν, οὐδὲ προσθήσει αὐτῇ τὸ
 νοεῖν. τί γὰρ καὶ ποιήσκει, ἢ τί προσθήσει δεό-
 μενος καὶ αὐτὸς ὁ νοῦς, ἵνα νοῇ; οὐκ αἰσθάνεται δ
 οὖν ἑαυτοῦ — οὐ γὰρ δεῖται· οὐδ' ἐστὶ δύο, μᾶλ-
 λον δὲ πλείω, αὐτός, ἢ νόησις — οὐ γὰρ δὴ ἡ
 νόησις αὐτός — δεῖ δὲ τρίτον καὶ τὸ νοούμενον
 εἶναι. εἰ δὲ ταὐτὸν νοῦς, νόησις, νοητόν, πάντη
 ἐν γενόμενα ἀφανιεῖ αὐτὰ ἐν αὐτοῖς· διακριθέντα 10
 δὲ τῷ ἄλλο πάλιν αὐτὸ οὐκ ἐκεῖνο ἔσται. ἐατέον
 p. 738 οὖν τὰ ἄλλα πάντη ἐπὶ φύσεως ἀρίστης οὐδεμιᾶς
 ἐπικουρίας δεομένης· ὃ γὰρ ἂν προσθήῃς, ἡλάττω-
 σας τῇ προσθήκῃ τὴν οὐθενὸς δεομένην. ἡμῖν μὲν
 γὰρ ἦν ἡ νόησις καλόν, ὅτι ψυχὴ δεῖται νοῦν 15
 ἔχειν, καὶ νῶ, ὅτι τὸ εἶναι αὐτῷ ταυτόν, καὶ ἡ
 νόησις πεπολήκεν αὐτόν· συνεῖναι οὖν δεῖ τῇ νοή-
 σει τοῦτον καὶ σύνεσιν αὐτοῦ λαμβάνειν ἀεί, ὅτι
 τοῦτο τοῦτο, ὅτι τὰ δύο ἐν· εἰ δὲ ἐν ἦν μόνον,
 ἥρκεσεν ἂν αὐτῷ καὶ οὐκ ἂν ἐδεήθη λαβεῖν. ἐπεὶ 20
 καὶ τὸ γινῶθαι σαυτὸν λέγεται τούτοις, οἳ διὰ τὸ
 πληθὺς ἑαυτῶν ἔργον ἔχουσι διακριθεῖν ἑαυτοὺς
 καὶ μαθεῖν, ὅσα καὶ ποῖα ὄντες οὐ πάντα ἴσασιν
 ἢ οὐδέν, οὐδ' ὅ τι ἄρχει οὐδὲ κατὰ τί αὐτοί. εἰ
 δέ τί ἐστὶν αὐτῷ, μειζόνως ἐστὶν ἢ κατὰ γινῶσιν 25
 καὶ νόησιν καὶ συναίσθησιν αὐτοῦ· ἐπεὶ οὐδὲ
 ἑαυτῷ οὐδέν ἐστὶν. οὐδὲν γὰρ εἰσάγει εἰς αὐτό,
 ἀλλὰ ἀρκεῖ αὐτῷ. οὐ τοίνυν οὐδ' ἀγαθὸν αὐτῷ,
 ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις· ταῦτα γὰρ καὶ δεῖται αὐτοῦ,
 αὐτὸ δὲ οὐκ ἂν δέοιτο ἑαυτοῦ· γελοῖον γάρ· οὕτω 30
 γὰρ ἂν καὶ ἐνδεὲς ἦν αὐτοῦ. οὐδὲ βλέπει δὴ
 ἑαυτό· δεῖ γὰρ τι εἶναι καὶ γίνεσθαι αὐτῷ ἐκ τοῦ

βλέπειν. τούτων γὰρ ἀπάντων παρακεχώρηκε τοῖς μετ' αὐτὸ καὶ κινδυνεύει μηδὲν τῶν προσόντων τοῖς ἄλλοις ἐκείνῳ παρεῖναι, ὥσπερ οὐδὲ οὐσία. οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸ νοεῖν, εἴπερ ἐνταῦθα ἡ οὐσία,
 5 καὶ ὁμοῦ ἄμφω ἡ νόησις ἡ πρώτη καὶ κυρίως καὶ τὸ εἶναι. διὸ οὔτε λόγος οὔτε αἰσθησις οὔτε ἐπιστήμη, ὅτι μηδὲν ἔστι κατηγορεῖν αὐτοῦ ὡς παρόν.

42. ἀλλ' ὅταν ἀπορῆς ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ ζητῆς, ὅπου δεῖ ταῦτα θέσθαι, λογισμῷ ἐπ' αὐτὰ στελλόμενος ἀπόθου ταῦτα, ἃ νομίζεις σεμνὰ εἶναι ἐν τοῖς δευτέροις, καὶ μήτε τὰ δεύτερα προστίθει τῷ πρώτῳ, μήτε τὰ τρίτα τοῖς δευτέροις, ἀλλὰ τὰ δεύτερα περὶ τὸ πρῶτον τίθει, καὶ τὰ τρίτα περὶ τὸ δεύτερον· οὕτω γὰρ αὐτὰ ἕκαστα ἐάσεις, ὡς
 15 ἔχει, καὶ τὰ ὕστερα ἐξαρτήσεις ἐκείνων ὡς ἐκεῖνα περιθέοντα ἐφ' ἑαυτῶν ὄντα. διὸ καὶ ὀρθῶς καὶ ταύτῃ λέγεται 'περὶ τὸν πάντων βασιλέα πάντα ἔστι καὶ ἐκείνου ἕνεκα πάντα', τὰ πάντα ὄντα λέγοντος αὐτοῦ καὶ τὸ ἐκείνου ἕνεκα, ἐπειδὴ καὶ τοῦ εἶναι
 20 αἷτιος αὐτοῖς καὶ οἶον ὀρέγεται ἐκείνου ἑτέρου ὄντος τῶν πάντων καὶ οὐδὲν ἔχοντος, ὃ ἐκείνοις πάρεστιν· ἢ οὐκ ἂν εἴη ἔτι τὰ πάντα, εἴ τι ἐκείνῳ τῶν ἄλλων τῶν μετ' αὐτὸν παρεῖη. εἰ οὖν καὶ νοῦς τῶν πάντων, οὐδὲ νοῦς ἐκείνῳ. αἷτιον δὲ λέγων
 25 πάντων καλῶν τὸ καλὸν ἐν τοῖς εἰδεσι φαίνεται p. 734 τιθέμενος, αὐτὸν δὲ ὑπὲρ τὸ καλὸν πᾶν τοῦτο. ταῦτα δὴ δεύτερα τιθεῖς εἰς αὐτὰ τρίτα φησὶν ἀνηρτησθαι τὰ μετὰ ταῦτα γενόμενα, καὶ περὶ τὰ τρίτα δὲ τιθεῖς εἶναι δῆλον ὅτι τὰ γενόμενα ἐκ
 30 τῶν τρίτων, κόσμον τόνδε εἰς ψυχὴν. ἀνηρτημένης δὲ ψυχῆς εἰς νοῦν καὶ νοῦ εἰς τὸ ἀγαθόν, οὕτω πάντα εἰς ἐκεῖνο διὰ μέσων, τῶν μὲν πλησίον, τῶν

δὲ τοῖς πλησίον γειτονούντων, ἐσχάτην δ' ἀπόστασιν τῶν αἰσθητῶν ἔχόντων εἰς ψυχὴν ἀνηρημένων.

VIII.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΟΤΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΛΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΝΟΣ.

1. Ἄρ' ἔστι καὶ ἐπὶ θεῶν εἴ τί ἐστιν ἐπ' αὐ- 5
τοῖς ζητεῖν, ἢ ἐν ἀνθρώπων ἀδυναμίαις τε καὶ
ἀμφισβητησίμοις δυνάμεσι τὸ τοιοῦτον ἂν πρέποι
ζητεῖν, θεοῖς δὲ τὰ πάντα δύνασθαι ἐπιτρεπτέον,
καὶ ἐπ' αὐτοῖς οὐ μόνον τί, ἀλλὰ καὶ πάντα εἶναι;
ἢ τὴν δύναμιν δὴ πᾶσαν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ δὴ 10
πάντα ἐνὶ ἐπιτρεπτέον, τοῖς δ' ἄλλοις τὰ μὲν οὐ-
τως, τὰ δ' ἐκείνως ἔχειν, καὶ τισιν ἐκατέρως; ἢ
καὶ ταῦτα μὲν ζητητέον, τολμητέον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
πρώτων καὶ τοῦ ἄνω ὑπὲρ πάντα ζητεῖν τὸ τοι-
οῦτον, πῶς τὸ ἐπ' αὐτῷ, καὶ πάντα συγχωρῶμεν 15
δύνασθαι. καίτοι καὶ τὸ δύνασθαι τοῦτο σκεπτέον
πῶς ποτε λέγεται, μήποτε οὕτως τὸ μὲν δύναμιν,
τὸ δ' ἐνέργειαν φήσομεν, καὶ ἐνέργειαν μέλλουσιν.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τῷ παρόντι ἀναβλητέον, πρό-
τερον δὲ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν, ἐφ' ὧν καὶ ζητεῖν ἔθος, 20
εἴ τι ἐφ' ἡμῖν ὄν τυγχάνει. πρῶτον [οὖν] ζητη-
τέον τί ποτε δεῖ τὸ ἐφ' ἡμῖν εἶναι τι λέγειν· τοῦτο
δ' ἔστι τίς ἔννοια τοῦ τοιούτου· οὕτω γὰρ ἂν πως
p. 735 γνωσθῇ, εἰ καὶ ἐπὶ θεοὺς καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἐπὶ
θεὸν ἀρμόξει μεταφέρειν ἢ οὐ μετενεκτέον ἢ μετε- 25
νεκτέον μὲν, ζητητέον δέ, πῶς τὸ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς
τε ἄλλοις καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων. τί τοίνυν νοοῦν-
τες τὸ ἐφ' ἡμῖν λέγομεν καὶ διὰ τί ζητοῦντες; ἐγὼ
μὲν οἶμαι, ἐν ταῖς ἐναντίαις κινούμενοι τύχαις τε
καὶ ἀνάγκαις καὶ παθῶν ἰσχυραῖς προσβολαῖς τὴν 30

ψυχὴν κατεχούσαις, ἅπαντα ταῦτα κύρια νομίσαν-
 τες εἶναι καὶ δουλεύοντες αὐτοῖς καὶ φερόμενοι ἢ
 ἐκεῖνα ἄγει, μὴ ποτε οὐδέν ἐσμεν οὐδέ τί ἐστιν
 ἐφ' ἡμῖν ἠπορήσαμεν, ὥς τούτου ἐσομένου ἂν
 5 ἐφ' ἡμῖν, ὃ μὴ τύχαις δουλεύοντες μηδὲ ἀνάγ-
 καις μηδὲ πάθεσιν ἰσχυροῖς πράξαιμεν ἂν βου-
 ληθέντες οὐδενὸς ἐναντιούμενου ταῖς βουλήσεσιν.
 εἰ δὲ τοῦτο, εἴη ἂν ἡ ἔννοια τοῦ ἐφ' ἡμῖν, ὃ τῇ
 βουλήσει δουλεύει καὶ παρὰ τοσοῦτον ἂν γένοιτο
 10 ἢ μὴ, παρ' ὅσον βουληθείημεν ἂν. ἐκούσιον μὲν
 γὰρ πᾶν, ὃ μὴ βία μετὰ τοῦ εἰδέναι, ἐφ' ἡμῖν δέ,
 ὃ καὶ κύριοι πράξαι· καὶ συνθεοὶ μὲν ἂν πολλαχοῦ
 ἄμφω καὶ τοῦ λόγου αὐτῶν ἑτέρου ὄντος, ἔστι δ'
 οὐ καὶ διαφωνήσειεν ἂν· οἷον εἰ κύριος ἦν τοῦ
 15 ἀποκτείνειν, ἦν ἂν οὐχ ἐκούσιον αὐτῷ πεπραχότι,
 εἰ τὸν πατέρα ἡγνόει τοῦτον εἶναι· τάχα δ' ἂν
 κάκεῖνο διαφωνοὶ ἔχοντι τὸ ἐφ' ἑαυτῷ. δεῖ δὲ καὶ
 τὴν εἰδησιν ἐν τῷ ἐκουσίῳ οὐκ ἐν τοῖς καθ' ἑκα-
 στα μόνον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὅλως. διὰ τί γάρ, εἰ
 20 μὲν ἄγνοεῖ, ὅτι φίλιος, ἀκούσιον, εἰ δὲ ἄγνοεῖ, ὅτι
 μὴ δεῖ, οὐκ ἀκούσιον; εἰ δ' ὅτι ἔδει μανθάνειν,
 οὐχ ἐκούσιον τὸ μὴ εἰδέναι, ὅτι ἔδει μανθάνειν,
 ἢ τὸ ἀπάγον ἀπὸ τοῦ μανθάνειν.

2. ἀλλ' ἐκεῖνο ζητητέον· τοῦτο δὲ τὸ ἀναφε-
 25 ρόμενον εἰς ἡμᾶς ὥς ἐφ' ἡμῖν ὑπάρχον τίνι δεῖ
 διδόναι; ἢ γὰρ τῇ ὁρμῇ καὶ ἥτινιοῦν ὀρέξει, οἷον
 ὃ θυμῷ πράττεται ἢ ἐπιθυμίᾳ ἢ λογισμῷ τοῦ συμ-
 φέροντος μετ' ὀρέξεως, ἢ μὴ πράττεται. ἀλλ' εἰ
 μὲν θυμῷ καὶ ἐπιθυμίᾳ, καὶ παισὶ καὶ θηρίοις τὸ
 30 ἐπ' αὐτοῖς τι εἶναι δώσομεν καὶ μαινομένοις καὶ
 ἔξεσθηκόσι καὶ φαρμάκοις ἀλοῦσι καὶ ταῖς προσ-
 πιπτούσαις φαντασίαις, ὧν οὐ κύριοι· εἰ δὲ λο-

p. 736 γισμῷ μετ' ὀρέξεως, ἄρα καὶ πεπλανημένῳ τῷ λο-
 γισμῷ; ἢ τῷ ὀρθῷ λογισμῷ καὶ τῇ ὀρθῇ ὀρέξει.
 καίτοι καὶ ἐνταῦθα ζητήσκειν ἂν τις, πότερα ὁ
 λογισμὸς τὴν ὀρεξιν ἐκίνησεν, ἢ τοῦτον ἡ ὀρεξις.
 καὶ γὰρ εἰ κατὰ φύσιν αἱ ὀρέξεις, εἰ μὲν ὥς ζῶου 5
 καὶ τοῦ συνθέτου, ἡκολούθησεν ἡ ψυχὴ τῇ τῆς
 φύσεως ἀνάγκῃ· εἰ δὲ ὥς ψυχῆς μόνης, πολλὰ τῶν
 νῦν ἐφ' ἡμῖν λεγομένων ἔξω ἂν τοῦτου γένοιτο.
 εἴτα καὶ τις λογισμὸς ψιλὸς πρόεισι τῶν παθημά-
 των ἢ τε φαντασία ἀναγκάζουσα ἢ τε ὀρεξις ἐφ' 10
 ὃ τι ἂν ἄγῃ ἔλκουσα πῶς ἐν τοῦτοις κυρίους ποιεῖ;
 πῶς δ' ὅλως κύριοι, οὐ ἀγόμεθα; τὸ γὰρ ἐνδεὲς
 ἐξ ἀνάγκης πληρώσεως ὀρεγόμενον οὐκ ἔστι κύριον
 τοῦ ἐφ' ὃ παντελῶς ἄγεται. πῶς δ' ὅλως αὐτό τι
 παρ' αὐτοῦ, ὃ παρ' ἄλλου καὶ ἀρχὴν εἰς ἄλλο ἔχει 15
 ἀκείθεν γεγένηται οἷόν ἐστι; κατ' ἐκεῖνο γὰρ ζῆ
 καὶ ὥς πέπλασται· ἢ οὕτω γε καὶ τὰ ἄψυχα ἔξει
 τὸ ἐπ' αὐτοῖς τι εἰληφέναι· ποιεῖ γὰρ ὥς γεγένη-
 ται καὶ τὸ πῦρ. εἰ δ' ὅτι γινώσκει καὶ τὸ ζῶον
 καὶ ἡ ψυχὴ ὃ ποιεῖ, εἰ μὲν αἰσθήσει, τίς ἢ προσ- 20
 θήκη πρὸς τὸ ἐπ' αὐτοῖς εἶναι; οὐ γὰρ ἡ αἰσθη-
 σις πεποίηκε τοῦ ἔργου κύριον ἰδοῦσα μόνον· εἰ
 δὲ γνώσει, εἰ μὲν γνώσει τοῦ ποιουμένου, καὶ ἐν-
 ταῦθα οἶδε μόνον, ἄλλο δὲ ἐπὶ τὴν πρᾶξιν ἄγει.
 εἰ δὲ καὶ παρὰ τὴν ὀρεξιν ὁ λόγος ποιεῖ ἢ ἡ γνῶ- 25
 σις καὶ κρατεῖ, εἰς τί ἀναφέρει ζητητέον, καὶ ὅλως
 ποῦ τοῦτο συμβαίνει· καὶ εἰ μὲν αὐτὸς ἄλλην ὀρεξιν
 ποιεῖ, πῶς ληπτέον· εἰ δὲ τὴν ὀρεξιν παύσας ἔστη
 καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐφ' ἡμῖν, οὐκ ἐν πράξει τοῦτο
 ἔσται, ἀλλ' ἐν νῷ στήσεται τοῦτο· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐν 30
 πράξει πᾶν, κἂν κρατῇ ὁ λόγος, μικτὸν καὶ οὐ
 καθαρὸν δύναται τὸ ἐφ' ἡμῖν ἔχειν.

3. διὸ σκεπτέον περὶ τούτων· ἤδη γὰρ ἂν καὶ ἐγγὺς γινοίμεθα τοῦ λόγου τοῦ περὶ θεῶν. ἀναγαγόντες τολύβην τὸ ἐφ' ἡμῖν εἰς βούλησιν, εἴτα ταύτην ἐν λόγῳ θέμενοι, εἴτα ἐν λόγῳ ὀρθῶ —
- 5 ἴσως δὲ δεῖ προσθεῖναι τῷ ὀρθῶ τὸ τῆς ἐπιστήμης· οὐ γάρ, εἴ τις ἐδόξασεν ὀρθῶς καὶ ἔπραξεν, ἔχοι ἂν ἴσως ἀναμφισβήτητον τὸ αὐτεξούσιον, εἰ μὴ εἰδῶς διότι ὀρθῶς, ἀλλὰ τύχῃ ἢ φαντασίᾳ τινὶ πρὸς τὸ δέον ἀχθεῖς· ἐπεὶ καὶ τὴν φαντασίαν οὐκ
- 10 ἐφ' ἡμῖν εἶναι λέγοντες τοὺς κατ' αὐτὴν δρωντας p. 737 πῶς ἂν εἰς τὸ αὐτεξούσιον τάξαιμεν; ἀλλὰ γὰρ ἡμεῖς τὴν μὲν φαντασίαν, ἣν ἂν τις καὶ φαντασίαν κυρίως εἴποι, τὴν ἐκ τοῦ σώματος τῶν παθημάτων ἐγειρομένην — καὶ γὰρ κενώσεις σίτων καὶ
- 15 ποτῶν φαντασίας οἶον ἀναπλάττουσι καὶ πληρώσεις αὐτῶν καὶ μεστός τις σπέρματος ἄλλα φαντάζεται καὶ καθ' ἐκάστας ποιότητος ὑγρῶν τῶν ἐν σώματι — τοὺς κατὰ τὰς τοιαύτας φαντασίας ἐνεργοῦντας εἰς ἀρχὴν αὐτεξούσιον οὐ τάξομεν· διὸ καὶ τοῖς
- 20 φανύλοις κατὰ ταύτας πράττουσι τὰ πολλὰ οὔτε τὸ ἐπ' αὐτοῖς οὔτε τὸ ἐκούσιον δώσομεν, τῷ δὲ διὰ νοῦ τῶν ἐνεργειῶν ἐλευθέρῳ τῶν παθημάτων τοῦ σώματος τὸ αὐτεξούσιον δώσομεν — εἰς ἀρχὴν τὸ ἐφ' ἡμῖν καλλίστην ἀνάγοντες τὴν τοῦ νοῦ ἐνέρ-
- 25 γειαν καὶ τὰς ἐντεῦθεν προτάσεις ἐλευθέρως ὄντως δώσομεν καὶ τὰς ὀρεξεις τὰς ἐκ τοῦ νοεῖν ἐγειρομένας οὐκ ἀκουσίους εἶναι δώσομεν καὶ τοῖς θεοῖς τοῦτον ζῶσι τὸν τρόπον, ὅσοι νῶ καὶ ὀρεξει τῇ κατὰ νοῦν ζῶσι, φήσομεν παρεῖναι.
- 30 4. καίτοι ζητήσκειν ἂν τις, πῶς ποτε τὸ κατ' ὄρεξιν γιγνόμενον αὐτεξούσιον ἔσται τῆς ὀρέξεως ἐπὶ τὸ ἔξω ἀγούσης καὶ τὸ ἐνδὲς ἐχούσης· ἄγεται

γὰρ τὸ ὀρεγόμενον, καὶ εἰ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἄγοιτο.
 καὶ δὴ καὶ περὶ τοῦ νοῦ αὐτοῦ ἀπορητέον, εἰ ὅπερ
 πέφυκε καὶ ὡς πέφυκεν ἐνεργῶν λέγοιτο ἂν τὸ
 ἐλεύθερον ἔχειν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ, οὐκ ἔχων ἐπ'
 αὐτῷ τὸ μὴ ποιεῖν· ἔπειτα, εἰ ὁλως κυρίως λέγοιτο 5
 ἐπ' ἐκείνων τὸ ἐπ' αὐτοῖς, οἷς πρᾶξις οὐ πάρεστιν.
 ἀλλὰ καὶ οἷς πρᾶξις, ἢ ἀνάγκη ἔξωθεν· οὐ γὰρ μάτην
 πρᾶξουσιν. ἀλλ' οὖν πῶς τὸ ἐλεύθερον δουλεύον-
 των καὶ τούτων τῇ αὐτῶν φύσει; ἢ, εἰ μὴ ἐτέρῳ ἔπε-
 σθαι ἡνάγκασται, πῶς ἂν τὸ δουλεύειν λέγοιτο; πῶς 10
 δὲ πρὸς τὸ ἀγαθὸν τι φερόμενον ἡναγκασμένον ἂν
 εἴη ἐκουσίῳ τῆς ἐφέσεως οὔσης, εἰ εἰδὼς ὅτι ἀγα-
 θὸν ὡς ἐπ' ἀγαθὸν ἴοι; τὸ γὰρ ἀκούσιον ἀπαγωγὴ
 ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ πρὸς τὸ ἡναγκασμένον, εἰ
 πρὸς τοῦτο φέροιτο, ὃ μὴ ἀγαθὸν αὐτῷ, καὶ δου- 15
 λεύει τοῦτο, ὃ μὴ κύριόν ἐστιν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν
 ἐλθεῖν, ἀλλ' ἐτέρου κρείττονος ἐφεστηκὸς ἀπάγε-
 ται τῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν δουλεῖον ἐκείνῳ. διὰ τοῦτο
 γὰρ καὶ δουλεία ψέγεται οὐχ οὗ τις οὐκ ἔχει ἐξου-
 σίαν ἐπὶ τὸ κακὸν ἐλθεῖν, ἀλλ' οὗ ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν 20
 τὸ ἑαυτοῦ ἀγόμενος πρὸς τὸ ἀγαθὸν τὸ ἄλλου. τὸ
 p. 738 δὲ καὶ δουλεύειν λέγειν τῇ αὐτοῦ φύσει δύο ποι-
 οῦντός ἐστι τό τε δουλεῖον καὶ τὸ ῥ'. φύσις δὲ
 ἀπλῇ καὶ ἐνέργεια μία καὶ οὐδὲ τὸ δυνάμει ἔχουσα
 ἄλλο, ἄλλο δὲ τὸ ἐνεργεῖα, πῶς οὐκ ἐλευθέρα; 25
 οὐδὲ γὰρ ὡς πέφυκε λέγοιτο ἂν ἐνεργεῖν ἄλλης
 οὔσης τῆς οὐσίας, τῆς δὲ ἐνεργείας ἄλλης, εἴπερ
 τὸ αὐτὸ τὸ εἶναι ἐκεῖ καὶ τὸ ἐνεργεῖν. εἰ οὖν
 οὔτε δι' ἑτερον οὔτε ἐφ' ἐτέρῳ, πῶς οὐκ ἐλευθέρα;
 καὶ εἰ μὴ τὸ ἐπ' αὐτῷ ἀρμόσει, ἀλλὰ μεῖζον ἐν- 30
 ταῦθα τοῦ ἐπ' αὐτῷ καὶ οὔτως ἐπ' αὐτῷ, ὅτι μὴ
 ἐφ' ἐτέρῳ μὴδ' ἄλλο τῆς ἐνεργείας κύριον· οὐδὲ

- γὰρ τῆς οὐσίας, εἶπερ ἀρχή. καὶ εἰ ἄλλην δὲ ὁ νοῦς
ἀρχὴν ἔχει, ἀλλ' οὐκ ἔξω αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ ἀγαθῷ.
καὶ εἰ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἀγαθόν, πολὺ μᾶλλον [το]
ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ ἐλεύθερον· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐλευθε-
5 ρον καὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ τις ζητεῖ τοῦ ἀγαθοῦ χάριν.
εἰ οὖν κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐνεργεῖ, μᾶλλον ἂν τὸ ἐπ'
αὐτῷ· ἥδη γὰρ ἔχει τὸ πρὸς αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώ-
μενον καὶ ἐν αὐτῷ, εἶπερ πρὸς αὐτό, ὃ ἄμεινον
ἂν εἴη αὐτῷ.
- 10 5. Ἄρ' οὖν ἐν νῷ μόνῳ νοοῦντι τὸ αὐτεξούσιον
καὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ καὶ ἐν νῷ τῷ καθαρῷ ἢ καὶ ἐν
ψυχῇ κατὰ νοῦν ἐνεργούσῃ καὶ κατὰ ἀρετὴν πρατ-
τούσῃ; τὸ μὲν οὖν πραττούσῃ εἶπερ δῶσόμεν, πρῶ-
τον μὲν οὐ πρὸς τὴν τεῦξιν ἴσως χρὴ διδόναι· οὐ
15 γὰρ ἡμεῖς τοῦ τυχεῖν κύριοι. εἰ δὲ πρὸς τὸ καλῶς
καὶ τὸ πάντα ποιῆσαι τὰ παρ' αὐτοῦ, τάχα μὲν
ἂν τοῦτο ὀρθῶς λέγοιτο· ἐκεῖνο δὲ πῶς ἐφ' ἡμῖν;
οἶον εἰ, διότι πόλεμος, ἀνδριζοίμεθα. λέγω δὲ τὴν
τότε ἐνέργειαν πῶς ἐφ' ἡμῖν, ὅποτε πολέμου μὴ
20 καταλαβόντος οὐκ ἦν τὴν ἐνέργειαν ταύτην ποιή-
σασθαι, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πράξεων
τῶν κατὰ ἀρετὴν ἀπασῶν πρὸς τὸ πιπτον ἀεὶ ἀναγ-
καζομένης τῆς ἀρετῆς τοδὶ ἢ τοδὶ ἐργάζεσθαι. καὶ
γὰρ εἴ τις αἴρεσιν αὐτῇ δοίῃ τῇ ἀρετῇ, πότερα
25 βούλεται, ἢν' ἔχῃ ἐνεργεῖν, εἶναι πολέμους, ἢνα
ἀνδριζοίτο, καὶ εἶναι ἀδικίαν, ἢνα τὰ δίκαια ὀρίξῃ
καὶ κατακοσμήῃ, καὶ πενίαν, ἢνα τὸ ἐλευθέριον
ἐνδεικνύοιτο, ἢ πάντων εὖ ἐχόντων ἡσυχίαν ἄγειν,
ἔλοιτο ἂν τὴν ἡσυχίαν τῶν πράξεων οὐδενὸς θερα-
30 πείας δεομένου τῆς παρ' αὐτῆς, ὥσπερ ἂν εἴ τις
ιατρός, οἶον Ἰπποκράτης, μηδένα δεῖσθαι τῆς παρ'
αὐτοῦ τέχνης. εἰ οὖν ἐνεργοῦσα ἐν ταῖς πράξεσιν

p. 739 ἡ ἀρετὴ ἡνάγκασται βοηθεῖν, πῶς ἂν καθαρῶς
 ἔχοι τὸ ἐπ' αὐτῇ; ἄρ' οὖν τὰς πράξεις μὲν ἀναγ-
 καίως, τὴν δὲ βούλησιν τὴν πρὸ τῶν πράξεων καὶ
 τὸν λόγον οὐκ ἡνάγκασμένον φήσομεν; ἀλλ' εἰ
 τοῦτο, ἐν ψιλῷ τιθέμενοι τῷ πρὸ τοῦ πραττομένου 5
 ἔξω τῆς πράξεως τὸ αὐτεξούσιον καὶ τὸ ἐπ' αὐτῇ
 τῇ ἀρετῇ θήσομεν. τί δὲ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀρετῆς
 τῆς κατὰ τὴν ἔξιν καὶ τὴν διάθεσιν; ἄρ' οὐ κακῶς
 ψυχῆς ἐχούσης φήσομεν αὐτὴν εἰς κατακόσμησιν
 ἔλθεῖν συμμετρομένην τὰ πάθη καὶ τὰς ὁρέξεις; 10
 τίνα οὖν τρόπον λέγομεν ἐφ' ἡμῖν τὸ ἀγαθοῖς εἶναι
 καὶ τὸ ἀδέσποτον τὴν ἀρετὴν; ἢ τοῖς γε βουλη-
 θεῖσι καὶ ἐλομένοις· ἢ ὅτι ἐγγενομένη αὕτη κατα-
 σκευάζει τὸ ἐλεύθερον καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν καὶ οὐκ
 ἔῃ ἔτι δούλους εἶναι, ὧν πρότερον ἦμεν. εἰ οὖν 15
 οἶον νοῦς τις ἄλλος ἐστὶν ἢ ἀρετὴ καὶ ἔξιν οἶον
 νοσηθῆναι τὴν ψυχὴν ποιοῦσα, πάλιν αὖ ἥκει οὐκ
 ἐν πράξει τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐν νῷ ἡσύχῳ τῶν
 πράξεων.

6. πῶς οὖν εἰς βούλησιν πρότερον ἀνήγομεν 20
 τοῦτο λέγοντες 'ὃ παρὰ τὸ βουλευθῆναι γένοιτο ἂν';
 ἢ ἀκκέῃ ἐλέγετο 'ἢ μὴ γένοιτο'. εἰ οὖν τὰ τε νῦν
 ὁρθῶς λέγεται, ἐκεῖνά τε τούτοις συμφώνως ἔξει,
 φήσομεν τὴν μὲν ἀρετὴν καὶ τὸν νοῦν κύρια εἶναι
 καὶ εἰς ταῦτα χρῆναι ἀνάγειν τὸ ἐφ' ἡμῖν καὶ τὸ 25
 ἐλεύθερον· ἀδέσποτα δὲ ὄντα ταῦτα τὸν μὲν ἐφ'
 αὐτοῦ εἶναι, τὴν δὲ ἀρετὴν βούλεσθαι μὲν ἐφ'
 ἑαυτῆς εἶναι ἐφ'esτωσαν τῇ ψυχῇ, ὥστε εἶναι ἀγα-
 θήν, καὶ μέχρι τούτου αὐτὴν τε ἐλευθέραν καὶ
 τὴν ψυχὴν ἐλευθέραν παρασχέσθαι· προσπιπτόν- 30
 των δὲ τῶν ἀναγκαίων παθημάτων τε καὶ πράξεων
 ἐφ'esτωσαν ταῦτα μὲν μὴ βεβουλευσθαι γενέσθαι,

ὁμως γε μὴν καὶ ἐν τούτοις διασώσειν τὸ ἐφ' αὐτῇ
 εἰς αὐτὴν καὶ ἐνταῦθα ἀναφέρουσιν· οὐ γὰρ τοῖς
 πράγμασιν ἐφάπτεσθαι, οἷον σώζουσιν τὸν κινδύ-
 νευόντα, ἀλλ' εἰ δοκοῦ αὐτῇ, καὶ προιεμένην τοῦ-
 5 τον καὶ τὸ ζῆν κελεύουσιν προλεσθαι καὶ χρήματα
 καὶ τέκνα καὶ αὐτὴν [τὴν] πατρίδα, σκοπὸν τὸ
 καλὸν αὐτῆς ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ τὸ εἶναι τῶν ὑπ'
 αὐτήν· ὥστε καὶ τὸ ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτεξούσιον
 καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν οὐκ εἰς τὸ πρᾶττειν ἀνάγεσθαι
 10 οὐδ' εἰς τὴν ἔξω, ἀλλ' εἰς τὴν ἐντὸς ἐνέργειαν καὶ
 νόησιν καὶ θεωρίαν αὐτῆς τῆς ἀρετῆς. δεῖ δὲ τὴν
 ἀρετὴν ταύτην νοῦν τινα λέγειν εἶναι οὐ συναριθ-
 μούντα τὰ πάθη τὰ δουλωθέντα ἢ μετρηθέντα τῷ
 λόγῳ· ταῦτα γὰρ ἔοικέ, φησιν, ἐγγύς τι τείνειν
 15 τοῦ σώματος ἔθρεσι καὶ ἀσκήσεσι κατορθωθέντα·
 ὥστε εἶναι σαφέστερον, ὥς τὸ ἅλόν ἐστι τὸ ἐλεύ- p. 740
 θερον καὶ εἰς τοῦτο ἢ ἀναγωγὴ τοῦ ἐφ' ἡμῖν καὶ
 αὕτη ἢ βούλησις ἢ κυρία καὶ ἐφ' ἑαυτῆς οὖσα, καὶ
 εἴ τι ἐπιτάξει πρὸς τὰ ἔξω ἐξ ἀνάγκης. ὅσα οὖν
 20 ἐκ ταύτης καὶ διὰ ταύτην, ἐφ' ἡμῖν, ἔξω τε καὶ
 ἐφ' αὐτῆς, ὃ αὐτὴ βούλεται καὶ ἐνεργεῖ ἀνεμποδί-
 στως, τοῦτο καὶ πρῶτον ἐφ' ἡμῖν. ὁ δὲ θεωρητι-
 κὸς νοῦς καὶ πρῶτος οὕτω τὸ ἐφ' αὐτῷ, ὅτι τὸ
 ἔργον αὐτοῦ μηδαμῶς ἐπ' ἄλλῳ, ἀλλὰ πᾶς ἐπέ-
 25 στραπται πρὸς αὐτὸν καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ αὐτὸς
 καὶ ἐν τῷ ἀγαθῷ κείμενος ἀνευδεῆς καὶ πλήρης
 ὑπάρχων καὶ οἷον κατὰ βούλησιν ζῶν· ἢ δὲ βού-
 λησις ἢ νόησις, βούλησις δ' ἐλέχθη, ὅτι κατὰ νοῦν·
 καὶ γὰρ [ἢ] λεγομένη βούλησις τὸ κατὰ νοῦν μιμεῖ-
 30 ται. ἢ γὰρ βούλησις θέλει τὸ ἀγαθόν· τὸ δὲ νοεῖν
 ἀληθῶς ἐστὶν ἐν τῷ ἀγαθῷ. ἔχει οὖν ἐκεῖνος,
 ὅπερ ἢ βούλησις θέλει καὶ οὐ τυχοῦσα ἂν ταύτη

νόησις γίνεται. εἰ οὖν [ἐν] βουλήσει τοῦ ἀγαθοῦ ἐτίθεμεν τὸ ἐφ' ἡμῖν, τὸ ἥδη ἐν ᾧ θέλει ἡ βούλησις εἶναι ἰδρυμένον πῶς οὐ τὸ ἐφ' αὐτῷ ἔχει; ἢ μείζον εἶναι θετέον, εἰ μὴ τις ἐθέλοι εἰς τοῦτο ἀναβαίνειν, τὸ ἐφ' αὐτῷ.

5

7. γίνεται οὖν ψυχὴ μὲν ἐλευθέρα διὰ νοῦ πρὸς τὸ ἀγαθὸν σπεύδουσα ἀνεμποδίστως, καὶ ὁ διὰ τοῦτο ποιεῖ, ἐφ' αὐτῇ. νοῦς δὲ δι' αὐτόν. ἡ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ φύσις αὐτὸ τὸ ἐφετὸν καὶ δι' ὃ τὰ ἄλλα ἔχει τὸ ἐφ' αὐτοῖς, ὅταν τὸ μὲν τυγχάνειν 10 ἀνεμποδίστως δύνηται, τὸ δὲ ἔχειν. πῶς δὴ αὐτὸ τὸ κύριον ἀπάντων τῶν μετ' αὐτὸ τιμῶν καὶ ἐν πρώτῃ ἔδρᾳ ὄν, πρὸς ὃ τὰ ἄλλα ἀναβαίνειν θέλει καὶ ἐξήρτηται αὐτοῦ καὶ τὰς δυνάμεις ἔχει παρ' αὐτοῦ, ὥστε δύνασθαι τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἔχειν, πῶς 15 ἂν τις εἰς τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἢ ἐπὶ σοὶ ἄγοι; ὅπου καὶ νοῦς μόλις, ὅμως δὲ βίᾳ εἴλκετο. εἰ μὴ τις τολμηρὸς λόγος ἐτέρωθεν σταλὲις λέγοι, ὥς τυχοῦσα οὕτως ἔχειν, ὥς ἔχει, καὶ οὐκ οὔσα κυρία τοῦ ὁ ἐστὶν οὔσα τοῦτο ὁ ἐστὶν οὐ παρ' αὐτῆς οὔτε τὸ 20 ἐλεύθερον ἂν ἔχοι, οὔτε τὸ ἐπ' αὐτῇ ποιοῦσα ἢ μὴ ποιοῦσα, ὃ ἡνάγκασται ποιεῖν ἢ μὴ ποιεῖν. ὅς δὴ λόγος ἀντίτυπός τε καὶ ἄπορος καὶ παντάπασιν τὴν τοῦ ἐκουσίου τε καὶ αὐτεξουσίου φύσιν καὶ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐφ' ἡμῖν εἶη ἂν ἀναιρῶν, ὥς 25 μάτην εἶναι ταῦτα λεγόμενα καὶ φωνὰς πραγμάτων ἀνυποστάτων. οὐ γὰρ μόνον μηδὲν ἐπὶ μηδενὶ εἶναι λέγειν, ἀλλ' οὐδὲ νοεῖν οὐδὲ συνιέναι ἀναγκαῖον αὐτῷ λέγειν ταύτην τὴν φωνήν. εἰ δὲ ὁμο- λογεῖ συνιέναι, ἥδη ἂν ῥαδίως ἐλέγχκοιτο τῆς ἐννόας 30 τοῦ ἐφ' ἡμῖν ἐφαρμοζομένης οἷς ἐφαρμόττειν οὐκ ἔφη. ἢ γὰρ ἐννοία τὴν οὐσίαν οὐ πολυπραγμονεῖ

p. 741

οὐδὲ ἐκείνην προσπαραλαμβάνει — ἀδύνατον γὰρ
 ἑαυτό τι ποιεῖν καὶ εἰς ὑπόστασιν ἄγειν — ἀλλὰ
 ἐθέλει θεωρεῖν ἡ ἐπίνοια, τί τῶν ὄντων δοῦλον
 ἐτέρων, καὶ τί ἔχει τὸ ἀντεξούσιον καὶ τί μὴ ὑπ'
 5 ἄλλῳ, ἀλλ' αὐτὸ τῆς ἐνεργείας κύριον, ὃ καθαρῶς
 τοῖς αἰδέοις ὑπάρχει καθ' ὃ εἰσιν αἰδίοι καὶ τοῖς
 ἀκωλύτως τὸ ἀγαθὸν διώκουσιν ἢ ἔχουσιν. ὑπὲρ
 δὴ ταῦτα τοῦ ἀγαθοῦ αὐτοῦ ὄντος οἶον ἄλλο παρ'
 αὐτὸ ἀγαθὸν ζητεῖν ἄτοπον. ἐπεὶ καὶ τὸ κατὰ
 10 τύχην λέγειν αὐτὸ εἶναι οὐκ ὀρθόν· ἐν γὰρ τοῖς
 ὕστερον καὶ ἐν πολλοῖς ἡ τύχη· τὸ δὲ πρῶτον
 οὔτε κατὰ τύχην ἂν λέγοιμεν, οὔτε οὐ κύριον τῆς
 αὐτοῦ γενέσεως, ὅτι μὴδὲ γέρονε. τὸ δὲ ὅτι ὥς ἔχει
 ποιεῖ ἄτοπον, εἰ τις ἀξιοῖ τότε εἶναι τὸ ἐλεύθερον,
 15 ὅταν παρὰ φύσιν ποιῇ ἢ ἐνεργῇ. οὐδὲ δὴ τὸ τὸ
 μοναχὸν ἔχον ἀφήρηται τῆς ἐξουσίας, εἰ τὸ μοναχὸν
 μὴ τῷ κωλύεσθαι παρ' ἄλλου ἔχει, ἀλλὰ τῷ τοῦτο
 αὐτὸ εἶναι καὶ οἶον ἀρέσκειν ἑαυτῷ, καὶ μὴ ἔχειν
 ὃ τι κρεῖττον αὐτοῦ· ἢ οὕτω γε τὸ μάλιστα τυγ-
 20 χάνον τοῦ ἀγαθοῦ ἀφαιρήσεται τις τὸ ἀντεξούσιον.
 εἰ δὲ τοῦτο ἄτοπον, ἀτοπώτερον ἂν γίνοιτο αὐτὸ
 τὸ ἀγαθὸν ἀποστερεῖν τοῦ ἀντεξουσίου, ὅτι ἀγα-
 θὸν καὶ ὅτι ἐφ' αὐτοῦ μένει οὐ θεόμενον κινεῖσθαι
 πρὸς ἄλλο τῶν ἄλλων κινουμένων πρὸς αὐτὸ καὶ
 25 οὐδὲν θεόμενον οὐδενός. ὅταν δὲ δὴ ἡ οἶον ὑπό-
 στασις αὐτοῦ ἡ οἶον ἐνέργεια ἦ — οὐ γὰρ ἡ μὲν
 ἕτερον, ἡ δ' ἕτερόν ἐστιν, εἰ γε μὴδὲ ἐπὶ τοῦ νοῦ
 τοῦτο — οὔτι μᾶλλον κατὰ τὸ εἶναι ἢ ἐνέργεια ἢ
 κατὰ τὴν ἐνέργειαν τὸ εἶναι· ὥστε οὐκ ἔχει τὸ
 30 ὥς πέφυκεν ἐνεργεῖν, οὐδὲ ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ οἶον
 ζωὴ ἀνενεχθήσεται εἰς τὴν οἶον οὐσίαν, ἀλλ' ἡ οἶον
 οὐσία συνοῦσα καὶ οἶον συγγενομένη ἐξ αἰδίου τῇ

ἐνεργεία ἐξ ἀμφοῖν αὐτὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ἑαυτοῦ καὶ οὐδενός.

8. ἡμεῖς δὲ θεωροῦμεν οὐ συμβεβηκὸς τὸ ἀν-
 τεξούσιον ἐκείνῳ, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἄλλα
 ἀντεξουσίων ἀφαιρέσει τῶν ἐναντίων αὐτὸ ἐφ' 5
 ἑαυτοῦ πρὸς αὐτό· τὰ [δ'] ἐλάττω ἀπὸ τῶν ἐλατ-
 τόνων μεταφέροντες ἀδυναμία τοῦ τυχεῖν τῶν ἃ
 προσήκει λέγειν περὶ αὐτοῦ, ταῦτα ἂν περὶ αὐ-
 p. 742 τοῦ εἴπομεν. καίτοι οὐδὲν ἂν εὗρομεν εἰπεῖν
 οὐχ ὅτι κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲ περὶ αὐτοῦ κυρίως· 10
 πάντα γὰρ ἐκείνου καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ σεμνὰ
 ὕστερα. τούτων γὰρ αὐτὸς ἀρχή· καίτοι ἄλλον
 τρόπον οὐκ ἀρχή. ἀποτιθεμένοις δὴ πάντα καὶ τὸ
 ἐπ' αὐτῷ ὥς ὕστερον καὶ τὸ ἀντεξούσιον· ἤδη γὰρ
 εἰς ἄλλο ἐνέργειαν λέγει, καὶ ὅτι ἀνεμποδίστως καὶ 15
 ὄντων ἄλλων τῶν εἰς ἃ ἀκωλύτως. δεῖ δὲ ὅλως
 πρὸς οὐδὲν αὐτὸν λέγειν· ἔστι γὰρ ὅπερ ἔστι καὶ
 πρὸ αὐτῶν· ἐπεὶ καὶ τὸ ἔστιν ἀφαιροῦμεν, ὥστε
 καὶ τὸ πρὸς τὰ ὄντα ὁπωσοῦν· οὐδὲ δὴ τὸ ὥς
 πέφυκεν· ὕστερον γὰρ καὶ τοῦτο, καὶ εἰ λέγοιτο 20
 καὶ ἐπ' ἐκείνων, ἐπὶ τῶν ἐξ ἄλλου ἂν λέγοιτο,
 ὥστε πρῶτως ἐπὶ τῆς οὐσίας, ὅτι ἐξ ἐκείνου ἔφν·
 εἰ δ' ἐν τοῖς ἐν χρόνῳ ἢ φύσις, οὐδ' ἐπὶ τῆς οὐ-
 σίας· οὐδὲ δὴ τὸ οὐ παρ' αὐτῆς εἶναι λεκτέον·
 τό τε γὰρ εἶναι ἀφηροῦμεν, τό τε οὐ παρ' αὐτῆς 25
 λέγοιτο ἂν, ὅταν ὑπ' ἄλλου. οὕτως οὖν συνέβη.
 ἢ οὐδὲ τὸ συνέβη λεκτέον· οὔτε γὰρ αὐτῷ οὔτε
 πρὸς ἄλλο· ἐν γὰρ πολλοῖς τὸ συνέβη, ὅταν τὰ
 μὲν ἦ, τὸ δὲ ἐπὶ τούτοις συμβῇ. πῶς οὖν τὸ πρῶ-
 τον συνέβη; οὐδὲ γὰρ ἦλθεν, ἵνα ζητῆς 'πῶς οὖν 30
 ἦλθε; τύχη τίς ἤγαγεν ἢ ὑπέστησεν αὐτό'; ἐπεὶ
 οὐδὲ τύχη πῶς ἦν οὐδὲ τὸ αὐτόματόν γε· καὶ γὰρ

τὸ αὐτόματον καὶ παρ' ἄλλου καὶ ἐν γινο-
μένοις.

9. ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ εἴ τις λαμβάνοι τὸ συνέβη,
οὔτοι δεῖ πρὸς τὸ ὄνομα ἵστασθαι, ἀλλὰ ὅπως νοεῖ
5 ὁ λέγων συνιέναι. τί οὖν νοεῖ; τοῦτο, ὅτι ταύ-
την ἔχον τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν ἀρχή· καὶ
γὰρ εἰ ἄλλην εἶχεν, ἣν ἂν τοῦτο, ὅπερ ἦν, καὶ εἰ
χειρόν, ἐνήργησεν ἂν κατὰ τὴν αὐτοῦ οὐσίαν. πρὸς
δὴ τὸ τοιοῦτον λεκτέον, ὅτι μὴ οἶόν τε ἦν ἀρχὴν
10 οὔσαν πάντων τὸ τυχόν εἶναι, μὴ ὅτι χειρόν, ἀλλ'
οὐδ' ἀγαθὸν μέν, ἀγαθὸν δ' ἄλλως, οἶον ἐνδεέστε-
ρον. ἀλλὰ δεῖ κρείττονα εἶναι τὴν ἀρχὴν πάντων
τῶν μετ' αὐτήν· ὥστε ὠρισμένον τι. λέγω δὲ
ὠρισμένον, ὅτι μοναχῶς καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης· οὐ
15 γὰρ ἦν ἀνάγκη· ἐν γὰρ τοῖς ἐπομένοις τῇ ἀρχῇ p.743
ἡ ἀνάγκη καὶ οὐδὲ αὕτη ἔχουσα ἐν αὐτοῖς τὴν
βίαν· τὸ δὲ μοναχὸν τοῦτο παρ' αὐτοῦ. τοῦτο
οὖν καὶ οὐκ ἄλλο, ἀλλ' ὅπερ ἐχρῆν εἶναι· οὐ τοί-
νυν οὕτω συνέβη, ἀλλ' ἔδει οὕτω· τὸ δ' ἔδει
20 τοῦτο ἀρχὴ τῶν ὅσα ἔδει. τοῦτο τοίνυν οὐκ ἂν
οὔτως εἶη, ὥς συνέβη· οὐ γὰρ ὅπερ ἔτυχεν ἐστίν,
ἀλλ' ὅπερ ἐχρῆν εἶναι, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ὅπερ ἐχρῆν.
ἀλλὰ ἀναμένειν δεῖ τὰ ἄλλα, τί ποτε αὐτοῖς ὁ
βασιλεὺς φανείη, καὶ τοῦτο, ὅπερ ἐστίν αὐτός,
25 τοῦτο αὐτὸν θέσθαι οὐχ ὥς συνέβη φανέντα, ἀλλὰ
ὄντως βασιλέα καὶ ὄντως ἀρχὴν καὶ τὸ ἀγαθὸν
ὄντως, οὐκ ἐνεργοῦντα κατὰ τὸ ἀγαθόν· οὕτω γὰρ
ἂν δόξειεν ἐπεσθαι ἄλλω· ἀλλ' ὄντα ἔν, ὅπερ
ἐστίν, ὥστε οὐ κατ' ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐκεῖνο. εἰ τοί-
30 νυν οὐδὲ ἐπὶ τοῦ ὄντος τὸ συνέβη — τῷ γὰρ ὄντι,
εἴ τι συμβήσεται, συνέβη, ἀλλ' οὐκ αὐτὸ τὸ ὄν
συνέβη, οὐδὲ συνέκυρσε τὸ ὄν οὕτως εἶναι οὐδὲ

παρ' ἄλλου τὸ οὕτως εἶναι ὄν, ὥς ἐστιν, ἀλλ'
 αὕτη ὄντος φύσις ὃν εἶναι — πῶς ἂν τις ἐπὶ τοῦ
 ἐπέκεινα ὄντος τοῦτο ἐνθυμοῖτο τὸ οὕτω συνέβη,
 ᾧ ὑπάρχει γεγεννηκέναι τὸ ὄν, ὃ οὐχ οὕτω συνέβη,
 ἀλλ' ἐστιν, ὥς ἐστιν ἢ οὐσία οὕσα ὅπερ ἐστι, καὶ 5
 ὅπερ ἐστὶ νοῦς· ἐπεὶ οὕτως [ἂν] τις καὶ τὸν νοῦν
 εἴποι οὕτω συνέβη νοῦν εἶναι, ὥσπερ ἄλλο τι ἂν
 τὸν νοῦν ἐσόμενον ἢ τοῦτο, ὃ δὴ φύσις ἐστὶ νοῦ.
 τὸ δὴ οὐ παρεκβεβηκὸς ἑαυτό, ἀλλ' ἀκλινὲς ὃν
 ἑαυτοῦ, αὐτὸ ἂν τις κυριώτατα λέγοι εἶναι ὃ ἐστι. 10
 τί ἂν οὖν τις λέγοι ἐκεῖ εἰς τὸ ὑπὲρ τοῦτο ἀνα-
 βὰς καὶ εἰσιδών; ἄρα γε τὸ οὕτως, ὥς εἶδεν αὐτὸν
 ἔχοντα τὸ οὕτω, συνέβη; ἢ οὔτε τὸ οὕτω οὔτε τὸ
 ὁπωσοῦν συνέβη· ἀλλ' οὐδὲ ὅλως τὸ συνέβη, ἀλλὰ
 τὸ οὕτω μόνον καὶ οὐκ ἂν ἄλλως, ἀλλ' οὕτως. 15
 ἀλλ' οὐδὲ τὸ οὕτως· οὕτω γὰρ ἂν ὀρίσας εἴη καὶ
 τόδε τι· ἀλλ' ἐστι τῷ ἰδόντι οὐδὲ τὸ οὕτως εἰπεῖν
 δύνασθαι οὐδ' αὖ τὸ μὴ οὕτως· τί γὰρ ἂν εἴποις
 αὐτὸ τῶν ὄντων, ἐφ' ὧν τὸ οὕτως. ἄλλο τοίνυν
 παρ' ἅπαντα τὸ οὕτως. ἀλλ' ἀόριστον ἰδὼν πάντα 20
 μὲν ἔξεις εἰπεῖν τὰ μετ' αὐτό, φήσεις δὲ οὐδὲν
 ἐκείνων εἶναι, ἀλλά, εἴπερ, δύναμιν πάσαν αὐτῆς
 ὄντως κυρίαν, τοῦτο οὕσαν ὃ θέλει, μᾶλλον δὲ ὃ
 θέλει ἀπορρίψασαν εἰς τὰ ὄντα, αὐτὴν δὲ μερίζουσα
 παντὸς τοῦ θέλει οὕσαν τὸ θέλει μετ' αὐτήν 25
 θεμένην. οὕτ' οὖν αὕτη ἠθέλησε τὸ οὕτως, ἵνα
 ἂν εἶπετο, οὔτε ἄλλος πεποίηκεν οὕτως.

p. 744 10. καὶ τοίνυν καὶ ἐρωτῆσαι χρὴ τὸν λέγοντα
 τὸ οὕτω συνέβη, πῶς ἂν ἀξιώσειε ψεῦδος εἶναι τὸ
 συνέβη, εἴ τι εἴη. καὶ πῶς ἂν τις ἀφέλοι τὸ 30
 συνέβη; καὶ εἴ τις εἴη φύσις, τότε φήσει οὐκ ἐφαρ-
 μόζειν τὸ συνέβη· εἴ γὰρ τὴν τῶν ἄλλων ἀφαι-

- ροῦσαν τὸ οὕτω συνέβη ἀνατίθῃσι τύχῃ, ποῦ ποτε
 τὸ μὴ ἐκ τύχης εἶναι [ἄν] γένοιτο; ἀφαιρεῖ δὲ τὸ
 ὥς ἐτυχεν αὕτη ἡ ἀρχὴ τῶν ἄλλων εἶδος καὶ πέρας
 καὶ μορφὴν διδοῦσα καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς οὕτω
 5 κατὰ λόγον γινομένοις τύχῃ ἀναθεῖναι, ἀλλ' αὐτῷ
 τούτῳ τὴν αἰτίαν, ἐν δὲ τοῖς μὴ προηγουμένως
 καὶ μὴ ἀκολουθῶς, ἀλλὰ συμπτώμασιν, ἡ τύχῃ.
 τὴν δὴ ἀρχὴν παντὸς λόγου τε καὶ τάξεως καὶ
 ὅρου πῶς ἂν τις τὴν τούτου ὑπόστασιν ἀναθεῖναι τύχῃ;
 10 καὶ μὴν πολλῶν μὲν ἡ τύχῃ κυρία, νοῦ δὲ καὶ λόγου
 καὶ τάξεως εἰς τὸ γεννᾶν ταῦτα οὐ κυρία, ὅπου
 τε καὶ ἐναντίον δοκεῖ λόγῳ εἶναι τύχῃ, πῶς ἂν
 γεννήτειρα αὐτοῦ γένοιτο; εἰ οὖν μὴ γεννᾷ νοῦν
 τύχῃ, οὐδὲ τὸ πρὸ νοῦ οὐδὲ τὸ κρείττον νοῦ· οὕτε
 15 γὰρ εἶχεν ὅθεν γεννήσει, οὕτε ἦν τὸ παρὰπαν
 αὕτη οὐδ' ὅλως ἐν τοῖς αἰδίοις. εἰ οὖν μηδὲν πρὸ
 ἐκείνου, αὐτὸς δὲ πρῶτος, στήναι ἐνταῦθα δεῖ καὶ
 μηδὲν ἔτι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ἀλλὰ τὰ μετ' αὐτὸ
 ζητεῖν πῶς ἐγένετο, αὐτὸ δὲ μηκέτι ὅπως, ὅτι
 20 ὄντως τοῦτο μὴ ἐγένετο. τί οὖν, εἰ μὴ ἐγένετο,
 ἔστι δὲ οἷός ἐστιν, οὐκ ὦν τῆς αὐτοῦ οὐσίας κύ-
 ριος; καὶ εἰ μὴ οὐσίας δέ, ἀλλ' ὦν ὅς ἐστιν, οὐχ
 ὑποστήσας ἑαυτόν, χρώμενος δὲ ἑαυτῷ οἶος ἔστιν,
 ἐξ ἀνάγκης τοῦτο ἂν εἴη, ὃ ἔστι, καὶ οὐκ ἂν ἄλλως.
 25 ἢ οὐχ, ὅτι οὐκ ἄλλως, οὕτως, ἀλλ' ὅτι τὸ ἄριστον
 οὕτως. πρὸς μὲν γὰρ τὸ βέλτιον ἐλθεῖν οὐ πᾶν
 αὐτεξούσιον, πρὸς δὲ τὸ χεῖρον ἐλθεῖν οὐδὲν ὑπ'
 ἄλλου κεκώλυται. ἀλλ' ὅτι μὴ ἦλθε, παρ' αὐτοῦ
 οὐκ ἐλήλυθεν, οὐ τῷ κεκωλύσθαι, ἀλλὰ τῷ αὐτὸ
 30 εἶναι, ὃ μὴ ἐλήλυθεν, καὶ τὸ ἀδύνατον ἐλθεῖν
 πρὸς τὸ χεῖρον οὐκ ἀδυναμίαν σημαίνει τοῦ μὴ
 ἤκοντος, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτόν τὸ μὴ

ἦκειν. καὶ τὸ μὴ ἦκειν πρὸς μηδὲν ἄλλο τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς δυνάμεως ἐν αὐτῷ ἔχει, οὐκ ἀνάγκη
κατειλημμένου, ἀλλ' αὐτοῦ ἀνάγκης τῶν ἄλλων
ὄντος καὶ νόμου. αὐτὴν οὖν ἡ ἀνάγκη ὑπέστησεν;
ἢ οὐδὲ ὑπέστη τῶν ἄλλων ὑποστάντων τῶν μετ' 5
αὐτὸ δι' αὐτό. τὸ οὖν πρὸ ὑποστάσεως πῶς ἂν ἢ
ὑπ' ἄλλου ἢ ὑφ' αὐτοῦ ὑπέστη;

p. 745

11. ἀλλὰ τὸ μὴ ὑποστὰν τοῦτο τί; ἢ σιωπή-
σαντας δεῖ ἀπελθεῖν, καὶ ἐν ἀπόρρῳ τῇ γνώμῃ
θεμένους μηδὲν ἔτι ζητεῖν. τί γὰρ ἂν τις καὶ 10
ζητήσκειν εἰς οὐδὲν ἔτι ἔχων προελθεῖν πάσης ζη-
τήσεως εἰς ἀρχὴν λύσεως καὶ ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἴστα-
μένης; πρὸς δὲ τούτοις ζητήσιν ἅπασαν χρὴ νομί-
ξειν ἢ τοῦ τί ἐστὶν εἶναι ἢ τοῦ οἶον ἢ τοῦ διὰ τί
ἢ τοῦ εἶναι. τὸ μὲν οὖν εἶναι, ὡς λέγομεν ἐκεῖνο 15
εἶναι, ἐκ τῶν μετ' αὐτό. τὸ δὲ διὰ τί ἀρχὴν ἄλλην
ζητεῖ. ἀρχῆς δὲ τῆς πάσης οὐκ ἔστιν ἀρχή. τὸ δὲ
οἶον ἐστὶ ζητεῖν τί συμβέβηκεν αὐτῷ, ὃ συμβέβηκε
μηδέν. τὸ δὲ τί ἐστὶ δηλοῖ μᾶλλον τὸ μηδὲν δεῖν
περὶ αὐτοῦ ζητεῖν αὐτὸ μόνον, εἰ δυνατόν αὐτοῖς, 20
λαβόντας ἐν νῷ μηδὲν αὐτῷ θεμιτὸν εἶναι προσ-
άπτειν μαθόντας. ὅλως δὲ εἰκόκαμεν ταύτην τὴν
ἀπορίαν ἐνθυμηθῆναι περὶ ταύτης τῆς φύσεως,
εἴπερ ἐνεθυμηθήμεν, ἐκ τοῦ πρῶτον μὲν τίθεσθαι
χώραν καὶ τόπον, ὥσπερ τι χάος, εἴτα χώρας ἤδη 25
οὔσης ἐπαγαγεῖν ταύτην τὴν φύσιν εἰς τὸν ἐν τῇ
φαντασίᾳ ἡμῶν γεγονότα ἢ ὄντα τόπον, εἰσαγα-
γόντας δὲ αὐτὸν εἰς τὸν τοιοῦτον τόπον οὕτω τοι
ζητεῖν, οἶον πόθεν καὶ πῶς ἐλήλυθεν ἐνταῦθα, καὶ
ὥσπερ ἐπηλυν ὄντα ἐξητηκέναι αὐτοῦ τὴν παρουν- 30
σίαν καὶ οἶον τὴν οὐσίαν, καὶ δὴ καὶ ὥσπερ ἐκ
τινος βάθους ἢ ἐξ ὕψους τινὸς ἐνθάδε ἐρρῶσθαι.

διόπερ δεῖ τὸ αἷτιον τῆς ἀπορίας ἀνελόντα ἔξω
 ποιήσασθαι τῆς ἐπιβολῆς τῆς πρὸς αὐτὸν πάντα
 τόπον καὶ μηδὲ ἐν ὁπωοῦν τίθεσθαι αὐτόν, μήτε
 αἰεὶ κείμενον ἐν αὐτῷ καὶ ἰδρυμένον μήτε ἐληλυ-
 5 θότα, ἀλλ' ὄντα μόνον, ὥς ἐστι, λεγόμενον ὑπ'
 ἀνάγκης τῶν λόγων εἶναι, τὸν δὲ τόπον, ὥσπερ
 καὶ τὰ ἄλλα, ὕστερον καὶ ὕστερον ἀπάντων. τὸ
 οὖν ἄτοπον τοῦτο νοοῦντες, ὥς νοοῦμεν, οὐδὲν
 περὶ αὐτὸν ἔτι τιθέντες οἷον κύκλῳ οὐδὲ περι-
 10 λαβεῖν ἔχοντες ὅσος οὐδὲ τὸ ὅσον αὐτῷ συμβεβη-
 κέναι φήσομεν· οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ποιόν· οὐδὲ γὰρ
 μορφή τις περὶ αὐτὸν οὐδὲ νοητὴ ἂν εἴη· οὐδὲ τὸ
 πρὸς ἄλλο· ἐφ' αὐτοῦ γὰρ καὶ ὑφέστηκε, πρὶν
 ἄλλο. τί ἂν οὖν ἔτι εἴη τὸ οὕτω συνέβη; ἢ πῶς
 15 φθιγγόμεθα τοῦτο, ὅτε καὶ τὰ ἄλλα ἐν ἀφαιρέσει
 πάντα τὰ περὶ τούτου λεγόμενα; ὥστε ἀληθὲς μάλ-
 λον οὐ τὸ οὕτω συνέβη, ἀλλὰ τὸ οὐδὲ οὕτω συνέβη,
 ὅπου καὶ τὸ οὐδὲ συνέβη ὅλως.

12. τί οὖν; οὐκ ἐστὶν ὃ ἐστι; τοῦ δὲ εἶναι ὃ p. 746
 20 ἐστὶν ἢ τοῦ ἐπέκεινα εἶναι ἄρα γε κύριος αὐτός;
 πάλιν γὰρ ἡ ψυχὴ οὐδὲν τι πεισθεῖσα τοῖς εἰρη-
 μένοις ἀπορός ἐστι. λεκτέον τοίνυν πρὸς ταῦτα
 ὧδε, ὥς ἕκαστος μὲν ἡμῶν κατὰ μὲν τὸ σῶμα
 πόρρω ἂν εἴη οὐσίας, κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν καὶ ὃ
 25 μάλιστα ἐσμέν μετέχομεν οὐσίας καὶ ἐσμέν τις
 ρύσια. τοῦτο δὲ ἐστὶν οἷον σύνθετόν τι ἐκ δια-
 φορᾶς καὶ οὐσίας· οὐκ οὐν κυρίως οὐσία οὐδ' αὐτο-
 ουσία· διὸ οὐδὲ κύριοι τῆς αὐτῶν οὐσίας. ἄλλο
 γὰρ πῶς ἡ οὐσία καὶ ἡμεῖς ἄλλο, καὶ κύριοι οὐχ
 30 ἡμεῖς τῆς αὐτῶν οὐσίας, ἀλλ' ἡ οὐσία αὐτῇ ἡμῶν,
 εἶπερ αὕτη καὶ τὴν διαφορὰν προστίθησιν. ἀλλ'
 ἐπειδὴ ὅπερ κύριον ἡμῶν ἡμεῖς πῶς ἐσμέν, οὕτω

τοι οὐδὲν ἦττον καὶ ἐνταῦθα λεγοίμεθα ἂν αὐτῶν
 κύριοι· ὃ δὲ γε παντελῶς ἐστὶν ὃ ἐστὶν καὶ οὐκ
 ἄλλο μὲν αὐτό, ἄλλο δὲ ἢ οὐσία αὐτοῦ, ἐνταῦθα
 ὅπερ ἐστὶ τοῦτο ἐστὶ καὶ κύριον καὶ οὐκέτι εἰς
 ἄλλο ἢ ἐστὶ καὶ ἢ ἐστὶν οὐσία. καὶ γὰρ αὖ ἀφείθη 5
 κύριον εἶναι αὐτοῦ, ἢ ὃ πρῶτον εἰς οὐσίαν. τὸ
 δὴ πεποιηκὸς ἐλεύθερον τὴν οὐσίαν, πεφυκὸς δη-
 λονότι ποιεῖν ἐλεύθερον καὶ ἐλευθεροποιὸν ἂν
 λεχθέν, τίνι ἂν δοῦλον εἴη; εἶπερ ὅλως καὶ θεμι-
 τὸν φθιγγεσθαι. τὸ δὲ τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ· ἀλλὰ καὶ 10
 αὕτη παρ' αὐτοῦ ἐλευθέρᾳ καὶ ὑστέρᾳ καὶ αὐτὸ
 οὐκ ἔχον οὐσίαν. εἰ μὲν οὖν ἐστί τις ἐνέργεια ἐν
 αὐτῷ καὶ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτὸν θησόμεθα, οὐδ'
 ἂν διὰ τοῦτο εἴη ἂν ἕτερον αὐτοῦ καὶ οὐκ αὐτὸς
 αὐτοῦ κύριος, ἀφ' οὗ ἢ ἐνέργεια, ὅτι μὴ ἕτερον 15
 ἐνέργεια καὶ αὐτός. εἰ δ' ὅλως ἐνεργείαν οὐ δώ-
 σομεν ἐν αὐτῷ εἶναι, ἀλλὰ τᾶλλα περὶ αὐτὸν ἐνερ-
 γοῦντα τὴν ὑπόστασιν ἴσχειν, ἔτι μᾶλλον οὔτε τὸ
 κύριον· οὔτε τὸ κυριευόμενον ἐκεῖ εἶναι δώσομεν,
 ἀλλ' οὐδὲ τὸ αὐτοῦ κύριον, οὐχ ὅτι ἄλλο αὐτοῦ 20
 κύριον, ἀλλ' ὅτι τὸ αὐτοῦ κύριον τῇ οὐσίᾳ ἀπέδο-
 μεν, τὸ δὲ ἐν τιμιωτέρῳ ἢ κατὰ τοῦτο ἐθέμεθα.
 τί οὖν τὸ ἐν τιμιωτέρῳ τοῦ ὃ ἐστὶν αὐτοῦ κύ-
 ριον; ἢ ὅτι, ἐπειδὴ οὐσία καὶ ἐνέργεια ἐκεῖ δύο
 πως ὄντα, ἐκ τῆς ἐνεργείας τὴν ἐννοιαν ἐδίδου 25
 τοῦ κυρίου — τοῦτο δὲ ἦν τῇ οὐσίᾳ ταῦτόν
 — διὰ τοῦτο καὶ χωρὶς ἐγένετο τὸ κύριον εἶ-
 ναι καὶ αὐτὸ αὐτοῦ ἐλέγετο κύριον. ὅπου δὲ οὐ
 δύο ὥς ἔν, ἀλλὰ ἔν — ἢ γὰρ ἐνέργεια μόνον
 ἢ οὐδ' ὅλως ἐνέργεια — οὐδὲ τὸ κύριον αὐτοῦ 30
 ὀρθῶς.

οὐκ ὀρθῶς τοῦ ζητουμένου, πάλιν αὖ λεγέσθω, ὥς
 τὰ μὲν ὀρθῶς εἴρηται, ὅτι οὐ ποιητέον οὐδ' ὥς
 εἰς ἐπίνοιαν δύο, τὰ δὲ νῦν τῆς πειθοῦς χάριν·
 καίτοι παρανοητέον ἐν τοῖς λόγοις. εἰ γὰρ δοίη-
 5 μιν ἐνεργείας αὐτῶ, τὰς δὲ ἐνεργείας αὐτοῦ οἶον
 βουλήσει αὐτοῦ — οὐ γὰρ ἀβουλῶν ἐνεργεῖ — αἱ
 δὲ ἐνεργεῖαι ἢ οἶον οὐσία αὐτοῦ, ἢ βούλησις
 αὐτοῦ καὶ ἢ οὐσία ταὐτὸν ἔστιν. εἰ δὲ τοῦτο,
 ὥς ἄρα ἐβούλετο, οὕτω καὶ ἔστιν. οὐ μᾶλλον ἄρα
 10 ὥς πέφυκε βούλεται τε καὶ ἐνεργεῖ, ἢ ὥς βούλεται
 τε καὶ ἐνεργεῖ ἢ οὐσία ἔστιν αὐτοῦ. κύριος ἄρα
 πάντῃ ἑαυτοῦ ἐφ' ἑαυτῷ ἔχων καὶ τὸ εἶναι. ἴδε
 δὴ καὶ τόδε· τῶν ὄντων ἕκαστον ἐφιέμενον τοῦ
 ἀγαθοῦ βούλεται ἐκεῖνο μᾶλλον ἢ ὃ ἔστιν εἶναι,
 15 καὶ τότε μάλιστα οἶεται εἶναι, ὅταν τοῦ ἀγαθοῦ
 μεταλάβῃ, καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ αἰρεῖται ἑαυτῷ ἕκα-
 στον τὸ εἶναι, καθ' ὅσον ἂν παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ
 ἰσχυρῇ, ὥς τῆς τοῦ ἀγαθοῦ φύσεως ἑαυτῇ δηλονότι
 πολὺ πρότερον αἰρετῆς οὔσης, εἶπερ ὅση μοῖρα
 20 ἀγαθοῦ παρ' ἄλλῳ αἰρετωτάτῃ, καὶ οὐσία ἐκούσιος
 καὶ παραγενομένη θελήσει καὶ ἐν καὶ ταὐτὸν οὐσα
 θελήσει καὶ διὰ θελήσεως ὑποστᾷσα. καὶ ἕως μὲν
 τὸ ἀγαθὸν μὴ εἶχεν ἕκαστον, ἠθέλησεν ἄλλο, ἢ δὲ
 ἔσχεν, ἑαυτό τε θέλει ἤδη καὶ ἔστιν οὔτε κατὰ
 25 τύχην ἢ τοιαύτη παρούσα οὔτε ἔξω τῆς βουλή-
 σεως αὐτοῦ ἢ οὐσία, καὶ τούτῳ καὶ ὀρίζεται καὶ
 ἑαυτῆς ἔστι τούτῳ. εἰ οὖν τούτῳ αὐτό τι ἕκαστον
 ἑαυτὸ ποιεῖ, δῆλον δῆπου γίνεται ἤδη, ὥς ἐκεῖνο
 ἂν εἴῃ ἤδη ἑαυτῷ τριοῦτον πρῶτως, ᾧ καὶ τὰ
 30 ἄλλα ἑαυτοῖς ἔστιν εἶναι, καὶ σύνεστιν αὐτοῦ τῇ
 οἶον οὐσία ἢ θέλησις τοῦ οἶον τριοῦτον εἶναι, καὶ
 οὐκ ἔστιν αὐτὸν λαβεῖν ἄνευ τοῦ θέλειν ἑαυτῷ

ὅπερ ἔστι, καὶ σὺνδρομος αὐτὸς ἑαυτῷ θέλων αὐ-
 τὸς εἶναι καὶ τοῦτο ὦν, ὅπερ θέλει, καὶ ἡ θέλη-
 σις καὶ αὐτὸς ἔν, καὶ τούτῳ οὐχ ἦττον ἔν, ὅτι μὴ
 ἄλλο αὐτός, ὅπερ ἔτυχεν, ἄλλο δὲ τὸ ὡς ἐβουλήθη
 ἄν. τί γὰρ ἂν καὶ ἡθέλησεν ἢ τοῦτο, ὃ ἔστι; καὶ 5
 γὰρ εἰ ὑποθοίμεθα ἐλέσθαι αὐτῷ ὃ τι θέλοι γε-
 νέσθαι, καὶ ἐξεῖναι αὐτῷ ἀλλαξασθαι τὴν αὐτοῦ
 p. 748 φύσιν εἰς ἄλλο, μὴτ' ἂν ἄλλο τι γενέσθαι βουλη-
 θῇναι, μὴτ' ἂν ἑαυτῷ τι μέμψασθαι ὡς ὑπὸ ἀνάγ-
 κης τοῦτο ὄντι, ὃ ἔστι, τοῦτο [δὲ] τῷ αὐτὸς εἶναι, 10
 ὅπερ αὐτὸς ἀεὶ ἡθέλησε καὶ θέλει. ἔστι γὰρ ὄντως
 ἡ ἀγαθοῦ φύσις θέλησις αὐτοῦ οὐ δεδεκασμένον
 οὐδὲ τῇ ἑαυτοῦ φύσει ἐπισπωμένον, ἀλλ' ἑαυτὸν
 ἐλομένον, ὅτι μὴδὲ ἦν ἄλλο, ἵνα πρὸς ἐκεῖνο ἐλχθῇ.
 καὶ μὴν κἀκεῖνο ἂν τις λέγοι, ὡς ἐν τῇ αὐτῶν 15
 ἕκαστον τὰ ἄλλα οὐσίᾳ οὐ περιείληφε τὸν λόγον
 τὸν τοῦ ἀρέσκεσθαι αὐτῷ· καὶ γὰρ ἂν καὶ δυσχε-
 ραῖνοι τι αὐτό· ἐν δὲ τῇ τοῦ ἀγαθοῦ ὑποστάσει
 ἀνάγκη τὴν αἴρεσιν καὶ τὴν αὐτοῦ θέλησιν ἐμπε-
 ριειλημμένην εἶναι ἢ σχολῇ γ' ἂν ἄλλῳ ὑπάρχοι ἑαυτῷ 20
 ἀρεστῷ εἶναι, ἃ μετουσίᾳ ἢ ἀγαθοῦ φαντασίᾳ
 ἀρέσκεται αὐτοῖς. δεῖ δὲ συγχωρεῖν τοῖς ὀνόμα-
 σιν, εἴ τις περὶ ἐκείνου λέγων ἐξ ἀνάγκης ἐνδεί-
 ξεως ἕνεκα αὐτοῖς χρῆται, ἃ ἀκριβεῖα οὐκ ἐῷμεν
 λέγεσθαι· λαμβανέτω δὲ καὶ τὸ οἶον ἐφ' ἐκάστου. 25
 εἰ οὖν ὑφέστηκε τὸ ἀγαθὸν καὶ συνυφίστησιν αὐτὸ
 ἡ αἴρεσις καὶ ἡ βούλησις — ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ
 ἔσται — δεῖ δὲ τοῦτο μὴ πολλὰ εἶναι, συνακτέον
 εἰς ἓν τὴν βούλησιν καὶ τὴν οὐσίαν, τὸ δὲ θέλειν
 παρ' αὐτοῦ ἀνάγκη καὶ τὸ εἶναι παρ' αὐτοῦ αὐτῷ 30
 εἶναι· ὥστε αὐτὸν πεποιηκέναι αὐτὸν ὁ λόγος ἀνεῦ-
 ρεν. εἰ γὰρ ἡ βούλησις παρ' αὐτοῦ καὶ οἶον ἐρ-

γον αὐτοῦ, αὕτη δὲ ταῦτόν τῃ ὑποστάσει αὐτοῦ, αὐτὸς ἂν οὕτως ὑποστήσας ἂν εἴη αὐτόν· ὥστε οὐχ ὅπερ ἐτυχέν ἐστιν, ἀλλ' ὅπερ ἡβουλήθη αὐτός.

14. ἔτι δὲ ὁρᾷν δεῖ καὶ ταύτῃ· ἕκαστον τῶν
 5 λεγομένων εἶναι ἢ ταῦτόν ἐστι τῷ εἶναι αὐτοῦ, ἢ ἕτερον· οἷον ἄνθρωπος ὅδε ἕτερος, καὶ τὸ ἀνθρώπων εἶναι ἄλλο· μετέχει γὰρ μὴν ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὅ ἐστιν ἀνθρώπων εἶναι. ψυχὴ δὲ καὶ τὸ ψυχῇ εἶναι ταῦτόν, εἰ ἅπλοῦν ψυχὴ καὶ μὴ κατ' ἄλλου, καὶ
 10 ἄνθρωπος αὐτὸ καὶ τὸ ἀνθρώπων εἶναι· καὶ τὸ μὲν ἂν κατὰ τύχην γένοιτο, ὅτῳ ἕτερον τὸ ἀνθρώπων εἶναι, τὸ δὲ ἀνθρώπων εἶναι οὐκ ἂν γένοιτο κατὰ τύχην· τοῦτο δὲ ἐστι παρ' αὐτοῦ ἄνθρωπος αὐτό. εἰ δὴ τὸ ἀνθρώπων εἶναι παρ' αὐτοῦ καὶ οὐ κατὰ
 15 τύχην τοῦτο οὐδὲ συμβέβηκε, πῶς ἂν τὸ ὑπὲρ τοῦ ἄνθρωπος αὐτό, τὸ γεννητικὸν τοῦ ἀνθρώπου αὐτὸ καὶ οὐ τὰ ὄντα πάντα, κατὰ τύχην ἂν λέγοιτο, p. 749 φύσις ἁπλουστέρα τοῦ ἄνθρωπον εἶναι καὶ τοῦ ὅλως τὸ ὄν εἶναι; εἰ πρὸς τὸ ἁπλοῦν ἰόντι οὐκ
 20 ἔστι συναναφέρειν τὴν τύχην· ὥστε καὶ εἰς τὸ ἁπλούστατον ἀδύνατον ἀναβαλεῖν τὴν τύχην. ἔτι δὲ κάκεινο ἀναμνησθῆναι προσήκει ἥδη που εἰρη- μένον, ὡς ἕκαστον τῶν κατ' ἀλήθειαν ὄντων καὶ ὑπ' ἐκείνης τῆς φύσεως ἐλθόντων εἰς ὑπόστασιν,
 25 καὶ εἴ τι δὲ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς τοιοῦτον, τῷ ἅπ' ἐκείνων τοιοῦτον· λέγω δὲ τὸ τοιοῦτον τὸ σὺν αὐτῶν τῇ οὐσίᾳ ἔχειν καὶ τῆς ὑποστάσεως τὴν αἰ- τίαν, ὥστε τὸν ὕστερον θεατὴν ἐκάστου ἔχειν εἰπεῖν, διὸ ἕκαστον τῶν ἐνυπαρχόντων, οἷον διὰ τί ὁφθαλ-
 30 μὸς καὶ διὰ τί πόδες τοῖσδε τοιοῖδε, καὶ τὴν αἰτίαν συναπογεννῶσαν ἕκαστον μέρος ἐκάστου εἶναι καὶ διάλλαλα τὰ μέρη εἶναι. διὰ τί πόδες εἰς μῆκος;

ὅτι καὶ τότε τοιόνδε καὶ ὅτι πρόσωπον τοιόνδε,
καὶ πόδες τοιοίδε· καὶ ὅλως ἢ πρὸς ἄλληλα πάν-
των συμφωνία ἀλλήλοις αἰτία· καὶ τὸ διὰ τί τότε,
ὅτι τοῦτ' ἔστι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι· ὥστε ἔν καὶ τὸ
αὐτὸ τὸ εἶναι καὶ τὸ αἶτιον. ταῦτα δὲ ἐκ μιᾶς 5
πηγῆς οὕτως ἦλθεν οὐ λελογισμένης, ἀλλὰ παρε-
χούσης ὅλον ἀθρόον τὸ διὰ τί καὶ τὸ εἶναι. πηγὴ
οὖν τοῦ εἶναι καὶ τοῦ διὰ τί εἶναι ὁμοῦ ἄμφω
διδούσα· ἀλλὰ οἷα τὰ γινόμενα πολὺ ἀρχετυπώτε-
ρον καὶ ἀληθέστερον καὶ μᾶλλον ἢ κατ' ἐκεῖνα 10
πρὸς τὸ βέλτιον τὸ ἀφ' οὗ ταῦτα. εἰ οὖν μηδὲν
εἰκῇ μηδὲ κατὰ τύχην μηδὲ τὸ 'συνέβη γὰρ οὕτως'
τῶν ὅσα τὰς αἰτίας ἐν αὐτοῖς ἔχει, ἔχει δὲ τὰ ἐξ
αὐτοῦ ἅπαντα, λόγον ὦν καὶ αἰτίας καὶ οὐσίας
αἰτιώδους πατήρ, ἃ δὴ πάντα πόρρω ὑπάρχει τύχης, 15
εἴη ἂν ἀρχὴ καὶ οἶον παράδειγμα τῶν ὅσα μὴ
κεκοινῶνῃκε τύχῃ, τὸ ὄντως καὶ τὸ πρῶτον, ἀμιγῆς
τύχαις καὶ αὐτομάτῳ καὶ συμβάσει, αἶτιον ἑαυτοῦ
καὶ παρ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν αὐτός· καὶ γὰρ πρῶ-
τως αὐτός καὶ ὑπερόντως αὐτός.

20

15. καὶ ἐράσμιον καὶ ἔρως ὁ αὐτός καὶ αὐτοῦ
ἔρως, ἅτε οὐκ ἄλλως καλὸς ἢ παρ' αὐτοῦ καὶ ἐν
αὐτῷ. καὶ γὰρ καὶ τὸ συνεῖναι ἑαυτῷ οὐκ ἂν
ἄλλως ἔχοι, εἰ μὴ τὸ συνὸν καὶ τὸ ᾧ σύνεστιν ἐν
καὶ ταῦτόν εἴη. εἰ δὲ τὸ συνὸν τῷ ᾧ σύνεστιν ἐν 25
καὶ τὸ οἶον ἐπιέμενον τῷ ἐφετῷ ἔν, τὸ δὲ ἐφετὸν
κατὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ οἶον ὑποκείμενον, πάλιν
p. 750 αὖ ἡμῖν ἀνεφάνη ταῦτὸ ἢ ἐφεις καὶ ἢ οὐσία. εἰ
δὲ τοῦτο, πάλιν αὖ αὐτός ἐστιν οὗτος ὁ ποιῶν
ἑαυτὸν καὶ κύριος ἑαυτοῦ καὶ οὐχ ὥς τι ἕτερον 30
ἠθέλησε γενόμενος, ἀλλ' ὥς θέλει αὐτός. καὶ μὴν
καὶ λέγοντες αὐτὸν οὔτε τι εἰς αὐτὸν δέχεσθαι

οὔτε ἄλλο αὐτὸν καὶ ταύτῃ ἂν εἴημεν ἔξω ποιοῦν-
 τες τοῦ τύχῃ εἶναι τοιοῦτον, οὐ μόνον τῷ μονοῦν
 αὐτὸν καὶ τῷ καθαρὸν ποιεῖν ἀπάντων, ἀλλ' ὅτι,
 εἴ ποτε καὶ αὐτοὶ ἐν αὐτοῖς ἐνλίδοιμέν τινα φύσιν
 5 τοιαύτην οὐδὲν ἔχουσιν τῶν ἄλλων, ὅσα συνήρτη-
 ται ἡμῖν, καθ' ἃ πάσχειν ὁ τι περ ἂν συμβῇ καὶ
 κατὰ τύχην ὑπάρχει· πάντα γὰρ τὰ ἄλλα, ὅσα
 ἡμῶν, δοῦλα καὶ ἐκκείμενα τύχαις καὶ οἷον κατὰ
 τύχην προσελθόντα, τούτῳ δὲ μόνῳ τὸ κύριον
 10 αὐτοῦ καὶ τὸ αὐτεξούσιον φωτὸς ἀγαθοειδοῦς καὶ
 ἀγαθοῦ ἐνεργεία καὶ μελζονος ἢ κατὰ νοῦν, οὐκ
 ἐπακτὸν τὸ ὑπὲρ τὸ νοεῖν ἐχούσῃ· εἰς ὃ δὴ ἀνα-
 βάντες καὶ γενόμενοι τοῦτο μόνον, τὰ δ' ἄλλα
 ἀφέντες, τί ἂν εἰποίμεν αὐτὸ ἢ ὅτι πλέον ἢ ἐλεύ-
 15 θεροι, καὶ πλέον ἢ αὐτεξούσιοι; τίς δ' ἂν ἡμᾶς
 προσάψειε τότε τύχαις ἢ τῷ εἰκῇ ἢ τῷ συμβέβηκεν
 αὐτὸ τὸ ἀληθινὸν ζῆν γενομένους ἢ ἐν τούτῳ γε-
 νομένους, ὃ μηδὲν ἔχει ἄλλο, ἀλλ' ἔστιν αὐτὸ μό-
 νον; τὰ μὲν οὖν ἄλλα μονούμενα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς
 20 αὐτάρκη εἶναι εἰς τὸ εἶναι· τοῦτο δ' ἔστιν ὃ ἔστι
 καὶ μονούμενον. ὑπόστασις δὲ πρώτη οὐκ ἐν ἀψύχῳ
 οὐδ' ἐν ζωῇ ἀλόγῳ· ἀσθενὴς γὰρ εἰς τὸ εἶναι καὶ
 αὕτη σκέδασις οὐσα λόγου καὶ ἀοριστία· ἀλλ' ὅσῳ
 πρόεισιν εἰς λόγον, ἀπολείπει τίχην· τὸ γὰρ κατὰ
 25 λόγον οὐ τύχῃ. ἀναβαλίνουσι δὲ ἡμῖν ἐκεῖνο μὲν
 οὐ λόγος, κάλλιον δὲ ἢ λόγος· τοσοῦτο ἀπέχει τοῦ
 τύχῃ συμβῆναι. ρίξα γὰρ λόγου παρ' αὐτῆς καὶ
 εἰς τοῦτο λήγει τὰ πάντα, ὥσπερ φυτοῦ μεγίστου
 κατὰ λόγον ζῶντος ἀρχὴ καὶ βάσις μένουσα αὐτῇ
 30 ἐφ' ἑαυτῆς, διδοῦσα δὲ κατὰ λόγον τῷ φυτῷ, ὃν
 ἔλαβεν, εἶναι.

16. ἐπεὶ δὲ φαμεν καὶ δοκεῖ πανταχοῦ τε εἶναι

τοῦτο καὶ αὐτὸ εἶναι οὐδαμοῦ, τοῦτό τοι χρὴ ἐνθυ-
 μηθῆναι καὶ νοῆσαι, οἷον δεῖ καὶ ἐντεῦθεν σκο-
 πουμένοις θεῖσθαι περὶ ὧν ζητοῦμεν. εἰ γὰρ μηδα-
 μοῦ, οὐδαμοῦ συμβέβηκε, καὶ εἰ πανταχοῦ, ὅσος
 ἐστὶν αὐτός, τοσοῦτος πανταχοῦ· ὥστε τὸ πανταχοῦ 5
 καὶ τὸ πάντῃ αὐτός, οὐκ ἐν ἐκείνῳ ὧν τῷ παν-
 ταχοῦ, ἀλλ' αὐτός ὧν τοῦτο καὶ δοὺς εἶναι τοῖς
 ἄλλοις ἐν τῷ πανταχοῦ παρακείσθαι. ὁ δ' ὑπερ-
 τάτην ἔχων τάξιν, μᾶλλον δ' οὐκ ἔχων, ἀλλ' ὧν
 ὑπέριστατος αὐτός, πάντα δοῦλα ἔχει, οὐ συμβᾶς 10
 αὐτοῖς, αὐτῷ δὲ τῶν ἄλλων, μᾶλλον δὲ περὶ αὐτὸν
 τῶν ἄλλων, οὐ πρὸς αὐτὰ βλέποντος αὐτοῦ, ἀλλ'
 ἐκείνων πρὸς αὐτόν· ὁ δ' εἰς τὸ εἶσω οἷον φέρε-
 ται αὐτοῦ οἷον ἑαυτὸν ἀγαπήσας, αὐγὴν καθαρὰν,
 αὐτός ὧν τοῦτο, ὅπερ ἠγάπησε· τοῦτο δ' ἐστὶν 15
 ὑποστήσας αὐτόν, εἴπερ ἐνέργεια μένουσα καὶ τὸ
 ἀγαπητότατον οἷον νοῦς. νοῦς δὲ ἐνέργημα· ὥστε
 ἐνέργημα ὑτό'ς. ἀλλὰ ἄλλου μὲν οὐδενός· ἑαυτοῦ
 ἄρα ἐνέργημα αὐτός. οὐκ ἄρα ὥς συμβέβηκέν
 ἐστίν, ἀλλ' ὥς ἐνεργεῖ αὐτός. ἔτι τοίνυν, εἰ ἔστι 20
 μάλιστα, ὅτι πρὸς αὐτὸν οἷον στηρίζει καὶ οἷον
 πρὸς αὐτὸν βλέπει καὶ τὸ οἷον εἶναι τοῦτο αὐτῷ
 τὸ πρὸς αὐτὸν βλέπειν, οἷον ποιοῖ ἄν αὐτόν. οὐχ
 ὥς ἔτυχεν ἄρα ἐστίν, ἀλλ' ὥς αὐτὸς ἐθέλει, καὶ
 οὐδ' ἡ θέλησις εἰκὴ οὐδ' οὕτω συνέβη· τοῦ γὰρ 25
 ἀρίστου ἡ θέλησις οὐσα οὐκ ἐστὶν εἰκὴ. ὅτι δ' ἡ
 τοιαύτη νεῦσις αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν οἷον ἐνέργεια
 οὐσα αὐτοῦ καὶ μονὴ ἐν αὐτῷ τὸ εἶναι ὃ ἐστὶ
 ποιεῖ, μαρτυρεῖ ὑποτεθεὶν τούναντιόν· ὅτι, εἰ πρὸς
 τὸ ἔξω νεύσειεν αὐτοῦ, ἀπολεῖ τὸ εἶναι ὅπερ ἐστὶ. 30
 τὸ ἄρα εἶναι ὅπερ ἐστὶν ἡ ἐνέργεια ἡ πρὸς αὐτόν·
 τοῦτο δὲ ἐν καὶ αὐτός. αὐτὸς ἄρα ὑπέστησεν αὐ-

τὸν συνεξενεχθείσης τῆς ἐνεργείας μετ' αὐτοῦ. εἰ
οὖν μὴ γέγονε, ἀλλ' ἦν αἰὲν ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ καὶ
οἶον ἐργήγορσις οὐκ ἄλλου ὄντος τοῦ ἐργήγορότος,
ἐργήγορσις καὶ ὑπερνώσεις αἰὲν οὕσα, ἔστιν οὕτως,
5 ὥς ἐργήγορήσεν. ἡ δὲ ἐργήγορσις ἔστιν ἐπέκεινα
οὐσίας καὶ νοῦ καὶ ζωῆς ἔμφορος· ταῦτα δὲ αὐ-
τός ἐστιν. αὐτὸς ἄρα ἐστὶν ἐνέργεια ὑπὲρ νοῦν
καὶ φρόνησιν καὶ ζωὴν· ἐξ αὐτοῦ δὲ ταῦτα καὶ οὐ
παρ' ἄλλου. παρ' αὐτοῦ ἄρα αὐτῷ καὶ ἐξ αὐτοῦ
10 τὸ εἶναι. οὐκ ἄρα, ὥς συνέβη, οὕτως ἐστίν, ἀλλ'
ὥς ἡθέλησεν αὐτός ἐστιν.

17. ἔτι δὲ καὶ ὧδε· ἕκαστά φαμεν τὰ ἐν τῷ
παντὶ καὶ τόδε τὸ πᾶν οὕτως ἔχειν, ὥς ἂν ἔσχευ,
εἰ ἡ τοῦ ποιοῦντος προαίρεσις ἡθέλησε, καὶ ὥς ἂν
15 [εἰ] προθέμενος καὶ προιδὼν ἐν λογισμοῖς κατὰ
πρόνοιαν οὕτως εἰργάσατο· αἰὲν δὲ οὕτως ἐχόντων
καὶ αἰὲν οὕτως γιγνομένων, οὕτω τοι καὶ αἰὲν ἐν
τοῖς ποιουσὶ κεισθαι τοὺς λόγους ἐν μείζονι εὐθυ- p. 752
μοσύνη ἐστῶτας· ὥστε ἐπέκεινα προνοίας τὰκεῖ
20 εἶναι καὶ ἐπέκεινα προαιρέσεως καὶ πάντα αἰὲν νοε-
ρῶς ἐστηκότα εἶναι, ὅσα ἐν τῷ ὄντι. ὥστε τὴν
οὕτω διάθεσιν εἰ τις ὀνομάξοι πρόνοιαν, οὕτω
νοεῖτω, ὅτι ἐστὶ πρὸ τοῦδε νοῦς τοῦ παντός ἐστώς,
ἀφ' οὗ καὶ καθ' ὃν τὸ πᾶν τόδε. εἰ μὲν οὖν νοῦς
25 πρὸ πάντων καὶ ἀρχὴ ὁ τοιοῦτος νοῦς, οὐκ ἂν εἴη
ὥς ἔτυχε, πολὺς μὲν ὢν, συνωδὸς δὲ αὐτῷ καὶ
οἶον εἰς ἓν συντεταγμένος. οὐδὲν γὰρ πολὺ καὶ
πληθὺς συντεταγμένον καὶ λόγοι πάντες περιλη-
φθέντες ἐνὶ διὰ παντός ὥς ἔτυχε καὶ ὥς συνέβη,
30 ἀλλὰ πόρρω φύσεως τῆς τριαύτης καὶ ἐναντίον,
ὅσον τύχη ἐν ἀλογίᾳ κειμένη λόγῳ. εἰ δὲ τὸ πρὸ
τοῦ τοιούτου ἀρχή, δηλονότι προσεχῆς τούτῳ τῷ

οὕτω λελογωμένῳ, καὶ τὸ οὕτω λελογωμένον τοῦτο
κατ' ἐκείνο καὶ μετέχον ἐκείνου καὶ οἷον θέλει ἐκείνο
καὶ δύναμις ἐκείνου. ἀδιάστατος τοίνυν ἐκείνος,
εἰς πάντα λόγος, εἰς ἀριθμὸς καὶ εἰς μεῖζων τοῦ
γενομένου καὶ δυνατωτέρως καὶ οὐδὲν μεῖζον αὐτοῦ 5
οὐδὲ κρείττον. οὐδὲ ἄρα ἐξ ἄλλου ἔχει οὔτε τὸ
εἶναι οὔτε τὸ ὁποῖός ἐστιν εἶναι. αὐτὸς ἄρα αὐτῷ
ὃ ἐστι πρὸς αὐτὸν καὶ ἐς αὐτόν, ἵνα μὴδὲ ταύτῃ
πρὸς τὸ ἔξω ἢ πρὸς ἄλλον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν πᾶς.

18. καὶ σὺ ζητῶν μὴδὲν ἔξω ζήτηι αὐτοῦ, ἀλλ' 10
εἰσω πάντα τὰ μετ' αὐτόν· αὐτόν δὲ ἔα. τὸ γὰρ
ἔξω αὐτός ἐστι, περιλήψις πάντων καὶ μέτρον. ἢ
εἰσω ἐν βάθει. τὸ δ' ἔξω αὐτοῦ, οἷον κύκλῳ
ἐφαπτόμενον αὐτοῦ καὶ ἐξηρημένον πᾶν, ὁ λόγος
καὶ νοῦς· μᾶλλον δ' ἂν εἴη νοῦς, καθ' ὃ ἐφάπτε- 15
ται καὶ ἢ ἐφάπτεται αὐτοῦ καὶ ἢ ἐξήρηται, ἅτε
παρ' ἐκείνου ἔχων τὸ νοῦς εἶναι. ὥσπερ ἂν οὖν
κύκλος ἐφαπτόμενος κέντρου ὁμολογοῖτο ἂν τὴν
δύναμιν παρὰ τοῦ κέντρου ἔχειν, καὶ οἷον κεν-
τροειδής, ἢ γραμμαὶ ἐν κύκλῳ πρὸς κέντρον ἐν 20
συνιούσαι τὸ πέρας αὐτῶν τὸ πρὸς τὸ κέντρον
ποιούσι τοιοῦτον εἶναι οἷον τὸ πρὸς ὃ ἠνέχθησαν
καὶ ἅφ' οὗ οἷον ἐξέφυσαν, μεῖζονος ὄντος ἢ κατὰ
ταύτας τὰς γραμμὰς καὶ τὰ πέρατα αὐτῶν — καὶ
ἐστι μὲν οἷον ἐκείνο, ἀμυδρὰ δὲ καὶ οἷον ἰχνη 25
ἐκείνου τοῦ ὅτι δύναται αὐτὰ καὶ τὰς γραμμὰς
p. 753 δυναμένου, αἱ πανταχοῦ ἔχουσιν αὐτό, καὶ ἐμφαί-
νεται διὰ τῶν γραμμῶν, οἷον ἐστιν ἐκείνο, οἷον
ἐξελιχθὲν οὐκ ἐξεληλιγμένον — οὕτω τοι καὶ τὸν
νοῦν καὶ τὸ ὃν χρὴ λαμβάνειν, γενόμενον ἐξ ἐκεί- 30
νου καὶ οἷον ἐκχυθὲν καὶ ἐξελιχθὲν καὶ ἐξηρη-
μένον ἐκ τῆς αὐτοῦ νοερᾶς φύσεως μαρτυρεῖν τὸν

οἷον ἐν ἐνὶ νοῦν οὐ νοῦν ὄντα· ἐν γάρ· ὥσπερ
 οὐδ' ἐκεῖ γραμμὰς οὐδὲ κύκλον τὸ κέντρον, κύκλου
 δὲ καὶ γραμμῶν πατέρα, ἔχνη αὐτοῦ δόντα καὶ
 δυνάμει μενούσῃ γραμμὰς καὶ κύκλον οὐ πάντη
 5 ἀπρητημένα αὐτοῦ ῥώμητινὶ γεγεννηκότα. οὕτω
 τοὶ κακείνο τῆς νοερᾶς περιθεούσης δυνάμεως τὸ
 οἷον ἰνδάλματος αὐτοῦ ἀρχέτυπον ἐν ἐνὶ πολλοῖς
 καὶ εἰς πολλὰ οἷον κεκινημένου καὶ νοῦ διὰ ταῦτα
 γενομένου, ἐκείνου πρὸ νοῦ μείναντος, [ἐκ] τῆς
 10 δυνάμεως αὐτοῦ νοῦν γεννήσαντος, τίς ἂν συν-
 τυχία ἢ τί αὐτόματον ἢ τί ὥς συνέβη εἶναι τῆς
 τοιαύτης δυνάμεως τῆς νοοποιοῦ καὶ ὄντος ποιη-
 τικῆς πλησίον ἦκοι; οἷον γὰρ τὸ ἐν νῶ [εἰ καὶ]
 πολλαχῇ μεῖζον τοιοῦτον τὸ ἐν ἐνὶ ἐκείνῳ ὥσπερ
 15 φωτὸς ἐπὶ πολὺ σκεδασθέντος ἐξ ἐνός τινος ἐν
 αὐτῷ ὄντος διαφανοῦς, εἰδωλον μὲν τὸ σκεδασθέν,
 τὸ δ' ἀφ' οὗ τὸ ἀληθές· οὐ μὴν ἄλλοειδὲς τὸ σκε-
 δασθέν εἰδωλον ὁ νοῦς, ὃς οὐ τύχη, ἀλλὰ καθ'
 ἕκαστον αὐτοῦ λόγος καὶ αἰτία. αἷτιον δὲ ἐκείνο
 20 τοῦ αἰτίου. μεζόνως ἄρα οἷον αἰτιώτατον καὶ
 ἀληθέστερον αἰτία, ὁμοῦ πάσας ἔχον τὰς μελλού-
 σας ἀπ' αὐτοῦ ἔσεσθαι νοερὰς αἰτίας καὶ γεννη-
 τικὸν τοῦ οὐχ ὥς ἔτυχεν, ἀλλ' ὥς ἡθέλησεν αὐτός.
 ἢ δὲ θέλησις οὐκ ἄλογος ἦν οὐδὲ τοῦ εἰκῆ οὐδ'
 25 ὥς ἐπῆλθεν αὐτῷ, ἀλλ' ὥς ἔδει, ὥς οὐθενὸς ὄντος
 ἐκεῖ εἰκῆ. ὅθεν καὶ δεόν καὶ καιρὸν ὁ Πλάτων
 ὥς οἷον τε ἦν σημεῖναι ἐπιέμενος, ὅτι πόρρω τοῦ
 ὥς ἔτυχεν, ἀλλ' ὅπερ ἔστι, τοῦτο δεόν. εἰ δὲ τὸ
 δεόν τοῦτο, οὐκ ἀλόγως τοῦτο, καὶ εἰ καιρός, τὸ
 30 μάλιστα κυριώτατον ἐν τοῖς μετ' αὐτὸ καὶ πρότε-
 ρον αὐτῷ καὶ οὐχ οἷον ἔτυχε τοῦτό ἐστιν, ἀλλὰ
 τοῦτό ἐστιν, ὅπερ οἷον ἐβουλήθη αὐτός, εἶπερ τὰ

δέοντα βούλεται καὶ ἐν τῷ δέον καὶ ἡ τοῦ δέοντος ἐνέργεια· καὶ ἔστι δέον οὐχ ὥς ὑποκείμενον, ἀλλ' ὥς ἐνέργεια πρώτη τοῦτο ἑαυτὴν ἐκφήνασα, ὅπερ ἔδει. οὕτω γὰρ δεῖ αὐτὸν λέγειν ἀδυνατοῦντα λέγειν ὥς τις ἐθέλει.

5

p. 754

19. λαμβανέτω τις οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ἀνακινήθεις πρὸς ἐκεῖνο ἐκεῖνο αὐτὸ καὶ θεάσεται καὶ αὐτὸς οὐχ ὅσον θέλει εἰπεῖν δυνάμενος. ἰδὼν δὲ ἐκεῖνο ἐν αὐτῷ πάντα λόγον ἀφελὲς θήσεται παρ' αὐτοῦ ἐκεῖνο τοῦτο ὅν, ὥς, εἰπερ εἶχεν οὐσίαν, 10 δούλην ἂν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν εἶναι καὶ οἶον παρ' αὐτοῦ εἶναι· οὐδ' ἂν τολμήσειέ τις ἰδὼν ἔτι τὸ ὥς συνέβη λέγειν, οὐδ' ἂν ὁλως φθέγγασθαι δύναιτο. ἐκπλαγείη γὰρ ἂν τολμῶν, καὶ οὐδ' ἂν ἔχοι ἀλξας [τὸ] ποῦ εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ πάντη αὐτῷ 15 ἐκείνου οἶον πρὸ ὁμμάτων τῆς ψυχῆς προφαινομένου καί, ὅπη ἂν ἀτενίσῃ, ἐκεῖνον βλέποντος, εἰ μὴ που ἄλλη ἀφελὲς τὸν θεὸν ἀτενίσῃ μηδὲν ἔτι περὶ αὐτοῦ διανοούμενος. χρὴ δὲ ἴσως καὶ τὸ ἐπέκεινα οὐσίας καὶ ταύτῃ νοεῖσθαι τοῖς παλαιοῖς 20 λεγόμενον δι' αἰνέξεως, οὐ μόνον ὅτι γεννᾷ οὐσίαν, ἀλλ' ὅτι οὐ δουλεύει οὔτε οὐσίᾳ οὔτε ἑαυτῷ, οὐδέ ἐστιν αὐτῷ ἀρχὴ ἢ οὐσία αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸς ἀρχὴ τῆς οὐσίας ὣν οὐχ αὐτῷ ἐποίησε τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ ποιήσας ταύτην ἔξω εἴασεν ἑαυτοῦ, ὅτε οὐδὲν 25 τοῦ εἶναι δεόμενος, ὃς ἐποίησεν αὐτό. οὐ τοίνυν οὐδὲ καθ' ὃ ἔστι ποιεῖ τὸ ἔστι.

20. τί οὖν; οὐ συμβαίνει, εἴποι τις ἂν, πρὶν ἢ γενέσθαι γεγονέναι; εἰ γὰρ ποιεῖ ἑαυτόν, τῷ μὲν ἑαυτὸν οὕπω ἔστι, τῷ δ' αὖ ποιεῖν ἔστιν ἤδη πρὸ 30 ἑαυτοῦ τοῦ ποιουμένου ὄντος αὐτοῦ. πρὸς δ' ἡ δὴ λεκτέον, ὥς ὁλως οὐ τακτέον κατὰ τὸν ποιούμενον,

ἀλλὰ κατὰ τὸν ποιοῦντα, ἀπόλυτον τὴν ποιήσιν
 αὐτοῦ τιθεμένοις, καὶ οὐχ ἵνα ἄλλο ἀποτελεσθῇ
 ἐξ αὐτοῦ τῆς ποιήσεως, ἀλλ' οὔσης ἐνεργείας αὐ-
 τοῦ οὐκ ἀποτελεστικῆς, ἀλλ' ὅλου τούτου ὄντος· οὐ
 5 γὰρ δύο, ἀλλ' ἓν. οὐδὲ φοβητέον ἐνέργειαν τὴν
 πρώτην τίθεσθαι ἄνευ οὐσίας, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο
 τὴν οἶον ὑπόστασιν θετέον. εἰ δὲ ὑπόστασιν ἄνευ
 ἐνεργείας τις θείτο, ἐλλιπὴς ἡ ἀρχὴ καὶ ἀτελής ἡ
 τελειοτάτη πασῶν ἔσται. καὶ εἰ προσθείη ἐνέρ-
 10 γειαν, οὐχ ἓν τηρεῖ. εἰ οὖν τελειότερον ἢ ἐνέρ-
 γεια τῆς οὐσίας, τελειότατον δὲ τὸ πρῶτον, πρῶτον
 ἂν ἐνέργεια εἴη. ἐνεργήσας οὖν ἤδη ἐστὶ τοῦτο
 καὶ οὐκ ἔστιν, ὥς πρὶν γενέσθαι ἦν· ὅτε γάρ, οὐκ
 ἦν πρὶν γενέσθαι, ἀλλ' ἤδη πᾶς ἦν. ἐνέργεια δὴ
 15 οὐ δουλεύσασα οὐσίᾳ καθαρῶς ἐστὶν ἐλευθέρα καὶ
 οὔτως αὐτὸς παρ' αὐτοῦ αὐτός. καὶ γὰρ εἰ μὲν
 ἐσώζετο εἰς τὸ εἶναι ὑπ' ἄλλου, οὐ πρῶτος αὐτὸς
 ἐξ αὐτοῦ· εἰ δ' αὐτὸς αὐτὸν ὀρθῶς λέγεται συν- p. 755
 ἔχειν, αὐτός ἐστι καὶ ὁ παράγων ἑαυτόν, εἴπερ,
 20 ὅπερ συνέχει κατὰ φύσιν, τοῦτο καὶ ἐξ ἀρχῆς
 πεποίηκεν εἶναι. εἰ μὲν οὖν χρόνος ἦν, ὅθεν
 ἦρξαστο εἶναι, τὸ πεποιημέναι κυριώτατον ἂν ἐλέχθη·
 νῦν δέ, εἰ καὶ πρὶν αἰῶνα εἶναι ὅπερ ἔστιν ἦν, τὸ
 πεποιημέναι ἑαυτόν τοῦτο νοεῖσθω τὸ σύνδρομον
 25 εἶναι τὸ πεποιημέναι καὶ αὐτό· ἓν γὰρ τῇ ποιήσει
 καὶ οἶον γεννήσει αἰδίῳ τὸ εἶναι. ὅθεν καὶ τὸ
 ἄρχον ἑαυτοῦ· καὶ εἰ μὲν δύο, κυρίως, εἰ δὲ ἓν,
 τὸ ἄρχον μόνον· οὐ γὰρ ἔχει τὸ ἀρχόμενον. πῶς
 οὖν ἄρχον οὐκ ὄντος πρὸς ὅ; ἢ τὸ ἄρχον ἐνταῦθα
 30 πρὸς τὸ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι μηδὲν ἦν. εἰ δὲ μηδὲν
 ἦν, πρῶτον· τοῦτο δὲ οὐ τάξει, ἀλλὰ κυριότητι
 καὶ δυνάμει αὐτεξουσίᾳ καθαρῶς. εἰ δὲ καθαρῶς,

οὐκ ἔστιν ἐκεῖ λαβεῖν τὸ μὴ αὐτεξουσίως. ὅλον οὖν αὐτεξουσίως ἐν αὐτῷ. τί οὖν αὐτοῦ, ὃ μὴ αὐτός; τί οὖν, ὃ μὴ ἐνεργεῖ; καὶ τί, ὃ μὴ ἔργον αὐτοῦ; εἰ γάρ τι εἴη μὴ ἔργον αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, οὐ καθαρῶς ἂν εἴη οὔτε αὐτεξουσίος οὔτε πάντα δύ- 5 νάμενος· ἐκείνου τε γὰρ οὐ κύριος πάντα τε οὐ δυνάμενος. ἐκείνο γοῦν οὐ δύναται, οὐ μὴ αὐτὸς κύριος εἰς τὸ ποιεῖν.

21. ἐδύνατο οὖν ἄλλο τι ποιεῖν ἑαυτὸν ἢ ὃ ἐποίησεν; ἢ οὕτω καὶ τὸ ἀγαθὸν ποιεῖν ἀναιρη- 10 σομεν, ὅτι μὴ ἂν κακοποιοῖ. οὐ γὰρ οὕτω τὸ δύνασθαι ἐκεῖ, ὥς καὶ τὰ ἀντικείμενα, ἀλλ' ὥς ἀστεμφεῖ καὶ ἀμετακινήτῳ δυνάμει, ἢ μάλιστα δύναμις ἐστίν, ὅταν μὴ ἐξίστηται τοῦ ἐν· καὶ γὰρ τὸ τὰ ἀντικείμενα δύνασθαι ἀδυναμίας ἐστὶ τοῦ 15 ἐπὶ τοῦ ἀρίστου μένειν. δεῖ δὲ καὶ τὴνποίησιν αὐτοῦ, ἣν λέγομεν, καὶ ταύτην ἅπαξ εἶναι· καλὴ γάρ· καὶ τίς ἂν παρατρέψει βουλήσει γενομένην θεοῦ καὶ βούλησιν οὖσαν; βουλήσει οὖν μήπω ὄν- 20 τος; τί δὲ βούλησιν ἐκείνου ἀβουλοῦντος τῇ ὑποστάσει; πόθεν οὖν αὐτῷ ἔσται ἡ βούλησις ἀπὸ οὐσίας ἀνενεργήτου; ἢ ἣν βούλησις ἐν γε τῇ οὐσίᾳ· οὐχ ἕτερον ἄρα τῆς οὐσίας οὐδέν. ἢ τί ἦν, ὃ μὴ ἦν, οἶον ἡ βούλησις; πᾶν ἄρα βούλησις ἦν καὶ οὐκ ἐνι τὸ μὴ βουλόμενον. οὐδὲ τὸ πρὸ βουλή- 25 σεως ἄρα. πρῶτον ἄρα ἡ βούλησις αὐτός. καὶ τὸ p. 758 ὥς ἐβούλετο ἄρα καὶ οἶον ἐβούλετο, καὶ τὸ τῇ βουλήσει ἐπόμενον, ὃ ἡ τοιαύτη βούλησις ἐγέννα· ἐγέννα δὲ οὐδὲν ἐτι ἐν αὐτῷ· τοῦτο γὰρ ἦδη ἦν. τὸ δὲ συνέχειν ἑαυτὸν οὕτω ληπτέον νοεῖν, εἴ τις 30 ὁρθῶς αὐτὸ φθέγγοιτο, ὥς τὰ μὲν ἄλλα πάντα ὅσα ἐστὶ παρὰ τούτου ἀνέχεται· μετουσίᾳ γὰρ τινι

αὐτοῦ ἔστι, καὶ εἰς τοῦτον ἡ ἀναγωγὴ πάντων·
 αὐτὸς δὲ ἤδη παρ' αὐτοῦ οὔτε συνοχῆς οὔτε μετου-
 σίας δεόμενος, ἀλλὰ πάντα ἑαυτῷ, μᾶλλον δὲ οὐδὲν
 οὐδὲ τῶν πάντων δεόμενος εἰς αὐτόν· ἀλλ' ὅταν
 5 αὐτὸν εἴπῃς ἢ ἐννοηθῇς, τὰ ἄλλα πάντα ἄφες.
 ἀφελῶν [οὖν] πάντα, καταλιπὼν δὲ μόνον αὐτόν,
 μὴ τί προσθῇς ζητεῖ, ἀλλὰ μὴ τί πω οὐκ ἀφήρη-
 κας ἀπ' αὐτοῦ ἐν γνώμῃ τῇ σῇ. ἔστι γὰρ τινος
 ἐφάψασθαι καὶ σέ, περὶ οὗ οὐκέτι ἄλλο ἐνδέχεται
 10 οὔτε λέγειν οὔτε λαβεῖν· ἀλλ' ὑπεράνω κείμενον
 μόνον τοῦτο ἀληθείᾳ ἐλεύθερον, ὅτι μηδὲ δουλεῦόν
 ἔστιν ἑαυτῷ, ἀλλὰ μόνον αὐτὸ καὶ ὄντως αὐτό, εἴ
 γε τῶν ἄλλων ἕκαστον αὐτὸ καὶ ἄλλο.

IX.

ΠΕΡΙ ΤΑΓΑΘΟΥ Η ΤΟΥ ΕΝΟΣ.

15 1. Πάντα τὰ ὄντα τῷ ἐνί ἐστὶν ὄντα, ὅσα τε p. 757
 πρώτως ἐστὶν ὄντα, καὶ ὅσα ὁπωσοῦν λέγεται ἐν
 τοῖς οὖσιν εἶναι. τί γὰρ ἂν καὶ εἴη, εἰ μὴ ἐν εἴῃ;
 ἐπείπερ ἀφαιρεθέντα τοῦ ἐν ὃ λέγεται οὐκ ἔστιν
 ἐκεῖνα. οὔτε γὰρ στρατὸς ἔσται, εἰ μὴ ἐν ἔστιν,
 20 οὔτε χορὸς οὔτε ἀγέλη μὴ ἐν ὄντα. ἀλλ' οὐδὲ
 οἰκία ἢ ναῦς τὸ ἐν οὐκ ἔχοντα, ἐπείπερ ἡ οἰκία
 ἐν καὶ ἡ ναῦς, ὃ εἰ ἀποβάλοι, οὔτ' ἂν ἡ οἰκία ἔτι
 οἰκία οὔτε ἡ ναῦς. τὰ τοίνυν συνεχῇ μεγέθη, εἰ
 μὴ τὸ ἐν αὐτοῖς παρείη, οὐκ ἂν εἴῃ· τμηθέντα
 25 γοῦν, καθ' ὅσον τὸ ἐν ἀπόλλυσιν, ἀλλάσσει τὸ
 εἶναι. καὶ δὴ καὶ τὰ τῶν φυτῶν καὶ ζώων σώματα
 ἐν ὄντα ἕκαστα εἰ φεύγει τὸ ἐν εἰς πληθος θρυ-
 πτόμενα, τὴν οὐσίαν αὐτῶν, ἣν εἶχεν, ἀπώλεσεν
 οὐκέτι ὄντα ἢ ἦν, ἀλλὰ δὲ γενόμενα καὶ ἐκεῖνα,

ὅσα ἐν ἐστίν. καὶ ἡ ὑγίεια δέ, ὅταν εἰς ἐν συν-
 ταχθῇ τὸ σῶμα, καὶ κάλλος, ὅταν ἡ τοῦ ἐνὸς τὰ
 μόρια κατὰσχη φύσις· καὶ ἀρετὴ δὲ ψυχῆς, ὅταν
 εἰς ἐν καὶ εἰς μίαν ὁμολογίαν ἐνωθῇ. ἀρ' οὖν,
 ἐπειδὴ ψυχὴ τὰ πάντα εἰς ἐν ἄγει δημιουργοῦσα 5
 καὶ πλάττουσα καὶ μορφοῦσα καὶ συντάττουσα, ἐπὶ
 ταύτην ἐλθόντας δεῖ λέγειν, ὥς αὕτη τὸ ἐν χορηγεῖ
 καὶ αὕτη ἐστὶ τὸ ἐν; ἢ ὥσπερ τὰ ἄλλα χορηγοῦσα
 τοῖς σώμασιν οὐκ ἐστὶν αὐτὴ ὃ δίδωσιν, οἷον μορ-
 φὴν καὶ εἶδος, ἀλλ' ἕτερα αὐτῆς, οὕτω χρὴ, εἰ καὶ 10
 [τὸ] ἐν δίδωσιν, ἕτερον δὲ αὐτῆς νομίζειν αὐτὴν
 διδόναι καὶ πρὸς τὸ ἐν βλέπουσαν ἐν ἑκαστον
 ποιεῖν, ὥσπερ καὶ πρὸς ἄνθρωπον ἄνθρωπον, συλ-
 λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ ἐν.
 τῶν γὰρ ἐν λεγομένων οὕτως ἑκαστόν ἐστιν ἐν, ὥς 15
 ἔχει καὶ ὃ ἐστίν. ὥστε τὰ μὲν ἦττον ὄντα ἦττον
 ἔχει τὸ ἐν, τὰ δὲ μᾶλλον μᾶλλον. καὶ δὴ καὶ ψυχὴ
 ἕτερον οὖσα τοῦ ἐνὸς μᾶλλον ἔχει κατὰ τὸν λόγον
 τοῦ μᾶλλον καὶ ὄντως εἶναι τὸ ἐν, οὐ μὴν αὐτὸ
 τὸ ἐν· ψυχὴ γὰρ μία καὶ συμβεβηκός πως τὸ ἐν 20
 καὶ δύο ταῦτα, ψυχὴ καὶ ἐν, ὥσπερ σῶμα καὶ ἐν.
 καὶ τὸ μὲν διεστηκός, ὥσπερ χορός, πορρωτάτω
 τοῦ ἐν, τὸ δὲ συνεχὲς ἐγγυτέρω. ψυχὴ δὲ ἔτι μᾶλ-
 λον κοινωνοῦσα καὶ αὐτῇ. εἰ δ' ὅτι ἄνευ τοῦ ἐν
 εἶναι οὐδ' ἂν ψυχὴ εἴη, ταύτῃ εἰς ταῦτόν τις ἄγει 25
 ψυχὴν καὶ τὸ ἐν, πρῶτον μὲν καὶ τὰ ἄλλα ἑκαστα
 μετὰ τοῦ ἐν εἶναι ἐστίν· ἀλλ' ὅμως ἕτερον αὐτῶν
 τὸ ἐν· οὐ γὰρ ταῦτόν σῶμα καὶ ἐν, ἀλλὰ τὸ σῶμα
 μετέχει τοῦ ἐν. ἔπειτα δὲ πολλὴ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ
 μία καὶ εἰ μὴ ἐκ μερῶν· πλεῖσται γὰρ δυνάμεις 30
 ἐν αὐτῇ, λογίζεσθαι, ὁρᾶν, ἀντιλαμβάνεσθαι,
 ἃ τῷ ἐνὶ ὥσπερ δεσμῷ συνέχεται. ἐπάγει μὲν δὴ

ψυχὴ τὸ ἐν ἐν οὐσα καὶ αὐτὴ ἄλλω· πάσχει δὲ τοῦτο καὶ αὐτὴ ὑπ' ἄλλου.

2. ἄρ' οὖν ἐκάστω μὲν τῶν κατὰ μέρος ἐν οὐ ταύτων ἢ οὐσία αὐτοῦ καὶ τὸ ἐν, ὅλωρ δὲ τῷ ὄντι
 5 καὶ τῇ οὐσίᾳ ταύτων ἢ οὐσία αὐτοῦ (καὶ τὸ ὄν) καὶ τὸ ἐν; ὥστε τὸν ἐξευρόντα τὸ ὄν ἐξευρηκέναι καὶ τὸ ἐν, καὶ αὐτὴν τὴν οὐσίαν αὐτὸ εἶναι τὸ ἐν· οἶον, εἰ νοῦς ἢ οὐσία, νοῦν καὶ τὸ ἐν εἶναι πρώ-
 τως ὄντα ὄν καὶ πρώτως ἐν, μεταδιδόντα δὲ τοῖς
 10 ἄλλοις τοῦ εἶναι οὕτω καὶ κατὰ τοσοῦτον καὶ τοῦ ἐνός. τί γὰρ ἂν τις καὶ παρ' αὐτὸ [τὸ] εἶναι αὐτὸ φῆσαι; ἢ γὰρ ταύτων τῷ ὄντι· ἄνθρωπος γὰρ καὶ εἰς ἄνθρωπος ταυτόν· ἢ οἶον ἀριθμὸς τις ἐκάστου, ὥσπερ εἰ δύο τινὰ ἔλεγες, οὕτως ἐπὶ μόνου τινὸς
 15 τὸ ἐν. εἰ μὲν οὖν ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄντων, δηλὸν ὅτι καὶ τὸ ἐν· καὶ ζητητέον τί ἐστίν. εἰ δὲ ψυχῆς ἐνέργημα τῷ ἀριθμεῖν ἐπεξιούσης, οὐδὲν ἂν εἴη ἐν τοῖς πράγμασι τὸ ἐν. ἀλλ' ἔλεγεν ὁ λόγος, εἰ ἀπο-
 λεῖ ἐκαστον τὸ ἐν, μηδ' ἔσεσθαι τὸ παράπαν.
 20 ὁρᾷν οὖν δεῖ, εἰ ταύτων τὸ ἐν ἐκαστον καὶ τὸ ὄν, καὶ τὸ ὅλως ὄν καὶ τὸ ἐν. ἀλλ' εἰ τὸ ὄν τὸ ἐκάστου πληθὸς ἐστίν, τὸ δὲ ἐν ἀδύνατον πληθὸς p.759
 εἶναι, ἕτερον ἂν εἴη ἐκότερον. ἄνθρωπος γοῦν καὶ ζῷον λογικὸν καὶ πολλὰ μέρη καὶ συνθεῖται
 25 ἐνὶ τὰ πολλὰ ταῦτα· ἄλλο ἄρα ἄνθρωπος καὶ ἐν, εἰ τὸ μὲν μεριστόν, τὸ δὲ ἀμερές. καὶ δὴ καὶ τὸ ὅλον ὄν πάντα ἐν αὐτῷ ἔχον τὰ ὄντα πολλὰ μάλ-
 λον ἂν εἴη καὶ ἕτερον τοῦ ἐνός, μεταλήψει δὲ ἔχον καὶ μετέξει τὸ ἐν. ἔχει δὲ καὶ ζωὴν καὶ νοῦν τὸ
 30 ὄν· οὐ γὰρ δὴ νεκρόν· πολλὰ ἄρα τὸ ὄν. εἰ δὲ νοῦς τοῦτο εἴη, καὶ οὕτω πολλὰ ἀνάγκη εἶναι. καὶ ἔτι μᾶλλον, εἰ τὰ εἶδη περιέχει· οὐδὲ γὰρ ἡ ἰδέα

ἐν, ἀλλ' ἀριθμὸς μᾶλλον καὶ ἐκάστη καὶ ἡ σύμ-
 πασα, καὶ οὕτως ἐν, ὥσπερ ἂν ὁ κόσμος ἐν. ὅλως
 δὲ τὸ μὲν ἐν πρῶτον, ὁ δὲ νοῦς καὶ τὰ εἶδη καὶ
 τὸ ὄν οὐ πρῶτα. εἰδὸς τε γὰρ ἕκαστον ἐκ πολλῶν
 καὶ σύνθετον καὶ ὕστερον· ἐξ ὧν γὰρ ἕκαστόν 5
 ἐστὶ, πρότερον ἐκεῖνα. ὅτι δὲ οὐχ οἷόν τε τὸν νοῦν
 τὸ πρῶτον εἶναι, καὶ ἐκ τῶνδε δῆλον ἐστὶ· τὸν
 νοῦν ἀνάγκη ἐν τῷ νοεῖν εἶναι καὶ τόν γε ἄριστον
 καὶ τὸν οὐ πρὸς τὰ ἔξω βλέποντα νοεῖν τὸ πρὸ
 αὐτοῦ· εἰς ἑαυτὸν γὰρ ἐπιστρέφων εἰς ἀρχὴν ἐπι- 10
 στρέφει. καὶ εἰ μὲν αὐτὸς τὸ νοοῦν καὶ τὸ νοοῦ-
 μενον, διπλοῦς ἐστὶ καὶ οὐχ ἀπλοῦς οὐδὲ τὸ ἐν·
 εἰ δὲ πρὸς τὸ ἕτερον βλέπει, πάντως πρὸς τὸ κρεῖτ-
 τον καὶ πρὸ αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ
 πρὸς τὸ κρεῖττον, καὶ οὕτω δεύτερον. καὶ χρὴ τὸν 15
 νοῦν τοιοῦτον τίθεσθαι, οἷον παρεῖναι μὲν τῷ ἀγαθῷ
 καὶ τῷ πρῶτῳ καὶ βλέπειν εἰς ἐκεῖνο, συνεῖναι δὲ καὶ
 ἑαυτῷ νοεῖν τε καὶ ἑαυτὸν καὶ νοεῖν ἑαυτὸν ὄντα
 τὰ πάντα. πολλοῦ ἄρα δεῖ τὸ ἐν εἶναι ποικίλον
 ὄντα. οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸ ἐν τὰ πάντα ἐστὶ, οὕτω 20
 γὰρ [ἂν] οὐκέτι ἐν εἴη· οὐδὲ νοῦς, καὶ γὰρ ἂν
 οὕτως εἴη τὰ πάντα τοῦ νοῦ τὰ πάντα ὄντος· οὐδὲ
 τὸ ὄν· τὸ γὰρ ὄν τὰ πάντα.

3. τί ἂν οὖν εἴη τὸ ἐν καὶ τίνα φύσιν ἔχον;
 ἢ οὐδὲν θανυμαστὸν μὴ ῥάδιον εἰπεῖν εἶναι, ὅπου 25
 μὴδὲ τὸ ὄν ῥάδιον μὴδὲ τὸ εἶδος, ἀλλ' ἐστὶν ἡμῖν
 γινῶσις εἰδесὶν ἐπερειδομένη. ὅσῳ δ' ἂν εἰς ἀνεί-
 δεον ἢ ψυχὴ ἴη, ἐξαδυνατοῦσα περιλαβεῖν τῷ μὴ
 ὀρίξεσθαι καὶ οἷον τυποῦσθαι ὑπὸ ποικίλου τοῦ
 p. 760 τυποῦντος ἐξολισθάνει καὶ φοβεῖται, μὴ οὐδὲν ἔχη. 30
 διὸ κάμνει ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ ἀσμένῃ καταβαίνει
 πολλάκις ἀποπίπτουσα ἀπὸ πάντων, μέχρις ἂν εἰς

αἰσθητὸν ἥκη ἐν στερεῷ ὥσπερ ἀναπαυομένη· οἶον
καὶ ἡ ὄψις κάμνουσα ἐν τοῖς μικροῖς τοῖς μεγάλοις
ἀσμένως περιπίπτει. καθ' ἑαυτήν δὲ ἡ ψυχὴ ὅταν
ἰδεῖν ἐθέλῃ, μόνον ὁρῶσα τῷ συνεῖναι καὶ ἐν οὐσα
5 τῷ ἐν εἶναι αὐτῷ οὐκ οἰεταί πως ἔχειν ὃ ζητεῖ, ὅτι
τοῦ νοουμένου μὴ ἕτερόν ἐστιν. ὅμως δὲ χρὴ
οὕτω ποιεῖν τὸν μέλλοντα περὶ τὸ ἐν φιλοσοφῆσειν.
ἐπεὶ τοίνυν ἐν ἐστὶν ὃ ζητοῦμεν, καὶ τὴν ἀρχὴν
τῶν πάντων ἐπισκοποῦμεν, τὰγαθὸν καὶ τὸ πρῶ-
10 τον, οὔτε πόρρω δεῖ γενέσθαι τῶν περὶ τὰ πρῶτα
εἰς τὰ ἔσχατα τῶν πάντων πεσόντα, ἀλλ' ἰέμενον
εἰς τὰ πρῶτα ἐπαναγαγεῖν ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν αἰσθη-
τῶν ἐσχάτων ὄντων κακίας τε πάσης ἀπηλλαγμένον
εἶναι, ἅτε πρὸς τὸ ἀγαθὸν σπεύδοντα, ἐπὶ τε τὴν
15 ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν ἀναβεβηκέναι καὶ ἐν ἐκ πολλῶν
γενέσθαι ἀρχῆς καὶ ἐνὸς θεατὴν ἐσόμενον. νοῦν
τοίνυν χρὴ γενόμενον καὶ τὴν ψυχὴν τὴν αὐτοῦ
νῷ πιστεύσαντα καὶ ὑφιδρύσαντα, ἵν' ἂ ὁρᾷ
ἐκείνος ἐρηγοροῦντα δέχοιτο, τούτῳ θεᾶσθαι τὸ
20 ἐν οὐ προστιθέντα αἰσθησιν οὐδεμίαν οὐδέ τι
παρ' αὐτῆς εἰς ἐκείνον δεχόμενον, ἀλλὰ καθαρῷ
τῷ νῷ τὸ καθαρώτατον θεᾶσθαι καὶ τοῦ νοῦ τῷ
πρώτῳ. ὅταν τοίνυν ὁ ἐπὶ τὴν θέαν τοῦ τοιούτου
ἐσταλμένος ἢ μέγεθος ἢ σχῆμα ἢ ὄγκον περὶ ταύ-
25 τὴν τὴν φύσιν φαντασθῇ, οὐ νοῦς τούτῳ ἡγεμῶν
γίνεται τῆς θέας, ὅτι μὴ νοῦς τὰ τοιαῦτα πέφυκεν
ὁρᾶν, ἀλλ' ἐστὶν αἰσθήσεως καὶ δόξης ἐπομένης
αἰσθήσει ἢ ἐνέργεια. ἀλλὰ δεῖ λαβεῖν παρὰ τοῦ
νοῦ τὴν ἐπαγγελίαν ὧν δύναται. δύναται δὲ ὁρᾶν
30 ὁ νοῦς ἢ τὰ πρὸ αὐτοῦ, ἢ τὰ αὐτοῦ, ἢ τὰ παρ'
αὐτοῦ. καθαρὰ δὲ καὶ [ἀπλᾶ] τὰ ἐν αὐτῷ, ἔτι δὲ
καθαρώτερα καὶ ἀπλούστερα τὰ πρὸ αὐτοῦ, μᾶλλον

δὲ τὸ πρὸ αὐτοῦ. οὐδὲ νοῦς τοίνυν, ἀλλὰ πρὸ νοῦ· τί γὰρ τῶν ὄντων ἐστὶν ὁ νοῦς· ἐκεῖνο δὲ οὐ τι, ἀλλὰ πρὸ ἐκάστου, οὐδὲ ὄν· καὶ γὰρ τὸ ὄν οἶον μορφὴν τὴν τοῦ ὄντος ἔχει, ἄμορφον δὲ ἐκεῖνο καὶ μορφῆς νοητῆς. γεννητική γὰρ ἡ τοῦ 5
ἐνὸς φύσις οὕσα τῶν πάντων οὐδὲν ἐστὶν αὐτῶν. οὔτε οὖν τί οὔτε ποιὸν οὔτε ποσὸν οὔτε νοῦς οὔτε ψυχὴ· οὐδὲ κινούμενον οὐδ' αὖ ἐστῶς, οὐκ ἐν τόπῳ, οὐκ ἐν χρόνῳ, ἀλλὰ τὸ καθ' αὐτὸ μονοειδές, μᾶλλον δὲ ἀνείδειον πρὸ εἰδους ὄν παντός, πρὸ κινήσεως, 10
πρὸ στάσεως· ταῦτα γὰρ περὶ τὸ ὄν, ἃ πολλὰ αὐτὸ ποιεῖ. διὰ τί οὖν, εἰ μὴ κινούμενον, οὐχ ἐστῶς; ὅτι περὶ μὲν τὸ ὄν τούτων θάτερον ἢ ἀμφοτέρω
p. 761 ἀνάγκη τό τε ἐστῶς στάσει ἐστῶς καὶ οὐ ταυτόν τῇ στάσει· ὥστε συμβήσεται αὐτῷ καὶ οὐκέτι 15
ἀπλοῦν μένει. ἐπεὶ καὶ τὸ αἷτιον λέγειν οὐ κατηγορεῖν ἐστὶ συμβεβηκός τι αὐτῷ, ἀλλ' ἡμῖν, ὅτι ἔχομέν τι παρ' αὐτοῦ ἐκείνου ὄντος ἐν αὐτῷ. δεῖ δὲ μὴδὲ τὸ ἐκεῖνο, μὴδὲ τὸ τοῦτο λέγειν ἀκριβῶς λέγοντα, ἀλλ' ἡμᾶς οἶον ἔξωθεν περιθέοντα τὰ 20
αὐτῶν ἐρμηνεύειν ἐθέλειν πάθῃ ὅτε μὲν ἐγγύς, ὅτε δὲ ἀποπίπτοντα ταῖς περὶ αὐτὸ ἀπορίαις.

4. γίνεται δὲ ἡ ἀπορία μάλιστα, ὅτι μὴδὲ κατ' ἐπιστήμην ἢ σύνεσις ἐκείνου μὴδὲ κατὰ νόησιν, ὥσπερ τὰ ἄλλα νοητά, ἀλλὰ κατὰ παρουσίαν ἐπι- 25
στήμης κρείττονα. πάσχει δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ ἐν εἶναι τὴν ἀπόστασιν καὶ οὐ πάντῃ ἐστὶν ἐν, ὅταν ἐπιστήμην του λαμβάνῃ· λόγος γὰρ ἡ ἐπιστήμη, πολλὰ δὲ ὁ λόγος. παρέργεται οὖν τὸ ἐν εἰς ἀριθμὸν καὶ πλῆθος πεσοῦσα. ὑπὲρ ἐπιστήμην τοίνυν δεῖ δρα- 30
μεῖν καὶ μῆδαμῃ ἐκβαίνειν τοῦ ἐν εἶναι, ἀλλ' ἀποστήναι δεῖ καὶ ἐπιστήμης καὶ ἐπιστητῶν καὶ παντός

- ἐκείνου καὶ παρ' ἐκείνου, ὥσπερ πᾶν φῶς μεθι-
 μερινὸν παρ' ἡλίου. διὸ οὐδὲ ῥητὸν οὐδὲ γραπτὸν
 φησιν. ἀλλὰ λέγομεν καὶ γράφομεν πέμποντες εἰς
 αὐτὸ καὶ ἀνεγείροντες ἐκ τῶν λόγων ἐπὶ τὴν θεάν
 5 ὥσπερ ὁδὸν δεικνύντες τῷ τι θεάσασθαι βουλο-
 μένῳ. μέχρι μὲν γὰρ τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς πορείας ἡ
 διδάξις, ἡ δὲ θεά αὐτοῦ ἔργον ἤδη τοῦ ἰδεῖν βε-
 βουλημένου. εἰ δὲ μὴ ἦλθέ τις ἐπὶ τὸ θέαμα, μηδὲ
 σύνεσιν ἔσχευεν ἡ ψυχὴ τῆς ἐκεῖ ἀγλαίας μηδὲ ἔπαθε
 10 μηδὲ ἔσχευεν ἐν ἑαυτῇ οἶον ἐρωτικὸν πάθημα ἐκ τοῦ
 ἰδεῖν ἐραστοῦ ἐν ᾧ ἐρᾷ ἀναπαυσασμένου, δεξιόμενος
 μὲν φῶς ἀληθινὸν καὶ πᾶσαν τὴν ψυχὴν περιφω-
 τίσας διὰ τὸ ἐγγυτέρω γεγρονέναι, ἀναβεβηκὼς δὲ
 ἐτι ὀπισθοβαρὴς ὑπάρχων, ἃ ἐμπόδια ἦν τῇ θεᾷ,
 15 καὶ οὐ μόνος ἀναβεβηκὼς, ἀλλ' ἔχων τὸ διεῖργον
 ἀπ' αὐτοῦ, ἡ μήπω εἰς ἕν συναχθεῖς — οὐ γὰρ
 δὴ ἄπεστιν οὐδενὸς ἐκεῖνο καὶ πάντων δέ, ὥστε
 παρὸν μὴ παρεῖναι ἀλλ' ἡ τοῖς δέχεσθαι δυνα- p.762
 μένοις καὶ παρεσκευασμένοις, ὥστε ἐναρμόσαι καὶ
 20 οἶον ἐφάψασθαι καὶ διγεῖν ὁμοιότητι καὶ τῇ ἐν
 αὐτοῖς δυνάμει συγγενεῖ τῇ ἀπ' αὐτοῦ, ὅταν οὕτως
 ἔχη, ὡς εἶχεν, ὅτε ἦλθεν ἀπ' αὐτοῦ, ἤδη δύνασθαι
 ἰδεῖν ὡς πέφυκεν ἐκεῖνος θεατὸς εἶναι· εἰ οὖν μήπω
 ἐστὶν ἐκεῖ, ἀλλὰ διὰ ταῦτά ἐστιν ἔξω, ἡ δι' ἐνδειαν
 25 τοῦ παιδαγωγοῦντος λόγου καὶ πίστιν περὶ αὐτοῦ
 παρεχομένου, δι' ἐκεῖνα μὲν αὐτὸν ἐν αἰτίᾳ τιθέ-
 σθαι, καὶ πειράσθαι ἀποστὰς πάντων μόνος εἶναι,
 ἃ δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπιστεῖ ἐλλείπων, ὥδε δια-
 νοείσθαι.
- 30 5. ὅστις οἰεται τὰ ὄντα τύχῃ καὶ τῷ αὐτομάτῳ
 διοικεῖσθαι καὶ σωματικαῖς συνέχεσθαι αἰτίαις, οὗ-
 τος πόρρω ἀπελήλათαι καὶ θεοῦ καὶ ἐννοίας ἐνός,

και ὁ λόγος οὐ πρὸς τούτους, ἀλλὰ πρὸς τοὺς
 ἄλλην φύσιν παρὰ τὰ σώματα τιθεμένους και ἀνι-
 όντας ἐπὶ ψυχὴν. και δεῖ δὴ τούτους φύσιν ψυχῆς
 κατανενοηκέναι τὰ τε ἄλλα και ὥς παρὰ νοῦ ἐστι
 και λόγου παρὰ τούτου κοινωνήσασα ἀρετὴν ἴσχει· 5
 μετὰ δὲ ταῦτα νοῦν λαβεῖν ἕτερον τοῦ λογιζομένου
 και λογιστικοῦ καλουμένου, και τοὺς λογισμοὺς
 ἥδη οἶον ἐν διαστάσει και κινήσει, και τὰς ἐπι-
 στημὰς λόγους ἐν ψυχῇ τὰς τοιαύτας ἐν φανερωῖ
 ἥδη γεγυυίας τῷ ἐν τῇ ψυχῇ γεγυυέναι τὸν νοῦν 10
 τῶν ἐπιστημῶν αἷτιον· και νοῦν ἰδόντα οἶον αἰ-
 σθητὸν τῷ ἀντιληπτὸν εἶναι ἐπαναβεβηκότα τῇ
 ψυχῇ και πατέρα αὐτῆς ὄντα κόσμον νοητόν, νοῦν
 ἡσυχον και ἀτρεμὴ κίνησιν φατέον πάντα ἔχοντα
 ἐν αὐτῷ και πάντα ὄντα, πληθός ἀδιάκριτον και 15
 αὐτὸ διακεκριμένον· οὔτε γὰρ διακέκριται ὥς οἱ
 λόγοι οἱ ἥδη καθ' ἐν νοούμενοι, οὔτε συγκέχυνται
 τὰ ἐν αὐτῷ. πρόεισι γὰρ ἕκαστον χωρὶς· οἶον και
 ἐν ταῖς ἐπιστημαῖς πάντων ἐν ἀμερεῖ ὄντων ὁμῶς
 ἐστὶν ἕκαστον χωρὶς αὐτῶν. τοῦτο οὖν τὸ ὁμοῦ 20
 πληθός, ὁ κόσμος ὁ νοητός, ἐστι μὲν πρὸς τῷ
 p. 763 πρῶτῳ, και φησιν αὐτὸ ὁ λόγος ἐξ ἀνάγκης εἶναι,
 εἶπερ τις και ψυχὴν εἶναι· τοῦτο δὲ κυριώτερον
 ψυχῆς· οὐ μέντοι πρῶτον, ὅτι μὴ ἐν μηδὲ ἀπλοῦν·
 ἀπλοῦν δὲ τὸ ἐν και ἡ πάντων ἀρχή. τὸ δὴ πρὸ 25
 τοῦ ἐν τοῖς οὔσι τιμιωτάτου, εἶπερ δεῖ τι πρὸ νοῦ
 εἶναι ἐν μὲν εἶναι βουλομένου, οὐκ ὄντος δὲ ἐν,
 ἐνοειδοῦς δέ, ὅτι αὐτῷ μὴ διεσκέδασται ὁ νοῦς,
 ἀλλὰ σύνεστιν ἑαυτῷ ὄντως οὐ διαρτήσας ἑαυτὸν
 τῷ πλησίον μετὰ τὸ ἐν εἶναι, ἀποστήναι δέ πως 30
 τοῦ ἐνὸς τολμήσας — τὸ δὴ πρὸ τούτου θαῦμα
 τὸ ἐν, ὃ μὴ ὄν ἐστιν, ἵνα μὴ και ἐνταῦθα κατ'

- ἄλλου τὸ ἐν, ὃ ὄνομα μὲν κατ' ἀλήθειαν οὐδὲν
 προσῆκον, εἴπερ δὲ δεῖ ὀνομάσαι, κοινῶς ἂν λε-
 χθείη προσηκόντως ἐν, οὐχ ὥς ἄλλο, εἴτα ἐν, χαλε-
 πὸν μὲν γνωσθῆναι διὰ τοῦτο, γινωσκόμενον δὲ
 5 μᾶλλον τῷ ἀπ' αὐτοῦ γεννήματι, τῇ οὐσίᾳ· καὶ
 [γὰρ] ἄγει εἰς οὐσίαν νοῦν, καὶ αὐτοῦ ἡ φύσις
 τοιαύτη, ὥς πηγὴν τῶν ἀρίστων εἶναι καὶ δύνάμιν
 γεννωῶσαν τὰ ὄντα μένουσαν ἐν ἑαυτῇ καὶ οὐκ
 ἐλαττουμένην οὐδ' ἐν τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτῆς
 10 οὐσαν, ὅτι καὶ πρὸ τούτων, [ἦν] ὀνομάζομεν ἐν
 ἐξ ἀνάγκης τῷ σημαίνειν ἀλλήλοις αὐτὴν τῷ ὀνό-
 ματι εἰς ἔννοιαν ἀμερίστον ἄγοντες καὶ τὴν ψυχὴν
 ἐνοῦν θέλοντες, οὐχ οὕτως ἐν λέγοντες καὶ ἀμερές,
 ὥς σημεῖον ἢ μονάδα λέγοντες· τὸ γὰρ οὕτως ἐν
 15 ποσοῦ ἀρχή, ὃ οὐκ ἂν ὑπέσθη μὴ προσούσης οὐσίας
 καὶ τοῦ πρὸ οὐσίας· οὐκ οὖν δεῖ ἐνταῦθα βάλλειν
 τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ ταῦτα ὁμοιωσαί ἐκείνοις ἐν
 ἀναλογίαις τῷ ἀπλῷ καὶ τῇ φυχῇ τοῦ πλήθους καὶ
 τοῦ μερισμοῦ.
- 20 6. πῶς οὖν λέγομεν ἐν, καὶ πῶς τῇ νοήσει
 ἐφαρμοστέον; ἢ πλειόνως τιθέμενον ἐν, ἢ ὥς μο-
 νὰς καὶ σημεῖον ἐνίζεται· ἐνταῦθα μὲν γὰρ μέγε-
 θος ἢ ψυχὴ ἀφελουῖσα καὶ ἀριθμοῦ πλήθος κατα-
 λήγει εἰς τὸ σμικρότατον καὶ ἐπερείδεται τινι ἀμε-
 25 ρεῖ μὲν, ἀλλὰ ὃ ἦν ἐν μεριστῷ καὶ ὃ ἔστιν ἐν
 ἄλλῳ· τὸ δὲ οὕτε ἐν ἄλλῳ οὕτε ἐν μεριστῷ οὕτε p. 761
 οὕτως ἀμερές, ὥς τὸ σμικρότατον· μέγιστον γὰρ
 ἀπάντων οὐ μεγέθει, ἀλλὰ δυνάμει, ὥστε καὶ τὸ
 ἀμέγεθες δυνάμει· ἐπεὶ καὶ τὰ μετ' αὐτὸ ὄντα ταῖς
 30 δυνάμεσιν ἀμέριστα καὶ ἀμερῇ, οὐ τοῖς ὄγκοις.
 ληπτέον δὲ καὶ ἄπειρον αὐτὸ οὐ τῷ ἀδιεξιτήτῳ ἢ
 τοῦ μεγέθους ἢ τοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλὰ τῷ ἀπεριλήπτῳ

τῆς δυνάμεως. ὅταν γὰρ αὐτὸ νοήσης οἶον νοῦν ἢ
 θεόν, πλεόν ἐστί· καὶ αὖ ὅταν αὐτὸ ἐνίσῃς τῇ διανοίᾳ,
 καὶ ἐνταῦθα πλεόν ἐστὶν ἢ θεός, ἂν αὐτὸν φαν-
 τασθῇς ἐνικώτερον τῆς σῆς νοήσεως εἶναι· ἐφ'
 ἑαυτοῦ γὰρ ἐστὶν οὐδενὸς αὐτῷ συμβεβηκότος. τῷ 5
 αὐτάρκει δ' ἂν τις καὶ τὸ ἐν αὐτοῦ ἐννοηθείη.
 δεῖ μὲν γὰρ ἱκανώτατον ἀπάντων καὶ αὐταρκέ-
 στατον καὶ ἀνευδεδέστατον εἶναι· πᾶν δὲ πολὺ καὶ
 μὴ ἐν ἐνδεῆς ἐκ πολλῶν γενόμενον. δεῖται οὖν
 αὐτοῦ ἢ οὐσίας ἐν εἶναι· τὸ δὲ οὐ δεῖται ἑαυτοῦ· 10
 αὐτὸ γὰρ ἐστι. καὶ μὴν πολλὰ ὄν τοσοῦτων δεῖ-
 ται, ὅσα ἔστι, καὶ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ μετὰ τῶν
 ἄλλων ὄν καὶ οὐκ ἐφ' ἑαυτοῦ ἐνδεῆς τῶν ἄλλων
 ὑπάρχον καὶ καθ' ἐν καὶ κατὰ τὸ ὅλον τὸ τοιοῦ-
 τον ἐνδεῆς παρέχεται. εἴπερ οὖν δεῖ τι αὐταρκέ- 15
 στατον εἶναι, τὸ ἐν εἶναι δεῖ τοιοῦτον ὄν μόνον,
 οἶον μήτε πρὸς αὐτὸ μήτε πρὸς ἄλλο ἐνδεῆς εἶναι.
 οὐ γὰρ τι ζητεῖ, ἵνα ἦ, οὐδ' ἵνα εὖ ἦ, οὐδὲ ἵνα
 ἐκεῖ ἰδρυθῇ· τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις αἴτιον ὄν οὐ
 παρ' ἄλλων ἔχει ὃ ἔστι, τό τε εὖ τί ἂν εἴη αὐτῷ 20
 ἔξω αὐτοῦ; ὥστε οὐ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτῷ τὸ
 εὖ· αὐτὸ γὰρ ἐστι· τόπος τε οὐδεὶς αὐτῷ· οὐ γὰρ
 δεῖται ἰδρύσεως ὥσπερ αὐτὸ φέρειν οὐ δυνάμενον,
 τό τε ἰδρυθησόμενον ἄψυχον καὶ ὄγκος πίπτων,
 εἰ μὴ πω ἰδρυθῇ. ἰδρυται δὲ καὶ τὰ ἄλλα διὰ 25
 τοῦτο, δι' ὃ ὑπέστη ἅμα καὶ ἔσχευ εἰς ὃν ἐτάχθη
 τόπον. ἐνδεῆς δὲ καὶ τὸ τόπον ζητοῦν· ἀρχὴ δὲ
 οὐκ ἐνδεῆς τῶν μετ' αὐτό· ἢ δ' ἀπάντων ἀρχὴ
 ἀνευδεδές ἀπάντων· ὃ τι γὰρ ἐνδεῆς, ἐφιέμενον
 ἀρχῆς ἐνδεῆς. εἰ δὲ τὸ ἐν ἐνδεῆς, τοῦτο ζητεῖ δη- 30
 λονότι τὸ μὴ εἶναι ἐν. ὥστε ἐνδεῆς ἔσται τοῦ
 φθεροῦντος. πᾶν δ' ὃ ἂν λέγεται ἐνδεῆς τοῦ εὖ,

καὶ τοῦ σωζοντός ἐστιν ἐνδεές· ὥστε τῷ ἐνὶ οὐδὲν
 ἀγαθόν ἐστιν. οὐδὲ βούλησις τοίνυν οὐδενός· ἀλλ'
 ἐστιν ὑπεράγαθον καὶ αὐτὸ οὐχ ἑαυτῷ, τοῖς δ'
 ἄλλοις ἀγαθόν, εἴ τι αὐτοῦ δύναται μεταλαμβά-
 5 νειν· οὐδὲ νόησις, ἵνα μὴ ἐτερότης· οὐδὲ κίνησις·
 πρὸ γὰρ κινήσεως καὶ πρὸ νοήσεως· τί γὰρ καὶ
 νοήσει; [ἦ] ἑαυτόν. πρὸ νοήσεως τοίνυν ἀγνοῶν p. 765
 ἐσται, καὶ νοήσεως δεήσεται, ἵνα γνῶ ἑαυτὸν ὃ
 αὐτάρκης ἑαυτῷ. οὐ τοίνυν, ὅτι μὴ γινώσκει μηδὲ
 10 νοεῖ ἑαυτόν, ἄγνοια περὶ αὐτὸν ἐσται· ἡ γὰρ ἄγνοια
 ἐτέρου ὄντος γίνεται, ὅταν θάτερον ἀγνοῇ θάτε-
 ρον· τὸ δὲ μόνον οὔτε γινώσκει, οὔτε ἔχει ὃ
 ἀγνοεῖ, ἐν δὲ ὃν συνὸν αὐτῷ οὐ δεῖται νοήσεως
 ἑαυτοῦ. ἐπεὶ οὐδὲ τὸ συνεῖναι δεῖ προσάπτειν,
 15 ἵνα τηρῇς τὸ ἔν, ἀλλὰ καὶ τὸ νοεῖν καὶ τὸ συνεῖ-
 ναι ἀφαιρεῖν καὶ ἑαυτοῦ νόησιν καὶ τῶν ἄλλων·
 οὐ γὰρ κατὰ τὸ νοοῦν δεῖ τάττειν αὐτό, ἀλλὰ
 μᾶλλον κατὰ τὴν νόησιν. νόησις δὲ οὐ νοεῖ, ἀλλ'
 αἰτία τοῦ νοεῖν ἄλλω· τὸ δὲ αἷτιον οὐ ταῦτόν τῷ
 20 αἷτιατῷ. τὸ δὴ πάντων αἷτιον οὐδὲν ἐστιν ἐκείνων.
 οὐ τοίνυν οὐδὲ ἀγαθὸν λεκτέον τοῦτο, ὃ παρέχει,
 ἀλλὰ ἄλλως τὰγαθὸν ὑπὲρ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ.

7. εἰ δ' ὅτι μηδὲν τούτων ἐστίν, ἀοριστεῖς τῇ
 γνώμῃ, στησον σαυτὸν εἰς ταῦτα, καὶ ἀπὸ τούτων
 25 θεῶ· θεῶ δὲ μὴ ἔξω ῥίπτων τὴν διάνοιαν. οὐ
 γὰρ κεῖται πού ἐρημῶσαν αὐτοῦ τὰ ἄλλα, ἀλλ'
 ἐστι τῷ δυναμένῳ θιγεῖν ἐκείνο παρόν, τῷ δ' ἀδυ-
 νατοῦντι οὐ πάρεστιν. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 οὐκ ἐστι τι νοεῖν ἄλλο νοοῦντα καὶ πρὸς ἄλλω
 30 ὄντα, ἀλλὰ δεῖ μηδὲν προσάπτειν τῷ νοουμένῳ,
 ἵνα ἡ αὐτὸ τὸ νοούμενον, οὕτω δεῖ καὶ ἐνταῦθα
 συιέναι, ὥς οὐκ ἐστιν ἄλλου ἔχοντα ἐν τῇ ψυχῇ

τύπον ἐκεῖνο νοῆσαι ἐνεργοῦντος τοῦ τύπου, οὐδ' αὖ ἄλλοις κατελιημμένην τὴν ψυχὴν καὶ κατεχομένην τυπωθῆναι τῷ τοῦ ἐναντίου τύπῳ, ἀλλ' ὥσπερ περὶ τῆς ὕλης λέγεται, ὡς ἄρα ἅποιον εἶναι δεῖ πάντων, εἰ μέλλει δέχεσθαι τοὺς πάντων τύ- 5
 πους, οὕτω καὶ πολὺ μᾶλλον ἀνείδεον τὴν ψυχὴν γίνεσθαι, εἰ μέλλει μηδὲν ἐμπόδιον ἐγκαθήμενον ἔσεσθαι πρὸς πλήρωσιν καὶ ἑλλαμψιν αὐτῇ τῆς φύσεως τῆς πρώτης. εἰ τοῦτο, πάντων τῶν ἔξω ἀφόμενον δεῖ ἐπιστραφῆναι πρὸς τὸ εἶσω πάντη, 10
 μὴ πρὸς τι τῶν ἔξω κεκλίσθαι, ἀλλὰ ἀγνοήσαντα τὰ πάντα καὶ πρὸ τοῦ μὲν τῇ διαθέσει, τότε δὲ καὶ τοῖς εἰδῶσιν, ἀγνοήσαντα δὲ καὶ αὐτὸν ἐν τῇ θείᾳ ἐκείνου γενέσθαι καὶ κείνῳ συγγενόμενον καὶ ἱκανῶς οἷον ὁμιλήσαντα ἦκειν ἀγγέλλοντα, εἰ δὲ 15
 ναιτο, καὶ ἄλλῳ τὴν ἐκεῖ συνουσίαν — οἷαν ἴσως
 p. 766 καὶ Μίνως ποιούμενος ὀαριστῆς τοῦ Διὸς ἐφημίσθη εἶναι, ἧς μεμνημένος εἰδῶλα αὐτῆς τοὺς νόμους ἐτίθει τῇ τοῦ θεοῦ ἐπαφῇ εἰς νόμων πληροῦμενος θέσιν — ἢ καὶ τὰ πολιτικὰ οὐκ ἄξια αὐτοῦ νομί- 20
 σαντα, εἰ ἐθέλει, μένειν ἄνω· ὅπερ καὶ τῷ πολὺ ἰδόντι γένοιτ' ἂν πάθημα. οὐδενὸς [οὗν θεός,] φησὶν, ἔστιν ἔξω, ἀλλὰ πᾶσι σύνεστιν οὐκ εἰ-
 δόσι. φεύγουσι γὰρ αὐτοὶ αὐτοῦ ἔξω, μᾶλλον δὲ αὐτῶν ἔξω. οὐ δύνανται οὖν ἐλεῖν ὃν πεφεύ- 25
 γασιν, οὐδ' αὐτοὺς ἀπολωλεκότες ἄλλον ζητεῖν, οὐδέ γε παῖς αὐτοῦ ἔξω ἐν μανίᾳ γεγεννημένος εἰ-
 δήσει τὸν πατέρα· ὁ δὲ μαθὼν ἑαυτὸν εἰδήσει καὶ ὀπόθεν.

8. εἰ τις οὖν ψυχὴ οἶδεν ἑαυτὴν τὸν ἄλλον 80
 χρόνον καὶ οἶδεν, ὅτι ἢ κίνησις αὐτῆς οὐκ εὐθεῖα ἀλλ' ἢ ὅταν κλάσιν λάβῃ, ἢ δὲ κατὰ φύσιν κίνησις

οἷα ἢ ἐν κύκλῳ περὶ τι οὐκ ἔξω, ἀλλὰ περὶ κέν-
 τρον, τὸ δὲ κέντρον ἀφ' οὗ ὁ κύκλος, κινήσεται
 περὶ τοῦτο, ἀφ' οὗ ἔστι, καὶ τούτου ἀναρτήσεται
 συμφέρουσα ἑαυτὴν πρὸς τὸ αὐτό, πρὸς δ' ἐχρῆν
 5 μὲν πάσας, φέρονται δὲ αἱ θεῶν [μόνον] αἰεὶ· πρὸς
 δ' φερόμεναι θεοὶ εἰσι· θεὸς γὰρ τὸ ἐκείνῳ συνημ-
 μένον, τὸ δὲ πόρῳ ἀφιστάμενον ἄνθρωπος ὁ πο-
 λὺς καὶ θηρίον. τὸ οὖν τῆς ψυχῆς οἶον κέντρον
 τοῦτό ἐστι τὸ ζητούμενον; ἢ ἄλλο τι δεῖ νομίσαι,
 10 εἰς δ' πάντα οἶον κέντρα συμπλῖπτει, καὶ ὅτι ἀνα-
 λογίᾳ τοῦ κέντρου τοῦδε τοῦ κύκλου· οὐδὲ γὰρ
 οὕτω κύκλος ἢ ψυχὴ, ὥς τὸ σχῆμα, ἀλλ' ὅτι ἐν
 αὐτῇ καὶ περὶ αὐτὴν ἢ ἀρχαία φύσις· καὶ ὅτι
 ἀπὸ τοιούτου, καὶ ἐτι μᾶλλον ὅτι χωρισθεῖσαι ὅλαι.
 15 νῦν δέ, ἐπεὶ μέρος ἡμῶν κατέχεται ὑπὸ τοῦ σώμα-
 τος — οἶον εἴ τις τοὺς πόδας ἔχοι ἐν ὕδατι, τῷ
 δ' ἄλλῳ σώματι ὑπερέχοι — τῷ δὴ μὴ βαπτισθέντι
 τοῦ σώματος ὑπεράραντες, τούτῳ συνάπτομεν κατὰ
 τὸ ἑαυτῶν κέντρον τῷ οἶον πάντων κέντρῳ, καθά-
 20 περ τῶν μεγίστων κύκλων τὰ κέντρα τῷ τῆς σφαί-
 ρας τῆς περιεχούσης κέντρῳ, ἀναπαυόμενοι. εἰ μὲν
 οὖν σωματικοὶ ἦσαν, οὐ ψυχικοὶ κύκλοι, τοπικῶς
 ἂν τῷ κέντρῳ συνῆπτον καὶ πού κειμένου τοῦ
 κέντρου περὶ αὐτὸ ἂν ἦσαν· ἐπειδὴ δὲ αὐταὶ τε
 25 αἱ ψυχαὶ νοηταί, ὑπὲρ νοῦν τε ἐκείνο, δυνάμεσιν p. 767
 ἄλλαις, ἣ πέφυκε τὸ νοοῦν πρὸς τὸ κατανοούμενον
 συνάπτειν, οἷητέον τὴν συναφὴν γίνεσθαι, καὶ
 πλέον, ὥς τὸ νοοῦν παρεῖναι ὁμοιότητι καὶ ταυτό-
 τητι καὶ συνάπτειν τῷ συγγενεῖ οὐδενὸς διείργον-
 30 τος. σώμασι μὲν γὰρ σώματα κωλύεται κοινωνεῖν
 ἄλλοις, τὰ δὲ ἀσώματα σώμασιν οὐ διείργεται·
 οὐδ' ἀφέστηκε τοίνυν ἀλλήλων τόπῳ, ἐτερότητι

δὲ καὶ διαφορᾷ· ὅταν οὖν ἡ ἑτερότης μὴ παρῇ, ἀλλήλοις τὰ μὴ ἕτερα πάρεστιν. ἐκεῖνο μὲν οὖν μὴ ἔχον ἑτερότητα ἀεὶ πάρεστιν, ἡμεῖς δὲ ὅταν μὴ ἔχωμεν· ἀκκεῖνο μὲν ἡμῶν οὐκ ἐφίεται, ὥστε περὶ ἡμᾶς εἶναι, ἡμεῖς δὲ ἐκείνου, ὥστε ἡμᾶς περὶ ἐκεῖνο. καὶ ἀεὶ μὲν περὶ αὐτό, οὐκ ἀεὶ δὲ εἰς αὐτὸ βλέπομεν, ἀλλ' οἷον χορὸς ἐξάδων καίπερ ἔχων περὶ τὸν κορυφαῖον τραπείῃ ἂν εἰς τὸ ἔξω τῆς θεάς, ὅταν δὲ ἐπιστρέψῃ, ἄδει τε καλῶς καὶ ὄντως περὶ αὐτὸν ἔχει· οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀεὶ μὲν περὶ αὐτό, καὶ ὅταν μὴ, λύσις ἡμῶν παντελὴς ἔσται καὶ οὐκέτι ἐσόμεθα· οὐκ ἀεὶ δὲ εἰς αὐτό, ἀλλ' ὅταν εἰς αὐτὸ ἰδωμεν, τότε ἡμῶν τέλος καὶ ἀνά-
 παυλα καὶ τὸ μὴ ἀπάδειν χορεύουσιν ὄντως περὶ αὐτὸ χορεῖαν ἔνθεον.

15

9. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ χορείᾳ καθορᾷ πηγὴν μὲν ζωῆς, πηγὴν δὲ νοῦ, ἀρχὴν ὄντος, ἀγαθοῦ αἰτίας, ῥίζαν ψυχῆς· οὐκ ἐκχεομένων ἀπ' αὐτοῦ ἐκείνων, εἴτ' ἐλαττούντων· οὐ γὰρ ὄγκος· ἢ φθαρτὰ ἂν ἦν τὰ γεννώμενα. νῦν δὲ ἔστιν αἰδία, ὅτι ἡ ἀρχὴ αὐτῶν ὡσαύτως μένει οὐ μεμερισμένη εἰς αὐτά, ἀλλ' ὅλη μένουσα. διὸ ἀκκεῖνα μένει· οἷον εἰ μένοντος ἡλίου καὶ τὸ φῶς μένει. οὐ γὰρ ἀποτετμήμεθα οὐδὲ χωρὶς ἐσμέν, εἰ καὶ παρεμπε-
 σοῦσα ἡ σώματος φύσις πρὸς αὐτὴν ἡμᾶς εἵλκυσεν, ἀλλ' ἐμπνέομεν καὶ σωζόμεθα οὐ δόντος, εἴτα ἀπο-
 στάντος ἐκείνου, ἀλλ' ἀεὶ χορηγοῦντος ἕως ἂν ἡ ὅπερ ἔστι. μᾶλλον μέντοι ἐσμέν νεύσαντες πρὸς αὐτὸ καὶ τὸ εὔ ἐνταῦθα, τὸ [δὲ] πόρρω εἶναι μό-
 νον καὶ ἥττον εἶναι· ἐνταῦθα καὶ ἀναπαύεται
 ψυχὴ κακῶν ἔξω εἰς τὸν τῶν κακῶν καθαρὸν τόπον ἀναδραμοῦσα· καὶ νοεῖ ἐνταῦθα, καὶ ἀπα-

θῆς ἐνταῦθα· καὶ τὸ ἀληθῶς ζῆν ἐνταῦθα· τὸ γὰρ
 νῦν καὶ τὸ ἄνευ θεοῦ ἴχνος ζωῆς ἐκείνην μιμούμενον,
 τὸ δὲ ἐκεῖ ζῆν ἐνέργεια μὲν νοῦ, ἐνεργεία δὲ καὶ γεννᾷ
 θεοὺς ἐν ἡσυχῳ τῇ πρὸς ἐκείνο ἐπαφῇ, γεννᾷ δὲ
 5 κάλλος, γεννᾷ δικαιοσύνην, ἀρετὴν γεννᾷ· ταῦτα
 γὰρ κύει ψυχὴ πληρωθεῖσα θεοῦ καὶ τοῦτο αὐτῇ
 ἀρχὴ καὶ τέλος· ἀρχὴ μὲν, ὅτι ἐκεῖθεν, τέλος δέ,
 ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἐκεῖ, καὶ ἐκεῖ γενομένη γίνεται αὐτῇ
 ὅπερ ἦν· τὸ γὰρ ἐνταῦθα καὶ ἐν τούτοις ἔκπτω-
 10 σις καὶ φυγὴ καὶ πτερορρύσεις· δηλοῖ δὲ ὅτι τὸ
 ἀγαθὸν ἐκεῖ καὶ ὁ ἔρως ὁ τῆς ψυχῆς ὁ σύμφυτος,
 καθ' ὃ καὶ συνέξενεται ἔρως ταῖς ψυχαῖς καὶ ἐν
 γραφαῖς καὶ ἐν μύθοις. ἐπεὶ γὰρ ἕτερον θεοῦ
 ἐκείνη, ἐξ ἐκείνου δέ, ἐρᾷ αὐτοῦ ἐξ ἀνάγκης· καὶ
 15 οὐσα ἐκεῖ τὸν οὐράνιον ἔρωτα ἔχει, ἐνταῦθα δὲ
 πάνδημος γίννεται. καὶ γὰρ ἔστιν ἐκεῖ Ἀφροδίτη
 οὐρανία, ἐνταῦθα δὲ γίνεται πάνδημος οἶον ἐται-
 ρισθεῖσα· καὶ ἔστι πᾶσα ψυχὴ Ἀφροδίτη. καὶ
 τοῦτο αἰνίττεται καὶ τὰ τῆς Ἀφροδίτης γενέθλια
 20 καὶ ὁ ἔρως ὁ μετ' αὐτῆς γενόμενος. ἐρᾷ οὖν
 κατὰ φύσιν ἔχουσα ψυχὴ θεοῦ ἐνωθῆναι θέλουσα,
 ὥσπερ παρθένος καλοῦ πατρὸς καλὸν ἔρωτα· ὅταν
 δὲ εἰς γένεσιν ἐλθοῦσα οἶον μνηστείαις ἀπατηθῇ,
 ἄλλον ἀλλαξαμένη θνητὸν ἔρωτα ἐρημίᾳ πατρὸς
 25 ὑβρίζειται· μισήσασα δὲ πάλιν τὰς ἐνταῦθα ὑβρεῖς
 [καὶ] ἀγνεύσασα τῶν τῇδε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς
 στελλομένη εὐπαθεῖ. καὶ οἷς μὲν ἄγνωστόν ἐστι
 τὸ πάθημα τοῦτο, ἐντεῦθεν ἐνθυμείσθω ἀπὸ τῶν
 ἐνταῦθα ἐρώτων οἷον ἐστι τυχεῖν ὧν τις μάλιστα
 30 ἐρᾷ, καὶ ὅτι ταῦτα μὲν τὰ ἐρώμενα θνητὰ καὶ
 βλαβερά καὶ εἰδώλων ἔρωτες καὶ μεταπίπτει, ὅτι
 οὐκ ἦν τὸ ὄντως ἐρώμενον, οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν,

οὐδ' ὃ ζητοῦμεν. ἐκεῖ δὲ τὸ ἀληθινὸν ἐρώμενον, ᾧ ἔστι καὶ συνεῖναι μεταλαβόντα αὐτοῦ καὶ ὄντως ἔχοντα, οὐ περιπτυσσόμενον σαρκὶν ἔξωθεν. ὅστις δὲ εἶδεν, οἶδεν ὃ λέγω, ὥς ἡ ψυχὴ ζωὴν ἄλλην ἴσχει τότε προσιοῦσα καὶ ἤδη προσελθοῦσα καὶ 5 μετασχοῦσα αὐτοῦ, ὥστε γινῶναι διατεθεῖσαν, ὅτι πάρεστιν ὁ χορηγὸς ἀληθινῆς ζωῆς, καὶ δεῖ οὐδενὸς ἔτι· τούναντίον δὲ ἀποθέσθαι τὰ ἄλλα δεῖ, καὶ ἐν μόνῳ στήναι τούτῳ, καὶ τοῦτο γενέσθαι μόνον περικόψαντα τὰ λοιπὰ ὅσα περικεῖμεθα· 10 ὥστε ἐξελθεῖν σπεύδειν ἐντεῦθεν καὶ ἀγανακτεῖν ἐπὶ θάτερα δεδεμένους, ἵνα τῷ ὅλῳ αὐτῶν περιπτυσσώμεθα καὶ μηδὲν μέρος ἔχωμεν, ᾧ μὴ ἐφαπτόμεθα θεοῦ. ὁρᾷν δὴ ἔστιν ἐνταῦθα κάκεῖνον καὶ ἑαυτὸν ὥς ὁρᾷν θέμις· ἑαυτὸν μὲν ἡγλαισμένον, 15 p. 769 φωτὸς πλήρη νοητοῦ, μᾶλλον δὲ φῶς αὐτὸ καθαρὸν, ἀβαρῆ, κοῦφον, θεὸν γενόμενον, μᾶλλον δὲ ὄντα, ἀναφθέντα μὲν τότε, εἰ δὲ πάλιν βαρύνοιτο, ὥσπερ μαραινόμενον.

10. πῶς οὖν οὐ μένει ἐκεῖ; ἢ ὅτι μήπω ἐξελή- 20 λυθεν ὁλως. ἔσται δὲ ὅτε καὶ τὸ συνεχὲς ἔσται τῆς θείας οὐκέτι ἐνοχλουμένῳ οὐδεμίαν ἐνόχλησιν τοῦ σώματος. ἔστι δὲ τὸ ἑωρακὸς οὐ τὸ ἐνοχλούμενον, ἀλλὰ τὸ ἄλλο, ὅτε τὸ ἑωρακὸς ἀργεῖ τὴν θέαν οὐκ ἀργοῦν τὴν ἐπιστήμην τὴν ἐν ἀποδείξεσι καὶ πίστεσι καὶ τῷ 25 τῆς ψυχῆς διαλογισμῷ· τὸ δὲ ἰδεῖν καὶ τὸ ἑωρακὸς ἔστιν οὐκέτι λόγος, ἀλλὰ μεῖζον λόγου καὶ πρὸ λόγου καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὥσπερ καὶ τὸ ὁρώμενον. ἑαυτὸν μὲν οὖν ἰδὼν τότε, ὅτε ὁρᾷ, τοιοῦτον ὄψεται, μᾶλλον δὲ αὐτῷ τοιούτῳ συνέσται καὶ τοιοῦτον αἰσθήσεται 30 ἀπλοῦν γενόμενον. τάχα δὲ οὐδὲ ὄψεται λεκτέον. τὸ δὲ ὀφθέν, εἴπερ δεῖ δύο ταῦτα λέγειν, τό τε

ὁρῶν καὶ τὸ ὁρώμενον, ἀλλὰ μὴ ἔν ἄμφω — τολμηρὸς
 μὲν ὁ λόγος — τότε μὲν οὔτε ὁρᾷ οὔτε διακρίνει ὁ
 ὁρῶν οὐδὲ φαντάζεται δύο, ἀλλ' οἷον ἄλλος γενόμενος
 καὶ οὐκ αὐτὸς οὐδ' αὐτοῦ συντελεῖ ἐκεῖ, ἀκρίνου γε-
 5 νόμενος ἔν ἐστιν ὥσπερ κέντρῳ κέντρον συνάψας· καὶ
 γὰρ ἐνταῦθα συνελθόντα ἔν ἐστι, τότε [δὲ] δύο, ὅταν
 χωρὶς. οὕτω καὶ ἡμεῖς νῦν λέγομεν ἕτερον. διὸ καὶ
 δύσφραστος τὸ θεᾶμα. πῶς γὰρ ἂν ἀπαγγείλῃς τις
 ὥς ἕτερον οὐκ ἰδὼν ἐκεῖνο, ὅτε ἐθεᾶτο ἕτερον, ἀλλὰ
 10 ἔν πρὸς ἑαυτόν;

11. τοῦτο δὴ ἐθέλον δηλοῦν τὸ τῶν μυστηρίων p. 770
 τῶνδε ἐπίταγμα, τὸ μὴ ἐκφέρειν εἰς μὴ μεμνημένους,
 ὥς οὐκ ἐκφορον ἐκεῖνο ὃν ἀπέειπε δηλοῦν πρὸς ἄλλον
 τὸ θεῖον, ὅτῳ μὴ καὶ αὐτῷ ἰδεῖν εὐτύχηται. ἐπεὶ τοί-
 15 νυν δύο οὐκ ἦν, ἀλλ' ἔν ἦν αὐτὸς ὁ ἰδὼν πρὸς τὸ
 ἑωραμένον, ὥς ἂν μὴ ἑωραμένον, ἀλλ' ἠνωμένον, ὃς
 ἐγένετο ὅτε ἐκείνῳ ἐμίγνυτο εἰ μεμνῶτο, ἔχοι ἂν παρ'
 ἑαυτῷ ἐκείνου εἰκόνα. ἦν δὲ ἔν καὶ αὐτὸς διαφορὰν
 ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν πρὸς ἑαυτὸν ἔχων οὔτε κατὰ ἄλλα·
 20 οὐ γὰρ τι ἐκινεῖτο παρ' αὐτῷ, οὐ θυμός, οὐκ ἐπιθυ-
 μία ἄλλου παρῇν αὐτῷ ἀναβεβηκότι, ἀλλ' οὐδὲ λόγος
 οὐδὲ τις νόησις οὐδ' ὅλως αὐτός, εἰ δεῖ καὶ τοῦτο
 λέγειν· ἀλλ' ὥσπερ ἀρπασθεὶς ἢ ἐνθουσιάσας ἡσυχῇ
 ἐν ἐρήμῳ καταστάσει γεγένηται ἀτρεμεὶ τῇ αὐτοῦ
 25 οὐσίᾳ οὐδαμοῦ ἀποκλίνων οὐδὲ περὶ αὐτὸν στρεφό-
 μενος, ἐστὼς πάντῃ καὶ οἷον στάσις γενόμενος· οὐδὲ
 τῶν καλῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ καλὸν ἥδη ὑπερθέων, ὑπερ-
 βὰς ἥδη καὶ τὸν τῶν ἀρετῶν χορόν, ὥσπερ τις εἰς τὸ
 εἰσω τοῦ ἀδύτου εἰσδύς εἰς τοῦπίσω καταλιπὼν τὰ
 30 ἐν τῷ νῶϊ ἀγάλματα, ἃ ἐξελθόντι τοῦ ἀδύτου πάλιν
 γίνεται πρῶτα μετὰ τὸ ἐνδον θεᾶμα καὶ τὴν ἐκεῖ
 συνουσίαν πρὸς οὐκ ἄγαλμα οὐδ' εἰκόνα, ἀλλ' αὐτό·

ἂ δὴ γίνεται δεύτερα θεάματα. τὸ δὲ ἴσως ἦν οὐ
 θέαμα, ἀλλὰ ἄλλος τρόπος τοῦ ἰδεῖν, ἐκστασις καὶ
 ἄπλωσις καὶ ἐπίδοσις αὐτοῦ καὶ ἔφεσις πρὸς ἀφήν
 καὶ στάσις καὶ περινόησις πρὸς ἐφαρμογήν, εἴπερ
 τις τὸ ἐν τῷ ἀδύτῳ θεάσεται. εἰ δ' ἄλλως βλέποι, 5
 οὐδὲν αὐτῷ πάρεστι. ταῦτα μὲν οὖν μιμήματα, καὶ
 τοῖς οὖν σοφοῖς τῶν προφητῶν αἰνίττεται, ὅπως θεὸς
 ἐκεῖνος ὁράται· σοφὸς δὲ ἱερεὺς τὸ αἰνιγμα συνιείς
 ἀληθινὴν αὖ ποιοῖτο ἐκεῖ γενόμενος τοῦ ἀδύτου τὴν
 θέαν. καὶ μὴ γενόμενος δὲ τὸ ἄδυτον τοῦτο ἄορα- 10
 τόν τι χρῆμα νομίσας καὶ πηγὴν καὶ ἀρχὴν εἰδήσει,
 ὡς ἀρχῇ ἀρχὴν ὁρά, καὶ συγγίνεται καὶ τῷ ὁμοίῳ τὸ
 ὅμοιον, οὐδὲν παραλιπὼν τῶν θείων ὅσα δύναται ψυχὴ
 ἔχειν. καὶ πρὸ τῆς θέας τὸ λοιπὸν ἐκ τῆς θέας ἀπαι-
 τεῖ· τὸ δὲ λοιπὸν τῷ ὑπερβάντι πάντα τὸ ὅ ἐστι πρὸ 15
 πάντων. οὐ γὰρ δὴ εἰς τὸ πάντη μὴ ὄν ἦξει ἡ ψυχῆς
 φύσις, ἀλλὰ κάτω μὲν βᾶσα εἰς κακὸν ἦξει, καὶ οὕτως
 εἰς μὴ ὄν, οὐκ εἰς τὸ παντελὲς μὴ ὄν· τὴν ἐναντίαν δὲ
 p. 771 δραμοῦσα ἦξει οὐκ εἰς ἄλλο, ἀλλ' εἰς ἑαυτήν, καὶ οὐ-
 τως οὐκ ἐν ἄλλῳ οὕσα ἐν οὐδενὶ ἐστίν, ἀλλ' ἐν αὐτῇ· 20
 τὸ δ' ἐν αὐτῇ μόνη καὶ οὐκ ἐν τῷ ὄντι ἐν ἐκείνῳ· γί-
 νεται γὰρ καὶ αὐτός τις οὐκ οὐσία, ἀλλ' ἐπέκεινα οὐ-
 σίας ταύτη, ἣ προσομιλεῖ. εἴ τις οὖν τοῦτο αὐτὸν γενό-
 μενον ἴδοι, ἔχει ὁμοίωμα ἐκείνου αὐτόν, καὶ εἰ ἀφ'
 αὐτοῦ μεταβαίνοι ὡς εἰκὼν πρὸς ἀρχέτυπον, τέλος αὖ 25
 ἔχει τῆς πορείας. ἐκπίπτων δὲ τῆς θέας πάλιν ἐγείρας
 ἀρετὴν τὴν ἐν αὐτῷ καὶ κατανοήσας ἑαυτὸν πάντη
 κεκοσμημένον πάλιν κουφισθήσεται δι' ἀρετῆς ἐπὶ
 νοῦν ἰὼν καὶ διὰ σοφίας ἐπ' αὐτό. καὶ οὗτος θεῶν
 καὶ ἀνθρώπων θείων καὶ εὐδαιμόνων βίος, ἀπαλλαγὴ 30
 τῶν ἄλλων τῶν τηῖδε, βίος ἀνήδονος τῶν τηῖδε, φυγὴ
 μόνου πρὸς μόνον.

INDEX AUCTORUM.

Anaxagoras I p. 155, 19. II p. 172, 9. Aristoteles I p. 121, 3. 123, 5. 169, 26. II p. 172, 16. Empedocles I p. 155, 18. II p. 142, 29. 143, 18. 148, 26. 172, 14. an. II p. 138, 25. Epicurus I p. 205, 11. Euripides an. II p. 100, 25. Heraclitus I p. 121, 2. II p. 142, 22. 148, 28. 172, 12. an. I p. 298, 18 (?). II p. 164, 1. 340, 9. Homerus an. I p. 49, 3. 71, 15. 94, 27. II p. 42, 2. 130, 10. 163, 15. 170, 15. 398, 4. Parmenides II p. 171, 26. 423, 23. an. II p. 367, 21. Pherecydes II p. 173, 10. Plato I p. 52, 26. 60, 14. 79, 5. 120, 30. 124, 1. 32. 126, 30. 127, 32. 132, 13. 140, 22. 146, 11. 158, 15. 190, 21. 191, 3. 25. 208, 18. 267, 11. 269, 22. 273, 21. 275, 28. 278, 5. 296, 7. 297, 26. 316, 3. 329, 28. 348, 11. II p. 9, 27. 35, 9. 68, 32. 69, 7. 143, 6. 148, 13. 171, 10. 19. 25. 172, 21. 173, 24.	237, 9. 240, 29. 299, 27. 300, 8. 19. 324, 27. 325, 10. 326, 18. 346, 7. 401, 32. 431, 23. 433, 5. 439, 15. 471, 14. 473, 22. 503, 26. Parm. II p. 172, 4. Phaedr. I p. 278, 6. II p. 17, 10. 143, 21. Phil. I p. 278, 8. II p. 16, 29. 455, 31. Symp. I p. 269, 28. 273, 17. Tim. I. p. 124, 27. 140, 27. 190, 27. 264, 26. II p. 17, 6. 143, 27. 256, 11. an. I p. 45, 18. 48, 14. 49, 24. 58, 5. 60, 31. 92, 13. 102, 24. 104, 29. 105, 7. 107, 9. 142, 8. 255, 29. 261, 16. 263, 25. 264, 9. 28. 277, 31. 300, 6. 14. 302, 4. 308, 28. 311, 4. 317, 22. 327, 31. 346, 18. II p. 3, 13. 8, 22. 10, 10. 17, 15. 18, 10. 31. 15. 32. 61, 25. 73, 14. 98, 11. 144, 26. 174, 6. 240, 5. 300, 25. 422, 3. 444, 16. 27. 462, 10. 469, 25. 477, 17. 513, 2. 518, 22. Pythagoras, Pythagorei II p. 133, 21. 143, 3. 173, 9. 213, 22. 402, 27. Zoroastris orac. mag. an. I p. 115.

CONSPECTUS LIBRORUM

SECUNDUM DUPLICEM PORPHYRII ORDINEM DISPOSITUS.

I Enn. I, 1 = XLVII. 2 = XIX. 3 = XX.	I Enn. I, 4 = XLI. 5 = XXXIII. 6 = I.

Enn. I, 7 = XLVIII.
 8 = XLV.
 9 = XVI.
 Enn. II, 1 = XXXVII.
 2 = XIV.
 3 = XLVI.
 4 = XII.
 5 = XXIV.
 6 = XVII.
 7 = XXXIV.
 8 = XXXII.
 9 = XXX.
 Enn. III, 1 = III.
 2. 3 = XLII.
 4 = XV.
 5 = XLIV.
 6 = XXV.
 7 = XL.
 8 = XXVII.
 9 = XIII.
 Enn. IV, 1 = XXI.

Enn. IV, 2 = IV.
 3-5 = XXVI.
 6 = XXXVIII.
 7 = II.
 8 = VI.
 9 = VIII.
 Enn. V, 1 = X.
 2 = XI.
 3 = XLIII.
 4 = VII.
 5 = XXIX.
 6 = XXXIII.
 7 = XVIII.
 8 = XXVIII.
 9 = V.
 Enn. VI, 1-3 = XXXIX.
 4. 5 = XXII.
 6 = XXXI.
 7 = XXXV.
 8 = XXXVI.
 9 = IX.

II.

I = Enn. I, 6.
 II = - IV, 7.
 III = - III, 1.
 IV = - IV, 2.
 V = - V, 9.
 VI = - IV, 8.
 VII = - V, 4.
 VIII = - IV, 9.
 IX = - VI, 9.
 X = - V, 1.
 XI = - V, 2.
 XII = - II, 4.
 XIII = - III, 9.
 XIV = - II, 2.
 XV = - III, 4.
 XVI = - I, 9.
 XVII = - II, 6.
 XVIII = - V, 7.
 XIX = - I, 2.
 XX = - I, 3.
 XXI = - IV, 1.
 XXII = - VI, 4. 5.
 XXIII = - V, 6.
 XXIV = - II, 5.

XXV = Enn. III, 6.
 XXVI = - IV, 3-5.
 XXVII = - III, 8.
 XXVIII = - V, 8.
 XXIX = - V, 5.
 XXX = - II, 9.
 XXXI = - VI, 6.
 XXXII = - II, 8.
 XXXIII = - I, 5.
 XXXIV = - II, 7.
 XXXV = - VI, 7.
 XXXVI = - VI, 8.
 XXXVII = - II, 1.
 XXXVIII = - IV, 6.
 XXXIX = - VI, 1-3.
 XL = - III, 7.
 XLI = - I, 4.
 XLII = - III, 2. 3.
 XLIII = - V, 3.
 XLIV = - III, 5.
 XLV = - I, 8.
 XLVI = - II, 3.
 XLVII = - I, 1.
 XLVIII = - I, 7.